

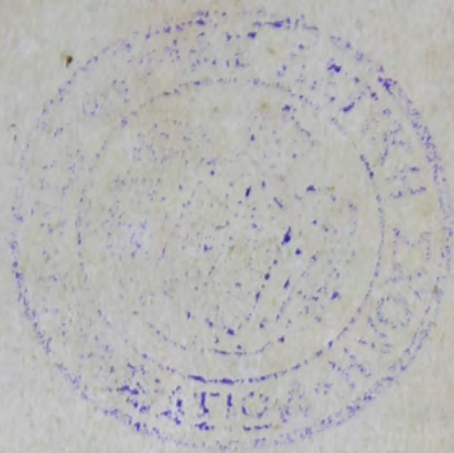

216

ΙΣΤΟΡΙΑ

τῆς

ΝΕΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

εἰς

Χρησιν τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας.

μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν καθο-
μιλουμένην γλῶσσαν

παρὰ Γρηγορίου Καλαγάνη Ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τῆς
Ἀγιάσου τῆς Μιτυλήνης.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Περιέχων τὴν Ἱστορίαν ἀπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς εἰσόδου τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Ἱε-
ρουσαλήμ ἕως τῆς ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους καταπέμφως τοῦ ἁγίου Πνεύματος·
καὶ τὴν Ἱστορίαν ἐν συνόψει τοῦ κηρύγματος καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἁγίων
Ἀποστόλων, καὶ τινὰς ἠθικὰς συμβουλάς ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν.

ἘΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ.

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Δ. Δαβιδοθεΐκη.

1821.

ΤΩ

ΕΝΤΙΜΟΤΑΤΩ, ΧΡΗΣΙΜΩΤΑΤΩ ΚΑΙ ΕΙ-
ΛΙΚΡΙΝΕΣΤΑΤΩ ΜΟΙ ΦΙΛΩ

ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ

ΘΕΜΕΛΗ ΧΡΗΣΤΟΪ,

Εὐγνωμοσύνης ἕνεκα τῶν ὧν περ ἀπήλαυσε καὶ ἀπολαύει
καθ' ἡμέραν εὐεργεσιῶν εἰλικρινῶς τὸν τρίτον τοῦτον τό-
μον τῆς νέας Γραφῆς ἀνατίθῃσιν ὁ μεταφραστὴς καὶ ἐκ-
δότης.

ENTRADA DE ...
... ..

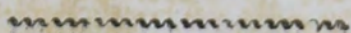
... ..

... ..

... ..

Ἐντιμότητα καὶ εἰλικρινέςατέ μου φίλε κύριε

Θεμελή!

Δὲν εἶναι μόνον αἴτιον τὸ ἱερὸν χρέος τῆς
ἀδόλου ἡμῶν φιλίας, διὰ τὸ ὁποῖον ἀφιερώνω
πρὸς τὴν Ἐντιμότητά Σου τὸν ἀνά χει-
ρας τρίτον Τόμον τῆς νέας Γραφῆς· ἔχω καὶ

ἄλλας οὐσιωδεςέρας εἰς τοῦτο ἄφορμας: τὴν
ἄκραν δηλονότι πρὸς τὰ θεῖα εὐλάβειαν σοῦ
τε καὶ τῆς φιλτάτης σου συζύγου κυρίας
Διαμαντίνας, καὶ τὴν μεγάλην Σας φιλογέ-
νειαν. Δι' αὐτάς Σας τὰς ἀξιεπαίνους ἀρετάς,
καὶ διὰ τὰς πολλάς Σας πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίας
καὶ ἐνδείξεις τῆς καθαρᾶς Σας φιλίας, Σῆς
παρακαλῶ, σεβάσμιον Ζεῦγος! νὰ δεχθῆτε

εὐμενῶς τὴν παροῦσαν μου δημόσιον προσφώνη-
σιν, ὡς μικρότατον τεκμήριον τῆς πρὸς τὴν Ἐν-
τιμότητά Σας εὐγνωμοσύνης μου.

Ἐρῶσθε!

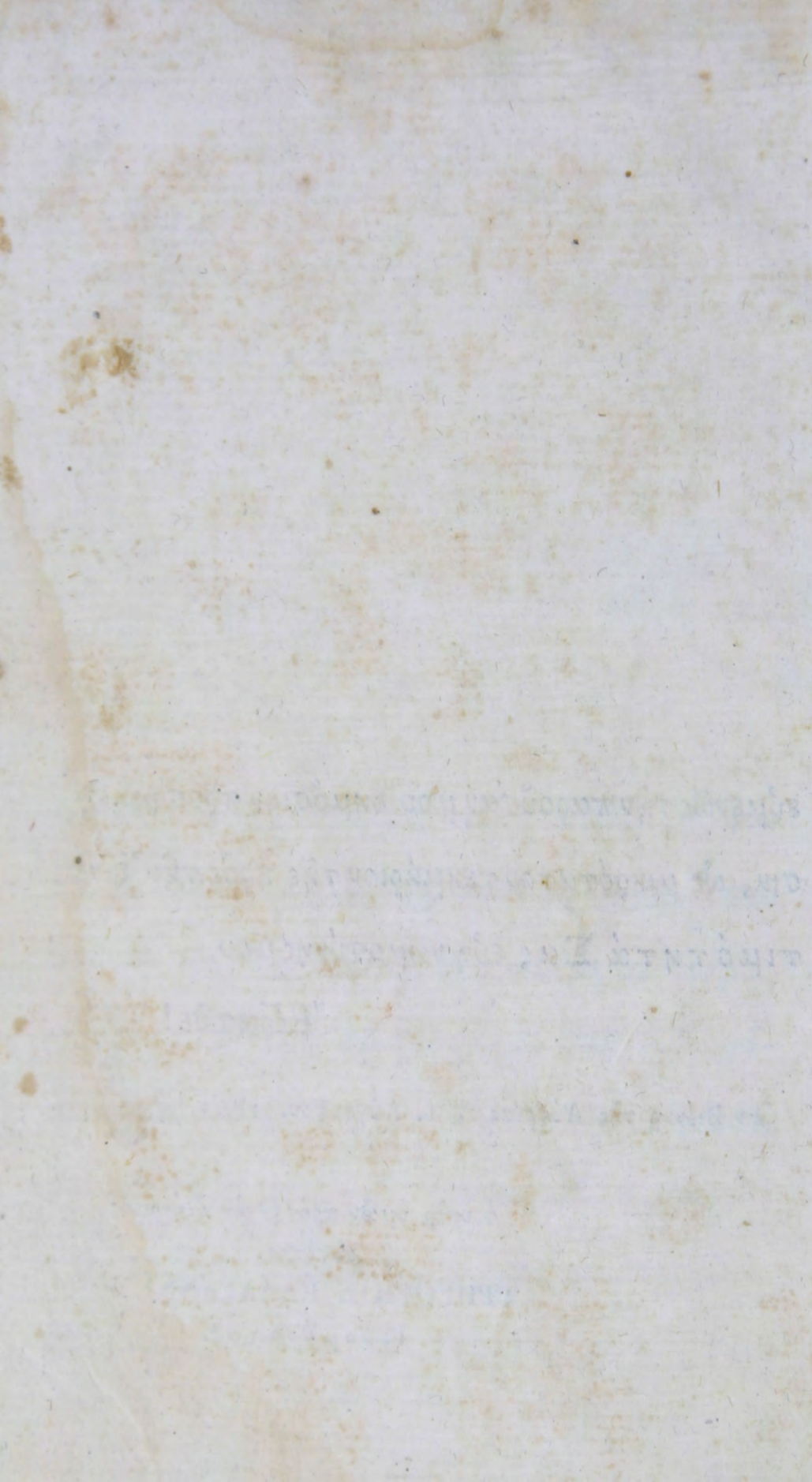
Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας τῇ 1. Αὐγούστου. 1821.

ὁ ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς Θεὸν διάπυρος
εὐχέτης

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΑΛΑΓΙΑΝΝΗΣ

Ἱερομόναχος.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΠΡΟ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΠΑΘΟΥΣ.

1. Περιφανής είσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Αφ' οὗ ἔφαγεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν τὸν φιλικὸν δεῖπνον, τὸν ὁποῖον τοῦ εἶχαν ἐτοιμάσει ἐκεῖ ἡ Μάρθα καὶ Μαρία, ἀνεχώρησε τῇ ἐπαύριον μετὰ τῶν μαθητῶν του· διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Πλησίον δὲ τοῦ ὁρόμου εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἦτον καὶ τὸ χωρίον Βηθφαγή. Ἐκεῖ λέγει ὁ Ἰησοῦς εἰς δύο ἀπὸ τοὺς μαθητάς του : » Ἰπάγετε εἰς τοῦτο τὸ ἀντικρὺ χωρίον· ὅπου, εὐθὺς ἀφ' οὗ φθάσητε, θέλετε εὐρεῖ μίαν ὄνον δεδεμένην, καὶ σιμὰ εἰς αὐτὴν τὸν πῶλον της, εἰς τὸν ὁποῖον κανεὶς ἀκόμη ἄνθρωπος δὲν ἀνέβῃ· Τοῦτον λοιπὸν λύσατε, καὶ φέρετέ μοι ἐδῶ. Καὶ ἐὰν σᾶς ἐρωτήσῃ κανεὶς : Τί κάμνετε αὐτοῦ ; διὰ τί τὸν λύετε ; ἀποκρίθητε οὕτως : ὅτι ὁ Κύριος τὸν χρειάζεται ! καὶ οὕτω θελοῦν σᾶς ἀφήσει νὰ τὸν πάρετε. «

Οἱ μαθηταὶ ὑπήγαν ἐκεῖ, καθὼς τοὺς εἶχε προσάξει ὁ Ἰησοῦς, καὶ μὲ χαράν των καὶ ἔκπληξιν εὐρου ὅλα ἀπαρχλλάκτως, καθὼς τοὺς τὰ εἶχε προειπεῖ· ἤγουν φθάσαντες εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, εἶδον εὐθὺς τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον δεμένους καὶ τοὺς δύο ἔξω σιμὰ εἰς μίαν θύραν εἰς τὸ δίστραγον (ἄμφοδον) ; καὶ ἄρχισαν νὰ λύωσι τὸν πῶλον. Οἱ δὲ κύριοί του περισεκόμμενοι ἐκεῖ μὲ ἄλλους, λέγουν πρὸς αὐτούς : » Τί κάμνετε αὐτοῦ ;

Διατί λύτετε τὸν πῶλον;» Πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπεκρίθησαν οἱ μαθηταί: »Διότι τὸν χρειάζεται ὁ Κύριος.« Τότε οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἀφῆκαν αὐτὸν μετὰ χαρᾶς, οἱ δὲ μαθηταί τὸν ἔφεραν εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἦγον κοινὴ συνήθεια, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, μάλιστα ἐν καιρῷ εἰρήνης, νὰ καββαλικεύωσιν εἰς ὄναρια. Μετεχειρίζοντο δὲ μάλιστα τοιαῦτα ζῶα καὶ εἰς τὰς ἐπισήμους ἑορτάς, τὰ ὅποια δὲν εἶχεν ἀκόμη μεταχειρισθῆ κανεὶς εἰς ἄλλα ὑπουργήματα, καὶ ἐπομένως ἦσαν οὕτως εἰπεῖν καθαρὰ καὶ ἀμίαντα. Ἐξαπλώσαντες λοιπὸν ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὰ φορέματά των οἱ μαθηταί, ἐκάθισαν τὸν Ἰησοῦν ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἠκολούθησαν τὸν δρόμον των, ὅστις τοὺς ἔφερεν ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἀφοῦ δὲ, προχωρῶν οὕτως ὁ Ἰησοῦς, ὑπερέβη τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ πάλιν ἐκατέβαινε κάτω, ἡ δὲ πόλις τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐφαίνετο πρὸ ὀφθαλμῶν, τότε καὶ τὸ πλῆθος ὅλον τῶν μαθητῶν του, καὶ ὅλος ὁ λαὸς ὁ προπορευόμενος καὶ ἀκολουθῶν, ἰδόντες τὴν πόλιν, ἄρχισαν νὰ κράζωσι μεγαλοφώνως ἀπὸ χαρᾶν, καὶ νὰ δοξάζωσι τὸν Θεὸν διὰ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἔργα, τὰ ὅποια εἶδον: »Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ! Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη εἰς ἡμᾶς βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ. Εἰρήνη καὶ σωτηρία ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν. Δόξα καὶ τιμὴ ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν! Δόξα εἰς τὸν Ὑψιστον!«

Ἄλλ' εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν δὲν ἐπροξένησε τῆς πόλεως ἡ θεωρία καμρίαν τοιαύτην χαρᾶν, οὔτε τὸν ἔχαροποίησαν παντάπασιν ὅλα ταῦτα τὰ ἐγκώμια· ἐξ ἐναντίας δὲ συνέτριψε μάλιστα τὴν καρδίαν του ἡ μέλλουσα τῶν ἐχθρῶντου δυσυχία. Ἀφ' οὗ εἶδε τὴν πόλιν, ἔκλαυσε δι' αὐτήν. »Ἄχ! λέγων, ἄμποτε νὰ ἤθελες γνωρίσει τοῦλάχισον εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν, ὅποια εἶναι ἡ σωτηρία σου! ἀλλὰ τοῦτο εἶναι κρυμμένον ἀπὸ

τοὺς ὀφθαλμούς σου. "Ὅθεν θέλουσιν ἐπέλθει ἡμέραι κατὰ σοῦ, ὅποτε θέλουν σὲ περιφράξει ἔξωθεν οἱ ἐχθροί σου, καὶ θέλουν σὲ πολιορκεῖ καὶ καταθλίβει πανταχόθεν, καὶ τὰ τέκνα σου καταπατήσουσι καὶ διαφθείρουσι, σὲ δὲ θέλουν κατασκάψει ἐκ θεμελίων, καὶ οὔτε κἄν μία πέτρα δὲν θέλει μείνει ἐπάνω τῆς ἄλλης. Καὶ τοῦτο ὅλου, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησας νὰ γνωρίσης τὴν ἡμέραν τῆς ἐπισκοπῆς σου, τὴν ἡμέραν δηλ. τῆς ἐξαπεσαλμένης εἰς ἐσὲ χάριτος!"

Ἐδῶ ἀρμόζει κάλλιστα καὶ ὁ ἐφεξῆς λόγος τοῦ Ἰησοῦ, ὡς ἐκφράζων ἐξαίρετα καὶ κινητικώτατα τὰ παρόντα του αἰσθήματα: »Ἰερουσαλήμ! Ἰερουσαλήμ! ἡ φονεύουσα τοὺς Προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσαλμένους πρὸς σὲ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ποσάκις ἠθέλησα νὰ συνάξω τὰ τέκνα σου, καθὼς ἡ ὄρνις συνάζει νὰ πουλιά της ὑπὸ τὰς πτέρυγας της, καὶ δὲν ἠθέλησας! Ἴδου ἡ κατοικία σου θέλει μείνει διὰ παντὸς ἔρημος!"

ὦ φίλοι νέοι! Πόσον δυσχεεῖς ἀποκαταστίνονται οἱ ἁμαρτωλοί! Αὐτὸς ὁ ἴδιος παντοδύναμος Ἰησοῦς μετ' ἀγάπης δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του δὲν ἠμπορεῖ νὰ τοὺς λυτρώσῃ, ὅσον καὶ ἂν τὸ ἐπιθυμοῦσε, ἐπειδὴ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν τὸ ἠθέλαν! Πόσον θλίβει καὶ λυπεῖ τὸν Ἰησοῦν ἡ ἁμαρτία! Οὔτε διὰ τὸ προκείμενον πάθος του, οὔτε διὰ τὸν πλησιάζοντα αἱματηρὸν του θάνατον ἔκλαυσε· διὰ δὲ τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων χύνει θερμότατα δάκρυα. Ἄμποτε φίλοι νὰ μὴν ἠθελε προξενεῖ καὶ τὸ ἰδικόν μας πολίτευμα τοιαῦτα λυπηρὰ αἰσθήματα εἰς αὐτὸν, ὅστις ἐμβλέπει εἰς ὅλων τὰς καρδίας, καὶ εἶναι χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας!

Εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ ἦτον διὰ τὴν ἑορτὴν ἀναρίθμητου πλήθους ἀνθρώπων συναγμένον. Ὁ δὲ λαὸς, ὅστις ἦτον μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅτε ἀνέστησε τὸν Λάζαρον ἀπὸ τοῦ θάνατον, εἶχε μαρτηρήσει πανταχοῦ εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ ταύτην τὴν πράξιν. "Ὅθεν ὡς ἤκουσαν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ὁ Ἰησοῦς

ἐπλησίασεν εἰς τὴν πόλιν, ἔλαβαν ἀπαλούς φοινίκων κλάδους εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐξῆλθε μέγα πλῆθος εἰς προὔπαντησίῳ του, φωνάζοντες ὅλοι: »Ὡσαννά! εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ! Πολλοὶ μὲν ἐξ αὐτῶν ἤπλωναν τὰ ἐπανωφόριά των εἰς τὸν δρόμον· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον χλωροὺς κλάδους ἀπὸ τὰ δένδρα, καὶ ἔσρωναν τοὺς δρόμους (καθὼς τότε ἦτον συνήθεια εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἀγαπητῶν ἡγεμόνων).

Ἄφ' οὗ λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς, συνωδευμένος ἀπὸ αὐτὸ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ἔφθασεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὴν πύλνν τῆς πόλεως, ἐσεΐσθη ὅλη ἡ πόλις. Καθεὶς ἠρώτᾳ τὸν πλησίον του: »Τίς εἶναι οὗτος ὁ ἐρχόμενος; Οἱ δὲ προπορευόμενοι ὄχλοι ἀπεκρίνοντο: »Οὗτος εἶναι Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας.« Οἱ Φαρισαῖοι ὁμῶς πλήρεις δόλου καὶ ἀγανακτήσεως, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους: »Βλέπετε ὅτι δὲν κατορθώνετε τίποτε; Ἰδοὺ ὅλος ὁ κόσμος τὸν ἀκολουθεῖ κατόπιν.«

Ὁ Ἰησοῦς ὁμῶς ἔλθων κατ' εὐθείαν εἰς τὸν Ναὸν, ἄρχισεν εὐθύς πάλιν νὰ ἐκβάλλῃ ἀπὸ αὐτὸν ὅλους τοὺς ἐν αὐτῷ πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας, οἵτινες ἦσαν ἤδη περισσότεροι συναγμένοι, παρὰ τὸ πρῶτον, ὅτε τοὺς εἶχε διώξει, λέγων: »Εἶναι γεγραμμένον, ὅτι ὁ οἶκος μου πρέπει νὰ ᾖ οἶκος προσευχῆς δι' ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ σεῖς τὸν ἀποκατεσῆσατε σπήλαιον λησῶν.«

Πρὸς τούτοις τυφλῶν καὶ χωλῶν πολὺ πλῆθος, οἱ διατρίβοντες συνήθως ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ Ναοῦ καὶ ζητοῦντες ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοῦ διαβαίνοντα, ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς ἰάτρευσε ὅλους.

Διὰ ταῦτα ὑπερέχαιμε μὲν ὁ λαός, ἀντηχοῦσε δὲ καὶ ὁ Ναὸς ἀπὸ ἀλαλαγμῶν καὶ ὕμνων πρὸς τὸν Θεόν. Ὡς καὶ τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἠγάπων ἐκ καρδίας τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔχαι-

ρον διὰ τὴν Θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν, ἐφώναζον ἀγαλλόμενα :
 »Ωσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ« !

Οἱ Ἀρχιερεῖς ὅμως καὶ Γραμματεῖς, βλέποντες μὲ τὰ
 ἰδιά των ὄμματα ταῦτα τὰ θαυμάσια ἔργα, καὶ ἀκούοντες ταῦτα
 τὰ ἐγκώμα, ἠγανάκτου παραπολύ. Ἐπειδὴ τίποτ' ἄλλο
 δὲν δάκνει τόσον τὸν ὑπερήφανον, ὅσον τὸ νὰ ἀναγκάζη-
 ται νὰ ἀκούῃ ἄλλους ἐπαινουμένους. Τινὲς λοιπὸν ἀπὸ αὐ-
 τοὺς τοῦ εἶπον, δεικνύοντες τὰ παιδιὰ : »Ἀκούεις τί λέ-
 γουσι ταῦτα;« Καὶ ὁ Ἰησοῦς, ὅστις εἶχε μεγίστην εὐχαρί-
 στησιν εἰς τὴν ἀθώαν χαρὰν τῶν παιδίων, ἀπεκρίθη : »Ναί, τὸ
 ἀκούω καλῶς ! Ὅμως δὲν ἀνεγνώστατε ποτὲ εἰς τὰς Γραφὰς
 τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὀρθώτατα ἀνήκει ἐδῶ ὅτι : »Ἀπὸ τὸ σῶμα
 τῶν νηπίων καὶ θηλαζόντων ἠτοίμασας ἔπαινον εἰς τὸν ἑαυτὸν
 σου« ; Ἄλλοι δὲ πάλιν ἔλεγον πρὸς τὸν Ἰησοῦν : »Διδάσκα-
 λε ! ἐπιτίμησον τοὺς μαθητάς σου διὰ νὰ σιωπήσωσιν« ! Εἰς
 τοὺς ὁποίους ἀπεκρίθη : »Σὺς βεβαιῶ, ὅτι ἐὰν οὗτοι σιωπή-
 σωσιν, αἱ πέτραι θέλουσι φωνάζει« !

Κατὰ τὴν ὑψίστην βουλήν, ἀγαπητοί ! τοῦ οὐρανοῦ Πα-
 τρός, καὶ τῶν Προφητῶν τὴν προκήρυξιν, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς
 ἔπρεπε νὰ παρῆρσιασθῇ ποτὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ παρῆρσιᾶ
 καὶ ἐνδοξῶς, ὡς ὁ Μεσίας ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Ἀλλὰ
 πόσον κοσμίως ἐκτελεῖ τοῦτο !

Εἰς αὐτὸν μᾶς παριστάνεται ἡ εἰκὼν τῆς ταπεινοφρο-
 σύνης, καὶ πάσης ἄλλης καλῆς ἀνθρωπίνης ἀρετῆς. Μὲ
 ὅλον ὅτι ἡ εἰσοδὸς του ὁμοίαζε θριαμβευτικὴν βασιλέως
 εἰσοδόν, μὲ ὅλον τοῦτο δὲν βλέπομεν καμμίαν ἐπίγειον
 μεγαλοπρέπειαν, μᾶλλον δὲ βλέπομεν πτωχείαν καὶ ἐνδει-
 αν. Ἀντὶ μὲν πολεμικοῦ ἵππου ἐμφανίζεται εἰρηνικὸν ὑπο-
 ζύγιον, ἀντὶ δὲ σπαθίου ἀκτινοβολούντων, φοινίκων πρά-
 σινοι κλάδοι. Πρῶτης καὶ ἐπισείκεια, μετριοφροσύνη καὶ ἀγά-
 πη, τὸν ἐξολίζου ἀσυγκρίτως καλῆτερον, παρ' ὅσον ἤθελε

τὴν κοσμήσει ἡ βασιλικὴ πορφύρα. Διὰ τοῦτο καὶ ἀντὶ νὰ ἀ-
 πασράπτωσι λίθοι πολύτιμοι καὶ μαργαρίται, ἐκχύνονται ἀπὸ
 τοὺς ὀφθαλμούς του τῆς συμπαθείας τὰ τρυφερώτατα δά-
 κρυα. Οἱ πρὸς αὐτὸν ἔπαινοι ἐξέρχονται ἀπὸ στόμα πτωχοῦ
 λαοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν δυσυχίαν ἐθεράπευσε, καὶ ἡ δόξα του
 κηρύττεται ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν ἀκάκων παιδίων.

Εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ταύτας ἀρετὰς συνάπτει ὁ Ἰησοῦς θεῖαν
 τινὰ ἀξίαν. Ἰδοῦ! τὸ παντέφορον ὄμμα του διακρίνει τὰς τῶν
 μακρὰν ἀπόντων διαθέσεις, θεωρεῖ τὸ κτῆνος τὸ δεμένον ἔξω εἰς
 ἐκείνην τὴν θύραν, προβλέπει τὴν μέλλουσαν καταστροφὴν καὶ
 τὴν παντελῆ ἀπώλειαν τῆς μεγάλης μητροπόλεως Ἱερουσαλήμ.
 Προλέγει παντοδυνάμως, ὅτι καὶ οἱ ὠμότατοι ἄνθρωποι πρέ-
 πει καὶ ἀκουσίως νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν λόγον του· ἀνοί-
 γονται μὲ τὸ νεῦμα του τὰ ὄμματα τῶν τυφλῶν, οἱ χωλοὶ
 ἀναπηδῶσι καὶ ἡ καρδιά του κινεῖται ἀπὸ διηνεκῆ αἰσθήματα
 τῆς ἀγάπης. Τὰ βασιλικά δῶρα του, τὰ ὁποῖα χαρίζει εἰς τὴν
 εἰσοδόν του δὲν εἶναι χρυσὸς οὔτε ἄργυρος, ἀλλὰ φῶς καὶ ζωή.

Ὁ λαὸς, ὅστις ἀπαραβιάζως καὶ μετ' εὐφροσύνης
 τὸν ἀνεκέρυττε βασιλέα· τὰ παιδία τὰ ὁποῖα ἐσυμφωνοῦσαν
 εἰς αὐτὸν τὸν ἀλαλαγμόν· οἱ μαθηταί, οἵτινες τὸν ἔφερον τὸ
 ὄναριον τὸ κατ' εὐδοκίαν τῆς προνοίας εἰς τὸν δρόμον ἰσάμε-
 νον, ὅλα αὐτὰ συνεισέφερον (χωρὶς νὰ τὸ ἠξέυρωσιν) εἰς τὴν
 ἐντελῆ κατ' ὅλας τὰς περιστάσεις ἐκπλήρωσιν τοῦ σεβασμίου
 λόγου τοῦ Προφήτου, λέγοντος: »Μὴ φοβοῦ θύγατερ Σιών!
 Τέρπου καὶ ἀγάλλου θύγατερ Ἱερουσαλήμ! Ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς
 σου ἔρχεται εἰς ἐσὲ πλήρης πραότητος, αὐτὸς ὁ δίκαιος καὶ
 Σωτήρ! Ἰδοῦ, εἶναι πτωχός, καὶ ἐπικάθηται ἐπὶ πῶλον ὄνου
 υἱὸν ὑπόζυγιον. Οὗτος θέλει κηρύξει σωτηρίαν εἰς τὰ ἔθνη,
 καὶ ἡ ἐξουσία του θέλει ἐκτανθῆ ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον ἕως εἰς τὸ
 ἄλλο τῆς οἰκουμένης.«

2. Τὸ νόμισμα Κῆνσος, ἢ περὶ φόρου.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐδίδασκεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν Ναόν· οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς τὸν ἐπαραφύλαττον εἰς πάντα λόγον, καὶ δὲν ἐσοχάζοντο τίποτ' ἄλλο, εἰμὴ πῶς ἤθελον δυνηθῆ κρυφὰ (ἴσως τὴν νύκτα) νὰ τὸν φονεύσωσιν· ἐπειδὴ φανερὰ νὰ τὸ κάμωσιν ἐφοβοῦντο· καθότι ὅλος ὁ λαὸς ἤκουε τὰς διδασκὰς αὐτοῦ μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν, καὶ ἦσαν προσηλωμένοι εἰς τοὺς λόγους του. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς εὐθύς τὸ ἐσπέρας ἀναχωρῶν ἐκάσπε ἀπὸ τὴν πόλιν μὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς του, ὑπήγαινε εἰς Βηθανίαν ἢ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ ἐξενύκτιζεν ἐκεῖ εἰς μέρος ἄγνωστον εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς.

Ὅθεν συναθροισθέντες, ἔκαμαν συμβούλιον, πῶς νὰ τὸν παγιδεύσωσιν εἰς τοὺς λόγους του. Ἀφ' οὗ δὲ ἐσκέφθησαν τὰ πάντα καλῶς, ἔστειλαν τοὺς πλείον πανούργους καὶ ὑπόουλους τῶν μαθητῶν των, ἱκανοὺς νὰ ὑποκριθῶσιν ἐπιτηδειότατα εὐσέβειαν, διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσωσιν ἕνα κάποιον ἐρώτημα, καὶ μὲ τοῦτο νὰ τὸν παγιδεύσωσι. Διότι τὸ νὰ ὑπάγωσι μόνοι των, δὲν τὸ ἐνόμισαν φρόνιμον, ἠξυῖροντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐγνώριζεν ἤδη, καὶ ἐπομένως δὲν ἤθελε τοὺς πιεθεύσει πλείον. Μετ' αὐτῶν ἦτον χρεία νὰ ὑπάγωσι καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Ἡρώδου, ὥστε ἂν τὸ πρᾶγμα ἤθελε φθάσει εἰς τὸν Τοπάρχην, νὰ ἔχωσιν ἀποδείξεις βεβαίας εἰς τὴν κρίσιν.

Ἦλθον λοιπὸν οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπροσπονήθησαν ὡς ἂν εἶχον εἰς τὴν καρδίαν των κανὲν μέγα καὶ σπουδαῖον πρᾶγμα τῆς συνειδήσεως, καὶ τὸν λέγουσι μὲ προσποιητὴν φιλομάθειαν καὶ ὑποκριτικὴν εὐκρίνειαν: » Διδάσ-

καλε! Ἡξέυρομον ὅτι εἶσαι ἀληθῆς, ὅτι κρίνεις ὀρθῶς καὶ
 δὲν σὲ μέλλει διὰ κενύνα· ἐπειδὴ δὲν βλέπεις εἰς τὸ πρόσωπον
 τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ διδάσκεις ἀληθῶς τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ.
 Διὰ τοῦτο εἰπέμας ἐλευθέρως ὅ,τι σοχάζεσαι: »Εἶναι δίκαιον νὰ
 δίδωμεν φόρον εἰς τὸν Καίσαρα, ἢ δὲν πρέπει νὰ τὸν δίδωμεν«;

Ἡ Ἐρώτησις ἦτον τῷ ὄντι πῶλκᾶ πανουργος· ἐπειδὴ
 οἱ Φαρισαῖοι ἐσοχάζοντο ὅτι: »Οποιαυδήποτε ἀπόκρισιν καὶ
 ἀνθῶση ὁ Ἰησοῦς, ναί, ἢ ὄχι, ἡμεῖς πάντοτε θέλομεν κερδήσει.
 Ἀν εἰπῇ ναί· τότε ὁ λαὸς δὲν θέλει τὸν νομίζει πλέον ὡς
 Μεσίαν· καθότι ἐπλήρωσαν εἰς τὸν βασιλέα ἀκουσίως τὸν φό-
 ρον, ἀπὸ δὲ τὸν Μεσίαν ἐπρόσμεναν τὴν ἀπολύτρωσιν ἀπὸ πάν-
 τα ξένου ζυγόν. Ἄν δὲ ἐξ ἑναυτίας εἰπῇ ὁ Ἰησοῦς, ὄχι, τότε πά-
 λιν ὁ Τοπάρχης θέλει τὸν ὑπολάβει ὡς δημεγέρτην, καὶ ἐπομέ-
 νως τὸν τιμωρήσει μὲ θάνατον. Δὲν εἶναι λοιπὸν τρόπος νὰ μὴ
 προσκρούσῃ· ἐπειδὴ πρέπει βεβαίως νὰ ἀποκριθῇ, ναί, ἢ ὄχι.«
 Τὸ δὲ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐπρόσμενε μὲ μεγάλην περιέργειαν,
 νὰ ἀκούσῃ τί θέλει ἀποκριθεῖ ὁ Ἰησοῦς.

Ἄλλὰ τὸν Ἰησοῦν δὲν ἦτον δυνατὸν οὔτε τὸ φιλικὸν
 πρόσχημα, οὔτε ἡ ὑποκριτικὴ ἀγιότης νὰ ἀπατήσωσι. Κα-
 τανοήσας εὐθύς τὴν κακεντρέχειαν, τὴν πανουργίαν καὶ ὑ-
 πόκρισιν των, εἶπε πρὸς αὐτούς: »Τί μὲ πειράζετε, ὑποκριταί;!
 Ἐπιδειξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ Κήνσου.« Καὶ αὐτοὶ τῷ ἔδω-
 καν ἓν θηνάριον, τὸ ὁποῖον λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας του, τοὺς
 ἠρώτα, θεικνύων αὐτό: »Τίνος εἶναι ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπι-
 γραφή«; Καὶ αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν: »Τοῦ Καίσαρος.« Τότε
 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς: »Ἀπόδοτε λοιπὸν εἰς τὸν Καίσαρα ὅσα εἶ-
 ναι τοῦ Καίσαρος, καὶ εἰς τὸν Θεὸν, ὅσα εἶναι τοῦ Θεοῦ.«

Ὡς ἐὰν ἔλεγε μὲ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς: »Πῶς δύναται τις
 ἀκόμη νὰ ἐρωτᾷ, ἀν ἀνήκῃ εἰς τὸν βασιλέα τὸ νόμισμα, ἐν ᾧ
 καὶ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἐπ' αὐτό, καὶ ἡ ἐπιγραφή αὐτοῦ τὸ φανερό-
 νει ἤδη; Σεῖς ἐγνωρίσατε τὸν Καίσαρα ὡς βασιλέα σας, δώ-

σαντες εἰς αὐτὸν δίκαιον τοπαρχικόν, διὰ τὰ κόψη νόμισμα, καὶ ἔκτοτε δὲν μεταχειρίζεσθε ἄλλου κανενὸς νόμισμα, εἰμὴ τὸ ἐδικόν του. Ἐκπληροῦτε λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὰ χρέη τοῦ ὑπηκόου. Ἀπόδοτε εἰς τὸν Καίσαρα ὅ,τι εἶναι τοῦ Καίσαρος, δηλ. τὸ σέβας, τὴν ὑποταγὴν, καὶ τὸν φόρον.»

Καθὼς δὲ τὸ νόμισμα ἐγχαραγμένῃ ἔχον ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν τοῦ Καίσαρος εἰκόνα, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν του ἐπιγεγραμμένῃ, ἀνήκεν εἰς τὸν Καίσαρα, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος, πλασμένος κατ' εἰκόνα Θεοῦ, καὶ ἔχων τὸν νόμον του ἐγχεχαραγμένον εἰς τὴν καρδίαν, εἶναι καὶ αὐτὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν πρέπει νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτοῦ του ὡς εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκοντα, νὰ μὴ λησμονῇ ποτε τὸν Ποιητὴν του, νὰ ἀποδιδῇ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ - δηλ. λατρείαν, ὑποταγὴν, καὶ πίσιν.»

Ποῖα ἀπόκρισις πλήρης τῷ ὄντι Θείας σοφίας, καὶ ἀγάπης! Αὐτοὶ οἱ προσποιούμενοι τὸν ἅγιον ἠρώτων τὸν Ἰησοῦν, τὸν Θεῖον διδάσκαλον, περὶ χρηματικῶν πραγμάτων, σκοπὸν ἔχοντες μὲ τούτο νὰ τὸν ὑποβάλωσιν εἰς δυσυχίαν. Καὶ αὐτὸς δὲν ἐζήτηε τίποτ' ἄλλο, εἰμὴ πῶς νὰ τοὺς κατασῆσῃ μακαρίους, καὶ τοὺς ἔδειχνε φιλαδελφῶπως τὸν μόνον δρόμον, ὅς τις ἤθελε φέρεε αὐτοὺς εἰς τὴν ἀληθινὴν τῶν εὐδαιμονίαν.

Πρὸς ταύτην τὴν εὐσοχωτάτην καὶ ὠραιοτάτην ἀπόκρισιν, ἥτις ἦτον παντάπασιν ἀπροσδόκητος, μὴ ἔχοντες τί νὰ ἀντιτάξωσιν ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ, ὑπερεξεπλάγησαν, καὶ ἄφωνοι καὶ κατησχυμμένοι μᾶλλον ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν.

3. Ἡ ἐπ' αὐτοφώρῳ ληφθεῖσα Μοιχαλὶς.

Η ἀκόλουθος ἰσορία διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ ἐν αὐτῇ περιεχομένου, παραπλήσιος οὕσα τῆς προτέρας, θέλει παρατεθῆ ἐνταῦθα.

Ὁ Ἰησοῦς εἶχεν φθάσει ποτὲ εἰς τὸν Ναὸν, ὅποτε ἐχάραζεν ἡ ἡμέρα· καὶ τὸ πλῆθος ὅλον συνηθροίσθη ἀμέσως περὶ αὐτόν. Μόλις ἐκάθισε καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκη, ἔξαφνα ἀκούεται μέγας θόρυβος. Οἱ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἔφεραν εἰς αὐτὸν μίαν γυναῖκα πιασθεῖσαν εἰς κάποιαν πολλὰ αἰσχροὺν πράξιν· παρασήσαντες δὲ αὐτὴν εἰς τὸ μέσον τῆς Συναγωγῆς, ἐδιηγοῦντο τὸ ἀμάρτημά της εἰς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τελευταῖον τὸν λέγουν οὕτω: »Διδάσκαλε! ὁ Μωϋσῆς μᾶς παραγγέλλει εἰς τὸν νόμον του, νὰ λιθοβολῶνται αἱ τοιαῦται· σὺ δὲ τί λέγεις τώρα περὶ τούτου;» Ἐλεγον δὲ πάλιν καὶ τοῦτο, ὅχι δὲ ἄλλο, εἰμὴ μόνου διὰ νὰ τὸν πειράξωσιν· ἐπειδὴ, ὅπως ἂν ἀπεκρίνετο ὁ Ἰησοῦς εἰς τοῦτο, ναὶ, ἢ ὄχι, τὴν ἀπόκρισίν του ἤθελον ἀποδείξει πάντοτε ἀμάρτημα. Ἐὰν ἔλεγε: »Ναί, λιθοβολήσατέ την!« τότε ἤθελον τὸν κατηγορήσει εἰς τὸν Τοπάρχην, ὅστις μόνος εἶχεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον τὴν ὑπεριάτην ἐξουσίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἐν ὀνόματι τοῦ Καίσαρος, καὶ ἐπαίδευεν αὐστηρῶς πᾶσαν ὕβριν εἰς τὰ δίκαια τοῦ Καίσαρος· ἐὰν δὲ ἔλεγεν: »Ὁχι, μὴ τὴν λιθοβολήσατε!« πάλιν ἤθελον τὸν διαβάλλῃ εἰς τὸν λαὸν ὡς προδότην καὶ παραβάτην τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου· καὶ ἐπομένως ἤθελον καταπέσει τὸν λαὸν διὰ νὰ τὸν λιθοβολήσῃ. Ὅλον τὸ πλῆθος λοιπὸν ἐπρόσμενε μὲ μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀπόφασιν, καὶ πολλοὶ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἤδη ἑτοιμοὶ εἰς τὸν λόγου του νὰ πιάσωσι τὰς πέτρας καὶ νὰ τὸν λιθοβολήσωσιν. Ὁ Ἰησοῦς ὁμως σιωπήσας, ἔσκυψε, καὶ ἄρχισε νὰ γράφῃ μὲ τὸν δάκτυλόν του

ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Πλὴν ἐπειδὴ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
 σαῖοι τὸν ἐβίαζαν ἐπιμόνως μὲ τὰς ἐρωτήσεις των, τότε ὁ Ἰησοῦς
 ἀνακύψας, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς μὲ βλέμμα ὀξύ, τὸ ὁποῖον διεπέ-
 ρασε βέβαια τὴν καρδίαν των, εἶπε πρὸς αὐτούς: »Ὅστις ἀπὸ
 σᾶς εἶναι ἀναμάρτητος, αὐτὸς πρῶτος ἄς ρίψῃ τὸν λίθον κατ'
 αὐτῆς! Τότε πάλιν σκύψας ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ. Τὶ ὅμως
 κυρίως ἔγραψεν ὁ Ἰησοῦς, τοῦτο δὲν εἶναι τῷ ὄντι σημειωμένον·
 εἶναι ὅμως πιθανὸν νὰ ἔγραψεν εἰς τὴν ἄμμου αὐτὸς, ὁ
 γνωστῶν τὰ βουλευμάτα τῶν καρδιῶν, καθὼς ἡμεῖς τὰ γε-
 γραμμένα εἰς τὰ βιβλία, τοιούτους ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς λόγους,
 αἵτινες ἐνθύμιζον εἰς ἕκαστον τῶν κατηγορῶν τὰ ἴδια αὐτῶν
 ἀπόκρυφα ἀμαρτήματα, δεικνύοντες ἐν ταύτῳ, καὶ ὅτι ὅλα
 ταῦτα εἶναι πολλὰ γνωστὰ εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Ἀκούσαντες λοιπὸν τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
 ἀναγνώσαντες ὅσα ἔγραψεν, ἀνεχώρησαν κρυφίως ἀπὸ τὸν Ναὸν
 ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἀρχίσαντες ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
 ἕως τῶν ἐσχάτων, ὥστε ἔμεινε μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ,
 ἰσάμενη εἰς τὸν ἴδιον τόπον ὅπου ἐκεῖνοι τὴν ἔζησαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνακύψας πάλιν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς
 αὐτήν: »Γύναι! ποῦ εἶσιν οἱ κατήγοροί σου; οὐδεὶς σέ κα-
 τέκρινε;» Καὶ ἡ γυνὴ φοβουμένη καὶ τρέμουσα, εἶπεν: »Οὐ-
 δεὶς Κύριε.« Τότε λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς, βλέπων τὴν αἰσχύνην
 της, τὴν μετάνοιάν της καὶ τὴν ἀποσροφὴν της ἀπὸ τὰς ἀ-
 μαρτίας, εἶπεν: »Οὐδὲ ἐγὼ σέ κατακρίνω. Ὑπαγε, καὶ μὴν
 ἀμαρτάνης πλέον.«

Οἱ Κατήγοροι, ἀγαπητοί μου νέοι! ταύτης τῆς γυναι-
 κὸς ἦσαν πολλὰ ἀναίσχυντοι ἀμαρτωλοὶ, καθότι ἐζήτουν
 τὸν θάνατον τῆς ἀμαρτωλοῦ γυναικὸς, ὄντες αὐτοὶ οἱ ἴδιοι
 ἄξιοι θανάτου! Ἀλλὰ πόσοι δὲν εὐρίσκονται καὶ τώρα ἀ-
 κόμη κατακρίνοντες πικρότατα ἐκείνους τοὺς ὄυσυχεῖς, τῶν ὁ-
 ποίων τὰ πταισμάτα ἔγιναν εἰς τὸ κοινὸν γνωστὰ, ἐν ᾧ αὐτοὶ

οὐ ἴδιοι κάμνουσι κρυφίως τὰ αὐτὰ, καὶ χειρότερα ἀκόμη ἁμαρτήματα; Ἐὰν ποτὲ εὐρεθῶμεν εἰς τοιούτων κακολόγων ἀνθρώπων συναναστροφὴν, πρέπει νὰ τοὺς ἐνθυμίζωμεν ἢ τουλάχισον νὰ ἐνθυμώμεθα ἡμεῖς τὸν λόγον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. » Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθου ἐπ' αὐτὴν βαλέτω, ἤγουν αὐτὸς πρῶτος ἄς τοὺς κατακρίνη. »

Ἡ δὲ γυνὴ ἤθελε νὰ χαθῆ ἀπὸ τὴν τρόμον καὶ τὴν ἀγωνίαν της, ἤθελε νὰ καταβυθισθῆ εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν αἰσχύνην της, ὅταν ἐδημοσιεύθη τὸ μουσικόν της ἁμάρτημα, μάλιστα ἐν ᾧ ἐσέκετο ἐν τῷ μέσῳ ἀναριθμητῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ὄλων τὰ ὄμματα ἦσαν ἐπ' αὐτὴν προσηλωμένα, καὶ αὐτὴ ἐπρόσμενε νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου της ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἑδικά μας μουσικώτατα ἁμαρτήματα μέλλουν ποτὲ νὰ φανερωθῶσιν εἰς τὴν φοβερὰν κρίσιν τοῦ Θεοῦ ἐνώπιον ὄλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Καὶ ἡμεῖς μέλλομεν νὰ παρασαθῶμεν ἔμπροσθεν ὄλων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, ἔμπροσθεν ὄλων τῶν ἁγίων Ἀγγέλων τοῦ οὐρανοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ ἀδεκάσου κριτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ ἀκούσωμεν ἀπὸ τὸ σῶμα του τὴν ἀπόφασιν τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου μας, δηλαδή, τὴν ἀπόλαυσιν τῆς οὐρανόου βασιλείας, ἢ τὴν καταδίκην εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν. Δὲν ἐξαρκεῖ ἄρα γε οὗτος μόνος ὁ σοχασμὸς τῆς μελλούσης ταύτης κατασχύνης νὰ μᾶς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πράττωμεν τὸ κακὸν, καὶ ὅπου μάλιστα δὲν μᾶς βλέπει κανεὶς ἀνθρώπινος ὀφθαλμός;

Ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἠλευθέρωσε ταύτην τὴν μετανοημένην ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀσπλάγχχνων κατηγορῶν της, καὶ τὴν ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον, ἔδειξε πάλιν καὶ εἰς ταύτην τὴν περίστασιν τὸν ἑαυτὸν του ὡς υἱὸν ἐκείνου, ὅστις εἶπεν: » Οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν του, καὶ νὰ ζῆ! «

4. Ἡ ἄκαρπος Συκῆ.

Μίαν αὐγὴν ἐπιστρέφων ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸ σύνθηρες πολλὰ πρῶτ', καὶ πρὶν ἀκόμη φάγη τίποτε, ἀπὸ τὴν Βηθανίαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐπέειπεν κατ' ὁδόν. Ἴδὼν δὲ μακρόθεν μίαν συκὴν εἰς τὸν ὁρόμον, ἐπλησίασε διὰ νὰ λάβῃ ὀλίγα σῦκα ἀπ' αὐτὴν, δὲν ἤυρεν ὅμως τίποτ' ἄλλο ἐπάνω της, εἰμὴ φύλλα μόνον. Τότε εἶπε: »Νὰ μὴ βλασῆσῃ πλέον κανεὶς καρπὸς ἀπὸ σοῦ.« Μόλις εἶχαν ἀκούσει οἱ μαθηταὶ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἀμέσως εἶδαν ὅτι ἐμαραίνοντο οἱ κλάδοι τοῦ δένδρου, ἐκιτρινίζαν τὰ φύλλα του καὶ ἄρχιζε νὰ ξηραίνεται.

Τοῦτο τὸ δένδρον ἔσησεν ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ εἰς τὸν ὁρόμον ὡς νοητικὸν σύμβολον δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι δὲν κάμνῃσι κανὲν καλόν. **Καθεὶς ἀδιόρθωτος ἄνθρωπος, διαβαίνων ἐκεῖθεν, ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὴν συκὴν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μέλλουσαν ἀπώλειαν.** Τὴν αὐτὴν νοησίαν δίδει εἰς ἡμᾶς καὶ τῶρα ἀκόμη πᾶν ἄκαρπον καὶ ξηρὸν εἰς τοὺς κήπους μας δένδρον, τὸ ὅποιον εἰς τίποτ' ἄλλο δὲν χρησιμεύει πλέον, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ κοπῆ καὶ νὰ βληθῆ εἰς τὸ πῦρ. Αὐτὸ τὸ ἴδιον δένδρον μόνον πῶς δὲν μᾶς φωνάζει, λέγον: »**Ἀνθρώπε! πράττε τὸ καλόν, εἰδὲ μὴ τὸ τέλος σου εἶναι ἀπώλεια!**«

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπέρασε πάλιν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τοὺς δώδεκα μαθητάς του ἀπὸ τὴν συκὴν, τὴν ὁποίαν ἰδόντες παντάπασιν ἕως εἰς τὰς ρίζας ἐξηραμμένην, ἐξεπλάγησαν καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους: »**Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ!**« **Οἱ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν: »Διδάσκαλε! Ἴδού ἡ συκὴ, τὴν ὁποίαν κατηράσθης, ἐξηράνθη διόλου.«** Ἐν ᾧ λοιπὸν ἔσεκαν περὶ τὴν συκὴν, θαυμάζοντες τὴν δύναμιν τοῦ

λόγου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἰησοῦς τοὺς λέγει: »Ἐχετε μόνον πίσιν εἰς τὸν Θεόν! Ἐπειδὴ σὰς λέγω βεβαίως, ὅτι, ἂν πι-
σεύητε καὶ δὲν ἀμφιβάλλητε παντελῶς, ὅχι μόνον ταιαῦτα θαύ-
ματα θέλετε δυνηθῆναι νὰ κάμνητε, ἀλλ' ὅσιν μάλιστα ἔχει πίσιν
ὡς κόκκον μόνον συνάπεως, καὶ ἂν εἰς τοῦτο τὸ βουνὸν εἶπη,
σπκῶθητε καὶ ρίφθητε εἰς τὴν θάλασσαν, θέλει τὸν ὑπακούσει,
καὶ ὅλα, ὅσα μὲ σαθερὰν πίσιν ζητεῖτε εἰς τὰς προσευχὰς σας,
θέλετε τὰ λάβει, καὶ τίποτε δὲν θέλετε σερηθῆναι.«

Εἰς ταύτην τὴν παραβολὴν μᾶς ἐζωγράφησεν ὁ Ἰησοῦς τὴν
δύναμιν τῆς ζωῆς πίσεως, καὶ τῆς ἀληθοῦς καὶ ὀρ-
θῆς προσευχῆς. Οὕτινος ἡ πίσις εἶναι ζῶσα, ὅστις ἔχει
ἀληθινὴν πεποίθησιν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐπικαλεῖται ὀρθῶς τὴν
βοήθειάν του, αὐτὸς ἠμπορεῖ νὰ ἐκριζώσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν του
πᾶν πᾶθος ἀχρεῖον καὶ πᾶσαν κακὴν συνήθειαν, εἰς καὶ ἡ-
θέλει εἶναι τόσον σερεὰ εἰς αὐτὴν ριζωμένη ὡς δένδρον. Αὐ-
τὸς ἠμπορεῖ νὰ νικήσῃ πᾶν ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀρετὴν, ἂν καὶ
ἠθέλε φαινεσθαι ὑπερμέγεθες ὡς βουνόν.

5. Ἡ Ἀξία καὶ τὸ ἔργον τοῦ Λυτρωτοῦ.

Πολλὰς πολλάκις διδασκαλίας, ἀγαπητοί μου νέοι! ἱκανὰς νὰ
καταστήσωσι τοὺς ἀνθρώπους φρονίμους, καλοὺς, καὶ εὐτυ-
χεῖς ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς εἰς διαφόρους περιστάσεις. Ἐκ τούτων
λοιπὸν τῶν κυριωτέρων, ἐπειδὴ ἔχουσι σχέσιν πρὸς ἀλλήλας
διὰ τῶν ἐννοιῶν τὴν ὁμοιότητα, θέλομεν ἐκθέσει συλλογὴν τινα.

Ἐδίδασκε ποτὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ Ἱερὸν ὅταν ἐχάραζεν ἡ
ἡμέρα. Ὄταν ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ ἀνατέλλῃ καὶ νὰ φωτί-
ζῃ τὸν περικαλλῆ καὶ μεγαλοπρεπέσατον Ναόν, εἰς τοῦ ὁποίου
τοὺς λαμπροὺς καὶ σιλβοντας κίονας, καὶ εἰς τὰ περικαλλῆ

κοσμήματα ἀντανακλῶντο καὶ ἤσραπτον θαυμασίως αἱ ἀκτί-
νες του, τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρευρεθέντας :

ἢ Ἐγὼ εἶμαι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὅστις μὲ ἀκολουθεῖ, δὲν
περιπατεῖ εἰς τὸ σκότος, διότι ἔχει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Ἐγὼ
ἦλθα φῶς εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ μὴ μείνη εἰς τὸ σκότος
ὅστις πιστεύει εἰς ἐμέ. Πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, διὰ νὰ γέννητε
τέκνα φωτός.»

Ὅ,τι εἶναι ὁ ἥλιος εἰς τὸν κόσμον, τοῦτο εἶναι καὶ ὁ
Χριστὸς εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὁ ἥλιος προξενεῖ ἀναρίθ-
μητα καλὰ διὰ τοῦ γλυκυτάτου αὐτοῦ φωτός εἰς τὴν γῆν·
αὐτὸς φωτίζει, θερμαίνει καὶ ζωογονεῖ τὰ πάντα. Χωρὶς τοῦ
ἡλίου ὁ κόσμος ἠθέληεν εἶσθαι βυθισμένος εἰς παντοτεινὴν
νύκτα, ψυχρότητα, ἠθέληεν εἶσθαι νεκρός. Καὶ ὁ Χριστὸς διὰ
τῆς διδασκαλίας του, ἥτις φωτίζει ὅλα τὰ πνεύματα διὰ τοῦ
παραδείγματός του, τὸ ὅποιον μᾶς θερμαίνει εἰς πᾶν καλόν,
διὰ τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ αὐτοῦ Πνεύματος, τὸ ὅποιον
μᾶς ἐμφυχώνει ὅλους εἰς τὰ καλὰ ἔργα, εἶναι ἥλιος τῆς ἀν-
θρωπότητος. Χωρὶς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠθέλαμεν εἶσθαι ἐσω-
τερικῶς, κόσμος χωρὶς ἥλιον.

Πολλοὶ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ θαυμασίως χορτασθέντων εἰς τὴν
ἔρημον ἐλθόντες, τὸν ἔλεγον : »Διδάσκαλε ! οἱ πατέρες ἡμῶν
ἔφαγον τὸ μάννα εἰς τὴν ἔρημον, καθὼς εἶναι γεγραμμένον :
» Ἄρτον οὐράνιου ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Σὺ δὲ τί σημεῖον μᾶς
δεικνύεις διὰ νὰ γνωρίσωμεν, ὅτι ἐσάληθης ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ νὰ
πιστεύσωμεν εἰς ἐσέ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη : » Ἐπὶ ἀληθείας
σᾶς λέγω, ὅτι μὲ ζητεῖτε, ὄχι διότι ἴδετε τὰ θαύματα εἰς
τὴν ἔρημον, ἀλλὰ διότι ἐφάγετε ἐκεῖ ἀπὸ τοὺς ἄρτους, καὶ
ἐχορτάσθητε· ὅμως προσπαθεῖτε νὰ ἀπολαύσητε ὄχι τὴν
βρώσιν τὴν φθειρομένην, ἀλλὰ τὴν βρώσιν μᾶλλον τὴν δια-
μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, τὴν ὁποίαν θέλει σᾶς δώσει ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπειδὴ εἰς τοῦτο τὸν ἔδωκεν ἐξουσίαν ὁ

Θεός και Πατήρ αὐτοῦ. Σᾶς βεβαιῶ ἐν ἀληθείᾳ: ὅτι δὲν σᾶς ἔδωκεν ὁ Μωϋσῆς τὸν οὐράνιον ἄρτον, ἀλλ' ὁ Πατήρ μου σᾶς ἔδωκε τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Καὶ οὗτος ὁ οὐράνιος ἄρτος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἐκατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ δίδει τὴν ζωὴν εἰς τὸν κόσμον.»

» Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Ὅστις ἔρχεται εἰς ἐμέ, ποτὲ δὲν θέλει πεινάσει. Ὅστις πιστεύει εἰς ἐμέ, ποτὲ δὲν θέλει ἀποθάνει. Ὅστις τρώγει ἀπὸ τοῦτου τοῦ ζωτικόν ἄρτον, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Καθὼς μὲ ἔσειλεν ὁ Πατήρ, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, καὶ ἐγὼ ζωὴ διὰ τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ὅστις μὲ τρώγει, θέλει ζῆσει ὃ ἐμοῦ. Αὐτὸς μένει εἰς ἐμέ, καὶ ἐγὼ εἰς αὐτόν.»

Ἀγαπητοί μου! ὅλον τὸ μέγα τοῦτο νόημα τῶν λέξεων, καὶ ἡ πλησιεστέρα χρῆσις αὐτῶν, ἐξηγῆται ἀκριβέστερον εἰς ἐκείνους, ὅσοι ἔχουν τὴν εὐτυχίαν καὶ χάριν νὰ πλησιάσωσθε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Κυρίου. Ὅθεν εἰδῶ ἀναφέροντες μόνον τὸ ἐξῆς: Καθὼς τὸ σῶμα μας δὲν δύναται νὰ ζῆ χωρὶς ἄρτου, οὕτω δὲν δύναται καὶ ἡ ψυχὴ μας νὰ ζῆ ἀγίως καὶ μακαρίως, χωρὶς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καθὼς ὁ ἄρτος εἶναι τοῦ σώματος ἡ ζωὴ, δίδων δύναμιν, υἰγείαν καὶ ὄψιν ἀνθρώπων, οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι τῆς ψυχῆς ἡ ζωὴ, ἐπεὶ διὰ αὐτοῦ μᾶς δίδεται δύναμις εἰς τὴν κατόρθωσιν τοῦ καλοῦ, υἰγεία καὶ ἀνάπαυσις τῆς ψυχῆς, ἀνακαινισμὸς εἰς τὴν ἀληθινὴν ἀφομοίωσιν τοῦ Θεοῦ. Καθὼς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν φάγει τίποτε πολὺν καιρὸν, ἀδυνατεῖ, καχεκτεῖ, φαίνεται ὅλος ὠχρὸς καὶ μαραμμένος, καὶ τελευταίου ἀποθνήσκει ὅλως, οὕτω συμβαίνει καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον χωρὶς τῆς Θείας δυνάμεως, χωρὶς τῆς οὐρανοῦ ἐνισχύσεως, τῆς ὁποίας μᾶς κάμνει κοινωνοὺς κατὰ τὸ πνεῦμα ὁ δεσπότης Χριστός. Ἀλλὰ καὶ καθὼς δὲν πρέπει νὰ φυλάττωμεν μόνον τὸν ἄρτον εἰς τὰς οἰκίας μας, ἀλλὰ πρέπει ἐν ταύτῳ καὶ νὰ τὸν ἀπολαμβάνωμεν, διὰ νὰ συ-

νουσιωθῆ με τὴν σωματικὴν μας φύσιν, τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεται καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν μας φύσιν: τουτέστι διὰ τῆς προσεγγίσεως, διὰ τῆς πίσεως, διὰ τῆς ἐλπίδος καὶ ὑποταγῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, νὰ γίνωμεν μία οὐσία, μία καρδιά καὶ ἓν πνεῦμα με αὐτόν. Ἡμεῖς ἐν ἐνὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνωμεν μέτοχοι τῆς Θείας φύσεως, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ὄντως ζωὴ τῆς ψυχῆς.

Ἄλλοτε πάλιν εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας, ἡ ὁποία ἐωρτάζετο λαμπρῶς κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν Ναόν. Πρὸς εὐγνωμόνα ἀνάμνησιν, ὅτι κατοίκησε ποτὲ ὁ ἰσραηλιτικὸς λαὸς ὑποκάτω εἰς σκηνὰς ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ὅτι ἐκεῖ ἀνάβλυσε πηγὴ ὕδατος ἐκ τῆς ξηρᾶς καὶ ἀποτόμου πέτρας διὰ προσαγῆς τοῦ Θεοῦ, ἦσαν ὅλαι αἱ θύραι καὶ οἱ σύλῳι τοῦ Ναοῦ ἐσολισμένοι με τεχνητὰς σκηνὰς, κατασκευασμένας ἀπὸ πρασίνοὺς κλάδους. Ὅλος ὁ λαὸς ἀνέστυρεν ὕδωρ ἀπὸ τὴν πηγὴν Σιλοάμ, τοῦ ὁποίου μέρος μὲν εχυνεν ὡς θυσίαν ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου, μέρος δὲ ἐπινοῦ, λέγοντες καὶ τὸν λόγον τοῦ Προφήτου: »Ὅς τις διψᾷ, οὗτος θέλει λάβει ἀναψυχὴν ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ σωτηρίου.«

Τότε ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψηλὸν τόπον, ἀφ' οὔ ἠδύνατο πᾶς ὁ λαὸς νὰ τὸν βλέπη, καὶ ἔκραζε μεγαλοφῶως, λέγων: »Ὅς τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω. Ὅς τις πιστεύει εἰς ἐμὲ, εἰς τοῦτον θέλει πληρωθῆ ὅ,τι εἶπεν ἡ Γραφή: Ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρέουσιν ὕδατος ζῶντος.«

Διὰ ταύτης τῆς παραβολῆς τῆς θαψιλοῦς καὶ ζωτικῆς πηγῆς ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς νὰ μᾶς κάμῃ διὰ νὰ ἐννοήσωμεν: Ὅποια μεγάλη χάρις καὶ εὐεργεσία εἶναι ἡ χάρις τῆ Πνεύματος, τὴν ὁποίαν θέλει νὰ μεταδώσῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀληθῶς πιστεύοντας εἰς αὐτόν. Ὅς τις κατοικεῖ πλησίον τινοῦ ἀενάου καὶ ἀφθόου πηγῆς, ἐκεῖνος ὄχι μόνον δὲν θέλει δοκιμάσει ποτὲ δίψαν, ἀλλὰ θέλει βλέπει ἐν ταύτῳ ἐν καιρῷ ἀνομβρίας καὶ ὄλου τὸν περὶ τὴν πηγὴν τό-

πον θάλλοντα πάντοτε, ἀνθοῦντα, καὶ καρποὺς πλουσιοπαρόχως φέροντα. "Ὅς τις δὲ πάλιν ἔχει ἔννοιον εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτὸς ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν πηγὴν τοῦ σωτηρίου, ἣτις ἀνεξάντλητος οὕσα διὰ παντός, πάυει τὴν πρὸς τὴν ἀγιότητα καὶ μακαριότητα δίψαν· ἀπ' αὐτὸν δὲν θέλει λείψει ποτὲ ἡ ἐσωτερικὴ παρηγορία, ἂν καὶ ὅλος ὁ περὶ αὐτὸν τόπος ἤθελεν ὁμοιάζει μὲ ἄνυδρον καὶ ἄκαρπον ἐρημίαν.

Ἐπειδὴ οἱ Ἰσραηλιταὶ ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλείζον ποιμένες, καὶ εἶχον συνήθειαν νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Ναὸν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὡς θύματα πρόβατα τινὰ ἢ ἀρνία, διὰ τοῦτο τοὺς ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς μίαν φοράν εἰς τὴν ἑορτὴν τὴν ἀκόλουθον ποιμενικὴν μὲν, ἀλλ' ὠραιοτάτην παραβολὴν. »Ἐγὼ εἶμαι« (τοὺς εἶπεν)» ὁ ποιμὴν ὁ καλός. Ἐγὼ γνωρίζω τὰ πρόβατά μου, καὶ αὐτὰ γνωρίζουσιν ἐμὲ. Τὰ πρόβατά μου ἀκούουσι τὴν φωνὴν μου, καὶ μὲ ἀκολουθοῦν. Ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς θυσιάζει τὴν ζωὴν του διὰ τὰ πρόβατά του· ὁ δὲ μισθωτὸς, ὅς τις δὲν εἶναι ποιμὴν, οὔτε εἶναι ἰδικά του τὰ πρόβατα, ὅταν βλέπῃ τὸν λύκον ἐρχόμενον, ἀφίνει αὐτὰ καὶ φεύγει, ὁ δὲ λύκος τὰ ἀρπάζει καὶ τὰ σκορπίζει. Ἐγὼ θυσιάζω τὴν ψυχὴν μου διὰ τὰ πρόβατά μου· ἐγὼ δίδω εἰς αὐτὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν· εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα δὲν θέλουσι χαθῆ. Κανείς δὲν θέλει τὰ ἀρπάσει ἀπὸ τὰς χεῖράς μου. Ἐχω δὲ καὶ ἄλλα πρόβατα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἀπὸ ταύτην τὴν αὐλήν· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ θέλω τὰ φέρε ἐδῶ, καὶ αὐτὰ θέλουσιν ἀκούει τὴν φωνὴν μου, καὶ θέλει γίνε μίαν ποιμνὴ καὶ εἰς ποιμὴν.»

Ὁ καλὸς τῷ ὄντι ποιμὴν εἶναι τὸ πᾶν εἰς τὰ πρόβατα. Αὐτὸς τὰ γνωρίζει ὅλα καὶ τὰ ὀνομάζει κατ' ὄνομα. Τὰ κράζει μὲ εὐνοϊκὴν φωνὴν, τὰ ὀδηγεῖ μὲ τὴν πραίαν του ποιμαντικὴν ῥάβδον, τὰ φέρε πάντοτε εἰς ὠραῖα καὶ πράσινα λιβάδια, καὶ εἰς ψυχρὰ νερά. Ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτὰ,

ὅλα, ἀναζητεῖ τὸ πεπλανημένον, τὰ ὑπερασπίζεται ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία, καὶ θυσιάζει καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του ὑπὲρ αὐτῶν.

"Ὅ,τι εἶναι εἰς τὸ ποιμνίόν του ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, τοῦτο εἶναι καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα ὁ Χριστὸς. "Ἄμποτε μόνον νὰ ἤκουον ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ὡσεὶ καθὼς ὁ ποιμὴν εἶναι εἰς μόνος, οὕτω νὰ γείνη καὶ ἡ ποιμὴν μία καὶ μόνη!

Τὸ πρόβατον τίποτ' ἄλλο δὲν πρέπει νὰ κάμνη, εἰμὴ νὰ ἀκολουθῇ τὸν ποιμένα του, ὁ δὲ ποιμὴν λαμβάνει ἔπειτα ὅλην τὴν περὶ αὐτοῦ φροντίδα. Καὶ τῷ ὄντι αὐτὸ εἶναι τὸ πρατότατον καὶ εὐαγωγότατον ἀπ' ὅλα τὰ τετράποδα, καὶ μὴ ὅλον ὅτι εἶναι ζῶον, γνωρίζει ὅμως τὸν ποιμένα του, ἀκούει οὐχὶ ξένην φωνήν, ἀλλὰ τὴν τοῦ ποιμένος του, αὐτὸν ἀκολουθεῖ, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ὀδηγεῖται, ὅπου αὐτὸς θέλει.

Οὕτω πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ παραδιδώμεθα ὅλως διόλου εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν. Ἐπειδὴ ὅς τις ἀποπλανᾶται ἀπ' αὐτὸν, εἶναι ὅμοιος μὲ πρόβατον ἀπολωλὸς, περιπλανώμενον χωρὶς ποιμένος εἰς τρομερὰν ἐρημίαν γεμάτην ἀπὸ λύκους. Καὶ οὔτε μίαν στιγμήν δὲν εἶναι εἰς ἀσφάλειαν, ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ γείνη ἄγρα καὶ βορὰ τῆς ἀπωλείας.

6. Προφητεία τοῦ Ἰησοῦ περὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Ὁ Ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ ἦτον, καθὼς ἠξέυρετε, ἀξιοθαύμαστος οἰκοδόμημα. Ὅλον τοῦτο τὸ μέγα καὶ μεγαλοπρεπέςατον κτίριον, μὲ τὰς πολυτελεῖς θύρας καὶ τῶν σῦλων τὰς σειρὰς, ἦτον ἀπὸ λευκὰ καὶ ἐξασράπτοντα μάρμαρα κατεσκευασμένον, καὶ πανταχοῦ μὲ χρυσοῖον πολυτελέστατα ἐςολισμέ-

νον. Μεγαλοπρεπέστερον οἰκοδόμημα δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ φανῇ πούποτε. Ἐν ᾧ λοιπὸν ἐξήρχετο μίαν ἐσπέραν ἀπ' αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, οἱ μαθηταὶ του τὸν ἐσαμάτησαν πρὸς ὀλίγον διὰ τὰ τοῦ δεῖξωσι ταύτην τὴν μεγαλοπρέπειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὅτι ὀλίγην προσοχὴν ἔδιδε. »Διδάσκαλε! (τοῦ λέγουσιν) ἴδε! τί ὠραῖοι λίθοι! καὶ τί ὠραία οἰκοδομή! Ἄλλοι δὲ ἐπρόσθεσαν ἀκόμη, ὅτι εὐρίσκεται καὶ λίθων τιμίων καὶ ἀφιερωμάτων πολυτελῶν θησαυρὸς μέγας πρὸς σολισμὸν τοῦ Ναοῦ. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀπεκρίθη θλιβερά: »Βλέπετε ὅλην ταύτην τὴν μεγάλην οἰκοδομήν; Σᾶς βεβαιῶ ὅτι: Θέλουσιν ἔλθει ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας ὅλα ταῦτα, ὅσα βλέπετε ἐδῶ, τοιουτοτρόπως θέλουσι κατασκαφῆ ἐκ θεμελίων, ὥς οὔτε κἂν λίθος ἐπάνω εἰς λίθον δὲν θέλει μείνει!«

Ἀφ' οὗ δὲ ἔφθασεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ, ὅθεν ἐφαίνοντο διάφορα ὑποκείμενα καταντικρῶ, καὶ ἀποσίλβοντα εἰς τοῦ θύοντος ἡλίου τὰς ἀκτῖνας, ἤγουν ὁ μεγαλοπρεπέστατος Ναὸς καὶ ἡ πόλις ὅλη τῆς Ἱερουσαλὴμ, τότε ἦλθον πρὸς αὐτὸν ὁ Πέτρος καὶ Ἀνδρέας, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, καὶ τὸν ἠρώτησαν κατ' ἰδίαν λέγοντες: »Διδάσκαλε! Εἰπέ μας πότε θέλουσι γενῆ ὅλα ταῦτα, καὶ διὰ ποίων σημείων θέλομεν γνωρίσει ὅτι πλησιάζει ἡ ἰδικήσου παρουσία καὶ τοῦ κόσμου τὸ τέλος«; Νομίζοντες δὲ οἱ μαθηταὶ ὅτι τῆς πόλεως καὶ τοῦ Ναοῦ ἡ καταστροφὴ, καὶ τοῦ αἰῶνος ἡ συντέλεια, καὶ ἡ δευτέρα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ παρουσία θέλουσι συμβῆ ὅλα ὁμοῦ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὸν ἠρώτησαν διὰ μιᾶς δύο πράγματα. Ἡμεῖς δὲ σαφηνείας χάριν θέλομεν ἐξετάσει τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ἀπόκρισιν ἰδιαίτερος.

»Ὁπου εἶναι τὸ πτώμα« (ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς) »ἐκεῖ θέλουσι συναχθῆ καὶ οἱ Ἀετοί.« (τουτέστι: τὸ Ἰουδαϊκὸν βασίλειον, ὁμοιον μὲ σῶμα σεσηπὸς, καὶ πλησιάζον εἰς τὴν διάλυσίντου,

θέλει γίνει διάρπαγμα τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες θέλουσιν εἰσβάλει πανταχόθεν εἰς αὐτό).

»Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ταραχὰς καὶ ἐπαναστάσεις, μὴ θορυβεῖσθε μηδὲ τρομάζετε. Ἐπειδὴ ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ γίνωσι πρότερον, ἀλλ' ὅμως δὲν εἶναι παρευθὺς καὶ τὸ τέλος.»

»Τὸ ἐν Ἔθνος θέλει διεγερθῆ κατὰ τοῦ ἄλλου, καὶ ἡ μία βασιλεία θέλει ἐπαναστατήσῃ κατὰ τῆς ἄλλης. Εἰς διαφοροὺς τόπους θέλουσι γενῆ σεισμοὶ μεγάλοι, καὶ ἀσθένειαι καὶ πείνα, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν θέλουσι συμβῆ φόβητρα (φοβητικὰ μέσα) καὶ σημεῖα μεγάλα. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα εἶναι μόνον ἀρχαὶ τῶν θλίψεων.»

»Πρὶν δὲ γείνουσιν ὅλα ταῦτα, θέλουσι βάλῃ χεῖρα ἐπάνω σας· θέλουσιν ὑμᾶς καταδιώξῃ, καὶ ὑμᾶς μασιγιάσῃ εἰς τὰς συνελεύσεις των, καὶ ὑμᾶς παραδώσῃ εἰς τὰς φυλακάς. Θέλετε παρασταθῆ ἔμπροσθεν εἰς βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν ἐμοῦ. Καὶ ταῦτα θέλουσι γίνει οὕτως (κατὰ θεῖαν εὐδόκησιν) διὰ νὰ λάβητε εὐκαιρίαν, νὰ μαρτυρήσητε περὶ ἐμοῦ ἔμπροσθεν αὐτῶν.»

»Ὅταν δὲ ὑμᾶς σύρῃσι καὶ ὑμᾶς παραδίδωσιν εἰς τὰς ἐξουσίας, τοῦτο λάβετε πρὸ ὀφθαλμῶν, νὰ μὴ προμελετᾶτε μηδὲ νὰ συλλογίζησθε τί νὰ εἰπῆτε, ἢ τί νὰ ἀποκριθῆτε· εἶπατε μόνον ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὑμᾶς ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν. Ἐπειδὴ τότε δὲν θέλτε εἶσθαι σεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐγὼ ὁ ἴδιος θέλω ὑμᾶς δώσει τότε τοιαύτην δεινότητα καὶ σοφίαν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν θέλουσιν δυναθῆ νὰ ἀντεῖπωσι πάντες οἱ ἐναντίοί σας.»

»Σεῖς δὲ θέλετε εἶσθαι ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ σχεδὸν ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μισημένοι διὰ τὸ ὄνομά μου. Πολλοὶ θέλουσιν σκανδαλισθῆ τότε καὶ προδοθῆ καὶ μισηθῆ ὑπ' ἀλλήλων. Ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν, καὶ ὁ πατήρ τὸν υἱὸν θέλει

προδώσει εἰς θάνατον· τὰ τέκνα θέλουσιν ἐπαναστατήσαι κατὰ τῶν γονέων καὶ θέλουν τοὺς θανατώσει. Ἀλλὰ καὶ σεῖς αὐτοὶ θέλετε προδοθῆ ἀπὸ γονεῖς, καὶ ἀδελφούς, καὶ συγγενεῖς, καὶ φίλους, καὶ τινὲς μάλιστ' ἀπὸ σᾶς θέλουσι θανατωθῆ. Μὴ ὅλον τοῦτο χωρὶς τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς τὸ θέλημα, οὔτε μία φρίξ δὲν θέλει χαθῆ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σας.»

» Ἐπεὶ δὲ θέλουσι σκωθῆ καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται, καὶ θέλουσιν ἀπατήσαι πολλούς· καὶ διὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς κακίας θέλει ψυχρανθῆ τῶν πολλῶν ἢ ἀγάπη· ἀλλ' ὅς τις διαμείνῃ σταθερὸς καὶ ἐγκαρτερήσῃ μέχρι τέλους, οὗτος θέλει εἶσθαι μακάριος. Διὰ τῆς ὑπομονῆς πρέπει νὰ διασώσῃτε τὰς ψυχὰς σας.»

» Πολλοὶ πρὸς τούτοις θέλουσιν ἔλθει τότε εἰς τὸ ὄνομά μου λέγοντες: Ἐγὼ εἶμαι ὁ Χριστὸς· ὁ καιρὸς ἔφθασε! καὶ πολλοὺς θέλουσι πλανέσει. Ἀλλὰ σεῖς προσέξατε νὰ μὴ πλανηθῆτε! Ἴδου σᾶς προεῖπον τὰ πάντα. Ἐάν τις λοιπὸν σᾶς εἴπῃ: Ἴδου, ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον εἶναι! μὴν ἐκβῆτε. Ἐάν δὲ σᾶς εἴπῃ: Ἐδῶ εἰς τοῦτο τὸ ὄκημα εἶναι! μὴν πιεσέσῃτε. Διότι καθὼς ἡ ἀσραπὴ ἐκβαίνει ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ φαίνεται ἕως εἰς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, οὕτω θέλει εἶσθαι καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.»

» Ὅταν δὲ τελευταῖον ἴδῃτε τὴν Ἱερουσαλὴμ πανταχόθεν ἀπὸ στρατεύματα περικυκλωμένην, ἤξεύρετε, ὅτι τότε εἶναι σιμὰ ἡ καταστροφή της· καὶ ὅταν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως νὰ ἴσται ὅπου δὲν ἔπρεπε, δηλαδὴ, εἰς τὸν τόπον τὸν ἅγιον, εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου, τότε οἱ μὲν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἄς φεύγωσιν εἰς τὰ ὄρη, οἱ δὲ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως, ἄς σπεύδωσιν ἔξω, ὅσοι δὲ εἰς τὰς χώρας καὶ τοὺς ἀγροὺς εὐρεθούν, ἄς μὴν ἐπιστρέψωσι πλέον, οὔτε καὶν τὸ ἐπανωφόρεμάτων νὰ λάβωσιν. Ἐπειδὴ αὐταὶ εἶναι ἡ-

μέραι ἐκδικήσεως, εἰς τὰς ὁποίας θέλουσι πληρωθῆ ὅλα τὰ γεγραμμένα περὶ αὐτῶν.»

»Οὐαὶ τότε κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἰς τὰς ἐγκύους ἢ καὶ θηλαζούσας μπτέρας. Ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη (τὰ κακὰ) τούτου τοῦ τόπου, καὶ ἡ κατὰ τοῦ ἔθνους τούτου ὀργή, θέλει εἶσθαι μεγάλη. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας θέλει γενῆ τοιούτη θλίψις καὶ ξενοχωρία, ὅποια οὔτε ἔγινε ποτὲ ἀπ' ἀρχῆς, ἀφ' οὗ ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, οὔτε θέλει γενῆ ποτὲ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα. Καὶ ἂν ὁ Θεὸς δὲν ἤθελε συντέρει ταύτας τὰς ἡμέρας, ἀπ' ὅλους τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἰερουσαλήμ δὲν ἤθελε διασωθῆ οὔτε εἰς. Ἀλλ' ὅμως διὰ τοὺς καλοὺς, τοὺς ὁποίους ἔχει ἐκλελεγμένους ὁ Θεὸς, θέλουσι συντηρηθῆ αἱ ἡμέραι ἐκείναι. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς πόλεως θέλουσι πέσει ἐν σόματι μαχαίρας, ἢ θέλουσι περιπλανᾶσθαι αἰχμάλωτοι εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ ἡ Ἰερουσαλήμ θέλει εἶσθαι κατὰ πατουμένη ἀπὸ τὰ ἔθνη, ἕως οὗ παρέλθωσιν οἱ καιροὶ τῶν ἔθνῶν.»

”Ὅσα προσφήτευσεν ἐνταῦθα, ἀγαπητοί μου! ὁ Ἰησοῦς, ἐπληρώθησαν ἀκριβέστατα καὶ κατὰ γράμμα τὰ πάντα. Καὶ ὅτι ἀκόμη προεἶπεν ὁ Σωτὴρ περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου καὶ τῆς τελευταίας αὐτοῦ κρίσεως, θέλει ὡσαύτως πληρωθῆ ἀκριβέστατα. Ἡ περὶ τῆς καταστροφῆς λοιπὸν τῆς Ἰερουσαλήμ προφητεία ἃς μᾶς προδιαθέσῃ διὰ νὰ ἀκούσωμεν πολὺ προσεκτικώτερον τὴν ἀκόλουθον προφητείαν περὶ τῆς τοῦ κόσμου συντελείας, ὡς πράγματος, περὶ τοῦ ὁποίου τῆς βεβαιότητος δὲν δυνάμεθα παντελῶς νὰ ἀμφιβάλλωμεν.

7. Προφητεία περὶ τοῦ τέλους τοῦ Κόσμου,
καὶ περὶ τῆς δευτέρας Παρουσίας τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

» **Ε**ὐθὺς δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, (τὴν ὁποίαν θέλει ὑποφέρει ὁ ἰσραηλιτικὸς λαὸς διεσπαρμένος εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς) καὶ ἀφ' οὗ κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλα τοῦ κόσμου τὰ μέρη, καὶ διδασθῆ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, τότε θέλει ἔλθει τὸ τέλος. Κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς θέλουσι γενεῖ σημεῖα εἰς τὸν ἥλιον, εἰς τὴν σελήνην καὶ εἰς τοὺς ἀστέρας. Ὁ ἥλιος θέλει σκοτισθῆ, ἡ σελήνη δὲν θέλει ὄψει τὸ φέγγος τῆς πλείου, οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ θέλουσιν ἐκπέσει ἀπὸ τὸν κύκλον των, καὶ τὰ θεμέλια τῶν οὐρανῶν θέλουσι σαλευθῆ. «

» Εἰς δὲ τὴν γῆν θέλει κυριεύσει ὅλα τὰ ἔθνη σινοχαιρία καὶ φρίκη· τὰ κύματα τῆς θαλάσσης θέλουσι βριμάξει (ἤχη) τρομερώτατα· οἱ ἄνθρωποι θέλουσιν ἐκπνέει σχεδὸν ὑπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ὅσα μέλλουσι νὰ ἐπέλθωσι καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης. «

» Τότε θέλει φανῆ τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ θέλουσι θρηνήσει ὅλαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τὸν δὲ υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου θέλουσιν ἰδεῖ ἐρχόμενον ἐπάνω εἰς τὰς νεφέλας τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Τότε θέλει ἀποσείλει τοὺς Ἀγγέλους του μὲ σάλπιγγα μεγαλόφωνον, νὰ συναξῶσι τοὺς ἐκλεκτοὺς του ἀπ' ὅλα τὰ τέσσαρα μέρη τῆς γῆς, καὶ ἀπ' ὅλα τὰ πέρατα τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τὸ ἐν ἄκρον τῆς γῆς ἕως εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ἀπὸ τὸ ἐν ἔσχατον ὄριον τοῦ οὐρανοῦ ἕως εἰς τὸ ἄλλο. «

» Ὄταν λοιπὸν ἀρχίσωσιν ὅλα ταῦτα νὰ ἐκτελῶνται,

τότε ἀνακύψατε καὶ σηκώσατε τὰς κεφαλὰς σας, διότι εἶναι πλησίον ἡ ἐλευθερία σας. Ἐμπορῆτε ἀπὸ τὴν συκῆν νὰ λάβετε τὴν παραβολὴν. Ὅταν οἱ κλάδοι τῆς γίνωσιν ἀπαλοί, καὶ ἀνοίξωσι τὰ φύλα τῆς, τότε ἤξεύρετε ὅτι ἡ ἀνοίξις εἶναι σιμά· ὡσαύτως, ὅταν βλέπετε νὰ γίνωνται ὅλα ταῦτα, πρέπει νὰ ἤξεύρετε ὅτι εἶναι πλησίον ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς θέλει φανῆ ἐν τῇ δόξῃ του. «

» Σὰς βεβαιῶ τῇ ἀληθείᾳ: Αὕτη ἡ γενεὰ, (τὸ Ἰσραηλιτικὸν ἔθνος) δὲν θέλει παρέλθει ἕως οὗ γίνωσιν ὅλα ταῦτα· Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ θέλουσι παρέλθει, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. «

» Πότε ὅμως θέλει ἔλθει ἐκείνη ἡ ἡμέρα καὶ ἐκείνη ἡ ὥρα, τοῦτο κανεὶς ἄνθρωπος εἰς τὴν γῆν δὲν τὸ ἤξεύρει, ἀλλ' οὔτε οἱ Ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, εἰμὴ μόνος ὁ Πατὴρ. Προσέχετε λοιπὸν καλῶς, καὶ ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· διότι πότε θέλει ἔλθει οὗτος ὁ καιρὸς, τοῦτο, πάλιν τὸ λέγω, δὲν τὸ ἤξεύρετε. «

» Ὅθεν προσέξατε νὰ μὴ καταβαρυνθῶσιν αἰ ψυχαί σας ἀπὸ κραιπάλην καὶ μέθην καὶ μερίμνας βιωτικὰς, καὶ σὰς προφθάσῃ αἰφνιδίως ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ἐπειδὴ θέλει ἐπέλθει ὡς μία παγίς καθ' ὅλων τῶν κατοίκων τῆς οἰκουμένης. «

» Καθὼς δὲ ἐγένετο εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Νῶε, οὕτω θέλει γενῆ καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τὰς πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου Ἰησοῦ· Διότι καθὼς εἰς τὰς ἡμέρας τὰς πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ ἔτρωγον καὶ ἔπινον, ἐλάμβαναν καὶ ἔδιδαν εἰς γάμον ἕως τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐμβῆκεν ὁ Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ δὲν ἐπαρατήρησαν τίποτε, ἕως οὗ ἐπῆλθεν ὁ κατακλισμὸς, καὶ τοὺς κατέπνιξεν ὅλους, οὕτω θέλει εἶσθαι καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τὰς πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. «

» Καὶ καθὼς συνέβη εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Λῶτ, οὕτω θέλει συμβῆ καὶ εἰς τὸν πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καιρὸν· Διότι καθὼς τότε πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων

ἔτρωγον καὶ ἔπινον, ἐπώλουν καὶ ἠγόραζον, ἐφύτευον καὶ ὠκοδόμουν ἕως τῆς ἡμέρας, ὅποτε ἐξῆλθεν ὁ Ἄωτ ἀπὸ τὰ Σόδομα, καὶ ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον, καὶ ἠφανίσθησαν ὅλοι, οὕτω θέλει γίνεαι καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τὰς πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. «

»(Τότε θέλει φανερωθῆ ἡ μεταξὺ τῶν καλῶν καὶ κακῶν διαφορά, ἣτις τῶρα δὲν διακρίνεται τόσον ἀκριβῶς. "Ὅσον καὶ ἂν ἦναι πολλοὶ ἄνθρωποι ὅμοιοι πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὴν κατάστασιν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, ἡ μέλλουσα ὅμως τύχη των θέλει εἶσθαι διάφορος). Τότε θέλουσι κείτεσθαι δύο τὴν νύκτα εἰς τὴν αὐτὴν κλίνην, καὶ ἐκ τούτων ὁ μὲν θέλει παραληφθῆ, ὁ δὲ ἄλλος ἀπορρίφθῆ, δύο θέλουσιν εἶσθαι εἰς τὸν ἀγρὸν, ὁ εἰς θέλει παραληφθῆ, ὁ δὲ ἄλλος θέλει ἀποβληθῆ. Δύο δοῦλαι θέλουσιν ἀλέθει εἰς ἓνα μύλον, ἡ μία θέλει λυτρωθῆ, ἡ δὲ ἄλλη θέλει ὑποπέσει εἰς τὸν ἐπερχόμενον ὄλεθρον. Ἀγρυπνεῖτε λοιπὸν, καὶ προσεύχεσθε πάντοτε καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν, διὰ τὴν εὐρεθῆτε ἄξιοι τὴν ἀποφυγῆτε ὅλα ὅσα μέλλουν τὴν ἐπέλθουν κατὰ τῶν κακῶν, καὶ τὴν παρῆρσιασθῆτε μετὰ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· διότι δὲν ἠξεύρετε ποῖαν ἡμέραν, οὔτε ποῖαν ὥραν μέλλει τὴν ἐλθῆ. «

»Διὰ τοῦτο πρέπει τὴν ἔχετε πάντοτε περιεζωσμένας τὰς ὀσφύας σας, καὶ εἰς τὰς χεῖρας τὴν κρατῆτε λαμπάδας ἀναμμένας, καθὼς οἱ δᾶλοι ἐκεῖνοι, οἵ τινες προσμένουσι τὴν νύκτα τὸν κύριόν των, ἕως οὗ ἐπιστρέψει ἀπὸ τὸν γάμον, διὰ τὴν ἠμπορέσουν εὐθὺς, ἀφ' οὗ ἐλθῆ καὶ κτυπήσῃ τὴν θύραν, τὴν τοῦ ἀνοίξουν πάραυτα. Αἴ! εὐτυχία εἰς τὸν δοῦλον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ὁ κύριός του ἐλθὼν εὐρήσει οὕτως ἔξυπνον! «

»Στοχασθῆτε καὶ τοῦτο πρὸς τούτοις: Ἐὰν ὁ οἰκοδεσπότης προῆξεν ποῖαν ὥραν μέλλει τὴν ἐλθῆ ὁ κλέπτης, ἢ θελε βέβαια ἀγρυπνεῖ, καὶ δὲν ἠθελε τὸν ἀφήσει τὴν διορύξῃ τὴν οἰκίαν του. Οὕτω λοιπὸν πρέπει καὶ σεῖς τὴν εἶσθε πάντοτε

ἔτοιμοι· διότι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου θέλει ἔλθῃ εἰς ὦραν, ὅποτε δὲν τὸν ἐπροσμένετε παντάπασι.»

» Παρατηρήσατε ἀκόμη καὶ ταύτην τὴν παραβολὴν (τὴν περὶ τῆς ἀποδημίας καὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου):

» Τότε θέλει εἶσθαι: Καθὼς εἰς ἓνα ἄνθρωπον, ὅς τις ξενιτεύεται, καὶ ἀφίνει τὴν οἰκίαν του εἰς τοὺς δούλους του, διορίζει εἰς καθένα τὸ ἔργον του, καὶ τὸν θυρωρὸν παραγγέλλει νὰ ἦναι ἄγρυπνος. Καὶ ποῖος ἀπὸ ἐσᾶς θέλει φανῆ τότε ὅμοιος μὲ τὸν πιστὸν καὶ φρόνιμον ἐκεῖνον δούλον, τὸν ὁποῖον ὑπολαμβάνει ὁ κύριός του ἱκανὸν νὰ λάβῃ τὴν ἐπιστάσιαν τῶν οἰκετῶν του, νὰ τοὺς δίδῃ ἐν καιρῷ τὴν τροφήν των, καὶ νὰ τοὺς ἐπιμετρᾷ πῶς τὸν σίτον ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ; Εὐτυχία εἰς ἐκεῖνον τὸν δούλον, τὸν ὁποῖον εὕρῃ ὁ κύριός του ὅταν ἔλθῃ, νὰ κάμνῃ τοιαῦτα ἔργα. Ἐπ' ἀληθείας σᾶς λέγω, ὅτι θέλει τοῦ ἐμπιστευθῆ καὶ ὅλα του τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ. Ἐὰν ὁμῶς ἤθελεν εἰπεῖ ὁ δούλος ἐκεῖνος εἰς τὴν καρδίαν του, ὁ κύριός μου χρονίζει ἀκόμη νὰ ἔλθῃ! καὶ ἀρχίσει τοὺς μὲν δούλους καὶ τὰς δούλας νὰ δέρῃ, αὐτὸς δὲ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ καὶ νὰ κραιπαλᾷ, τότε ὁ κύριος τοῦ δούλου τούτου προφθάσας εἰς ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν τὸν ἐπρόσμενε, καὶ εἰς ὦραν, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν τὸν ἐκαρτεροῦσε παντάπασι, θέλει τὸν ἀποβάλλει ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν δούλων του, καὶ θέλει τοῦ δώσει ἀνταμοιβήν, πρέπουσαν εἰς ἀπίστους καὶ ὑποκριτὰς δούλους, ἧγουν θέλει τὸν ἀπορρίψει ἐκεῖ, ὅπου εἶναι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.»

» Γρηγορεῖτε λοιπόν! διότι οὔτε σεῖς δὲν ἠξέυρετε πότε θέλει ἔλθῃ ὁ οἰκαδεσπότης, τὸ ἐσπέρας, τὸ μεσονύκτιον, τὴν ἀλεκτροφωνίαν, ἢ τὸ πρωῖ. Γρηγορεῖτε, διὰ νὰ μὴ σᾶς εὕρῃ κοιμωμένους, ὅταν ἔλθῃ ἀπροσδοκῆτως. Ὅ, τι δὲ λέγω πρὸς ἐσᾶς, τὸ λέγω εἰς ὅλους: Γρηγορεῖτε!»

Ἡ προτροπὴ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς ἐπα-

γρύπνησιν, πρὸς δεινὴν προσοχὴν, ἀκριβείαν καὶ ἐμπιστώσυνην εἰς ὄλων τῶν καθηκόντων τὴν ἐκπλήρωσιν, ἀνήκει λοιπὸν ἐπίσης καὶ εἰς ἡμᾶς, καθὼς καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Τῷ ὄντι ἠθέλην εἶσθαι ἐναντίου τοῦ σκοποῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰ ἠθέλαμεν νὰ πιεεύσωμεν κανένα ἄνθρωπον, ὅστις μᾶς προέλεγε προσδιορισμένως τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ὅμως πάλιν βέβαιον ὅτι κανεὶς ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ μᾶς προείπη ἀκριβῶς καὶ νὰ μᾶς προσδιορίσῃ ὅτι πολὺς καιρὸς ἀκόμη λείπεται. Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ καιρὸς εἶναι ἀβέβαιος· μᾶς ἀφῆκε δὲ εἰς ταύτην τὴν ἀβεβαιότητα ὁ Ἰησοῦς, διὰ νὰ ᾔηται πάντοτε οἱ ἄνθρωποι πολὺ προσεκτικώτεροι εἰς τῶν χρεῶν τῶν ἐκπλήρωσιν.

Ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μένη πολλοὺς αἰῶνας ἀκόμη μακρὰν αὕτη ἢ ἐσχάτη ἡμέρα, ἂν καὶ κανεὶς αἰὼν δὲν εἶναι ἀσφαλὴς ἀπ' αὐτὴν, καὶ ἐπειδὴ τοῦτο τὸ ἐνδεχόμενον δύναται νὰ ἀποκοιμίσῃ πολλοὺς, ἃς παρατηρήσωμεν ἀκόμη καὶ τοῦτο :

»Ὅ,τι εἶναι τὸ τέλος τοῦ κόσμου δι' ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, τοῦτο εἶναι καὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς διὰ κανένα ἐν μέρει ἄνθρωπον. Κανεὶς ἄνθρωπος καμμίαν ὥραν δὲν εἶναι ἀσφαλὴς ἀπὸ τὸν θάνατον· διότι καὶ ὁ θάνατος ἔρχεται ἀπροσδοκῆτως, καθὼς ὁ κύριος ὅς τις ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν του ἀπὸ ταξιδίου, ἢ ἀπὸ γάμου τινα, ἢ καθὼς ὁ κλέπτης ἔρχεται τὴν νύκτα. Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἃς λέγωμεν πάντοτε εἰς τὸν ἑαυτὸν μᾶς τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ: Ἀγρυπνεῖτε καὶ γίνεσθε πάντοτε ἑτοιμοὶ!»

8. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως.

»Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ του καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε αὐτὸς θέλει καθῆσαι εἰς τὸν μεγαλοπρεπέστατον θρόνον του. Ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς θέλουσι συναχθῆ ἔμπροσθέν του, καὶ αὐτὸς θέλει τὰ διακρίνει ἀπ' ἀλλήλων, καθὼς ὁ βοσκὸς διαχωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἐρίφια, καὶ τὰ μὲν πρόβατα θέλει κτήσει ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἀριστερῶν.»

»Τότε θέλει εἶπει ὁ βασιλεὺς εἰς τοὺς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ·
 »Ἐλθετε σεῖς οἱ εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου! κληρονομήσατε τὴν βασιλείαν, ἣτις σᾶς ἦτον ἠτοιμασμένη πρὸ καταβολῆς κόσμου. Διότι ἐπέινασα, καὶ μὲ ἐδώκατε νὰ φάγω! ἐδίψησα καὶ σεῖς μὲ ἐποτίσατε! ἦμην ξένος, καὶ σεῖς μὲ ὑπεδέχθητε! ἦμην γυμνὸς καὶ σεῖς μὲ ἐνδύσατε! ἦμην ἀσθενὴς καὶ σεῖς μὲ ἐπεσκέφητε! ἦμην εἰς φυλακὴν καὶ σεῖς ἦλθετε πρὸς με.»

»Τότε οἱ δίκαιοι θέλουσι τὸν ἀποκριθῆ ὅπως ἔκθαμβοι·
 »Κύριε! πότε σὲ ἴδομεν πεινῶντα καὶ σὲ ἐθρέψαμεν; ἢ πότε σὲ ἴδομεν διψῶντα καὶ σὲ ἐποτίσαμεν; πότε δὲ σὲ ἴδομεν ξένον καὶ σὲ ὑπεδέχθημεν· ἢ πότε σὲ ἴδομεν γυμνόν, καὶ σὲ ἐνδύσαμεν, πότε σὲ ἴδομεν ἀσθενῆ ἢ εἰς φυλακὴν καὶ σὲ ἐπεσκέφημεν; Ὁ δὲ βασιλεὺς θέλει ἀποκριθῆ εἰς αὐτοὺς,
 Ἐπ' ἀληθείας σᾶς βεβαιῶ: Ὅτι ἐκάμνετε πάντοτε εἰς ἓνα ἀπὸ τούτους τοὺς παραμικροὺς ἀδελφούς μου, τοῦτο ἐκάμνετε εἰς ἐμέ.»

»Ἐπειτα θέλει σραφῆ ὁ βασιλεὺς καὶ εἰς τοὺς ἐξ ἐωνύμων του ἰσαμένους καὶ θέλει τοὺς εἶπει: Φύγατε ἀπ' ἐμοῦ οἱ καταρμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ὅποιον ἦτον διὰ τὸν διάβολον καὶ τοὺς ἀγγέλους του ἠτοιμασμένον! διότι ἐπέινασα, καὶ δὲν

μου ἔδώκατε νὰ φάγω • ἐδίψησα, καὶ δὲν μὲ ἐποτίσατε • ἤμην ξένος, καὶ δὲν μὲ ἐπεριποιήθητε • ἤμην γυμνός, καὶ δὲν μὲ εὐδύσατε, ἤμην ἀσθενὴς καὶ φυλακωμένος, καὶ δὲν μὲ ἐπισκέφθητε. «

»Τότε θέλουσι τὸν ἀποκριθῆ οὗτοι: Κύριε! Πότε σὲ ἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ ἢ φυλακωμένον, καὶ δὲν σὲ ἐβοηθήσαμεν! Καὶ αὐτὸς θέλει τοὺς εἶπει: Ἐπ' ἀληθείας σᾶς λέγω: Ὅτι δὲν ἐκάμετε εἰς ἓνα ἀπὸ τούτους τοὺς παραμικροὺς, τοῦτο οὔτε εἰς ἐμὲ δὲν ἐκάμετε. «

»Καὶ οὕτως αὐτοὶ μὲν θέλουσιν ἀπέλθει εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. «

Ἦ ἀγαπητοὶ μου! Ἐὰν ἠθέλαμεν νὰ ἐγχαράξωμεν καλῶς εἰς τὴν καρδίαν μας τούτους τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ, βέβαια ἔπρεπε νὰ γίνωμεν ἄνθρωποι παντάπασι διάφοροι!

Τίς δὲν εὐχεται νὰ συναρῆ τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως τίς δὲν θέλει νὰ διαμοιράσῃ τὸν ὄρτον του, καὶ ἂν ἦτον ἡ τελευταία μερίς, μὲ εὐχαρίστησιν εἰς τὸν πεινῶντα, ἢ νὰ ἐπιδαφιλεύσῃ ἀσμένως εἰς ἀσθενεῖς καὶ γέροντας ἀνθρώπους καὶ ἄλλους ἐνδεεῖς, ὅχι μόνον ἐν ποτήριον νεροῦ, ἀλλὰ καὶ οἶνον καὶ γάλα εἰς εἶχε, ἢ νὰ μεταδώσῃ θεληματικῶς εἰς χήρας, εἰς πτωχὰ καὶ ὄρφανὰ μέρος ἀπὸ τὰ φορέματά του, ἢ καὶ νὰ κατασκευάσῃ εἰς ἔχρησιν τὸν τρόπον νέα φορέματα δι' αὐτούς;

Τίς, καὶ λίθινον καρδίαν εἰς εἶχε, ὥστε νὰ μὴ δύναται τίποτε νὰ τὸν παρακινήσῃ εἰς εὐεργεσίαν, δὲν μέλλει νὰ φρίξῃ, ὅταν φαντασθῆ ἐκείνους τοὺς κατηραμένους, ἢ τίς πλέον θέλει ἀποδιώξῃ πτωχόν τινα ξένον ἀπὸ τὴν θύραν του; Τίς θέλει ἀφήσει ἀσθενῆ τινα νὰ κατατήκηται χωρὶς βοήθειαν; ἢ τίς θέλει νὰ κατασῆνῃ τὴν τύχην τῶν πτωχῶν αἰχμα-

λώτων ἢ καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν κακοποιῶν πλέον ἀθλίαν, πλέον βαρεῖαν διὰ τῆς σκληρᾶς του ματαχειρίσεως!

"Ὡς προσθέσωμεν ἀκόμη καὶ τοῦτο: Ἐὰν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, οἳ τινες δὲν εὐεργέτησαν μὲν τοὺς πλησίοντων, ἀλλ' οὔτε τοὺς ἔβλαψαν, μέλλου νὰ ὑποπέσωσι εἰς τοιαύτην τρομὴν κρίσει, τί θέλει γίνῃ ἄράγε εἰς ἐκείνους, οἳ τινες προξενουῖσι εἰς τοὺς ἄλλους πᾶσαν βαρυτάτην θλίψιν, κατασῆνουσι πικρὰν τὴν ζωήντων, καταδιώκουσι, καταθλίβουσι, κλέπτουσι, καταφρουοῖσι, καταλαλοῦσι, διαβάλλουσι αὐτοὺς, ὀργίζονται κατ' αὐτῶν, τοὺς δέρουν, τοὺς χλευάζουν, διασρέφουν τοὺς ἀθώους, ἐκθλίβουσι ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν γονέων των πικρότατα δάκρυα, καὶ ἐπιθυμοῦσι πολλάκις καὶ τὸν θάνατόν των; Ὁ Ἰησοῦς σιωπᾷ περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων — λοιπὸν ὡς σιωπήσωμεν καὶ ἡμεῖς!

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ.

9. Ἐτοιμασίαι διὰ τὸ Πάσχα.

Δύο ἡμέρας πρὸ τοῦ Πάσχα, ἐν ᾧ καθεὶς ἀγαθὸς Ἰσραηλίτης προπτοιμάζετο νὰ πανηγυρίσῃ ἀξίως τὴν ἑορτὴν, συνηθροίσθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὸ παλάτιον τοῦ πρώτου ἀρχιερέως Καϊάφα, καὶ ἔκαμαν συμβούλιον, πῶς νὰ ἠμπορέσουν μὲ πανουργίαν νὰ λάβωσι τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν ἐξουσίαν των, καὶ νὰ τὸν θανατώσωσιν. Οἱλοι συνεφώνησαν εἰς τοῦτο. »Μόνου« (ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους) »ὄχι εἰς τὴν ἑορτὴν! διότι ἠμπορεῖ νὰ προξενηθῇ καμμία ἐπανάστασις τοῦ λαοῦ.« Ὡσε οὗτοι ἐφοβοῦντο περισσότερο τοὺς ἀνθρώπους, παρὰ τὸν Θεόν.

Ἄλλ' ὁ παντογνώστης Ἰησοῦς ἔβλεπε καὶ τὴν συνέλευσίν των, διέκρινε καὶ τὰς διαθέσεις τῶν καρδιῶν των. Αὐτὸς ἤξευρε καλῆτερα τὸ τί ἔμελλον νὰ κάμωσι, παρὰ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Εἰς τὸν τελευταῖον του ἐρχομὸν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ εἶχεν ἤδη εἰπεῖ πρὸς τοὺς δώδεκα Μαθητάς του: »Ἰδοὺ! ἀναβαίνομεν τώρα εἰς Ἱεροσόλυμα (ὅπου θέλουσι τελειώσῃ ὅλα ὅσα ἔγραψαν οἱ Προφῆται περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου). Οὗτος θέλει προδοθῆ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς καὶ Πρεσβυτέρους τοῦ ἔθνους, οἳ τινες θέλουσι τὸν κατακρίνει εἰς θάνατον καὶ τὸν παραδώσει εἰς τοὺς ἔθνικούς. Ὑπὸ τούτων θέλει ἐμπαιχθῆ, ἐμπτυσθῆ, ραπισθῆ, σαυρωθῆ, καὶ τελευταῖον θανατωθῆ, ἀλλ' εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν θέλει πάλιν ἀνα-

σηθῆ. « Ἀλλὰ καὶ τῶρα πάλιν τὰ ἐπανέλαβεν εἰς αὐτοὺς, καὶ ἐπροσδιώρισεν ἀκόμη καὶ τὸν καιρὸν ἀκριβῶς, καθ' ὃν ἔμελλον νὰ γίνωσι ταῦτα. » Μετὰ δύο ἡμέρας « (λέγει) » γίνεταὶ τὸ Πάσχα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σκωρῶθῆναι. »

Τότε ἓνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητὰς του, Ἰούδας ὁ Γακαριώτης, ὑπῆγε καὶ συνεφώνησε μὲ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Πρεσβυτέρους, διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς χεῖράς των τὸν Ἰησοῦν. Τὴν θύλακα μὲ δῶσει «! (εἶπεν ὁ δόλιος καὶ ἀγνώμων) » διὰ νὰ σᾶς τὸν παραδώσω; Τοῦτο ἀκούσαντες, ὑπερεχάρησαν καὶ τὸν ὑπεσχέθησαν τριάκοντα ἀργύρια. Ὁ δὲ Ἰούδας εὐχαριστήθη εἰς αὐτὰ, καὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐζήτηε εὐκαιρίαν νὰ παραδώσῃ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς χεῖρας των κρυφίως, χωρὶς τὴν εἰδοῦσιν τοῦ λαοῦ.

Ἀφ' οὗ ἔφθασεν ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσυνείθιζαν νὰ σφάζωσι τὸ ἀρνίον τοῦ πάσχα, ἦλθον οἱ μαθηταὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τοῦ λέγουν: « Ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγωμεν, διὰ νὰ σοῦ ἐτοιμάσωμεν τὸ Πάσχα; » διότι ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχεν ἰδικήν του κατοικίαν. Καὶ αὐτὸς λέγει πρὸς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην: « Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗθευς ἀφ' οὗ ἔμβητε, θέλετε ἀπαντήσῃ ἓνα ἄνθρωπον βασίζοντα μίαν σάββαν μὲ νερόν. Τοῦτου ἀκολουθήσατε εἰς τὴν ὁποίαν ἔρχεται οἰκίαν. Ἐπεὶτα ἀφ' οὗ ἔμβητε μέσα εἶπατε πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην: « Ὁ διδάσκαλος λέγει: ὁ καιρὸς μου (δηλ. ὁ καιρὸς τοῦ θανάτου μου) ἐπλησίασε. Καὶ θέλω νὰ κάμω εἰς τὴν οἰκίαν σου τὸ πάσχα μὲ τοὺς μαθητὰς μου. Ποῦ εἶναι τὸ κατάλυμα (κουάκι) εἰς τὸ ὅποιον ἡμερῶν νὰ φάγω τὸ πάσχα μετ' αὐτῶν; Αὐτὸς δὲ θέλει σᾶς δεῖξαι ἀνώγειον μέγα ἐσρωμένον καὶ καλῶς ἡντρεπισμένον, ὅπου ἐτοιμάσατε τὸ Πάσχα. »

Μετὰ ταῦτα ἀναχωρήσαντες οἱ δύο μαθηταὶ, ἦλθον εἰς

τὴν πόλιν, καὶ εὗρον ὅλα καθὼς τοὺς τὰ εἶχε προειπεῖ ὁ Ἰησοῦς, ὅπου καὶ ἠτοιμάσαν τὸ Πάσχα.

Καὶ ἐδῶ ἀγαπητοὶ μου νέοι! δίδει ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητάς του ἀπόδειξιν ὠραίαν καὶ σαφῆ τοῦ Θείου τοῦ βλέμματος διὰ τὰ τοὺς ἐνισχύσῃ εἰς τὴν πίσιν διὰ τὸ ἐρχόμενον πάθος του. Καθὼς ἐκεῖ ἔβλεπε τὸν ἄνθρωπον δέοντα τὸ κτῆνος του εἰς τὴν θύραν τὴν οἰκίας, καὶ διέκρινε τὴν διάθεσιν τῆς καρδίας του, οὕτω βλέπει καὶ ἐνταῦθα τὸ παντέφορον βλέμμα του τὸ γινόμενον εἰς τὴν μακρὰν ἀπέχουσαν πόλιν· βλέπει τὸν δούλον, ὅς τις φέρει τὸ νερόν· τὴν οἰκίαν εἰς τὴν ὁποίαν μέλλει νὰ ἔλθῃ· τὸ οἶκημα τοῦ ὀσπητίου καὶ τὴν προθυμίαν τοῦ οἰκοδεσπότου, εἰς τὸ νὰ τὸν ὑποδεχθῇ. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τῶρ' ἀκόμη βλέπει ὁ Ἰησοῦς ἕκαστον δούλον, ὅς τις περιποιεῖται τοὺς ἵππους του, καὶ ἑκάστην δούλην, ἥτις ὑπάγει νὰ φέρῃ νερόν. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀόρατος μάρτυς ὅλων τῶν οἰκιακῶν μας ἐπιτηδευμάτων. Αὐτὸς ἐμβλέπει εἰς ὅλας τὰς κατοικίας, καὶ εἰς ὅλας τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Ἐνθυμείσθε λοιπὸν τοῦτο διὰ παντός, ὦ ἀγαπητοὶ μου νέοι! ὅτι »Τὸ πανάγιον ὄμμα του βλέπει καὶ ἡμᾶς, καὶ τὰ πάντα«! Τοιοῦτοτρόπως θέλετε μὲν ἐκτελεῖ ἀσμένως καὶ πισῶς τὰ καθημερινὰ σας ἔργα, καὶ θέλετε ἐντρέπεσθαι νὰ πράξητε τι κακὸν ἔμπροσθεν εἰς τὸ Θείου του πρόσωπον.

10. Ὁ Ἰησοῦς πλύνει τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του.

Ἀφ' οὗ ἤδη ἔφθασεν ἡ ἑσπέρα, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ φωτισμένον οἶκημα, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν μετὰ τοὺς μαθητάς του διὰ νὰ φάγῃ μετ' αὐτῶν τὸ ἠτοιμασμένον ἀρνίου τοῦ Πάσχα.

Γνωσκῶν δὲ ὅτι ἔφθασε πλέον ἢ ὥρα, νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμον εἰς τὸν Πατέρα του, ἠθέλησεν ἀκόμη νὰ δεῖξῃ ἰδῶ ἐπὶ γῆς εἰς τοὺς μαθητὰς του τὴν ἀκροτάτην ἀγάπην μὲ τὴν ὁποίαν τοὺς ἠγάπησε διὰ παντός. Ἐπεθύμητε ἀκόμη νὰ τοὺς δεῖξῃ τελευταῖον τὴν φιλικωτάτην καὶ εὐνοϊκωτάτην ἀγάπην του, ἦγουν νὰ τοὺς φιλεύσῃ ἀκόμη μίαν φοράν.

»Καθ' ὑπερβολὴν,« (εἶπε μὲ πολλὴν ἀθυμίαν καὶ οὐράμιον εὐμένειαν) »Καθ' ὑπερβολὴν ἐπεθύμησα νὰ φάγω καὶ τοῦτο ἀκόμη τὸ Πάσχα μαζί σας, προτοῦ ἀρχίσουν τὰ πάθη μου. Ἐπειδὴ σᾶς λέγω ὅτι : δὲν θέλω πλέον φάγει ποτὲ μαζί σας ἕως οὗ πληρωθῶσιν ὅλα ὅσα προσημαίνει εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ τὸ θυσιαζόμενον ἀρνίον τοῦ πάσχα. Τότε πιάσας τὸ ποτήριον καὶ εὐχαρισήσας, εἶπε : »Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτοὺς ! Διότι σᾶς λέγω ὅτι δὲν θέλω πίνει πλέον ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου μαζί σας, ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.«

Συνήθεια τοῦ τόπου ἦτον, καθὼς ἤξεύρετε, νὰ πλύνωνται πρὸ τοῦ δείπνου τῶν καλεσμένων οἱ πόδες. Τοῦτο τὸ ἔργον ἐγένετο συνήθως ἀπὸ τοὺς παραμικροὺς δούλους τοῦ ὀσπητίου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἂν καὶ ἤξευρε καλῶς ὅτι τὰ πάντα παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς του ὁ Πατὴρ, καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πάλιν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐσηκώθη μὲ ὄλον τοῦτο ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἀπεκδύθη τὸ ἐπανωφόρεμά του, ἐζώσθη μὲ κάποιον λινὸν πανίον, καὶ χύσας ὕδωρ εἰς ἓν ἀγγεῖον, ἄρχισε νὰ πλύνῃ τῶν μαθητῶν του τοὺς πόδας, καὶ νὰ τοὺς σφογγίζῃ πάλιν μὲ τὸ ὁποῖον ἦτον ζωσμένος πανίον.

Ἄφ' οὗ δὲ ἦλθε καὶ εἰς τὸν Πέτρον, δὲν ἠθέλησεν οὗτος, δια τὸ πρὸς τὸν Ἰησοῦν σέβας του νὰ τὸν συγχωρήσῃ τοῦτο, λέγων μετ' ἐκπλήξεως : »Κύριε ! Τί ; Σὺ θέλεις νὰ μοῦ πλύνῃς τοὺς πόδας ; Καὶ ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἀπεκρίθη ; Ὅ,τι ἐγὼ κάμνω τώρα, σὺ δὲν τὸ ἐννοεῖς, ἀλλ' ὅμως μετὰ ταῦτα θέλεις τὸ ἐννοήσει.«

Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη: »Κύριε! Εἰς τὸν αἰῶνα δὲν θέλω νὰ μοῦ πλύνῃς τοὺς πόδας.« Ἐὰν (τὸν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς) »δὲν μὲ ἀφήσῃς νὰ σοῦ πλύνω τοὺς πόδας, δὲν ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.« Τότε λέγει ὁ Πέτρος, εἰς τὸν ὅποιον ἦτον προτιμώτερον παρὰ πᾶν ἄλλο τοῦ Ἰησοῦ ἡ φιλία: »Κύριε! Ἐὰν τοῦτο οὕτως ἔχη, ὄχι μόνον τοὺς πόδας μου νὰ πλύνῃς, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν!«

Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέπλυνεν ὅλων τῶν μαθητῶν τοὺς πόδας ὁ Ἰησοῦς, ἐφόρεσε πάλιν τὸ ἐπανωφόρεμά του, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἔπειτα εἶπε πρὸς αὐτοὺς »Ἡξεύρετε, τί ἔκαμα; Σεῖς μὲ ὀνομάζετε Κύριον καὶ Διδάσκαλον, καὶ τὸ λέγετε ὀρθῶς, διότι εἶμαι. Ἐὰν λοιπὸν ἐγώ, ὁ Κύριος καὶ διδάσκαλος σας ἐπλύνω τοὺς πόδας σας, πρέπει καὶ σεῖς νὰ κάμνετε τὸ ἴδιον ἀναμεταξύ σας. Ἐγὼ σὰς ἔδωκα παράδειγμα, διὰ νὰ φέρεσθε πρὸς ἀλλήλους καθὼς ἐγὼ ἐφέρθην πρὸς ἱεσοῦς. Στοχασθῆτε ταύτην τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἀρνηθῆτε: ὅτι Ὁ δούλος δὲν εἶναι ποτὲ μεγαλῆτερος ἀπὸ τὸν Κύριόν του, οὔτε ὁ ἀπεσαλμένος, ἀνώτερος ἐκείνου, ὅστις τὸν ἀπέσειλε. Ἐπειδὴ δὲ ἠξεύρετε ταῦτα, εἰσθε μακάριοι, ἐὰν καὶ τὰ πράττετε.«

Ἄς διδαχθῶμεν ἀγαπητοίμου νέοι! ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν ταπεινοφροσύνην καὶ ἀγάπην. Αὐτὸς ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς πράττει ἐδῶ ἔργον δουλικόν, καὶ ἡμεῖς λοιπὸν ἄς μὴ νομίζωμεν ἄτιμον πρᾶγμα τὸ νὰ δεικνύωμεν, ὅπου ἡ ἀγάπη τὸ ἀπαιτεῖ, τοιαύτας εἰς ἄλλους ὑπουργίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἔργον τῶν εὐτελεσάτων δούλων. Αὐτὸς πλύνει μὲ τὴν αὐτὴν ταπεινώσιν καὶ ἀγάπην ὡς καὶ τοῦ προδότου του τοὺς πόδας. Δὲν πρέπει λοιπὸν καὶ ἡμεῖς νὰ ἡμεῖθα τόσον ὑπερήφανοι, ὥς νὰ μὴ προσφέρωμεν πρῶτοι τὴν χεῖρά μας πρὸς εἰρήνευσιν μὲ ἐκείνον, ὅς τις μᾶς ἠδίχησεν. Ἡμεῖς βλέπομεν τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Πατρὸς νὰ ἦναι ἐξωσμένος ἐν δούλου μορφῇ ἐν πανίον καὶ νὰ

νίπη τούς πόδας τῶν μαθητῶν, λοιπὸν ἄς ἦναι μακρὰν καὶ ἀπὸ ἡμᾶς ἡ μωρὰ καὶ χαμερπῆς ματαιοφροσύνη, τοῦ νὰ ζητῶμεν πάντοτε νὰ ἐπιδεικνύμεθα ὡς κύριοι καὶ κυρίαί, καὶ νὰ ἐντρεπῶμεθα νὰ βρέξωμεν κἄν τὴν χεῖρά μας ἢ νὰ μετακινήσωμεν κανένα σκεῦος, ἢ νὰ ἐνδυσῶμεν κανέν εὐτελὲς φόρεμα, τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦν πολλαὶ οἰκιακαὶ ὑπουργίαι. Τίποτ' ἄλλο δὲν ζορίζει τὸν ἄνθρωπον ὠραιότερα, ὅσον ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγάπη. Ταῦτα εἶναι νὰ εἰπῶ οὕτως, καὶ ὁ ζολισμὸς, καὶ ἡ ἀξία τοῦ Χριστιανοῦ!

11. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Προδότης του.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔπλυνεν ὁ Ἰησοῦς τῶν μαθητῶν του τοὺς πόδας, ἐκάθισε πάλιν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἐρρίψε τὸ θεῖον του βλέμμα εἰς τὰς καρδίας ὅλων, καὶ ὅλοι ἦσαν γεμάται ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην. Μόνος ὁ Ἰούδας ἐκάθητο ἐκεῖ μὲ προσποιητὴν φιλίαν καὶ ὑποκριτικὴν ὄψιν, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Ἰησοῦς: »Σεῖς εἶσθε τώρα καθαροί, ἀλλ' ὄχι ὅλοι. Διότι γνωρίζω καλῶς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐγὼ ἔκλεξα. Ἀλλ' ὅμως πρέπει νὰ πληρωθῇ ὁ λόγος τῆς Γραφῆς ὅτι: Ἐκεῖνος, ὅς τις τρώγει μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, θέλει κινήσει τοὺς πόδας του ἐναντίου μου. Ἴδου σὰς τὸ λέγω ἀπὸ τώρα πρὶν ἀκολουθήσῃ, διὰ νὰ πισεύσητε ὅταν γένη, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ὁ πάνσοφος Πατὴρ ἐν οὐρανῷ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον.»

Λέγων δὲ τούτους τοὺς λόγους ὁ Ἰησοῦς, ἐκινήθη ἐσωτερικῶς κατὰ τὴν ψυχὴν, αἰσθαιθεὶς ὄχι ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ μεγίστην συμπάθειαν εἰς τὸν προδότην του. Ἠθέλητε νὰ τὸν νουθετήσῃ εὐμενῶς, καὶ τὸν λέγει ἔτι σαφέστερα περιβλέπων ἐν ταύτῳ ὅλους τοὺς παρακαθημένους μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τρά-

πιζαν: »Σᾶς λέγω βεβαίως ὅτι: Εἷς ἀπὸ σᾶς, ὅστις κάθει-
ται ἐδῶ μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν τράπεζαν, θέλει μὲ προδώσει.«

Οἱ μαθηταὶ ἐτρόμαξαν διὰ τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ἔμειναν
περίλυποι. Ἐκύτταζον ἀλλήλους, καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἰδεασθῶσι,
ποῖον ἀράγε ὑπονοεῖ ὁ Ἰησοῦς. Ὁ εἷς ἠρώτα τὸν ἄλλον: Τίς τάχα
νὰ ἦναι ἐκεῖνος, ὃς τις ἤθελε δυνηθῆ νὰ πράξῃ τοιαύτην αἰσχρὰν
πράξιν; Ἐρώτουν τὸν Ἰησοῦν ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον: »Κύ-
ριε! μήπως εἶμαι ἐγώ«; Μόνος ὁ Ἰούδας ἐσιώπα, καὶ
ἔμενεν ἀκίνητος.

Ὁ Ἰησοῦς, ὃς τις ἤθελεν ὄχι νὰ ὀνομάσῃ, ἀλλὰ νὰ συμ-
βουλεύσῃ μόνον τὸν προδότην του ἐπανελάβεν ἔτι σαφέστερα
τοῦτο: »Εἷς ἀπὸ σᾶς τοὺς δώδεκα, ὃς τις ἐμβάπτει μαζί μου
τὴν χεῖρα του εἰς τὸ αὐτὸ τρυβλίον, οὗτος θέλει προδώσει
ἐμέ. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει τῷ ὄντι, καθὼς
εἶναι περὶ αὐτοῦ γεγραμμένον, νὰ ἐκτελέσῃ τὸ προωρισμένον
εἰς αὐτόν. Οὐαὶ ὁμῶς εἰς ἐκεῖνον, ὃς τις τὸν προδώσει. Κα-
λλίτερον ἦτον εἰς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον νὰ μὴν ἤθελεν ἦσθαι
παντάπασι γενημένος«!

Οἱ δὲ μαθηταὶ ὑπέπεσαν διὰ τοῦτο εἰς ἔτι μεγαλητέραν
δυσθυμίαν. Ὁ ἀξιαγάπητος καὶ ἀθωότατος Ἰωάννης, πρὸς τὸν
ὁποῖον εἶχεν ἰδιαιτέραν ἀγάπην ὁ Ἰησοῦς, ἐκάθητο πολλὰ πλη-
σίον εἰς αὐτόν. Τοῦτον λοιπὸν ἔνευσεν ὁ Πέτρος νὰ ἐρωτήσῃ τὸν
Ἰησοῦν, ποῖον σοχάζεται προδότην του. Ἐκ τούτου πλησιάσας
ὁ Ἰωάννης περισσότερον εἰς τὸ σῆθος τοῦ Ἰησοῦ τὸν ἠρώτησε
σιγᾶ: »Κύριε! Τίς εἶναι ὁ παραδιδούς σε«; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐβού-
τισε τότε ἐν τμημα φωμίου εἰς τὸ τρυβλίον, διὰ νὰ τὸ δώσῃ
τὸν Ἰούδαν. Καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην ἀπεκρίθη μὲ σιγαλὴν φω-
νὴν: »Εκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον θέλω δώσῃ τώρα τὸ βουτη-
μένον φωμίον, εἶναι ὁ προδότης.«

Αὕτη ἡ ἀγάπη, τὸ νὰ δώσῃ δηλ. ὁ Ἰησοῦς εἰς αὐτόν τὸ φω-
μίον ἀπὸ τὸ σῶμα του, διὰ νὰ εἰπῶ οὕτως, ἔπρεπε τοῦλάχιστον

νά κινήσῃ τὸν Ἰούδαν, διὰ νὰ μὴν προδώσῃ ἕνα τόσον ἀξιαγάπη-
 ταν φίλον καὶ εὐεργέτην του. Ἄλλ' ὁ Ἰούδας λαμβάνων τὸ ψω-
 μίον, ἐπροσποιεῖτο τὸν ἄθῳον, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ζη-
 τῶν νὰ ὑποκριθῇ τὴν αὐτὴν λυπηρὰν φωνὴν, ἠρώτησεν ὡπερ
 καὶ οἱ λοιποὶ, λέγων: »Κύριε! μήπως εἶμαι ἐγώ«;

Ὁ Ἰησοῦς, διὰ νὰ τὸν συμβουλεύσῃ ἀκόμη τὴν τελευ-
 ταίαν φορὰν, μὲ μεγάλην δρασιμότητα, τὸν λέγει καθαρά,
 χωρὶς ὅμως νὰ τὸ ἀκούσουσι οἱ λοιποὶ: Ναί, σὺ εἶσαι! —

Ὁ Ἰούδας, μὲ ὄλον ὅτι εἶδεν, ὅτι δὲν τὸν χραισιμεύει τί-
 ποτε ὄλη του ἢ ὑπόκρισις, καὶ ὅτι αὐτὴ ἐξεσκεπάσθη διόλου, μὲ
 ὄλον τοῦτο δὲν τὸν ἐκίνησε μήτε τοῦτο εἰς μετάνοιαν καὶ ἐξο-
 μολόγησιν τῆς ἀχρείας του προαιρέσεως. Ἐφαίνεται ὡς ἀναί-
 σθητος καὶ ἀμετάτρεπτος ἀπὸ τὸν διεσραμένον σκοπὸν του.
 Ὁ Θεὸς βλέπων ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὄλαι του αἱ παραινέσεις ἔγειναν εἰς
 μάτην, τὸν λέγει τελευταῖου: »Μὴ βραδύνης λοιπὸν περισ-
 σότερον ἐδώ, ἀλλὰ κάμε ὅ,τι ἔχῃς κατὰ νοῦν«. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς
 δὲν βιάζει ποτὲ τὸν ἄνθρωπον μὲ δυναστείαν εἰς τὸ καλόν.
 Τοῦ προβάλλει μόνον ζωὴν καὶ θάνατον, καὶ ἔπειτα τὸν ἀφί-
 νει νὰ κάμῃ αὐτὸς ἐκλογὴν ἐλευθερίαν. Πᾶς ἄνθρωπος ἔχει
 τὴν ζωὴν του εἰς τὰς χεῖρας του, ἐὰναύτη χαθῇ, πρέπει νὰ
 ἀποδίδῃ τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς εἰς ἑαυτόν.

Κανεὶς ἀπ' ὄλους, ὅσοι ἐκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν,
 ἐκτὸς τοῦ Ἰωάννου, δὲν ἤξευρε διὰ τί τὸν εἶπε τοῦτο ὁ Ἰησοῦς.
 Τινὲς ἐνόμισαν ὅτι, ἐπειδὴ ἐκράτει τὸ ἀργύριον ὁ Ἰούδας τὸν
 ἐνθύμισε μόνου ὁ Ἰησοῦς, νὰ ἀγοράσῃ ὅ,τι τοὺς ἦτον ἀκόμη
 ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἑορτὴν, ἢ νὰ διαμοιράσῃ τίποτε εἰς τοὺς
 πτωχοὺς, τὸ ὅποιον συνηρίθμουν πάντοτε ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ
 μαθηταὶ εἰς τὸν καλὸν καὶ ἄξιον πανηγυρισμὸν τῆς ἑορτῆς.

Ὁ δὲ Ἰούδας, ἀφ' οὗ ἔφαγε τὸ ψωμίον, ἐσηκώθη καὶ
 ἀνεχώρησε. Ἦτον ὅμως πλέον νύκτα.

Ποῖον δὲν πρέπει νὰ κινήσῃ ἐσωτερικῶς τὸ ἐγκάρδιον καὶ

καὶ εὐκρινέστατον πολίτευμα τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς ἀγαπητοὺς του μαθητὰς; καὶ τίνα δὲν πρέπει νὰ λυπήσῃ βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν, τὸ νὰ βλέπῃ μέσα εἰς τοῦτον τὸν χαριέστατον καὶ εὐκρινέστατον χορὸν τῶν μαθητῶν, τὸν ὑποκριτὴν καὶ σκληροκάριον προδότην;

Ἄλλ' ὅμως καθὼς ὑπεκρίνετο ὁ Ἰούδας, οὕτω κατὰ δυσυχίαν! ὑποκρίνονται καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη πολλοὶ ἄνθρωποι. Κάποιοι εἶναι μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον φίλοι πρὸς ἀλλήλους, καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας των, τρέφουσι μίσος καὶ ἀντιπάθειαν. Πολλοὶ φαίνονται πρὸς τοὺς ἄλλους ἔμπροσθεν εἰς τὸ πρόσωπον καλοὶ, καὶ ὀπίσθεν ζητοῦσι νὰ τοὺς βλάψωσι. Πολλοὶ ὑποκρίνονται τὸν ἄθῶν, καὶ καθ' ἑαυτοὺς πράττουσι τὰ βδελυρώτατα ἁμαρτήματα.

Καθὼς δὲ ὁ Ἰούδας ἦτον ἀλύγιστος εἰς τὰς νοθεσίας τοῦ Ἰησοῦ, ὅτω καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουσι καρδίαν ἀπολελειθωμένην καὶ ἄκαμπτον εἰς τῶν γονέων, διδασκάλων, καὶ πνευματικῶν πατέρων τὰς παραινέσεις, πολλάκις καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φωνὴν τῆς ἰδίας των συνειδήσεως. Αἱ, ἡ συνείδησις τοὺς συμβουλεύει πιστῶς, τοὺς φωνάζει καθαρὰ, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον, αὐτοὶ δὲ τρέμουσι, κυριεύονται ἀπὸ ψυχρὰν φρίκην, καὶ ὅμως ἀπέρχονται καὶ ἐκτελοῦσι τὴν πονηρὰν πράξιν!

Δοκιμάζετε λοιπὸν ἀγαπητοί μου! ἀκριβέστατα τὸν ἑαυτὸν σας: μήπως αἰσθάνεσθε ἑαυτοὺς ἐνόχους εἰς ταῦτα! Ὅς τις πολιτεύεται μὲ τοιαύτην ὑπόκρισιν καὶ σκληρότητα, ὁμοιάζει τὸν Ἰούδαν. Ἐλπίζω ὅμως, ὅτι εἰς ἐσᾶς δὲν εὐρίσκεται οὐδὲ ἶχνος σκληρότητος καὶ ὑποκρίσεως, ἐσεῖς ἀγαπάτε βέβαια περισσότερο νὰ ὁμοιάζετε τὸν ἄθῶν καὶ εὐαίσθητον Ἰωάννην, ὅς τις ἔπεσεν εἰς τὸ σῆθος τοῦ Ἰησοῦ, παρὰ τὸν προδότην αὐτοῦ!

12. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ ἀρνητὴς του.

Ἀφ' οὗ ἀπῆλθεν ὁ Ἰούδας διὰ νὰ προδώσῃ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ ἐπομένως ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα ἥδη τοῦ πάθους του, εἶπε ταύτους τοὺς λόγους :

» Τώρα ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς δοξάζεται δι' αὐτοῦ. Καὶ ἂν ὁ Θεὸς δοξάζεται δι' αὐτοῦ, θέλει δοξάσει αὐτὸν καὶ ὁ Θεὸς παρευθύς! «

» Ὡ ἀγαπητά μου τέκνα! ὀλίγον μόνον χρόνον μένω ἀκόμη μαζί σας. Θέλετε μὲ ζητήσῃ, ἀλλὰ, καθὼς εἶπα εἰς τοὺς Ἰουδαίους, λέγω τώρα καὶ εἰς σᾶς : Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, σεῖς δὲν ἠμπορεῖτε τώρα νὰ ἔλθῃτε. «

» Ὅθεν σᾶς δίδω πάλιν ταύτην τὴν ἐντολήν : Ἀγαπάτε ἀλλήλους! Καθὼς ἐγὼ σᾶς ἠγάπησα, οὕτω καὶ σεῖς ἀγαπάτε ἀλλήλους. Ἐκ τούτου θέλει γνωρίζῃ καθεὶς, ὅτι εἰσθε μαθηταί μου, ἐὰν ἔχητε ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους. «

Οἱ μαθηταὶ δὲν ἐδύναντο νὰ πισεύσωσιν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὠμίλει περὶ τοῦ θανάτου του, ὅθεν τὸν λέγει ὁ Πέτρος : » Κύριε! ποῦ ὑπάγεις; «; Καὶ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἀπεκρίθη : » Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, σὺ δὲν δύνασαι τῶρ ἀκόμη νὰ με ἀκολουθήσῃς. Ὑστερον ὅμως θέλεις μὲ ἀκολουθήσει. «

» Κύριε! (λέγει ὁ Πέτρος), » διατι δὲν δύναμαι τώρα νὰ σ' ἀκολουθήσω; Ἰδοὺ τὴν ζωὴν μου παραδίδω διὰ σέα! Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὸν εἶπε : » Σὺ θέλεις νὰ παραδώσῃς τὴν ζωὴν σου δι' ἐμὲ; Πέτρε! ἐπ' ἀληθείας σοὶ λέγω : Πρὶν ὁ πτείνος κράξῃ δύο φοραῖς, θέλεις μὲ ἀρνηθῆ τρεῖς φοραῖς. «

» Ναί, ὅλοι σεῖς, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ἄλλους, θέλετε σκανδαλισθῆ ταύτην τὴν νύκτα δι' ἐμὲ, δηλαδή θέλετε ἀπατηθῆ, καὶ ἡ πίσς σας θέλει κλονισθῆ, ἐπειδὴ οἱ λόγοι τῆς

Γραφῆς πρέπει νὰ πληρωθῶσι: Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα. Ἄφ' οὗ ὅμως ἀνασηθῶ, θέλω σὰς συνάξει πάλιν περὶ ἐμὲ εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καθὼς ὁ βοσκὸς συνάξει τὰ σκορπισμένα πρόβατα.»

Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε: »Καὶ ἂν ὅλοι σκανδαλισθῶσι διὰ σέ, ἐγὼ ὅμως δὲν θέλω σκανδαλισθῆ ποτέ.»

Ὁ Ἰησοῦς ἐπανελάβε τὰ ὀπισθεν πάλιν, ἐπειδὴ ὁ Πέτρος δὲν ἤθελε παντάπασιν νὰ τὸν πιεύσῃ, ἔτι ἐμφαντικιώτερα καὶ καθαρώτερα λέγων: »Σὲ βεβαιῶ ἐπ' ἀληθείας: Σήμερον ἀκόμη (ταύτην τὴν νύκτα) πρὶν ὁ πετεινὸς κράξῃ δὶς, σὺ θέλεις μὲ ἀρνηθῆ τρίς. Σίμων! Σίμων! Ἴδοῦ ὁ Σατανᾶς ζητεῖ νὰ σὰς κοσκινήσῃ καθὼς τὸν σίτον· ἀλλ' ἐγὼ παρεκάλεσα διὰ σέ νὰ μὴν σβυσθῆ παντάπασιν ἢ πίσις σου. Ἀλλ' ὅταν ἐπιστρέψῃς, στήριξον καὶ σὺ τοὺς ἀδελφούς σου.»

Ὁ Πέτρος ἐνόμιζε πάντοτε ἀκόμη ἀδύνατον, ὅτι ἡμπόρει ποτὲ νὰ ἀρνηθῆ τὸν κάλλιστον καὶ θειότατόν του φίλον, καὶ μένων σαθερῶς εἰς τὴν ιδέαυ του, τὸν λέγει ἀκόμη μίαν φοράν: »Κύριε! Καὶ ἂν γένη χρεῖα νὰ ἀποθάνω, δὲν θέλω σὲ ἀρνηθῆ. Εἰμ' ἔτοιμος νὰ ὑπάγω μετὰ σοῦ καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον«. Τοιοῦτοτρόπως εἶπαν καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι.

Οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ Πέτρου προήρχοντο ἀπὸ καρδίαυ εὐλικρινεστάτῃ καὶ ἄδολον. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἠσθάνετο τῷ ὄντι εἰς τὸν ἑαυτόν του τὸ θάρρος νὰ ἀποθάνῃ μετὸν Ἰησοῦν· ἀλλ' ὅμως μετ' ὀλίγας ὥρας ὑπέπεσεν εἰς πειρασμόν καὶ ὠρχίζετο, ὅτι δὲν γνωρίζει τὸν Ἰησοῦν. Ὑπέπεσε δηλαδὴ εἰς δύο μεγάλα μὲν, συνηθῆσατα ὅμως σφάλματα.

Ὁ Πέτρος εἶχεν ὑπερβολικὴν εἰς τὸν ἑαυτόν του πεποίθησιν. Ἐνόμιζεν ἑαυτὸν καλῆτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους μαθητάς, καὶ δὲν ἔδιδε τόσῃν προσοχὴν εἰς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν παραίνεσιν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τῶρ ἀκόμη πολλοὶ παῖδες καὶ

πολλαὶ κόραι νομίζουσιν ἑαυτοὺς φρονιμωτέρους καὶ ἐναρετωτέρους, παρ' ὅλους τοὺς ὁμοίους των· πισεύουν, ὅταν βλέπουν ἄλλους τινὰς νὰ πράττωσι μεγάλα σφάλματα, ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον νὰ ἐξολισθήσῃ καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ αὐτὰ σφάλματα· νομίζουσιν ὡς περιττὰς τὰς πηχὰς παραινέσεις τῶν γονέων καὶ φίλων των· φρονοῦν, ὅτι κανεὶς πειρασμὸς δὲν δύναται νὰ ὑπερικήσῃ τὴν ἀθωότητα καὶ ἀρετὴν των, καὶ οὕτως κατακημνίζονται εἰς ἁμαρτίαν, καταισχύνην καὶ δυσυχίαν. Ἡ Ὑψηλοφροσύνη προηγείται πάντοτε τῆς πτώσεως. Ἄς ἡμεῖς λοιπὸν μετριόφρονες καὶ εὐπειθεῖς εἰς τὰς φρονίμους συμβουλάς.

Ὁ Πέτρος εἶχε πολλὰ ὀλίγην πεποιθήσιν εἰς τὸν Θεόν. Ἐνόμιζεν ἑαυτὸν τόσον ἰσχυρὸν, ὥστε νὰ μὴν ἔχη καμμίαν χρείαν τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας. Ἄλλ' ἐὰν ὁ Ἰησοῦς ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ δεσθῇ τὸν οὐράνιον του Πατέρα διὰ ταύτην τὴν βοήθειαν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Πέτρου, ὅς τις ἦτον σερρεὸς ὡς ἡ πέτρα, πῶς ἡμεῖς δὲν ἠθέλαμεν ἔχει χρείαν ἀπὸ τὴν παρακάλεσιν μεγαλητέρας βοηθείας; Ὅς τις δὲν προσεύχεται ὀρθῶς, οὗτος οὔτε νὰ ζῇ δύναται ὀρθῶς. Μόνη ἡ μετὰ πίσεως καὶ υἱικὴ προσευχὴ καὶ ἡ διηνεκὴς τῆς καρδίας προσήλωσις εἰς τὸν Θεόν (τὸν Παντοδύναμον), ἀπὸ τὸν ὁποῖον προέρχεται πᾶσα δύναμις καὶ ἰσχύς, καὶ χωρὶς τοῦ ὁποῖου τὰ πάντα εἶναι ἀσθενῆ καὶ εὐθραυσα, δύναται νὰ μᾶς κάμῃ ἀρκετὰ δυνατοὺς διὰ νὰ ἀπαλλαχθῶμεν ἀβλαβῶς, ἐν ᾧ εἴμεθα περικυκλωμένοι ἀπὸ πειρασμοὺς. Χωρὶς τῆς προσευχῆς εἴμεθα ὅμοιοι μὲ τὸ ἀσθενὲς δένδρον τὸ χωρὶς ὑποστήριγμα, τὸ ὁποῖον ὁ πρῶτος ἀνεμοσρόβηλος κατασπᾷ.

13. Ὁ Ἰησοῦς συζητεῖ τὸ μυσῆριον τῆς ἱερᾶς
Μεταλήψεως.

Τοιαῦτα διαλεγόμενοι ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ του ἔφαγον τὸν ἄμνόν του Πάσχα, καὶ οὕτως ἐπανηγύρισαν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ τῆς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἀπολυτρώσεως τὴν ἀνάμνησιν καὶ τοῦ παλαιοῦ νόμου τὴν σύστασιν.

Ὁ Ἰησοῦς ἔμελλε τῶρα ὡσαύτως νὰ ἀπέλθῃ διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον τῆς μεγαλητέρας ἀπολυτρώσεως ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, τὴν θυρυχίαν καὶ τὸν θάνατον, καὶ νὰ σηρίξῃ νέαν διαθήκην τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης μεταξύ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν ἔμελλενὰ θυσιασθῆ, καθὼς ποτὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἕνας ἄμνος, ἐδῶ ἔμελλε νὰ ἦναι τὸ θῦμα αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἰησοῦς Χριστὸς, αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤθελε νὰ χύσῃ τὸ πανάχραντόν του αἷμα ὡς θῦμα.

Ὅθεν καθὼς ὁ Μωϋσῆς διέταξε κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἕνα δεῖπνον πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπολυτρώσεως, οὕτω καὶ ὁ Ἰησοῦς ἠθέλησε κατὰ τὴν βουλήν τοῦ οὐρανοῦ Πατρός του νὰ διατάξῃ ἕνα δεῖπνον πρὸς ἀνάμνησιν τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπολυτρώσεως.

Ὁ Ἰησοῦς προέβλεπε νοερῶς ὅλον του τὸ πάθος. Αὗται ἦσαν αἱ τελευταῖαι στιγμαί, τὰς ὁποίας ἐδύνατο ἀκόμη νὰ διατρίψῃ μὲ τοὺς ἀγαπητούς του μαθητάς. Αὕτη ἡ νύξ ἦτον ἡ τελευταία πρὸ τοῦ θανάτου του. Ἡ πρὸ τοῦ πάθους του ὥρα ἤρχισεν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Αὔριον κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ἔμελλε νὰ ἦναι τὸ σῶμά του εἰς τὸν σφυρὸν προσηλωμένον καὶ τὸ πανάγιον αἷμα του χυμένον.

Εἰς ταύτην τὴν ἀγιωτάτην ὥραν, εἰς ταύτην τὴν πα-

Θητικωτάτην σιγήν τῆς ζωῆς του, λαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, ὅστις ἔκειτο ἀκόμη ἐπὶ τραπέζης, εἰς τὰς παναχράντους χεῖρας του, ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανόν, εὐχαρισεῖ τὸν Πατέρα του, καὶ τότε κόψας τὸν ἄρτον, ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του, εἰπών: »Λάβετε! φάγετε! τοῦτο εἶναι τὸ σῶμα μου, τὸ ὁποῖον παραδίδεται διὰ ἑσᾶς. Τοῦτο κάμνετε εἰς ἐνθύμησίν μου.«

Ὡσαύτως λαβὼν καὶ τὸ ποτήριον, εὐχαρίστησε πάλιν, καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητάς του, λέγων: »Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες! τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα μου, τὸ ὁποῖον διὰ ἑσᾶς καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους θέλει χυθῆναι εἰς ἄρρεσιν ἀμαρτιῶν. Ὅσάκις πίνετε ἐκ τούτου, τὸ κάμνετε πρὸς ἀναμνησίν μου.«

Ἐνταῦθα ἀγαπητοί μου! ἐσερέωσεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ἱερὸν μυστήριον τοῦ σώματος καὶ αἵματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον δι' αἰώνων ἤδη πολλῶν ἀναυεοῦται καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς τὰς ἐκκλησίας μας καὶ λατρεύεται ἱεροπρεπῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Τὸ νὰ παρασῆσωμεν ὅλον τὸ ὕψος καὶ βάθος τοῦ μυστηρίου, ἀπαιτεῖ ἀκριβεστάτην τινα ἑρμηνείαν, διὰ τῆς ὁποίας ἤθελε διακοπῆ ἐπὶ πολὺ ἡ ἰσορία. Ὅθεν τοῦτα θέλει γίνεσθαι ἐκεῖ, ὅπου πρέπει νὰ συμπεριληφθῶσιν ὅλα ὁμοῦ, ὅσα ἀνήκουν εἰς ταύτην τὴν ἀγιωτάτην πράξιν τῆς πίσεώς μας.

Ἐδῶ λοιπὸν θέλομεν ἀναφέρει μόνον ἀπὸ τὰς ἐπισολὰς τοῦ ἀποστόλου τὴν ἀξιοσημείωτον ῥῆσιν, ἣτις ἀρμόζει κάλλιστα: »Ὅσάκις τρώγετε τοῦτον τὸν ἄρτον καὶ πίνετε τοῦτο τὸ ποτήριον, φανερώνετε τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου, ἕως οὗ ἔλθῃ. Ὡς, ὅποιος τρώγει τοῦτον τὸν ἄρτον ἀναξίως, ἢ πίνει τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου, οὗτος γίνεται ἔνοχος τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, ἢ γουν ἀμαρτάνει μεγάλως. Ὅς τις τρώγει καὶ πίνει ἀναξίως οὗτος τρώγει καὶ πίνει διὰ τὴν ἰδίαν του καταδίκην, διότι θέν διακρίνει τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου ἀπὸ

ἐν κοινὸν βρώμα. Ὡς δοκιμάζη λοιπὸν πρῶτον ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτὸν του, καὶ τότε ἀφ' οὗ καλῶς τὸν δοκιμάση, καὶ καλῶς τὸν ἐτοιμάση, ὡς τρώγη ἀπὸ τοῦτου τὸν ἄρτον, καὶ ὡς πίνη ἀπὸ τοῦτο τὸ ποτήριον.

14. Ὁ Ἰησοῦς ἀποχαιρετᾷ καὶ παρηγορεῖ τοὺς μαθητὰς του.

Ο τελευταῖος δεῖπνος ἦτον ἤδη τελειωμένος, ἡ ἀγνωστὴ ἀνάμνησις τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ διατεταγμένη, καὶ ἡ στιγμή τῆς ἀποχωρήσεως εἶχε φθάσει. Ἦδη λοιπὸν ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς νὰ ὑπάγῃ διὰ νὰ ἀποθάνῃ. Τὴν ἐπαύριον κατὰ ταύτην τὴν ὥραν ἔμελλε νὰ ἀναπαύεται τὸ σῶμά του εἰς τὸ μνημεῖον. Οἱ μαθηταὶ περιεκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν μετ' αὐτοῦ βυθισμένοι εἰς λυπηρὰν σιωπὴν, καταθλιβόμενοι σφοδρῶς διὰ τὸν μετ' ὀλίγον ἀποχωρισμὸν.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς τοὺς ἐπαρηγόρει φιλικιώτατα, ἀνεκάλυπτεν εἰς αὐτοὺς ὅλα τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας καὶ τοὺς ὀμίλει μὲ μεγίστην ἐμπισωσύνην. Καθεὶς ἀπὸ τοὺς λόγους του ἦτον πλήρης εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας. Οἱ τελευταῖοι του λόγοι εἶναι ἀνεξάντλητος πηγὴ θείας σοφίας καὶ οὐρανοῦ παραμυθίας. Καμμία εὐαίσθητος καρδιά δὲν δύναται νὰ τοὺς ἀναγνώσῃ χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ γλυκυθυμίαν τινὰ καὶ κατάνυξιν. Διὰ τοῦτο χωρὶς περισσοτέραν μακρολογίαν θέλομεν ἐκθέσει αὐτοὺς τοὺς ἰδίους λόγους τοῦ Ἰησοῦ, προσθέτοντες μόνον ἐνίοτε κάποιαι παρατηρήσεις. Ἐπειδὴ, ὅς τις δὲν αἰσθάνεται τὸ μέγεθος καὶ τὴν καλλονὴν, τὸ ἔξοχον καὶ θεῖον τούτων τῶν λόγων, εἰς τοῦτον οὔτε κανεὶς ἄλλος δὲν δύναται νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ.

Ἄλλ' εἰάν σπουδάζετε πάντοτε νὰ γίνεσθε ἐναρεσιώτεροι καὶ καλλίτεροι, καὶ οἱ λόγοι οὗτοι θέλουσι γίνεσθαι πάντοτε εἰς ἑσᾶς σαφέστεροι καὶ ἀγαπτότεροι.

» Ἄς μὴ ταράττεται, (εἶπεν ὁ Ἰησοῦς) ἄς μὴ ταράττεται ἡ καρδιά σας! εἰάν πισεύητε εἰς τὸν Θεόν, πισεύετε καὶ εἰς ἐμέ. Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου εἶναι πολλαὶ κατοικίαι. Ἐὰν ἦτον ἀλλέως, ἠθέλα σᾶς τὸ εἰπεῖ. Τώρα ὅμως ὑπάγω διὰ νὰ σᾶς ἐτοιμάσω τόπον ἐκεῖ. Καὶ ἀφ' οὗ ὑπάγω καὶ σᾶς ἐτοιμάσω τὸν τόπον, θέλω ἐπιστρέψει πάλιν νὰ σᾶς παραλάβω, διὰ νὰ ἦσθε καὶ σεῖς ἐκεῖ, ὅπου εἶμαι καὶ ἐγώ. Ποῦ δὲ ὑπάγω ἐγώ, τὸ ἤξεύρετε, καὶ τὸν ὁρόμον ἀκόμη ἤξεύρετε.

Ὁ Θωμᾶς, ὅς τις δὲν εἶχε καλῶς ἀκόμη καταλάβει τὸν Ἰησοῦν, καὶ πάντοτε ἔκλινεν εἰς ἀμφιβολίαν, εἶπε, »Κύριε! ἡμεῖς δὲν ἤξεύρομεν ποῦ ὑπάγεις, καὶ πῶς θυνάμεθα νὰ ἤξεύρωμεν καὶ τὸν ὁρόμον; «

» Ἐγὼ εἶμαι, (ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,) ἡ ὁδὸς, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ. Κανεὶς δὲν ἔρχεται εἰς τὸν Πατέρα, εἰμὴ δι' ἐμοῦ. Ἐὰν ἐγνωρίζετε καλῶς ἐμέ, ἠθέλατε γνωρίζει καὶ τὸν Πατέρα μου· ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου θέλετε τὸν γνωρίσει καὶ ἦδη τὸν ἐθεωρήσατε. Ὑπολαβὼν ἐνταῦθα ὁ Φίλιππος λέγει: Κύριε! Δείξον εἰς ἡμᾶς τὸν Πατέρα, καὶ εἶναι ἀρκετόν! «

» Τοσοῦτον καιρὸν (εἶπεν ὁ Ἰησοῦς) εἶμαι μαζί σας καὶ ἀκόμη δὲν με γνωρίζετε; Φίλιππε! ὅς τις βλέπει ἐμέ, βλέπει τὸν Πατέρα. Δὲν πισεύετε λοιπὸν ὅτι ἐγὼ εἶμαι εἰς τὸν Πατέρα, καὶ ὁ Πατὴρ εἶναι εἰς ἐμέ; Τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἐγὼ σᾶς λέγω, δὲν τοὺς λέγω ἀπ' ἑμαυτοῦ, δὲν εἶναι λόγοι ἰδιοί μου, ἀλλὰ τοῦ Πατρὸς, ὅς τις με ἀπέστειλε. Καὶ ὁ Πατὴρ, ὁ μένων ἐν ἐμοί, κάμνει τὰ ἔργα, τὰ ὅποια βλέπετε. Ἐὰν εἰς τὸν λόγον μου δὲν πισεύετε, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστὶ, ἀλλὰ διὰ τὰ ἔργα καὶ ταῦτα πισεύετε ἐμέ. «

Οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ταυτό-
 τητος μετὸν Πατέρα εἶναι ὠφελιμώτατοι. Ὁ Ἰησοῦς εἶ-
 ναι ἐν ἑαυτῷ εἷς Θεὸς τέλειος, τουτέστι: μία
 οὐσία, καὶ ἐν πνεῦμα μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ Πα-
 τρός. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι δι' ἡμᾶς, τὸ ἀπαύγασμα
 τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν
 τοῦ Πατρὸς καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς ἀϊδιότητος
 αὐτοῦ. Ὅταν λοιπὸν ἡμεῖς σοχασθῶμεν πῶς ὁ Ἰησοῦς,
 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ
 Πατρὸς, αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐν σχήματι ἀνθρώπου συ-
 νανερῶμεν μετὰ τοὺς ἀνθρώπους τόσον ἐπιεικῶς, κατέλυεν
 εἰς τὰς εὐτελεστάτας κλύβας, ἔχυνε δάκρυα διὰ τὰς τῶν
 ἀνθρώπων δυσυχίας, ἀπεδέχετο τοὺς ἁματωλοὺς, ἐβόη-
 θει τοὺς πᾶσχοντας, ὅταν βλέπωμεν πόσον οἰκείως ἐφέρετο
 μετὰ τοὺς μαθητὰς του, ἐκείνους τοὺς πτωχοὺς ἀλλοίους καὶ ἐρω-
 τώμενος, ποτὲ μὲν ὑπὸ τούτου, ποτὲ δ' ὑπ' ἐκείνου, καθὼς
 ὁ Πατὴρ ὑπὸ τῶν ἰδίων παιδῶν, ἀπεκρίνετο εἰς αὐτοὺς τόσον
 εὐμενῶς ὡς Πατὴρ εἰς τὰ τέκνα του, ἔτι δὲ πῶς παρέδωκε καὶ
 αὐτὴν τὴν ζωὴν του ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ ὅλων ἡμῶν, δὲν εἶ-
 ναι πρέπον νὰ κυριευθῶμεν ἀπὸ ἱερὰν τινὰ ἐκπλήξιν; Δὲν
 πρέπει νὰ αἰσθανώμεθα ἐσωτερικὴν χαρὰν, διότι ἔχομεν ἕνα
 τοιοῦτον φιλόανθρωπον Θεόν; δὲν πρέπει ἡ ταιαύτη τοῦ Θεοῦ
 φιλανθρωπία τὴν μὲν τεθλιμμένην καρδίαν νὰ πληρῶνῃ ἀπὸ
 οὐρανίου παρηγορίου, τὴν δὲ σκληρὰν καὶ ἀμετανοστον νὰ
 μαλακῶνῃ καὶ νὰ τὴν προτρέπη εἰς δάκρυα μετανοίας, ὅλους
 δὲ τοὺς ἀνθρώπους νὰ θερμαίνῃ μετ' ἑνθερμον ἀγάπην πρὸς τὸν
 Θεόν, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς ὅλα τὰ καλὰ;

15. Προτροπή περὶ ἀγάπης· καὶ ἐπαγγελία
τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

» **Ε**πὶ ἀληθείας σᾶς λέγω! (ἐπρόσθεσεν ὁ Ἰησοῦς) ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, θέλει κάμνει τοιαῦτα ἔργα, ὅποια κάμνω καὶ ἐγώ, μάλιστα ἔτι μεγαλήτερα θέλει κάμνει αὐτός. Διότι ἐγὼ ὑπάγω ἤδη πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ ὑπὲρ οὗ τινος παρακαλέσῃτε τὸν Πατέρα εἰς τὸ ὄνομά μου, ὅταν δοξασθῶ παρ' αὐτῷ, τοῦτο θέλω σᾶς τὸ κάμει, διὰ νὰ δοξασθῇ ὁ Πατήρ μετὰ τοῦ Υἱοῦ.»

» Ἐὰν μὲ ἀγαπᾶτε, φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου! Καὶ ἐγὼ θέλω παρακαλέσει τὸν Πατέρα, ὅς τις θέλει σᾶς δώσει ἄλλον Παράκλητον (παρηγορητὴν), ὁ ὁποῖος θέλει μένει πάντοτε μετὰ σᾶς, ἦγουν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ ὅποιον ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ λάβῃ, διότι οὔτε τὸ βλέπει, οὔτε τὸ γνωρίζει. Σεῖς ὅμως θέλετε τὸ γνωρίσει, διότι θέλει μένει καὶ θέλει εἶσθαι ἔνοικον εἰς ἐσᾶς.»

» Δὲν θέλω σᾶς ἀφήσει ὀρφανούς, ἀλλ' ἐπιστρέφω πάλιν πρὸς ἐσᾶς. Μετ' ὀλίγον ὁ κόσμος πλέου δὲν μὲ βλέπει· σεῖς ὅμως θέλετε μὲ βλέπει· διότι ἐγὼ θέλω ζῆ, καὶ σεῖς ὡσαύτως θέλετε ζῆ. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας θέλετε γνωρίσει ὅτι, ἐγὼ εἶμαι εἰς τὸν Πατέρα, καὶ σεῖς εἰς ἐμὲ, καὶ ἐγὼ εἰς ἐσᾶς.»

» Ὅς τις ἔχει τὰς ἐντολάς μου, καὶ τὰς φυλάττει, ἐκεῖνος μὲ ἀγαπᾷ. Ὅς τις δὲ ἐξ ἐναντίας δὲν μὲ ἀγαπᾷ, οὗτος δὲν φυλάττει οὔτε τοὺς λόγους μου, μ' ὅλου ὅτι οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους ἠκούσατε παρ' ἐμοῦ, δὲν εἶναι λόγοι ἰδικοί μου, ἀλλὰ τοῦ Πατρὸς, ὅς τις μὲ ἀπέστειλεν. Ἐκεῖνου δὲ, ὅς τις μὲ ἀγαπᾷ, θέλει ἀγαπήσει καὶ ὁ Πατήρ μου, καὶ ἐγὼ θέλω τὸν ἀγαπή-

στε, καὶ θέλω φανερωθῆ εἰς αὐτόν. Ὅστις μὲ ἀγαπᾷ, οὗτος θέλει φυλάξει τὸν λόγον μου, καὶ θέλει ἀγαπηθῆ ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου, καὶ ἡμεῖς ὄντ. ὁ Πατὴρ καὶ ἐγὼ, θέλομεν ἔλθει καὶ κατοικήσει εἰς αὐτόν.»

Οἱ μαθηταὶ μὴν ἔννοοῦντες ἀκόμη τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέβλεπον εἰς αὐτὸν ἔκθαρβοι. Πλὴν μίτε ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τοῦτο τὸ μυστήριον, ἀλλ' ἐπρόσθεσε τοῦτο μόνον: »Τοσαῦτα ἠθέλησα νὰ σᾶς εἰπῶ, ἐν ὅσῳ εἶμαι ἀκόμη μαζί σας. Ὁ δὲ Παράκλητος ὅμως, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον θέλει στείλει ὁ Πατὴρ εἰς τὸ ὄνομά μου, θέλει σᾶς διδάξει ὅλα τὰ λοιπὰ, καὶ θέλει σᾶς ἐνθυμήσει ὅλα, ὅσα ἠκούσατε παρ' ἐμοῦ.»

Τότε εὐλόγησε πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητάς του πρὸς ἀποχαιρετισμὸν, καὶ τοὺς εἶπεν: »Ἀφίνω εἰρήνην εἰς ἐσᾶς, σᾶς δίδω τὴν εἰρήνην τὴν ἐδικήν μου· ἀλλὰ δὲν τὴν δίδω καθὼς ὁ κόσμος τὴν δίδει, (ἦγουν ὁ κόσμος δὲν δίδει καμμίαν ἀληθινήν εἰρήνην. Μόνον εἰς τὸν Θεὸν εὐρίσκεται ἀληθινή εἰρήνη, ἀνάπαυσις καὶ μακαριότης. Καὶ αὕτη ἡ θεία εἰρήνη ὑπερβαίνει πᾶσαν εὐτυχίαν καὶ πάντα θησαυρὸν τοῦ κόσμου.)«

Οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν τοῦτον ἐβυθίσθησαν πάλιν εἰς λύπην καὶ ἀθυρίαν. Διὰ τοῦτο τοὺς λέγει ὁ Ἰησοῦς: »Ἄς μὴ ταραττεται ἡ καρδιά σας, μηδὲ ἄς δειλιά. Ἐκούσατε, καθὼς σᾶς εἶπον, ὅτι ἀναχωρῶ, ἀλλὰ πάλιν ἐπιστρέφω εἰς ἐσᾶς. Ἐὰν μὲ ἀγαπᾶτε, θέλετε μάλιστα χαρῆ, διότι σᾶς εἶπον, ὅτι ὑπάγω εἰς τὸν Πατέρα μου· ἐπειδὴ ὁ Πατὴρ μου εἶναι μεγαλύτερός μου (καὶ σιμὰ εἰς αὐτὸν θέλω δοξασθῆ.)«

»Ἀλλὰ δὲν δύναμαι πλέον νὰ σᾶς εἰπῶ περισσότερα, διότι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἔρχεται, μ' ὅλον ὅτι εἰς ἐμὲ δὲν ἔχει τίποτε νὰ ζητήσῃ, (καὶ ἐγὼ ἀποθνήσκω ἀθῶος)· ἀλλ' ὅμως διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ κόσμος, ὅτι ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν Πατέρα

καὶ πράττω κατὰ τὴν ἐντολήν του, σκωθῆτε, ὡς ἀναχωρήσωμεν ἀπ' ἐδῶ.»

Ὁ Ἰησοῦς ἐσηκώθη, καὶ ἀφ' οὗ ἔψαλαν καθὼς ἦτο συνήθεια μετὰ τὴν τράπεζαν τοὺς εὐχαριστηρίους ὕμνους, ὑπήγεν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, συνοδευμένος ἀπὸ τοὺς μαθητάς του διὰ νὰ προῦπανεῖσθαι τοῦ θανάτου του.

16. Ὁ Ἰησοῦς, ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς μαθητάς του, οἵτινες ἦσαν εἰς θλιβεράν σιωπὴν βεβυθισμένοι, καὶ ἐπεριπάτει ἔξω εἰς τὴν πεδιάδα, ἐξηκολούθησε πάλιν τὴν διδασκαλίαν του περιπατῶν. Οἱ ἀμπελώνες, διὰ τῶν ὁποίων διευθύνετο ὁ δρόμος των, φωτιζόμενοι ἀπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν τῆς ἀκολούθου ὡραίας παραβολῆς.

»Ἐγὼ εἶμαι (εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του) ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ Πατήρ μου εἶναι ὁ γεωργός (ἀμπελουργός). Πᾶν κλῆμα εἰς ἐμὲ, τὸ ὁποῖον δὲν φέρει καρπὸν θέλει τὸ ἐκκόψει. Ἐκεῖνο δὲ τὸ κλῆμα, τὸ ὁποῖον φέρει καρπὸν, θέλει τὸ καθαρίσει, διὰ νὰ φέρῃτε περισσότερον καρπὸν.»

»Ἐὰν μένητε εἰς ἐμὲ, μένω κ' ἐγὼ εἰς ἐσᾶς. Καθὼς τὸ κλῆμα δὲν δύναται ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ φέρῃ καρπὸν, ἐὰν δὲν μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτω καὶ σεῖς δὲν δύνασθε νὰ κάμντε κανένα καρπὸν, ἐὰν δὲν μείνητε εἰς ἐμὲ.»

»Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἄμπελος καὶ σεῖς τὰ κλήματα. Ὅς τις μένει ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ εἰς αὐτὸν, οὗτος φέρει πολὺν καρπὸν· διότι χωρὶς ἐμοῦ, δὲν δύνασθε νὰ κάμντε τίποτε. Ὅς τις δὲν μένει εἰς ἐμὲ, θέλει ῥιφθῆ ἔξω, καθὼς τὸ ξηρὸν κλῆμα, τὸ ὁποῖον συνάξουσι, ἔπειτα βάλλουσιν εἰς τὸ πῦρ, καὶ κατακαίουσι.»

»Εάν μένυτε εἰς ἐμὲ καὶ φυλάττυτε τοὺς λόγους μου, ἠμπορεῖτε νὰ παρακαλέσητε ὑπὲρ οὗ τινος θέλῃτε, καὶ θέλει σὰς γαίνῃ. Καὶ με' τοῦτο θέλει δοξασθῆ ὁ Πατήρ μου ὅτι δηλ. φέρετε πολὺν καρπὸν, καὶ γίνεσθε (ἀληθεῖς) μαθηταί μου.»

Ἐδῶ ἀγαπητοί μου! μᾶς δεικνύει ἀπλούστατα καὶ σαφέστατα ὁ Ἰησοῦς, εἰς τὶ συνίσταται ὁ ἀληθῆς χριστιανισμός.

Ἐσωτερικῶς μὲν χρεωσοῦμεν νὰ ἡμεθα ἐνωμένοι μετὸν Χριστὸν, νὰ ἐμμένωμεν εἰς αὐτὸν σαθερῶς μετὰ πίσειν καὶ πεποιθήσειν, νὰ ἡμεθα μετὰ χαρᾶς, προσκολλημένοι εἰς αὐτὸν, νὰ προσηλώνωμεν ἀσμένως τὸν νοῦν μᾶς εἰς αὐτὸν, καὶ νὰ εὐρίσκωμεν εἰς αὐτὸν τὴν μεγίστην χαρὰν, νὰ συνδιάγωμεν ἐσωτερικῶς μετὰ αὐτὸν, ὅστις εἶναι πανταχοῦ παρῶν, καὶ νὰ ἡμεθα μετ' αὐτοῦ ἐν πνεῦμα, μία καρδιά, μία ψυχὴ καὶ μία οὐσία, καὶ τότε λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ δύναμιν εἰς ὅλων τῶν καλῶν τὴν κατόρθωσιν. Ἄς εἰσέρχεται τὸ Πνεῦμα τοῦ εἰς ἡμᾶς, καθὼς ὁ χυμὸς τῆς ἀμπέλου εἰς τὰ κλήματα.

Ἐξωτερικῶς δὲ πρέπει νὰ ἡμεθα πλούσιοι εἰς τῶν καλῶν ἔργων τοὺς ὡραίους καρποὺς, δηλονότι εὐσπλαγχοί, εὐεργετικοί, ἐπιεικεῖς, συμπαθεῖς, εὐπρόσιτοι, σώφρονες, καθαροί, μέτριοι, εἰλικρινεῖς, ἄκακοι καὶ δίκαιοι, ὅμοιοι μετὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τοὺς λόγους, εἰς τὸ σχῆμα, καὶ εἰς τὰ ἔργα, καθὼς ὅλα τὰ καλὰ κλήματα τῆς εὐγενοῦς ἀμπέλου φέρουσι πάντοτε καρπὸν ἀρμόδιον μετὰ τὴν φύσιν ταύτης τῆς ἀμπέλου.

Ἄς γένωμεν λοιπὸν ἀγαπητοί μου! ἐν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἄς τρέμωμεν μήπως ἐκκοπῶμεν ἀπ' αὐτοῦ, καθὼς τὸ ξηρὸν κλῆμα. Ποτὲ ὅμως ἄς μὴ πιεζύσωμεν ὅτι ἡμεθα ἐν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ὅσῳ δὲν βλέπομεν τῶ ὄντι ἔργα καλὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν μας. Ἄς κάμνωμεν ὅσα καλὰ ἠμποροῦμεν, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι τὸ μέγιστον ἀφ' ὅσα δύναμεθα νὰ κάμωμεν πρὸς δόξαν Θεοῦ. Τοῦτο μόνον καὶ εἰς τὸν ἀμπελοεργὸν προξενεῖ μεγί-

στην τιμὴν, ὅταν ὅλα τῆς ἀμπέλου τὰ κλήματα βρίζουσιν ἀπὸ
 ὠραίου καρπούς.

17. Προτροπὴ δευτέρα εἰς τὴν ἀγάπην. Πα-
 ραμυθία εἰς τοὺς διωγμούς, καὶ ὑπόσχεσις
 τοῦ παναγίου Πνεύματος.

»Καθὼς με ἠγάπησεν ὁ Πατὴρ, οὕτω καὶ ἐγὼ σὰς ἠγάπησα.
 Μείνατε εἰς τὴν ἀγάπην μου. Ἐὰν φυλάττετε τὰς ἐντολάς
 μου, μένετε εἰς τὴν ἀγάπην μου, καθὼς καὶ ἐγὼ ἐφύλαξα
 τὰς ἐντολάς τοῦ Πατρός μου, καὶ μένω εἰς τὴν ἀγάπην του.
 Τοῦτο σὰς λέγω, διὰ τὸ νὰ μένη ἡ χαρά μου εἰς ἐσᾶς, καὶ ἡ
 ἐδική σας χαρὰ νὰ ᾖ ἐντελής.»

»Καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἐντολή μου, τὸ νὰ ἀγαπᾶτε ἀλλήλους,
 καθὼς ἐγὼ σὰς ἠγάπησα. Μεγαλτέρου σημείου ἀγάπης δὲν
 ἔμπορεῖ νὰ δεῖξη κανεὶς, παρὰ τὸ νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του
 διὰ τοὺς φίλους. Τότε εἴσθε φίλοι ἐδικοί μου, ἐὰν κάμνετε ὅσα
 σὰς παραγγέλλω.»

»Δὲν σὰς ὀνομάζω πλέον δούλους, ἐπειδὴ ὁ δούλος δὲν
 ἠξεύρει τί μέλλει νὰ κάμῃ ὁ κύριός του. Σὰς ὀνομάζω φίλους,
 διότι ὅσα ἤκουσα παρὰ τοῦ Πατρός μου, ὅλα τὰ ἔκαμα γνωστὰ
 εἰς ἐσᾶς.»

»Δὲν ἐκλέξατε σεῖς ἐμὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἔκλεξα ἐσᾶς, καὶ σὰς
 ἐδιώρισα εἰς τοῦτο, διὰ τὸ νὰ ὑπάγητε καὶ νὰ φέρητε καρπὸν •
 ἀλλὰ καρπὸν διαμένοντα, καὶ οὕτω νὰ λάβητε ἀπὸ τὸν Πατέρα
 μου ὅλα, ὅσα τὸν ζητήσητε εἰς τὸ ὄνομά μου.»

»Αὕτη εἶναι καὶ μένει πάντοτε ἐντολή μου: Τὸ νὰ ἀ-
 γαπᾶτε ἀλλήλους!»

»Ἐὰν σὰς μισῇ ὁ κόσμος, ἐνθουμείσθε, ὅτι ἐμὲ πρότερον

ἀπὸ σᾶς ἐμίσησεν. Ἐὰν ἦσθε ἀπὸ τὸν κόσμον, ὁ κόσμος ἤθελε σᾶς ἀγαπᾶ, καθὼς τοὺς ἰδικούς του. Ἄλλ' ἐπειδὴ τῶρα δὲν εἶσθε ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἐγὼ σᾶς ἀπέσπασα ἀπ' αὐτὸν, διὰ τοῦτο σᾶς μισεῖ ὁ κόσμος.»

» Ἐνθυμεῖσθε τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον σᾶς εἶπον: Ὁ δοῦλος δὲν εἶναι μεγαλήτερος ἀπὸ τὸν κύριόν του. Καθὼς ἐδίωξαν ἐμὲ, οὕτω θέλουσι καταδιώξει καὶ σᾶς. Καθὼς ἐφύλαξαν τὸν λόγον μου, οὕτω θέλουσι φυλάξει καὶ τὸν ἰδικόν σας, (τόσον ὀλίγον δηλαδὴ καὶ τὸν ἰδικόν σας, ὅσον καὶ τὸν ἰδικόν μου). Ἄλλ' ὅλα ταῦτα θέλουσι σᾶς κάμει διὰ τὸ ὄνομά μου, ἐπειδὴ δὲν ἠξέουρυσιν ἐκεῖνοι, ποῖος μὲ ἀπέσειλεν.»

» Ἐὰν δὲν ἠρχόμην, καὶ δὲν τοὺς ὠμίλου, δὲν ἠθέλου ἔχει καμμίαν ἁμαρτίαν· ἀλλὰ τῶρα δὲν ἔχουσι πλέον πρόφασιν διὰ τὰς ἁμαρτίας των. Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν Πατέρα μου μισεῖ. Ἐὰν δὲν ἠθέλα πράξει εἰς αὐτοῖς ἔργα, τὰ ὁποῖα κανεῖς ἄλλος δὲν ἔκαμε, δὲν ἠθέλου ἔχει μεγάλην ἁμαρτίαν. ἀλλὰ τῶρα εἶδον ταῦτα, καὶ ὅμως μισοῦσι καὶ ἐμὲ, καὶ τὸν Πατέρα μου. Πλὴν καὶ τοῦτο διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος εἰς τὸν Νόμον αὐτῶν: "Οτι μὲ ἐμίσησαν χωρὶς αἰτίαν.»

» Οταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, τὸν ὁποῖον θέλω σᾶς στείλει παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος θέλει μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. Ἐτι δὲ καὶ σεῖς θέλετε μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ, διότι ἐσάθητε ἐξ ἀρχῆς μαζέμου, (ἠκούσατε ὅλους μου τοὺς λόγους, ἴδατε ὅλα μου τὰ ἔργα, καὶ ἐγκαρτερήσατε μέχρι τέλους μετ' ἐμοῦ.)»

» Ἰδοῦ, σᾶς τὸ λέγω τῶρα, διὰ νὰ μὴ σκανδαλισθῆτε τότε. Αὐτοὶ θέλουσι σᾶς ἀποβάλλει ἀπὸ τὰς Συναγωγὰς των. Μάλιστα θέλει ἔλθει ὥρα, ὅποτε καθεὶς ὅς τις σᾶς φονεύσει, θέλει νομίζει ὅτι προσφέρει διὰ τούτου λατρείαν τινὰ εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ταῦτα θέλουσι σᾶς κάμει, διότι δὲν γνωρίζουσι οὔτε τὸν Πατέρα, οὔτε ἐμέ! Ἄλλὰ πάλιν σᾶς τὸ προλέγω ἤδη, διὰ νὰ

ἐνθυμήσθε, ὅτι σὰς τὸ προεῖπα, ὅταν ἐπέλθῃ ἡ ὥρα τοῦ καταδιωγμοῦ. «

» Ταῦτα δὲν ἠθέλησα νὰ σὰς εἰπῶ ἐξ ἀρχῆς, διότι ἐγὼ ὁ ἴδιος ἤμην ἀκόμη μαζὶ σας, (καὶ ἐπομένως δὲν εἴχετε χρεῖαν ταύτης τῆς ἐνισχύσεως, διὰ νὰ ὑποφέρητε τοὺς διωγμοὺς τοῦ κόσμου.) Τώρα ὅμως πρέπει νὰ σὰς τὸ εἰπῶ, καθότι ἐπιστρέφω πλέον εἰς ἐκεῖνον, ὅς τις μὲ ἀπέσειλεν. «

» Ἐπειδὴ σὰς εἶπον τώρα ταῦτα, ἐγέμισεν ἡ καρδιά σας ἀπὸ λύπην. Κανείς ἀπὸ σὰς δὲν μ' ἐρωτᾷ πλέον, καθὼς τὸ πρότερον: Ποῦ ὑπάγεις; (ἡ θλίψις σὰς κατέσκησεν ἀφώ-
νους.) Ἄλλ' ὅμως ἐγὼ σὰς λέγω τὴν ἀλήθειαν: Συμφέρει εἰς ἐσὰς νὰ ἀπέλθω. Διότι ἐὰν ἐγὼ δὲν ἀπέλθω, ὁ Παρά-
κλητος δὲν θέλει ἔλθει εἰς ἐσὰς. Ὅταν ὅμως ἐγὼ ὑπάγω, θέλω στείλει αὐτὸν εἰς ἐσὰς. «

» Εἶχα πολλὰ νὰ σὰς εἰπῶ ἀκόμη. Ἄλλ' ὅμως τώρα δὲν δύνασθε νὰ τὰ βασάζετε. Ὅταν ὅμως ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, θέλει σὰς διδάξει πᾶσαν τὴν ἀλή-
θειαν. Διότι αὐτὸς δὲν θέλει ὁμιλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον, τὸ ὁποῖον θέλει ἀκούσει ἀπὸ τοῦ Πατέρα καὶ ἀπὸ ἐμέ. Αὐτὸς θέλει σὰς ἀποκαλύψει καὶ μέλλοντα πράγ-
ματα. Αὐτὸς θέλει μὲ δοξάσει· διότι θέλει λάβει ἀπὸ τὰ ἐμὰ, καὶ σὰς ἀναγγεῖλει, ἐπειδὴ ὅλα, ὅσα ὁ Πατὴρ ἔχει, εἶ-
ναι ἐδικά μου. Διὰ τοῦτο εἶπον: Ὅτι θέλει λάβει ἀπὸ τὰ ἐμὰ καὶ θέλει σὰς ἀναγγεῖλει. «

18. Οἱ τελευταῖοι παραμυθητικοὶ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ περὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ του.

» Τώρα « (εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἐν ᾧ ἦτον μὲ τοὺς μαθη-

τάστου πολλά πλησίον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν) « τῶρα μένει ὀλίγον διάστημα, μετὰ τὸ ὁποῖον δὲν θέλετε πλεον μεῖδεῖ. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον πάλιν θέλετε μεῖδεῖ, διότι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα. »

Οἱ δὲ Μαθηταὶ ἔλεγον σιγὰ ἀναμεταξύ των: »Τί τάχα σημαίνει τοῦτο, τὸ ὁποῖον λέγει: μετ' ὀλίγον; ἡμεῖς δὲν καταλαμβάνομεν, τί ἐννοεῖ με τοῦτο. «

Παρατηρήσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἤθελον νὰ τὸν ἐρωτήσωσι, προλαβὼν τοὺς εἶπε: »Περὶ τούτου ἐρωτᾶτε ἀλλήλους, ὅτι εἶπον: μετ' ὀλίγον, καὶ πλεον δὲν θέλετε μεῖ βλέπει, καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον ἔπειτα θέλετε μεῖδεῖ; Ἐπ' ἀληθείας σᾶς λέγω: Ἐπειδὴ χωρίζομαι ἀπὸ σᾶς, σεῖς μὲν θέλετε κλαύσει καὶ θρηνήσει, ὁ δὲ κόσμος θέλει χαρῆ. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἀνλυπηθῆτε, ἡ λύπη σας θέλει μεταβληθῆ πάλιν εἰς χαρὰν. Ἐγὼ θέλω σᾶς ἰδεῖ πάλιν, καὶ ἡ καρδιά σας θέλει χαρῆ χαρὰν, τὴν ὁποῖαν κανεῖς πλεον δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ σᾶς σερήσει. «

»Σᾶς βεβαιῶ πάλιν ἐν ἀληθείᾳ, ὅτι: Ὑπὲρ οὔτινος παρακαλέσητε τὸν Πατέρα εἰς τὸ ὄνομά μου, (πεποιθότες εἰς ἐμέ κατὰ τὸν ἰδικόν μου σκοπὸν, καὶ καθὼς ἐγὼ ὁ ἴδιος ἤθελα τὸν παρακαλέσει) θέλει σᾶς δώσει τοῦτο. Ἔως τῶρα δὲν τὸν ἐπαρακαλέσατε εἰς τὸ ὄνομά μου διὰ τίποτε. Ἀλλὰ παρακαλέσατέ τον, καὶ θέλετε τὸ λάβει, διὰ νὰ ἦναι ἡ χαρὰ σας τελεία. «

»Ὅσα ἕως τῶρα ὠμίλησα πρὸς ἐσᾶς, ὅλα τὰ εἶπον ἐν παραβολαῖς. Ἐρχεται ὁμῶς ὥρα, ὁπότε δὲν θέλω πλεον σᾶς ἔμιλει παραβολικῶς, ἀλλὰ θέλω σᾶς φανερώσει καθαρῶς τὸν Πατέρα. Καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν θέλετε παρακαλέσει εἰς τὸ ὄνομά μου, καὶ ἐγὼ δὲν θέλω ἔχει πλεον ἀνάγκην νὰ παρακαλέσω τὸν Πατέρα διὰ σᾶς. Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Πατὴρ σᾶς ἀγαπᾷ, διότι καὶ σεῖς με ἀγαπάτε, καὶ πισεύετε, ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. «

»Ναί! ἐγὼ ἐξῆλθον παρὰ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἦλθον εἰς

τὸν κόσμον, καὶ τῶρα πάλιν ἀφίνω τὸν κόσμον, καὶ ἐπιστρέφω πρὸς τὸν Πατέρα.»

Τότε εἶπον οἱ μαθηταί: »Ἰδοὺ, τῶρα ὁμιλεῖς παρρησίᾳ καὶ ὄχι ἐν παραβολαῖς. Τῶρα ἠξέυρομεν καὶ ἡμεῖς ὅτι γινώσκεις τὰ πάντα, καὶ δὲν ἔχεις χρείαν, νὰ σὲ ἐρωτᾷ κανεὶς. Διὰ τοῦτο καὶ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.»

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη: »Τῶρα τὸ πιστεύετε; Ἰδοὺ, ἔρχεται ἡ ὥρα καὶ ἔφθασεν ἡ ὥρα, καὶ ἡν θέλετε διασκορπισθῆ ὅλοι, καὶ ἐπιστρέψει ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, ἐμὲ δὲ θέλετε ἀφήσει μόνου. Ἀλλ' ὅμως δὲν μένω μόνος, διότι ὁ Πατὴρ εἶναι μετ' ἐμοῦ. Τοῦτο δὲ σὰς λέγω, διὰ νὰ μένητε ἡσυχοὶ ὡς πρὸς ἐμέ.»

»Εἰς τὸν κόσμον θέλετε ὑποφέρει θλίψεις, ἀλλ' ἔχετε θάρρος· διότι ἐγὼ ἐνίκησα τὸν κόσμον.»

19. Τελευταία πανηγυρικὴ προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ.

Α' οὐ ἐτελείωσεν ὁ Ἰησοῦς τούτους τοὺς λόγους, ἐσάθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτὸς παρὰ τὸν χεῖμαρρον τῶν Κέδρων, ὀλίγα βήματα μακρὰν ἀπὸ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀνύψωσεν ἔπειτα τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἄρχισε νὰ προσεύχηται:

»Πάτερ! Ἦδη ἡ ὥρα (τοῦ πάθους) ἔφθασε! Δόξα του τὸν υἱόν σου, διὰ νὰ σὲ δοξάσῃ καὶ ὁ υἱός σου, καὶ καθὼς ἔδωκες ἐξουσίαν εἰς αὐτὸν ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δὸς καὶ εἰς ὅλους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐχάρισες εἰς αὐτὸν, τὴν αἰώνιον ζωὴν.»

»Αὕτη δὲ εἶναι ἡ αἰώνιος ζωὴ: Τὸ νὰ γνωρίσωσιν ἐσέ, τὸν

μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον σὺ ἀπέσειλας,
(τὸν υἱόν σου) Ἰησοῦν Χριστόν.»

»Ἐγὼ σὲ ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ ἔργον, τὸ ἔποίητο μοι
ἔδωκας νὰ κάμω, ἐτελειώσα. Καὶ τώρα, Πάτερ! δόξασόν με
σὺ παρά σεαυτῶ (εἰς τὸν οὐρανόν) μὲ τὴν δόξαν ἐκείνην, τὴν
ὁποίαν εἶχα σιμὰ εἰς ἐσέ, πρὶν ἀκόμη γίνῃ ὁ κόσμος!»

»Τὸ ὄνομά σου ἐφανέρωσα εἰς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους μοι ἔ-
δωκας ἐκ τοῦ Κόσμου. Οὗτοι ἦσαν ἰδιικοί σου, καὶ τοὺς ἔδωκας
εἰς ἐμέ, καὶ αὐτοὶ ἐφύλαξαν τὸν λόγον σου. Οὗτοι ἤξεύ-
ρουσιν ἤδη, ὅτι ὅλα, ὅσα μοι ἔδωκας εἶναι παρά σου, διότι
μετέδωκα εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους μοι ἔδωκας.
Οὗτοι ἐδέχθησαν αὐτοὺς, καὶ ἐγνώρισαν τώρα ἀληθῶς, ὅτι
παρά σου ἐξήλθον, καὶ πιστεύουσιν ὅτι σὺ μὲ ἀπέσειλας.»

»Ἐγὼ παρακαλῶ δὲ αὐτοὺς. Δὲν παρακαλῶ διὰ τὸν
κόσμον (τώρα), ἀλλὰ δὲ αὐτοὺς, τοὺς ὁποίους μοι ἔδωκας,
διότι εἶναι ἰδιικοί σου, καθὼς ὅλα τὰ ἰδικά μου, εἶναι ἰδικά σου,
καὶ ὅλα τὰ ἰδικά σου ἰδικά μου. Δι' αὐτῶν ἐγὼ δοξάζομαι. Ἐγὼ
δὲν μένω πλέον εἰς τὸν κόσμον· οὗτοι δὲ μένουσιν εἰς τὸν
κόσμον, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ! Πάτερ ἅγιε! διαφύλαξον
αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, τοὺς ὁποίους μοι ἔδωκας, ἵνα ὧσιν
ἐν, καθὼς ἡμεῖς. Ἐν ὅσῳ ἤμουν μετ' αὐτῶν, τοὺς διετήρουν
ἐγὼ εἰς τὸ ὄνομά σου. Ὅσους μοι ἔδωκας, διεφύλαξα, καὶ
δὲν ἐχάθη κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς, εἰμὴ μόνον ὁ υἱὸς τῆς ἀπι-
λείας, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπληρώθη ἡ Γραφή.»

»Τώρα ὅμως ἔρχομαι πρὸς σέ, καὶ λέγω τὰ αὐτὰ ἀκόμη
εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ ἔχωσι τὴν ἐδικήν μου χαρὰν τελείαν εἰς
ἑαυτούς. Ἐγὼ ἐφανέρωσα τοὺς λόγους σου εἰς αὐτοὺς· καὶ
ἤδη μισοῦνται ὑπὸ τοῦ κόσμου, διότι δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου,
καθὼς καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐκ τοῦ κόσμου. Δὲν παρακαλῶ, νὰ
τοὺς πάρῃ ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀλλὰ νὰ τοὺς λυτρώτῃς ἀπὸ τοῦ
πονηροῦ. Οὗτοι δὲν εἶναι τοῦ κόσμου, καθὼς καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι

τοῦ κόσμου. Ἀγίασον αὐτοὺς μὲ τὴν ἀλήθειάν σου. Ὁ λόγος ὁ ἐδικός σου εἶναι ἀλήθεια. Καθὼς σὺ μὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, οὕτω καὶ ἐγὼ στέλλω αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἀγιάζω ἑμαυτὸν, (δηλαδή ἀφιερώνομαι καὶ θυσιάζομαι) δι' αὐτοὺς, διὰ νὰ ᾗναι καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι εἰς τὴν ἀλήθειαν, (τουτέστιν, ὅπως διόλου ἀφιερωμένοι εἰς τῶν ἀνθρώπων τὴν σωτηρίαν.)

» Ἀλλ' ὅμως δὲν παρακαλῶ μόνον περὶ αὐτῶν, (ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες διὰ τοῦ λόγου των, θέλουσι πιστεύσει εἰς ἐμέ), διὰ νὰ ᾗναι ὅλοι ἐν, καθὼς σὺ Πάτερ εἶσαι εἰς ἐμέ, καὶ ἐγὼ εἰς ἐσέ, διὰ νὰ ᾗναι καὶ αὐτοὶ ἐν μὲ ἡμᾶς, καὶ νὰ πιστεύσῃ ὁ κόσμος, ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλας. Ἐγὼ δίδω εἰς αὐτοὺς τὴν δόξαν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκας, ἵνα ὡσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμέν, ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, διὰ νὰ γυνη ὅπως ἐντελῶς Ἐν, καὶ νὰ γνωρίσῃ δι' αὐτῶν ὁ κόσμος, ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλας, καὶ ἀγαπᾶς αὐτοὺς, καθὼς ἀγαπᾶς καὶ ἐμέ.»

» Πάτερ! Ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους μοὶ ἔδωκας, θέλω νὰ ᾗναι μαζί μου, ὅπου εἶμαι καὶ ἐγὼ, διὰ νὰ θεωρῶσι τὴν δόξαν μου, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδωκας, ἐπειδὴ μὲ ἠγάπησας, πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου. Πάτερ! Δίκαιε! Ὁ κόσμος δὲν σὲ γνωρίζει. Ἀλλ' ἐγὼ σὲ γνωρίζω, καὶ οὗτοι ἐγνώρισαν, ὅτι σὺ μὲ ἀπέστειλας. Τὸ ὄνομά σου ἔκαμα γνωστὸν εἰς αὐτοὺς, καὶ θέλω τοὺς τὸ κάμει περισσότερον γνωστὸν, διὰ νὰ ᾗναι εἰς αὐτοὺς ἡ ἀγάπη, μὲ τὴν ὁποίαν μὲ ἀγαπᾶς, καὶ ἐγὼ νὰ ᾗμαι εἰς αὐτούς.»

Ἄφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς προσευχήθη τοιοῦτοτρόπως, διέβη πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

20. Ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

Πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων ὑπὸ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἔκειτο τὸ χωρίον τὸ ὀνομαζόμενον Γεθσημανῆ, τὸ ὁποῖον ἦτο περικυκλωμένον ἀπὸ Ἐλαιῶνας. Εἰς τοῦτον τὸν Ἐλαιῶνα εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τοὺς μαθητάς του, καὶ ἐμβὰς, εἶπε παρευθὺς εἰς αὐτούς: »Καθίσατε ἐδῶ, ἕως οὗ ὑπάγω ἐκεῖ καὶ προσευχηθῶ. Προσεύχεσθε δὲ καὶ σεῖς, διὰ νὰ μὴ περιπέσητε εἰς πειρασμὸν, (ὅταν εἴδητε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τώρα ἐπέρχονται εἰς ἐμὲ, νὰ μὴν ἀπισήσητε).« Παρέλαβε δὲ μετ' ἑαυτοῦ τὸν Πέτρον μόνον καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην, καὶ ἐπροχώρησε μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ Ἐλαιῶνος.

Ἐνταῦθα τὸν κατεκυρίευσεν ἄκρα λύπη καὶ βαρυθυμία. Ἐντρομος δὲ γενόμενος ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν ἀγωνίαν, εἶπεν εἰς αὐτούς: »Περίλυπος ἐσὶν ἡ ψυχῆ μου ἕως θανάτου! Ἄλλὰ μένετε ἐδῶ, καὶ γρηγορεῖτε μαζί μου, καὶ παρακαλεῖτε!« Ἀπομακρυνθεῖς δὲ ἀπ' αὐτούς ὡς μίαν βολὴν λίθου, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά του, καὶ προσήυχετο, ὥστε εἰάν ἦτο δυνατόν, νὰ παρέλθῃ ἡ ὥρα αὕτη τοῦ πάθους. »Πάτερ! (εἶπεν), »εἰάν ἦναι θέλημά σου, σήκωσον ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο! Πλὴν γενηθῆτω ὄχι τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ θέλημά σου.«

Σηκωθείς δὲ ἀπὸ ταύτην τὴν προσευχὴν καὶ ἐπιστρέψας εἰς τοὺς μαθητάς του, εὔρε καὶ τοὺς τρεῖς ἀποκοιμισμένους. »Σίμων! (λέγει πρὸς τὸν Πέτρον), »κοιμάσαι καὶ σὺ; Οὐ-

τως δὲν ἠμπορέσατε μίαν ὥραν νὰ ἀγρυπνήσετε μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε λοιπὸν καὶ προσεύχεσθε, διὰ νὰ μὴν ὑποπέσετε εἰς πειρασμόν. Διότι τὸ μὲν πνεῦμα εἶναι πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.»

Τότε πάλιν ἀπελθὼν, καὶ γονατίσας, ἔσκυψε τὸ πρόσωπόν του ἕως εἰς τὴν γῆν, καὶ ἔκαμε δευτέραν, καὶ ἔτι θερμότεραν προσευχὴν λέγων: »Πάτερ! ἀγαπητὲ Πάτερ! Ἐὰν ἦναι δυνατὸν (καὶ εἰς ἐσὲ τὰ πάντα εἶναι δυνατά)! παρελθέτω τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ! Πλὴν ὅχι καθὼς ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ καθὼς σὺ, Πάτερ!«

Τότε δὲ ἐπιστρέψας εἰς τοὺς μαθητάς του, καὶ εὐρῶν αὐτοὺς πάλιν εἰς βαθὺν ὕπνου βυθισμένους, λέγει πρὸς αὐτοὺς: »Πῶς δύνασθε τώρα νὰ κοιμᾶσθε; Σηκωθῆτε! Προσεύχεσθε καὶ ἀγρυπνεῖτε, διὰ νὰ ἀποφύγητε τὸν πειρασμόν.« Ἀλλὰ τῶν μαθητῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τῆς λύπης τόσον βεβαρυμένοι, ὥστε δὲν ἤξευραν τί νὰ τὸν ἀποκριθῶσι.

Πάλιν τοὺς ἄφησε καὶ ἤλθεν ἐκ τρίτου νὰ προσευχηθῆ ἑκτενέστερον. Ἐκυριεύθη δὲ ἀπὸ μίαν ἀληθινὴν τοῦ θανάτου ἀγωνίαν· ὁ ἰδρώς του ἦτον ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταπίπτουτες εἰς τὴν γῆν· ἀλλ' ὅμως προσήυχετο, λέγων: »Πάτερ μου! Ἐὰν δὲν δύναται τὸ ποτήριον τοῦτο νὰ παρέλθῃ ἀπ' ἐμοῦ, χωρὶς νὰ τὸ πῶ, πλὴν ἅς γίνῃ τὸ θέλημά σου!«

Τότε ἐφάνη εἰς αὐτὸν Ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ τὸν ἐνίσχυε.

ὦ φίλοι παιῖδες! Ὅταν σοχασθῶμεν πόσον πολὺ ἔπασχεν ἡδὴ ὁ Ἰησοῦς ἐδῶ εἰς τὸ ὄρος διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην τοῦ, πρέπει νὰ πληροῦται ἡ καρδιά μας ἀπὸ σέβας, ἀγάπην, καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὸ πάθος του εἶναι ἐνταύτῳ καὶ ὠραιότατον παράδειγμα εἰς ἡμᾶς. Καθὼς ποτὲ εἰς τὴν ἔρημον μᾶς ἐδίδαξε διὰ

τῶν τριῶν πειρασμῶν του νὰ ἀποσρεφώμεθα γενναιοφρόνως τὰς ἀπατηλὰς τοῦ κόσμου ἡδονὰς, οὕτω καὶ ἐνταῦθα εἰς τὸ ὄρος διὰ τῆς τριπλῆς ἀγωνίας του μᾶς διδάσκει νὰ ὑποφέρωμεν ἀνδρείως τὰ πάντα, καὶ αὐτὰ τὰ τρομερώτερα βάσανα τοῦ κόσμου. Ἄς μάθωμεν λοιπὸν ἀπὸ αὐτὸν, πῶς πρέπει νὰ ὑπομένωμεν τὰ πάθη.

Ὁ Ἰησοῦς προσηύχετο, ὅταν ἐπλησίασεν ἡ ὥρα τοῦ πάθους του. Ἐζήτηε ἥσυχον τόπον, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῆται ἀπὸ κανένα. Ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατά του, καὶ ὑπέκλινε τὸν αὐχένα εἰς τὴν παντοδύναμον χεῖρα τοῦ Θεοῦ. Ἐπροσευχήθη τρίς, πλήρης θερμῆς ζέσεως, πλήρης υἱικῆς πεποιθήσεως εἰς τὸν Θεόν, ὅλος ἀφιερωμένος ἐκ καρδίας εἰς τοῦ Πατρὸς τὸ θέλημα. Οὕτω λοιπὸν καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ προσευχώμεθα κατ' ἰδίαν καὶ πολλάκις μὲ θερμότητα καὶ υἱικὴν πεποίθησιν, ὅταν ἡ καρδιά μας καταθλίβεται ἀπὸ πάθη καὶ μερίμνας βιωτικὰς. Μετὰ τοιαύτην προσουχὴν θέλομεν ἐξ ἅπαντος ἐγείρεσθαι πάντοτε παρηγορημένοι.

Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη ὅλως διόλου τὸ πάθος ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Πατρὸς. Διὰ τῆς σημαντικωτάτης εἰκόνας τοῦ ποτηρίου, γεμάτου ἀπὸ σωτηριῶδες φάρμακον, μᾶς διδάσκει, πῶς πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ λαμβάνωμεν τὸ πάθος ἀπὸ τὸν Θεόν. Τὸ ποτήριον, τὸ ὁποῖον εἶναι γεμάτου ἀπὸ ἰατρικόν, εἶναι μὲν πικρὸν εἰς τὰ χεῖλη, ἀλλ' ὅμως ἐμπεριέχει ὑγίαν καὶ ζωὴν. Πᾶσαν λοιπὸν συμφορὰν ἃς νομίζωμεν καὶ ἡμεῖς ὡς ποτήριον, γεμάτου ἀπὸ σωτήριον ἰατρικόν, διδόμενον ἀπὸ τὴν φιλάνθρωπον καὶ πατρικὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ!

Ὁ Ἰησοῦς ἦτον καὶ εἰς τὴν ὥραν τοῦ φρικτοῦ πάθους του πλήρης ζώσης ἀγάπης πρὸς τοὺς μαθητάς του. Τοὺς ἐπισκέπτεται, τοὺς παρηγορεῖ, τοὺς ἐμφυχώνει, καὶ τοὺς δικιώνει διὰ τὴν ὀλίγην του εἰς αὐτὸν συμπάθειαν, ἔτι δὲ καὶ

ἀπαλλάττει τοὺς ἀσθενεζέροισ ἐκ τούτων ἀπὸ τοῦ πάθους τοῦ τὴν θεωρίαν. Αἱ μὲν ἀγενεῖς ψυχαὶ νομίζουσιν ἑαυτὰς ἐλευθέραις ἀπ' ὀλατων τὰ χρέη εἰς τὴν παραμικρὰν δυσυχίαν, καὶ ἀσθένειαν, γίνονται σκυθρωποὶ καὶ κατηφείς, φέρονται πρὸς ὄλουστοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι εἶναι μετ' αὐτῶν, σκληρῶς, ὀλητων ἢ ὄψις γίνεται σκοτεινὴ καὶ ἀγρία, καθὼς ὁ σίδηρος σκεπάζεται ὅλος εἰς τὴν κακοκαιρίαν ἀπὸ σκωρίας. Ἀλλ' αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ, καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν δυσυχιῶν, διαμένουσιν ἐπεικεῖς καὶ ἐὺκροσῆγοροι, καθὼς ὁ καθαρὸς χρυσὸς διαμένει καὶ εἰς τὴν κακοκαιρίαν ἀμετάβλητος, καθαρὸς καὶ ἀποστίλβων.

Ἐὰν εἰς τὰ συμβαίνοντα εἰς ἡμᾶς θεινὰ ἔχωμεν τοιαύτην πεποίθησιν εἰς τὸν Θεόν· ἐὰν εἰς τὰ ὅποια πάσχωμεν πάθη ἀφορώμεν εἰς τὸ θέλημα τοῦ οὐρανοῦ Πατρὸς, καὶ μένωμεν πρὸς τοὺς πλησίον μας γλυκεῖς καὶ εὐπρόσιτοι, τότε καὶ ὁ Θεὸς θέλει ἢ μᾶς ἀπολλάξει παρευθὺς ἀπὸ τὰ θεινὰ, ἢ (τὸ ὅποιον εἶναι ἔτι μαγαλητέρα εὐεργεσία) δώσει δύναμιν καὶ θάρρος εἰς τὴν καρδίαν μας, διὰ νὰ τὰ ὑποφέρωμεν γενναίως καὶ θάρρουντως. Καὶ αὕτη ἡ οὐράνιος παρηγορία θέλει μᾶς ἐμψυχώσει τόσον καλά, καθὼς ὁ Ἄγγελος τῶν Ἰησοῦν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

21. Τὸ πιάσμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς ἐπέσρεψεν εἰς τοὺς μαθητάς του φαιδρὸς καὶ παρηγορημένος, καὶ πλήρης γενναιότητος εἰς τὸ νὰ ἀποθάνῃ. Ὁ Ἀκόμη λοιπὸν κοιμᾶσθε καὶ ἀναπαύεσθε; (εἶπε φιλικῶς), ἀρκετὸν εἶναι πλέον! Ἡ ὥρα ἔφθασε, καθ' ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτω-

λων. Ἐγείρεσθε, ἃς ὑπάγωμεν! Ἴδου, ὁ προδότης μου ἐπλησίασε. Μόλις εἶχε προφέρει τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐθὺς ὁ Ἰούδας ἐμβαίνει εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου, συνωδευμένος ἀπὸ μέγα πλῆθος στρατιωτῶν καὶ δούλων τῶν Ἀρχιερέων, κρατούντων εἰς τὰς χεῖρας των φανούς καὶ λαμπάδας, ξίφη καὶ λόγχας. Ὅλος ὁ κήπος κατεφωτίσθη ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν λαμπάδων, καὶ ἀντήχει ἀπὸ τῶν ὄπλων τὸν κρότον.

Οὗτοι αἱ στρατιῶται καὶ δούλοι τῶν Ἀρχιερέων δὲν εἶχαν ποτὲ φροντίσει, καθὼς καὶ τῶρ ἄκομῃ τὸ κάμνουσιν οἱ ἄγριοι ἄνθρωποι, νὰ γνωρίσωσι τὸν Ἰησοῦν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰούδας ἔδωκε σημεῖον εἰς αὐτοὺς, λέγων: Ὅτινα φιλήσω, ἐκεῖνος εἶναι! Τοῦτον πιάσατε, καὶ φέρετέ τον μετὰ μεγάλης προσοχῆς! Τοιαύτην κατάχρησιν ἔκαμε καὶ εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τῆς τρυφερωτάτης φιλίας, νὰ μεταχειρισθῇ ὄπλ. τὸ φίλημα ὡς σημεῖον τῆς προδοσίας.

Εὐθὺς λοιπὸν ἀφ' οὗ εἰσῆλθεν ὁ Ἰούδας εἰς τὸν κήπον, (τὸ ἥσυχον ἀγιασῆριον, εἰς τὸ ὁποῖον διενυκτέρευε πολλάκις ὁ Ἰησοῦς προσευχόμενος), ἐπροχώρησεν αὐτὸς ἔμπροσθεν τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἔλθων κατ' εὐθείαν εἰς τὸν Ἰησοῦν: «Διδάσκαλε! (τὸν λέγει), χαῖρε!» καὶ τὸν ἐφίλησε· καθὼς καὶ τῶρ ἄκομῃ ὁ διαφθορεὺς τῆς ἀθωότητος, τὴν ὁποίαν σκοπὸν ἔχει νὰ ἀπολέσῃ, καταφιλεῖ πρῶτον φιλικῶς.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὸν ἀπεκρίθη μὲ βλέμμα πλήρες ἀθυμίας, καὶ παραινετικῆς ἀγάπης: «Φίλε! διὰ τί ἦλθες; Ὁ Ἰούδα, μὲ τὸ φίλημα προδίδεις τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;»

Ἐὰν ὁ Ἰούδας ἦτον ἄκομῃ εἰς κατάστασιν νὰ διορθωθῇ, ἔπρεπε βέβαια νὰ γείνη τοῦτο διὰ ταύτης τῆς οὐρανοῦ πραότητος καὶ ἀγάπης. Ἀλλ' ὅμως ὅστις δὲν αἰσθάνεται πλέον τὴν ἀνέκφραστον ἀγάπην, μὲ τὴν ὁποίαν θέλει ὁ Ἰησοῦς νὰ σώσῃ καθ' ἓνα, καὶ αὐτὸν τὸν ἀσεβέστατον καὶ μιαρώτατον ἀμαρτωλὸν, οὗτος εἶναι χαμένος!

Ὁ Ἰησοῦς, ὅστις προεγίνωσκεν ὅλα, ὅσα ἔμελλον νὰ ἐπέλθωσιν εἰς αὐτὸν, ἐπαρρήσιαίσαθ' ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὠπλισμένους, καὶ τοὺς λέγει: »Τίνα ζητεῖτε«; Καὶ αὐτοὶ τοῦ ἀπεκρίθησαν: »Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον«. Τότε ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἀπεκρίθη μὲ θείαν μεγαλοπρέπειαν καὶ ἀφοβίαν: »Ἐγὼ εἰμὶ«! Διὰ τὸν λόγον τοῦτου ἐπέσρεψαν εἰς τὰ ὄπισθ' αὐτοῦ, καὶ ἔπεσαν κάτω ὡς κεραυνοβολημένοι.

Διὰ τοῦ παντοδυναμοῦ τούτου λόγου ἀπέδειξε καθαρὰ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι αὐτοὶ δὲν ἤθελον ποτὲ θυνηθῆ νὰ τὸν πιᾶσωσι χωρὶς τῆς θελήσεώς του, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς παρεδόθη εἰς θάνατον ἑκουσίως, διότι τὸ ἤθελεν.

Οἱ στρατιῶται καὶ δούλοι τῶν Ἀρχιερέων συνῆλθον ἐν τοσούτῳ πάλιν ἀπὸ τὸν τρόμον, καὶ ἐσηκώθησαν ἐπάνω. Τότε τοὺς ἠρώτησεν ἀκόμη μίαν φοράν ὁ Ἰησοῦς λέγων: »Τίνα ζητεῖτε«; Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν πάλιν: »Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.« Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἀλλὰ χωρὶς πλείον νὰ τοὺς κάμη νὰ αἰσθανθῶσι τὴν μεγάλην του δύναμιν: »Ἐγὼ εἶμαι, καθὼς ἦδη σᾶς τὸ εἶπα! Ἐὰν λοιπὸν ζητεῖτε ἐμὲ, ἀφήσατε τούτους νὰ ὑπάγωσιν«!

Οἱ στρατιῶται λοιπὸν καὶ δούλοι πλησιασάυτες εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἐπέβαλον τὰς χεῖρας των ἐπ' αὐτὸν, διὰ νὰ τὸν πιᾶσωσι. Τότε οἱ Μαθηταὶ βλέποντες τοῦτο, ἐκατάλαβαν, τί σκοπὸν εἶχαν, καὶ εἶπον: »Κύριε! δὲν μᾶς εἶναι συγχωρημένου νὰ κτυπήσωμεν τούτους μὲ τὴν μάχαιραν«; Καὶ ὁ Πέτρος χωρὶς κἄν νὰ ἐρωτήσῃ, ἔκβαλλε τὴν σπάθην του ἀπὸ τὴν θήκην, καὶ κτυπήσας δούλου τινὰ τοῦ Ἀρχιερέως, ὀνομαζόμενον Μάλχον, ἀπέκοψε τὸ δεξιὸν του αὐτοῦ.

Τοῦτο ἔκαμεν ὁ Πέτρος ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Ἰησοῦν, διὰ νὰ τὸν ὑπερασπισθῆ. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ζητεῖ ἀπὸ ηἡμῶν ἄλλα θεύγματα τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης μας, παρὰ καταδυναστείαν

ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν του. Ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη μας πρέπει νὰ μᾶς κάμνη συμπαθεῖς καὶ γλυκεῖς, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς θανασίμους ἐχθρούς. Διὰ τοῦτο ἐμπόδισε καὶ τοὺς μαθητὰς του, εἰπὼν: »Ἡσυχάσατε! καὶ σὺ Πέτρε, βάλε παρὲυθὺς τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην! Ἐπειδὴ πᾶς, ὅστις σύρη μάχαιραν ἐναντίον τοῦ ἄλλου, εἶναι ἄξιος νὰ ἀποθάνῃ καὶ αὐτὸς μὲ μάχαιραν. Ἡ δὲν πιστεύεις, ὅτι καὶ τῶρ' ἀκόμη δύναμαι νὰ παρακαλέσω τὸν Πατέρα μου, διὰ νὰ μοῦ στείλῃ περισσοτέρους παρὰ δώδεκα λεγεῶνας Ἀγγέλων εἰς βοήθειαν; Ἀλλ' ὅμως πῶς θέλουσι πληρωθῆ αἱ προφητεῖαι, αἱ ὅποια κηρύττουσιν, ὅτι οὕτω πρέπει νὰ γείνη; Νὰ μὴν πῶ τὸ ποτήριον, τὸ ὅποιον μοι ἔδωκεν ὁ Πατήρ«; Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔπειτα ἐθαράπευσε τὸ αὐτίον τοῦ δούλου, καὶ τὸν ὕγιανε τὴν αὐτὴν στιγμήν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξήπλωσεν ἑκουσίως τὰς χεῖρας του, διὰ νὰ θεθῶσι. Τιοιουτοτρόπως ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπέβλεπε παντελῶς εἰς τοὺς ἀχρεῖους ἀνθρώπους, ἐκ τῶν ὁποίων προήρχετο ἀμέσως τὸ πάθος του, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν Πατέρα του, ὅστις τὸν ἐδιώρισεν εἰς τοῦτο.

Διὰ τοῦτο ἐνήργει τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων ἕως καὶ εἰς τὴν τελευταίαν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδέθησαν αἱ χεῖρες του. Δὲν ἤθελε νὰ συμβῆ κακὸν ἐξ αἰτίας του εἰς ἀνθρώπον. Ἡ διδασκαλία τῆς ἀγιωτάτης αὐτοῦ πίσεως δὲν ἤθελε νὰ κοσίσῃ οὔτε κἄν μίαν ράνιδα αἵματος εἰς τοὺς ἐχθρούς του.

Ἐν τοσούτῳ ἔφθασαν καὶ τινες Ἀρχιερεῖς, Ἀρχισυναγωγοὶ καὶ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὸν κῆπον. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ μῖσος δὲν ἠδύναντο νὰ προσμένωσιν, ἕως οὔ νὰ φέρωσιν εἰς αὐτοὺς τὸν Ἰησοῦν. Ὄθεν τοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς: »Ἐναντίον μου ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων διὰ νὰ μὲ πιάσετε, ὡς νὰ ἤμουν ληστής. Καθ' ἡμέραν ἐκαθήμην μαζί σας εἰς τὸ ἱερόν, διδάσκων παρρησίᾳ, καὶ δὲν ἐκτείνατε τὰς χεῖρας σας ἐκεῖ

ἐναντίον μου διὰ νὰ μὲ πιάσετε· ἀλλ' ὅμως αὕτη εἶναι ἡ ἐδική σας ὥρα καὶ τοῦ σκότους ἡ ἐξουσία. (ἤγουν μόνον εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς λαμβάνετε τοιαύτην τόλμην, διὰ νὰ ἐκτελήτε τοὺς κακοὺς σας σκοπούς.)«

Καθὼς ἐνταῦθα ἐκτελέσθη ἡ τρομερωτάτη πράξις τῆς θεσμεύσεως τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς, τοιοῦτοτρόπως ζητοῦσι καὶ οἱ μιαιώτατοι κακοῦργοι, οἱ κλέπται, οἱ λησαί, οἱ ἀσελγεῖς, οἱ δολοφόνοι, οἱ θημεγέρται, οἱ προδόται, τὸ σκότος τῆς νυκτὸς διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κακῶν των πράξεων. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ βδελυρώτατα ταῦτα ἁμαρτήματα ὀνομάζονται μαῦραι πράξεις καθὼς ἡ νύκτα, ἤγουν ἔργα τοῦ σκότους. Ἀπὸ νέους, αἵτινες τὸ ἐσπέρας δὲν ἐπιστρέφουσιν ἐνωρίς εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ περιέρχονται τὴν νύκτα, θὲν προσμένεται κανένα καλόν. Ὅς τις κάμνη τὸ κακόν, ἐκεῖνος ἀποφεύγει τὸ φῶς.

Ἐν ᾧ ἤδη ὁ Ἰησοῦς ἐφέρετο δεδεμένος ὑπὸ τοσούτου ὀπλιτῶν, οἱ μαθηταί του τὸν ἄφησαν ὅλοι, καὶ ἔφυγον. Ἀπ' ἐδῶ βλέπομεν ὅτι καὶ ἡμεῖς θὲν δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν εἰς ἀνθρώπους ἐν καιρῷ συμφορᾶς, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν Θεόν. Εὐτυχία εἰς ἐκεῖνον, ὅς τις δικάζεται καθὼς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡμπορεῖ νὰ εἶπῃ, καθὼς ἐκεῖνος: ἐὰν καὶ ὅλοι μὲ ἀφήσωσι, θὲν εἶμαι πάλιν μόνος, διότι ὁ Πατήρ εἶναι μετ' ἐμοῦ.

22. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου.]

Ὁ ἐκατόνταρχος, ὅστις εἶχεν ὑπὸ τὴν προσταγήν του τοὺς στρατιώτας καὶ δούλους τῶν Ἀρχιερέων, ἔφερε κατ' ἀρχῆς τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἄννα, τοῦ ποτὲ ἀρχιερέως καὶ πενθεροῦ τοῦ Καϊάφα, τοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἀρχιερατεύοντος. Ὁ Ἄννας ἦτον ἤδη πολλὰ προβεβηκῶς τὴν ἡλικίαν, καὶ τὸν ἐσέβε-

το μεγάλως ὁ λαός. Οὗτος λοιπὸν ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν του καὶ τῆς διδασκαλίας του.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὸν ἀπεκρίθη: »Ἐγὼ παρρησίᾳ ὠμίλησα εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἐγὼ πάντοτε ἐδίδασκον εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ εἰς τὸν Ναὸν, ὅπου συναθροίζονται ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ποτὲ δὲν ἐδίδαξ εἰς τὸ κρυπτόν. Λοιπὸν τί με ἐρωτᾷς; Ἐρώτησον μᾶλλον τοὺς ἀκρατάς μου, τί τοὺς ἔλεγα. Ἴδού, οὕτοι ἤξεύρουσι, τί ἐγὼ ἐδίδασκον.«

Ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἰσάμενος πλησίον του κάποιος ὑπηρέτης, τὸν ἔδωκεν ἐν ῥάπισμα μὲ τὴν χρεῖρα του εἰς τὸ πρόσωπον, λέγων: »Οὕτως ἀποκρίνεσαι εἰς τὸν Ἀρχιερέα; Πολλοὶ ἄνθρωποι ἤθελον ἀνάψει βέβαια ἀπὸ θυμὸν διὰ τὴν τοιαύτην ἄδικον καὶ τολμηρὰν πράξιν τοῦ δούλου, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς τὸν εἶπε μὲ τρόπον γλυκὺν καὶ ἥπιον: »Ἐὰν εἶπα τίποτε κακόν, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ. Ἐὰν ὅμως ὠμίλησα καλῶς, διατί με δέρεις; Καὶ ὁ δούλος δὲν ἤξευρε τί γὰ ἀποκριθῆ εἰς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐκτύπησε τὸν Ἰησοῦν μόνον διὰ τὴν φωνὴν καλῶς εἰς τὸν Ἀρχιερέα.

Ὅστις τολμᾷ τὴν κτυπήσῃ ἀθῶον τινά, διὰ τὴν κολακείαν τοῦ ἐν ἐνδυνάμει ἐχθροῦ του, ὁμοιάζει μὲ τοῦτον τὸν δυσυχῆ καὶ ἀνόητον δούλον. Ὅστις δὲ πάλιν δύναται τὴν ὑποφέρει τὴν χαμερπεσάτην ὕβριν μὲ τρόπον πράον καὶ ἡσυχον, καὶ τὴν ὑπεραπολογηθῆ φρονίμως καὶ ἀξίως, εἶναι ὅμοιος μὲ τὸν ἀξιαγάπητον καὶ ἀξιοσέβαστον Ἰησοῦν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστειλεν ὁ Ἄννας τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Καϊάφα· ὁ δὲ Καϊάφας, ὁ ὑπέρτατος Ἀρχιερεὺς, εἶχεν ἤδη συναγμένους εἰς τὸ παλάτιόν του ὅλους τοὺς ἄλλους Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς καὶ Πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ. Οὗτος καὶ μετ' αὐτοῦ ὅλον τὸ Συνέδριον εἶχον ἐκεῖ ἐτοίμους πολλοὺς ψευδομάρτυρας, τοὺς ὁποίους διέφθειραν μὲ χρήματα, διὰ τὴν

εἴρωσιν ἐξάπαντος αἰτίαν τινά, νὰ κατακρίνωσιν εἰς θάνατον τὸν Ἰησοῦν.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν παρεστάθη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ Συνέδριον, ἐπαρρησιάζθησαν καὶ οὗτοι οἱ ψευδομάρτυρες εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, οἵτινες ἦσαν πλέον ἀσεβέστεροι παρὰ τοὺς φανεροὺς κλέπτας καὶ φονεῖς, καὶ ἔδωκαν τὰς ψευδομαρτυρίας των κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ἄλλ' αἱ μαρτυρίαι των αὗται, καθὼς συμβαίνει σχεδὸν πάντοτε εἰς τὸ ψεῦδος! ἦσαν ἀσύμφωνοι πρὸς ἀλλήλας. Τελευταίου ἔρχονται δύο ἄλλοι ψευδομάρτυρες, καὶ ὁ μὲν κατεμαρτύρησε, λέγων: »Ἡμεῖς τὸν ἠκούσαμεν νὰ λέγῃ: Ἐμπορῶ νὰ κατακρημίσω τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας νὰ τὸν ἀνοικοδομήσω πάλιν.« Ὁ δὲ ἄλλος εἶπεν: »Οὗτος εἶπεν ὅτι: Θέλω διαλύσει τὸν ναὸν, ὅστις κατεσκευάσθη ἀπὸ χειρας ἀνθρωπίνας, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας θέλω ἀνεγείρει πάλιν ἄλλον τινὰ ἀχειροποίητον.« Ἀλλὰ καὶ αἱ δύο αὗται μαρτυρίαι, καθὼς βλέπομεν, δὲν ἐσυμφωνοῦσαν παντάπασιν πρὸς ἀλλήλας, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠθέλε νὰ σημάνῃ ποτὲ ὁ Ἰησοῦς· ἐπομένως ἦσαν παντάπασιν ἀνίκανοι, διὰ νὰ τὸν καταδικάσωσιν εἰς θάνατον. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως ἐσιώπα.

Τότε ἐσηκώθη ὁ Ἀρχιερεὺς, καὶ προσελθὼν εἰς τὸ μέσον, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν: »Δεῖν ἀποκρίνεσαι τίποτε εἰς ὅσα οὗτοι σοῦ κατάμαρτυροῦσι«; Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς ἔμενε σιωπῶν, καὶ δὲν ἀπεκρίνετο κανένα λόγον. Διότι εἰς ψηλαφητὰ ψεύματα καὶ βλασφηφίας, καὶ εἰς ἐρωτήσεις τοιούτων ἀνθρώπων, οἵτινες δὲν ζητοῦν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ μόνου ἀφορμὴν διὰ νὰ βλασφημῶσι καὶ νὰ καταδικάζωσιν, εἶναι καλλιωτέρα ἀπόκρισις ἢ σιωπή.

Ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς, ὅστις καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἠσθάνετο καλῶς, πόσον ἄτοπον εἶναι νὰ φέρωσιν ἀνθρώπον δεδεμένον ἔμπροσθεν τῶν κριτῶν καὶ ἔπειτα νὰ μὴ

δύνανται νὰ προβάλλωσι μηδεμίαν βásiμον κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ, διὰ νὰ ἀποφασίσῃ διὰ μιᾶς τὸ πρᾶγμα, ἠρώτησε πάλιν ἐκ νέου τὸν Ἰησοῦν, λέγων μὲ φωνὴν γεγωνοτέραν: »Σὲ ὀρκίζω κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, νὰ μᾶς εἰπῆς τὴν ἀλήθειαν: Εἶσαι σὺ ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος;»

Ἐπεὶ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη: »Οὕτως εἶναι, καθὼς σὺ λέγεις. Ἐγὼ εἶμι! Καὶ σᾶς λέγω βεβαίως: ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου θέλει καθῆσαι ἐκ δεξιῶν τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ σεῖς θέλετε τὸν ἰδεῖ ἐρχόμενον ἐπάνω εἰς τὰς νεφέλας τοῦ οὐρανοῦ.«

Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς ἐξέσχισε τὰ φορέματά του καὶ ἐφώναξεν: »Αὐτὸς ἐβλασφήμησεν εἰς τὸν Θεόν· Τί χρειαζόμεθα πλέον μάρτυρας; Ἰδοῦ, ἠκούσατε σεῖς οἱ ἴδιοι τὴν βλασφημίαν του. Τί λοιπὸν σοχάζεσθε;» Καὶ ὅλοι ὁμοφώνως τὸν κατέκριναν, καὶ ἐφώναξαν μὲ ἓνα στόμα ὁμοῦ: »Εἶναι ἄξιος θανάτου.«

Ὁ Ἰησοῦς τὸ ἐπρόβλεπεν ὅτι, ἡ ἐλευθέρα ὁμολογία του θέλει τοῦ ἐπιφέρει τὸν θάνατον, μὲ ὅλον τοῦτο δὲν συνεσάλθη παντάπασιν νὰ εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν, διότι μόνον οἱ κακοὶ καὶ σὺδαμινοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅμοιοι μὲ ἐκείνους τοὺς ψευδομάρτυρας ἀγαπῶσι παρισσότερον ἐν πρόσκαιρον κέρδος, παρά τὴν ἀλήθειαν. Ἄλλ' οἱ εὐγενεῖς καὶ γενναῖοι ἄνθρωποι, τὴν νομίζουσι πολυτιμωτέραν, παρά αὐτὴν τὴν ζωὴν. Ἡμεῖς λοιπὸν, ἀγαπητοί μου! θέλομεν προτιμᾶ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν, καὶ θέλομεν τὴν ὁμολογεῖ εἰς πάντα καιρὸν σαθερῶς καὶ ἐλευθέρως, ἐὰν ἡ ὁμολογία της ἀπαιτεῖται νομίμως ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ ἂν δὲν εἶχομεν νὰ προσμένωμεν διὰ τοῦτο τίποτ' ἄλλο, εἰμὴ χλευασμὸν, καταφρόνησιν, πρόσκαιρον ζημίαν, ἢ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον. Ἄλλ' ἐξαιρέτως ἄς μᾶς ᾔναι πάντοτε ἰερωτέρα ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα ἡ ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁμολόγησεν, ὀρκισθεῖς εἰς τοῦτο ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, καὶ

τὴν ἐπεσφράγισε μετὰ τὸ αἷμα τοῦ. Αὐτὸς εἶναι ἀληθῶς ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶναι τῶρα ὑψωμένος εἰς τὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν ὁποῖον θέλομεν ἰδεῖ ποτὲ καὶ ἡμεῖς ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

Μετὰ τοῦτο αἱ στρατιῶται καὶ αἱ ὑπηρεταὶ ἐκατέβασαν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ παλατίου, διὰ νὰ τὸν φυλάξωσι τὰς ὑπολοίπους ὥρας τῆς νυκτός. Καὶ τότε ἕκαμιν εἰς αὐτὸν μυρίους ἐμπαιγμοὺς, τινὲς μὲν τὸν ἔπτυσον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὸν ἐρράπιζον, τινὲς δὲ ἐσκέπαζον τὰ ὄμματά του, καὶ τὸν ἐκτύπουν, λέγοντες: »Ἐὰν ἦσαι σὺ ὁ Μεσίας, ὁ μέγας προφήτης, προφήτευσον εἰς ἡμᾶς, τίς σὲ ἐκτύπησε«; Καὶ ἄλλας ἀκόμη μυριάς βλασφημίας ἐπρόφερον κατ' αὐτοῦ.

Τοῦτο τὸ φέριμον τῶν στρατιωτῶν καὶ ὑπηρετῶν μαρτυρεῖ τὴν ἀχρευσίτην αὐτῶν ψυχὴν, διότι μόνον τῶν χαμερπεσάτων ἀνθρώπων εἶναι ἴδιον, νὰ νομίζωσι ἤδη ὑπεύθυνον τὸν δημοσίως ἐγκαλούμενον, καὶ νὰ περιγελῶσι πάντα δυσυχὴ ἐν καιρῷ τῆς δυσυχίας του, ὅστις μέχρι τοῦδε ἦτον ἀνώτερος ἀπὸ αὐτοῦ. Ὅστις τολμᾷ νὰ περιγελάσῃ πάσχοντα τινὰ, ἀνήκει καὶ αὐτὸς εἰς τὸν χορὸν τούτων τῶν οὐδαμινῶν ἀνθρώπων. Ὁ τοιοῦτος πράττει τὸ αὐτὸ ἁμάρτημα μετὰ τούτους τοὺς ἀπερριμμένους ἁμαρτωλοὺς, καὶ θέλει ἐξάπαντος τιμωρηθῆ ποτε ὡσαύτως, ὡς νὰ ἐπεριγέλα καὶ αὐτὸς τότε μετ' ἐκείνων τῶν στρατιωτῶν αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Διότι καὶ ἐνταῦθα ἀρμόζει ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ: »Ὅτι ἐκάμετε εἰς ἓνα ἀπὸ τούτους τοὺς παραμικροὺς ἀνθρώπους, τοῦτο τὸ ἐκάμετε εἰς ἐμέ.«

23. Ἀρνησις τοῦ Πέτρου.

Εν ᾧ ἀνεκρίνετο ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Ἀρχιερέως, συνέβη καὶ ἄλλο τι πολλὰ ἀξιοπαρατήρητον εἰς τὴν αὐλὴν τούτου τοῦ παλατίου.

Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἠκολούθησαν μακρόθεν τὸν Ἰησοῦν ἕως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως. Ἐκεῖ, ὁ μὲν Ἰωάννης, ὦν γνωστὸς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως, ἐμβήκε μέσα εἰς τὴν αὐλὴν, ὁ δὲ Πέτρος ἔμεινεν ἔξω πρὸ τῆς θύρας. Ὁ Ἰωάννης ὁμῶς παρεκάλει τὴν θυρωρὸν νὰ συγχωρήσῃ καὶ τὸν Πέτρον διὰ νὰ ἔμβῃ μέσα. Συγκατένευσε λοιπὸν ἡ θυρωρὸς, καὶ ὁ Ἰωάννης ἐκβάς εὐθύς ἔξω, ὠδήγησε μέσα τὸν Πέτρον.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ νύκτα ἦτον ψυχρὰ, οἱ ὑπηρεταὶ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ δικαστηρίου ἔφεραν ἐκεῖ ἀναμμένα κάρβουνα, καὶ ἕκαμαν φωτίαν εἰς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς, καὶ περικαθήμενοι τριγύρω εἰς αὐτήν, ἐθερμαίνοντο. Ὁ Πέτρος, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐκρύωνεν, ἐπλησίασεν εἰς τὴν φωτίαν, καὶ ἐκάθισε μετ' αὐτῶν, προσμένων, τί μέλλει νὰ ἀπογείνη μὲ τὸν Ἰησοῦν.

Ἐκεῖ ἐλθοῦσα μία δούλη τοῦ Ἀρχιερέως, ἤγουν αὐτὴ ἡ θυρωρὸς εἰς τὴν φωτίαν, ἐφώνησεν, εὐθύς ἀφ' οὔ παρατήρησε τὸν Πέτρον: »Καὶ οὗτος εἶναι μὲ ἐκεῖνον τὸν Γαλιλαῖον! Ναί, ναί!« (εἶπεν, ἀφ' οὔ ἐπλησίασε περισσότερον εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν ἐκύτταξε καλῆτερα εἰς τὸ φῶς), »οὕτως ἔχει· καὶ σὺ εἶσαι μαθητὴς τούτου τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.«

Ὁ δὲ Πέτρος ἐτρόμαξε, καὶ τὸ ἠρνήθη λέγων: »Ὅχι, δὲν εἶμαι! διότι παντάπασιν δὲν τὸν γνωρίζω. Δὲν ἤξεύρω, ἀλλ' οὔτε καταλαμβάνω, πῶς ἐτόλμησας νὰ ἐκφωνήσῃς τοιοῦτον λόγον.« Μετὰ τούτους τοὺς λόγους σκωθεὶς, ἐξῆλθε κρυφίως εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἔκραξεν ὁ πετεινὸς τὴν πρώτην φοράν, χωρὶς νὰ τὸ παρατηρήσῃ ὁ τεταραγμένος Πέτρος ἀπὸ τὸν τρόμον του.

Ὁ Πέτρος, ὅς τις ἦτον ἀνήσυχος ἀπὸ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπην καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μάθῃ τὴν περὶ αὐτοῦ ἀπόφασιν, ἐπέσβεψε πάλιν εὐθύς εἰς τὴν αὐλήν. Ἐκεῖ τὸν εἶδε μίᾳ ἄλλῃ θούλῃ, καὶ ἄρχισεν εὐθύς νὰ λέγῃ εἰς τοὺς περιεσῶτας ὑπηρέτας: »Ἰδοῦ! καὶ οὗτος ἦτον μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου· καὶ οὗτος εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς του.« »Ναί! (εἶπεν ἓνας τότε ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας πρὸς τὸν Πέτρον), καὶ σὺ εἶσαι ἓνας ἀπὸ αὐτούς.«

Ὁ δὲ Πέτρος πάλιν τὸ ἠρνήθη καὶ δευτέραν φοράν, λέγων: »Δὲν εἶμαι ἀπὸ αὐτούς, οὔτε γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον.«

Μετ' ὀλίγον, ἀφ' οὗ ἔγινε γνωστὸν εἰς τὴν αὐλήν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς κατεδικάσθη εἰς θάνατον, καὶ ἐν ᾧ ὅλοι πλέον ἐβλασφήμουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν μαθητῶν του, εἰς ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας, δεικνύων τὸν Πέτρον, ἐφώναξεν: »Ἀληθῶς, καὶ οὗτος εἶναι εἰς ἀπὸ τοὺς μαθητάς του! Καὶ ὁ Πέτρος τρομάξας τῶρα πολὺ περισσότερον παρὰ τὸ πρῶτον, εἶπεν: »Ἄνθρωπε! δὲν ἠξεύρω παντάπασι περὶ τίνος λέγεις.« Οἱ δὲ ἄλλοι ὑπηρέται περικυκλώσαντες καὶ παρατηροῦντες αὐτὸν, τοῦ εἶπον: »Ναί τῷ ὄντι! καὶ σὺ εἶσαι εἰς ἀπὸ αὐτούς· διότι εἶσαι Γαλιλαῖος! καὶ ἡ λαλιά σου σὲ φανερόνει.« Ὁ Πέτρος ἔμεινεν εἰς ταῦτα ἐκστατικὸς, καὶ ἔλεγε μὲ μεγάλου φόβου καὶ μικροψυχίαν: »Ὅχι, ὄχι, δὲν εἶμαι ἀπ' αὐτούς.« Καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἐφθασεν ἐκεῖ καὶ ὁ συγγενὴς τοῦ Μάλχου, τοῦ ὁποίου τὸ αὐτίον εἶχε κόψει ὁ Πέτρος. Οὗτος, ὅς τις καὶ ὁ ἴδιος ἦτον ὑπηρέτης τοῦ Ἀρχιερέως, πλησιάσας εὐθύς εἰς τὸν Πέτρον, ἐφώναξε: »Πῶς! δὲν σὲ εἶδα μαζὶ του εἰς τὸν κῆπον!;

Τότε ἔχασεν ὁ πτωχὸς Πέτρος ὅλον τὸ θάρρος, καὶ ἄρχισε μὲ ὄρκους καὶ ἀναθεματισμοὺς νὰ ὀμνύῃ λέγων: »Δὲν γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον παντάπασι, περὶ τοῦ ὁποίου μοὶ λέγετε.«

Ἀλλὰ μόλις εἶχεν εἰπεῖ ταῦτα ὁ Πέτρος, καὶ ἐπομένως

εἶχεν ἀρνηθῆ τρίτην φοράν τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὐθύς ὁ πετεινὸς ἔκραξε τὴν δευτέραν φοράν. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἐστράφη καὶ ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον εἶχον ἐκβάλλει ἀπὸ τὸ συνέδριον, καὶ ἐκύτταξε τὸν Πέτρον μὲ λυπηρὸν καὶ ἐλεγκτικὸν βλέμμα. Ὁ δὲ Πέτρος ἐνθυμηθεὶς τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι »Πρὶν ὁ ἀλέκτωρ φωνάξῃ οἷς, θέλεις μὲ ἀρνηθῆ τρίς«, ἐκβῆκεν ἔξω, καὶ σκεπασθεὶς μὲ τὰ φορέματά του, ἄρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς.

Βεβαιότατα, ἀγαπητοί μου! ἔσφαλεν ἐδῶ πολλὰ μεγάλως ὁ Πέτρος, ὅτι ἀπὸ φόβον ἑνὸς ὑπηρετοῦ καὶ μιᾶς δούλης ἠρνήθη τόσον ἀγενῶς τὸν Θεῖον του διδάσκαλον.

Ἄλλὰ καὶ τῶρ ἀκόμη γίνεται πολλάκις μετὰ τοὺς λόγους ἀρνήσεις τοῦ Ἰησοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν ἀνθρώπων. Πολλοὶ νέοι ἐντρέπονται, παραδείγματος χάριν νὰ ἀντείπωσιν εἰς τὰς κατὰ τῆς πίσεως ἀσκήτους ὁμιλίαις πολλῶν, φοβούμενοι μὴ πειριγελασθῶσι. Πολλαὶ κόραι, φοβούμεναι μὴ φουῶσι δυσάρεστοι, γελῶσι διὰ κάποιας ἀσειότητος, τὰς ὁποίας ἡ καρδιά των ἀποδοκιμάζει. Ἔτι δὲ πολλοὶ ἄνθρωποι αἰσχύνονται νὰ ὁμολογήσωσι μεταξὺ τῶν ἀπίστων, ὅτι λατρεύουσιν εἰλικρινῶς Χριστὸν, τὸν Κύριόν των, διότι εἶναι σεσημένοι παντάπασιν ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς ἐκεῖνο θάρρος, χωρὶς τοῦ ὁποίου ἀρετὴ νὰ ὑπάρξῃ εἶναι ἀδύνατον.

Πρὸς τούτοις ἀπαρνοῦνται συχνότατα τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ διὰ τῶν πράξεων. Πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις ὀνομάζεται χριστιανὸς, καὶ πράττει ἐναντίον τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, φωνάζει μὲ τὰς πράξεις του, νὰ εἰπῶ οὕτως, εἰς ὅλον τὸν κόσμον φανερά: »Δὲν μὲ μέλει τίποτε περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν φυλάττω τὰς ἐντολάς του.« Ἡ κακὴ ζωὴ ἑνὸς ἀναξίου μαθητοῦ τοῦ Ἰησοῦ εἶναι διηνεκὴς ἀπάρνησις αὐτοῦ.

Ἡμεῖς δὲ ἀγαπητοί μου, κατ' οὐδένα τρόπον δὲν θέλομεν ἀπκρνηθῆ ποτε τὸν Ἰησοῦν Χριστόν! Καὶ ἐὰν ποτὲ

λάβωμεν τοιαύτην δυσυχίαν νὰ ἐκπέσωμεν, καθὼς ὁ Πέτρος, πρέπει καὶ ἡμεῖς παρευθὺς νὰ μετανοήσωμεν ἐκ ψυχῆς διὰ τὸ σφάλμα μας, καὶ νὰ διορθωθῶμεν ἐντελῶς καθὼς καὶ ἐκεῖνος ὁ Πέτρος. τὸ ἅποιον εἶναι ἡ λαμπρὰ ἀπόδειξις τῆς ἀληθοῦς μετανοίας.

24. Ἀπελπισία τοῦ Ἰούδα.

Ο δὲ Ἰούδας ἀφ' οὗ εἶδεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὅποιον εἶχε προδώσει, κατεδικάσθη εἰς θάνατον, μετενόησε. Ἀπὸ τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν θλίψιν ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ του γενόμενος, ὥρμησε διὰ νὰ λυτρώσῃ, ἐὰν ἦτον ἀκόμη δυνατὸν, τὸν Ἰησοῦν. Ἐφερε τὰ τριάκοντα ἀργύρια ὀπίσω εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ ἐφώνησεν οἰκτρῶς καὶ μεγαλοφώνως: »Ἡμαρτον! ὅτι παρέδωκα αἷμα ἀθώου!«

Ὅσον καὶ ἂν ἦτο κακὸς ὁ Ἰούδας, εἶχε μὲ ὅλον τοῦτο καὶ κάποιον καλόν. Πολλοὶ τὸν βδελύττουται, ὅντες ἴσως ἀσυγκρίτως χειρότεροι ἀπ' αὐτόν. Διότι ὅποιος δὲν ὁμολογεῖ τὸ ἁμάρτημά του, δὲν ἐπιστρέφει τὸ ἄδικον κέρδος, ἕως εἰς τὸ ἔσχατον λεπτὸν, δὲν ἀποδίδει ὀπίσω εἰς τὴν συκοφαντηθεῖσαν ἀθωότητα, τὴν ὁποίαν τῆς ἀφήρπασε τιμὴν, ὁ τοιοῦτος εἶναι προφανῶς χειρότερος ἀπὸ τὸν Ἰούδα.

Ἄλλ' οἱ Ἀρχιερεῖς ἀπεκρίθησαν μὲ ψυχρότητα εἰς τὴν ὁμολογίαν τοῦ Ἰούδα διὰ τὴν μετάνοιάν του, εἰπόντες: »Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ ὄφει!« Διὰ τοῦτου τὸν λόγον ὁ Ἰούδας ὠχρὸς καὶ ἔντρομος ἀπὸ τὴν ἔκπληξιν, ἔρριψε τὸ ἀργύριον εἰς τὸν Ναόν, καὶ δραμῶν ὡς ἐξηγριωμένος καὶ μαινόμενος, ἔλαβεν ἐν σχοινοῦ, καὶ ἐπνίγη.

Τοιουτοτρόπως καὶ αὐτὴ ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια τοῦ ἀθλίου Ἰούδα τὸν ἐκρήμνισεν εἰς τὴν ἀπώλειαν, διότι δὲν εἶχε καμμίαν σαθεράν πεποίθησιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν,

τὸν Θεῖον φίλον τῶν μετανοούντων ἁμαρτωλῶν. Ἡ ἁμαρτία ὁμοιάζει μὲ μίχην ὀδυνηρὰν πληγὴν· καὶ ἡ μετάνοια μόνη, χωρὶς τὴν ἐλπίδα, εἶναι ὡς ὄξος κατατρῶγον αὐτήν· ἡ δὲ πεποιθήσις εἰς τὴν Θεῖαν εὐσπλαγχνίαν, εἶναι ὡς ἔλαιον γλυκαυτικόν. Εἰς τὸν ἁμαρτωλὸν, ὅς τις μετανοεῖ χωρὶς ἐλπίδα, δὲν μένει ἄλλο, παρὰ ἀπελπισία, καθὼς ἐξ ἐναυτίας ἐλπίς, χωρὶς τῆς μετανοίας, ἤθελεν εἶναι ὡσαύτως θρασύτης ὀλεθρία.

Ὡς τόσον οἱ Ἀρχιερεῖς συνάξαντες τὰ ἀργύρια, εἶπον πρὸς ἀλλήλους: »Εἰς τὸν Κορβανᾶ δὲν εἶναι πλέον συγχωρημένον νὰ τὰ βάλωμεν· διότι εἶναι αἵματος ἀργύρια. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Ἰουδαῖοι δὲν ἐδύναντο νὰ θεωρήσωσι τοῦτο τὸ ἀργύριον χωρὶς φρίκην, μ' ὅλον ὅτι οἱ ἴδιοι τὰ ἔλαβον ἀπὸ τὸν Κορβανᾶ, διὰ νὰ ἀπατήσωσι τὸν Ἰούδαν μὲ ταῦτα εἰς τὸ νὰ κάμη τὴν προδοσίαν!

Ἡ φιλαυτία δηλ. μᾶς τυφλώνει τόσον πολὺ, ὥστε τὸ κακὸν φαίνεται πάντατε ἀσυγκρίτως βδελυρώτερον εἰς τοὺς ἄλλους, παρὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν μας. Ὁ Θεὸς εἶναι ἀληθινὸς ὁ λόγος ἐκεῖνος, ὅτι: »Ὅταν ἀμφιβάλλης, ἐὰν αὐτὴ ἢ ἐκεῖνη ἢ πρᾶξις εἶναι καλὴ, ἐρώτησον μόνου τὸν ἑαυτὸν σου καὶ εἶπέ: Ἐὰν καυεῖς ἄλλος ἔκαμνε τὸ ὅποῖον ἐγὼ κάμνω, τί ἤθελα εἰπεῖ εἰς τοῦτο; Καὶ παρευθὺς θέλεις παρατηρήσει ὡς εἰς καθρέπτου τὴν καθ' αὐτὰ συγεράν μορφήν τοῦ σφάλματός σου.«

Ἀφ' οὗ οἱ Ἀρχιερεῖς συνωμίλησαν ἀρκετὰ περὶ τοῦ τί νὰ κάμωσι τὸ ἀργύριον, ἀπεφάσισαν τελευταίον νὰ ἀγοράσωσι τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τῶν ξένων, καὶ ἔκτοτε ὀνομάζουσι τοῦτον τὸν ἀγρὸν, ἀγρὸν αἵματος, διότι ἠγοράσθη μὲ ἀργύριον αἵματος.

Καὶ αὕτη ἡ μικρὰ περίσσις δὲν εἶναι ἀσήμαντος, ἐπειδὴ διὰ ταύτης ἐπληρώθη παλαιὸς τις προφητικὸς λόγος, ὅτι: »Θέλουσι λάβει τὰ τριάκοντα ἀργύρια, (τὴν εὐτελεῆ τιμὴν, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν ἀτίμητον Ἰησοῦν ἐτίμησαν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ) καὶ μὲ

ταῦτα θέλουσιν ἀγοράσει τὸν ἀγρὸν ἑνὸς κεραμέως, κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου.»

25. Ὁ Ἰησοῦς ἔμπροσθεν τοῦ Πιλάτου.

Εὐθύς τὸ πρῶτ' συνηθροίσθησαν πάλιν μετὰ σπουδῆς μεγάλης εἰς τὸ Συνέδριον οἱ Ἀρχιερεῖς; οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ παραδώσωσι τὸν Ἰησοῦν εἰς θάνατον. Ἐπρόσαξαν δὲ νὰ τὸν φέρωσι πάλιν εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ ἀφ' οὗ ἦλθε, τοῦ ἕκαμαν πάλιν ταύτην τὴν ἐρώτησιν εἰπόντες: »Εἰπέμας, σὺ εἶσαι ὁ Χριστός;»

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη: »Ἐὰν ἐγὼ σᾶς τὸ εἰπῶ, σεῖς δὲν θέλετε μὲ πισεύσει. Ἐὰν δὲ σᾶς ἐρωτήσω καὶ γὼ (καὶ διὰ τῆς ἐρωτήσεώς μου σᾶς φέρω εἰς τὴν ἀλήθειαν) σεῖς δὲν θέλειε μὲ ἀποκριθῆ, οὔτε θέλετε μὲ ἀπολύσει. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου θέλει κάθεται ἐν δεξιᾷ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.»

Τότε ἔκραξαν ὅλοι: »Λοιπὸν σὺ εἶσαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;» »Ναί, (εἶπεν ὁ Ἰησοῦς) ἐγὼ εἶμαι, καθὼς τὸ λέγετε.» Καὶ ἀμέσως ἐφώναξαν ὅλοι: »Εἰς τί μᾶς χρειάζεται πλεον ἄλλη μαρτυρία κατ' αὐτοῦ; Ἡμεῖς οἱ ἴδιοι τὸ ἠκούσαμεν τώρα ἀπὸ τοῦ ἰδίου του στόμα.» Ὅλοι ὅσοι ἦσαν ἐξ αὐτῶν ἐσηκώθησαν, ἐπρόσαξαν νὰ θέσουν τὸν Ἰησοῦν, καὶ νὰ τὸν φέρουν εἰς τὸ παλάτιον τῶν Ῥωμαίων, διὰ νὰ τὸν παραδώσωσιν ἐκεῖ εἰς τὸν τοπάρχην, τὸν πόντιον Πιλάτου.

Εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας δὲν ἦτο συγχωρημένου ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ ἔμβωσι παντάπασιν εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Ὅς τις ἐπάτει τὸν πόδα του μόνον εἰς αὐτὸ, ἐνομιζετο ἀνάξιος, διὰ νὰ μεθίξῃ ἀπὸ τὸν δεῖπνον τοῦ Πάσχα. Τόσον αὐστηρῶς τοὺς ἦσαν ἀπηγορευμένα κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὅλαί αἱ διαδικασίαι. Ἄλλ' οὗτοι,

οἱ ὑποκριταὶ ἤξευρον νὰ θεραπεύσωσι καὶ τοῦτο· ἐπειδὴ δὲν εἰσῆλθον μὲν εἰς τὸ δικαστήριον, παρεκάλεσαν ὁμῶς τὸν Πιλάτου νὰ ἔλθῃ ἔξω εἰς αὐτοὺς, καὶ οὕτως ὑπεκρίθησαν, (τὸ ὅποιον καὶ τῶρ ἀκόμη κἀμνουσιν οἱ ὑποκριταί), ὅτι ἐπλήρωσαν τὸν νόμον ἀκριβῶς καὶ κατὰ γράμμα, ἐν ᾧ ἔπραττον τὰ αἰσχροτάτα ἐναντίον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου.

Πρὸ τοῦ παλατίου, εἰς τὸ ὅποιον ἄλλοτε ἐκτελεῖτο ἡ δίκη, ἦτον μία μεγάλη καὶ ὑψηλὴ ἀγορὰ, εἰς τὴν ὁποίαν ἔφερον τὸν ἄνθρωπον πολλαὶ βαθμίδες. Αὕτη ἦτον οἰκοδομημένη πολυτελέστατα ἀπὸ μάρμαρα, καὶ ὠνομάζετο Γαβαθᾶ. Αὐτοῦ σαθέντες μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἐκρόσμεναν τὸν Πιλάτου.

Ἐξελθὼν δὲ ὁ Πιλάτος, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, παραξενυόμενος, νὰ βλέπῃ τόσον πρῶτ' ὅλον τὸ βουλευτήριον ἔμπροσθεν τοῦ παλατίου συνηθροισμένον: »Τίνα κατηγορίαν ἔχετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου«;

Καὶ οὗτοι ἐπιθυμοῦντες χωρὶς τινὰ ἐξέτασιν, νὰ τιμωρήσῃ μὲ θάνατον ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, τὸν ὅποιον αὐτοὶ εἶχον ἤδη καταδεδικασμένον, τὸν ἀπεκρίθησαν: »Ἐὰν οὗτος δὲν ἦτο κακοποιὸς ἄνθρωπος, δὲν ἠθέλαμεν σὲ τὸν παραδώσει!«

Καὶ ὁ Πιλάτος, ὅστις δὲν ἠθέλε νὰ ἐνωθῇ εἰς τοῦτο διὰ νὰ ἐκτελέσῃ μόνον τὴν ἰδικήν των ἀπόφασιν, τοὺς ἀπεκρίθη μὲ σοβαρότητα: »Λάβετε σεῖς αὐτὸν, καὶ κρίνατέ τον κατὰ τὸν νόμον σας.«

»Δὲν μᾶς εἶναι συγχωρημένον (ἀπεκρίθησαν οὗτοι) νὰ καταδικάσωμεν κανένα! καὶ βλέποντες, ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν τελειώνει τόσον ταχέως, ὅσον αὐτοὶ ἐπιθυμοῦσαν, ἄρχισαν εὐθὺς νὰ κατηγορῶσι τὸν Ἰησοῦν· διότι ἤξευρον πάντοτε νὰ συσχηματίζονται καθ' ὅλα μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Ὅθεν τὴν μὲν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχον καταδικάσει τὸν Ἰησοῦν, ἀπεισιώπησαν, ἐπρότειναν δὲ ἄλλας τοιαύτας κατηγορίας, αἱ ὁποῖαι εἰς

τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἡγεμόνος ἐφαίνοντο τὰ μεγαλήτερα ἁμαρτήματα. »Ἡμεῖς εὗρήκαμεν τὸν ἄνθρωπον τοῦτον (εἶπον) ὅτι εἶναι δημεγέρτης· ἀπαγορεύει εἰς τὸν λαὸν τὸ νὰ πληρῶνῃ φόρον εἰς τὸν Καίσαρα, καὶ κηρύττει ἑαυτοῦ Χριστὸν καὶ βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ.«

Ὁ Πιλάτος σρέψας τότε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, τὸν ἠρώτησε: »Σὺ εἶσαι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων«;

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη: »Ναί, ἐγὼ εἰμι.« Εἰς τὰς πολλὰς ὅμως κατηγορίας, τὰς ὁποίας ἐπέφερον κατ' αὐτοῦ οἱ Ἄρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, δὲν ἔδωκε καμμίαν ἀπόκρισιν.

Ὁθεν ὁ Πιλάτος τὸν εἶπε: »Δὲν ἀκούεις, τί οὔτοι σοῦ καταμαρτυροῦσι; Δὲν ἀποκρίνεσαι εἰς ταῦτα«;

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα, καὶ δὲν ἔλεγε οὔτε κἂν ἓνα λόγον, ὥστε ὁ Πιλάτος ὑπερεθαύμαζε διὰ τοῦτο.

Ἐντοσοῦτῳ εἶδεν ὁ Πιλάτος, ὅτι οἱ Ἄρχιερεῖς παρέδωκαν τὸν Ἰησοῦν εἰς αὐτὸν ἀπὸ φθόνου· ὅθεν ἐπέσρεψε πάλιν μέσα εἰς τὸ παλάτιόν του, ἀφ' οὗ ἔκαμε νεῦμα καὶ εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, διὰ νὰ λάβῃ εὐκαιρίαν νὰ ὑπεραπολογηθῇ αὐτὸς μακρὰν ὠν ἀπὸ τοὺς φθονερωτάτους Ἄρχιερεῖς.

Ἐν ᾧ ὁ Ἰησοῦς ἐσέκετο ἤδη ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος εἰς τὸ δικαστήριον, τὸν ἠρώτησε πάλιν ὁ Πιλάτος μετ' οἰκειότητα τῷ ὄντι: »Κηρύττεις (τὸν εἶπε) σὺ τὸν ἑαυτόν σου ὡς βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ«;

Καὶ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἀπεκρίθη: »Ἀφ' ἑαυτοῦ σου λέγεις τοῦτο, ἢ μόνον διότι τὸ ἤκουσες παρ' ἄλλων; (τουτέστιν: ὁμιλεῖς κατὰ τὸν σκοπὸν τῶν Ῥωμαίων περὶ ἐνὸς ἐπιγεῖου βασιλείως, ἢ καθὼς σοχάζονται οἱ Ἰσραηλίται περὶ βασιλείως ἀνωτέρας οὐσίας);«

Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη: »Μήπως εἶμαι ἐγὼ Ἰουδαῖος (διὰ νὰ ἤξυρῶ τὰς ἐπαγγελίας καὶ τὰς ἐλπίδας σας); Τὸ ἔθνος σου καὶ οἱ Ἄρχιερεῖς σὲ παρέδωκαν εἰς ἐμέ. Τί ἔκαμες«;

» Ἡ βασιλεία μου, (εἶπεν ὁ Ἰησοῦς) δὲν εἶ.αι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰδὲ μὴ ἤθελον ἔχει ὑπρέτας, οἵτινες ἤθελον πολεμήσει ὑπὲρ ἐμοῦ, διὰ νὰ μὴν ὑποπέσω εἰς τὴν δύναμιν τῶν Ἰουδαίων. Ἄλλ' ἡ βασιλεία ἡ ἐδική μου δὲν εἶναι ἐδῶ!«

Ὁ δὲ Πιλάτος τὸν εἶπεν: »Λοιπὸν εἶσαι βασιλεὺς«:

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη: »Εἶναι καθὼς λέγεις. Εἶμαι βασιλεὺς. Ἐγὼ διὰ τοῦτο ἐγεννήθην, καὶ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ μαρτυρήσω τὴν ἀλήθειαν. Καὶ ὅστις εἶναι μὲ τὴν ἀλήθειαν, οὗτος ὑπακούει εἰς τὴν φωνήν μου, (καθὼς οἱ ὑπῆκοι εἰς τὴν προσαγὴν τοῦ βασιλέως των.)«

Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν ἀγανακτισμένος κατὰ τῶν Ἀρχιερέων, οἵτινες ἐτόλμησαν, νὰ φέρωσι τοιαύτην ὑπόθεσιν εἰς τὸ κριτήριόν του: »Αἱ! τί εἶναι ἀλήθεια; (Αὕτη δὲν ἀνήκει εἰς κριτήριον τῆς καταδίκης).« Καὶ μετὰ τούτους τοὺς λόγους, ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πιλάτος, εἶπεν εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς: »Δὲν εὐρίσκω καμμίαν αἰτίαν εἰς αὐτόν.«

Ἐνταῦθα μᾶς διδάσκει ὁ Ἰησοῦς μὲ τὸ παράδειγμα του ἐνώπιον τοῦ κριτηρίου τοῦ ἡγεμόνος, καθὼς καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ κριτήριον τῶν Ἀρχιερέων, τὴν μεγάλην τέχνην τοῦ νὰ ὁμιλῶμεν ἐν καιρῷ θέοντι, καὶ πάλιν νὰ σιωπῶμεν ὅταν πρέπη.

Ὅταν ἡ πνευματικὴ ἢ ἡ κοσμικὴ ἐξουσία μᾶς ἀναγκάζῃ εἰς τοῦτο, ὅταν ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθείας χρησιμεύῃ πρὸς δοξαίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, τότε πρέπει νὰ ὁμιλῶμεν θάρραλλῶς.

Ὅταν ἐξ ἐναντίας ὑβρίζόμεθα ἀπὸ ἀνθρώπους ἐμπαθεῖς, ὅταν ἡ ὁμιλία μας παροξύνῃ περισσότερον τοὺς ἐχθρούς μας, καὶ κινδυνεύῃ νὰ τοὺς δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἄλλας ὑβρεῖς, τότε πρέπει μὲ ὑπομονὴν νὰ σιωπῶμεν.

Καὶ αὕτη ἡ φρόνησις εἰς τὸ λέγειν καὶ σιωπᾶν, πότου δὲν εἶναι καθ' ἑαυτὴν εὐγενής! Πόσων καλῶν δὲν δύναται νὰ γίνῃ πρόξενος, καὶ πόσα κακὰ δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ!

26. Ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου.

Ἀφ' οὗ ὁ Πιλάτος ἐμαρτύρησε τὸν Ἰησοῦν ὡς ἀθῶον, τότε ἐπέκειντο ἔτι ἰσχυρώτερα οἱ Ἀρχιερεῖς εἰς αὐτὸν, κατηγοροῦντες τὸν Ἰησοῦν καὶ λέγοντες: »Οὗτος διεγείρει προσέτι τὸν λαὸν εἰς ἀποσασίαν. Ἐγέμισεν ὅλην τὴν Ἰουδαίαν μὲ τὰς διδασκαλίας του, ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν ἕως ἐδῶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.«

Τὸ ὄνομα Γαλιλαίαν ἀκούσας ὁ Πιλάτος, ἠρώτησε μήπως ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἐκεῖθεν. Καὶ αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν, ὅτι εἶναι ἀπὸ τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Ἡρώδου. Τότε ἀπέστειλεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Ἡρώδην, ὅστις διὰ τὴν ἑορτὴν ἦτον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ὁ Πιλάτος ἦτον ἄνθρωπος πολιτικός, καὶ εἶχε τόσον αἴσθημα τιμῆς, ὥστε νὰ μὴ καταδικάσῃ ἀμέσως ἓνα ἀθῶον. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχε πάλιν τόσον θάρρος ὥστε νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν, καὶ νὰ δυσαρεστήσῃ μὲ τοῦτο τοὺς Ἀρχιερεῖς. Μετεχειρίσθη λοιπὸν ταύτην τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ παντάπασιν ἀπὸ τὴν παρούσαν ὑπόθεσιν, καὶ νὰ δείξῃ πρὸς τούτοις μὲ τοῦτο καὶ κάποιαν πολιτικὴν εἰς τὸν ἡγεμόνα Ἡρώδην. Κατὰ τῆτο ἐφέρθη τῷ ὄντι πολλὰ φρόνιμα, ἀλλ' ὄχι καὶ εὐγενικά. Ἐπειδὴ ὁ εὐγενὴς ἄνθρωπος πράττει τὸ καλὸν, καὶ δὲν φροντίζει παντάπασιν περὶ τοῦ τί θέλουσιν εἰπεῖ διὰ τοῦτο οἱ κακοί.

Ὁ δὲ Ἡρώδης ὑπερεχάρη μαθὼν, ὅτι ἐπέμφθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· διότι, ἀκούων πάντοτε νὰ λέγῃσι πολλὰ περὶ αὐτοῦ, ἐπεθύμει καὶ αὐτὸς καθ' ὑπερβολὴν νὰ τοῦ γνωρίσῃ, καὶ νὰ ἰδῇ κανὲν θαῦμα ἀπὸ τὰς χεῖρας του. Ὅθεν καθήσας πάραυτα ἐπὶ τὸν ἡγεμονικόν του θρόνον, συνήθροισε περὶ αὐτὸν ὅλους τοὺς αὐλικούς. Καὶ ἀφ' οὗ παρεστάθη ὁ Ἰησοῦς ἔμπροσθέν του, ὁ Ἡρώδης ἀπὸ ματαιοφροσύνης του, ὅτι ἔχει

τοιούτον άνθρωπον εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ ἐλπίζων νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀκούσῃ τίποτε περίεργον, ἄρχισε νὰ πολυλογῇ. Τὸν ἐπρότεινε πολλάς ἐρωτήσεις, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐσιώπα, καὶ δὲν ἀπεκρίνετο οὔτε ἓνα λόγον.

Ὅσον ἀσμένως καὶ εὐχαρίσως ἀπεκρίνετο ὁ Ἰησοῦς καὶ εἰς τὸν παραμικρὸν ἄνθρωπον, ὅς τις ἐπεθύμει νὰ λάβῃ τὴν σωτηρίαν του, τοσοῦτον ἐνταῦθα δὲν ἤθελε νὰ χάσῃ οὔτε ἓνα λόγον ἀνωφελῶς, ἀποκρινόμενος πρὸς ἓνα ἀνόητον. Διὰ τοὺς ματαιοὺς καὶ μωροπεριέργους ἀνθρώπους εἶναι καὶ τῶρ' ἀκόμη ὅλη ἡ σοφία τοῦ Ἰησοῦ ματαία καὶ ἀνωφελής. Ὁ δὲ Ἰησοῦς μένει ἄφωνος ἔμπροσθεν εἰς τοὺς τοιούτους.

Ἐν τοσοῦτῳ οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς ἔσεκον ἐκεῖ, κατηγοροῦντες ἀκαταπαύτως καὶ ὀρμητικῶς τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλ' ἡ μὲν κατηγορία, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐκήρυττε τὸν ἑαυτὸν του ὡς βασιλεῖα, ἐφάνη γελοιώδης εἰς τὸν Ἡρώδην, ἡ σιωπὴ ὅμως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν ἐπέειραξε παραπολύ. Οἱ αὐλικοὶ δὲν ἐδύναντο νὰ καταλάβωσι, διὰ τί ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐπροσπάθησε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν φιλίαν τοῦ ἡγεμόνος, καὶ ἔπειτα νὰ τὸν παρακαλέσῃ διὰ νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Ὅθεν ὁ Ἡρώδης καὶ ὅλοι οἱ αὐλικοὶ του μετεχειρίσθησαν τὸν Ἰησοῦν καταφρονητικῶς καὶ τὸν ἐπεριγέλουσαν· καὶ διὰ νὰ περιπαίξωσι τάχα τὴν βασιλικὴν του ἀξίαν, ἐπρόσβαξεν ὁ Ἡρώδης νὰ τὸν ἐνδύσωσιν ἐν λαμπρὸν φόρεμα, καὶ οὕτως τὸν ἀπέστειλεν ὀπίσω εἰς τὸν Πιλάτον.

Τόσον ἀπρεπῶς μετεχειρίσθη τὸν τιμιώτατον πάντων ἀνθρώπων οὗτος ὁ ἀτιμώτατος καὶ ἄφρων. Τοιοῦτοτρόπως καὶ τῶρ' ἀκόμη περιγελάται πολλάκις ὁ τιμιώτατος καὶ φρονημώτατος ἄνθρωπος ἀπὸ ἐκείνους, οἵ τινες δὲν συλλογίζονται ἴσως καλῆτερα ἀπ' αὐτόν. Ἡτέχνη τοῦ περιγελάειν εἶναι ἡ πλεονάζουσα ἀπ' ὅλας, ἐπειδὴ βλέπομεν, ὅτι εὐρίσκεται πάντοτε μόνον μεταξύ τῆς ἀθλιωτάτης κλάσεως τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος, οἵ τινες ἕως τότε ἦσαν ἐχ-

θροῖ, ἔγιναν ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας φίλοι. Ἐκαμαν ὁμως τοιαύτην φιλίαν καθὼς εἶναι ἡ φιλία τῶν μεγάλων. Διότι, ἂν καὶ ὁ Πιλάτος ἀπέστειλε τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Ἡρώδην μόνον διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ μίαν ὑπόθεσιν, ἥτις τὸν ἦτον δυσάρεστος, ὁ ματαιόφρων ὁμως Ἡρώδης τὸ ἐξέλαβεν, ὅτι ὁ Πιλάτος ἠθέλησε μὲ ταῦτο νὰ τὸν ἀποδώσῃ τιμῆν, διότι ἐγνώρισε τὴν ἡγεμονικὴν του ὑπεροχὴν.

✦ Τοιοῦτοτρόπως φιλόδοξοι, ἰδιωφελεῖς καὶ φιλήδονοι ἄνθρωποι κάμνουσι καὶ τῶρ' ἀκόμη πολλάκις φιλίας, αἱ ὅποιαι ὁμως εἶναι ἀνάξιοι τούτου τοῦ καλοῦ καὶ ἱεροῦ ὀνόματος. Μόνον ἡ καρδιά, ἥτις εἶναι καθαρὰ ἀπὸ φιλαυτίαν, ὑπερηφανίαν, ἰδιωφέλειαν καὶ ἄλλας χαμερπεῖς ἡθονάς, δύναται νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀληθινὴν φιλίαν.

27. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Βαραβᾶς.

Εσυνείθισαν οἱ Ἰσραηλίται πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτου ἐλευθερώσεώς των, νὰ ἀπολύωσι πάντοτε κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἕνα δέσμιον. Αὕτη ἡ συνήθεια ἠθέληεν εἶναι τῶ ὄντι καλὴ καὶ φιλάνθρωπος, ἐὰν ἔκλεγον πάντοτε ἐκεῖνον ἀπὸ τοὺς καταδίκους, ὅστις ἦτον ἄξιος νὰ λάβῃ τὸ ἔλεος τοῦτο. Ἐτι δὲ καὶ ὁ ῥωμαῖος Ἡγεμὼν, ἐσυνείθιζε νὰ ἀπολύῃ κατὰ τὴν ἑορτὴν ἕνα δέσμιον διὰ χάριν τοῦ ἔθνους, ὅντινα ἠθέλον ζητήσῃ. Τῶ ὄντι καὶ κατὰ ταύτην τὴν φορὰν ἦτον συνηγμένον πλῆθος πολὺ ἔμπροσθεν τοῦ παλατίου, καὶ ἐφώναζον μεγαλοφώνως, ὅτι πρέπει ὁ Πιλάτος κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ζήτημάτων.

Καὶ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐζήτει ὁ Πιλάτος διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν Ἰησοῦν, ἐν ᾧ καὶ ὁ Ἡρώδης παρ' ἐλπίδα του τὸν ἔστειλεν ὀπίσω πρὸς αὐτόν. Μεταξὺ τῶν δεσμίων εἶχε

καὶ κάποιον ἄλλον δέσμιον, Βαραβᾶν ὀνομαζόμενον, ὅς τις ἦτον ὁ πλέον περιβόητος ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους, καὶ ἔκειτο τότε εἰς φυλακὴν δι' αἰτίαν ἀποστασίας καὶ φόνου.

Οὗτος ὁ ἀπάνθρωπος Βαραβᾶς μὲ τὸ θηριῶδες τοῦ πρόσωπον καὶ μὲ τὸ τρομερὸν καὶ φορικὸν βλέμμα του, ἐφέρθη δεδεμένος μὲ αἰχμάς, καὶ παρεσήθη σιμὰ εἰς τὸν ὠραιότατον Θεάνθρωπον Ἰησοῦν τὸν πλήρη οὐρανοῦ χάριτος καὶ μεγαλοπρεπείας.

Τότε γραφεὶς ὁ Πιλάτος πρὸς τοὺς συνηγμένους Ἀρχιερεῖς καὶ τὸν λαόν, εἶπε, δεικνύων τὸν Ἰησοῦν: »Τοῦτον τὸν ἄνθρωπον μοῦ παρεδώκατε ὡς δημεγέρτην, καὶ διασρέφοντα τὸν λαόν· ἀλλ' ἐγὼ ἐξετάσασι αὐτὸν ἔμπροσθέν σας, δὲν εὕρηκα κανέν σφάλμα εἰς αὐτὸν, ἀφ' ὅσα τὸν κατηγορεῖτε. Ὡσαύτως καὶ ὁ Ἡρώδης δὲν εὕρηκε κανέν ἄξιον θανάτου εἰς αὐτόν. Ἐγὼ ἔσειλα ἐσᾶς τοὺς ἰδίους πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ δὲν εὕρεθη τίποτε εἰς αὐτόν τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου ἄξιον. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶναι συνήθεια νὰ σᾶς ἀπολύω κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἓνα δέσμιον, εἰπέτε με, τίνα ἀπὸ τοὺς δύο θέλετε νὰ σᾶς ἀπολύσω, τὸν Βαραβᾶν, ὅστις εἶναι ἀποστάτης καὶ φονεὺς; ἢ τὸν Ἰησοῦν, ὅς τις λέγεται Χριστός«;

Ἐνταῦθα ἐμποδίσθη πρὸς ὀλίγον ὁ Πιλάτος· διότι ἡ γυνὴ του ἔσειλεν ἓνα δοῦλον νὰ τὸν κράξῃ κατὰ μέρος, καὶ νὰ τὸν εἰπῇ κρυφά: »Μὴ γίνῃς μέτοχος εἰς τὴν καταδίκην τούτου τοῦ δικαίου! διότι σήμερον ἔπαθα πολλὰ κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.«

Τοῦτο εἶναι πολλὰ περίεργον, ὅτι τοῦ Πιλάτου ἡ γυνὴ ἔλαβε τόσην συμπάθειαν εἰς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τρέμουσα διὰ τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν ἐμελέτων νὰ κάμωσι κατ' αὐτοῦ, ἐνουθέτησε τόσον πρῶς τὸν ἄνδρα της. Εἶθε νὰ ἐννοοῦσεν ὁ Πιλάτος καλῶς τὴν ἔννοιαν τῆς παρανέσεως ταύτης! διότι ὁ Θεὸς ἔχει χιλίους τρόπους διὰ νὰ νουθετῇ τοὺς

ἀνθρώπους, καὶ πᾶσα παραίνεσις ἐναντίου τῶν κακῶν πράξεων, τὴν ὁποίαν ἢ καθ' ὕπνον ἢ ἔξυπνοι λαμβάνομεν, προέρχεται κυρίως ἀπὸ τὸν Θεόν! Ὅστις ἀποσρέφεται εὐλικρινῶς τὸ κακόν, οὗτος φρίττει ἀπ' αὐτὸ, ἂν καὶ μόνον εἰς τὸν ὕπνον του τοῦ ἐμφανισθῆ.

Καὶ ἀπὸ τὰς ὀλίγας σιγᾶς, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ Πιλάτος ὠμίλει μετὰ τοῦ παρὰ τῆς γυναικός του σαλθέντος δούλου, ὠφελήθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Πρεσβύτεροι εἰς τὸν σκοπόν των· διότι ἐπαρώξυναν ἐν τοσοῦτῳ τὸ πλῆθος, καὶ τὸ κατέπεισαν νὰ ζητήσῃ, τοῦ μὲν Βαραβᾶ τὴν ἀπόλυσιν, τοῦ δὲ Ἰησοῦ τὴν καταδίκην εἰς θάνατον.

Ἀφ' οὗ δὲ πάλιν ἐπέσρεψεν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπανέλαβε τὴν πρώτην ἐρώτησιν, πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ἀκόμη ἀποκριθῆ: »Τίνα ἐκ τῶν δύο θέλετε νὰ σᾶς ἀπολύσω, Βαραβᾶν, ἢ Ἰησοῦν; τότε ἐφώνηξε διὰ μιᾶς ὅλον ὄμοῦ τὸ πλῆθος: »Ἄρου αὐτὸν! καὶ ἀπόλυσον ὑμῖν τὸν Βαραβᾶν!«

Ὁ δὲ Πιλάτος, ὅστις ἐπεθύμει νὰ ἀπολύσῃ τὸν Ἰησοῦν, ἐξεπλάγη, καὶ τοὺς ἠρώτησεν ἐκ δευτέρου: »Καὶ τί νὰ κάμω τὸν Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Τότε πάλιν ἐκραύγασαν ὅλοι ὄμοῦ: »Σταύρωσον! σταύρωσον αὐτόν!«

Καὶ ὁ Πιλάτος τοὺς εἶπε καὶ τρίτου: »Ἀλλὰ τί κακὸν ἔπραξε; Ἐγὼ δὲν εὐρίσκω καμμίαν αἰτίαν θανάτου εἰς αὐτόν. Ὅθεν θέλω τὸν παιδεύσει, ἀλλ' ἔπειτα θέλω πάλιν τὸν ἀπολύσει.« Τότε ἐξέβαλον οἱ Ἰουδαῖοι πλεον τρομερὰν φωνὴν, ἐπαναλαμβάνοντες πάντοτε τὸν λόγον των: »Σταυρωθήτω! σταυρωθήτω!«

Ὅθεν ὑπεχώρησε τελευταῖον ὁ Πιλάτος εἰς τὴν ὀρμὴν των, καὶ τὸν μὲν Βαραβᾶν ἀπέλυσε, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀφῆκε νὰ μασιγῶθῃ· μ' ὅλον ὅτι ὁ Βαραβᾶς ἦτον φονεὺς!

Οὕτω λοιπὸν ἐπρόκρινεν ὁ σκληρὸς καὶ τετυφλωμένος οὗτος λαὸς τὸν πλεον περιβόητον μεταξὺ τῶν κακούργων, ἀπὸ

πὸ τὸν ἐνκαρτετώτατον καὶ ἀγαθώτατον μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Τὸν κακοῦργον καὶ ἐχθρὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀπὸ τὸν μέγιστον τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργέτην, τὸν φονέα, ἀπὸ τὸν ζωοποιῶντα τοὺς νεκρούς. Τοιαύτη ἀνόητος ἐκλογή ἐῖναι οὐσιωδῶς πᾶσα ἁμαρτία. Καθεὶς ἁμαρτωλὸς προκρίνει τὴν κακίαν ἀπὸ τὴν ἀρετὴν, τὴν ἁμαρτίαν, ἀπὸ τὴν ἀθωότητα, τὴν ἀπώλειαν, ἀπὸ τὴν σωτηρίαν, μίαν στιγμὴν πρόσκαιρον, ἀπὸ τὴν αἰωνιότητα, τὸν ἄδην, ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸ τρομερώτατον ἀφ' ὅσα ἠμποροῦμεν νὰ σοχασθῶμεν! καταφρονοῦσι τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν χριστὸν, καὶ λατρεύουσι τὸν Σατανᾶ!

28. Ὁ Ἰησοῦς μασιγόνεται καὶ σεφανόνεται μὲ ἀκάνθινον σέφανον, καὶ παραδίδεται εἰς τὸ σαυρωθῆναι.

Οἱ σρατιῶται τοῦ Ἡγεμόνος ἔφερον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ κριτήριον. Εἰς τοὺτους τοὺς ἀπανθρώπους ἦτον χαρὰ πανηγύρεως, τὸ νὰ ὑβρίζωσι καὶ νὰ κακομεταχειρίζωνται ἓνα ἄνθρωπον. Ὁ Θεὸς ἐφώναξαν ὀγλίγωρα τοὺς ἄλλους σρατιώτας, καὶ συνήχθησαν ὅλον τὸ πλῆθος περὶ τὸν Ἰησοῦν. Τότε γυμνώσαντες αὐτὸν, τὸν ἔδεσαν εἰς ἓνα σῦλον καὶ τὸν ἔδερον· ἔπειτα ἤρχισαν νὰ τὸν περιπαίξουν, διότι ὠνόμασε τὸν ἑαυτοῦ του βασιλέα· καὶ ἐπειδὴ τότε εἶχον συνήθειαν οἱ βασιλεῖς νὰ ἐνδύωνται πορφύραν, τὸν ἔβαλαν εἰς τοὺς ὤμους τοῦ μίαν κοκκίνην χλαμύδα, ἔσεψαν τὴν κεφαλὴν του μὲ ἓνα σέφανον πλεγμένον ἀπὸ ἀκάνθας, καὶ τοῦ ἔδωκαν ἀντὶ σκήπτρου ἀλαμον εἰς τὴν δεξιάν χεῖρα. Ἐπειτα προσήρχοντο εἰς αὐτὸν (ὁ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου) καὶ κλίνοντες τὰ γόνατα ἔμπροσθέν του, τὸν ἐπερίπαίζον, λέγοντες: »Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν

Γουδαίωνα! Μετὰ ταῦτα τὸν ἔπτυνε εἰς τὸ πρόσωπον, τὸν ἔδιδον
 ῥαπίσματα, ἤρπαξεν τὸν κάλαμον ἀπὸ τῆν χεῖρα του, καὶ τὸν
 ἐκτύπον μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ ἐμπήγουνται βα-
 θύτερα αἱ ἄκανθαι εἰς τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους του.
 Τοιοῦτοτρόπως κατεφρουεῖτο ὁ βασιλεὺς τῆς ἀληθείας ὡς
 βασιλεὺς τοῦ ψεύδους.

Ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ὑπέφερεν ὅλας ταύτας τὰς ἀπανθρώ-
 πους ὕβρεις καὶ κακομεταχειρίσεις σιωπῶν, χωρὶς κανέν
 παράπονον, εἶναι τὸ τελειότατον παράδειγμα τῆς
 οὐρανοῦ ὑπομονῆς καὶ πραότητος. "Ω! Ὄταν
 βλέπωμεν αὐτὸν, τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Πατρὸς, σεφανω-
 μένον μὲ τὰς ἀκάνθας, εἶναι δυνατὸν ἄραγε νὰ ἐπιθυμήσω-
 μεν, διὰ νὰ μᾶς εἰσάξῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸν οὐρανὸν χωρὶς καμ-
 μίαν ταλαιπωρίαν, ἀλλ' οὕτως εἰπεῖν διά τινος ὁδοῦ μὲ ῥόδα
 καὶ αὐθὴ κατεσπαρμένης; Ὄταν συλλογισθῶμεν τὸ ὠχρὸν
 καὶ ἐπιεικὲς τοῦ πρόσωπον, ἀφιερωμένου εἰς τὸν Θεὸν του, ὅταν
 φαντασθῶμεν τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνατεταμένον βλέμμα του,
 δὲν πρέπει νὰ ἐρυθριῶμεν, ὅτι πολλάκις μία καὶ μόνη ἀνόη-
 τος λέξις τοῦ πλησίου μᾶς διεγείρει εἰς ὀργήν;

Ἦλθε δὲ τελευταῖον καὶ ὁ Πιλάτος, ὅς τις ἔδωκε τέλος εἰς
 ταύτας τὰς ἀπανθρώπους ὕβρεις καὶ ἀτιμίας, αἱ ὁποῖαι ἐγί-
 νοντο ἐναντίον τῆς θελήσεώς του. Τὸ βλέμμα τοῦ Ἰησοῦ τὸν
 ἐκίνησεν εἰς κατάνυξιν· διὰ τὸ ὁποῖον ἠλπίζεν, ὅτι καὶ οἱ
 Γουδαῖοι δὲν θέλουσιν ὑποφέρει νὰ τὸν ἴδου, χωρὶς νὰ αἰσθα-
 θῶσι συμπάθειαν. Ὄθεν ἐξῆλθε πάλιν ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτιόν
 του, προσάξας τοὺς στρατιώτας νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι μαζί μὲ τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ λέγει πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς: »Ἴδοῦ, σᾶς τὸν παρρη-
 σιάζω ἀκόμη μίαν φοράν, καὶ σᾶς λέγω καθαρά, ὅτι ἐγὼ δὲν
 εὐρίσκω κανέν πταῖσμα εἰς αὐτόν.« Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν ἦλθεν ἔξω
 περιχυμένος μὲ αἷμα, ἄμορφος ἀπὸ τοὺς κολαφισμοὺς, μὲ πρόσω-
 πον ὠχρὸν ἀπὸ τὰς ὀδύνας, φορῶν τὸν ἀκάνθινον σέφανον εἰς τὴν

κεφαλὴν, καὶ τὴν πορφύραν εἰς τοὺς ὤμους. Ὁ Πιλάτος σο-
 χαζόμενος, ὅτι οἱ Ἑβραῖοι δὲν εἶναι παντάπασιν ἄμοιροι ἀν-
 θρωπίνης αἰσθήσεως, ἐφώνηξε μὲ συμπαθητικὴν φωνήν·
 »Ἴδε, ὁ Ἄνθρωπος! ὡς εἰάν ἤθελε νὰ εἰπῇ: Καὶ οὗτος εἶναι
 ἄνθρωπος· ὅθεν μὴν εἴσθε τόσοσ ἀπάνθρωποι κατ' αὐτοῦ.
 Σεβασθῆτε τουλάχισον τὴν πάσχουσαν εἰς αὐτὸν ἀνθρωπό-
 τητα. Ἄλλ' οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γρατιώταιτων, εὐθύς ἀφ'
 οὔ τὸν εἶδαν, ἐφώνηξαν ὅλοι ὁμοῦ: »Σταύρωσον! σταύρωσον
 αὐτόν.«

Αὕτη ἡ ἀπάνθρωπος ἀναίσθησία ἔπρεπε βέ-
 βαια νὰ καταθλίβῃ πολὺ περισσότερον τὸν Ἰησοῦν, παρὰ ὁ
 ἀκάνθινος σέφανος καὶ τὸ φραγγέλιον· διότι ἡ φιλανθρωπία
 (ἢ γουν τὸ σέβας καὶ ἡ αἰσθησις διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ
 μάλιστα ἡ συμπάθεια πρὸς τοὺς πάσχοντας) εἶναι ἐκεῖνα τὰ αἰσ-
 θήματα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀποδεικνύουσιν ἀνθρώπους. Ἄνθρω-
 πος, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ θηριώδη πάθη καταπνίγουσι τὰ φιλάν-
 θρωπα ταῦτα αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἐνεφύτευσεν εἰς
 τὴν καρδίαν του, ὁ τοιοῦτος δὲν εἶναι πλέον ἄνθρωπος, ἀλλὰ
 δικαίως ὀνομάζεται ἀπάνθρωπος, εἶναι θηρίον ἄγριον καὶ
 αἰμοβόρον εἰς σχῆμα ἀνθρώπου.

Τότε ὁ Πιλάτος εἶπε μὲ ἀγανάκτησιν: »Λάβετε λοιπὸν
 αὐτὸν σεῖς, καὶ σταυρώσατε, εἰάν ἦναι συγχωρημένον ἀπὸ τοῦ
 νόμου σας! Διότι ἐγὼ δὲν εὐρίσκω εἰς αὐτὸν καμμίαν αἰτίαν
 θανάτου.

Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς ἐφώνηξαν: »Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ
 κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν πρέπει νὰ ἀποθάνῃ· διότι ὠνόμασε τὸν
 ἑαυτὸν τοῦ υἱοῦ Θεοῦ! Εἰς τὸ σχῆμα καὶ πολίτευμα τοῦ Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ ὑπῆρχετι ὑψηλὸν καὶ οὐράνιον, τὸ ὁποῖον ἐνέπνεε
 πάντοτε εἰς τὸν Πιλάτον κάπποιον κρυφὸν σέβας πρὸς τὸν Ἰη-
 σοῦν. Ὅταν δὲ ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους, ἐφοβήθη περισσό-
 τερον, καὶ ἔφερε πάλιν τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ παλάτιόν του, ὅπου τὸν

ἠρώτησε, λέγων: »Πόθεν εἶσαι«; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἰσώπη. Τότε τὸν λέγει ὁ Πιλάτος: »Πῶς; δὲν ἤξεύρεις, ὅτι ἐγὼ ἔχω ἐξουσίαν νὰ σὲ σαυρώσω, καὶ ἐξουσίαν νὰ σὲ ἀπολύσω«;

Καὶ ὁ Ἰησοῦς τὸν ἀπεκρέθη: »Οὐδεμίαν ἐξουσίαν δὲν ἤθελες ἔχει ἐπάνω μου, ἐὰν δὲν σοὶ ἦτον δεδομένη ἄνωθεν. Διὰ τοῦτο ἔχουσι μεγαλύτεραν ἁμαρτίαν ἐκεῖνοι, οἵτινες μὲ ἐπρόδωσαν εἰς ἐσέ.«

Ἀπὸ ταύτην τὴν στιγμήν ὁ Πιλάτος ἐζήτει περισσότερον εὐκαιρίαν διὰ νὰ τὸν ἀπολύσῃ, καὶ μὲ ταιαύτην ἀπόφασιν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ παλάτιόν του. Οἱ Ἀρχιερεῖς ὅμως, οἵτινες ἐκατάλαβαν εὐθὺς τί ἔχει κατὰ νοῦν ὁ Πιλάτος, ἐφώνησαν ὅλοι πρὸς αὐτόν: »Ἐὰν αὐτὸν ἀπολύσῃς, δὲν εἶσαι πλέον φίλος τοῦ Καίσαρος. Ἐπειδὴ πᾶς, ὁ λέγων ἑαυτὸν βασιλέα, ἀντιφέρεται εἰς τὸν Καίσαρα.« Τοῦτο εἶπον οἱ πανουῆργοι Ἀρχιερεῖς, ἠξεύροντες ὅτι τοῦ Καίσαρος τὴν εὐνοίαν προτιμᾷ αὐτὸς ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα. Τοὺς λόγουςλοιπὸν τούτους ἀκούσας ὁ Πιλάτος, ἐτελείωσε τὸν πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔρωτά του.

Διότι, ὅστις δὲν προτιμᾷ περισσότερον ἀπ' ὅλα τὸ δίκαιον, τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐγενές, τούτου ἡ ἀρετὴ δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ πᾶσαν δοκιμὴν. Εἶναι ὁμοίᾳ μὲ ψευδόχρυσον, ὅστις ἀντέχει μὲν εἰς πολλὰς δοκιμὰς, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τὴν ἀληθινήν, ἥτις γίνεται διὰ τοῦ πυρός.

Ἐν τῷσούτῳ ἔκαμεν ὁ Πιλάτος καὶ μίαν ἄλλην ἀκόμη δοκιμὴν, διὰ νὰ σώσῃ τὸν Ἰησοῦν. Ἐπειδὴ καὶ οὗτοι δὲν ἐκινουῦντο εἰς συμπάθειαν, ἠθέλησε διὰ τῆς εἰρωνείας νὰ τοὺς ἀλλάξῃ τὴν γνώμην: »Ἴδετε,« (τοὺς εἶπε, προσάξας πάλιν τὸν Ἰησοῦν νὰ ὑπάγῃ ἔξω) »Ἴδετε τὸν βασιλέα σας«! Μόνη ἡ ὄψις του ἐδείκνυσεν, ὅτι εἶναι ἀφροσύνη νὰ σοχάζεται κανεὶς, ὅτι αὐτὸς ἠθέλε νὰ συστήσῃ βασιλείου εἰς τὴν γῆν, καὶ νὰ ἄρπάσῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν ἰσχυρὸν τῆς Ρώμης Καίσαρα. Ἀλλ' ὅμως σπανίως ὁ ἄνθρωπος διορθώνεται

διὰ τῆς εἰρωνείας. Ἡ Εἰρωνεία σκληρύνει περισσότερο. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὶ ἐφώναζαν μὲ περισσοτέραν λύσσαν: » Ἄρον! Ἄρον! σκυρώσου αὐτόν! » Πῶς; (εἶπεν ὁ Πιλάτος πάλιν): » Τὸν βασιλέα σας νὰ σκυρώσω «; » Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν βασιλέα, (εἶπον) ἀλλὰ Καίσαρα. « Καὶ αὕτη ἡ κραυγὴ τῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ λαοῦ τοσοῦτον μεγάλη ἔγεινε, ὥστε δὲν ἤκούετο πλέον ἡ φωνὴ τοῦ Πιλάτου, καὶ οὔτε ἠδύνατο νὰ προφέρῃ κανένα λόγον σαφῆ.

Βλέπων δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι δὲν ὠφελεῖ τίποτε, ἀλλὰ γίνεται περισσότερος θόρυβος, ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον του, καὶ ἐπρόσαξε νὰ τοῦ φέρωσιν ἐν ἀγγεῖον μὲ νερὸν, ὅπου ἔπλυνε τὰς χεῖράς του ἐνώπιον ὄλου τοῦ λαοῦ. Τότε ἠσύχασεν ὀλίγον τὸ πλῆθος, καὶ ἔβλεπον αὐτόν μὲ προσοχὴν τί τάχα θέλει νὰ σημάνη μὲ τοῦτο. Μετὰ δὲ τὴν νύψιν τῶν χειρῶν εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Πιλάτος: » Ἄθῶος εἰμὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου! Σεῖς νὰ δώσῃτε ἀπολογίαν εἰς τὸν Θεόν! Διὰ τὸ ὁποῖον ἐφώναξεν ὄλον τὸ πλῆθος: » Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν! «

Μὲ τούτους τοὺς φρικτοὺς λόγους ἐκαταφρόνησαν, διὰ νὰ εἰπῶ οὕτως, τὴν δικαιοσύνην τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπροκαλοῦντο εἰς ἐκδίκησιν τὸν Θεόν. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ τοιαῦτα προμελετημένα ἁμαρτήματα, καθὼς οὗτος ὁ θάνατος, ὀνομάζονται θανάσιμα, ἢ τὰ ὁποῖα βροῦν εἰς τὸν Οὐρανόν.

Ὁ δὲ Πιλάτος παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸν Ἰησοῦν διὰ νὰ σκυρωθῆ, ἀφ' οὗ τὸν ὠμολόγησε παρρησίᾳ ἐνώπιον ὄλου τοῦ πλήθους ἄθῶον, καὶ οὕτως ἐπληρώθη ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Προφητῶν αἱ προρρήσεις ὅτι: » Ὁ Ἰησοῦς ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ ἄθῶος. «

Εἰς τὸν Πιλάτου προξενεῖ τῷ ὄντι τιμὴν, ὅτι ἔκαμε τόσα καὶ τόσα διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν Ἰησοῦν· ἀλλὰ τελευταῖον ἀποκαθίσταται λυπηρὸν παράδειγμα ἐνὸς μεγάλου ἁμαρτήματος διὰ τὸν φόβον

τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἀδυναμίαν του, ἥτις τὰ παρεχώρει ὅλα.

Αὐτὸς ἐπροσπάθει νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν Ἰησοῦν πλαγιότροπος, διὰ νὰ μὴ προσκρούσῃ εἰς κανὲν μέρος. Ὁθεν ἐπειδὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀμέσως, διὰ τοῦτο δὲν ἐκατώρθωσε καὶ τίποτε! »Πράττε λοιπὸν τὸ δίκαιον, καὶ μὴ φοβοῦ κανένα! Τοῦτο ἄς ἦναι ἀξίωμα καὶ γνωμικόν μας.

Εὐθύς ἀφ' οὗ παρεχώρησεν εἰς ἓν μόνον, διὰ νὰ καταπραῦνῃ τάχα τὴν μαίαν τῶν Ἀρχιερέων καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ ἀφήκε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ μασιγωθῇ, διὰ νὰ τὸν λυτρώσῃ ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον, εὐθύς, λέγω, ἔχασε τὰ πάντα. Διότι ὁ Λαὸς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς βλέποντες ὅτι τὸ φιλοδίκαιόν του δὲν ἦτον ἐντελῶς ἀμετάτρεπτον, ἐγίνοντο πάντοτε θρασύτεροι εἰς τὸ νὰ γένη τὸ θέλημάτων. Ποτὲ νὰ μὴν ἐκτείνῃς τὸν δάκτυλον σου εἰς τὸ κακὸν, εἰδὲ μὴ τὸ μῶλυσμα τοῦ κακοῦ κυριεύει εὐκόλως καὶ ὄλην σου τὴν χεῖρα.

Ὁ Πιλάτος ὑπελάμβανε τὴν συνείδησίν του καθάραν διὰ τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἀθώως ἐχύθη, ἐπειδὴ τὸν ἐφώναζον οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Λαὸς, ὅτι λαμβάνουσι τοῦτο εἰς τὴν συνείδησίν των· ἀλλ' ὅμως τοῦτο εἶναι συνήθης ἔκφρασις τῶν κακῶν καὶ ἀσυνειδήτων ἀνθρώπων εἰς πάντα καιρὸν. Μὴ πισεύῃς λοιπὸν ποτὲ ἄνθρωπον, ὅστις ζητεῖ κακὸν παρὰ σοῦ, καὶ ἔπειτα σοῦ λέγει, ὅτι αὐτὸς ἀπολογεῖται. Ἐπειδὴ ὅστις γίνεται μέτοχος τῆς ἁμαρτίας, οὗτος θέλει γίνῃ μέτοχος καὶ τῆς τιμωρίας.

29. Ὁ Ἰησοῦς σαυρώνεται.

Λαβόντες ἤδη οἱ στρατιῶται τὸν Ἰησοῦν, τὸν ἐξέδυσαν τὴν πορφύραν, καὶ τὸν ἐνδυσαν πάλιν τὰ ἰδιά του φορέματα, ἔπειτα τὸν ἔφερον διὰ νὰ τὸν σαυρώσωσιν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔ-

πρεπε νὰ σηκώσῃ καὶ τὸν σταυρὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ. Καὶ οὕτως λοιπὸν ἤρχετο διὰ τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ εἰς τὸν τῆς καταδίκης τόπον, συνωδευμένος ἀπὸ ἀναρίθμητον πλῆθος ἀνθρώπων φερόμενος ὡς κακοῦργος εἰς τὸν θάνατον. Ὁ τῆς καταδίκης τόπος ἦτον εἰς τὸ μέρος τὸ ὀνομαζόμενον Ἡρανοῦ τόπος, ἑβραϊσὶ δὲ Γολγοθᾶ· μετ' αὐτοῦ ἐφέρθησαν ταυτοχρόνως καὶ δύο ἄλλοι κακοῦργοι διὰ νὰ θανατωθῶσιν.

Ἀφ' οὗ δὲ οἱ στρατιῶται ἐξῆλθον μετὰ τὸν Ἰησοῦν ὀλίγον διάστημα ἔξω τῆς πόλεως, καὶ αὐτὸς δὲν ἀντεῖχε πλέον εἰς τὸ βάρος τοῦ σταυροῦ, ὅστις ἦτον ἀπὸ βαρῆα ξύλα κατασκευασμένος, τοὺς ἀπήνησε κάπποιος ἄνθρωπος, Σίμων τὸ ὄνομα, Κυρηναῖος τὸ γένος, ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸν ἀγρὸν, καὶ ἤθελε νὰ περάσῃ ἐκεῖθεν· ἀλλ' οἱ στρατιῶται κρατήσαντες αὐτὸν, καὶ ἐπιθέντες τὸν σταυρὸν εἰς τοὺς ὤμους του, τὸν ἠνάγκασαν νὰ τὸν ἐπάρῃ κατόπιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπάνω του. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ὅστις εἶχε βοηθήσει τοσοῦτους, δὲν εὔρισκε τώρα κανένα, διὰ νὰ τὸν συμβοηθήσῃ ἐκουσίως.

Ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ ἤμεθα ποτὲ τόσο σκληροὶ εἰς τοὺς πάσχοντας, ἀλλὰ νὰ σπεύδωμεν πάντοτε οἰκειοφελῶς εἰς βοήθειάν των, χωρὶς οὔτε νὰ παρακαλώμεθα οὔτε νὰ βιαζώμεθα εἰς τοῦτο. Ὅταν ἐλαφρύνωμεν τὴν θλίψιν ἐνὸς πάσχοντος, ὁ Ἰησοῦς ὑπολαμβάνει ταύτην τὴν βοήθειαν ὡς εἰν ἡθέλωμεν συμβοηθήσῃ αὐτὸν τὸν ἴδιον νὰ φέρῃ τὸν σταυρὸν!

Μεταξὺ τοῦ πλῆθους, τὸ ὁποῖον ἐσυνώδευεν αὐτὸν, ἦσαν καὶ πολλαὶ γυναῖκες, κλαίουσαι καὶ ὀδυρόμεναι μεγαλοφώνως δι' αὐτόν. Τότε γραφεὶς πρὸς αὐτάς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε: »Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ! τί κλαίετε δι' ἐμέ; Κλαίετε μᾶλλον διὰ τὸν ἑαυτὸν σας καὶ διὰ τὰ τέκνα σας! διότι θέλουσιν ἔλθει ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας θέλουσι νομίζονται εὐτυχεῖς, ὅσαι δὲν ἔχουσι τέκνα. Εἰς ἐκείνας τὰς ἡμέρας

θέλουσι φωνάζει εἰς τὰ ὄρη: Πέσατε ἐπάνω μας! καὶ εἰς τοὺς λόφους: Καλύφατέ μας! Ἐπειδὴ, ἐὰν εἰς τὸ χλωρὸν ξύλου συμβαίνουσι τοιαῦτα, εἰς τὸ ξηρὸν τί θέλει γίνεαι;

+ Ἡ συμπάθεια πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀθωότητα εἶναι βέβαια καλὸν καὶ φιλόανθρωπον αἴσθημα. Ἄλλ' ὅμως δὲν εἶναι κυρίως τὸ αἴσθημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κινή ἡμᾶς εἰς συμπάθειαν διὰ τὸ πάθος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διότι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν θέλει τὴν συμπάθειάν μας, ἀλλὰ τὴν σωτηρίαν μας. Τῶν παθῶν του ἡ θεωρία πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνέῃ φρίκην καὶ ἀποσροφὴν κατὰ τῆς ἀμαρτίας. Ἐπειδὴ ἂν αὐτὸς, ὁ ἀθωότατος, ὁ πανάγιος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Πατρὸς, διὰ νὰ ἐπανωρθώσῃ τὴν διαφθοράν, τὴν ὁποίαν ἡ ἀμαρτία ἐπροξένησεν, ἦτον χρεῖα νὰ ὑπομείνῃ τοιαῦτα τρομερὰ πάθη, ποῖα ἀνέκφρατος δυσυχία θέλει ἐπέλθει εἰς ἐκείνους, οἵτινες σκληρύνονται εἰς τὰς ἀμαρτίας των, καὶ ἐπομένως δὲν θέλουσι παντάπασιν νὰ γένωσι μέτοχοι τῆς σωτηρίας, τὴν ὁποίαν ὁ Ἰησοῦς ἠτοίμασεν εἰς ὅλους τοὺς ἀμαρτωλοὺς;

Ἄφ' οὗ οἱ σρατιῶται ἔφθασαν μὲ τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν Ἡρακλίου τόπον, ἔδωκαν εἰς αὐτὸν κρασίον διὰ νὰ πῆ, μεμιγμένον μὲ σμύρνα καὶ χολήν. Ἐπειδὴ ἐσυνήθιζον νὰ ἀποναρκώνωσι πρότερον μὲ τοῦτο τὸ ποτὸν τοὺς ὅσοι ἐσαυρώοντο, καὶ νὰ τοὺς κάμνουσι μὲ τοῦτο ἀναισθητοὺς εἰς τοὺς θανατηφόρους πόνους. Ὁ δὲ Ἰησοῦς τὸ ἔδοκίμασε μὲν, δὲν ἔπιεν ὅμως, ἀλλὰ τὸ ἔδωκεν ὀπίσω, θέλων νὰ πάθῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ μὲ σώας φρένας, διὰ νὰ κάμνῃ καλὸν ἕως εἰς τὴν τελευταίαν σιγμὴν τῆς ζωῆς του. Μὲ τοιαύτην γενναιότητα καὶ καλωσύνην πρέπει νὰ φέρεται καθεὶς ἀληθινὸς μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, μὴ ἀποβλέπων εἰς ἑαυτὸν, μήτε φειδόμενος μήτε κόπου μήτε πόνου κανενὸς, διὰ νὰ δοξάζῃ τὸν Θεὸν μέχρι τῆς τελευταίας του ἀναπνοῆς, καὶ νὰ προάγῃ ἐπὶ τὸ βέλτιον τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ τότε — Ω! ἄς προσκυνήσωμεν τὴν ἀγάπην, ἥτις ἔπαθε τσαυτὰ δι' ἡμᾶς! — Τότε, λέγω, ἐσαύρωσαν αὐτόν.

Ἐπι δὲ συνεσαυρώθησαν τότε καὶ οἱ δύο κακοῦργοι, ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ ἐξ ἀριστερῶν, ὥστε ὁ Ἰησοῦς ἐκρέμετο εἰς τὸ μέσον, ὡς εἰάν ἦτον αὐτὸς ὁ χειρότερος ἀπὸ αὐτούς. Αὕτη λοιπὸν ἡ φρικτοτάτη ἀδικία ἦτον ἡ εὐχαρίστεις διὰ τὰ ἀνέκφραστα ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ὁ Ἰησοῦς εἶχε κάμει εἰς τοῦτο τὸ ἔθνος. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τούτων τῶν τρομερωτάτων πόνων, μεταξὺ τούτων τῶν ἐσχάτων ὕβρεων, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ βλέμμα γλυκύτατον καὶ ἐπεικέςατον, εἶπε: »Πάτερ! Ἄφες αὐτοῖς! οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιῶσι«!

Ἐὰν ἐδοκιμάσαμεν ποτὲ πόσῃ θλίψιν προξενεῖ ἡ ἀχαριστία, ἡ συκοφαντία καὶ ἡ ἀδικὸς ὕβρις, πρέπει βέβαια νὰ μᾶς κινήσῃ εἰς δάκρυα αὕτη ἡ ἀνέκφρατος ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς σαυρωτάς του. Πρέπει νὰ αἰσθανθῶμεν, ὅτι αὕτη ἡ ἀγαθότης ἦτον ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἥτις μᾶς ἐδίδαξε κατὰ πρῶτον νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθρούς μας. Πρέπει μάλιστα νὰ ὑπερθαυμάσωμεν, ὅταν σοχασθῶμεν πῶς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς παρέδωκε τὴν ζωὴν του ὅχι μόνον δι' ὅλους τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς φονεῖς του. Ὄταν λοιπὸν μᾶς κατασπαράτῃ τὴν καρδίαν καμμία ἀδικία, καὶ μᾶς ἀνάπῃ εἰς θυμὸν πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ ἀδικοῦντος μας, πρέπει νὰ παριστάνωμεν εἰς τὸν νοῦν μας τὴν οὐρανίαν ταύτην πράξιν καὶ θεῖαν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ, ἥτις ἐσυγχώρει ὅλους. Αὕτη ἡ παράστασις πρέπει νὰ καθαρῖζῃ τὸν ἐσκοτισμένον μας νοῦν, καὶ νὰ μᾶς δίδῃ δύναμιν νὰ καταπολεμῶμεν πᾶσαν πικρίαν, ἕως οὗ νὰ συγχωρήσωμεν, πλήρεις οὐρανοῦ, γλυκειᾶς καὶ θείας ἀγάπης, τοὺς ἐχθρούς μας — καθὼς καὶ αὐτός.

Ἐπάνω τῆς κεφαλῆς ἐνὸς ἐκάστου τῶν σαυρουμένων ἐβά-

λετο πάντοτε κατὰ τὸν Ῥωμαϊκὸν νόμον ἐν πινάκιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον γεγραμμένη τῆς καταδίκης ἡ αἰτία. Ὁ Πιλάτος λοιπὸν, ὅστις δὲν ἤξευρε κανὲν πταῖσμα εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ: »Οὗτος ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.« Αὕτη ἡ ἐπιγραφή, γεγραμμένη μὲ ἐβραϊκὰ, ἑλληνικὰ καὶ Ῥωμαϊκὰ γράμματα, ἀνεγινώσκετο καὶ ὑπὸ πολλῶν Ἰουδαίων. Ἐκ τούτου ὑπολαβόντες οἱ Ἀρχιερεῖς τὸν λόγον τοῦτον ὡς ἐμπαιγμὸν, ἦλθον εἰς τὸν Πιλάτον, καὶ τὸν ἐπαράκαλεσαν, λέγοντες: »Δὲν ἔπρεπε νὰ γράψῃς: Οὗτος εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλά: Οὗτος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἔλεγε τὸν ἑαυτοῦ του βασιλέα τῶν Ἰουδαίων.« Ὁ Πιλάτος ὅμως τοὺς ἀπεκρίθη: »Ὅ,τι ἔγραψα, ἔγραψα.«

Ὁ Πιλάτος ἔκαμε τοῦτο μόνον διὰ νὰ περιγελάσῃ τοὺς Ἰουδαίους· ἀλλ' ὅμως χωρὶς νὰ τὸ ἠξέυρῃ, ἐκτέλεσε καὶ τὸ σκοπὸν τοῦ Θεοῦ· διότι ὁ Ἰησοῦς ἔπρεπε, καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην του ταπείνωσιν, νὰ κηρυχθῇ ὡς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἢ πλ. ὡς ὁ ἐπηγγελμένος Μεσίας.

Οἱ στρατιῶται, οἵτινες ἐσαύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον ἔπειτα τὰ φορέματά του νὰ τὰ μοιράσωσι πρὸς ἀλλήλους. Τὰ ἐμοίρασαν εἰς τέσσαρα μέρη, ἐν μέρος διὰ καθένα στρατιώτην. Τὸ δὲ ἐπανωφόριόν του, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο ῤαμμένον, ἀλλὰ ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω ὑφαντὸν, εἶπον πρὸς ἀλλήλους: »Τοῦτο, ἅς μὴ τὸ διασχίσωμεν, ἀλλ' ἅς βάλλωμεν κληῖρον περὶ τούτου, τίς θέλει τὸ λάβει.«

Διὰ ταύτης τῆς μικρᾶς περιστάσεως ἐπληρώθη ἡ Γραφή ἢ λέγουσα: »Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κληῖρον.«

Ἀφ' οὗ δὲ ἐμοίρασαν τὰ φορέματα οἱ στρατιῶται, ἐκάθισαν σιμὰ εἰς τὸν σταυρὸν, καὶ τὸν ἐφύλαττον. —

30. Ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Ὁ Ἰησοῦς ἐκρέμετο ἤδη εἰς τὸν σταυρὸν μετὰ τὸν αἱματωμένον ἀκάνθινον στέφανον, καὶ μετὰ πρόσωπον νεκρωμένον ἀπὸ τοὺς ἀνεκφράστους πόνους. Κατὰ πᾶσαν στιγμήν ἐμεγεθύνοντο αἱ πληγαὶ τῶν καρφίων, καὶ ἀπεκατεσθίνοντο ὀδυνηρότεραι. Τὸ αἷμα του κατέρρεεν εἰς τὴν γῆν. Περιεσέκτο δὲ καὶ μέγα πλήθος εἰς τὸν σταυρὸν καὶ τὸν ἔβλεπε.

Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ Γραμματεῖς ἐπεριπάτουσαν ὡς θριαμβεύσαντες περὶ τὸν σταυρὸν, χλευάζοντες καὶ περιγελαῦντες αὐτόν. » Ἄλλους, « (ἔλεγον) » ἐβοήθησον, ἀλλὰ τὸν ἑαυτοῦ του δὲν δύναται νὰ βοηθήσῃ. Ἐὰν αὐτὸς ἦναι ὁ Χριστὸς, ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ καὶ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, ἄς καταβῆ τῶρα ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ θέλομεν πιστεύσει εἰς αὐτόν. Τὴν πεποίθησίν του εἶχε πάντοτε εἰς τὸν Θεόν, ἄς τὸν σώσῃ λοιπὸν τῶρα, εἰάν τὸν ἀγαπᾷ τόσον. Ἐπειδὴ ἔλεγε πολλάκις ὅτι: » Ἐγὼ εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ! «

Πολλοὶ ἄλλοι Ἰουδαῖοι διαβαίνοντες ἐκεῖθεν, ἐβλασφημοῦν αὐτόν, κινουῦντες τὰς κεφαλὰς των καὶ λέγοντες: » Οὐαὶ! Οὐαὶ! Σὺ ὁ καταλύων τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας πάλιν ἀναγεῖρων αὐτόν, σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, εἰάν ἦσαι υἱὸς Θεοῦ! «

Ἐτι δὲ καὶ οἱ στρατιῶται συμφωνοῦντες εἰς τοὺς ἐμπαιγμούς του λαοῦ, ἐπλησίασαν εἰς τὸν σταυρὸν καὶ τοῦ ἐπρόσφρον ὀξύδιον, φωνάζοντες: » Ἐὰν ἦσαι σὺ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. «

Ἐνα ἀθῶον, καὶ μάλιστα τὸν μέγιστον τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργέτην ὄχι μόνον νὰ φονεύσωσιν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ

εἰς αὐτὴν τὴν ἀγωνίαν τοῦ θανάτου, νὰ τὸν ἐμπαίξωσι καὶ νὰ τὸν καταγελοῦσι εἰς τὸ πρόσωπον, τοῦτο βέβαια εἶναι ἡ ἐσχάτη ἀπανθρωπία, τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν. Ἀλλ' ὅμως εἰς ποίαν κακίαν δὲν ἤμπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ καταυτῆσῃ, ὅταν καταπατῇ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως, καὶ τὰ εὐγενέστερα καὶ φιλανθρωπότερα αἰσθήματα, καὶ ἀφίξει ἐλευθέραν εἴσοδον εἰς τὴν καρδίαν του, ὥστε νὰ εἰσχωρήσῃ ἡ ὑπερηφάνεια, τὸ μῖσος, ὁ φθόνος, καὶ ὅλα τὰ ἀχρεῖα πάθη. Ἐκεῖνος, ὅστις ἠδύνατο νὰ ᾄῃαι Ἄγγελος κατὰ τὴν ἀγαθότητα, γίνεται τότε Σατάν κατὰ τὴν κακίαν! Ὅταν σοχασθῶμεν τὴν τρομερὰν διαφθορὰν τῶν τοιοῦτων ἀνθρώπων, δὲν πρέπει νὰ παραξενευώμεθα πλεον, ὅτι ἦτον ἀναγκαῖον ἕνα τόσο ὑπερφυῆς πρᾶγμα, καθὼς ἡ ἐνανθρώπισις, τὸ πάθος καὶ ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τοὺς λυτρώσῃ!

Ἔτι δὲ καὶ εἰς ἀκόμη ἀπὸ τοὺς δύο λησῆς, αἰτίνας συνεχαιρώθησαν μὲ τὸν Ἰησοῦν, πιθανῶς ὁ γεροντότερος, ὅστις ἦτον γηρασμένος εἰς τὰς ἁμαρτίας, καὶ ἐπομένως ἀχρεῖέστερος, ἐπεριγέλα καὶ ἐβλασφήμει τὸν Ἰησοῦν, λέγων: »Ἐὰν ᾄσαι σὺ ὁ Χριστὸς (ἐμπαίξων αὐτὸν ὑβριστικῶς) βοήθησέ τὸν ἑαυτοῦ σου καὶ ἡμᾶς.« Ὁ δὲ ἕτερος, πιθανῶς ὁ νεώτερος, ὅστις εἶχε διαφθορὰν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, τὸν ἐπέπληττε, λέγων: »Δὲν φοβεῖσαι τὸν Θεόν, ἐν ᾧ καὶ σὺ ὑπόκεισαι εἰς τὴν αὐτὴν καταδίκην; Καὶ ἡμεῖς μὲν πάσχομεν δικαίως· διότι ἀπολαμβάνομεν τὸν μισθόν, ὅστις ἦτον τῶν ἔργων μας ἄξιος· οὗτος ὅμως δὲν ἔκαμε κανένα κακόν.« Καὶ μετὰ ταῦτα λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν: »Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου!« Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐφάνη ὡς καὶ εἰς τὴν τελευταίαν στιγμήν τῆς ζωῆς του, ὡς θεῖος φίλος τῶν μετανοούντων ἁμαρτωλῶν, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν: »Σοὶ λέγω βεβαίως, ὅτι σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.« Μὲ τούτους τοὺς λόγους συγχωρήσας ὁ Ἰησοῦς

τὰς ἀμαρτίας του, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν παραμυθητικὴν βεβραίωσιν, ὅτι μέλλει νὰ ἀποκατασταθῇ πάλιν εἰς ἐκεῖνην τὴν κατάστασιν τῆς ἀθωότητος καὶ μακαριότητος, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς, κατὰ δυσυχίαν! οἱ ἄνθρωποι ἐχάσαμεν διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁμοῦ μὲ τὸν παράδεισον.

Τὸ νὰ σαυρωθῶσι μὲ τὸν Ἰησοῦν οἱ δύο κακούργοι ἦτον ἀποτέλεσμα τῆς Θείας προνοίας· διότι βλέπομεν ἐνταῦθα τὴν ἀθωότητα ἀποθνήσκουσαν (μεταξὺ ἐνὸς ἀμετανοήτου καὶ ἄλλου μετανοούντος ἀμαρτωλοῦ) δηλ. τοὺς τρεῖς δυνατοὺς τρόπους τοῦ θανάτου. Χωρὶς μὲν καμμίαν ἀμαρτίαν νὰ ἀποθάνωμεν, τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν· τὸ νὰ ἀποθάνωμεν δὲ πάλιν εἰς τὴν ἀμαρτίαν, δὲν τὸ θέλομεν· λοιπὸν δὲν μᾶς μένει ἄλλο, παρὰ νὰ μετανοήσωμεν διὰ τὰς ἀμαρτίας μας καὶ νὰ διορθωθῶμεν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀναβάλλωμεν τοῦτο τὸ ἔργον τῆς μετανοίας ἕως εἰς τὴν τελευταίαν στιγμήν τῆς ζωῆς· διότι μόνον ἐν παράδειγμα ἀνθρώπου ἔχομεν, ὅστις ἐσώθη εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίσεως. Ποτὲ ἄς μὴ πισεύωμεν, ὅτι τὰ πάντα εἶναι καλὰ, εἰάν μόνον εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μας προσκαλέσωμεν ἕνα ἱερέα· διότι πλησίον τοῦ ἀποθνήσκοντος μετανοουμένου, βλέπομεν ἐν ταυτῷ καὶ ἄλλο παράδειγμα ἀνθρώπου, ὅστις ἀποθνήσκει καθὼς καὶ ἔζησε, τὸ ὅποιον συμβαίνει σχεδὸν πάντοτε, μ' ὅλον ὅτι ὁ Ἰησοῦς, αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐσαυρωμένος ἦτο παρὼν εἰς τὰς τελευταίας του στιγμὰς.

Ἡ δὲ Μαρία, ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ Μαρία ἡ ἀδελφὴ *) τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ὁ μόνος ἀπὸ ὅλων τοὺς μαθητὰς, φίλτατος Ἰωάννης, δὲν ἐμ-

*) Ὅτι ἡ Μαρία, ἡ γυνὴ τοῦ Κλεώπα ἢ Κλωπᾶ, οἰοῦνται ἀδελφὴ τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ, τοῦτο εἶναι συνήθεια ἑβραϊκὴ, ἐπειδὴ Ἰωσήφ ὁ μνήτωρ καὶ ὁ Κλεωπας ἦσαν ἀδελφοί, διὰ τοῦτο καὶ αἱ γυναῖκες τῶν οἰκονομῶνται ἀδελφαί.

ποδίσθησαν οὔτε ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν, οὔτε ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἐνὸς τοιούτου θανάτου, ἀπὸ τοῦ νὰ ἀκολουθῶσι τὸν Ἰησοῦν ἕως εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, καὶ νὰ δεικνύωσι φανερὰ τὴν εἰς αὐτὸν κλίσει των· διότι ἡ ἀληθὴς πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπη δὲν τρομάζει οὔτε ἀπὸ ὕβρις οὔτε ἀπὸ κίνδυνον κανένα, ἐπειδὴ εἶναι ἰσχυρωτέρα παρὰ τὸν θάνατον. Αὗται λοιπὸν αἱ πιναὶ καὶ μακάριαι ψυχαὶ παρεσέκοντο εἰς τὸν σταυρὸν ὡς εἰκόνες τοῦ πένθους καὶ τοῦ ὄδυρμου· ἀλλὰ μὲ ποίαν ἐσωτερικὴν συμπάθειαν ἔπρεπε νὰ βλέπωσι τὸν Ἰησοῦν εἰς ταύτην τὴν ἐσχάτην ταπεινώσειν, εἰς ταῦτα τὰ τρομερὰ βάσανα, τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῇ! Ἐξαιρέτως δὲ ἐπλήγωνε τὴν μητέρα του ἡ οἰκτρὰ αὕτη θεωρία τοῦ Ἰησοῦ (διότι ἡ ἀγάπη τῆς μητρὸς πρὸς τὸν υἱὸν εἶναι τὸ μέγιστον αἴσθημα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς) ὡς μία δίσομος ῥομφαία, ἡ ὁποία διεπέρα τὴν καρδίαν της! Ὁ Ἰησοῦς ἔβλεπε τούτους ὅτι σέκονται πλησίον ἀλλήλων, ὅθεν ἔρριψε πρῶτον τὸ βλέμμα του ἐπάνω εἰς τὴν μητέρα του, πλήρης ἐσωτερικῆς συμπαθείας καὶ τρυφερωτάτης ἰσχυρῆς ἀγάπης, καὶ λέγει, νεύων μὲ τὸ ὄμμα του εἰς τὸν Γεωργίου: »Ἴδε ὁ υἱός σου!« Ἐπειτα σρέψας εὐμενῶς τὸ βλέμμα του καὶ εἰς τὸν Γεωργίου, νεύων πρὸς τὴν Μαρίαν, εἶπεν: »Ἴδοὺ ἡ μήτηρ σου!« Καὶ ὁ Γεωργίου, ὃ ποῖος ἀνεκτίμητος θησαυρὸς εἶναι ὁ πιστὸς φίλος, εἰς τὸν ὁποίου δυνάμεθα καὶ ζῶντες καὶ μετὰ θάνατον νὰ ἐμπιστευθῶμεν! ὁ Γεωργίου, λέγω, ἔλαβεν ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας τὴν Μαρίαν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐφρόντιζε περὶ αὐτῆς, ὡς νὰ ἦτοῦ ἰδία του μήτηρ.

Ὁ Ἰησοῦς, ἀγαπηταί! εἶναι ἐνταῦθα εἰς τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του δι' ὅλους ἐσᾶς τὸ τελειότατον ἀρχέτυπον τῆς παιδικῆς ἀγάπης. Αὐτὸς ἐτίμα καὶ ἠγάπα τὴν μητέρα του καὶ ἐφρόντιζε πάντοτε περὶ αὐτῆς, ὅχι μόνον εἰς τὴν ζωὴν του, ἀλλὰ τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὴν τιμᾷ ἀκόμη ἕως εἰς τὸν

θάνατόν του, καὶ φροντίζει περὶ αὐτῆς, νὰ μὴ τῆς λείψῃ τίποτε καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του. Ἀγαπητέ μου υἱέ! ἀγαπητή μου θυγάτηρ! τίμα καὶ ἀγάπα τὴν μητέρα σου! καὶ τὸν πατέρα σου ἕως εἰς τὸν θάνατόν των. Καὶ ἐπειδὴ συνήθως προαποθνήσκουσιν οἱ γονεῖς ἀπὸ τὰ τέκνα, περιποιῶ αὐτοὺς εἰς τὸ γῆρας των, εἰς τὴν τελευταίαν των ἀσθένειαν, ἕως οὗ νὰ κλείσῃ ὁ θάνατος τοὺς ὀφθαλμούς των. Ἐπεὶ δὲ καὶ μετὰ τὸν θάνατόν των τίμα εἰς ὄλην σου τὴν ζωὴν τὴν μητέρα των, ἤγαυον μνημόνευε αὐτοὺς, καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις ἀνταρεῖβει ὅλα τὰ καλὰ, καὶ ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τὸν κόσμον, πρὶν δώσῃ πρὸ τοῦ ἀποχωρισμοῦ του εἰς μὲν τὴν μητέρα του ἀπόδειξιν, εἰς ἡμᾶς δὲ παράδειγμα τῆς ἱκίης ἀγάπης, οὗτος θέλει ἀποδεχθῇ ὄλην ταύτην τὴν πρὸς τοὺς γονεῖσ σου περιποίησιν, ὡς ἐὰν τὴν ἔκαμνες, καθὼς Ὁ Ἰωάννης, εἰς τὴν ἰδικήν του μητέρα. Οὗτος θέλει σὲ τιμῆσαι καὶ σὲ ἀγαπήσει καὶ σὲ ἀνταρμεῖβει δι' ὅλα ταῦτα πολλὰ ἐξαίρετα, καθὼς βέβαια ἀντέμειψε καὶ τὸν ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν του φίλον Ἰωάννην.

31. Θάνατος τοῦ Ἰησοῦ.

Τρεῖς ὥρας ἦτον ἤδη κρεμασμένος εἰς τὸν σταυρὸν ὁ Ἰησοῦς. Μισομυβρίας δὲ ἤδη γενομένης, ἐσκατίσθη παρευδὺς ὁ ἥλιος, ἔγινε τρομερὸν σκότος, τὸ ὅποιον ἐκάλυψεν ὄλην τὴν γῆν. Ὅλοι, ὅσαι μέχρι τοῦδε ἐπεριγέλουσαν τὸν Ἰησοῦν, ἐτρόμαξαν καὶ ἔμειναν ἄφωνα. Ὁ λαὸς ἐσέκετο τρομασμένος καὶ ἀπληρομένος, ὡσαν εἰς μίαν μεγάλην τρικυμίαν. Τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας ἔμειναν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ σκεπασμένα ἀπὸ σκότις καὶ φρικῶδη σιωπῆ! Αὗται αἱ τρεῖς ὥραι ἦσαν εἰς τὸν

Ἰησοῦν τρομερώταται καὶ ὀδυνηρόταται· ἐπειδὴ εἰς ὅλον τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπασχε τὰ ἀφόρητα, κυριευμένος ἀπὸ ἀγωνίαι ἀνεκδιήγητον, σκληροτέραν παρὰ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὑπέφερεν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἔως καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ἐκείνου παρηγορίαν, τὴν ὁποίαν κανεὶς ἄνθρωπος δὲν ἔμπορεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἑαυτοῦ του, ἀλλ' εἶναι δῶρον μόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἦτις μόνη δύναται εἰς τὰ τρομερὰ καὶ ὑπερβολικὰ θειὰ νὰ μᾶς διατηρῇ ἀμεταπτώτους, καὶ ἀπὸ ταύτην, λέγω, ἦτον ὁ Ἰησοῦς ὑξερημένος· διότι, κατὰ τὰ ἀνεξερευνήτα καὶ σοφώτατα κρίματα τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔπραπε νὰ μείνῃ κανεὶς πάθους ἄπειρος, ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπέλθωσι ποτὲ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν δὲ τρίτην ὥραν μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ὅποτε ἤδη τὸ πάθος του ἦτον πλέον εἰς ἔσχατον βαθμὸν, ἐφώναξεν ὁ Ἰησοῦς, γεμάτος ἀπὸ ἠλικὴν καὶ τρυφερὰν πεποίθησιν εἰς τὸν Πατέρα του: »Θεέ μου! Θεέ μου! διατί μὲ ἐγκατέλειπες! Καὶ κατὰ ταύτην τὴν στιγμήν ἄρχισε τὸ σκότος νὰ διασκεδάζεται, εἰς σημείου ἐναργείας, ὅτι τὸν ἤκουσεν ὁ Θεός. Ἀλλὰ μόλις ἤρχισεν ὀλίγον νὰ καθαρίζεται ὁ οὐρανός, καὶ εὐθὺς πάλιν ἤρχισαν οἱ ἀσεβέστατοι ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ, νὰ τὸν βλασφημῶσι καὶ νὰ τὸν ἐμπαίζωσι, καθὼς κάμνουν καὶ τῶρ ἀκόμη οἱ κακοήθεις ἄνθρωποι μετὰ τὴν τρικυμίαν, ἦτις πρὸ ὀλίγου τοὺς ἔκαμνε νὰ τρέμωσι. Οἱ λόγοι: Θεέ μου! Θεέ μου! ἐπροφέροντο κατὰ τὴν τότε γλώσσαν τῶν Ἰσραηλιτῶν: »Ἥλί! Ἥλί! «! Ὅθεν τινὲς τῶν περιεστώτων ἔλεγον, ἢ ἀπὸ ἀμάθειαν, μὴν ἐννοοῦντες τούτους τοὺς λόγους, ἢ διακτρέφοντές τους ἀπὸ κακοήθειαν: »Ἀκούετε! οὗτος φωνάζει τὸν Ἥλιαν.« Ἄλλοι δὲ περιγελοῦντες, ἔλεγον: »Ἀφήσατε! νὰ ἴδωμεν τῶρα, ἂν ὁ Ἥλιος ἔρχεται, νὰ τὸν κατεβάσῃ.« Τοιοῦτοτρόπως ἐπροσπάθουν οἱ παράνομοι Ἰουδαῖοι, νὰ κάμωσι γελοιώδη καὶ ταύτην τὴν λυπηρὰν ἐκφώνησιν τοῦ Ἰησοῦ, ἦτις

ἐμαρτύρει τὴν βαθυτάτην ὀδύνην τῆς ψυχῆς του, καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ διαπερᾶ τὸν μυελὸν καὶ τὰ κόκκαλα παντὸς ἐναρέτου ἀνθρώπου! Καὶ διὰ τί; διότι αἱ ἀσεβεῖς δὲν ἔχουσι συμπαθείας αἰσθῆσιν, καὶ εἰς τὸν φιλοσκώμμονα ἄνθρωπον τίποτε δὲν εἶναι ἱερόν.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ὅς τις ἤξευρε καλῶς, ὅτι εἶναι ἤδη τὰ πάντα τετελεσμένα, ὅσα προελέχθησαν περὶ τοῦ πάθους καὶ τοῦ θανάτου του, μέχρι τῆς μικρᾶς ῥήσεως τῆς Γραφῆς, ἐφώνηξε μετὰ ταῦτα: »Διψῶ«! Πλησίον τοῦ ζαυροῦ ἔκειτο σκευὸς τιγεμάτου ἀπὸ ὀξειδίου. Ὁθεν δραμῶν κάποιος στρατιώτης, ἔλαβεν ἕνα σπόγγον, καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐγέμισε μὲ ὀξειδίον, τὸν ὑβάλεν ἐπάνω εἰς ἕνα κάλαμον, καὶ τὸν ἐπλησίασεν εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, διὰ νὰ βυζάξῃ τάχα ἐκ τοῦ ὀξυθωμένου σπόγγου ὄροσιζικὸν νερόν. Κακὴ καὶ ἐναντία ἀναψυχὴ εἰς τὴν κατακαίουσαν δίψαν του! Οὔτε ἐν ποτήριον ψυχροῦ νεροῦ δὲν τὸν ἠξίωσαν! ἀλλὰ καὶ μὲ τοῦτο ἀκόμη ἐπληρώθη πάλιν ἡ Γραφή, ἡ λέγουσα: »Καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος.«

Γευθεῖς δὲ τὸ ὀξειδίον ὁ Ἰησοῦς, ἐφώνηξε μὲ μαγάλην καὶ ἰσχυρὰν φωνήν: »Τετέλεσαι! — Πάτερ! Εἰς χεῖράς σου παραδίδωμι τὸ πνεῦμα μου«! Καὶ μὲ τούτους τοὺς λόγους ἔκλινε τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐξέπνευσε.

Καὶ εὐθὺς τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἡ γῆ ἐσεισθη, αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, τὰ μνημεῖα ἠνεύχθησαν καὶ τὸ κατασπέτασμα, τὸ ὁποῖον ἐκρέμετο εἰς τὸν Ναὸν ἔμπροσθεν εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, διεσχίσθη ἔξαφνα εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

Ὁ δὲ Ἐκατόνταρχος, ὅς τις ἐσέκετο ἀντικρὺ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔβλεπεν ὅλα, ἐξαιρέτως δὲ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν τάξιν τῆς φύσεως ἐξέπνευσε, φωνάξας πρῶτον φωνὴν μεγάλην πρὸς τὸν Θεόν, διὰ νὰ δεχθῇ τὸ πνεῦμα του, καὶ ἐπομένως εἰσπνεύσθη τὴν αὐτὴν σιγμὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἔδωκε δόξαν τῷ

Θεῷ, καὶ εἶπε καθαρὰ καὶ φανερά: »Οὕτως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν! υἱὸς Θεοῦ εἶναι βέβαια!»

Ἄλλὰ καὶ οἱ στραῶται οἱ φυλάττοντες τὸν Ἰησοῦν ὁμοῦ μὲ τὸν Ἐκατόνταρχον ὑπερεφοβήθησαν δι' ὅλα μὲν, ἐξαιρετωσ ὅμως διὰ τὸν κλονισμὸν τῆς γῆς, καὶ διότι ἔβλεπον τὰς πετράς νὰ κατακρημνίζονται μὲ τρομερὸν κρότον. Συμφωνοῦντες λοιπὸν καὶ αὐτοὶ μὲ τὸν Ἐκατόνταρχον, εἶπον ἑντρομοί: »Τῷ ὄντι Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος!» Ὁμοίως καὶ ὅλον τὸ πλῆθος τὸ συνηθροισμένον διὰ νὰ παρατηρῇ τὴν σαύρωσιν, βλέποντες τὰ γινόμενα, ἔτυπτον τὰ στήθων μετὰ τρόμου, καὶ ὑπέσχερον ἐκείθεν μὲ σιωπὴν.

Ἀπ' ὅλα τὰ συμβεβηκότα, ἀγαπητοί μου! ὅσα ἡ ἱστορία τοῦ Ἰησοῦ διηγεῖται, ὁ θάνατός του εἶναι τὸ πλεόν ὠφελιμον καὶ οὐσιώδες. Οὐρανὸς καὶ γῆ φρίττουσι τρόπον τινὰ διὰ τοῦτο. Ὁ μὲν οὐρανὸς σκεπάζεται μὲ πένθιμον κάλυμμα, ἡ δὲ γῆ κλονεῖται καὶ σειέται, καὶ ὁ ἥλιος κρύπτει τὸ πρόσωπόν του· ὅλην τὴν φύσιν κυριεύει γενικὸς τρόμος, φρίκη τοῦ Παντοδυνάμου ταράττει καὶ τὰς σκληροτάτας καρδιάς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ καθὼς οἱ πατέρες εἰς τὸν θάνατον τῶν υἱῶν των ἐξέσχίζον τότε τὰ φορέματά των, παρόμοιον ἔκαμε καὶ ὁ Θεὸς, διασχίσας εἰς δύο τὸ καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ, τὸ ἔμπροσθεν τοῦ ἁγιαστηρίου, ὅπου ὁ Θεὸς ἐλάτρευετο ὡς παρῶν. Ὅλα ταῦτα τὰ θαύματα μᾶς ἀναγκάζουσι νὰ ἐνδιατρίψωμεν μὲ σέβας καὶ προσοχὴν εἰς τοῦτο τὸ ὠφελιμώτατον ἀπ' ὅλα τὰ συμβεβηκότα.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι πρῶτον ἡμεγίστη ἀπόδειξις τῆς πατρικῆς τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης. »Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον (λέγει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τὸν οὐράνιόν του Πατέρα) ὥστε ἔδωκε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ εἰς θάνατον, διὰ νὰ μὴ χαθῶσιν ὅλοι, ὅσοι πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ ἔχωσι

τὴν αἰώνιον ζωὴν, « Ἐὰν ταύτην τὴν σιγμὴν ἤρχετο πρὸς ἐσέ, ὅστις ἀναγινώσκεις τοῦτο, Ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ σοῦ ἔφεραν ἐκεῖθεν ταύτην τὴν βεβαίωσιν ὅτι: » Ὁ Θεὸς σὲ ἀγαπᾷ! τοῦτο δὲν ἠθέλην εἶσθαι τίποτε ὡς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης, ὅτι ὁ Θεὸς παρέδωκεν εἰς θάνατον τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱὸν διὰ σέ. » Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον! ἔπρεπε νὰ γράφῃ καθεὶς μὲ χρυσὰ γράμματα ὑποκάτω τῆς εἰκόνος τοῦ ἐσαυρωμένου. » Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς καὶ ἐμέ! « ἄς μένη πάντοτε μὲ λαμπρὰ γράμματα εἰς τὰς καρδίας μας γεγραμμένον. Ὅλη ἡ ψυχὴ μας ἄς ᾖ ἡμεῖς πλήρης ἀπὸ σέ βας βαθυτάτου, ἀπὸ μεγίστην πεποίθησιν, ἀπὸ ἐκούσιον ὑποταγὴν, ἀπὸ θερμογάτῃν εὐγνωμοσύνην, ἀπὸ ἐγκάρδιον ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι αὐτὴ ἡ ἀγάπη!

Ὁ Θάνατος τοῦ Ἰησοῦ εἶναι δεύτερον δι' ἡμᾶς ἡ μεγίστη ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μᾶς ἀγαπᾷ. «Καυεῖς» (λέγει ὁ Ἰησοῦς) «δὲν ἔχει μεγαλητέραν ἀγάπην, παρά ταύτην, τὸ νὰ θυσιάσῃ τὴν ψυχὴν του διὰ τοὺς φίλους του.» Ἄλλ' αὐτὸς παρέδωκε τὴν ζωὴν του καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐχθρούς του! διότι ἡ ἀμαρτία εἶναι ἔχθρα πρὸς τὸν Θεόν, καὶ πᾶς ἀμαρτωλὸς εἶναι ἐπομένως ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ. Αἴ! Ἄν τὸν φαντασθῶμεν εἰς τὴν δόξαν του, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸ καταβολῆς κόσμου σιμὰ εἰς τὸν Πατέρα του, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἐφάνη ἐπάνω εἰς τὸ Θαβώριον ὄρος μεταξὺ τοῦ Μωϋσέως καὶ Ἡλιοῦ, πλήρης φωτὸς, λαμπρότητος καὶ ὑπερφουὸς ἰσραϊότητος, τὸν παρατηρήσωμεν δὲ ἔπειτα ἐδῶ ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶ εἰς τὸ ἔσχατον ἄνειδος καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν μεταξὺ δύο λησῶν ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν, ἔχοντα τὴν μὲν κεφαλὴν ἐσαυρωμένην μὲ ἀκάνθας, τὸ δὲ πανάγιόν του πρόσωπον ἀσχηματισμένον ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ τοὺς ἐμπυτισμοὺς, τὰς δὲ εὐεργετικὰς του χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μὲ καρφία δια-

τρυπημένα, ὅλον του τὸ σῶμα καταϊματωμένου καὶ καταπληγωμένου, καὶ πάσχοντα ὅλα ταῦτα ἀπὸ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην του, διὰ νὰ μᾶς σώσῃ: τάχα ἡ ἀγάπη αὕτη δὲν ἔπρεπε νὰ μᾶς κινήσῃ εἰς συμπάθειαν, δὲν ἔπρεπε καὶ ἡμεῖς νὰ ἀνταγαπήσωμεν αὐτὸν, ὅστις τόσον μᾶς ἠγάπησε, καὶ νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς αὐτὸν, ὅτις τόσον μᾶς εὖνοιε, καὶ ὅστις δὲν θέλει οὔτε ζητεῖ ἄλλο τίποτε, παρὰ τὴν σωτηρίαν μας;

Ὁ Θάνατος τοῦ Ἰησοῦ μᾶς δεικνύει τρίτου ὁποῖον τρομερὸν πρᾶγμα εἶναι ἡ ἁμαρτία. Καὶ ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι χεῖρις σου, μᾶς τὸ φωνάζει ἤδη καὶ αὐτὴ ἡ συνειδήσις μας. Ἡμεῖς ἐρυθριῶμεν διὰ τὸ παραμικρὸν σφάλμα, ὠχριῶμεν, ἀκούοντες μόνου μέγα τι ἁμάρτημα, καὶ ἡ ταραχὴ ἡ βάσανος, τὴν ὁποῖαν φέρει ὁ ἁμαρτωλὸς εἰς τὴν καρδίαν του, εἶναι ἡ τρομερωτάτη ἀπ' ὅλας τὰς γήϊνας τιμωρίας. Καθ' ἡμέραν βλέπομεν εἰς τὸν κόσμον περὶ ἡμᾶς — εἰς τὰ δάκρυα δηλ. τῆς διαστροφείσης ἀθωότητος, εἰς τῶν οἰκογενειῶν τὴν διχόνοιαν, εἰς τῶν ἀσώτων τὴν πτωχείαν, εἰς τῶν ὀργίλων τὸ ἐκτεθριωμένον βλέμμα, εἰς τῶν φθουερῶν τὸ ὠχρὸν πρόσωπον, εἰς τὸν ἄωρον θάνατον τῶν ἀκρατῶν, εἰς τὰ ζωντανὰ σκέλεθρα τῶν ἀκολάσων, εἰς ὅλα ταῦτα βλέπομεν, ὅτι τῆς ἁμαρτίας οἱ καρποὶ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ὀδυρμοὶ καὶ δυσυχίαι. Ὅλη ἡ ἰσορῖα, τοῦ παραδείσου ἡ ἀπώλεια, ὁ μέγας κατακλυσμὸς, ὅστις κατεπόντισεν ὅλον τὸν κόσμον, τὸ ἐξ οὐρανοῦ πῦρ, τὸ ὁποῖον κατηνάλωσε πόλεις ὀλοκλήρους, ὁ ἀφανισμὸς μεγάλων βασιλείων, καὶ ἄλλων ἀκόμη ἀναριθμήτων τρομερῶν συμβεβηκότων, εἶναι καθαρὰ μνημεῖα τῆς φρικτοτάτης ἁμαρτίας. Ἡ ἁμαρτία εἶναι τῷ ὄντι τρομερωτέρα παρὰ τὸν θάνατον καὶ τὸν ἄδην. Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἁμαρτίας εἰσῆλθεν ὁ θάνατος εἰς τὸν κόσμον, καὶ δι' αὐτὴν κατασκευάσθη ὁ ἄδης. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα δὲν εἶναι τίποτε, ὅταν συλλογισθῶμεν, ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι τοιοῦτον κακόν, ὥς

αὐτὸς ὁ παντοδύναμος καὶ πάνσοφος Θεὸς δὲν εὗρηκε κανέν ἄλλο μέσον, διὰ τὴν ἐξαλείψῃ τὰ τρομαράτης ἀποτελέσματα, παρὰ τὸν θάνατον τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ. Ω! ἡ ἁμαρτία λοιπὸν πρέπει νὰ ἦναι πολλὰ φρικτὸν, ἢ τὸ φρικτότατον ἀπ' ὅλα τὰ κακὰ, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ φοβώμεθα περισσότερο, παρ' ὅλα τὰ ἄλλα κακὰ τοῦ κόσμου! Ἀλλὰ τί πρέπει νὰ συμβῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον οὐτ' αὐτὸς τοῦ Ἰησοῦ ὁ θάνατος, τοῦτο τὸ θαῦμα τῆς ἀγάπης δὲν κινεῖ εἰς αἴσθησιν, ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλα ταῦτα πάλιν αὐτὸς ἀγαπᾷ περισσότερο τὴν ἁμαρτίαν, παρὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅς τις ἀντὶ νὰ διορθώσῃ τὰ προημαρτημένα του σφάλματα, ἐπισωρεύει καθ' ἡμέραν νέας ἁμαρτίας ἐπὶ ἁμαρτίας; Τί δύναται πλέον νὰ σώσῃ αὐτὸν, ὅταν αὐτὸ τὸ μέγιστον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ κάμῃ ὁ Θεὸς, εἶναι δι' αὐτὸν ἀνωφελές; Αὐτὸς χάνεται χωρὶς σωτηρίαν, ἢ ἄβυσσος τῆς δυσυχίας, εἰς τὴν ὁποῖαν κρημνίζεται, εἶναι ἀμέτρητος.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ μᾶς δεικνύει τέταρτον, ὡς πόσον μέγα πρᾶγμα πρέπει νὰ θεωρῶμεν τὴν ἀγιότητα καὶ εὐδαιμονίαν μας, ἢ μὲ ἄλλους λόγους, τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας. Αἱ! οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι εἶναι πολλὰ τυφλοὶ, καὶ δὲν ἐκτιμοῦσιν ἀκριβῶς τοῦτον τὸν μαργαρίτην. Εἰς τούτους συμβαίνει, καθὼς εἰς ἄνθρωπον, ὅς τις εὗρισκει πολυτιμώτατον κειμήλιον καὶ ἢ τὸ πωλεῖ διὰ μικρὰν τιμὴν, ἢ τὸ ἀπορρίπτει δι' ὅλου, διότι δὲν τὸ γνωρίζει. Ἐὰν ὅμως ἤκουεν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅτι εἶδεν κανεὶς ἡγεμῶν δι' αὐτὸ ἐν μιλλιόνιου, καὶ ἔβλεπεν ἔμπροσθέν του κείμενον τὸν μέγιστον σωρὸν τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, τότε ἤθελε μείνει ἄφωνος διόλου ἀπὸ τὴν ἐκπλήξιν διὰ τὴν τιμὴν τοῦ καταφρονηθέντος ὑπ' αὐτοῦ κειμήλιου. Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἐξηγοράσθημεν μὲ φθαρτὸν χρυσίον ἢ ἀργύριον ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας. Ὅχι ἡ σωτηρία μας ἐξηγοράσθη μὲ τὸ πολύ-

τιμον αἷμα τοῦ ἀθώου καὶ ἀσπίλου ἀμνοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς τις πρὸ καταβολῆς κόσμου ἦτον σιμὰ εἰς τὸν Πατέρα του, καὶ ἐφάνη ἐσχάτως εἰς τὴν γῆν δι' ἡμᾶς ἐν σχήματι ἀνθρώπου! Ὅς τις σοχάζεται τοῦτο, πρέπει νὰ κυριεύηται ἀπὸ ἱερὰν ἔκστασιν διὰ τὴν δόξαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἴμεθα διορισμένοι. Ὁ τοιοῦτος δὲν πρέπει πλέον νὰ ἔχη ἄλλου τινα σοχασμὸν, παρὰ νὰ ἀγωνισθῇ καὶ αὐτὸς τὸ ἀπὸ μέρος του, διὰ νὰ γείνη ἀληθῶς ὅσιος καὶ μακάριος. Πρέπει νὰ προσπαθῇ εἰς τοῦτο μὲ ὅλα τὰ μέτρα τῶν δυνάμεών του, διὰ νὰ ἐπιτύχη τοῦτον τὸν θησαυρὸν, ἧγουν τὴν αἰώνιον αὐτοῦ σωτηρίαν!

Ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν θάνατόν του μᾶς εἶναι πέμπτον, τὸ πρωτότυπον πάσης ἀρετῆς, καὶ τῆς τελειότητος ἀγιότητος. Ὅποια πίσις καὶ πεποιθήσις! Εἰς ὅλον του τὸ πάθος ἐμμένει ἀπαρασαλεύτως εἰς τὸν Πατέρα του σταθερός. Ἀρχίζει τὸ πάθος του μὲ προσευχὴν εἰς τὸν Πατέρα του, καὶ ὁ τελευταῖος λόγος τοῦ ἀποθνήσκοντος εἶναι προσευχὴ εἰς τὸν Πατέρα του. Ποία ἐγκατάλειψις τοῦ ἑαυτοῦ του! Αὐτὸς δὲν ἔχει καμμίαν ἰδικήν του θέλησιν· ἀλλὰ θέλει ἐκεῖνο μόνον, τὸ ὁποῖον θέλει καὶ ὁ Πατήρ. Τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς εἶναι καὶ ἰδικόν του θέλημα. Ποία ὑποταγή! Μὲ τὸν λόγον: »Ἄς υπάγωμεν! διὰ νὰ ἴδῃ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν Πατέρα, καὶ πείθομαι εἰς αὐτόν.« προσέρχεται εἰς τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατον, καὶ κάμνει καὶ πάσχει ὅλα, ἕως οὗ ἐφώναξεν: »Τετέλεσαι! Ποία ἀνοχή! Τοὺς τρομερωτάτους ἀνειδισμοὺς καὶ τὰς ἀδικίας ὑποφέρει σιωπῶν, χωρὶς οὔτε τὸ γαληνόν του πρόσωπον νὰ ἀσχημίζεται ἀπὸ θυμὸν, οὔτε ἀπὸ τὸ σῶμα του νὰ ἐξέρχεται κανὲν παράπονον. Ποία ἰλαρότης! Ὡς καὶ διὰ τοὺς φονεῖς του τοὺς αἰμοβόρους ἔχει καρδίαν πλήρη ἀγάπης, καὶ ζητεῖ μὲ κτηρευμένα χεῖλη συγχώρησιν δι' αὐτούς.

Ποία ταπεινοφροσύνη! Αὐτὸς ἀποβάλλει πᾶσαν ἀνθρώπινον τιμὴν, ὑπομένει τὸ ἔσχατον ὄνειδος, συγκαταριθμεῖται μὲ τοὺς κακούργους, καὶ νομιζέται ὡς πρῶτος αὐτῶν. Πᾶσα ἀνθρώπινον τιμὴν δὲν τοῦ εἶναι τίποτε, ἐπειδὴ ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸ νὰ σώσῃ τοὺς ἀθρώπους. **Ποία υἱϊκὴ ἀγάπη,** μὲ τὴν ὁποίαν ἀκόμη ἕως εἰς τὸν Θάνατόν του φροντίζει περὶ τῆς μητρὸς του. **Ποία φιλικὴ ἀγάπη,** μὲ τὴν ὁποίαν φροντίζει διὰ τὸν φίλον του. **Ποία φιλόανθρωπος ἀγάπη!** μὲ τὴν ὁποίαν ἐλεεῖ τὸν μετ' αὐτοῦ σαυρωθέντα ἁμαρτωλὸν! **Ποία κοινὴ καὶ τὰ πάντα θυσιάζουσα ἀγάπη** διὰ ὅλους τοὺς ἀθρώπους! Αὐτὸς παραδίδει πᾶσαν τιμὴν, πᾶσαν χαρὴν, αἷμα καὶ ζωὴν δι' αὐτοὺς. Ὑποφέρει τὸν ἀκάνθινον σέφανον, τὰ βράσιμα, τὰς πληγὰς τῶν καρφίων, ὅλας τὰς ὀδύνας τοῦ πλείον φρικτοῦ θανάτου, διὰ τῶν ἄλλων τὴν σωτηρίαν. Αὐτὸς εἶναι ἡ αὐτοαγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς ἀθρώπους! Εἰς ὅλην μὲν τὴν ζωὴν του ὁ Ἰησοῦς, ἐξαιρέτως ὅμως εἰς τὸν θάνατον εἶναι δι' ἡμᾶς ὡς καθαρὸν, διαυγὲς, χρυσάλλινον καὶ ἀργυροῦν κάτοπτρον, εἰς τὸ ὁποῖον βλέπομεν τὴν μορφήν μας, ἤγουν πῶς ἔπρεπε νὰ ἦμεθα. Ἄμποτε ὅμως νὰ ἐμβλέπωμεν εἰς αὐτὸ ἐγκαίρως καὶ μέχρι τέλους τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν μᾶς παρασῆνει νὰ ἐκλέγωμεν πάντοτε ὡς ἀρχέτυπον ἰδικόν μας καὶ νὰ γενώμεθα ἀκριβῆ αὐτοῦ ἀφομοιώματα!

Πῶς δὲ τελευταῖον ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰσῆλθεν ἔκτου ὡς ἄνθρωπος εἰς τὴν δόξαν του διὰ τῶν παθῶν καὶ τοῦ θανάτου, καὶ ἐν ταύτῳ ἔγινε προεικόνισμα εἰς ἡμᾶς, ὅτι ὁμόνος δρόμος πρὸς τὴν δόξαν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀθρώπους εἶναι τὰ πάθη καὶ ὁ θάνατος, τοῦτο θέλομεν τὸ ἀκούσει πλατύτερον εἰς τὴν ἰστορίαν τῆς ἀναστάσεώς του. Ἐδῶ λοιπὸν ἀναφέρομεν μόνον τὸν λόγον τοῦ

Ἀποστόλου: ὁ Ἰησοῦς Χριστός, μὲν ὄλον ὅτι ἦτον ἡ τελειο-
 τάτη εἰκὼν τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐσοχάζετο ὅμως, ὅτε
 μὲ τοῦτο θέλει ἀφαρπάσει τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἵνα ἴσος
 αὐτόν· ἀφῆκε μᾶλλον ταύτην τὴν δόξαν, καὶ ἀναλαβὼν
 δούλου μορφὴν, ἔγεινεν ἄνθρωπος καθὼς ἡμεῖς. Ἐφάνη
 μεταξύ μας ἐν σχήματι ἀνθρώπου, καὶ ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν,
 γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, καὶ θανάτου σαυρικοῦ·
 ἀλλὰ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς τὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχάρισεν εἰς
 αὐτὸν ὄνομα, ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, διὰ τὸ νὰ κλίνωσι τὰ γόνατα εἰς
 τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὰ πάντα, εἴτε ἐπουράνια, εἴτε
 ἐπίγεια, εἴτε καταχθόνια, καὶ νὰ ὁμολογήσῃ πᾶσα γλῶσσα
 εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ὅτι εἶναι Κύριος ὁ Ἰησοῦς Χριστός!

† Τοιοῦτοτρόπως ἡ εἰκὼν τοῦ ἐσαυρωμένου εἶναι βιβλίον
 τὸ ὁποῖον μᾶς διδάσκει ὅλα, ὅσα πρέπει νὰ ἠξεύρωμεν· εἶ-
 ναι βίβλος ἱερὰ, εἰς τὴν ὁποίαν θυνάμεθα νὰ ἀναγινώσκω-
 μεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι παλαιὰ καὶ ἀξιοσέ-
 βαστος συνήθεια νὰ σὴνωσι τὴν εἰκόνα τοῦ ἐσαυρωμένου εἰς τὸ
 πλεον ἐξαίρετον μέρος τῶν χριστιανικῶν οἰκημάτων, νὰ τὴν
 δίδωσιν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀποθνήσκοντος, ἔτι δὲ καὶ νὰ ἀνα-
 σπλῶνωσι ἐπάνω εἰς τὸ μνήμα τοῦ χριστιανοῦ ἓνα σαυρόν.
 Ἐν βλέμμα εὐσεβὲς ἐπάνω εἰς τοῦτον οὐναται εἰς μὲν τὰ
 καλὰ νὰ μᾶς προτρέπη, ἀπὸ δὲ τὰ κακὰ νὰ μᾶς ἐμποδίξῃ,
 εἰς δὲ τὰς θλίψεις νὰ μᾶς παρηγορῇ, εἰς τὸν θάνατον νὰ μᾶς
 ἐνθαρρύνῃ, καὶ νὰ κάμνῃ εἰς ἡμᾶς καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου
 μνήματος τὴν θεωρίαν παραμυθητικὴν καὶ χαροποιάν!

32. Ἐνταφιασμὸς τοῦ Ἰησοῦ.

Η ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ δύο κακοῦργοι μετ' αὐτοῦ ἐσαυρώθησαν, ἦτον ἡ παραμονὴ τοῦ σαββάτου τοῦ Πάσχα, τὸ ὁποῖον ἦτον ἡ κυρία ἡμέρα τῆς μεγάλης ἐορτῆς, καὶ ἡ καθ' αὐτὸ ἡμέρα τοῦ Πάσχα τῶν Ἰσραηλιτῶν. Διὰ τὴν μὴν μείνωσι λοιπὸν τὰ σώματα ἐπάνω εἰς τὸν σαυρὸν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, παρεκάλεσαι τὸν Πιλάτον οἱ Ἰουδαῖοι, νὰ φονευθῶσιν οἱ σαυρωμένοι, συντριβόμενοι τὰ κόκκαλά των, καὶ ἔπειτα νὰ καταβιβασθῶσιν ἀπὸ τὸν σαυρὸν καὶ νὰ ἐνταφιασθῶσιν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔδωκε ταύτην τὴν προσηγὴν εἰς τοὺς στρατιώτας.

Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν ἤθελεν ἐνταφιασθῆ μετὰ τοὺς δύο κακοῦργους εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, χωρὶς νὰ λάβῃ οὐδὲ καὶ ἑνδοξον ταφὴν. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔζη κατ' εὐτυχίαν ἀνθρωπὸς τις πλούσιος, Ἰωσήφ τὸ ὄνομα ἐκ τῆς Ἀεμαθείας. Οὗτος ἦτον μὲν βουλευτὴς πολλὰ ἐπίσημος, δὲν εἶχεν ὁμῶς συμφωνήσει οὔτε εἰς τὴν βουλήν, οὔτε εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν ἄλλων κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, διότι ἦτον (ἂν καὶ κρυφὰ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων) μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀνθρώπος ἀλλέως θεοφοβούμενος καὶ τίμιος, καὶ ἠλπίζεν ἀκόμη καὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Οὗτος ἐτόλμησε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν Πιλάτον, καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ διὰ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτον ἤδη ἀποθαρμμένος. Ὅθεν προσκαλεσάμενος τὸν Ἐκατοντάρχον, τὸν ἠρώτησεν: "Ἄν ἀληθῶς ἦτον πλέον ἀποθαρμμένος. Μαθὼν δὲ τοῦτο παρὰ τοῦ Ἐκατοντάρχου, ἐτέλεσε τὴν παρακάλεισιν τοῦ Ἰωσήφ, προσάξας πάραυτα νὰ τοῦ ἐγχειρίσῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Οἱ στρατιῶται, οἱ σαλθέντες πρότερον ὑπὸ τοῦ Πιλάτου, εἶχον ἐν τοσούτῳ φθάσει εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Ἐσύντριψαν λοιπὸν παρευθὺς τὰ σκέλη πρῶτον μὲν τοῦ ἐνός, ἔπειτα δὲ καὶ τοῦ ἄλλου τῶν συσαυρωθέντων μὲ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ ἦλθον εἰς τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν εἶδον πλέον ἀποθαμμένον, δὲν ἐσύντριψαν τὰ σκέλη του, ἀλλὰ εἰς τῶν στρατιωτῶν ἐκέντησε τὴν πλευράν του μὲ τὴν λόγχην, καὶ ἔτρεξε παρευθὺς ἐξ αὐτῆς αἷμα καὶ ὕδωρ, ὡς τεκμήρια τοῦ ὅτι εἶναι πλέον ἀποθαμμένος.

Καὶ διὰ τούτου ἀκόμη ἐπληρώθησαν δύο προφητεῖαι, καθὼς καὶ ὅλον τὸ πάθος του ἦτον προφητευμένου ἕως καὶ εἰς τὸ παραμικρὸν. Ἡ μὲν μία ῥῆσις ἐπρόσαζε περὶ τοῦ ἀμνοῦ τοῦ Πάσχα, ὅς τις ἦτον τύπος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: »Κανὲν ἀπὸ τὰ ὄσᾶ του δὲν θέλει συντριφθῆ«. Ἡ δὲ ἄλλη γραφικὴ ῥῆσις λέγει: »Θέλουσιν ἰδεῖ εἰς ποῖον ἐξεκέντησαν.«

Ἐν ᾧ δὲ πλέον ἤγγιζεν ἡ νύξ, ἦλθεν ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, φέρων μαζί του λεπτοτάτην τιὰ καὶ πολυτιμωτάτην σινδόνην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀγοράσει διὰ τὴν ταφὴν τοῦ Ἰησοῦ. Νικόδημος, ὅς τις πρὸ τριῶν χρόνων εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὸν Ἰησοῦν μίαν νύκτα, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον προεῖπε τότε ὁ Ἰησοῦς τὸν θάνατόν του, ἦλθε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ, φέρων ἕως ἑκατὸν λίτρας μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης μεθ' ἑαυτοῦ. Οἱ δύο οὗτοι καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἄνδρες βοηθούμενοι ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας των κατέβασαν ἡσύχως ἀπὸ τὸν σφυρὸν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀλείψαντες αὐτὸ μὲ τὰ πολυτίμα μύρα, τὸ ἐπεριτύλιξαν μὲ τὴν καθαρὰν σινδόνην, καθὼς τότε ἦτον συνήθεια εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν.

Πλησίον τοῦ τόπου, ὅπου ὁ Ἰησοῦς ἐσαυρώθη, εἶχεν ὁ Ἰωσήφ ἕνα ὠραῖον καὶ μεγάλου κήπον. Εἰς ταῦτον δὲ τὸν κήπον ἦτον μνημεῖον ἀξιόλογον, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε τεθῆ ἀκόμη κανὲν σῶμα. Τοῦτο ἦτον σκαλισμένον εἰς μίαν πέτραν

ώραίαν καὶ εὐρύχωρον, εἰς τὴν ὁποίαν ἠδύνατο τις νὰ εἰσέλθῃ ὄρθιος καθὼς εἰς μίαν κατοικίαν. Καὶ ὁ τόπος διὰ τὸ σῶμα ἦτον σκαλισμένος καὶ αὐτὸς εἰς τὴν πέτραν, ὥστε ἔκειτο τὸ σῶμα ἐκεῖ ὡς εἰάν ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν ἀναπαυτικὴν του κλίνην. Τούτο τὸ μνήμα εἶχε κατασκευάσει ὁ Ἰωσήφ νέον ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν πέτραν, διὰ νὰ ἐνταφιασθῇ ποτὲ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἐπειδὴ λοιπὸν τοῦτο ἦτον ἐκεῖ πλησίον, καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Σαββάτου ἤρχιζε παρευθὺς, διὰ τοῦτο ὁ Ἰωσήφ βοηθούμενος ἀπὸ τὸν Νικόδημον, τὸ ἐνταφίασαν ἐκεῖ. Ἐπειτα προσεκύλισαν ἕνα μέγα λίθον, διωρισμένου διὰ τὴν θύραν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ μνήματος, καὶ ἐπέσρεψαν περίλυποι εἰς τὰς οἰκίας των.

Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ τινες ἄλλαι θεοσεβεῖς γυναῖκες ἐσυνώδευσαν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἕως εἰς τὸν τάφον, χύνουσαι θερμότατα δάκρυα. Κουρασμέναι δὲ ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν θλίψιν ἐκάθισαν εἰς τὸν κῆπον ἀντικρὺ τοῦ μνήματος καὶ ἐθεώρουν πῶς ἐνταφιάσθῃ. Ἐπεθύμουν δὲ καὶ αὐταὶ νὰ συνεισφέρωσι τὸ ἀπὸ μέρος των διὰ νὰ δεῖξωσιν εἰς αὐτὸν καὶ τὴν τελευταίαν τιμὴν· διὰ τοῦτο ἔβαλαν κατὰ νοῦν νὰ ἀγοράσωσι πολυτιμώτερα ἀρώματα, καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ Σαββάτου νὰ ἀρωματίσωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ πολὺ πλέον ἐξαίρετα παρὰ καθὼς ἠδύνατο νὰ γείνη τότε διὰ τὸ σύντομον τοῦ καιροῦ. Ὅθεν καὶ μὲ τὸν σοχασμὸν τοῦτου ἐπέσρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν των περίλυποι.

Ἄλλ' οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαῖοι συναχθέντες, ἦλθον εἰς τὸν Πιλάτον, καὶ εἶπον: »Κύριε! ἐνθυμήθημεν, ὅτι ὁ πλάνος ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτε ἔζη ἀκόμη: »Εἰς τρεῖς ἡμέρας θέλω ἀναστῆθῆ πάλινα! Πρόσαξον λοιπὸν νὰ φυλαχθῇ ὁ τάφος ἕως τὴν τρίτην ἡμέραν, διὰ νὰ μὴν ἔλθωσιν οἱ μαθηταὶ του τὴν νύκτα, καὶ κλέψωσι τὸ σῶμά του, ἔπειτα εἴπωσιν εἰς τὸν λαόν, ὅτι ἀνεστήθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ τότε ἡ ἐσχάτη πλάνη, θέλει εἶσθαι χειροτέρα τῆς πρώτης.« Ὁ δὲ Πιλάτος

ἀπεκρίθη: »Ἰδοὺ, σὺς δίδω φύλακας· ὑπάγετε λοιπὸν οἱ ἴδιοι, καὶ ἀσφαλίσαιε τὸν τάφον, καθὼς ἤξεύρετε.« Οἱ δὲ ἀπελθόντες, ἀσφάλισαν παρευθὺς τὸ μνήμα, κατασῆσαντες εἰς αὐτὸ σρατιώτας· καὶ διὰ τὰ μὴν ἠμπορῆ κανεῖς μετακινήσει τίποτε, χωρὶς τὴν εἶδησιν αὐτῶν, ἐσφράγισαν πρὸς τούτοις καὶ τὸν λίθον.

Καλλίτερα δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τελειώσωμεν τὴν ἱστορίαν τῶν παθῶν τοῦ Ἰησοῦ, παρὰ μὲ τὴν ἀξιωματικὸν ῥῆσιν τοῦ προφήτου Ἡσαΐου, εἰς τὴν ὁποίαν προσεῖπεν ἀκόμη πρὸ πολλῶν αἰῶνων ὅχι μόνον τὸ πάθος, τὸν θάνατον καὶ τὴν ταφὴν τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ὑπέφερε ταῦτα, παρασῆνει σαφῶς καὶ καλῶς.

»Αὐτὸς ἐθυσιάσθη, διότι τὸ ἠθέλησεν ὁ ἴδιος· διὰ τὰς ἀνομίας τοῦ λαοῦ μου ἐθανατώθη, λέγει Κύριος. Καθὼς τὸ πρόβατον φέρεται εἰς τὴν σφαγὴν, τοιουτοτρόπως ἐφέρθη καὶ αὐτὸς εἰς τὸν θάνατον σωπῶν· καὶ καθὼς τὸ πρόβατον ζέκει ἄφρονον ἔμπροσθεν τοῦ κουρευτοῦ, οὕτω καὶ αὐτὸς δὲν ἤνοιξε τὸ σῶμα του. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἴδιος ἐταπεινώθη, διὰ τοῦτο ἐξαλείφθη καὶ τὸ ὄνειδος τῆς καταδίκης του. Ἀφ' οὗ δὲ ἠρπάγη ἀπὸ τὴν χώραν τῶν ζώντων, τίς δύναται νὰ διηγηθῆ τὴν γενεάν του; (τὸ πλῆθος δηλ. τῶν λατρευτῶν καὶ ὀπαδῶν του ἀπ' ὅλα τὰ ἔθνη καὶ τὰς φυλάς τῆς γῆς). Διῶρισαν τὸν τάφου του σιμὰ εἰς τοὺς κακούργους, ἀλλ' αὐτὸς ἐνταφιάσθη μεταξύ τῶν πλουσίων «

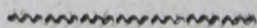
»Τῷ ὄντι! αὐτὸς ἐβάστατε τὴν ἐδικὴν μας ἀσθένειαν, καὶ ἀνεδέχθη τὰς ἰδικὰς μας ὀδύνας. Τὸν ἐνομίσαμεν ὡς καταδικασμένον (ὡς ἐγκαταλελειμμένον δηλ. καὶ τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ). Ἀλλ' αὐτὸς ἐπληρώθη διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ ἐβασανίσθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. Τιμωρία, ἥτις ἔφερεν εἰς ἡμᾶς εἰρήνην, ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ διὰ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἡμεῖς ἐθεραπεύθημεν.«

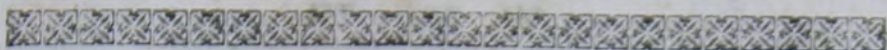
»Ὅλοι ἐπεριπατούσαμεν εἰς τὴν πλάνην ὡς πρόβατα πεπλανημένα· καθείς ἐπεριπλανᾶτο εἰς ἰδιαίτερον ὄρομον. Ἄλλ' ὁ Κύριος ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν ὄλων ἡμῶν τὰς ἁμαρτίας. Μὴ ὅλον ὅτι αὐτὸς δὲν ἔπραξε κανένα ἄδικον, οὔτε εὔρέθη ποτὲ ὄλος εἰς τὸ σῶμα του, ἠθέλησεν ὅμως ὁ Κύριος νὰ τὸν ὑποβάλη εἰς ταύτας τὰς ὀδύνας!»

»Ἄλλ' ὅμως, ἐπειδὴ ἐπρόσφερε τὴν ζωὴν του εἰς ἐξιλέωσιν τῆς ἁμαρτίας, θέλει ἰδεῖ τέκνα μακρόβια, καὶ οὕτως ἐκτελεῖται τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου δι' αὐτοῦ. Ἀπὸ τὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς του θέλει ἰδεῖ καρπούς, καὶ θέλει ἐντρυφήσει εἰς αὐτούς. Διὰ τῆς διδασκαλίας του θέλει καταστήσει ὁ δίκαιος οὗτος πολλοὺς δικαίους, καὶ θέλει ἀναλάβει αὐτὸς τὰς τιμωρίας τῶν ἁμαρτιῶν των.»

»Πολλοὺς θέλει δώσει εἰς αὐτὸν (ὁ Θεὸς) εἰς κληρονομίαν, πολλὰ ἔσθην ἰσχυρὰ θέλει λάβει ὡς λάφυρα· διότι παρέδωκε τὴν ζωὴν του εἰς τὸν θάνατον, καὶ συγκατηρήθη μὲ τοὺς κακούργους, ὑπέφερε τὰς ἁμαρτίας πολλῶν, καὶ ἐδίετο ὑπὲρ τῶν κακούργων!»

ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ,
ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ,
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

33. Οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι καὶ αἱ εὐσεβεῖς γυναῖ-
κες εἰς τὸ μνήμα τοῦ ἀνασάντος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εφθατε τελευταῖον καὶ ὁ βαθεὺς ὄρθρος τῆς τρίτης ἡμέρας·
ἀλλὰ μὲ τοιαύτην ὠραιότητα καὶ λαμπρότητα, καθὼς ἦτον τότε ὁ
ὄρθρος ἐκεῖνος τῆς πρώτης δημιουργίας τοῦ παντός. Καὶ τότε γί-
νεται αἰφνιδίως σεισμὸς μέγας. Ἄγγελος Κυρίου καταβὰς ἐξ
οὐρανοῦ, ἦλθεν εἰς τὸ μνήμα, καὶ ἀποκυλίσας τὸν λίθον ἀπὸ
τὸ μνημεῖον, ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς αὐτό. Ἡ μορφή του ἔλαμ-
πεν ὡς ἡ ἀσραπῆ, καὶ τὰ φορέματά του ἦσαν χιόνος λευκότε-
ρα. Οἱ στρατιῶται ἐκπλαγέντες ἀπὸ θάμβος, ἔπεσαν ὡς
νεκροὶ κατὰ γῆς, καὶ μετὰ ταῦτα ὤρμησαν διὰ νὰ φύγουν.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ μνήμα ἐγρηγμένος ἐκ νεκρῶν
ἐνδόξως ὡς Θεός.

Αἱ καλαὶ γυναῖκες, αὗται αἱ πισαὶ τοῦ Ἰησοῦ μαθή-
τριαι, αἵ τινες δὲν ἀπεμακρύνθησαν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως οὗ ἐτέ-
θη τὸ σῶμα του εἰς τὴν γῆν, ἐξῆλθον τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὴν πό-
λιν, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶσι πάλιν τὸ μνήμά του, κρατοῦσαι εἰς
τὰς χεῖράς των νὰ σκεύη μὲ τὰ πολυτίμα μῦρα καὶ ἀρώματα,
τὰ ὅποια εἶχον ἀγοράσει, διὰ νὰ ἀλείψωσι μὲ αὐτὰ τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ. Εἰς δὲ τὸν δρόμον περίλυποι καὶ τεθλιμμένοι, ἔλε-

γον πρὸς ἀλλήλας: »**Αἴ!** Τίς θέλει μᾶς ἀποκυλίσει τὸν λίθον ἀπὸ τῆν θύραν τοῦ μνημείου;« διότι ὁ λίθος ἦτον τῷ ὄντι πολλὰ μέγας.

Ἄλλ' εὐθὺς ἀφ' οὗ ἐμβήκαν εἰς τὸν κῆπον, βλέπουν κατὰ πρώτην προσβολὴν μὲ ἐκπληξίν των, ὅτι ὁ λίθος ἦτον ἤδη ἀποκεκυλισμένος. Ἐκθαμβοὶ λοιπὸν διὰ τοῦτο εἰσῆλθον εἰς τὸ μνημεῖον καὶ δὲν εἶδον μέσα τὸ λείψανον τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν ᾧ τοῦτο τὰς ἐλύπησε πάλιν μεγάλως ἐκ νέου, βλέπουν ἕξαφνα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ μνήματος ὠραίου τινὰ νέου καθήμενον, ἐνδεδυμένον ζολὴν λευκὴν, ὅστις ἦτον Ἄγγελος. Τοῦτου ἔβλεπον ὅλως ἔντρομοι, ἐπειδὴ δὲν ἤξευραν, ὅτι ὁ φανεὶς νέος εἶναι ἄλλο τι, παρὰ ἄνθρωπος. Ἐν τοσοῦτῳ ἰδοῦ! παρίσανται ἀφνιδίως πλησίον αὐτοῦ τοῦ νέου ἀκόμη δύο Ἄγγελοι, τῶν ὁποίων τὰ φορέματα ἔλαμπον ὡς ἡ ἀστραπὴ, καὶ ὅλος ὁ σκοτεινὸς τάφος ἐφωτίσθη ἀπὸ οὐρανιαν λάμψιν. Τότε ἐτρόμαξαν περισσότερο, ἔσρεψαν ὀπίσω, καὶ θαμβωμένοι ἀπὸ τὴν λάμψιν, ἔκλιναν τὸ πρόσωπόν των εἰς τὴν γῆν.

Ἄλλ' ὁ πρῶτος Ἄγγελος τὰς εἶπε πρῶτος καὶ φιλικῶς: »Μὴ φοβήσθε! ἠξέυρω, ὅτι ζητεῖτε Ἰησοῦν τὸν Ναζαρινὸν, τὸν ἐσαυρωμένον. Πλὴν τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μεταξὺ τῶν νεκρῶν; Δὲν εἶναι ἐδῶ· αὐτὸς ἀνεστήθη καθὼς προεῖπεν. Ἐλθετε, καὶ παρατηρήσατε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος, καὶ ἐνθυμηθῆτε, ὅταν σᾶς τὸ ἔλεγε πάντοτε αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἐν ᾧ ἀκόμη ἦτον μαζί σας εἰς τὴν Γαλιλαίαν: Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ παραδοθῆ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ νὰ σταυρωθῆ, ἀλλ' εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν θέλει πάλιν ἀναστῆ. Ἰπάγετε λοιπὸν ταχέως, καὶ ἀναγγείλατε τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ εἰς τὸν Πέτρον, ὅτι: ἀνέστη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ θέλετε τὸν ἰδεῖ πάλιν, καθὼς σᾶς ὑπεσχέθη. Ἰδοῦ, θέλετε βεβαιωθῆ, ὅτι οὕτως ἔχει, καθὼς ἐγὼ σᾶς λέγω.«

Αἱ γυναῖκες φοβούμεναι καὶ τρέμουσαι, μὴ ὄλον ὅτι ὁ Ἄγγελος ὠμίλησε μὲ αὐτάς τόσον προσηνῶς, ἔσπευσαν καὶ ἐλήλθον ἀπὸ τὸ μνημεῖον καὶ ἔφυγαν· διότι ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτάς φόβος μέγας, καθὼς φυσικὰ ἀκολουθεῖ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν ἴδωσι τισαῦτον φαινόμενον ἀνωτέρου τινὸς κόσμου. Ἐν τοσούτῳ πάλιν συνελθοῦσαι κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὸν τρόμον των, ἐνθυμήθησαν τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ, καὶ παρ-ευθὺς ἡ χαρά των ἔγινε τόσον μεγάλη, ὅσος ἦτον πρότερον ὁ φόβος των.

Ὁ Θεὸς, ἀγαπητοί μου! ἔκαμε, καθὼς βλέπετε, τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ τόσον ἐνδοξον, καθὼς ἤρμοζεν εἰς τὸν μονογενῆ του υἱόν. Ἀπὸ τὸν ὑπέρλαμπρον οὐρανὸν ἐκατέβησαν εἰς τὴν γῆν Ἄγγελοι φαιδραὶ καὶ ἀγαλλόμενοι, ἀσράπτουτες ἀπὸ θεῖου λαμπρότητα. Ἡ γῆ, σολισμένη μὲ τὸ λαμπρὸν ἐν-δυμα τῆς ἀνοίξεως, ἔτρεμεν, ὡς εἰάν ἡσθάνετο μὲ σέβας μεγάλου τὴν πλησίασιν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅλη ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς εἰς τὴν ὠραιότητα αὐγὴν τῆς ἀνοίξεως ἦτον μόλις μία σκιὰ τῆς καλλονῆς καὶ τῆς δόξης τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Ἄλλ' ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐν ταύτῃ καὶ ἡ κυριωτάτη ἀπόδειξις τῆς παρὰ Θεοῦ ἀποσολῆς του. Εὐθυμαίσατε, ὅτε πρῶτον ἐμβῆκεν εἰς τὸν Ναὸν ὡς ἀπεσαλμένος παρὰ Θεοῦ, τί εἶπε περὶ ἑαυτοῦ; »Καταλύσατε (εἶπε) τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας θέλω τὸν ἀνεγείρει.« Οἱ ἐχθροὶ του τὸν ἐφόνευσαν καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὸν τάφον, διότι ὠνόμασε τὸν ἑαυτὸν του υἱὸν Θεοῦ. Τώρα δὲ τὸν ἀνεγείρει ὁ Θεὸς ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, καὶ τὸν ἀποδεικνύει ὡς τὸν ἕντως ὄντα υἱὸν τοῦ αἰωνίου Πατρὸς, καὶ τὸν βεβαιώνει ὡς υἱὸν του μονογενῆ. Ἐνδοξότερα δὲν ἐδύνατο ὁ Θεὸς νὰ δημοσιεύσῃ τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, οὔτε νὰ τοῦ ἐτοιμάσῃ ὠραιότερον θρίαμβον. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ὁ θρίαμ-

βος τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς ἀληθείας κατὰ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς κακίας.

Ὁ Ἰησοῦς χριστὸς διὰ τῆς ἀναστάσεώς του ἔδωκε τὴν ὠραιοτάτην καὶ ἀπλουσιώτατην ἀπόδειξιν τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς. Αὐτὸς μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξῆλθε πάλιν ζῶν ἀπὸ τὸν τάφον, καὶ ἀπεδείχθη ὡς νικητὴς τοῦ θανάτου. καὶ ἀρχηγὸς μιᾶς νέας καὶ εὐδαιμονεσέρας ζωῆς. Καθὼς δὲ ἐπληρώθη ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι: »Ἐγὼ θέλω ἀνασηθῆ«, οὕτω θέλει πληρωθῆ καὶ ὁ λόγος του, ὅτι: »Καὶ σεῖς θέλετε ἀνασηθῆ«! Καθὼς ὁ θάνατος εἶναι τῆς ἀμαρτίας καρπὸς, οὕτω πάλιν ἡ αἰώνιος ζωὴ εἶναι καρπὸς τῆς ἀπολυτρώσεώς μας.

Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ἐν ταυτῷ καὶ προεικόνισμα ὠραιοτάτου τῆς ἐδικῆς μας ἀναστάσεως. Καθὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ μνήμα ἔνδοξος μὲ σῶμα λαμπρὸν, κοῦφον, μετέωρον, καὶ ἐπομένως ἀθάνατον, οὕτω καὶ οἱ δίκαιοι θέλουσιν ἀνασηθῆ μὲ σῶμα λελαμπρυσμένον καὶ ἐλεύθερον ἀπὸ λύπην καὶ θάνατον. Ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰ μνήματά των θέλουσιν εὑρεθῆ Ἄγγελοι, συγχαίροντες τοὺς ἀνασηνομένους, καὶ ἀσπαζόμενοι αὐτοὺς ὡς ἀθανάτους ἀδελφούς των.

Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι πρὸς τούτοις, ὅτι αἱ τερπναὶ καὶ εὐφρόσυνοι περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς, δηλ. ὁ διαυγάζων ὄρθρος, ἡ ἐπανερχομένη ἀνοιξις, ὁ κῆπος, ὅστις ἀρχίζει νὰ ἀνθίζῃ, εἶναι ἐν ταυτῷ καὶ οἱ ὠραιοτάτοι συμβολικοὶ τύποι τῆς ἀναστάσεως. Ἐπειδὴ, παρατηρήσατε, ἀγαπητά μου τέκνα!

Πᾶσα αὐγὴ ἀνεγείρει τὸν εἰς νύκτα σκοτεινοτάτην καὶ ὕπνον βαθὺν τεθαμμένον κόσμον εἰς νέαν ζωὴν. Οὕτω θέλει ἀνατελεῖ ποτὲ καὶ ἡ ὠραία αὐγὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι, ὅσοι κοιμῶνται εἰς τὰ μνήματα, θέλουσιν ἀκούσει ταί-

την τὴν φωνήν: »Εγείρεσθε! "Οστις ἤθελεν ἰδεῖ κατὰ πρῶτον τὸν ἥλιον νὰ δύῃ, οὗτος μόνος ἤθελε πιεσεύσει, ὅτι θέλει ἀνατείλει πάλιν. Καὶ ὁμῶς ἰδοὺ ἀνατέλλει τὴν αὖριον εἰς τὸν οὐρανὸν μεγαλοπρεπῶς καὶ μὲ νέαν λαμπρότητα. Οὕτω θέλουσιν ἀνασηθῆ οἱ ἀγαθοὶ καὶ ἐνάρετοι, οἱ ὅποιοι ἀναπαύονται εἰς τὰ μνημεῖα, φωτεινοὶ ὄηλ. καὶ λαμπροὶ ὡς ὁ ἥλιος.

Πᾶσα ἄνσι ξις εἶναι σχεδὸν νέα δημιουργία. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἀναεοῦται, τὰ ξηρὰ καὶ ἀπομαραμμένα δένδρα ἀναλαμβάνουσι νέας δυνάμεις, καὶ καλύπτονται μετὰ φύλλα καὶ ἄνθη· ἄπειρα μικρὰ καὶ νόσιμα πλάσματα κείμενα εἰς τὴν γῆν ὡσάν εἰς τὰ μνήματά των ἀποναρκωμένα ὄλον τὸν χειμῶνα, ἀναζωοῦνται πάλιν. Ὅλη ἡ φύσις πανηγυρίζει γενικὴν πανήγυριν ἀναστάσεως· καὶ μᾶς προσικονίζουσι τὴν ἐνδοξον ἐκείνην ἀνάστασιν.

Καὶ αὐτὸς ὁ πρὸ τῆς θύρας σου κῆπος, πᾶς ἀγρὸς καὶ πᾶς λειμῶν, εἶναι σχεδὸν βιβλίου, εἰς τὸ ὁποῖου καὶ τὸ παραμικρὸν φύλλον δεικνύει τὴν ἐκ τῶν μνημάτων ἀνάστασιν καὶ τὴν νέαν ζωὴν. Καθὼς οἱ σπόροι τῶν φυτῶν διασπείρονται εἰς τὰς πρασιάς τῶν κήπων, ἢ ὁ σίτος εἰς τοῦ ἀγροῦ τὰς αὐλάκας, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι σπείρονται εἰς τὰ μνήματα. Καθὼς δὲ οἱ σπόροι ζωοποιοῦνται εἰς τὴν γῆν, ἐσπαρμένοι εἰς τὰς πρασιάς τῶν κήπων καὶ εἰς τὰς αὐλάκας τῶν ἀγρῶν, καὶ ἐκδυόμενοι τὸν φλοιόν των, ἀναβλαστάνουσιν ἐκ τῆς γῆς μεγαλοπρεπῶς, ὡς εἶναι π. χ. τὰ ὠραία ἄνθη καὶ οἱ σάχυες, τοιοῦτοτρόπως θέλουσι ποτὲ ἀνασηθῆ πάλιν καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὰ νεκροταφεῖα, τὰ ὅποια εἶναι κῆπος καὶ ἀγρὸς τοῦ Θεοῦ. »Ἐὰν ὁ κόκκος τοῦ σίτου δὲν πέσῃ εἰς τὴν γῆν καὶ ἀποθάνῃ, δὲν φέρει κανένα καρπὸν· ἐὰν ὁμῶς ἀποθάνῃ, τότε φέρει πολὺν καρπὸν! εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς περὶ τῆς ἐδικῆς του καὶ τῆς ἡμετέρας ἀναστάσεως. »Ἐγὼ ἀνέστην! καθὼς ἀνέστη καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός! οὕτω καὶ σὺ, ὦ ἄνθρωπε! θέ-

λεις ἀνασηθῆ! λέγει καθ' ἓν ἄνθος εἰς τὸν κήπον, καθ' εἰς
 εἰς τὸν ἀγρὸν, καὶ καθ' ἓν χόρτον τῶν λειβαδίων.

Τόσον ἐξαίρετα συμφωνοῦσι πάντοτε πρὸς ἀλλήλα ἡ φύ-
 σις καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, τὰ δύο ταῦτα βιβλία τοῦ Θεοῦ! Καὶ
 διὰ τοῦτο εἶναι μάλιχα ὠραιότατον, καθότι εἰς τὸν αὐτὸν και-
 ρὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ πρῶτα πορφυρᾶ καὶ
 χρυσᾶ τῆς ἀνοιξέως ἄνθη ἀναγγέλουσι τὴν πλησιάτουςαν τῆς
 φύσεως ἀνάσασιν, πανηγυρίζεται καὶ τῶν Χριστιανῶν τὸ Πά-
 σχα, δηλαδή τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀθανασίας ἡ πανήγυρις.

34. Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται πρῶτον εἰς τὴν Μα-
 ρίαν τὴν Μαγδαληνὴν, ἔπειτα καὶ εἰς τὰς
 λοιπὰς γυναῖκας.

Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἡ πιστὴ καὶ ἐρασιμιωτάτη μαθή-
 τρια τοῦ Ἰησοῦ, ἔσπευσε ταχύτερον παρὰ τὰς ἄλλας γυ-
 ναῖκας εἰς τὸ μνήμα τοῦ Ἰησοῦ μοναχὴ καὶ περίλυπος, ὅπο-
 τε μόλις εἶχεν ἀνατεῖλει ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, καὶ ἐπομέ-
 νως ἦτον ἀκόμη ὄρθρος βαθύς. Ὁθεν καὶ αὐτὴ πρώτη ἀπὸ τὰς
 λοιπὰς γυναῖκας ἔφθασεν εἰς τὸν τάφον.

Εὐθύς ὁμως ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι ὁ λίθος ἦτον ἀποκεκλι-
 σμένος καὶ ὁ τάφος κενός, ἐπέσρεψεν ὀπίσω ἔντρομος, διὰ τὰ φερρὴ
 σπουδαίως τὴν εἰδήσιν ταύτην εἰς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην.
 »Ἐπῆραν τὸν Κύριον ἀπὸ τὸν τάφον, καὶ τίς ἠξέυρει ποῦ
 τὸν ἔθηκαν! ἐφώναξε πρὸς αὐτοὺς πλήρης μεγίστης λύπης,
 καὶ πάλιν ἐπέσρεψεν εὐθύς εἰς τὸ μνήμα. Αἱ δὲ ἄλλαι γυ-
 ναῖκες, ὅτε ἔφθασεν αὐτῇ, εἶχον ἤδη ἀναχωρήσει καὶ αὐταί·
 ὅθεν ἔμεινε μόνη ἀπ' ἐξω ἔμπροσθεν εἰς τὸ κενὸν μνημεῖον
 καὶ ἔχυνε κρουνηδὸν δάκρυα.

Ἐν ᾧ δὲ ἔκλαιε τόσον πικρῶς, ἔσκυψεν ὀλίγον κατ' ἔμ-
προσθεν, καὶ ἐκύτταξεν ἔμφοβος μέσα εἰς τὸ μνημεῖον. Τότε
βλέπει δύο Ἀγγέλους λευκὰ ἐνδεδυμένους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους,
ὁ μὲν ἐκάθιστο, ὅπου ἦτον ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἰησοῦ, ὁ δὲ ἄλλος
ἐκεῖ, ὅπου ἔκειντο αἱ πόδες αὐτοῦ.

Οὗτοι οἱ Ἀγγελοι τῆς εἶπον προσηνῶς: »Γύναι! διατί
κλαίεις« ;

Ἡ δὲ Μαγδαλανὴ ἦτον τόσον βυθισμένη εἰς τὴν λύ-
πνυ, ὥσε οὔτε ὁ ἔμφρασιμὸς τῶν Ἀγγέλων δὲν ἔκαμεν εἰς
αὐτὴν καμμίαν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν. Ὁλητῆς ἡ ψυχὴ ἦτον
γεμάτη ἀπὸ συλλογισμοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ: »Ἄχ« ! (ἀπεκρίθη)
διότι ἐπῆραν τὸν Κυρίου μου, καὶ δὲν ἠξεύρω, ποῦ τὸν ἔθηκαν«

Τοῦτο εἰποῦσα, ἐσράφη εἰς τὰ ὀπίσω πλήρης ἀπὸ
λύπνυ καὶ ἄλλον νέον χεῖμαρρον δακρύων, καὶ βλέπει τὸν
Ἰησοῦν, ἰσάμενον ἔμπροσθέν της, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν γνωρίσῃ
ἀκόμη.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτὴν: »Γύναι! Τί κλαίεις;
Τίνα ζητεῖς« ;

Ἡ Μαρία ἐνόμισεν, ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς ἐφάνη εἰς ξέννυ
μορφήν, ὅτι εἶναι ὁ Κηπουρὸς Ἰσως, καὶ τὸν ἀπεκρίθη: »Κύ-
ριε! Ἐὰν τὸν ἐσήκωσες ἐσὺ, εἰπέ μοι, ποῦ ἔθηκαν αὐτὸν,
διὰ νὰ τὸν ἐπάρω πάλιν καὶ νὰ τὸν φέρω εἰς τὸν τόπον του.«

Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἀγαπητὴν καὶ
γνωστὴν εἰς αὐτὴν φωνὴν του: »Μαρία« !

Τὴν αὐτὴν στιγμήν τὸν ἐγνώρισεν ἀπὸ τὴν φωνὴν του, καὶ
ἐκσᾶσα ἀπὸ τὸν θαυμασμόν, ἐφώνηξε: »Διδάσκαλε« ! καὶ
ἔδραμε πρὸς αὐτὸν, ἔπεσεν ἔμπροσθέν του κατὰ γῆς, καὶ ἐνγυ-
καλίσθη τὰ γόνατά του, ὥς εἰν ἐφοβεῖτο μήπως πάλιν τὸν
σερπῆ.

»Μὴ μὲ πιάνεις« (τῆς λέγει ὁ Ἰησοῦς) »ἐπειδὴ ἀκόμη

δὲν αναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου, (ἤγουν μὲν ἀκόμη πρὸς ὀλίγον μὲ σᾶς)«.

Ἐν τοσούτῳ ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς νὰ τὴν πιζαποικήσῃ, ὅτι ἢ ὀρατὴ παρουσία του τῆς χαρίζεται μόνου πρὸς ὀλίγον καιρὸν, καὶ ὅτι, ἂν καὶ ζῆ ἀληθῶς, δὲν ἀνήκει μ' ὅλον τοῦτο πλεόν εἰς ταύτην τὴν ἐπίγειον ζωὴν, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου θέλει ἀναληφθῆ εἰς τὸν οὐρανόν. Διὰ τοῦτο ἐπρόσθεσεν ἀκόμη καὶ ταῦτα: »Ἵπαγε πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου« (τοιουτοτρόπως ὠνόμασε τοὺς ἀγαπητοὺς του μαθητὰς) καὶ εἶπε εἰς αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί μου: Ἄναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου, καὶ Πατέρα ὑμῶν καὶ Θεὸν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶνα! Ἐπειτα ἔγεινεν ἄφαντος ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ ἡ λύπη της μετεβλήθη διὰ μιᾶς εἰς τόσην μεγάλην χαρὰν, ὥς γλῶσσα ἀνθρωπίνη νὰ τὴν ἐκφράσῃ ἀδυνατεῖ! Αὐτὴ ἐσάθη εἰς τὸν κῆπον, ὅστις ἔλαμπεν ἀπὸ τὰς πρωϊνὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας καὶ τῆς χρυσοῦς δρόσου, μὲ τοιοῦτον αἴσθημα, ὡς εἰν εὐρίσκετο τῷ ὄντι μέσα εἰς τὸ ὄντως Παράδεισον.

Τινὲς ἀπὸ τὰς γυναῖκας, εἰς τὰς ὁποίας ἐνεφανίσθησαν οἱ τρεῖς Ἄγγελοι παρὰ τὸν τάφον, εἶχον τρέξει εἰς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ βραδύνωσιν οὔτε καὶ μίαν στιγμήν πούποτε κατ' ὁδόν. Ἄλλαι δὲ, αἵτινες ἦσαν περισσότερον καταπονημέναι ἀπὸ τὴν λύπην, ἐπορεύοντο ἀργότερα εἰς τὴν πόλιν. Ἐν ᾧ ἐπεριπάτου τοιοουτρόπως διὰ τῶν χλοερῶν, καὶ πρασίνων πεδιάδων τῶν ἀποσιλβόντων εἰς τὸ λυκαυγὲς τοῦ ἡλίου, καὶ ἔχαιρον διὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀγγέλου, ἰδοὺ τὰς ἀπαντᾶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὰς λέγει μὲ οὐρανίαν γλυκύτητα: »Χαίρετε«! Ἄς φαντασθῆ τὴν ὥρα καθεὶς, πὼς ἐξέζησαν ἀπὸ τὴν χαρὰν! Ἐδραμον εὐθύς πρὸς αὐτὸν, ἔπεσον εἰς τὰ γόνατα ἔμπροσθέν του, καὶ ἐνηγκάλισθησαν τοὺς πόδας του, εὐλαβούμεναι καὶ τρέμουσαι ἀπὸ τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὰς εὐμενῶς: »Μὴ φοβῆθε! ἀλλ' ὑπά-

γατε τώρα, και είπατε προς τους αδελφούς μου να υπάγωσιν εις την Γαλιλαίαν· εκεί θέλου με βλέπει συχνότερα.» Και αφ' ου ειπε τους λόγους τούτους ο Ίησους έγεινε αφαντος.

Ο Ίησους Χριστός, όστις ανέστη εκ των νεκρών εμφανίζεται παρευθός ως ή ειλικρινεσάτη, τρυφερωτάτη και άγιωτάτη αγάπη. Ευθός αφ' ου εκβήκεν από το μνήμα, αρχίζει πάλιν το φιλόφρων εργον του, τας μεν τεθλιμμένας δηλ. καρδίας να παρηγορή, τα δε δάκρυα να καταπαύη, και να ευαγγελιζεται χαράν. Πλήρης τρυφερωτάτης αγαθότητος, διά να μην τρομάξη πέραν του θέντος με τον αιφνιδιόν του εμφανισμόν τας τρυφερωτέρας των άνδρών γυναικείας ψυχάς, αφίνεται όλίγον κατ' όλιγον να γνωρισθή, έπειτα τας ονομάζει οικείως κατ' όνομα. Πλήρης δέ συγγνώμονος αγάπης ονομάζει και τους μαθητάς του, οτινες τον εγκατέλειπον, αδελφούς του, άλλ' όμως κατά πρώτον εμφανίζεται εις τας έρασμίας ψυχάς, και αυτάς παρηγορεί εν πρώτοις, διότι τον ήκολούθησαν πισώς έως εις τον τάφον. Διαμένει ακόμη ο αυτός, καθώς ήτον και πρότερον εις την επίγειόν του ζωήν, αλλά και τώρ' ακόμη εν ω είναι εν τη δόξη του εις τον ουρανόν, είναι ο αυτός. Και τώρ' ακόμη αυταμείβει την πίσιν και την αγάπην. Και τώρ' ακόμη είναι πλησίον εκείων, οτινες έχουσι καρδίαν συντετριμμένην. Και τώρ' ακόμη εμφανίζεται, πλην όχι εις τους σωματικούς οφθαλμούς, άλλ' εις τας καρδίας εκείνων, οτινες είναι με σθεράν αγάπην προσηλωμένοι εις αυτόν. Ω! πόσον χαρμόσυνον είναι, το ότι ήμπορούμεν να παραστήνωμεν εις τον νούν μας τόσο ζωηρά εις την ίσορίαν ταύτην, πόσην ανέφραστον ευμένειαν έχει προς ήμάς ο Ίησους, και τώρ' ακόμη εν ω είναι εις την δόξαν του Πατρός!

Εις τας λελυπημένας γυναίκας βλέπομεν νείαν επιβεβαίωσιν της παλαιάς εκείνης αληθείας: ότι διά μεγάλων

παθημάτων μᾶς φέρει ὁ Θεὸς εἰς μεγάλας χαράς. Ὅσον μεγαλητέρα ἦτον ἡ λύπη, τόσον μεγαλητέρα εἶναι καὶ ἡ χαρὰ. Ἐὰν ἡ θλίψις κορυφουῖται εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν, τότε καὶ ἡ παρηγορία εἶναι πλησιεστάτη. Ἀπὸ τὰς ἐναρέτους ταύτας γυναῖκας ἐφάνη, ὅτι ἠρπάγη καὶ ἡ τελευταία παρηγορία, τὸ νὰ ἴδωσιν ἀκόμη μίαν φοράν τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἡ λύπη των ἦτον πλέον ἀπεριόριστος. Ἄλλ' ἰδοὺ φαίνονται ἐξαίφνης εἰς αὐτὰς Ἄγγελοι παρηγορητικοί, ἀμέσως παριστάνεται ἔμπροσθεν αὐτῶν ὁ νεκρὸς ἀνασημένος. Ὡ ἀγαπητὴ πάσχουσα Ψυχὴ! πίστευε μόνον, καὶ τὸ πάθος σου, καθὼς λέγεται, θέλει μεταβληθῆ εἰς χαράν. Πίστευε μόνον, καὶ εἰς τὰ δάκρυα τῆς λύπης θέλουσιν εὐθὺς ἀνακατωθῆ δάκρυα χαρᾶς, ἢ τοῦλάχισον δάκρυα τῆς ἐλπίδος.

Τὸ κινητικώτατον τοῦτο συμβεβηκὸς εἶναι δι' ἡμᾶς εἰκὼν χαριεστᾶτη τῆς μετὰ θάνατον ἀναθεωρήσεως. Ἡ Μαρία καὶ αἱ φίλαι αὐτῆς εἶδον τὸν Ἰησοῦν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των νὰ ἀποθάνῃ ἀληθῶς· εἶδον αἷμα καὶ ὕδωρ νὰ ἐκρέῃ ἀπὸ τὴν πλευράν του· εἶδον τὸ ἄπνου σῶμα του νὰ τὸ βάλωσιν εἰς τὸν τάφον· καὶ μ' ὅλον τοῦτο, ἀφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐκ τοῦ θανάτου, ἐγνώρισαν, ἂν καὶ ἦτον δεδοξασμένον τὸ ἐράσμιόν του πρόσωπον, τὴν ἀγαπητὴν του φωνήν, καὶ ἠσθάνθησαν τοιαύτην χαράν, τὴν ὁποίαν καμμία γλῶσσα δὲν δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ, ἀλλὰ μόνον ἡ εὐαίσθητος καρδία δύναται νὰ τὴν αἰσθανθῆ ὅπως οὖν καθὼς ἐκεῖναι. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἰδεῖ πάλιν δεδοξασμένους, καὶ θέλομεν γνωρίσει τὴν γνωσὴν αὐτῶν γλῶσσαν, καὶ ἀκούσει τὴν συνειδησμένην φωνήν τῶν ἀκριβῶν μας καὶ ἠγαπημένων φίλων καὶ συγγενῶν, τῶν ὁποίων τὸ πρόσωπον ἴδομεν ἀσχημισμένον ἀπὸ τοῦ θανάτου, καὶ τὸ λείψανόν των ἐσυνωθεύσαμεν εἰς τὸν τάφον. Ἀγαπητὲ υἱέ! ἀγαπητὴ θυγάτηρ! οἱ ὅποιοι κλαίετε εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς ἢ

τῆς μητρὸς σας! ἐνθυμηθῆτε ταύτην τὴν χαρὰν, καὶ παύσατε τὰ δάκρυά σας. Ἴδ' ὁ χωρισμὸς, τὸν ὁποῖον ὁ Θάνατος προξενεῖ, εἶναι προσωρινὸς, ἀλλ' εἰς τὴν μετὰ Θάνατον ἀναγνώρισιν, δὲν ἀκολουθεῖ πλέον κανεὶς ἀποχωρισμὸς! Γίνεσθε ὅμως Θεοφιλεῖς καὶ ἐνάρετοι ἀπὸ καρδίας, διὰ νὰ μὴν ταράττηται αὕτη ἡ ἀναγνώρισις ἀπὸ καμμίαν ἐντροπὴν καὶ μεταμέλειαν, ἀλλὰ νὰ σᾶς προσευῆ τὴν καθαρωτάτην χαρὰν!

35. Αἱ γυναῖκες μνηύουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ, οἱ δὲ ζητιῶνται εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς.

Τὴν πρώτην εἶδον, ὅτι τὸ μνήμα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ἀνοικτὸν καὶ κενόν, εἶχε φέρει, καθὼς ἠκούσαμεν, ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία εἰς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην. Αὕτη ἡ εἶδησις τοὺς ἦτον τόσο ἀπροσδόκητος καὶ τόσο ἀξιόλογος, ὥστε καὶ αἱ δύο ἔτρεξαν, ὅσον ἠδύνατο τάχις, εἰς τὸν τάφον. Ὁ μὲν Ἰωάννης ταχύτερος ὢν, ἐπέρασε τὸν Πέτρον, καὶ ἔφθασε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Σκύψας δὲ μέσα εἰς αὐτὸ, διὰ νὰ θεωρήσῃ ἀκριβῶς, βλέπει μόνον τὰ σάβανα κείμενα εἰς τὸ κενὸν μνήμα. Ἀλλὰ μὲ τὴν θεωρίαν ταύτην τοιοῦτος φόβος καὶ τρόμος τὸν ἐπῆλθε ἀπὸ σέβας, ὥστε δὲν ἐτόλμησε νὰ ἔμβῃ μέσα. Ἐν τοσοῦτῳ ἔφθασε καὶ ὁ Πέτρος κατόπιν, ὅστις ἐμβῆκε παρευθὺς μέσα εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ ἀφ' οὗ εἶδε μόνον τὰ ὀθόνια κείμενα, ἔσκυψε διὰ νὰ τὰ θεωρήσῃ ἀκριβέστερα. Τότε καὶ ὁ Ἰωάννης ἐμβῆκε μέσα ἔκθαμβος, διὰ νὰ τὰ θεωρήσῃ καὶ αὐτὸς πλησιέστερον. Ἦσαν δὲ ταῦτα τὰ ὀθόνια τόσο καλῶς καὶ ἐπιμελῶς διπλωμένα, καὶ τὸ σουδάριον ὁμοίως, μὲ τὸ ὁποῖον ἦτον σκεπασμένον τὸ πρόσωπον τοῦ

Ἰησοῦ, ὡπὸν νὰ τὰ εἶχε διπλώσει ἄνθρωπός τις, ἀγαπῶν τὴν εὐταξίαν, ὅταν ἐγείρεται ἀπὸ τὸν ὕπνου, καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐσυνείδηζε νὰ τὰ συνάζῃ καὶ νὰ τὰ διπλώῃ ὅλα τοιοῦτοτρόπως. Τότε ἐπῆλθε θεῖος σοχασμὸς εἰς τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἀπὸ τὸν θάνατον, ὡς ἀπὸ γλυκὺν ὕπνου, καὶ ἴδε καὶ ἐπίστευσε.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωάννης, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ μαθηταί, δὲν ἐκαταλάμβανεν ἀκόμη, ὅσα αἱ θεῖαι Γραφαὶ προεῖπον περὶ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως, ἦτον ἀρκετὴ εἰς αὐτὸν ἢ μικρὰ περίσασις τῶν ὀφουίων ἐκείνων, νὰ γνωρίσῃ παρευθὺς ἐκ τούτων τὴν ἀλήθειαν. Διότι αἱ καθαρὰί ψυχαὶ ἔχουσι πάντοτε βλέμμα καθαρότερον, παρὰ τὰς μὴ καθαρὰς, καὶ ἢ ἐκ τῆς ἀγάπης γενομένη ὀξύνοια ὑπερβαίνει τὰ πάντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Ἰωάννης δὲν ἦτον τόσου προπετῆς, δὲν ἠθέλησε καὶ νὰ κοινολογήσῃ εἰς τοὺς ἄλλους παρευθὺς τοιαύτας λεπτὰς παρατηρήσεις, ἀλλὰ συνέσειλε, καθὼς φαίνεται, τὴν γλυκείαν ἐλπίδα κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν καρδίαν του.

Ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἐπέσρεψαν πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου συνήχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Ἡ εἰδησις περὶ τοῦ κενοῦ τάφου ἀνανέωσε πάλιν τὴν λύπην των. Ὅλοι ἦσαν πολλὰ λυπημένοι καὶ τεθλιμμένοι, κλαίοντες καὶ ὀδυρόμενοι. Τότε ἔρχονται διὰ μιᾶς αἱ γυναῖκες ἐκεῖσαι, αἵτινες εἶχον ἰδεῖ μόνον τοὺς Ἀγγέλους εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ χωρὶς νὰ σαματήσουν, ἔτρεξαν μετὰ μεγάλης σπουδῆς εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐδιηγοῦντο περὶ τῶν εἰς τὸν τάφον φανέντων ἀσραπηφόρων Ἀγγέλων, μνηύουσαι εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς λόγους τοῦ Ἀγγέλου, ὅτι: »Ἀνέστη, καὶ θέλετε τὸν ἰδεῖ, καθὼς σᾶς ὑπέσχεθη.« Ἀλλ' οἱ μαθηταὶ δὲν ἐπίστευσαν εἰς αὐτὰς.

Μετὰ ταῦτα ἔρχεται καὶ ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἐμβαίνουσα εἰς τὴν οἰκίαν, ἐφώνηξε παρευθὺς μετὰ μεγάλης χαρᾶς:

» Ἐγὼ εἶδα τὸν Κύριον! καὶ τοὺς εἰσηγήθη ἔπειτα τὰ πάντα περιστατικῶς, λέγουσα πᾶσαν λέξιν, τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰπεῖ πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἐπροσπάθει νὰ βεβαιώσῃ τοὺς μαθητὰς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ζῆ, καὶ ὅτι αὐτὴ τὸν εἶδεν ἀληθῶς μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς της, ἐκεῖνοι ὅμως δὲν ἐπίστευαν.

Τελευταίου ἔφθασαν καὶ αἱ ἄλλαι γυναῖκες, καὶ ἐμαρτύρουν ὅλαι ὁμοθυμαδὸν μετὰ μεγάλης χαρᾶς, ὅτι ἐνεφανίσθησαν ἄγγελοι εἰς αὐτάς παρὰ τὸ μνημεῖον, ὅτι εἶδον αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὠμίλησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐνηκολίσθησαν τοὺς πόδας του. Ἀλλ' ὅμως ὅλοι οὗτοι οἱ λόγοι ἐφαίνοντο εἰς τοὺς μαθητὰς ὡς ὄνειροπολήματα· καὶ ὅχι μόνον δὲν ἐπίστευον εἰς αὐτάς, ἀλλὰ καὶ ἔμεναν πάντοτε περίλυποι καὶ ἀπαρηγόρητοι.

Δὲν δυνάμεθα βέβαια νὰ κατηγορήσωμεν τοὺς μαθητὰς, ὅτι ἐχρειάσθη παραπολὺ ἕως οὗ νὰ πισεύσωσι. Διότι ἡ ἀπιστία των δὲν προήρχετο ἀπὸ σκληρᾶν καὶ διεφθαρμένῃν καρδίᾳν, ἀλλ' ἀπὸ ὑπερβάλλουσαν χαρᾶν. Ἡ χαροποιὰ εἰδησις: Ὅτι ὁ Ἰησοῦς ζῆ! ἦτον πολὺ πλεόν μεγάλη εἰς τοὺς περισσοτέρους ἐξ αὐτῶν, παρὰ ὥστε νὰ τὴν πισεύσωσι παρευθύς. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀπιστία ἐκείνων χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ σπρίξῃ ἡμᾶς εἰς τὴν πίσιν. Ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐπομένως καὶ τὴν ζωὴν των ἐθυσίασαν διὰ νὰ βεβαιώσωσιν: Ὅτι ὁ Ἰησοῦς ζῆ! δὲν ὑπέφερον βέβαια νὰ ἦναι ἀπατημένοι. Ἡ πίσις των ἐσάθη πρῶτον ὁ καρπὸς τῶν ὀφθαλμοφανεσάτων καὶ ψηλαφητῶν ἀποδείξεων.

Τώρα ἀνηγγέλθη καὶ εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς κατὰ τὴν εὐδοκίαν τῆς θείας προνοίας ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ καὶ μάλιστα μὲ νόμιμον τρόπον. Οἱ στρατιῶται, οἵτινες ἔπρεπε κατὰ τὴν ἡγεμονικὴν προσαγῆν νὰ φυλάττωσι τὸ μνήμα τοῦ Ἰησοῦ, ἀνεπήδησαν ἀπὸ τὸν τρόμον των, καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν πόλιν,

διηγούμενοι πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς ὅλα, ὅσα ἔγειναν, ἡμιθανεῖς ὄντες καὶ δι' ὅλου ἐξεσηκότες ἀπὸ τὸν φόβον. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς καὶ Πρεσβύτεροι συναχθέντες παρευθὺς, ἐσυμβουλευόντο πρὸς ἀλλήλους τί νὰ κάμωσι. Ἀφ' οὗ οὕτως ἐσυμφώνησαν ἀναμεταξύ των, ἔδωκαν εἰς τοὺς γρατιώτας ἀργύρια ἱκανά, λέγοντες: »Εἶπατε εἰς τὸν λαόν, ὅτι οἱ μαθηταί του ἐλθόντες τὴν νύκτα, ἔκλεψαν τὸ σῶμά του, ἐν ᾧ σεῖς ἐκοιμάσθε.« Τὸ πρόβλημα τοῦτο δὲν ἤρρεσεν εἰς τοὺς γρατιώτας, διότι ἐφοβούντο μήπως, ἐὰν διαδοθῇ οὕτω, τιμωρηθῶσιν αὐτοὶ κατὰ τὸν γρατιωτικὸν νόμον, ὡς μὴ φυλάξαντες κατὰ τὸ χρέος των. Οἱ Ἀρχιερεῖς ὅμως τοὺς εἶπον: »Περὶ τοῦτου μὴ φροντίζετε παντάπασι. Καὶ ἐὰν ἀκούσῃ τοῦτο ὁ ἡγεμὼν, ἡμεῖς θέλομεν τὸν καταπίσαι, διὰ νὰ μὴ γίνῃ τίποτε εἰς ἐσᾶς.« Λαβόντες λοιπὸν οἱ γρατιῶται τὸ ἀργύριον, ἐεφήμισαν πανταχοῦ, καθὼς τοὺς προεῖπον οἱ Ἀρχιερεῖς.

Ἄλλὰ τοῦτο ἦτον ἄθλιον καὶ πολλὰ παχυλὸν ψεῦδος, τὸ ὁποῖον ὅμως, καθὼς ἕκαστον ψεῦδος, ἔφερεν ἐπὶ τὸ μέτωπον διὰ νὰ εἰπῶ οὕτως τὸν χαρακτήρα τοῦ ψεύδους. Διότι πῶς δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ μαρτυρήσῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔγεινεν, ὅταν ἐκοιμάτο; Καὶ πῶς ἤθελον δυνηθῆ οἱ μαθηταί νὰ ἀποκυλίσωσιν ἐκ τοῦ μνήματος ἓνα τοσοῦτον καὶ τοιοῦτον μέγαν λίθον, χωρὶς νὰ τοὺς καταλάβωσιν οἱ γρατιῶται, καὶ ἂν ἀκόμη ἐκοιμῶντο; Ἄλλ' ὅμως οἱ ἐχθροὶ καὶ φθονοῦντες τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγκολπώθησαν μετὰ προθυμίας τοῦτο τὸ ψεῦδος, καὶ τὸ διέσπειραν πανταχοῦ, ὥστε ἔγεινε κοινὴ ὁμιλία μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων.

Τοιαύτη εἶναι πάντοτε καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡ τύχη ἐκείνων, οἵτινες ἀπιστοῦσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἔπειτα γίνονται εὐκολόπιστοι εἰς τὸ ψεῦδος.

36. Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται εἰς τοὺς δύο μαθητὰς, τοὺς ἐρχομένους εἰς Ἐμμαούς.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν, ὑπήγακον δύο μαθηταὶ εἰς Ἐμμαούς, κώμην ἀπέχουσαν ἀπὸ τῆν Ἱερουσαλήμ σαδίου περίπου ἐξήκοντα, οἵτινες ἦσαν πολλὰ περίλυποι διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ διατριβὴ εἰς μίαν πόλιν, ἡ ὁποία ἐτόλμητε νὰ φρονεύση τὸν θειότατον ἄνθρωπον, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν θεοὺ ἐτόλμουσαν πλέον νὰ ὁμιλήσωσι κανένα ἀδελφικὸν λόγον περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἦτον εἰς αὐτοὺς, καθὼς εὐκόλως τὸ συμπεραίνει καθεὶς, ἀνυπόφορος. Ἐπροσπάθουν λοιπὸν μὲ οἰκικὰς ὁμιλίας διὰ τῆς θεωρίας τῶν θαυμασῶν ποιημάτων τοῦ Θεοῦ ἀνοίξεως οὗτης, νὰ καθιλαρύνωσι καὶ νὰ ἐλαφρύνωσιν ὀλίγον τὸν λύπην των. Ἀλλὰ ματαίως! αἱ ὁμιλίαι των διήγειρον ἀκόμη περισσότερον τὴν λύπην των καὶ ἀνεκίνουν τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς των. Ὁ ὠραῖος καὶ εὐδαίμων οὐρανὸς τῆς ἀνοίξεως ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς σκοτεινός· ὅλη ἡ ἐπανθούσα πεδιάς, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἐπεριπάτει ὁ Ἰησοῦς, ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς, ὅτι πενθεῖ.

Ἐν ᾧ λοιπὸν ἐπεριπάτουσαν τόσον περίλυποι εἰς τὸν δρόμον, καὶ περιπατοῦντες, θεὸν ὠμίλουσαν περὶ ἄλλου τινὸς, εἰμὴ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ περὶ τῶν ὅσα εἶχεν ὑποφέρει, καὶ ἐν ᾧ ἐπαραπανοῦντο μὲ οἰκειότητα πρὸς ἀλλήλους διὰ τὰς ταλαιπωρίας καὶ τὴν ἀμφιβολίαν των, ζητοῦντες νὰ παρηγορήσωσι φιλικῶς ὁ εἰς τὸν ἄλλον, καὶ νὰ προξενήσωσιν εἰς ἀλλήλους κάποιαν ἀνάπαυσιν, ἰδοὺ! ἔρχεται διὰ μιᾶς ἕξαφνα εἰς τὸ μέσον των ὁ Ἰησοῦς, ἀλλ' ὑπὸ ξένην μορφήν, καὶ ἐπεριπάτει μὲ αὐτοὺς. Ἐπαρτήρουν μὲ θάμβος τὸ εὐγενὲς καὶ

μεγαλοπρεπὲς πρόσωπον τούτου τοῦ ἀγνώστου ὄδοιπόρου, τὸν ὁποῖον ὑπολαβόντες, ὅτι εἶναι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ἐχαιρέτησαν μὲ σέβας μεγάλην.

Αὐτὸς δὲ, τοῦ ὁποῖου ἡ συμπαθεστάτη καρδιά δὲν ἠδύνατο νὰ μὲνη κρυμμένη ὑπὸ τὴν ξένην μορφήν, εἶπε παρευθὺς πρὸς αὐτὸς μὲ εὐμένειαν καὶ συμπόθειαν: »Τί λόγοι εἶναι οὗτοι, τοὺς ὁποῖους ὀμιλεῖτε ἀναμεταξύ σας; Καὶ διὰ τί εἶσθε τόσο σκυθρωποί;«

Ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο, ὁ ὀνομαζόμενος Κλεώπας, ἀπεκρίθη: »Μήπως εἶσαι σὺ μόνος ξένος μέσα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ δὲν ἠξεύρεις τί ἔγειναν εἰς αὐτὴν κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας;« Καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτούς: »Τί ἔγεινε;«

»Αἱ! (εἶπον) δὲν ἠξεύρεις τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὅστις ἦτον ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς εἰς τὰ ἔργα καὶ εἰς τοὺς λόγους, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ὄλου τοῦ λαοῦ; Δὲν ἠξεύρεις, ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον καὶ τὸν ἐσάφρωσαν; Ἡμεῖς ὅμως ἠλπίζαμεν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μέλλει νὰ λυτρώσῃ τὸν Ἰσραήλ. Καὶ τὸ μέγιστον δι' ἡμᾶς, εἶναι σήμερον τρίτη ἡμέρα ἀφ' οὗ ταῦτα ἔγειναν.«

»Ἀλλὰ« (ἐτρόσθεσαν ἀκόμη) καὶ κάποιαι γυναῖκες μαθήτριαι αὐτοῦ μᾶς ἐξέπληξαν ὄχι ὀλίγον, καὶ μᾶς ἔφερον εἰς θάμβος. Αὐταὶ ὑπῆγαν τὸ πρῶτ' ἔξω εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ μὴ εὑροῦσαι πλεον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ἐπέσβεψαν λέγουσαι, ὅτι εἶδον τινὰς Ἀγγέλους, οἵτινες εἶπον πρὸς αὐτάς, ὅτι ζῆ. Τινὲς δὲ ἀπὸ ἡμᾶς ὑπῆγαν ὡσαύτως εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον αὐτὸ τῷ ὄντι κενόν, καθὼς καὶ οἱ γυναῖκες εἶπον. Τοῦτου ὅμως τὸν ἴδιον δὲν εἶδον! Εἰς ταυτην τὴν διηγησιν εἶπον οἱ δύο μαθηταὶ ἐκεῖνο μόνον, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ ἠξευραν, ἐπειδὴ τίποτε περισσότερον δὲν εἶχον μάθει πρὶν γύγωσιν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Τότε εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς: »Ὡ ἀνόκτοι καὶ βρα-
δεῖς τῇ καρδίᾳ! Τόσον βαρὺ σᾶς φαίνεται, τὸ νὰ πισεύητε εἰς
ὅσα οἱ Προφῆται προεῖπον; Δὲν ἔπρεπεν ὁ Χριστὸς νὰ
πάθῃ ὅλα ταῦτα, καὶ οὕτως νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν δόξαν του«;
Καὶ τότε ἤρχισεν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν καὶ ὅλους τοὺς Προφῆτας
νὰ ἐξηγῆ εἰς αὐτοὺς ὅλας τὰς Γραφὰς, ὅσαι διελάμβανον
περὶ αὐτοῦ.

Ἐν τοσούτῳ ἐπλησίασαν εἰς τὴν κώμην, ὅπου εἶχον κα-
τὰ νοῦν νὰ ὑπάγωσι. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐπροσποιεῖτο, ὅτι θέλει
νὰ ὑπάγῃ μακρύτερα. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο τὸν παρεκάλουν θερ-
μότερα καὶ φιλικώτερα, λέγοντες: »Μείνον μεθ' ἡμῶν!
Διότι εἶναι πλέον ἐσπέρα, καὶ ὁ ἥλιος κλίνει εἰς τὴν δύσιν.«
Καὶ ὑπῆγε μετ' αὐτῶν.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐκάθισαν ὁμοῦ
καὶ οἱ δύο μαθηταὶ ἀντικρὺ εἰς αὐτὸν, προσφέροντες εἰς τοῦ-
τον τὸν ἀγαπητὸν ξένου μετὰ χαρᾶς ὅλου τὸν πλοῦτον
τῆς πτωχικῆς των καλύβης. »Ὡ! πόσον ἐπαρηγορήθησαν τώρα
μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοσούτων παθῶν! Ποία εὐφρόσυτος ἐ-
σπέρα ἦτον δι' αὐτοὺς μετὰ τὴν ἡμέραν ταύτης τῆς θλίψεως!
Ἡ καρδιά των ἦτον τώρα εὐδῖος, καθὼς ὁ οὐρανὸς τῆς ἀνοι-
ξεως, ἡσυχος, καθὼς ἡ παυσέληνος ἐσπέρα. Ἡ πρὸς τὸν
Ἰησοῦν πίσις αὐτῶν ἦτον σαθερωτέρα, παρ' ἄλλοτε ποτὲ,
ἀφ' οὗ ἔμαθαν, ὅτι ζῆ. Ἡ ἀγάπη των πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν ἔγεινεν ἤδη ἔτι θερμότερα, ἀφ' οὗ συνειδῶν, ὅτι ἀπὸ
ἀγάπην ἀπέθανε. Τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ ἴδωσι πάλιν τὸν ἀνα-
σάντα, μόλις ἐτόλμων νὰ τὴν φαντασθῶσιν· ἀλλ' ὅμως δὲν
εἶχε φθάσει ἀκόμη ἡ σιγμὴ τῆς μεγίστης ταύτης χαρᾶς των.
Ἐν ᾧ δὲ ἐκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν ὁμοῦ, λαμβάνει τὴν
ἄρτον ὁ Ἰησοῦς, τὸν εὐλογεῖ, τὸν κόπτει, καὶ τὸν δίδει εἰς
αὐτοὺς. Κατὰ ταύτην τὴν σιγμὴν διηνοιχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ
αὐτῶν, καὶ τὸν ἐγνώρισαν. Εἶδον ἀμέσως τὸ ἐρασμιώτατόν

καὶ ἐπεικέσατον πρόσωπόν του, καὶ ἐνόμισαν, ὅτι βλέπουσιν ἔμπροσθέν των ἀνεργόμενον οὐρανόν. Ἀλλὰ παρευθὺς ἔγεινεν ἄφαντος ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των.

Τότε, ἀφ' αὐτῶν συνῆλθον εἰς ἑαυτοὺς ἀπὸ τὴν ἔκστασιν καὶ χαρὰν, καὶ ἄρχισαν πάλιν νὰ ὀμιλῶσιν, εἶπον πρὸς ἀλλήλους: »Δὲν ἐφλογίζετο ἡ καρδιά μας, ἐν ᾧ μᾶς ὠμίλει εἰς τὸν δρόμον, καὶ μᾶς ἐξήγει τὰς γραφάς;« Καὶ μετὰ ταῦτα ἐσηκώθησαν εὐθὺς ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἔδραμον, ἂν καὶ ἦτον ἤδη ἄργά, εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, γεμάτοι ἀπὸ εὐκρινῆ ἀγάπην, διὰ νὰ φέρωσι τὴν χαροποιὰν ταύτην εἶδῃσιν καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς μαθητάς.

Εὗρον δὲ τοὺς Ἀποστόλους καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν μαθητῶν συνθηροισμένους, οἱ ὅποιοι εἶχον καὶ αὐτοὶ λάβει ἄλλην νέαν εἶδῃσιν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἰησοῦς, ὁ συμπαθὴς φίλος τῶν μετανοούντων ἁμαρτωλῶν, εἶχεν ἐν τοσούτῳ φανερωθῆ καὶ εἰς τὸν καταλυπούμενον Πέτρον, τὸν ὁποῖον ἔθλιβε κατάκαρδα ἢ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀπιστία του, διὰ νὰ τὸν παρηγορήσῃ καὶ αὐτὸν φιλικῶς. Ὁθεν ὅλοι ἐφώνησαν παρευθὺς πρὸς τοὺς δύο μαθητάς μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ εἶπον: »Τῷ ὄντι ἀνέστη ὁ Κύριος, καὶ ἐφάνη καὶ εἰς τὸν Σίμωνα.« Τότε ἐδιηγήθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ δύο, ὅτι τοὺς ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν δρόμον, καὶ ὅτι τὸν ἐγνώρισαν, ἐν ᾧ ἔκοπτε τὸν ἄρτον.

Καὶ διὰ ταύτης τῆς κατανυκτικωτάτης περιστάσεως, ἀγαπητοί μου! ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστάς, νὰ δείξῃ ἐδῶ ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, τί θέλει εἶναι τώρα ἐν τῷ οὐρανῷ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Οὗτος, ὁ παντογνώστης, ὅστις ἔβλεπε τοὺς δύο ἐκείνους μαθητάς ἐδεύοντας εἰς τὴν Ἐμμαοὺς κώμην, πρὶν ἔλθῃ εἰς αὐτοὺς, ὅστις ἤκουε τοὺς λόγους των, καὶ ἔβλεπε τὴν τεθλιμμένην αὐτῶν καρδίαν, βλέπει καὶ ἡμεῖς ὅπουδήποτε καὶ

ἂν ἡμεῖς πάνποτε, ἀκούει τὰς ὁμιλίαις μας, ἤξεύρει καὶ τοὺς
 πλέον ἀποκρύφους συλλογισμοὺς μας. Οὗτος, ὅστις ἦτον
 πλησίον εἰς αὐτοὺς, χωρὶς αὐτοὶ νὰ τὸν γνωρίζωσιν, εἶναι
 πάνποτε πλησίον καὶ εἰς ἡμᾶς, χωρὶς οὔτε ἡμεῖς νὰ τὸν βλέ-
 πωμεν. Ὅπου εἶναι δύο συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομά του, ἐκεῖ
 εἶναι καὶ αὐτὸς εἰς τὸ μέσου των. Αὐτὸς, ὁ φιλανθρω-
 πώτατος, ὅστις τοὺς εὐσπλαγχνίσθη μὲ τόσν ἐπιείκειαν,
 καὶ ἐπεσκέφθη τὴν πτωχικὴν των καλύβην, δεδοξασμένος,
 καθὼς εἶναι καὶ τώρα εἰς τὸν οὐρανὸν. διὰ νὰ τοὺς παρη-
 γορήσῃ καὶ νὰ τοὺς χαροποιήσῃ, ἀγαπᾷ καὶ ἡμᾶς, καὶ δὲν
 ἔχει, οὔτε τῶρ ἀκόμη, καμμίαν μεγαλτέραν χαρὰν, εἰ-
 μὴ, νὰ χαροποιῇ καὶ νὰ παρηγορή τοὺς τεθλιμμένους. Ὁ
 παραμικρὸς σναγμὸς τὸν κινεῖ εἰς συμπάθειαν, καὶ πᾶν
 δάκρυον πίπτει, νὰ εἰπῶ οὕτως, ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν του.
 Οὗτος, ὁ τὰ πάντα ἐνεργῶν, ὅστις διήνοιξε τὸν νοῦν
 των, διὰ νὰ καταλαμβάνου τὰς Γραφὰς, καὶ ἐθέρμανε τὰς
 καρδίας των, ὁμιλεῖ καὶ τῶρ ἀκόμη διὰ τοῦ πνεύματός του εἰς
 τὰς καρδίας μας, καὶ ἀποκαλύπτει εἰς καθένα τὴν ἀλήθειαν,
 ὅστις τὴν ἀνερευνᾷ ὀρθῶς. Οὗτος, ὁ τῶν πάντων μισ-
 θαιοδότης, ὅστις ἀνταμείβει μὲ τοιαύτην ἀνέκφραστον
 χαρὰν τὴν φιλοξενίαν, τὴν ὁποίαν ἐνόμισαν οἱ δύο οὔτοι μα-
 θηταί, ὅτι κάμνουσιν εἰς κανένα ξένον, ἀνταμείβει καὶ τῶρ
 ἀκόμη ἐδῶ εἰς τὴν γῆν τοὺς ἐναρέτους ἀνθρώπους μὲ οὐρα-
 νίαν χαρὰν. Αὐτὸς θεωρεῖ καὶ τῶρ ἀκόμη ὅτι κάμνο-
 μεν εἰς κανένα ξένον ἢ χρεῖαν ἔχοντα, ὡς ἐὰν τὸ ἐκάμαμεν
 εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, καὶ μέλλει νὰ τὸ ἀνταμείψῃ ἐδῶ ἢ ἐκεῖ
 μὲ τοιοῦτον ἐξαίρετον τρόπον καὶ μὲ τοιαύτην ἀνέλπιστον χα-
 ρὰν καθὼς πάνποτε. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, εἶναι καὶ τώρα καὶ
 πάνποτε ὁ αὐτός. Ὅτι ἦτον μόνον δι' ὀλίγους τινὰς ἐδῶ
 εἰς τὴν γῆν ἐν καιρῷ τῆς ταπεινώσεώς του καὶ εἰς τὰς ἡμέρας,
 κατὰ τὰς ὁποίας διέτριψεν εἰς τὴν γῆν μετὰ τὴν ἀνά-

ξασίν του, τούτο θέλει εἶσθαι καὶ τώρα, ἐν ᾧ εἶναι ἐν τῇ δοξῇ του, εἰς ὅλους ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους.

Εἰς τούτους τοὺς δύο καλοὺς μαθητάς, τοὺς ὁποίους τόσο ἐχαροποίησε, μᾶς δεικνύει ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πῶς πρέπει νὰ ἡμεῖς διατεθειμένοι, διὰ νὰ γίνωμεν μέτοχοι μιᾶς τοιαύτης εὐτυχίας. Οὗτοι εἶχον ἀγαθὴν θέλησιν. Ἡ καρδιά των δὲν ἦτον προσηλωμένη εἰς τὸ ἀργύριον, εἰς τὰς τιμὰς καὶ ἠδονὰς, ἀλλ' ἐζήτουν πάντοτε τι καλῆτερον. Ἡ ἀπολύτρωσις τῶν ἀνθρώπων, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἦτον προτιμώτερα εἰς αὐτούς. Ἡ μεγίστη αὐτῶν ἡδονὴ ἦτον εἰς τὰς ἀγίας Γραφάς, καὶ ἠσθάνοντο μεγάλην εὐχαρίστησιν εἰς τὴν καρδίαν των, ἀκούοντες νὰ τὰς ἐρμηνεύωσι. Ἦσαν πλήρεις ἀγάπης πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Περὶ αὐτοῦ ὀμιλοῦν ἀσμενέστατα, περὶ αὐτοῦ ἀκούουσι μετὰ πάσης χαρᾶς, αὐτὸς πληροῖ ὅλην τὴν καρδίαν των. Τὸ νὰ χάσωσιν αὐτὸν εἶναι ἡ μεγαλητέρα λύπη των, ἢ δὲ ἀνεύρεσις αὐτοῦ εἶναι ἡ μεγίστη χαρά των. Αὐτοὶ ἦσαν φιλιανθρωπότετοι. Εἶχον μεγίστην ἀγάπην καὶ πρὸς τοὺς συμμαθητάς των, διὰ τὴν ἀγάπην τῶν ὁποίων ἐπεριπάτησαν τὴν νύκτα τριῶν σχεδὸν ὥρων δρόμον πλήρεις ἀγάπης πρὸς ἕνα ξένον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον, ὅτι ξενίζουσι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐφύλαττον πιστῶς τὸν λόγον του: »Ἀγαπάτε ἀλλήλους.« Διὰ τοῦτο ἐπληρώθη ἀξιολογώτατα εἰς αὐτοὺς καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ λόγος: »Εἰς ἐκεῖνον, ὅστις μὲ ἀγαπᾷ καὶ φυλάττει τὸν λόγον μου, θέλω ἐμφανισθῆ.«

Τελευταῖον ἔδειξε πρὸς τούτοις ὁ Ἰησοῦς τὸν ὠραῖον καὶ μέγαν σκοπὸν, καὶ τὸ τέλος ὅλων τῶν παθημάτων, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς ἡμᾶς ὅλους τὸν ἑαυτοῦ του ὡς παράδειγμα, ὅτι τὰ παθήματα φέρουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν χαράν. Τοῦτο δὲ ἀπεδείκνυσεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν Προφητῶν τὰ βιβλία. "Ἄς ρίψωμεν

λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν βλέμμα ὁπίσω! Ὁ Ἀβραάμ ἔγινε πατὴρ ἑνὸς ὀλοκλήρου πισοῦ ἔθνους διὰ τοῦ τραγε-
ρωτάτου πάθους, τοῦ νὰ ἰδῆ τὸν μονογενῆ καὶ ἀγαπητόν του
υἱὸν ἐπάνω εἰς τὴν πυράν. Ὁ Ἰωσήφ ἀνυψώθη εἰς τὸν θρό-
νον ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ τῶν ἀλύσεων καὶ τοῦ δεσμωτηρίου, καὶ
ἔγενεν ὄλων τῶν συγγενῶν του καὶ ἑνὸς ὀλοκλήρου ἔθνους ὁ
εὐεργέτης. Ὁ Μωϋσῆς ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ ὅλας τὰς δόξας καὶ
τὰς τρυφὰς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς καὶ ὡς πτωχὸς φυγὰς νὰ περι-
πλανᾶται, διὰ νὰ ἀποκατασταθῆ ποτὲ ἀρχιερατῆγος καὶ νο-
μοδότης τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ Δαβὶδ ἔπρεπε νὰ περάσῃ ὀλοκλή-
ρους χρόνους εἰς φρικτὰς ἐρημίας, καὶ δὲν ἦτον οὐδεμίαν ὥραν
ἀσφαλῆς ἀπὸ τὸν θάνατον, διὰ νὰ γίνῃ μέγας βασιλεὺς καὶ
ιερός ψαλμωδός. Ὁ Δανιὴλ ἐρρίφθη εἰς τὸν λάκκον τῶν
λεόντων, καὶ οἱ τρεῖς φίλοι του εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός,
διὰ νὰ ἐκβωσῶν ἐκεῖθεν ὡς μεγαλόφωνοι κήρυκες τοῦ ἀληθι-
νοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰωάννης κατεπόθη ἀπὸ τὸ κῆτος τῆς θαλάσ-
σης, καὶ ἦτον τρεῖς ἡμέρας ἐνταφιασμένος ζωντανὸς εἰς τὴν
κοιλίαν τούτου, διὰ ναφέρῃ μίαν μεγάλην μητρόπολιν εἰς με-
τάνοιαν καὶ ἐπομένως δι' αὐτῆς νὰ σωθῆ. "Ολοι οὗτοι, καὶ
ἄλλοι ἀκόμη ἀναρίθμητοι ἐτελείωσαν διὰ παθημάτων, καὶ
τὸ πάθος ἑνὸς ἐκάστου ἐσάθη εὐλογία διὰ πολλοὺς ἄλλους.
Χειρότερα παρὰ ὅλους τούτους ἐταπειώθη ὁ Ἰησοῦς Χρι-
στὸς ἕως εἰς τὸν σαυρικὸν θάνατον, διὰ νὰ τελειώσῃ ὡς
ἄνθρωπος διὰ παθημάτων, ἔπειτα νὰ ὑψωθῆ ἐπάνω ἀπὸ
ὅλους, καὶ νὰ γίνῃ ὄλου τοῦ κόσμου Λυτρωτῆς ἀπὸ τῆς ἀμαρ-
τίας, τῆς ταλαιπωρίας καὶ τοῦ θανάτου. "As ἡμεῖς λοιπὸν
εὐγνωμόνες πάντοτε εἰς αὐτὸν, διότι ἀνέλαβεν ἐπάνω του τὸ
πάθος τοῦτο, διὰ νὰ γένῃ Σωτὴρ ἡμῶν. Ἀλλ' ἂν συμπίσχωμεν
καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ, θέλομεν δοξασθῆ ποτὲ, καθὼς καὶ αὐ-
τός. "Oστις δὲν θέλει νὰ πάσῃ, οὗτος ζητεῖ νὰ φθάσῃ εἰς
τὴν δόξαν δι' ἄλλου τινὸς θράμου, παρὰ διὰ τοῦ ὁποῖου ἀνυ-

ψώθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τόσοι ἄλλοι μεγάλοι καὶ ἔνδοξοι ἄνδρες.

37. Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται εἰς τοὺς Ἀποσόλους.

Τὴν ἑσπέραν ἐκείνης τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ θανάτου, ἐφανερώθη πρὸς τοῦτοις καὶ εἰς τοὺς Ἀποσόλους, οἵτινες ἦσαν εἰς τὸν οἶκον συνηθροισμένοι. Ἦτο πλέον βράδυ, καὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων εἶχον ἐπιμελῶς κλεισμένας τὰς θύρας τῆς οἰκίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν συνηγμένοι. Ἐκάθηντο δὲ ἀκόμη εἰς τὴν τράπεζαν καὶ συνωμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ ὅλων τῶν εἰδήσεων, τὰς ὁποίας ἔμαθον ὅλην τὴν ἡμέραν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τινὲς μεταξὺ αὐτῶν δὲν εἶδον ἀκόμη νὰ πιεεύσῃσι. Τότε ὁ Ἰησοῦς φανεὶς ἕξαφθα εἰς τὸ μέσον των λέγει πρὸς αὐτούς: »Εἰρήνη ὑμῖν«!

Εἶναι ἀπερίγραπτος ὁ τρόμος, ὅστις κατεκυρίευσεν αὐτούς. Ἐξέστησαν παντάπασιν ἀπὸ τὸν φόβον, καὶ ὑπωπτεύθησαν μάλιστα, μήπως εἶναι τὸ ἀποχωρισθὲν πνεῦμά του. Καὶ δικαίως· διότι καὶ ἡμεῖς ἠμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν, τὴν ἥθελε γίνῃ εἰς ἡμᾶς, εἴαν ἐχάναμεν διὰ τοῦ θανάτου τὸν πλέον ἀγαπητόν μας φίλον, ἔπειτα τὸ ἑσπέραν συνηθροίζομεθα περὶ τὴν τράπεζαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος πολλάκις ἐκάθηντο, καὶ αἰφνιδίως ἐβλέπαμεν νὰ ἔλθῃ ἔμπροσθέν μας οὗτος ὁ ἀγαπητός καὶ παρ' ἡμῶν πικρότατα θρηνοῦμενος φίλος!

Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶπε προσηνῶς καὶ οἰκειῶς μὲ τὴν ἰδιότητά του εἰς αὐτὸν χαριεσάτην φωνήν: »Διὰ τί ταράττεσθε οὕτως, ἀγαπητοί! καὶ διὰ τί ἀναβαίνουσι τοιοῦτοι διαλογισμοὶ εἰς τὰς καρδίας σας; Μὴ φοβεῖσθε. Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἴδιος Ἰησοῦς,

ὁ σαυρωθεὶς ὑπὲρ ὑμῶν. Ἴδετε τὰς χεῖρας μου καὶ τοὺς πόδας μου. Διὰ τούτων βέβαια τῶν πληγῶν πρέπει νὰ γνωρίσπτε, ὅτι ἐγὼ εἰμί. » Ἐδείξεν εἰς αὐτοὺς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ἔτι δὲ καὶ τὴν πλευράν του, λέγων: Ὑπλάφισατέ με, καὶ ἴδετε! ὅτι τὸ πνεῦμα δὲν ἔχει οὔτε σάρκα οὔτε ὀστέα, καθὼς ἐμὲ βλέπετε ἔχοντα. «

Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ ἀκόμη δὲν ἐδύναντο ἀπὸ τὴν μεγίστην αὐτῶν χαρὰν νὰ πισεύσωσι, καὶ νὰ συνέλθωσιν εἰς τὸν ἑαυτοῦ τους ἀπὸ τὴν ἔκστασιν. Ἐπειδὴ δὲ ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν πολλὰ δειλῶς καὶ ξένης, λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς: » Ἐχετε ἐδῶ τίποτε νὰ φάγω; » Καὶ αὐτοὶ τὸν ἔδωκαν μέρος ὀψαρίου ὀπτοῦ καὶ ὀλίγον μέλι, τὰ ὅποια λαβῶν ἔφαγεν ἔμπροσθέν των, καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς. Διὰ ταύτης τῆς οἰκειότητος, ἀφ' οὗ δηλ. τὸν εἶδον νὰ φάγῃ πάλιν εἰς τὸ μέσον των, καθὼς τὸ πρότερον, ἔχασαν πάντα φόβον, καὶ ἔχαιρον ἀπερίγραπτα, διότι εἶδον ζωντανὸν τὸν Κύριόν των.

Ὁ δὲ ὁ Ἰησοῦς ὠνειδίσει τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, διότι δὲν ἠθέλησαν νὰ πισεύσωσιν εἰς ἐκείνους, οἵτινες τὸν εἶδον μετὰ τὴν ἀνάστασίν του. Ὁθεν διήνοιξε τὸν νοῦν των νὰ καταλαμβάνωσι τὰς Γραφὰς, ἔπειτα τοὺς εἶπεν οὐκολούθως τὰ ἑξῆς: » Τοῦτο εἶναι, καθὼς ἐγὼ σὰς ἔλεγα πάντοτε, ἐν ᾧ ἤμην μαζί σας: Ὅτι πρέπει νὰ πληρωθῶσιν ὅλα, ὅσα εἶναι γεγραμμένα περὶ ἐμοῦ εἰς τὰ βιβλία τοῦ Μωϋσέως, εἰς τοὺς Προφῆτας καὶ εἰς τοὺς Ψαλμούς. Οὕτως εἶναι γεγραμμένα, καὶ οὕτως ἔπρεπε νὰ πάθῃ ὁ Χριστὸς, καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν νὰ ἀναστῆ ἔκ των νεκρῶν. Καὶ τώρα πρέπει νὰ κηρυχθῇ τὸ ὄνομά του πρῶτον μὲν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, διὰ νὰ μετανοήσωσι καὶ νὰ λάβωσι τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν των. Σεῖς δὲ θέλετε εἰσεθε οἱ μάρτυρες ὅλων τούτων. «

Πρὶν δὲ χωρισθῆ ἀπ' αὐτῶν, εἶπεν ἀκόμη μίαν φοράν

πρὸς αὐτούς: »Εἰρήνη ἡμῖν! Καθὼς ἔστειλεν ἐμὲ ὁ Πατήρ, οὕτω καὶ ἐγὼ στέλλω ἐσᾶς.« Καὶ ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα, ἐνεφύσῃσεν εἰς αὐτούς, καὶ λέγει: »Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον: Ἄντινων τὰς ἁμαρτίας συγχωρήσητε, θέλουν εἶναι συγχωρημένοι· καὶ ὄντινων δὲν συγχωρήσητε, θέλουν εἶναι ἀσυγχώρητοι.« Ταῦτα εἰπὼν, ἔγεινεν ἄφαντος ἀπὸ τοῦς ὀφθαλμοῦς των.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ἀγαπητοί μου! ὁ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν, ἐσήμανεν ἐδῶ κατὰ πρῶτον συμβολικῶς διὰ τῆς ἐμφυσήσεως εἰς τοὺς μαθητάς του, ὅλον τὸν μέγαν σκοπὸν τῆς ἀναστάσεώς του. Ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν πρῶτον ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα του· ἡ δὲ ὠραία αὕτη εἰκὼν διεφθάρη εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ἁμαρτίας. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἔφυγεν ἀπ' αὐτὸν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔγεινεν ἄγρα τοῦ θανάτου καὶ τῆς κολάσεως. Ὁ δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς θέλει νὰ ἀναπλάσῃ πάλιν ἐκ νέου ὅλον τὸν ἄνθρωπον, καὶ διὰ τῆς ἐξαλείψεως τῆς ἁμαρτίας νὰ ἀνακαινίσῃ εἰς αὐτὸν τὴν καθαρὰν καὶ ἄσπιλον τοῦ Θεοῦ εἰκόνα· νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸ Πνεῦμά του, καὶ νὰ τοῦ ἐτοιμάσῃ οὕτω ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀτελεῦγτητον μακαριότητα. Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἦτον ἡ ὀρατὴ ἀρχὴ τῆς δευτέρας ταύτης δημιουργίας. Καθὼς ὁ Θεὸς τότε εἰς τὴν πρῶτην τοῦ ἀνθρώπου πλάσιν εἰς σημεῖον, ὅτι πρέπει νὰ ζωοποιηθῇ ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἐνεφύσῃσεν εἰς αὐτόν: τοιοῦτοτρόπως ἐμφυσᾷ καὶ τώρα ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς μαθητάς του, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ νὰ καταλάβουν, ὅτι πρέπει νὰ ἀναπλασθῶσιν, οὕτως εἰπεῖν, ὅλως ἐκ νέου, διὰ νὰ μὴ βασιλεύῃ πλέον εἰς αὐτούς τίποτε, τὸ ὅποιον δὲν ἤθελεν εἶναι σύμφωνον μὲ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, οὔτε νὰ πνέῃ πλέον καμμίᾳ πνοῇ ἁμαρτίας εἰς τὴν ἀναπνοήν των. Ἀλλὰ νὰ ζῶσιν ὅλως διόλου ἀπὸ τὸ πνεῦμά του καὶ νὰ ἦναι μία πνοὴ καὶ μία ζωὴ μὲ αὐτοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε δεύτερον, ὅτι θέλει νὰ συστήσῃ ἐδῶ μένιμον παιδευτήριον, διὰ τοῦ ὁποῖου μέλλουν ὅλοι οἱ

ἄνθρωποι νὰ ἀνακαινισθῶσι διαφθαρέντες ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας, νὰ λάβωσι πάλιν τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς αἰωνίου ζωῆς. Μετάνοια, (ἢ γουν μετᾶλλαξις τοῦ διεφθαρμένου φρονήματος) εἶναι καὶ μένει ἀρχὴ τῆς σωτηρίας, τοῦ ἀνακαινισμού εἰς εἰκόνα Θεοῦ, καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἐν ὅσῳ ὁ Ἰησοῦς διέτριβεν εἰς τὴν γῆν, κατεγίνετο, τοὺς μὲν ἀμαρτωλοὺς νὰ προτρέπη εἰς μετάνοιαν, τῶν δὲ μετανοούντων τὰς ἀμαρτίας νὰ συγχωρῇ. Μὲ τὸν λόγον: Μετανοεῖτε! ἄρχισε τὸ διδασκαλικὸν τοῦ ἐπάγγελμα, καὶ μὲ τὴν συγχώρησιν ἐνὸς μετανοούντος ἀμαρτωλοῦ, ἔκλινε, τὴν κεφαλὴν του καὶ ἐξέπνευσε. Τώρα δὲ, μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν του ἀνάστασιν, ἐν ᾧ μετετέθη εἰς κρείττονα ζωὴν, πατήσας τὸν θάνατον, καὶ ἔμελλε πλεον μετ' ὀλίγου νὰ ἀφήσῃ ταύτην τὴν γῆν, ἐπιφορτίζει πάλιν τὸ μέγα τοῦτο διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα εἰς τοὺς μαθητάς του. Αὐτοὶ ἔπρεπε νὰ παρακινῶσι τοὺς ἀνθρώπους ὡς Ἀπόστολοι αὐτοῦ εἰς μετάνοιαν, ἔπρεπεν ὡς πληρεξούσιοι αὐτοῦ νὰ συγχωρῶσι τὰς ἀμαρτίας εἰς τὸ ὄνομά του, ἔπρεπε νὰ πολιτεύονται μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὡς τοποτηρηταὶ του, καὶ νὰ μὴ δίδωσι τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν εἰς κανένα, ὅστις ἐπέμενε εἰς τὰς ἀμαρτίας του, χωρὶς νὰ σέβεται παντελῶς τὴν μεγάλην ταύτην οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους γενομένην. Διότι αἱ ἀμαρτίαι τοιούτων ἀνθρώπων, μένουσι φυλαγμέναι εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.

Μία παρατήρησις ἀνήκει ἀκόμη ἐδῶ περὶ τῆς ὠφελείας τῆς Κυριακῆς. Εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν ἀνέστη ὁ Ἰησοῦς ἐκ νεκρῶν, καὶ ἐφανέρωθη εἰς τοὺς μαθητάς του. Αὕτη λοιπὸν ἡ ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ἔμεινεν εἰς αὐτοὺς ἱερά. Καθὼς ἕως τότε ἐφύλαττον τὸ σάββατον πρὸς ἀνάμνησιν τῆς πρώτης δημιουργίας τοῦ παντός, οὕτως ἔμεινεν εἰς αὐτοὺς ἕκτοτε ἡ Κυριακὴ ἀδιάκοπος ἀνάμνησις τῆς δευτέρας δημιουργίας (ἢ γουν τοῦ ἀνακαινισμού τοῦ ἀνθρώπου εἰς εἰκόνα Θεοῦ καὶ

εἰς ζωὴν αἰώνιον, τῆς ὁποίας ἐνέχυρον κάλλιστον εἶναι εἰς ἡμᾶς ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ. Ἄς ἀπέχωμεν λοιπὸν μακρὰν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἀπὸ τοῦ νὰ βεβηλόσωμεν τὴν ἡμέραν τοῦ Κυρίου δι' ἀργίας ἀπρεποῦς καὶ ἔργων πονηρῶν περισσότερον παρὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος. Πᾶσα Κυριακὴ πρέπει νὰ ᾖ καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ ἑορτὴ τῆς ἀθανασίας. Πρέπει νὰ ᾖ ἀφιερωμένη εἰς τὸν ἀνακαινισμὸν τοῦ πνεύματος καθ' ὅλα τὰ καλά.

38. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Θωμᾶς.

Εἰς ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους δὲν ἦτον εἰς τὴν οἰκίαν, ὅτε ἐφανερώθη εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ οὗτος ἦτον ὁ Θωμᾶς. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταί, εὐθύς ἀφ' οὗ τὸν εἶδον, ἐφώναξαν περιχαρεῖς πρὸς αὐτόν: »Ἡμεῖς εἶδομεν τὸν Κύριον!« καὶ τοῦ εἰδηγήθησαν ἔπειτα ὅλα περιστατικῶς. Ὁ δὲ Θωμᾶς εἰς τοὺς λόγους τῶν ἀπιστῶν, καὶ νομίζων τοῦτο ἀδύνατον, τοὺς εἶπε καθαρά: »Ἐὰν δὲν ἴδω εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τοῦ σημείου τῶν καρφίων· καὶ ἐὰν δὲν βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὴν τρύπαν τῶν καρφίων, καὶ τὴν χεῖρα μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, δὲν θέλω τὸ πιστεῦσαι.«

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἦσαν πάλιν οἱ μαθηταί συνηθροσμένοι εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου συνήθως ἐσυνάζοντο, καὶ ὁ Θωμᾶς ἦτον μετ' αὐτῶν. Τότε ἔρχεται διὰ μιᾶς ἑξαφνα ὁ Ἰησοῦς, μὲν ὅλον ὅτι ἦσαν κλειτμένοι αἱ θύραι, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει πρὸς αὐτούς: »Εἰρήνη ὑμῖν.«

Ἐπειτα στροφείς καὶ πρὸς τὸν Θωμᾶν, λέγει: »Θωμᾶ! ἴδε τὰς χεῖρας μου, καὶ βάλε τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὰς τρύπας αὐτῶν! Ἐκτεινον τὴν χεῖρα σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴν εἶσαι ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.«

Ὁ δὲ Θωμᾶς ὑπερεκλαγεῖς καὶ ἐν ταύτῳ ὑπερχαρεῖς, ἔ-
πεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ πλήρης εὐλαβείας, καὶ δὲν ἤ-
δυνήθη νὰ προφέρῃ ἄλλο, εἰμὴ τοῦτου τὸν λόγον: »Ὁ Κύριός
μου καὶ ὁ Θεός μου.«

Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν: »Ἐπειδὴ Θωμᾶ! μὲ εἶ-
δες, διὰ τοῦτο πιστεύεις! Μακάριοι ὅσοι πιστεύουσι χωρὶς νὰ
μὲ ἰδῶσι.«

Αὕτη ἡ ὠραία παρατήρησις, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν αὐτὸς
ὁ Ἰησοῦς περὶ ταύτης τῆς Ἰσθρίας, ἔγινεν ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν
πρὸς ἡμᾶς ἀγάπην του.

Καθεὶς βέβαια ἤθελε σοχάζεται, ὅτι, ἐὰν ἡμεῖς ἡμ-
πορούσαμεν νὰ ἀπολαύσωμεν ὀλίγας μόνου στιγμᾶς τὴν ὁποίαν
ὁ Θωμᾶς ἀπῆλαυσεν εὐτυχίαν, τοῦτο ἤθελε μᾶς εἶναι
ικανὸν εἰς ὅλην μας τὴν ζωὴν. Ἡθέλαμεν εἰσθαι πάντοτε δια-
φυλαγμένοι ἀπὸ πάσαν ἀμφιβολίαν, ἐνισχυμένοι εἰς ὅλα τὰ
καλὰ, πεφυλαγμένοι ἀπ' ὅλα τὰ κακὰ, καὶ παρηγορημέ-
νοι εἰς ὅλα τὰ πάθη. Ἄλλ' ἐπειδὴ τῶρα δὲν βλέπομεν
πλέον αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν, δὲν μένει ἄλλο τι εἰς ἡμᾶς, παρὰ
νὰ πιστεύωμεν εἰς ἐκείνους, οἵτινες τὸν εἶδον, τοῦ ἐψηλάφησαν
τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ μάλιστα ἔβαλαν καὶ τὸν
δάκτυλόν των εἰς τὰς τρύπας τῶν καρφίων καὶ τὴν χεῖρά των
εἰς τὴν πληγὴν τῆς πλευρᾶς του, καὶ οἱ ὅποιοι ἐμαρτύρουν
τοῦτο δι' ὅλης των τῆς ζωῆς ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου, μ' ὅ-
λον ὅτι εἰς τὴν γῆν δὲν ἀπελάμβανον ἐκ τούτου τίποτ' ἄλ-
λο, εἰμὴ τοὺς τρομερωτάτους διωγμοὺς, καὶ τὸν σκληρότατον
θάνατον, καὶ οἵτινες ἐπομένως εἶναι τῷ ὄντι ἀξιόπιστοι.
Καὶ αὕτη ἡ πίσις, ἐὰν μάλιστα ἦναι ζῶσα, μᾶς ἀποκατα-
σῆναι καὶ ἐδῶ ἀκόμη εἰς τὴν γῆν τόσου μακαρίους, ὅ-
σον ἐσάθη ὁ Θωμᾶς, ὅτε εἶδεν εἰς τὴν δεδοξασμένην του
μορφὴν τὸν ἀνασάντα Ἰησοῦν. Τότε βλέπομεν καὶ ἡμεῖς βέ-
βαια μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰησοῦν, τὸν Κύριον καὶ Θεόν μας!

39. Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται εἰς τοὺς μαθητὰς του
παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας.

Οἱ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, ὑπῆγαν πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν. Μίαν ἑσπέ-
ραν, ὅτε ἦσαν ὁμοῦ ὁ Πέτρος, Ἰωάννης, Ἰάκωβος, Θωμᾶς,
Ναθαναὴλ, καὶ ἄλλοι δύο ἀκόμη ἐκ τῶν μαθητῶν, λέγει ὁ
Πέτρος πρὸς αὐτοὺς: »Ἐγὼ ὑπάγω νὰ ψαρεύσω.« Οἱ δὲ
ἄλλοι τὸν εἶπον. »Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς μαζίσου.« Κατέβη-
σαν λοιπὸν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐμβῆκαν εἰς ἓν πλοιάριον,
ἔρριψαν τὰ δίκτυά των, ἀλλὰ δὲν ἐπιάσαν οἱ ὅλης τῆς νυ-
κτὸς τίποτε.

Ὅτε δὲ ἤρχιζε νὰ χαράζη, καὶ ἐνεικονίζετο εἰς τὴν θά-
λασσαν ἢ αὐγῇ, ἐξάθῃ ὁ Ἰησοῦς ἐξαίφνης εἰς τὸ παραθαλάσ-
σιον. Οἱ μαθηταὶ, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐγνώρισαν, τὸν ὑπέλαβον ὡς
ξένον τινὰ ὁδοιπόρου. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἐφώνησε: »Παιδιά!
Ἔχετε τίποτε νὰ φάγωμεν; Οὔτοι δὲ ἀπεκρίθησαν: »Ὅχι,
δὲν ἐπιάσαμεν τίποτε.« Τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς: »Ρίψατε εἰς
τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον καὶ θέλετε πιάσει.«
Ἐρρίψαν λοιπὸν τὸ δίκτυον, καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ τὸ σύρῳσιν
ἔξω μετέπειτα ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ὄψαριων.

Τότε ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἤξευρε κάλλιστα τὸν τρόπον, με-
τὸν ὅποιον ἐφέρετο πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, πλήρης χαρᾶς εἶπε
πρὸς τὸν Πέτρον: »Ὁ Κύριος ἐστί! Μόλις ἤκουσεν ὁ Πέτρος
τὸν λόγον τοῦτον, καὶ εὐθὺς διεζώσθη τὸν ἐπενδύτην (ἐπα-
νωφόρεμα), διότι ἦτον γυμνός, καὶ πηδήσας εἰς τὴν θάλασ-
σαν, ἔπλεε νὰ ἐκβῆ ἔξω εἰς τὸ παραθαλάσσιον, διὰ νὰ προφ-
θάσῃ ἐκεῖ τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ ἤρχοντο βρα-
δυτερα μετὸ πλοίου, σύροντες κατόπιν καὶ τὸ βαρὺ δίκτυον.

Ἄφ' οὗ ἐξῆλθον εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἐκεῖ κάρβουνα ἀναμμένα, καὶ ἔν ὀψάριον ἐπάνω εἰς αὐτὰ, καὶ φωμίον ἐκεῖ πλησίον. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς: »Φέρετε ἐδῶ καὶ ἀπὸ τὰ ὀψάρια, τὰ ὅποια ἐπιάσατε τώρα.« Καὶ ὁ Πέτρος ἀναβὰς εὐθύς εἰς τὸ πλοῖον, ἐβοήθησε νὰ σύρουν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν γεμάτου ἀπὸ μεγάλα ὀψάρια ἑκατὸν πενήντα τρία. Καὶ μ' ὅλον ἔτι τὰ ὀψάρια ἦσαν τόσον μεγάλα ὅθεν ἐσχίσθη ὁμοῦς τὸ δίκτυον, τὸ ὅποιον ἔπρεπε μάλιστα νὰ φανῇ ὡς μέγα θαῦμα εἰς τοὺς τεχνικοὺς ψαράδες.

Ἄφ' οὗ δὲ ἔλαβον τὰ ὀψάρια ἀπὸ τὸ δίκτυον, καὶ ἔψησαν τινὰ ἐξ αὐτῶν, τότε λέγει ὁ Ἰησοῦς: »Ἐλθετε τώρα καὶ φάγετε!« Καὶ αὐτοὶ ἐκάθισαν περὶ τὴν ἀνθρακιάν, ὅπου πλησιάσας καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἔλαβε, καθὼς ἐσυνήθιξε νὰ τὸ κάμνῃ πολλάκις εἰς τὴν ζωὴν του, πρῶτον τὸν ἄρτον, καὶ διαμοιράσας αὐτὸν εἰς αὐτοὺς, ἔδωκεν ἔπειτα καὶ τὸ ὀψάριον. Ὅλοι ἐκάθηντο περιχαρεῖς εἰς τοῦτο τὸ οἰκιακὸν ἄριστον χωρὶς νὰ λέγουν τίποτε. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔδωκεν μετὰ ταῦτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς αὐτοὺς νὰ τὸν γνωρίσωσι τόσον, ὥς κανεὶς δὲν ἐχρειάσθη πλέον νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τίς εἶναι, ἠξεύροντες ὅλοι κάλλιστα ὅτι εἶναι ὁ Ἰησοῦς.

Ἄφ' οὗ ἀπέφαγον, λέγει ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὸν Σίμωνα Πέτρον: »Σίμων! υἱὲ Ἰωνᾶ, ἀγαπᾶς με περισσότερον ἀπὸ τούτους;« Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη: »Κύριε! σὺ ἠξεύρεις βέβαια, ὅτι σὲ ἀγαπῶ.« Τότε τὸν λέγει ὁ Ἰησοῦς: »Ποίμαινς λοιπὸν τὰ ἄρνια μου.«

Καὶ πάλιν δευτέραν φορὰν τὸν λέγει ὁ Ἰησοῦς. »Σίμων, υἱὲ Ἰωνᾶ, ἀγαπᾶς με;« Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη, καθὼς τὸ πρότερον: »Ναι κύριε! σὺ ἠξεύρεις ὅτι σὲ ἀγαπῶ.« Τότε λέγει πάλιν ὁ Ἰησοῦς: »Βόσκει τὰ ἄρνια μου!«

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἠρώτησε καὶ τρίτον τὸν Πέτρον: »Σίμων, Ἰωνᾶ, ἀγαπᾶς με;« Τότε ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, διότι τὸν ἐ-

ρώτησε καὶ τρίτην φοράν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει: »Κύριε! Σὺ ἤξεύρεις τὰ πάντα, σὺ ἐπομένως ἤξεύρης καὶ ὅτι σὲ ἀγαπῶ.« Τότε ἐτελείωσεν ὁ Ἰησοῦς μὲ τοὺς εἰρημένους λόγους, εἰπὼν: »Ποίμαινε λοιπὸν τὰ πρόβατά μου!«

»Σὲ βεβαιῶ τῇ ἀληθείᾳ! (ἐπρόσθεσεν ἀκόμη ὁ Ἰησοῦς) ὅτε ἦσουν νεώτερος, ἕζωνες σὺ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτὸν σου, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες. Ὅταν ὅμως γηράσῃς, θέλεις ἐκτείνει τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος θέλει σὲ ζῶσει, καὶ θέλει σὲ φέρει ἐκεῖ, ὅπου δὲν θέλεις ἐσὺ.« Τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς θέλων νὰ σημάνη, μὲ ποῖον θάνατον ἔμελλε ποτὲ νὰ δοξάσῃ τὸν Θεὸν ὁ Πέτρος.

Εἰς τὴν ὥραίαν ταύτην διήγησιν, ἀγαπητοί! ἔδειξεν ὁ Ἰησοῦς ἐξαιρέτως, ὅτι καὶ τότε μετὰ τὴν ἀναστασίαν του καὶ τώρα ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς του εἶναι πάντοτε ὁ αὐτὸς ἀγάθος καὶ φιλόανθρωπος φίλος τῶν ἀληθῶς μετανοούντων ἀμαρτωλῶν.

Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ αὐτοαγάπη πρὸς τοὺς μετανοοῦντας ἀμαρτωλοὺς. Πλήρης συμπαθείας καὶ ἀγαθότητος ὧν ἐσυγχώρησεν ἐκεῖ εἰς τὸ φιλικὸν ἄριστον τὰς ἀμαρτίας τοῦ μετανοημένου Πέτρου, ὅστις τὸν ἀρνήθη τρίς, χωρὶς νὰ τοῦ κάμῃ οὐδὲ τὸν παραμικρὸν ἔλεγχον. Τὸν ἐνθυμίζει διὰ τῆς τριττῆς ταύτης ἐρωτήσεως τόσον πρᾶως καὶ εὐσπλαγχνικῶς τὸ ἀμάρτημά του, ὥσε δὲν ἀναφέρει οὔτε κἀν ἓνα λόγον περὶ τούτου. Καὶ ὄχι μόνον συγκαταριθμεῖ πάλιν εἰς τὸν χορὸν τῶν μαθητῶν του ἐκεῖνον, ὅστις εἶχεν ἀπορρίψει, νὰ εἰπῶ οὕτως, τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ συσῆνει τὰ ποιμίαιά του, τὰ ὅποια αὐτὸς ἔμελλε νὰ ἀφήσῃ μετ' ὀλίγον, ἐξαιρέτως εἰς τὴν ἐπισκοπίαν τοῦ Πέτρου.

Ὁ Ἰησοῦς δὲν ζητεῖ ἄλλο τίποτε ἀπὸ τοὺς ἀμαρτωλοὺς παρὰ ἀγάπην. Δὲν ἐρωτᾷ διὰ τίποτ' ἄλλο, εἰμὴ ἐὰν ὁ Πέτρος τὸν ἀγαπᾷ. Τὰ πάντα ἔχουσι κα-

λως, ἐὰν ὁ ἀμαρτωλὸς, ὁ παροργίσας ποτὲ αὐτὸν, τὸν ἀγαπήσῃ πάλιν ἐκ καρδίας. Ἐπειδὴ αὕτη ἡ ἀγάπη κατεργάζεται τὴν ἐντελῆ καὶ ἀληθῆ μετάνοιαν. Ὁ Πέτρος ἦτον καθ' ὑπερβολὴν περίλυπος, διότι δὲν ἠγάπησεν, ὡς ἔπρεπε, τὸν πλείον ἄξιον ἀγάπης. Αὕτη ἡ ἀγάπη μεταβάλλει διόλου τὴν διάνοιαν τοῦ ἀμαρτωλοῦ, καὶ μεταχειρίζεται πᾶσαν εὐκαιρίαν, διὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀμαρτίαν. Ὁ Πέτρος ὁμολογεῖ μετὰ χαρᾶς τρεῖς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον καὶ τρεῖς ἠρνήθη. Αὕτη ἡ ἀγάπη μᾶς εὐισχύει ἀρκετὰ διὰ νὰ καλλιτερεύσωμεν τὸ πολίτευμά μας, νὰ ὑπομένωμεν τὰ πάντα διὰ τὸ καλὸν, καὶ νὰ ὑπερνικῶμεν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον. Ὁ Πέτρος ἀφιερώνει τώρα ζωὴν πλήρη μετανοίας εἰς ἐκεῖνον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐφάνη ἄπιστος ὀλίγας μόνον στιγμᾶς. Αὐτὸς, ὅστις ἀπὸ φόβου ἠρνήθη τὸν Ἰησοῦν, δὲν ψιφρίζει οὔτε ἀλύτους οὔτε δεσμοτῆρια διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπην, ἀλλ' ἀποθνήσκει ὕστερον μετὰ χαρᾶς δι' ἀγάπην του. Ἀληθινὴ πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπη εἶναι ὅλων τῶν ἀγαθῶν ἡ πηγὴ.

"Ὡς ἀγαπῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἐξ ὅλης μας καρδίας τὸν Θεὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῦτο εἶναι ἀρκετόν!

40. Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται εἰς τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας διὰ μιᾶς εἰς πεντακοσίους μαθητάς.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπρόσαξε τοὺς ἑνδεκα Ἀποστόλους καὶ τοὺς λοιποὺς μαθητάς, νὰ συναχθῶσιν εἰς τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας, διὰ νὰ ὁμιλήσῃ μαζί των εἰς τοῦτον τὸν ἥρεμον καὶ ἀτάραχον τόπον μὲ περισσοτέραν ἡσυχίαν, καὶ νὰ πληροφορήσῃ τοὺς πάντας περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ἀναστάσεώς του.

Ὅθεν ἐπορεύθησαν οἱ Ἀπόστολοι ἐκεῖ, ὅπερ συνήχθησαν καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ὡς πενταχόσιοι τὸν ἀριθμὸν, προσμένοντες ἀνυπομόνωσ τὸν Ἰησοῦν. Ἐν τούτῳ ἦλθε καὶ ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον ἰδόντες, ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ τὸν ἐπροσκύνησαν. Τινὲς ὅμως μεταξὺ τοῦ πλήθους ἀμφίβαλλον ἀκόμη. Ἀλλὰ πλησιάσας εἰς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς πλησιέστερα, συνωμίλησε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐπίστευσαν καὶ οὗτοι.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀφ' οὗ ἀπεδέχθη δηλ. εἰς ὅλους διὰ τῆς ἀνασείσεώς του ὡς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅλοι ἦσαν πλήρεις σεβασμοῦ καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀνάστασίν του, ἦλθε πάλιν ὅπου ἦσαν συνηθροισμένοι, καὶ ἐξάθη εἰς τὸ μέσον. Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν προσηλωμένοι εἰς αὐτόν· διότι ἡ τελευταία φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ περισσότεροὶ ἔμελλον νὰ ἴδωσιν αὐτὸν ἐπὶ γῆς, ἦτο αὕτη· ὡσαύτως καὶ ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἀναληφθῇ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἦτο καὶ αὕτη πλησίον. Τότε λοιπὸν, ὡς Θεὸς παντοδύναμος, ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς του τὴν προσηγνὴν, νὰ διδάσκωσιν ἀντ' αὐτοῦ τοὺς ἀνθρώπους· τοὺς ἐβεβαίωσε δὲ καὶ περὶ τῆς διηνεκούς καὶ πιστῆς αὐτοῦ προσηγίας, καὶ οὕτω συνέστησε τὸ θεῖον παιδευτήριον δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δηλαδὴ τὴν ἐκκλησίαν του, ἣτις θέλει διαρμενεῖ ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου.

Ἦ Εδύθη μοι (εἶπε) πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς! Ὅθεν ὑπάγετε εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς, καὶ κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Διδάξατε ὅλα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτὰ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διδόντες αὐτοὺς νὰ φυλάττωσιν ὅλα, ὅσα ἐγὼ σᾶς παρήγγειλα.

Ἦ Ὅστις πιστεύσῃ καὶ βαπτισθῇ, οὗτος θέλει σωθῆναι. Ὅστις δὲ ἀπιστήσῃ, οὗτος θέλει καταδικασθῆναι.

Ἦ Τὰ δὲ σημεῖα, τὰ ὁποῖα θέλουσιν ἀκολουθήσει εἰς τοὺς πιστευόντας, εἶναι ταῦτα: Εἰς τὸ ὄνομά μου θέλουσιν

ἐκβάλλει δαιμόνια, θέλουσιν ὁμιλήσει νέας γλώσσας, καὶ θέλουσιν ἐκβάλλει ὄφεις, καὶ ἢ θέλον πίωσι τίποτε θανάσιμον, δὲν θέλει τοὺς βλάψει. Ἔτι δὲ καὶ οἱ ἀσθενεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ἢ θέλον ἐπιβάλλει τὰς χεῖρας των, θέλουσι καὶ αὐτοὶ ὑγιάνει. «

» Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ, (εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ τέλος) εἶμαι πάντοτε μαζί σας ὅλας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ Αἰῶνος (ἤγουν τοῦ κόσμου). «

Τοιοιουτρόπως συμπεριέλαβεν ὁ Ἰησοῦς ὅλην τὴν μεγάλην περιοχὴν τῆς διδασκαλίας του εἰς τρεῖς, νὰ εἰπῶ οὕτω, λόγους. Τὸ καθ' αὐτὸ κεφάλαιον τῆς διδασκαλίας ταύτης εἶναι ἡ πίσις εἰς τὸν ἐν τριάδι Θεὸν, δηλαδή εἰς τὸν Πατέρα, ὅστις ἔκτισε τὰ πάντα, καὶ ἐφανερώθη ἐν Χριστῷ ὡς ἡ ἄπειρος ἀγάπη, εἰς τὸν Υἱὸν, ὅστις ἐλύτρωσε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Πατὴρ ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον φωτίζει, ζωοποιεῖ καὶ ἀγιάζει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος πρέπει νὰ καθιερωθῶσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες πιστεύουσι τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο, καὶ νὰ γένωσι τέκνα τοῦ ἐνὸς ἐν οὐρανῷ Πατρὸς, οἱ κεῖσι τοῦ ἐνὸς κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ναὸς τοῦ ἐνὸς παναγίου Πνεύματος, τὸ ὁποῖον θέλει νὰ ἐνοική πάντοτε εἰς καθαρὰς ψυχὰς. Ναὶ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι παντὸς αἰῶνος καὶ παντὸς τόπου, ἔπρεπε νὰ γίνωσι κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνο, (τὸ ὁποῖον ἐξυψώνει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν περισσότερον, ἀφ' ὅσα δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν) μίᾳ οἰκογένειᾳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἕνας Ναὸς τῆς Θεότητος!

Τοῦτο, ἀγαπητοί μου! εἴμεθα καὶ ἡμεῖς, οἵτινες πιστεύομεν καὶ εἴμεθα βαπτισμένοι, ὅταν φυλάττωμεν ὅλα (τὸ ὅ-

ποιόν μᾶς παραγγέλλει νὰ κάμνωμεν πάντοτε) ὅσα μᾶς ἐπρόσαξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

41. Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τσιουτοτρόπως ἐφανέρωσεν ἤδη ὁ Ἰησοῦς πολλάκις τὸν ἑαυτὸν του εἰς τοὺς Ἀποστόλους μετὰ τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατόν του διὰ πολλῶν σαφῶν τεκμηρίων, συνανασρεφόμενος τεσσαράκοντα ἡμέρας μετ' αὐτῶν, συγκαθίζων εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ συνομιλῶν με' αὐτοὺς τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ἐν ᾧ δὲ πλεον ἐ πλησίαζεν ἡ ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἤδη συνηγμένοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐφάνη ὁ Ἰησοῦς τὴν τελευταίαν φοράν εἰς τὸ μέσον των, καὶ τοὺς ἐπρόσαξε νὰ μὴ ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ νὰ περιμένωσιν ἐκεῖ, ἕως οὗ πληρωθῇ ἡ θεία ὑπόσχεσις, τὴν ὁποίαν ἤκουσαν ἀπὸ τὸ σῶμα του.

»Ἰδοὺ, (εἶπεν) »ἐγὼ θέλω σᾶς ἀποσείλει τὴν παρὰ τοῦ Πατρὸς ὑπόσχεθεῖσαν χάριν. Σεῖς δὲ καθίσατε εἰς τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδυθῆτε τὴν ἐξ ὑφους δύναμιν. Ὁ μὲν Ἰωάννης ἐβάπτιζε με νερόν μόνον, σεῖς ὅμως μετ' ὀλίγας ἡμέρας θελετε βαπτισθῆ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς ἐσᾶς, θελετε λάβει δύναμιν, νὰ γίνετε μάρτυρές μου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν, καὶ Σαμάρειαν, καὶ ἕως εἰς τὰ ἔσχατα μέρη τῆς γῆς.«

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, παρέλαβεν αὐτοὺς εἰς τὴν Βηθανίαν, καὶ ἀνέβη μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἐκεῖ θεωρῶν αὐτοὺς με βλέμμα εὐνοϊκώτατον, ἐξέτεινε τὰς χεῖρας του, καὶ ἠὺλόγησεν αὐτούς. Ἐν δὲ τῷ εὐλογεῖν αὐτοὺς ἀνε-

λήφθη ὁρατῶς ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν των εἰς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν ὅποιον ἐν ᾧ ὑψοῦτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐπῆλθε τελευταίου νεφέλη φωτεινὴ (τὸ ὁρατὸν σημεῖον καὶ κάλυμμα τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ) καὶ τὸν ἔχασαν ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ των. Ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, ὅστις τὸν ἔκαμε μέτοχον, νὰ εἰπῶ οὕτω, τοῦ θρόνου του παραδώσας εἰς αὐτὸν τὴν κυριότητα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

Ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ ἀπέβλεπον εἰς αὐτὸν, προσέχοντες ἀσκαρδαμυκτεῖ, πῶς ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν, ἰδοὺ παρίσανται διὰ μιᾶς ἔμπροσθεν εἰς αὐτοὺς δύο Ἄγγελοι λευκὰ ἐνδεδυμένοι, καὶ λέγουσι πρὸς αὐτούς: » Ἄνδρες Γαλιλαῖοι! Τί σέκεσθε ἐδῶ, βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὅστις τῶρα ἔχωρίσθη ἀπὸ σας, καὶ ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, θέλει ἔλθει πάλιν ποτὲ τοιοῦτος, καθὼς τὸν εἶδετε τῶρα ἀναβαίνοντα εἰς τὸν οὐρανόν.« Τότε ἔπεσαν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐπροσκύνησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπέσρεψαν περιχαρεῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἦσαν καθ' ἡμέραν εἰς τὸν Ναὸν αἰνοῦντες, καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

Μὲ τοιαύτην ἀξιολογότητα ἐτελείωσε τὸ ἐπὶ γῆς ἔργον του ὁ Ἰησοῦς, τοῦ ὁποίου ἅπανα ἡ ἐνταῦθα διατριβὴ δὲν ἦτον ἄλλο τι, εἰμὴ διηνεκῆς εὐποιΐα καὶ εὐεργεσία! Μὲ τοιαύτην ἀπερίγραπτον ἀγάπην καὶ ἐπεικείαν, εὐλογῶν, καθὼς πρέπει εἰς τὴν Θεότητα, ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τοῦ Μαθητᾶς του.

Ἀγαπητοίμου ἀναγνώσαι! Ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀπόδειξις χαριεσάτη καὶ ἐπαισθητῆ, ὅτι ὑπάρχει οὐρανός. Ὁ φιλόφρωνος τρόπος, μὲ τὸν ὅποιον ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνελήφθη ὁρατῶς ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ των μαθητῶν του εἰς τὸν οὐρανόν, μᾶς δεικνύει ὀφθαλμοφανῶς, ὅτι ἡ πατρίς μας εἶναι ἐκεῖ ἐπάνω· μᾶς δεικνύει, λέγω, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διάκειται καὶ τῶρα εἰς τὸν

οὐρανὸν μὲ τὴν αὐτὴν ἀγάπην, φιλανθρωπίαν καὶ εὐλογίαν πρὸς ἡμᾶς, καθὼς τὸ τελευταῖον μεταξὺ τῶν μαθητῶν του. Ὅτι ὅλοι, ὅσοι ἐδῶ εἰς τὴν γῆν πράττουσι τὸ καλόν, καθὼς καὶ αὐτός, καὶ ὑποφέρουσι τὰ θειὰ μεθ' ὑπομονῆς, θέλουσι ποτὲ ἀναληφθῆ, καθὼς καὶ αὐτός, εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ δοξασθῆ ἐκεῖ. Ἄς μὴ προσηλόνωμεν λοιπὸν πάντοτε τὸν σοχασμὸν μας εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἄς ὑψόνωμεν τὸ βλέμμα μας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπειδὴ τὸ ἐδικόν μας πολίτευμα καὶ ἡ πατρις εἶναι ἐκεῖ!

Ἡ ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ ἄς μᾶς ἦναι πρὸς τούτοις ἐξαιρέτως εἰκῶν καὶ ἐνέχυρον τῆς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας. Καθὼς ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτω θέλει ἔλθει ποτὲ ἐκ δευτέρου πάλιν εἰς τὴν γῆν. Ἄς ἐνθυμούμεθα τὸν ὁποῖου λόγου εἶπεν ὁ Ἄγγελος! Ὅταν ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, τὸν ἔβλεπον μόνον ὀλίγοι τινὲς, ὅταν δὲ ἔλθῃ πάλιν εἰς τὴν γῆν, τότε ὅλοι, καὶ ἡμεῖς αὐτοί, θέλομεν τὸν ἰδεῖ ἐνδόξως ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ἄς ζῶμεν λοιπὸν, ἀγαπητοίμου! τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ ἔλευσις του νὰ μᾶς γένη πρόξενος χαρᾶς!

42. Κατάπεμψις τοῦ παναγίου Πνεύματος.

Ὅτε ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἥτις ἐωρτάζεται πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ νομοδοσίας, ἦσαν καὶ οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι, οἵτινες ἐκλεξάν εἰς τὸν τόπον τοῦ Γουδα τὸν Ματθαῖον, συνηθροισμένοι εἰς τὸ ὑπερῶον τῆς οικίας, εἰς τὴν ὁποίαν συνήθως διέτριβον. Ἐτι δὲ καὶ ἡ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἄλλοι ἀκόμη περίπου ἑκατὸν μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι ἦσαν ἐκεῖ. Ἄπαντες ἦσαν μιᾶς γνώ-

της, καὶ ἀκάματοι εἰς τὸ νὰ δέωνται καὶ νὰ παρακαλῶσιν ὁμοθυμαδόν.

Τότε ἠγέρθη αἰφνιδίως κρότος τις εἰς τὸν οὐρανόν, ὡς βοὴ ἰσχυροῦ ἀνεμοσροβίλου, καὶ ἐγέμισεν ὅλον τὸν οἶκον, ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι. Ἐφάνησαν φλόγες πυρὸς εἰς τὸ ὑπερῶν ἐν εἶδη γλωσσῶν, αἱ ὁποῖαι διεμερίσθησαν ἐπάνω αὐτῶν, καὶ κατέβησαν ἐφ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν Μαθητῶν τὴν κεφαλὴν. "Οἱ ἐπλήσθησαν μὲ Πνεῦμα ἁγίου, καὶ ἤρχισαν νὰ λαλῶσι διαφόρους γλώσσας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε καθεὶς χάριν τοῦ Πνεύματος, καὶ νὰ ὑμνῶσι μεγαλοφώνως τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς διέτριβον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πολλοὶ εὐσεβεῖς Ἰσραηλίται ἀπ' ὅλα τὰ τότε γνωστὰ ἔθνη τῆς γῆς. Οὗτοι ἀφ' οὗ ἤκουσαν τοῦτου τοῦ ἰσχυροῦ κρότου, ὅστις διεδόθη ἀπὸ τὴν οἰκίαν τῶν Ἀποστόλων εἰς ὅλην τὴν πόλιν, συνηθροίσθησαν καὶ αὐτοὶ καὶ πολλοὶ ἀκόμη ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Ἱερουσαλήμ ἑυτρομοὶ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τῶν Ἀποστόλων. "Οταν δὲ ἤκουσαν πρὸς τούτοις καὶ νὰ ὁμιλῇ καθεὶς ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους εἰς τὴν ἰδίαν του τοπικὴν γλῶσσαν, ἐξέστησαν καὶ ἐτρόμαξαν ἔτι περισσότερον, λέγοντες ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον: »Τί εἶναι τοῦτο; Ἰδοὺ, ὅλοι οὗτοι, οἵτινες ὁμιλοῦν, εἶναι Γαλιλαῖοι. Πόθεν λοιπὸν προέρχεται, ὅτι καταλαμβάνει καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς τὴν μητρικὴν του γλῶσσαν; Ἡμεῖς ὅλοι τοὺς ἀκούομεν εἰς τὴν ἰδίαν ἡμῶν γλῶσσαν νὰ δοξάζωσι τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ!« Μεταξὺ τούτων ὁμοῦ ἦσαν καί τινες ἄλλοι, ἀναίσθητοι παντάπασι εἰς τοὺς θεοὺς τῶν μαθητῶν ὕμνους, καὶ ἔλεγον, περιγελῶντες αὐτούς: »Οὗτοι βέβαια ἔπιον πολὺ γλυκὺ κρασίον.«

Τότε ὁ Πέτρος μὲ τοὺς λοιποὺς ἑνδεκα Ἀποστόλους ἐξελθὼν ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ὠμίλησεν ἀπὸ ἑνα ὑψηλὸν τόπον, ὅθεν ἠδύνατο νὰ ἐπιβλέπῃ ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, μεγαλοφώνως, λέγων: »Ἄνδρες Ἰουδαῖοι! καὶ σεῖς οἱ κατοικοῦντες

τὴν Ἱερουσαλήμ! Γνωσὸν ἔσω εἰς ἐσᾶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔγι-
 νεν ἐδῶ, καὶ ἐντυπώσατε τοὺς λόγους μου εἰς τὴν καρδίαν
 σας! Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι μεθυσμένοι, καθὼς σεις
 τοὺς σοχάζεσθε, διότι εἶναι ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ
 μὲ τοῦτο ἐπληρώθη ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προεῖπεν ὁ προφήτης
 Γωὴλ: »Εἰς τὰς ἐσχάτας ἡμέρας, (λέγει Κύριος) ἄχεῶ
 ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσου-
 σιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ κενίσκοι
 ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυ-
 πνιασθήσονται. Ἔτι δὲ καὶ εἰς τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας μου
 θέλω ἐκχύσει κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου,
 καὶ θέλουσι προφητεύσει (τοῦτ' ἔστι πεφωτισμένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
 θέλουσιν ὁμιλεῖ περὶ τῶν θείων πραγμάτων ὡς οἱ Προφῆται).
 Καὶ πᾶς, ὅστις ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ (δηλαδὴ τὸν
 λατρεύει ὀρθῶς) θέλει σωθῆ. «

» Ἄνδρες Ἰσραηλίται! Ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους,
 τοὺς ὁποίους ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ ἀκόμη. Σεις οἱ ἴδιοι ἠξέυρετε,
 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ἀπεδείχθη εἰς ἐσᾶς δι' ἰσχυρῶν
 ἔργων, θαυμάτων καὶ σημείων, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἔκαμε δι'
 αὐτοῦ ἔμπροσθέν σας, ὡς ἀνὴρ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξουσίαν ἔχων
 καὶ ἀπεσαλμένος πρὸς εσᾶς. Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὅστις κατὰ
 προωρισμένην βουλήν καὶ αἰώνιον πρόγνωσην τοῦ Θεοῦ πα-
 ρεδόθη εἰς τὴν ἐξουσίαν σας, τοῦτον, λέγω, πιάσαντες σεις,
 καὶ διὰ χειρῶν ἀνόμων προσηλώσαντες εἰς τὸν σταυρὸν, τὸν
 ἐφρονεύσατε. Ὁ Θεὸς ὅμως τὸν ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν (ἀφ' οὗ αὐ-
 τός, ὡς Θεὸς) κατέλυσε τὴν δύναμιν τοῦ θανάτου, καθότι δὲν
 ἦτο δυνατόν ὁ θάνατος νὰ τὸν κρατήσῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του. «

Διὰ τοῦτο φέρει καὶ ὁ Δαβὶδ αὐτὸν τὸν ἴδιον λέγον-
 τα: »Βλέπω τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ
 δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ· διὰ τοῦτο ἠυφράνθη ἡ
 καρδία μου καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσα μου. Ἔτι δὲ καὶ ἡ

σάρξ μου θέλει κατασκηνώσει (ήσυχάσει) με τὴν ἐλπίδα, ἀλλὰ σὺ δὲν θέλεις μὲ ἀφήσει εἰς τὸν τάφον, οὔτε θέλεις παραβλέψει, ἵνα ὁ ὁσιός σου ἴδῃ διαφθοράν. Σὺ μοῦ ἐδειξας νέου δρόμου φέροντα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἡ θεωρία τοῦ προσώπου σου θέλει μὲ πληρώσῃ πάλιν μὲ χαράν.»

» Ἄνδρες ἀδελφοί! Συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς ὁμιλήσω ἐλευθέρως περὶ τούτων τῶν λόγων. Ὁ πατριάρχης Δαβὶδ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνήμα του διακινεῖται ἀκόμη εἰς ἡμᾶς ἕως τὴν σήμερον ἡμέραν. Λοιπὸν δὲν ἐννοοῦσε μὲ τοὺς λόγους τούτους τὸν ἑαυτόν του· Ἄλλ' ἐπειδὴ ἦτον Προφήτης, καὶ ἤξευρε καλῶς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, καθὼς ὁ Θεὸς τὸν ἐβεβαίωσε περὶ τούτου μεθ' ὄρκου, θέλει γεννηθῆ ἔξ αὐτοῦ καὶ ὑψωθῆ εἰς τὸν θρόνον του, διὰ τοῦτο προσεῖπεν ἐν πνεύματι, καὶ προσέειπεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός θέλει ἀνασηθῆ, καὶ ἡ ζωὴ του δὲν θέλει μείνει εἰς τὸν τάφον, οὔτε τὸ σῶμα του θέλει ἰδεῖ διαφθοράν. Τοῦτον λοιπὸν τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός! τοῦ ἐποίου ἡμεῖς ὅλοι εἴμεθα μάρτυρες.»

» Ἀφ' οὗ δὲ αὐτὸς πρὸ ὀλίγου διὰ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ ἀνυψώθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Πατρὸς τὸ ἐπηγγελμένον πανάγιον Πνεῦμα, ἐξέχεε τοῦτο ἐφ' ἡμᾶς, καθὼς οἱ ἴδιοι βλέπετε καὶ ἀκούετε.»

» Ὅθεν ὁ Δαβὶδ, ὅς τις δὲν ἀνυψώθη ποτὲ τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν οὐρανὸν, δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ δι' ἄλλον τινά, παρὰ μόνου διὰ τὴν ἀνύψωσιν καὶ δόξαν τοῦ Ἰησοῦ, ὅταν λέγη: » Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου: Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως οὗ βάλλω τοὺς ἐχθρούς σου ὡς ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.»

» Ἄς ἦναι λοιπὸν γνωστὸν καὶ ἀναμφίβολον εἰς ὅλον τὸ ἰσραηλιτικὸν ἔθνος, ὅτι τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, τὸν ὁποῖον εἰς ἐσαυρώτατε, ἔκαμεν ὁ Θεὸς καὶ Κύριον καὶ Χριστόν.»

Ἀφ' οὗ ταῦτα ἤκουσαν, κατενύγησαν τὴν καρδίαν, καὶ

εἶπον πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους: »Ἄνδρες Ἀδελφοί! Τί νὰ κάμωμεν;«

Ὁ δὲ Πέτρος τοὺς εἶπε: »Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ἀπὸ οὗτος ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ οὕτω θέλετε λάβει τὴν δωρεάν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Διότι αὕτη ἡ ἐπαγγελία εἶναι ἰδική σας καὶ τῶν τέκνων σας, καὶ ὅλων ἐκείνων, οἵτινες τῶρα μὲν εἶχε ἀκόμη μακρὰν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὅμως θέλει τοὺς προσκαλέσει καὶ τούτους Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.«

Ὁ Πέτρος ἐπεβεβαίωσε ἀκόμη τὴν ἰσχυρὰν ταύτην μαρτυρίαν, τὴν ὁποίαν ἐμαρτύρησεν ἐνταῦθα περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων λόγων ἀποδεικτικῶν, καὶ ἐσυμβούλευεν αὐτοὺς θερμῶς, νὰ λυτρωθῶσιν ἀπὸ τὴν σκληρὰν ταύτην γενεάν τοῦ ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους, ἧτις ἦτον ἤδη πλησίον εἰς τὴν ἀπώλειαν διὰ τὰς ἁμαρτίας της.

Τοῦ Πέτρου ἡ διδασκαλία ἔκαμεν ἀξιοθαύμασον ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαόν. Πλήθος πολὺ κατεπίσθη ἀπὸ τοὺς λόγους του, καὶ ἐβαπτίσθη παρ' εὐθύς, τόσου ὥστε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐπέσρεψαν ἕως τρεῖς χιλιάδες ψυχαί, καὶ ἔγειναν μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ καθ' ἡμέραν ἀκόμη ἤυξανεν ὁ Κύριος τὸν ἀριθμὸν ἐκείνων, οἵτινες πεισθέντες εἰς τὸν Ἰησοῦν, εὗρισκον σωτηρίαν καὶ λύτρωσιν.

Εἰς ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ ἔκαμεν ἡ ὑπόθεσις αὕτη μεγάλην κρότον. Εἰς ὅλην τὴν πόλιν δὲν ἦτο καμμίαι ἀνδρωπίνῃ ψυχῇ, νὰ μὴν ἦναι γεμάτη ἀπὸ φόβου. Καὶ ἐπειδὴ πρὸς τούτοις ἐγείνοντο διὰ τῶν Ἀποστόλων πολλὰ θαύματα καὶ σημεῖα, ἦτον ἡ κοινὴ ἐκπλήξις καὶ ὁ θαυμασμὸς εἰς μέγαν βαθμὸν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλήμ ἦσαν κυριευμένοι ἀπὸ ἐκείνην τὴν φρίκην, ἧτις κυριεῖει πάντοτε τὸν ἀνδρωποῦν, ὅταν βλέπῃ πρὸ ὀφθαλμῶν του τὰ ὑπερφυλῆ ἔργα

τοῦ Θεοῦ, καὶ βιάζεται νὰ ἐκφωνήσῃ: Ἐδῶ εἶναι ὁ ἄκτυλος Θεοῦ!

Ἐκεῖνοι δὲ, οἵτινες ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν, ἐνεκαρτέρουον ἀδιαλείπτως εἰς τὴν τῶν Ἀποστόλων διδαχὴν, εἰς τὴν κοινὴν κλάσιν καὶ μετάληψιν τοῦ ἄρτου, καὶ εἰς τὰς προσευχάς. Οἱ ἦσαν πρὸς ἀλλήλους μιᾶς γνώμης, καὶ εἶχον τὰ πάντα κοινά. Οἱ πλουσιώτεροι ἐξ αὐτῶν ἐπωλοῦσαν τὰ ἀκίνητά των ὑπάρχοντα καὶ ἄλλα σκευὴ τῆς οἰκίας των, καὶ διεμοίραζον εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅσα ἐλάμβανον ἀπὸ τὴν πώλησιν τούτων, δίδοντες εἰς αὐτοὺς κατὰ τὴν χρεῖαν ἐνὸς ἐκάστου. Διότι ὅπου πολλοὶ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐκεῖ πάντοτε βασιλεύει ὁμόνοια καὶ ἀγάπη. Καθ' ἡμέραν συνηθροίζοντο οἱ, περιχαρεῖς καὶ ἄφοβοι, παρήρσια εἰς τὸν Νεὸν, ἔκοπτον ποτὲ μὲν εἰς τοῦτον, ποτὲ δὲ εἰς ἐκεῖνον τὸν οἶκου τὸν ἄρτου, ἀπελάμβανον τὴν τροφὴν των μὲ ἀγαλλίασιν ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, καὶ ὕμνου οἱ ὁμοθυμαδὸν τὸν Θεόν, ἀγαπώμενοι καὶ σεβόμενοι ἀπ' ἔλου τὸν λαόν.

Τόσον θαυμασὰ ἐδόξασεν ὁ Πατὴρ τὸν μονογενῆ τοῦ υἱόν· τόσον πιστῶς ἐπλήρωσεν ὁ Ἰησοῦς τὸν λόγον του, καὶ τόσον ἰσχυρῶς ἐμαρτύρησε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον περὶ αὐτοῦ. Ἦδη ἐγνώρισαν χιλιάδες ἀνθρώπων τὸ ἀμάρτημα, τοῦ ὅτι δὲν ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν ἀπέβαλον. Ὁ θρίαμβος τῆς δικαιοσύνης τοῦ Ἰησοῦ ἐγνώσθη κοινῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Οἱ φονεῖς του, οἵτινες ἀδίκως τὸν κατέκριναν, ἠναγκάσθησαν ἤδη νὰ γνωρίσωσιν, ὅτι εἶναι καὶ ἄλλος κριτὴς, καὶ ἠσθάνθησαν ἀπὸ τῶρα καλῶς τὸν τρόπον τῆς μελλούσης κρίσεως.

Ταύτης τῆς ἰσορίας, ἀγαπητοί μου! ὁ κυριώτερος σκοπὸς δὲ ἡμᾶς εἶναι, τὸ νὰ γνωρίσωμεν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μᾶς ἐμφανίζεται ἐν ταῦθα πρῶτον διὰ σημείων ὑποπιπτόντων εἰς τὰς ἐξοχωτέρας αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου, δηλ.

εἰς τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἀκοήν. Τὸ Πνεῦμα κυρίως τοῦ Θεοῦ δὲν δύναται οὔτε ὄμμα θνητὸν νὰ ἴδῃ, οὔτε ἀκοή θνητὴ νὰ τὸ ἀκούσῃ. Διὰ τοῦτο ἐσήμανε καὶ ὁ Θεὸς τὴν ἐπιφοίτησιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπιφανείας τῶν πυρίνων γλωσσῶν, καὶ διὰ τοῦ ἤχου ἐνὸς σφοδροῦ ἀνεμοσροβίλου. Καθὼς τὸ πῦρ φωτίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς μας καὶ θερμαίνει τὰ παγωμένα μέλη μας, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θέλει τὸν μὲν νοῦν μας νὰ φωτίσῃ, τὴν δὲ καρδίαν μας νὰ θερμάνῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν καλῶν. Καὶ καθὼς ὁ ὄροσερός ἀὴρ μᾶς ἀναφύχει εἰς τὰς θερμὰς ἡμέρας, καὶ ἀνανεώνει πᾶσαν σιγμὴν τῆς ζωῆς μας τὴν πνοήν, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θέλει μᾶς ἀναφύχει εἰς τὴν ὥραν τῶν παθῶν, καὶ μᾶς ἀνανεώνει κατὰ πᾶσαν σιγμὴν τοῦ πνεύματος τὴν ἀληθινὴν ζωὴν. Ἔτι δὲ καθὼς τοῦ πυρὸς αἱ φλόγες ἐκτείνονται εἰς τὰ περὶ αὐτὰς ὑλικά ὄντα, ἀνάπτουσι καὶ διαπυρόνουσι ἕλα, καὶ καταναλίσκουσι μὲν τὰ ἀγενῆ, καθαρῖζουσι δὲ τὰ εὐγενῆ, ἀναλύουσι καὶ ἀναπλάττουσι: οὕτως ἔπρεπε καὶ διὰ τῶν ἰσχυρῶν ἐνεργειῶν τοῦ παναγίου Πνεύματος νὰ ἀνακαινισθῇ τρόπου τινὰ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος. Καθὼς οἱ λαίλαπες καθαρῖζουσι τὴν ἀτμοσφαίραν ἀπὸ τὰς φαρμακερὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ ἀνακατόνουσι τὴν θάλασσαν ἀπὸ τὸν βυθόν, διὰ νὰ μὴ καταυτίσωσι τὰ ἐν αὐτῇ εἰς ἀκινήσιαν μεγάλην καὶ σῆψιν, καὶ ἐπομένως προξενήσωσι λοιμοὺς καὶ ἀσθενείας εἰς ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ ζῶντα, ταιουτοτρόπως ἡμπορεῖ μόνου διὰ τοῦ παναγίου Πνεύματος νὰ ἐμποδισθῇ καὶ ἡ κακία, ἡγουν ὁ λοιμὸς οὗτος εἰς τὸ βασίλειον τῶν ψυχῶν. Τὸ ὅτι δὲ αἱ φλόγες τοῦ πυρὸς εἶχον σχῆμα γλωσσῶν, καὶ οἱ Ἀπόστολοι ὠμίλουν διαφόρους γλώσσας, τοῦτο εἶχεν ἑξαιρέτως τὴν θαυμαστὴν σημασίαν, ὅτι δηλ. διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν θέλουσι φωτισθῇ ἕλα τὰ ἔθνη, καὶ θέλουσι θερμανθῇ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ καλοῦ.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μᾶς ἀποκαλύπτεται

δεύτερον ἔδωκε διὰ τῶν θαυμασίων ἀποτελεσμάτων, τὰ ὅποια πράξαγεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Πρὶν τοῦτου ἦσαν τόσο ἀμαθεῖς, ὥστε ἔκχιναν μυρίας ἀνοήτους ἐρωτήσεις, καὶ δὲν ἐνόουν οὔτε τὰ πλέον σαφῆ πράγματα. Ἦδη δὲ ὁμιλεῖ ὁ Πέτρος μὲ τὴν σοφίαν καὶ δεινότητα, ὥστε ὁ λόγος του διαπερᾷ τὰς καρδίας τῶν ἀκροατῶν ὡς μάχαιρα δίσομος. Πρῶτερον ἦσαν τόσο ἀδύνατοι εἰς τὸ καλόν, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ πρῶτος Ἰωάννης ἤθελε νὰ καταβιβάσῃ μίαν φορὰν πῦρ ἐξ οὐρανοῦ ἐναντίον τῆς πόλεως Σαμαρείας, ἥτις δὲν ἤθελε νὰ δεχθῆ μέσα της τὸν Ἰησοῦν, καὶ τώρα φωνάζουν καὶ πρὸς αὐτοὺς τοῦ Ἰησοῦ τοὺς φονεῖς: » Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! μετανοήσατε! « Πρῶτερον ἦσαν τόσο μικρόψυχοι καὶ δειλοὶ, ὥστε ἔτρεμον φοβούμενοι πάντα κίνδυνον, καὶ ἦσαν ἀπαρηγόρητοι διὰ τὸ πλησιάζον τοῦ Ἰησοῦ πάθος· ὡς καὶ ὁ γενναϊόκαρδος Πέτρος ἐτρόμαζεν ἀπὸ μίαν δούλῃν. Πρὸ ὀλίγου ἔκλειον ὅλας τὰς θύρας διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, καὶ τώρα σπκόνονται μὲ ἀκλόνητον γενναϊότητα, καὶ κηρύττουσιν ἑαυτοὺς μεγαλοφώνως ἔμπροσθεν ὅλης τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ δημοσίως εἰς τὸ ἱερόν ὡς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, καὶ νομίζουσιν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, καθὼς θέλομεν ἀκούσει, ἐὰν ὑποφέρωσιν ὀνειδισμοὺς καὶ μάστιγας διὰ τὸν Ἰησοῦν, τρέχοντες μετὰ χαρᾶς εἰς τὸν θάνατον διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην. Ὅποιον διαφορετικὸν πνεῦμα τοὺς ἐμψυχώνει τώρα! Ποία μεγίστη μεταβολὴ ἠκολούθησεν εἰς αὐτοὺς!

Τοιαύτη μεταβολὴ πρέπει νὰ γένη καὶ εἰς πάντα ἄνθρωπον. Ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ κάμῃ, τοῦτο πρέπει νὰ τὸ κάμῃ, δηλ. τὴν μετάνοιαν. Εἰς τοῦ Ἰωάννου τὸ βάπτισμα τὸ ὕδωρ ἦτον συμβολικὸς τύπος τοῦ καθαρισμοῦ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ὅστις χωρὶς τῆς μετανοίας εἶναι ἀδύνατος. Ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ κάμῃ, τοῦτο ἐκτελεῖ ἔπειτα τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ὅστις βαπτίζεται πιστεύων εἰς τὸ ὄνομα

τοῦ Ἰησοῦ, δὲν λούεται μόνον ἐξωτερικῶς, ἀλλὰ καὶ καθι-
 ροῦται καὶ ἀγιάζεται ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Εἰς τὸ βά-
 πτισμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ὕδωρ καὶ Πνεῦμα ἡνωμένα.
 Διὰ τῆς μετανοίας λοιπὸν, καὶ ἐνταυτῷ διὰ
 τοῦ παναγίου Πνεύματος ἀνακαινίζομεθα καὶ
 ἀποκατασηνόμεθα δι' ὅλου νέοι καὶ θεῖοι ἄν-
 θρωποι.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως θέλομεν καταλάβει καὶ τοὺς ἀξιωμα-
 μονεύτους λόγους τοῦ Ἰησοῦ, λέγοντος: » Ὅστις δὲν ἀνακαινισθῆ
 διὰ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οὗτος δὲν δύναται
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. «

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

43. Πέτρος, Ἰωάννης καὶ ὁ ἐκ γενετῆς χωλός.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, καθ' ἣν ἐξεχύθη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους, τὸ ἑσπέρασ περι τὴν ἐννάτην ὥραν τῆς προσευχῆς ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν ὅτε Πέτρος καὶ Ἰωάννης. Αὕτη ἡ ἑσπερινὴ προσευχὴ, κατὰ τὰς μεγάλας μάλισα ἑορτάς, ἐγίνετο πολλὰ πανηγυρικῆ. Ὄθεν καὶ ταύτην τὴν φορὰν συνηθραίσθη ὅλη ἡ Ἱερουσαλήμ εἰς τὸν ναόν.

Εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πύλας τοῦ Ναοῦ, ἦτις ἦτον ἡ ὡραιότερα παρὰ τὰς λοιπὰς, καὶ ὠνομάζετο διὰ τοῦτο κυρίως ὡραία πύλη, ἐκάθητο πτωχός τις ἀνὴρ χωλός ἐκ γενετῆς. Οὗτος ἐφέρετο καθ' ἡμέραν ἐκεῖ, διὰ νὰ ζητῆ ἔλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς ἐμβαίνοντας εἰς τὸν Ναόν. Διότι ἔξευρε καλῶς, ὅτι ἡ πρὸς Θεὸν εὐσέβεια κάμνει τὸν ἄνθρωπον καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πλέον συμπαθητικόν καὶ εὖπλαγχνον.

Οὗτος ὁ χωλὸς ἰδὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην ἐμβαίνοντας εἰς τὸν Ναόν, τοὺς ἐπαρακάλει νὰ τὸν ἐλεήσουν μὲ τίποτε. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης σιωπῶντες τὸν ἐπαρατήρουν καλῶς, ἔπειτα λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Πέτρος: »Βλέψον εἰς ἡμᾶς!« Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνέβλεψε μετὰ χαρᾶς εἰς αὐτοὺς· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἰδεῖ ποτὲ ἀκόμη τοιαῦτα ἐπιεικῆ καὶ γλυκᾶ πρόσωπα, ἐνόμισεν, ὅτι θελεῖ λάβει βέβαια τίποτε καλόν ἀπὸ αὐτοῦς.

Ὁ Πέτρος ὅμως τὸν εἶπεν: »Ἀργύριον καὶ χρυσίον δὲν ἔχω· ὅτι ὅμως ἔχω, ταῦτο σοὶ δίδω. Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ

Χριστοῦ, τοῦ Ναζωραίου, σηκώσου καὶ περιπάτει! « Καὶ παρευ-
θὺς ἰκτείνας ὁ Πέτρος τὴν χεῖρα του, βέβαιος ὢν εἰς τὸ ἐπι-
χειρήμα του, ἐπίασε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν δεξιᾶν χεῖρα, καὶ
τὸν ἀνώρθωσε. Τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἐπῆλθε δύναμις καὶ σαθε-
ρότης εἰς τὰ σκέλη καὶ τὰς βάσεις τῶν ποδῶν τοῦ χωλοῦ, καὶ
σηκωθείς ἐπάνω, ἠδύνατο νὰ περιπατῇ· ἐμβῆκε μὲ αὐτοὺς
εἰς τὸν Ναόν, περιπατῶν ἐλευθέρως καὶ πηδῶν ἀπὸ τὴν χα-
ράν του, καὶ ἐδοξολογεῖ τὸν Θεὸν τόσον μεγαλοφώνως, ὥστε ἀν-
τήχει ὅλος ὁ Ναός.

Πᾶς ὁ λαὸς, ὅστις ἦτον ἤδη συνηθροισμένος εἰς τὸν
ναόν, καὶ ἤκουσεν ἐξαίφνης τὰς μεγαλοφώνους ταύτας δοξο-
λογίας, ἀναβλέψας, θεωρεῖ τὸν χωλὸν ἄνδρα περιπατοῦντα καὶ
πηδῶντα. Ἐπειδὴ δὲ ὅλοι τὸν ἐγνώρισαν παρευθὺς, ὅτι εἶναι
ὁ χωλὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἐκάθητο πάντοτε εἰς τὴν ὠραίαν πύ-
λνν τοῦ Ἱεροῦ, καὶ ἐζήτηε ἐλεημοσύνην, ἐπληρώθησαν ὅλοι
ἀπὸ θαύματος καὶ ἔκστασι, καὶ ἐπεθύμουν κατὰ πολλὰ νὰ μά-
θωσι, τί τάχα συνέβη εἰς αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης περιπατεῖ
ἐντελῶς. Ἄλλ' ὁ ἰατρευθεὶς ἐκ γενετῆς χωλὸς δὲν ἀπεμα-
κρύνετο πλέον ἀπὸ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην διὰ τὴν ἐκ
καρδίας πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνην του. Ὅθεν ἔδραμεν
ὅλον τὸ πλῆθος πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὁ Πέτρος, ἀφ' οὗ εἶδε
τὸ συνηθροισμένον περὶ αὐτὸν ἄπειρον πλῆθος, εἶπεν: » Ἄν-
δρες Ἰσραηλῖται! Τί θαυμάζετε διὰ τοῦτο; καὶ διὰ τί ἀπο-
βλέπετε εἰς ἡμᾶς, ὡς ἐὰν εἴχομεν κατασῆσει ἡμεῖς τοῦτου
τὸν χωλὸν νὰ περιπατῇ δι' ἰδίας ἡμῶν δυνάμεως καὶ εὐσεβείας;
(Τοῦτο δὲν ἔχει οὕτως, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἠξεύρετε! ὅτι) ὁ Θεὸς
Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ, ὁ Θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδάξασε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν, τὸν ὁ-
ποῖον ἐσεῖς παρεδώκατε καὶ ἠρνήθητε ἔμπροσθεν τοῦ Πιλά-
του. Καὶ ὁ μὲν Πιλάτος ἤθελε τῷ ὄντι νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ,
σεῖς ὅμως τὸν μὲν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, ἐπαρακα-

λέσατε δὲ νὰ σὰς χαρισθῇ ὁ φανεὺς καὶ κηκοῦργος, καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἐφανεύσατε. Ἄλλ' ὁ Θεὸς ἠγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, τοῦ ὁποίου ἡμεῖς εἴμεθα μάρτυρες. Καὶ ἐπὶ τῇ πίσει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἔγεινε τοῦτο, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὗτος, τὸν ὁποῖον ἐδῶ βλέπετε, καὶ καλῶς γνωρίζετε, ἐθεραπεύθη, καὶ σέκεται τῶρα ὀρθίος ἔμπροσθέν σας. Ἡ εἰς αὐτὸν πίσις ἔδωκεν εἰς τοῦτον πρό ὀφθαλμῶν σας τὴν ἐντελῆ αὐτοῦ υἱειάν.»

»Καὶ τῶρα ἀδελφοί μου! ἠξέυρω καλῶς, ὅτι ὅλα ταῦτα ἐπράξατε ἐξ ἀγνοίας, καθὼς καὶ οἱ ἄρχοντές σας, τὰ ὁποῖα ἔγειναν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Πλὴν ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ πληρωθῶσι τοιοῦτοτρόπως ὅσα διὰ σώματος ὄλων τῶν Προφητῶν αὐτοῦ προεῖπεν, ὅτι δηλ. ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πρέπει νὰ πάθῃ.»

»Μετανοήσατε λοιπὸν, ἀδελφοί! καὶ ἐπιστρέψατε, διὰ νὰ ἐξαλειφθῶσιν αἱ ἁμαρτίαι σας, καὶ νὰ εὔρητε ἔμπροσθεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ παρηγορίαν καὶ ἀναφυχὴν εἰς τὸν καιρὸν, ὅποτε μέλλει νὰ ἀποσείλῃ πάλιν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς τῶρα σὰς κηρύττομεν. Διότι τῶρα μὲν πρέπει νὰ τὸν ἔχη ὁ οὐρανὸς ἕως εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, κατὰ τὸν ὁποῖον θέλουσιν ἀποκατασταθῆ ὅλα τὰ πράγματα, καθὼς ὁ Θεὸς τὸ ἀνήγγειλε διὰ σώματος ὄλων τῶν ἁγίων αὐτοῦ Προφητῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου.»

»Ἐπειδὴ ὁ μὲν Μωϋσῆς ἔλεγε πρὸς τοὺς Πατέρας σας :
 »Προφήτην, καθὼς ἐμὲ, θέλει ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σας· εἰς τοῦτον πρέπει νὰ ὑποτάσσεσθε καθ' ὅλα, ὅσα ἠθέλε σὰς εἰπῆ. Ὅστις ὅμως δὲν ἠθέλε πείθεται εἰς αὐτὸν, αὐτὸς θέλει ἐξολοθρευθῆ ἐκ τοῦ λαοῦ. Οὕτω καὶ ὁλοι οἱ Προφῆται, ἀπὸ Σαμουὴλ ἕως τῶρα (ὅσοι καὶ ἂν ἦσαν ἐξ αὐτῶν) προεῖπον ταύτην τὴν ἡμέραν.»

»Σεῖς εἶσθε υἱοὶ τῶν Προφητῶν (ἀπόγονοι δηλ. τούτων τῶν ἁγίων ἀνδρῶν) Σεῖς εἶσθε τὰ τέκνα τῆς διαθήκης, τὴν ὁ-

ποῖον ἔκαμεν ὁ Θεὸς μὲ τοὺς Πατέρας σας, εἰπὼν πρὸς τὸν Αἴβρααμ: Δι' ἐνὸς τῶν ἀπογόνων σου θείλουσιν εὐλογηθῆ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο καὶ ἀπέστειλε πρὸ πάντων εἰς ἑσᾶς ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰησοῦν, τὸν ὁποῖον ἀνέστη- σεν ἐκ τοῦ θανάτου, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ καθεὶς ἀπὸ σας ἐκ τῆς κακίας καὶ πονηρίας του. α

Ἐν ᾧ ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ὠμίλου ἀκόμη, ἦλθον αἰφνυδίως οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ὁ Στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδ- δουκαῖοι ἐκεῖ, ἀγανακτισμένοι καὶ λυπημένοι, ὅτι οἱ Ἀπό- σταλοι ἐδίδασκον τὸν λαόν. Ἐξαγρέτως ὅμως ἐλυποῦντο οἱ Σαδδουκαῖοι, οἵτινες δὲν ἐπίστευον ἀνάσασιν, ὅτι ἐκηρύτ- τετο ἐν τῷ Ἰησοῦ ἢ ἐκ νεκρῶν ἀνάσασις. Ὅθεν πιάσαντες τοὺς Ἀποστόλους, ἔφεραν αὐτοὺς εἰς τὸ δεσμοτήριον, διὰ νὰ τοὺς φυλαξωσιν ἐκεῖ ἕως εἰς τὴν αὔριον ἡμέραν, καθότι τότε ἦτο πλέον ἑσπέρα. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἀφ' ἠκουσάν τὴν διδασκαλίαν των ἐπίστευσαν, ἕγινεν ἕως πέντ χιλιάδες.

Τόσον ἀξιοπρεπῶς ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ἀφ' οὗ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ἐδῶ ἀκόμη εἰς τὴν γῆν. Ἐκεῖνος, ὅστις εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ἐσαυρωθὴ δημοσίως ὡς κακοῦργος, ἐκηρύχθη τώρα κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς παρῆρσις εἰς ὅλον τὸν λαόν διὰ λό- γου καὶ ἔργου μέσα εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν ὡς υἱὸς τοῦ ὑψίστου καὶ τῶν ἀνθρώπων λυτρωτῆς. Τόσον ἐναργῶς ἔδειξεν ὁ Ἰη- σοῦς Χριστὸς, ὅτι ὄντως ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, καὶ κἀθῆται ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς ἐν τῇ δόξῃ του εἰς τὸν Οὐρανόν πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων. Ἐπειδὴ μὲ τὴν αὐτὴν ἐκείνην φιλανθρω- πίαν καὶ παντοδυναμίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐθεράπευσεν, ἐν ᾧ ἀκόμη διέτριβεν ὁρατῶς εἰς τὴν γῆν, ἕνα ταλαιπωροῦν ἀν- θρώπου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ναοῦ ἐνώπιον πάντων ἀπὸ τὴν

ἀσθένειάν του, ἂν καὶ αἱ ἄνθρωποι δὲν ἔβλεπον αὐτὸν τὸν ἴδιον, οὕτω καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἀκόμη ἐχάρισιν εἰς ἐκείνους; οἵτινες ἐπίστευσαν ἀνυποκρίτως εἰς αὐτόν, πολιτιμώτερα δῶρα παρὰ τὸν ἄργυρον καὶ τὸν χρυσόν, καὶ τοὺς ἀποκατέστησε, ὅσοι καὶ ἂν ἦσαν ἐξωτερικῶς πτωχοὶ, πλουσίους μὲν καθ' ἑαυτοὺς, εὐεργέτας δὲ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐξωτερικῶς κατεφρουοῦντο καὶ κατεδιώκοντο, καὶ ἐβάλλοντο εἰς δεσμὰ καὶ εἰς φυλακάς, ἦσαν ὅμως ἐν τῷ Ἰησοῦ εὐτυχεῖς καὶ μακάριοι. Τοιαύτην ἐνδοξοῦ ἀρχὴν ἔλαβε τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου διὰ σώματος τῶν Ἀποστόλων. Ἐν ᾧ διέτριβεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τὴν γῆν, ὀλίγοι μόνον ἐπίστευσον εἰς αὐτόν· ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὴν εἰς τὸν σαυρὸν πρᾶσῆλυσίν του, καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψίν του ἐπίστευσαν πολλαὶ χιλιάδες ἀνυποκρίτως καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας εἰς αὐτόν. Καὶ τίς δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἀπὸ τότε μέχρι τῆς σήμερον προσῆλθον εἰς τὴν εἰς αὐτὸν πίσιν; Ὁ λόγος του ἐπληρώθη ἐνδόξως καὶ θαυμασίως, ὅτι: »Ἐὰν ἐγὼ ὑψωθῶ, θέλω ἐλκύσει πάντας πρὸς ἑμαυτόν.«

Ἀγαπητά μου τέκνα! Ὁ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἐκρύχθη τότε εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἱερουσαλήμ, κηρύττεται καὶ τῶρ ἀκόμη εἰς τὰς ἐκκλησίας μας. Καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη εἶναι καὶ μένει ὁ αὐτός. Εἶθε λοιπὸν οὗτος ὁ λόγος του, ὅστις ἐπληρώθη εἰς μυλλιόνια ἀνθρώπων, νὰ πληρωθῇ καὶ εἰς ἡμᾶς!

44. Ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν συναθροισθὲν ὅλον τὸ συνέδριον, οἱ ἀρχιερεῖς Ἄννας καὶ Καϊάφας, οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ

καὶ οἱ Γραμματεῖς, ἐπρόσαξαν νὰ παρρησιάσωσι τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰς τὸ μέσον τῆς συνελεύσεώς των, ὅπου πρὸ ὀλίγου ἐσέκετο ὁ Ἰησοῦς, καὶ τοὺς ἠρώτησαν τὸ ἐξῆς: »Διὰ ποίας δυνάμεως, καὶ εἰς τίνοσ ὄνομα ἐκάμετε τοῦτο ;«

Ὁ δὲ Πέτρος πλήρης Πνεύματος ἁγίου ἀπεκρίθη: »Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ Πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραὴλ! Ἐπειδὴ σήμερον ἀνακρινόμεθα δι' εὐεργεσίαν ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, δι' ἧς αὐτὸς ἐθεραπεύθη, ὥς ἦναι γνωστὸν εἰς ἐσᾶς καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι: Εἰς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, τὸν ὁποῖον σεῖς μὲν ἐσαυρώσατε, ὁ δὲ Θεὸς ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν, σέκεται σήμερον ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑγιὲς ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας· (καὶ ἐδείκνυεν ἐν ταύτῳ τὸν ἐκ γενετῆς χυλὸν, ὅστις ἐσέκετο πλησίον του). Οὗτος ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ἀπὸ πάντων τῶν οἰκοδομοῦντας, τῶρα δὲ γεγνημένος εἰς κεφαλὴν γωνίας. Καὶ εἰς κανὲν ἄλλο δὲν ὑπάρχει ἡ σωτηρία. Διότι κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν εἶναι ὑπὸ τὸν οὐρανόν, δεδομένον εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ τοῦ ὁποῖου ἠδυνάμεθα νὰ σωθῶμεν (παρὰ αὐτὸ μόνον.)«

Τόσον σοφῶς καὶ θαυμασίως ἠυδόκησεν ὁ Θεὸς, ὥς νὰ μαρτυρηθῇ πάλιν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ λόγου καὶ ἔργου εἰς τὸ αὐτὸ οἶκημα, ἔμπροσθεν εἰς τοὺς αὐτοὺς κριτὰς καὶ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου πρὸ ὀλίγου κατεκρίθη εἰς θάνατον, ὡς ὁ ἐκ νεκρῶν ἐγερθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ λυτρωτὴς δεδοξασμένος, ὡς ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος πάσης ἁγιότητος καὶ μακαριότητος, καὶ ὡς ἡ μόνη τῶν ἀνθρώπων σωτηρία.

Ἄφ' οὗ εἶδαν οἱ Ἀρχιερεῖς τὴν παρρησίαν καὶ τὸ ἄφοβον τοῦ Πέτρον καὶ Ἰωάννου, ἐθαύμαζαν καθ' ὑπερβολὴν· διότι ἤξευρον καλῶς, ὅτι ἦσαν ἄνθρωποι ἀγράμματοι καὶ ἰδιῶται, περιερχόμενοι πάντοτε μὲ τὸν Ἰησοῦν. Βλέποντες ὁμως καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸν τεθεραπευμένον, νὰ σέκεται πλησίον αὐτῶν, δὲν ἤξευρον παντάπασι εἰ νὰ ἀποκριθῶσι. Ὅθεν ἐπρό-

σαξαν αὐτοὺς νὰ ἐξέλθωσι πρὸς ὀλίγον ἔξω τοῦ συνεδρίου, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ ἐγένετο, ἄρχισαν νὰ συμβουλευόμενοι πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες: »Τί νὰ κάμωμεν τούτους τοὺς ἀνθρώπους; Τὸ ἐξάισιον σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἐγένετο δι' αὐτῶν, εἶναι γνωστὸν σχεδὸν εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Ἱερουσαλήμ. Εἶναι πασιδὴλον! Δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ τὸ ἀρνηθῶμεν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ διαδοθῇ περισσώτερον εἰς τὸν λαόν, ὥς τοὺς ἐμποδίσωμεν μὲ ἀπειλὴν μεγάλην, νὰ μὴν ὁμιλῶσι πλέον οὔτε λόγον εἰς καμὲνα ἄνθρωπον περὶ τοῦ Ἰησοῦ.«

Μετὰ ταῦτα καλέσαντες πάλιν μέσα τοὺς δύο Ἀποστόλους, τοὺς ἐπρόσαξαν αὐσηρῶς νὰ μὴν ὁμιλήσωσι πλέον παντελῶς περὶ τοῦ Ἰησοῦ, οὔτε νὰ διδάξωσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτοὺς: »Κρίνατε σεῖς οἱ ἴδιοι, ἂν τοῦτο ἦναι δίκαιον ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, τὸ νὰ ὑπακούωμεν μάλλον εἰς ἐσᾶς, παρὰ εἰς τὸν Θεόν. Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ σιωπήσωμεν περὶ τῶν ὅσα εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν.« Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς, ἀφ' οὗ τοὺς ἐφοβέρισαν ἔτι αὐσηρότερα, τοὺς ἀπέλυσαν τελευγαῖον, μὴ τολμῶντες νὰ τοὺς τιμωρησῶσι διὰ τὸν φόβον τοῦ λαοῦ· διότι ὅλον τὸ πλῆθος ἐδόξαζε τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἐξάισιον Θεραπείαν, τὴν γενομένην εἰς τὸν ἐκ γενετῆς χωλόν. Τὸ δὲ θαῦμα τοῦτο ἔκαμεν ἐξαιρέτως χωριστὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους· διότι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐθεραπεύθη, ὑπερέβαινε τὰ τεσσαράκοντα ἔτη, καὶ ἐπειδὴ ἐκάθητο πάντοτε εἰς τὴν ὠραίαν πύλιν τοῦ Ναοῦ, ἦτον γνωστὸς πρὸ πολλοῦ εἰς ὅλον τὸν λαόν.

Ἀμέσως δὲ ἀφ' οὗ ἀπελύθησαν ὅ,τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης, ἐπέστρεψαν εὐθὺς πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους καὶ μαθητὰς τοῦ Κυρίου, καὶ ἐδιηγοῦντο εἰς αὐτοὺς τὰς ἀπειλὰς καὶ τοὺς φοβηρισμοὺς τῶν Ἀρχιερέων καὶ Πρεσβυτέρων. Οἱ δὲ λοιποὶ Ἀπόστολοι καὶ μαθηταὶ ἀκουσαντες ταῦτα, ὑψωσαν ὁμοθυμαδὸν τὴν φωνήν των εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἔλεγον, προσευχόμενοι: »Δέ-

σπατα! ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς! Σὺ, ὅς τις εἶπας διὰ στόματος τοῦ δούλου σου Δαβὶδ: »Ἴνα τί ἐφρύαξαν τὰ ἔθνη καὶ οἱ λαοὶ, καὶ ἐμελέτησαν βουλὰς ματαιάς; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν λαῶν συνώμωσαν κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.« **Ναί, τῆ ἀληθείᾳ!** εἰς τὴν πόλιν ταύτην συνήχθησαν τῷ ὄντι κατὰ τοῦ ἀγίου παιδός σου Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον ἔχρισας εἰς Κύριον (ὁ Ἡρώδης δηλ. ὁ Πιλάτος, οἱ Ἑθνικοὶ καὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ) διὰ νὰ κάμωσιν ὅσα ἡ παντοδύναμος βουλή σου προῦρίσει νὰ γένωσι. **Καὶ τώρα, Κύριε!** ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ ἐνίσχυσον τοὺς δούλους σου νὰ κηρύττωσι τὸν λόγον σου μετὰ πάσης παρρησίας καὶ μετὰ πλειοτέρας πεποιθήσεως, καὶ ἔκτεινον τὴν χεῖρα σου τὴν κραταιὰν, διὰ νὰ θεραπεύωνται οἱ ἀσθενεῖς, καὶ νὰ γίνωνται σημεῖα καὶ τέρατα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀγίου παιδός σου Ἰησοῦ! «.

Ἀφ' οὗ τοιοῦτοτρόπως ἐπροσευχήθησαν, ἐσαλεύθη ὁ τόπος, ὅπου ἦσαν συνηγμένοι, ἐπλήσθησαν ὅλοι Πνεύματος ἀγίου, καὶ ἐκήρυττον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ πάσης παρρησίας καὶ ἄνευ τινὸς φόβου. Ἐμαρτύρουν μὲ μεγάλην εὐτολμίαν καὶ παρρησίαν τὰ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἦτον μεγάλη χάρις εἰς ὅλους αὐτούς.

Τὸ νέον τοῦτο θαῦμα ἦτον ἄλλη νεωτέρα ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπακούει τὰς δεήσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τῶν ἄκωμη, ἐν ᾧ εἶναι ἐν τῇ δόξῃ του, εἶναι προσάτης καὶ βοηθὸς ἐπὶ τῆς γῆς ὄλων τῶν λατρευτῶν του, ὅτι μεταδίδει εἰς αὐτούς, καθὼς ὑπεσχέθη, τὸ πανάγιόν του Πνεῦμα, καὶ ὅτι εἶναι σκέπη κραταιὰ καὶ προστασία ἐν κινδύνοις καὶ διωγμοῖς εἰς αὐτούς.

Ἐὰν μόνον πιστεύωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί! καθὼς οἱ

Ἀπόστολοι ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐὰν τὸν παρακαλοῦμεν μὲ πεποίθησιν διὰ τὰς μᾶς θύμῃ τὴν χάριν τοῦ Πνεύματός του, καὶ ἡμεῖς πληρεῖς ὁμοιοῦς καὶ ἀγάπης πρὸς ἀλλήλους, τότε θέλομεν αἰσθανθῆ ὅλα ταῦτα, καθὼς ποτὲ οἱ Ἀπόστολοι τὰ ἡσθάνθησαν.

45. Ἀναυίαις καὶ Σαπφείρα.

Ολου τὸ μέγα πλῆθος τῶν πισυεσάντων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἦτον μία ψυχὴ καὶ μία καρδία. Κανείς πλέον ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ὠνόμαζε τίποτε ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του ἰδικόν του, ἀλλὰ τὰ εἶχον ὅλα κοινά· ὅθεν οὔτε εὐρίσκειτο κανείς μεταξὺ αὐτῶν ἐνδεής, διότι ὅλοι, ὅσοι ἦσαν ἐξ αὐτῶν πλούσιοι, πωλοῦντες τὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἀγρούς των, ἔφερον τὸ ποριζόμενον ἀργύριον, καὶ τὸ ἔθετον εἰς τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων, οἵτινες ἔδιδον εἰς τὸν καθ' ἕνα κατὰ τὴν χρείαν του.

Οὗτοι οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐπώλουν τὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἀγρούς των ἀκόμη καὶ διὰ τοῦτο, διότι ἐπρόβλεπον, ὅτι ἐντός ὀλίγου μέλλουν νὰ ἀφήσουν τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλ' ὅτι διαιμοιράζοντο τὸ ἐκ τῶν πωλουμένων ὑπαρχόντων ἀργύριον, τοῦτο δὲν ἦτον ἄλλο, εἰμὴ τῆς πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν ἀκραίφνους ἀγάπης ἀποτέλεσμα. Ἐὰν αἱ περιστάσεις τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἥλλαξαν, αὕτη ὅμως ἡ ἀγάπη πρέπει νὰ διαμένῃ καὶ μεταξὺ ἡμῶν τῶν σημερινῶν χριστιανῶν. Τὴν σήμερον δὲν εἶναι χρεῖα νὰ πωλήσῃς τὴν οἰκίαν σου, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν ἔχῃς ὡς καταφύγιον ἀσφαλές εἰς ὅλους τοὺς θλιβομένους, νὰ τὴν σολίζῃς ἔξωθεν μὲ περιετὴν καὶ ματαίαν λαμπρότητα δὲν εἶναι ἀνάγκη, ἐν ὧν βλέπεις

τὸν ὁποῖον εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀνανίας. Ἡ δὲ Σαπφείρα ἀπεκρίθη: »Ναί, τόσον τὸν ἐπωλήσαμεν.« Τότε λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Πέτρος: »Διὰ τί ἐσυμφωνήσατε καὶ οἱ δύο νὰ ψευσθῆτε εἰς τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου; Ἰδοὺ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐνταφίασαν τὸν ἄνδρα σου, σέκονται ἔμπροσθεν τῆς θύρας, καὶ θέλουσιν ἐκφέρειν καὶ σέ.« Καὶ πικρευθὺς ἔπεσε καὶ αὐτὴ ἔμπροσθεν εἰς τοὺς πόδας του, καὶ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Οἱ δὲ νεανίσκοι ἐμβάντες μέσα, εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐκβαλόντες τὴν ἔξω, τὴν ἔθαψαν σιμὰ εἰς τὸν ἄνδρα της. Φόβος μέγας, φόβη καὶ ἔκστασις ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν κοινότητα τῶν πιστῶν, καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους, ὅσοι ἤκουον ταῦτα.

Τοῦτο τὸ συμβεβηκὸς, ἀγαπητοί μου νέοι! εἶναι βέβαια πολλὰ τρομερόν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐπιγῆς διατριβὴν δὲν ἐλύπησε κανένα ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐχάριζε πάντοτε καὶ πανταχοῦ, ὅπου ὑπῆγαυεν, υἰεῖαν καὶ ζωὴν, ἐδῶ δὲ τιμωροῦνται διὰ μιᾶς δύο ἄνθρωποι μὲ τὸν αἰφνίδιον θάνατον. Τοῦτο φαίνεται καὶ εἰς ἐσᾶς ἴσως πολλὰ σκληρόν· ἀλλ' ἡ παιδεία αὕτη εἶναι πρέπουσα εἰς τὴν σοφίαν καὶ ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Ἀνανίας καὶ ἡ Σαπφείρα ἔγειναν ἐν πρώτοις ἔνοχοι μιᾶς βδελυρᾶς ὑποκρίσεως καὶ ἐνὸς χαμερποῦς ψεύδους. Ἐπροσποιοῦντο ὡς εἰν ἦσαν εὐσεβεῖς, ἦγουν πιστοὶ μὲν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, εὐλαβεῖς δὲ πρὸς τοὺς ὑπηρέτας του, καὶ εὐεργετικοὶ πρὸς τοὺς πτωχοὺς, ἐν ᾧ ἦσαν τῇ ἀληθείᾳ ὅλον τὸ ἐναντίον. Ἠθέλησαν νὰ ἀπατήσουσιν τὸν Ἀπόστολον τοῦ Ἰησοῦ ἀναισχύτως κατὰ πρόσωπον ἐνώπιον τοσούτων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦτο ὅχι ἐξ ἀπροσεξίας, ἀλλ' ἀφ' οὗ πρώτον τὸ ἀπεφάσισαν ἐξεπίτηδες.

Αὐτοὶ ἔπραξαν δευτέρου μίαν κλοπὴν, παρακινηθέντες εἰς τοῦτο ὅχι ὑπότινος μεγίστης ἀνάγκης, ἀλλ' ὑπὸ αἰσχυρᾶς φιλαργυρίας, καὶ ἠδίκησαν ἀσυνειδήτως τοὺς πτωχοὺς, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸ σῶμα ἠθέλου, οὕτως εἰπεῖν, νὰ

ἀρπάσῳσι τὴν ἐλεημοσύνην. Ὑπεκρίθησαν, ὅτι ἔδιδον ὅλην τὴν περιουσίαν, διὰ τὴν τρέφωσθαι ὑσερον διὰ βίου ἀπὸ τὰ χρήματα τῶν πτωχῶν, τὰ δὲ ἰδικάτων τὰ αὐξάνωσι διὰ τῶν τόκων.

Αὐτοὶ ἐπολιτεύθησαν τρίτον ἐναντίου τῆς καθαρᾶς καὶ γνωστῆς ἀληθείας καὶ τῶν φανερῶν ὑποσχέσεων τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἦσαν μεταξύ τοῦ ἀθροίσματος τοιούτων καλῶν καὶ ἁγίων ψυχῶν οἱ μόνον κακοὶ καὶ ἀσεβεῖς ἄνθρωποι. Ὅπου ὅμως εἶναι ἰσχυρὰ ὁρμὴ πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἦγεν καθαρὰ γνώσις τῆς ἀληθείας, καλὰ παραδείγματα τοῦ καλοῦ, καὶ ἰδιαίτερα προτερήματα τοῦ πνεύματος, ἐκεῖ ἢ πράξις τῆς ἁμαρτίας εἶναι πάντοτε πλέον ἀξιολογώμενος.

Τελευταῖον εἶναι καὶ λέγεται ὑποκρίσις ἐκεῖνο τὸ πολιτεῦμα, τὸ ὁποῖον εἰς μὲν τὸ σῶμα ἔχει πάντοτε τὸν Χριστὸν, εἰς δὲ τὴν καρδίαν τὴν διαφθοράν, τοῦτ' ἔστι τὴν ὑπουλόγητα, τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ὑπόκρισιν πρὸς τοὺς διδασκάλους τοῦ εὐαγγελίου, τὴν χωρὶς ἀγάπην καὶ συνειδήσειν ἀρπαγὴν τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι διωρισμένα διὰ τὸ κοινὸν καλὸν τῶν χριστιανῶν, τὴν ἀναίσθησίαν καὶ σκληρότητα πρὸς πᾶσαν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν ὁρμὴν, ἀποβλέπουσαν εἰς τὸ κοινὸν καλὸν, δηλαδὴ εἶναι ἐκεῖνα τὰ ἁμαρτήματα, διὰ τῶν ὁποίων παρήκμασε προϊόντος τοῦ χρόνου ὁ χριστιανισμὸς, καὶ ἔγεινεν εὐκαταφρόνητος εἰς τὰ ὄμματα πολλῶν ἀνθρώπων.

Ὅθεν ἔκρινεν ἀναγκαῖον ὁ Θεὸς τὴν δῶσθαι εὐθύς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐν παράδειγμα δι' ὅλους τοὺς μετὰ ταῦτα αἰῶνας, πόσον ἀποσρέφεται καὶ βδελύττεται τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα. Ὅσοι λοιπὸν πράττουσιν ταῦτα εἶναι ἀξιολογώμενοι, καθὼς ὁ Ἀνανίας καὶ ἡ Σαπφείρα. Καὶ ἂν ὁ Θεὸς δὲν τοὺς τιμωρῇ μὲ αἰφνίδιον καὶ παράδοξον θάνα-

του, εἰς τὸν μετὰ ταῦτα ὄμως βίον, τὸν αἰώνιον, τοὺς προσμενεῖ τρομερωτέρα τιμωρία παρὰ τὴν τοῦ Ἀνανίου καὶ τῆς Σαπφείρας.

46. Οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι εἰς τὴν φυλακὴν. †

Τὸ μέγα πλῆθος τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, οἵτινες ἤδη ἐπίσειον εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἤϋξαν καθ' ἡμέραν. Τὰ θαυμάσια σημεῖα, τὰ ὅποια ἐγίνοντο διὰ τῶν χειρῶν τῶν Ἀποστόλων, ἦσαν ἀναρίθμητα. Πολλοὶ ἔφερον ἔξω εἰς τοὺς δρόμους τοὺς ἀσθενεῖς ἐπάνω εἰς τὰς κλῖνας τῶν, ἵνα, ὅταν διαβαίη ἐκεῖθεν ὁ Πέτρος, ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἡ σκιά αὐτοῦ, καὶ οὕτω νὰ θεραπευθῶσιν ἀπὸ τὰς κατακυριεύουσας αὐτοὺς ἀσθενείας τῶν. Ἐτι δὲ καὶ ἀπ' ὅλας τὰς περὶξ πόλεις συνήρχετο μέγα πλῆθος, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τοὺς ἀσθενεῖς τῶν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ὅλοι κατὰ πάντα.

Τοιοιουτρόπως ἀπεδείκνυεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψίν του τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀγάπην του ἐναργέστερον, παρ' ὅταν διέτριβεν εἰς τὴν γῆν. Μάλιστα ὅλη τῶν Ἀποστόλων ἡ ἰσότης εἶναι σειρά ὑψηλῶν πράξεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐφάνη ὡς Λυτρωτὴς τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλ' ὁ μέγας Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν δὲν ἐδύναντο πλέον νὰ ὑποφέρωσι ταῦτα. Ὁθεν σφόδρα ἀγανακτισμένοι, ἐπρόσαξε μίαν ἑσπέραν νὰ πιάσωσι καὶ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, καὶ νὰ τοὺς ρίψωσιν ὡς κακούργους εἰς τὸ κοινὸν τῆς πόλεως δεσμωτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐφυλάττοντο μόνον οἱ κλέπται καὶ φονεῖς. Ἀλλὰ τὴν νύκτα ἦλθεν Ἄγγελος Κυρίου, ἠνοίξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, καὶ ἐκβαλὼν αὐτοὺς ἔξω, εἶπεν: »Ἰπάγετε εἰς τὸν Ναὸν, καὶ παρῆρσιασθέντες

μέ ἀφοβίαν ἔμπροσθεν εἰς τὸ πλῆθος, κηρύττετε ὅλους τοὺς λόγους τῆς ζωῆς.» (ἤγουν τοὺς περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, διὰ τοὺς ὁποίους ἦσαν εἰς τὴν φυλακὴν.) Οἱ δὲ ὑπακούσαντες εἰς τὴν προσαγὴν τοῦ Ἀγγέλου, ὑπῆγαν ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἀκόμη εἰς τὸν Ναόν, καὶ ἐδίδασκον τὸ πλῆθος.

Ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπροσκάλεσεν ἐν τοσοῦτῳ ὅλον τὸ συνέδριον, τὸ ὅποιον ἀφ' οὗ συνηθροίσθη, ἐπρόσαξε νὰ φέρωσιν ἐκεῖ ἀπὸ τὴν φυλακὴν καὶ τοὺς Ἀποσόλους. Οἱ δὲ ὑπῆρταν ἐλθόντες καὶ ἀνοίξαντες τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, δὲν εἶδον κανένα ἀπὸ τοὺς Ἀποσόλους μέσα. Ὁθεν ἐπέσρεψαν μετὰ σπουδῆς, καὶ ἀνήγγειλαν τοῦτο εἰς τὸ συνέδριον, λέγοντες :

»Τὸ μὲν δεσμοτήριον εὔρομεν κλεισμένον μετὰ πάσης ἀσφαλείας, καὶ τοὺς φύλακας ἰσαμένους, ὡς ἔπρεπεν, ἔμπροσθεν τῆς θύρας· ἀλλ' ἀνοίξαντες αὐτὸ, δὲν εὔρομεν μέσα κανένα.»

Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἀρχιερεῖς, ἔχασαν ὅλως τὸ θάρρος των, καὶ ἐφοβήθησαν ὑπερβαλλόντως. Ἐν ᾧ δὲ ἐσυλλογίζοντο τί ἠκολούθησε, καὶ τί ἀκόμη μέλλει νὰ ἀκολουθήσῃ ἐκ τούτου, ἐμβαίνει ἕξαφνα ἄνθρωπός τις εἰς τὸ συνέδριον, καὶ λέγει πρὸς αὐτοὺς :

»Ἴδού, οἱ ἄνδρες, τοὺς ὁποίους ἐφυλακώσατε, ζέκονται τῶρα εἰς τὸν ναόν, καὶ διδάσκουσι τὸν λαόν.» Τότε ὑπῆγεν ὁ γρατηγὸς τοῦ Ἱεροῦ μετὰ τοὺς ὑπῆρτας διὰ νὰ τοὺς φέρῃ, ἀλλ' ὄχι μετὰ βίαν, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο μὴ λιθοβοληθῶσιν ἀπὸ τὸν λαόν.

Ἀφ' οὗ ἔφερον τοὺς Ἀποσόλους, καὶ τοὺς ἐπαρρήναισαν εἰς τὸ συνέδριον, τότε ἀναστὰς ὁ Ἀρχιερεὺς, τοὺς ἠρώτησε :

»Δὲν σᾶς παρηγγείλαμεν αὐστηρῶς νὰ μὴ διδάσκητε πλέον εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο; Καὶ σεῖς διὰ τί, καταφρονοῦντες τὰς ἐδικὰς μας προσαγὰς, ἐγεμίσατε ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ τὰς διδασκαλίαις σας, καὶ θέλετε νὰ τὰ φέρητε ἕως ἐκεῖ, ὥστε νὰ ἐκδικηθῇ εἰς ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου;«

Ὁ δὲ Πέτρος ἀπελογῆθη ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν

Ἀποστόλων, λέγων: »Εἰς τὸν Θεὸν πρέπει κανεῖς νὰ πείθῃται περισσότερο, παρὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν ἀνέστηεν ἐκ νεκρῶν τὸν Γησοῦν, τὸν ὁποῖον σεῖς ἐφονεύσατε. Τοῦτου, τὸν ὁποῖον σεῖς προσηλώσατε εἰς τὸ ξύλον τοῦ σαυροῦ, ἀνύψωσεν ὁ Θεὸς μὲ τὴν παντοδύναμον δεξιάν του εἰς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ παρακινήθῃ δι' αὐτοῦ εἰς μετάνοιαν τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ νὰ λάβῃ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν. Καὶ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, εἴμεθα ἡμεῖς μάρτυρες, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς δίδει εἰς ὅλους τοὺς πειθαρχομένους εἰς αὐτόν.«

Ἀφ' οὗ ἤκουσαν ταῦτα, ἐλυπήθησαν καθ' ὑπερβολὴν ἔτριζον τοὺς ὀδόντας τῶν ἀπὸ τὴν μανίαν, καὶ ἐβουλεύοντο νὰ φονεύσωσι τοὺς Ἀποστόλους. Ἀλλ' ἐσηκώθη ὑπὲρ αὐτῶν ἐμπροσθευτῆς συνελεύσεως κάποιος Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος καὶ αὐτὸς καὶ Φαρισαῖος, ἄνθρωπος ὅμως πολλὰ ὀρθῶς συλλογιζόμενος, καὶ ἀπ' ὅλον τὸ ἔθνος μεγάλως τιμώμενος. Διότι καμμία τάξις ἀνθρώπων δὲν εἶναι τόσον διεφθαρμένη, ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκωνται ἀκόμη εἰς αὐτὴν καὶ κάποια καλὰ καὶ εὐγενεῖς ψυχαί. Ὅθεν ἤθελεν εἶναι μεγάλη ἀδικία, τὸ νὰ καταφρονῶμεν ἄνθρωπον διὰ τὴν τάξιν, τὴν ὁποίαν ἔχει.

Οὗτος ὁ Γαμαλιήλ ἐπρόσβαξε νὰ ὑπάγωσιν ὀλίγον ἔξω οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ἔπειτα εἶπε πρὸς τὸ συνέδριον: »Ἄνδρες Ἰσραηλιταί! Προσέξατε καὶ σκεφθῆτε καλῶς, περὶ τοῦ τί μέλλετε νὰ κάμντε εἰς τούτους τοὺς ἀνθρώπους! Σεῖς ἤξεύρετε, ὅτι πρὸ ὀλίγου ἀνέστη κάποιος Θεουδᾶς, καὶ ὠνόμαζε τὸν ἑαυτόν του μεγάλον, διὰ τὸ ὁποῖον ἐσύναξε καὶ ὀπαθοὺς σχεδὸν ἕως τετρακοσίου ἀνθρώπων, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐφονεύθη καὶ αὐτὸς, καὶ ὅλοι οἱ ὀπαδοί του διελύθησαν, καὶ ἡ ἐπιχείρησις τῶν ἐξουθενώθη. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰουδᾶς ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ᾧ ἔγεινεν ἡ γενικὴ ἀπογραφὴ, καὶ κατέπεισε πλῆθος πολὺ λαοῦ

νά τὸν ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀπώλετο, καὶ ὅλοι ὅσοι τὸν ἠκολούθησαν διεσκαρπίσθησαν. Σὰς συμβουλευώ λοιπὸν, νὰ παύσετε ἀπὸ τοῦ νὰ καταδιώκετε τούτους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀφήσατέ τους νὰ ὑπάγωσι. Διότι εἴαν τὸ ἐπιχειρήμα των εἶναι ἐξ ἀνθρώπων, θέλει διαλυθῆ ἀφ' ἑαυτοῦ του. Ἐάν δὲ ἦναι ἀπὸ Θεοῦ, σείς ἐν ᾧ δὲν δύνασθε νὰ τὸ διαλύσατε, θέλετε φανῆ ἴσως τελευταῖον καὶ Θεομάχοι.»

Ὁ λόγος οὗτος τοῦ Γαμαλιὴλ ἦτον λόγος σοφώτατος· διότι εἶναι σχεδὸν δύο χιλιάδες χρόνοι, ἀφ' οὗ εἶπε τοῦτο, καὶ βλέπομεν, ὅτι ὁ χριστιανισμὸς ὑπάρχει μὲ ὅλους τοὺς κατ' αὐτοῦ διωγμούς. Δεῖγμα τρανώτατου τῆς θειότητος αὐτοῦ!

Ὅσον κακοὶ καὶ ἂν ἦσαν οἱ Ἀρχιερεῖς, δὲν ἐδυνήθησαν μὲ ὅλον τοῦτο νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Γαμαλιήλ. Ὑπήκουσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἀφέθησαν ἀπὸ τοῦτον τὸν ἐλέθριον σκοπὸν, τοῦ νὰ φονεύσωσι τοὺς Ἀποσόλους. Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποφέρωσιν, ὥστε νὰ τοὺς ἀπολύσωσι χωρὶς παντάπασι νὰ τοὺς τιμωρήσωσιν. Ὅθεν ἐπρόσασαν νὰ τοὺς φέρωσιν ὅλους μέσα, ἐδιώρισαν τοὺς δοῦλους νὰ τοὺς δαίρωσιν, ἔπειτα τοὺς παρήγγειλαν αὐσηρότατα νὰ μὴ τολμήσωσι πλέον νὰ διδάξωσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οὕτω τελευταῖον τοὺς ἀπέλυσαν. Ἀλλ' οἱ Ἀπόστολοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ συνέδριον πλήρεις χαρᾶς, ὅτι ἠξιώθησαν νὰ ὀνειδισθῶσι διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν ἔπαυον καθ' ἡμέραν νὰ διδάσκωσιν εἰς τὸν Ναὸν καὶ εἰς τὰς οἰκίας ἐν μέρει, κηρύττοντες τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐνταῦθα βλέπομεν, ἀγαπηταί μου, πῶς ἡ πίστις τοῦ Ἰησοῦ ἐθεμελιώθη διὰ μέσου ἀπειρῶν καταδιωγμῶν, πῶς ὑπέφεραν οἱ Ἀπόστολοι τούτους τοὺς καταδιωγμούς με χαράν των, καὶ πῶς ἠδύνατο ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ λυτρώνη τοὺς πιστοὺς λατρευτάς του ἀπὸ τὴν φυλακὴν καὶ τὸν θάνατον τῶρα μὲν δι' ἐνὸς Ἀγγέλου, ἄλλοτε δὲ δι' ἐνὸς Φαρισαίου. Καὶ

τὴν σήμερον ἀκόμη περιγελῶνται καὶ καταδῶκονται πολλάκις εἰ ἀληθινοὶ λατρευταὶ τοῦ Ἰησοῦ· καὶ τὴν σήμερον πρέπει νὰ νομίζωμεν χαρὰν μας καὶ τιμὴν, ἐὰν καταδιωκόμεθα ὑπὲρ τοῦ καλοῦ· καὶ τὴν σήμερον δύναται ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ διαφυλάττῃ τοὺς ἐδικούς του, καὶ νὰ τοὺς παρηγορῇ πολλαχῶς ὅταν πάσχωσιν ἐξωτερικῶς διὰ τῆς ἐσωτερικῆς χαρᾶς. Καὶ ἐὰν πλέον θέν σέλλη (τὸ ὁποῖον θέν εἶναι ἀνάγκη) κανένα Ἀγγελον, νὰ τοὺς λυτρώσῃ, δύναται ὁμως νὰ κάμῃ τοῦτο μὲ μυρίους ἄλλους τρόπους, διὰ τοῦ λόγου π. χ. σεβασμίου τινὸς ἀνθρώπου, ὅστις καὶ ἂν θέν πισειῦῃ ὁ ἴδιος εἰς αὐτὸν, θακρίνει ὁμως τοῦ τοιοῦτου καταδιωγμοῦ τὴν ἀδικίαν, καὶ προσπαθεῖ, καθὼς ὁ Γαμαλιήλ, νὰ τὴν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξακολουθῆται.

47. ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ε'πειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἦτον ἤδη πολλὰ μεγάλος, συνέβησαν κάποια παράπονα μεταξύ αὐτῶν, ὅτι δηλ. παρεβλέποντο τινὲς χῆραι εἰς τὴν καθημερινὴν περὶ τῶν πτωχῶν φροντίδα. Ὅθεν προσκαλέσαντες οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι ὅλον τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον πρὸς αὐτούς: »Δὲν εἶναι δικαίον νὰ παραβλέψωμεν τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ νὰ φροντίζωμεν διὰ τραπέζας. Διὰ τοῦτο, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! ἐκλέξατε ἐπτὰ ἀνδρας ἀπὸ ὅλους σας, οἵτινες κατὰ τὴν μαρτυρίαν δοκιμασμένοι ἔντες ἀπ' ὅλους, καὶ πλήρεις Πνεύματος ἀγίου καὶ σοφίας, θέλουσιν ἀναλάβει τὸ ἔργον τοῦτο. Ἡμεῖς δὲ νὰ καταγινώμεθα μόνον εἰς τὴν προσευχὴν καὶ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου.« Οὗτος ὁ λόγος ἤρесе κατὰ πολ-
λά εἰς ὅλον τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκλέξαν ἀπὸ

τὸ μέσον των τὸν Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίσεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ τὸν Φίλιππον, καὶ πέντε ἄλλους ἀκόμη, τοὺς παρέστησαν εἰς τοὺς Ἀποσόλους, οἱ δὲ Ἀπόστολοι προσευχθεύτες ἐπ' αὐτῶν, τοὺς ἐχειροτόνησαν, καὶ ἔκτοτε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἤξανε ὑπερεκπερισσοῦ, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐπληθύνετο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ σφόδρα, ἔτι δὲ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἱερέων ἐπέσρεψαν εἰς τὴν πίσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀγαπητοίμου νέοι! Μὲ προσευχὴν ὑπὲρ τῆς ἁνωθεν εὐλογίας ἐθεμελιώθη τὸ πρῶτον χριστιανικὸν πτωχοτροφεῖον. Αὕτη ἡ εὐλογία ἐξαπλώθη εἰς ὅλην τὴν γῆν· διότι τὸ πρῶτον τοῦτο χριστιανικὸν πτωχοτροφεῖον παρήγαγε καὶ ἄλλα τοιαῦτα φιλόθρωπα καταστήματα. Τίς δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ τὰ τόσα πτωχοτροφεία, νοσοκομεῖα, καὶ τὰ ἄλλα φιλόθρωπα καταστήματα παντὸς εἴδους, τὰ ὅποια πούποτε ἄλλοῦ δὲν εὐρίσκει κανεὶς, παρὰ εἰς τὰ χριστιανικὰ ἔθνη; Τίς ἠμπορεῖ νὰ λογαριάσῃ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας πτωχοὺς, οἵτινες παραμυθοῦνται διὰ τούτων; Πόσοι πτωχοὶ καὶ ἀσθενεῖς δὲν ἠθέλον εἶσθαι χαμένοι, ἐὰν δὲν ἦσαν ταῦτα τὰ φιλόθρωπα καταστήματα; Οὕτως ἔγεινεν ὁ Χριστιανισμὸς καὶ εἰς ταύτην τὴν ζωὴν μεγίστη καὶ ἀνέκφραστος εὐεργεσία εἰς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα!

Στέφανος ὅμως, ὁ πλήρης πίσεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, διέφερον ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους, οἵτινες ἐκλέχθησαν ἐπιστάται τῶν πτωχῶν, καὶ ἔκαμνε μεγάλα τέρατα καὶ σημεῖα εἰς τὸν λαόν. Ἄλλ' ἐσηκώθησαν ἐν τοσοῦτῳ τινὲς πεπαιδευμένοι κατ' αὐτοῦ ἀπὸ διαφόρους περιφήμους σχολαῖς, αἱ ὁποῖαι ἴσως ἦσαν τότε μόνον περίφημαι, τῶρα ὅμως δὲν σώζονται πλέον, παρὰ εἶναι γνωσαὶ μόνον ἀπὸ τὸ ὄνομα, καὶ ἐζήτουν νὰ ἀναιρέσωσι τὴν διδασκαλίαν του. Πλὴν κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν σοφίαν καὶ τὸ πνεῦμα, μὲ τὸ ὅποῖον ὠμίλει ὁ Στέφανος. Ὁθεν ἀναχωρήσαντες ἐκείθεν κατησχυμένοι καὶ

ἐκμανεῖς, ὑπῆγαν καὶ ἐσυμφώνησαν κρυφίως κακούργους τι-
 νὰς ἀνθρώπους, νὰ μαρτυρήσωσι κατ' αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: „Ἡ-
 μεῖς ἠκούσαμεν τοῦτον νὰ λέγῃ λόγια βλάσφημα εἰς τὸν Μω-
 σῆν καὶ τὸν Θεόν.“ Ἐπειτα ἀφ' οὗ παρώξυναν τὸ Πλῆθος,
 τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ Γραμματεῖς ἐναντίον τοῦ Στεφάνου,
 κατέπεισαν αὐτοὺς, καὶ ἔσειλαν ἀνθρώπους, οἵτινες τὸν ἤρ-
 πασαν, καὶ τὸν ἔφεραν ἔμπροσθεν τοῦ ὑψηλοῦ συνεδρίου.
 Μετὰ δὲ ταῦτα παρέστησαν καὶ τοὺς ψευδομάρτυρας, οἱ ὁ-
 ποῖοι ἐψευδομαρτύρησαν περὶ αὐτοῦ ταῦτα: „Ὁ ἄνθρωπος
 οὗτος δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ λέγῃ βλάσφημα λόγια κατὰ τοῦ
 τόπου τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου. Διότι τὸν ἠκούσαμεν
 νὰ ἐκφωνήσῃ, ὅτι: Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος θέλει καταλύσει
 τὸν τόπον τούτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα μᾶς
 παρέδωκεν ὁ Μωσῆς.“ Ὅλοι οἱ καθήμενοι εἰς τὸ συνέδριον,
 κυττάζοντές τον ἀσκαρδαμικτεῖ καὶ μὲ βλέμμα ὀξύ, αὐτὸν
 μὲν ἐθεώρουν νὰ ζέκεται ἐκεῖ μὲ οὐρανιαὺν δόξαν καὶ φαι-
 δρότητα, τὸ δὲ πρόσωπόν του νὰ λάμπῃ ἀπὸ γαληνότητα καὶ
 ἰλαρότητα, ὡς πρόσωπον Ἀγγέλου.

Ὅθεν ὁ μέγας Ἀρχιερεὺς ἀναστὰς ἀπὸ τὸν θρόνον του,
 ἠρώτησεν αὐτὸν ὡς ἐφεξῆς: „Ἀράγε οὕτως ἔχουσιν ὅσα αὐτοὶ
 λέγουσι;“ Καὶ ὁ Στέφανος ἀπεκρίθη: „Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ
 Πατέρες, ἀκούσατέ μου!“ Καὶ οὕτως ἐδιηγήθη ὅλην τὴν ἱε-
 ρὰν Γραφήν, δεικνύων εἰς πᾶσαν γραφικὴν ῥῆσιν τὸ σέβας
 του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Μωσῆν, πρὸς τὸν ναὸν καὶ τὸν
 νόμον· ἐν ταῦτῳ ὅμως καὶ τοὺς ἀπεδείκνυσεν, ὅτι αὐτὸ τοῦτο τὸ
 σέβας ἔλειπε κατὰ πάντα καιρὸν ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας. Τελευ-
 ταῖον ἐτελείωσε τὸν λόγον του μὲ τοὺς ἐφεξῆς ἀξιωμαθημονεύτους
 καὶ κατανυκτικούς λόγους: „Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίμη-
 τοι τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν! Σεῖς πάντοτε ἀντιβαίνετε εἰς τὸ
 Πνεῦμα τὸ ἅγιον, κἀμνοντες τὸ αὐτὸ, καθὼς καὶ οἱ Πατέρες
 σας. Ποῖον ἀπὸ τοὺς Προφῆτας δὲν κατεδίωξαν οἱ πατέρες

σας; Αὐτοὶ ἐθανάτωσαν ἐκείνους, οἵτινες προσκήρυξαν τὸν ἔρχομὸν τούτου τοῦ δικαίου, τοῦ ὁποίου ἐγείνeste σεῖς προδό-
ται καὶ φονεῖς. Ἐσεῖς ἐλάβετε τὸν νόμον διὰ χειρὸς Ἀγγέλων,
ἀλλ' ὁμως δὲν τὸν ἐφυλάξατε.“

Ταῦτα ἀκούσαντες, διεπρίοντο εἰς τὰς καρδίας των,
καὶ ἔτριζον τοὺς ὀδόντας των ἀπὸ τὸν θυμὸν. Ὁ δὲ Στέφα-
νος πλήρης Πνεύματος ἁγίου ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶ-
δε τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐξῶτα ἐκ δεξιῶν
αὐτοῦ. Ὁθεν ἐφώνησε μεγαλοφώνως: „Ἰδοὺ, θεωρῶ τὸν
οὐρανὸν ἀνεφωγμένον, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν
ἐξῶτα τοῦ Θεοῦ.“ Ἄλλ' αὐτοὶ ἄρχισαν ὅλοι νὰ φωνάζωσι
λυσσηδὸν, καὶ νὰ φράζωσι τὰ αὐτιάτων, εἰς δὲ τὸ τέλος
ὀρμήσαντες ὀμοθυμαδὸν κατ' αὐτοῦ, τὸν ἔσυραν ἔξω τῆς πό-
λεως, διὰ νὰ τὸν λιθοβολήσωσι. Ὡς δὲ ἔφθασαν οἱ λιθόβο-
λοι εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, ἐξεδύθησαν τὰ φορέμα-
τά των, καὶ τὰ ἔθεσαν παρὰ τοὺς πόδας νεανίσκου τινὸς,
Σαύλου ὀνομαζομένου, ἔπειτα ἐλιθοβόλουν οὕτως τὸν Στέφα-
νον, ὅστις ἐπεκαλεῖτο τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγε: „Κύριε Ἰησοῦ
Χριστέ! δέξε τὸ πνεῦμα μου!“ Καὶ μετὰ ταῦτα ἔπεσεν εἰς
τὰ γόνατα, καὶ ἔκραξε μεγαλοφώνως: „Κύριε! μὴ σήσης
αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην (ἡγουν μὴν τοὺς λογαριάσης
τὴν λιθοβολίαν μου ὡς ἁμαρτίαν).“ Καὶ τοῦτα εἰπὼν, ἐκοι-
μήθη ἐν Κυρίῳ. Ὁ δὲ Σαῦλος, ὅστις ἐφύλαττε τὰ φορέμα-
τα τῶν λιθοβολούντων, συνεφώνει καὶ αὐτὸς εἰς τὸν φόνον
τοῦ Στεφάνου· ἔπειτα εὐσεβεῖς τινὲς ἄνθρωποι ἐνταφίασαν
τὸ σῶμά του εἰς τὴν γῆν, διὰ τὸ ὅποιον ἐλυπήθησαν πολλοὶ
σφόδρα.

Εἰς τὸν Στέφανον βλέπομεν τὴν ὡραίαν
καὶ τελείαν εἰκόνα τοῦ ἀληθινοῦ μαθητοῦ
τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τὸ ἀκριβὲς ἀπομίμημα τοῦ Θεοῦ καὶ Σω-
τῆρος. Οὗτος εἶναι ὅλος διαπερασμένος ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ

Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἡ φωτὸς καθαρωτέρα αὐτοῦ σοφία φωτίζει τὸ λογικόν του· τὰ φιλόθροπα αἰσθήματα τοῦ Ἰησοῦ πληροῦσι τὴν καρδίαν του· ἡ ἀθωότης καὶ γαλήνη τοῦ οὐρανοῦ λάμπουσιν εἰς τὸ ἀγγελικόν του πρόσωπον. Αὐτὸς ὁμολογήθη ἀπ' ὅλην τὴν κοινότητα ὡς ὁ πλεον εὐαίσθητος καὶ ἐνθερμος φίλος τῶν πτωχῶν· ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ του ἐθαύμαζον τὴν οὐρανίαν του ἐπιείκειαν, ταπεινοφροσύνην καὶ πραότητα. Ἡ ζωὴ του εἶναι πλήρης θεαρέσων καὶ εὐγενικῶν πράξεων, τὸ δὲ πάθος καὶ ὁ θάνατός του πλήρη σαφεῶς ἐλπίδος καὶ φιλικῆς πεποιθήσεως. Δὲν τρομάζει νὰ χύσῃ τὸ αἷμα του διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ θαρρῶντως χωρίζεται ἀπὸ τὴν ζωὴν μὲ προσευχὴν, γεμάτην ἀπὸ πίστεως καὶ ἀγάπην. Τῷ ὄντι, ὅστις καὶ ἂν τὸν ἐβλεπεν, ἔπρεπε νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι καὶ φρονεῖ, καὶ αισθάνεται, καὶ δίδει, καὶ συγχωρεῖ, καὶ παρακαλεῖ, καὶ πάσχει, καὶ ἀποθνῆσκει, καθὼς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς. Ἐὰν καθεὶς θελήσῃ νὰ τὸν παρατηρήσῃ καλῶς, δὲν βλέπει ἄλλο τίποτε, εἰμὴ τὸν ἴδιον Ἰησοῦν. Ὡς Ἀγαπητοί μου νέοι! Ἄς προσπαθῶμεν καὶ ἡμεῖς ὅλοι νὰ ἐμφανίζώμεθα εἰς τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὴν καλὴν καὶ τελεῖαν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οὕτως θέλομεν ζῆ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς οἱ Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, καὶ θέλομεν ἀποθνῆσκει καὶ ἡμεῖς πλήρεις ἀγγελικῆς φαιδρότητος καὶ θαρραλεότητος.

48. Φίλιππος καὶ ὁ ἐκ τῆς Αἰθιοπίας βασιλικὸς θησαυροφύλαξ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου συνέβη τρομερώτατος διωγμὸς καὶ εἰς τοὺς λαικοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐ-

κείνην. Μάλιστα δὲ ὁ Σαῦλος προσπαθῶν νὰ ἀφανίσῃ διόλου τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἔμβαινε εἰς ὅλας τὰς οἰκίας, εἰς τὰς ὁποίας ἐκατοίκουν μαθηταί, καὶ σύρων ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἔξω, τοὺς παρέδιδεν ἀσπλάγχχνως εἰς τὴν φυλακὴν. Ἐκ τούτου ἀναγκασθέντες οἱ μαθηταί ἔφυγον ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ δισκορπίσθησαν εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ Σαμαρείαν, καὶ ἐκήρυττον πανταχοῦ, ὅπου ἤρχοντο, τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τοιοιουτρόπως καὶ αὐτὸς ὁ διωγμὸς ἐσάβη, καθὼς γίνεται τελευταῖον εἰς πάντα διωγμὸν, πρὸς αὐξήσιν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας.

Ὁ δὲ Φίλιππος (ὄχι ὁ ἀπόστολος, ἀλλ' ἐκεῖνος, ὅστις ἐκλέχθη μὲ τὸν Στέφανον ἐπιστάτης τῶν πτωχῶν) ἦλθεν εἰς πόλιν τιὰ τῆς Σαμαρείας, καὶ ἐκήρυττεν εἰς αὐτὴν τὸν Χριστὸν, θεραπεύων πολλοὺς παραλελυμένους, χωλοὺς, καὶ ἄλλους ἀσθενεῖς. Οἱ κάτοικοι ταύτης τῆς πόλεως ἤκουον τοὺς λόγους τοῦ Φιλίππου μετὰ μεγίστης προσοχῆς, καὶ βλέποντες τὰ ὅσα ἔκαμνε θαύματα, ἐπίστευον ὅλοι ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, διὰ τὸ ὅποιον ἦτο χαρὰ μεγάλη εἰς ὅλην τὴν πόλιν.

Τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁμοίαζε καὶ ἐδῶ μὲ τὸν ζωτικὸν ἀέρα τῆς ἀνοιξέως, ὅστις σαλάζει δρόσον καὶ εὐλογίαν, καὶ ὅστις, εἰς ὅποιον μέρος πνέει, διαδίδει χαρὰν καὶ νέαν ζωὴν.

Ἀφ' οὗ ἤκουσαν οἱ Ἀπόστολοι, οἵτινες ἐν καιρῷ τοῦ διωγμοῦ ἔμειναν ὅλοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅτι καὶ ἡ Σαμάρεια ἐδέχθη τὸν λόγον τοῦ Ἰησοῦ, ἔπεμφαν ἐκεῖσε τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην. Οὗτοι φθάσαντες εἰς τὴν πόλιν, συνήθροισαν ἀμέσως περὶ αὐτοὺς τοὺς κατοίκους τῆς, ὅσοι ἦσαν ἤδη βαπτισμένοι, καὶ ἐδεήθησαν εἰς τὸν Θεόν, ὅπως λάβωσι καὶ αὐτοὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἐπειτα ἐπέθετον τὰς χεῖρας

αὐτῶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς των, καὶ ἐλάβανον Πνεῦμα ἅγιον.

Καθὼς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἐξεχύθη ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους, οὕτως ἐκατέβη καὶ τώρα ἐπὶ τούτους τοὺς μαθητάς. Καθὼς τότε τὸ ὄρατόν σημεῖον τῆς ἐπελεύσεώς του ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους ἦτον πυρὸς φλόγες, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ ὄρατόν σημεῖον τῆς μεταδόσεως του ἦτον τῶν χειρῶν ἢ ἐπίθεσις. Καθὼς ἐκεῖ προσήυχοντο οἱ Ἀπόστολοι, οὕτω προσήυχοντο καὶ ἐδῶ, συμπροσευχομένων ὁμοῦ καὶ ὅλων τῶν μαθητῶν· διότι χωρὶς τὴν ἐγκάρδιον προσευχὴν δὲν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου γινόμεθα ἅγιοι καὶ μακάριοι.

Ἄφ' οὗ οἱ Ἀπόστολοι ἐπεκύρωσαν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Φιλίππου, καὶ ἐσήριξαν περισσότερον τὸν λαὸν εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐπέσρεψαν πάλιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, κητύττοντες πανταχοῦ τὸ εὐαγγέλιον, ὅθεν διέβαινον. Εἰς δὲ τὸν Φίλιππον ἐφάνη Ἄγγελος Κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἀνάστα καὶ ὑπάγε κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν, τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, διὰ τῆς ἐρήμου, εἰς Γάζαν!“ Καὶ ὁ Φίλιππος σηκωθείς, ὑπήγεν ὅπου τὸν ἐπρόσβαξεν ὁ Κύριος· καὶ ἰδοὺ! ἤρχετο ἐφ' ἀμάξης πολυτελοῦς καὶ λαμπρᾶς ἐπίσημός τις Αἰθίοψ. Οὗτος ἦτον ὁ πρῶτος ἀξιωματικὸς τῆς Κανδάκης βασιλείσεως τῶν Αἰθιοπῶν, ὅστις εἶχεν εἰς τὴν ἐπισκοπίαν του ὅλα τὰ θησαυροφυλακιά της. Ἦλθε δὲ τότε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ προσκυνήσῃ ἐκεῖ τὸν Θεὸν, καὶ τώρα ἀνεχώρει πάλιν ὀπίσω. Ἐν ᾧ διέβαινε διὰ τῶν ἐρήμων τούτων καὶ ἡσύχων τόπων, ἀνεγίνωσκεν ἐν τοσοῦτω καὶ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.

Ἡ ἀνάγνωσις εἰς κάποιαις ὥραις, καὶ ἐξαιρέτως ὅταν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιχειρισθῶμεν ἄλλο τι, καὶ μᾶς λείπει πρὸς

τούτοις καὶ πᾶσα ἄλλη διατριβή, ἐν ᾗ εἶναι ἡδονικωτάτη ἀπασχόλησις, εἶναι ἐν ταύτῃ καὶ πολλὰ διδακτικῆ. Οἱ σοφοὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες τῶν παρελθόντων χρόνων καὶ τῶν μακρυνῶν τόπων συνδιαλέγονται μὲ ἡμᾶς εἰς τὰ συγγράμματά των, καὶ γίνονται οὕτως εἰπεῖν εἰς μὲν τὴν ἡσυχον καὶ μοναχικὴν οἰκίαν μας συναναστροφῆ, εἰς δὲ τὰς ὁδοιπορίας μας συνοδῖται. Πρέπει ὅμως νὰ ἤμεθα καὶ ἡμεῖς πολλὰ προσεκτικοὶ εἰς τὴν τῶν βιβλίων μας ἐκλογὴν, καθὼς καὶ ὁ εὐγενὴς οὗτος ἐκ τῆς Αἰθιοπίας ἀνὴρ.

Εὐθύς ἀφ' οὗ ὁ Φίλιππος εἶδε τὴν ὁδοιπορικὴν ἄμαξαν, εἶπε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν: „Ἰπαγε καὶ προσκολλήσου εἰς ταύτην τὴν ἄμαξαν.“ Ὁ δὲ Φίλιππος ἐπλησίασεν ὀλίγωρα εἰς τὴν ἄμαξαν, καὶ ἤκουσεν, ὅτι ὁ εὐνοῦχος ἀνεγίνωσκε τότε τοὺς ἀκολουθούς λόγους τοῦ προφήτου Ἡσαΐου:

„Αὐτὸς ἐβυσιάσθη, ἐπειδὴ τὸ ἠθέλησεν ὁ ἴδιος διὰ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ μου (λέγει Κύριος) ἐθανατώθη. Καθὼς τὸ πρόβατον φέρεται εἰς τὴν σφαγὴν, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐφέρθη σιωπῶν εἰς θάνατον· καὶ καθὼς τὸ ἀρνίον σέκεται ἄφωνον ἔμπροσθεν τοῦ κουρευτοῦ τῶν μαλλίων του, οὕτω καὶ αὐτὸς δὲν ἤνοιγε τὸ στόματου. Καὶ ἐπειδὴ ἐταπεινώθη τόσο, διὰ τοῦτου ἐξαλείφθη, καὶ τὸ ὄνειδος τῆς καταδίκης του· Ἀφ' οὗ δὲ ἀπῆρθη ἀπὸ τὴν χώραν τῶν ζώντων, τίς δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ τὴν γενεὰν αὐτοῦ; (ἤγουν τὸ πλῆθος τῶν λατρευτῶν καὶ ὀπαδῶν του ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ φυλῶν τῆς γῆς);“

Οὗτος ὁ ἀξιωματικὸς δὲν ἐκαταλάμβανε τὴν προφητικὴν ταύτην ῥῆσιν τῆς Γραφῆς, διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἀνεγίνωσκε μεγαλοφώνως, τὸ ὅποιον συνηθίζου νὰ κάμνωσιν, ὅταν θέλουσιν νὰ σκέπτωνται πᾶσαν λέξιν μὲ ἔντονον προσοχὴν. Ὁ δὲ Φίλιππος ἄρχισε νὰ τὸν ὀμιλῇ καὶ νὰ τὸν ἐρωτᾷ μὲ με-

γάλην εὐπροσηγορίαν τὰ ἐξῆς: „Ἄραγε καταλαμβάνεις αὐτά, τὰ ὅποια ἀναγιώσκεις;“ Καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἀνακύψας ἀπὸ τὸ βιβλίον, εἶδε τὸν σεβάσμιον τοῦτον ἄνδρα, καὶ ἐθαύμασε, πόθεν τοιοῦτος ἀνὴρ παρεσάβη ἀπροσδοκῆτως εἰς τὴν ἄμαξάντου, ὅθεν τὸν ἀπεκρίθη; „Πῶς δύναμαι νὰ τὰ καταλάβω, ἐν ᾧ δὲν ἔχω κανένα νὰ μοῦ τὰ ἐξηγήσῃ;“ Καὶ ἐν ταύτῳ παρεκάλεσε τὸν Φίλιππον, νὰ ἀναβῆ εἰς τὴν ἄμαξάντου, καὶ νὰ καθίσῃ μετ' αὐτοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθισεν ὁ Φίλιππος πλησίον του, τὸν εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς: „Εἰπέ μοι, σὲ παρκαλώ, περὶ τίνος ὀμιλεῖ ἐδοῦ ὁ Προφήτης; περὶ ἐαυτοῦ, ἢ περὶ ἄλλουτινος;“

Τότε, ἀφ' οὗ δηλ. ἡ ἅγια πρόνοια τοῦ Θεοῦ προητοίμασε τὰ πάντα μὲ τὴν σοφίαν, ἀνοίξας ὁ Φίλιππος τὸ βιβλίον, ἄρχισεν εὐθὺς ἀπὸ ταύτης τὴν γραφὴν, νὰ ἐξηγῆ εἰς αὐτὸν τὴν χαρμόσυνον ἀγγελίαν περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ δὲ ἀξιωματικὸς ἤκουεν αὐτὸν μετὰ πάσης προσοχῆς· καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασαν διαβαίνοντες εἰς ἕνα ποταμὸν, εἶπε πρὸς αὐτὸν μετὰ μεγάλης χαρᾶς: „Ἴδου νερὸν ἐνταῦθα! τί μὲ ἐμποδίζει νὰ βαπτισθῶ;“ Ὁ δὲ Φίλιππος τὸν εἶπεν: „Εἰάν πισεύης ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, δύναται καὶ τοῦτο νὰ γένη.“

Διότι ἡ πίσις, ἡ ἐγκάρδιος δηλ. ἀποδοχὴ τῆς ὑπόρατου σοφίας, εἶναι ἡ ρίζα ὅλων τῶν καλῶν. Χωρὶς ταύτης τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ζώσης πίσεως, τὰ πάντα, καὶ αὐταὶ αἱ ἀγιώσταται ἐξωτερικαὶ τελεταὶ εἶναι νεκραὶ, τοῦτ' ἔστιν ἀνωφελεῖς καὶ μάταιαι.

Ὁ δὲ ἀξιωματικὸς εἶπε: „Πισεύω τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅτι εἶναι υἱὸς Θεοῦ!“ καὶ εὐθὺς ἐπρόσβαξε νὰ σαθῆ ἡ ἄμαξα. Μετὰ ταῦτα καταβάντες ἀμφότεροι, ἦλθον εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐβάπτισεν αὐτὸν ὁ Φίλιππος. Εὐθὺς δὲ ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη ὁ ἀξιωματικὸς, ἐξαίφνης Πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ δὲν τὸν εἶδε πλέον ὁ ἀξιωματικὸς. Ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ

ἔγινεν ἄφαντος ἀπὸ τοῦς ὀφθαλμοῦς του, καθὼς ἡ λάμψις τῆς ἀσραπῆς. Τοῦτο τὸ θαῦμα ἦτον εἰς τὸν εὐγενῆ Αἰθίοπα μίᾳ προφανῆς ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς ἔξειλε τὸν Φίλιππον πρὸς αὐτόν, διὸ καὶ ἐξηκολούθησεν ἀμέσως τὸν δρόμον του μετὰ μεγάλης χαρᾶς.

Ἐπειδὴ ὅπου εἶναι πίσις ἀληθινῆ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκεῖ εἶναι καὶ χαρὰ, καὶ ὅλα, ὅσα δύναται νὰ κάμωσι τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ. Χαρὰ διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ, ἀνάπαυσις διὰ τὰς πεπραγμένας ἀμαρτίας, παρηγορία εἰς ὅλα τὰ πάθη, θάρρος εὐφρόσυνον καὶ εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον εἶναι πάντοτε οἱ ὠραῖοι καρποί, τοῦς ὁποίους γεννᾷ ἡ πίσις.

Οὗτος ὁ βασιλικὸς θησαυροφύλαξ ἦτον ὁ πρῶτος Αἰθίοψ, ὅστις ἐπέσρεψεν εἰς τὴν γνῶσιν καὶ πίσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἦτον τῶ ὄντι ἄξιος τριαύτης χάριτος· διότι ἐζήτει τὸν Θεὸν με καθαρὰν καὶ εὐλικρινῆ καρδίαν. Μ' ὅλον ὅτι ἐξῆ μεταξὺ ἐνὸς ἐθνικοῦ λαοῦ, ἔκαμεν ὅμως τὴν μακρὰν ταύτην ὁδοιπορίαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ δεῖξη παρρησίαν τὸ πρὸς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν σέβας του, καὶ νὰ τὸν ἰκετεύσῃ ἐκ καρδίας μέσα εἰς τὸν Ναὸν, ὅστις μόνος, ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν γῆν, ἦταν ἀφιερωμένος εἰς αὐτόν. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἦτον ἡ μεγίστη αὐτοῦ ἡδονή· εἶχε πάντοτε τὴν ἁγίαν Γραφὴν ἀνά χεῖρας, καὶ τὴν ἔφερε μαζίτου ὡς καὶ εἰς τὰ ταξείδια. Τοιοῦτος ζῆλος πρὸς ὅλα τὰ καλὰ, ἤγουν τοιαύτη εὐσεβὴς ἰκεσία πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ τοιαύτη προσεκτικὴ ἀκρόασις εἰς τὸν λόγον του, φέρει πάντοτε ὠραίους καρπούς. Εἰς τοιαύτας εὐγετεῖς καὶ καθαρὰς ψυχὰς ἐπιβλέπει ὁ Θεὸς μὲ εὐμένειαν, καὶ κανεὶς ἐκ τούτων δὲν μένει ἀπὸ αὐτὸν ἀπαρατήρητος οὔτε ἀβράβυστος. Γνωρίζεται μὲ αὐτοῦς,

καὶ εἰάν ἦτο χρεία νὰ στείλῃ καὶ ἄγγελον ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τοῦτο. Τοῦ προσώπου τὸ χρῶμα δὲν ὠφελεῖ τίποτε εἰς ἀπάκτησιν τοιαύτης χάριτος, διότι ἡ καρδία μόνη ἀποτελεῖ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὅλοι οἱ ὄντως καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, εἴτε λευκόχροες εἶναι, ὡς εἰάν ἦσαν ἀπὸ κόκκαλον ἐλαφάντου, εἴτε μαῦροι τοσοῦτον, ὡς εἰάν ἦσαν κατασκευασμένοι ἀπὸ ἔβενον (ἐμπανόξι) εἶναι ἐπίσης ὠραῖαι εἰκόνες τοῦ Θεοῦ.

Ὁ δὲ Φίλιππος εὐρέθη αἰφνιδίως εἰς Ἄζωτον, καὶ ἤρχισεν ἀπὸ ἐκεῖ παρευθὺς νὰ κηρύττῃ πάλιν περιερχόμενος εἰς ὅλας τὰς πόλεις τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ἕως οὗ τελευταῖον ἔφθασεν εἰς τὴν Καισάρειαν, ὅπου διέτριψε πολὺν καιρὸν.

49. Αἰνέας καὶ Ταβιθά.

Οἱ μαθηταὶ, οἵτινες διεσπάρησαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ διωγμοῦ καθ' ὅλην τὴν Ἰουδαίαν, Γαλιλαίαν καὶ Σαμαρείαν, καὶ ἐκήρυξαν εἰς ὅλας τὰς πόλεις τὸ εὐαγγέλιον, ἐπέσρεψαν πανταχοῦ πλῆθος πολὺ ἀνθρώπων εἰς τὴν πίσιν τοῦ Ἰησοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Πέτρος μετὰ τὴν κατάπαυσιν τοῦ διωγμοῦ περιήρχετο πανταχοῦ, καὶ ἐπεσκέπτετο ὅλους. Τότε ἦλθε καὶ εἰς τὴν Λύδδην, πόλιν κειμένην εἰς τὴν ὠραίαν καὶ χλοάζουσαν κοιλάδα τοῦ Σάρωνος. Ἐκεῖ εὗρεν εἰς μίαν οἰκίαν κάποιον ἀνθρώπον, Αἰνέαν ὀνομαζόμενον, παραλυτικὸν ὀκτῶ ἡδὴ χρόνους, καὶ κατακείμενον ἐπὶ κλίνης. Ἦτο δὲ τὸσον παραλυτικὸς, ὥστε ἔπρεπε νὰ τὸν σηκῶσι, νὰ τὸν φέτωσι, καὶ νὰ διορθῶναι πάντοτε τὸ προσκεφάλαιόν του. Κατὰ τοῦτον τὸν μα-

κρύνει καιρόν τῆς ἀσθενείας του ἐπιθυμῶν πάντοτε ὁ παραλυτικὸς τὴν θεραπείαν του, ἀνεσέναξεν ἀπὸ καρδίας. Ἀλλ' ἤδη προσελθὼν ὁ Πέτρος εἰς τὴν κλίνην του, τὸν εἶπε μὲ πραότητα καὶ εὐμένειαν: „Αἰνέα! Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς σὲ ἐθεράπευσε. Ἐγέρθητι, καὶ στῶν εἰς τὸ ἕξῃς σὺ μόνος σου τὴν κλίνην!“ Ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ἐσηκώθη ἐπάνω, ἔσρωσε τὴν κλίνην του, ἐβγῆκεν ἔπειτα ἔξω, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ δοξάζῃ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, χαίρων ἐν ταύτῳ καὶ χαρὰν ἀνεκλάλητον. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Λύδδης καὶ τοῦ Σάρωνος νὰ περιέρχεται τόσον φαιδρὸς καὶ ὑγιής, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν.

Καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοίμου, πρέπει νὰ πιστεύωμεν εἰς αὐτόν! Κανεὶς ἄνθρωπος εἰς τὴν γῆν, ὅσον καὶ ἂν ἦναι ὑγιής καὶ ἀκμαῖος, δὲν εἶναι ἀσφαλὴς ἀπὸ τοιαῦτα πάθη, μὲ τὰ ὁποῖα ἦτο κυριευμένος ὁ Αἰνέας, ἴσως μάλιστα καὶ πολλοὶ τῶν ὅσοι ἀναγινώσκουσι τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀνασενάζουσιν ἀπὸ τοιαῦτα πάθη. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν διαρκῆ τὸ πάθος σου ἔχῃ παρηγορίαν, καὶ τὰς ἐλπίδας σου εἰς τὸν Θεόν. Ἐκεῖνος, ὅστις ἐβοήθησε τὸν Αἰνέα, ὑπάρχει καὶ βασιλεύει ἀκόμη, καὶ μεταβάλλει πᾶσαν ἀσθένειαν εἰς ὑγείαν παντὸς τοῦ ἐλπίζοντος εἰς αὐτόν· ὡς χαῖρε καὶ σὺ, ὦ ἀγαθὴ ψυχὴ! διότι καὶ τὸ ἐδικόν σου πάθος, εἴτε ἐδῶ, εἴτε ἐκεῖ, θέλει τὸ μεταβάλλει εἰς χαρὰν εὐφρόσυνον. Λοιπὸν πίστευε μόνον εἰς αὐτόν, διότι αὐτὸ καὶ μόνον προξενεῖ ἀληθινὴν παρηγορίαν.

Ὀλίγον τι μακρὰν τῆς Λύδδης ἔκειτο ἡ πόλις Ἰόππη. Εἰς ταύτην ἔζη κάποια μαθήτρια, ὀνομαζομένη Ταθιά. Αὕτη ἔκαμνεν ἀπερίγραπτα καλὰ, καὶ ἦτον ἡ μεγίστη τῶν πτωχῶν εὐεργέτις. Ἀλλὰ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀσθενήσασα ἀπέθανεν. Ὅθεν ἐνδυσαν τὸ λείψανόν της καὶ τὸ ἔθηκαν εἰς τὸ ὑπερῶον τῆς οἰκίας. Πλὴν ἀφ' οὗ ἤκουσαν οἱ μαθηταί, ὅτι ὁ Πέτρος εἶναι εἰς τὴν Λύδδην, τότε ἔσειλαν

παρευθὺς δύο ἀνθρώπους πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ ἔλθῃ ἀμέσως ἐκεῖ χωρὶς τινὸς ἀναβολῆς. Καὶ ὁ Πέτρος σηκωθείς τὴν αὐτὴν σιγμὴν, ἦλθε μετ' αὐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν. Ὅταν δὲ ἔφθασεν ἐκεῖ, τὸν ᾠδήγησαν εὐθὺς οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ ὑπερῶον, ὅπου ἔκειτο τὸ λείψανον. Καὶ ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν ὁ Πέτρος εἰς τὸ ὄχρον λείψανον, τὸ ὁποῖον ἦτον ἐκτεταμένον ἐπὶ κραθβάτου, εἶδεν ἑξαφνα μίαν θλιβερωτάτην σιγμὴν. Ὅλαι αἱ πτωχαὶ χῆραι τῆς πόλεως περιεκύκλωσαν τὸν Πέτρον, καὶ ἐδείκνυον εἰς αὐτὸν, κλαίουσαι, τοὺς χιτῶνας καὶ τὰ ἱμάτια, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν εἰς αὐτάς ἡ Ταβιθά μὲ τὰς ἰδίας τῆς χεῖρας, ἐν ᾧ ἀκόμη ἔζη.

† Ἀγαπητοῖ μου νέοι! Τοῦ καιροῦ ἐκείνου αἱ χριστιανικαὶ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ ἀποικτώσι τὰ πρὸς τροφήν των ἀναγκαῖα μὲ τὰ ἐργόχειρά των, ἀντὶ νὰ καταδαπανῶσι τὸν καιρὸν των εἰς τὸ νὰ κάθωνται νὰ σοφίζωνται, ἐνησχολοῦντο μὲ εὐχαρίστησίν των εἰς τὸ νὰ κατασκευάζωσι φορέματα διὰ τοὺς πτωχοὺς. Τοιαύτη καλὴ συνήθεια δὲν ἔπρεπε ποτὲ νὰ ἐκλείψῃ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας. Ἀπ' ὅλας τὰς λαμπρὰς καὶ πολυτίμους ἐνδυμασίας δὲν θέλει μᾶς μείνει ἄλλο τίποτε, εἰμὴ τὸ σάβανον· ἐν δὲ μόνον εὐγνωμοσύνης δάκρυον, τὸ ὁποῖον ἤθελε χύσει εἰς τὴν ταφὴν μας πτωχὸς τις ἄνθρωπος, παρηγορηθεὶς ποτὲ ἀπὸ ἡμᾶς, τοῦτο καὶ τιμὴν περισσοτέραν μᾶς προξενεῖ, καὶ ἀξίαν μεγαλητέραν διὰ τὴν αἰωνιότητα ἔχει, παρ' ὅλους τοὺς μαργαρίτας καὶ τοὺς πολιτίμους λίθους τοῦ κόσμου.

Ὁ δὲ Πέτρος ἀφ' οὗ εἶπε νὰ ἐξέλθωσιν ὅλοι καὶ ὅλαι ἔξω, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά του καὶ προσήυχετο· ἔπειτα σρέψας πρὸς τὴν νεκρὰν, λέγει: „Ταβιθά, ἀνάστηθι!“ Τότε ἤνοιξεν ἡ νεκρὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καὶ ἰδοῦσα τὸ Πέτρον, ἀνεκάθισε. Αὐτὸς δὲ ἐκτείνας τὴν χεῖρά του πρὸς αὐτήν, τὴν ἀνώρθωσε, καὶ παρευθὺς ἔκραξε μέσα τοὺς μαθητάς καὶ τὰς χήρας, καὶ

τὴν παρέβησεν εἰς αὐτοὺς ζῶσαν, διὰ τὸ ὅποιον πάντες μὲν ἠσθάνθησαν χαρὰν ἀπερίγραπτον, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἰόππην ἔκαμε μέγαν κρότον τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ πολλοὶ ἐπίστυσαν εἰς τὸν Κύριον.

† Ἡ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίσις ἦτον ἀναμφιβόλως καὶ ταύτης τῆς ἐξαισίου πράξεως ὁ σκοπός. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέστη τὴν Τριττὴν ἐκ τοῦ θανάτου διὰ νὰ δεῖξη ὀφθαλμοφανῶς, ὅτι ἀνέστη καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐκ τῶν νεκρῶν, ὅτι εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὅτι θέλει ἀναστήσει ποτὲ καὶ ὅλους τοὺς νεκρούς. Ὅλοι λοιπὸν ἐσεῖς, οἵτινες κλαίετε διὰ κανένα ἀγαπητὸν σας νεκρὸν, πιστεύετε εἰς αὐτόν. Ἡ εὐφρόσυτος πίσις, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ, εἶναι ἡ καλλιῆσθη παρηγορία εἰς τὸν τάφον.

Ὁ Πέτρος ἔμεινεν ἀκόμη ἰκανὰς ἡμέρας εἰς τὴν Ἰόππην, καὶ ἔκατοίκει εἰς κάποιον Σίμωνα γναφεῖα (λευκαντὴν) τὴν τέχνην.

50. Κορνήλιος.

Εἰς τὴν Καισάρειαν ἔκατοίκει κάποιος εὐγενὴς ἄνθρωπος, ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης τοῦ στρατεύματος, τοῦ ὀνομαζομένου ἰταλικοῦ, ζῶν μὲ ὅλην του τὴν οἰκίαν εὐσεβῶς καὶ μὲ φόβον Θεοῦ. Ὁ αὐτὸς ἔκαμνε καὶ πολλὰς ἐλεημοσύνας εἰς τὸν λαόν, καὶ προσήχετο ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Θεόν.

Μίαν φορὰν ἐν ᾗ προσήχετο μὲ μεγάλην ζέσιν, βλέπει περὶ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐξάσπερα, ὅτι ἐμβῆκεν εἰς τὴν οἰκίαν του ἀσραπηφόρος τις Ἄγγελος, ὁ ὅποιος τὸν ὠμίλησε μὲ τὸ ὄνομά του, λέγων: „Κορνήλιε!“ Ὁ δὲ Κορνήλιος ἀναβλέψας πρὸς αὐτὸν ἔθαμβος καὶ ἔντρομος, ἀπεκρίθη:

„Κύριε! τί θέλεις;“ Καὶ ὁ Ἄγγελος εἶπεν: „Αἱ προσευχαί σου ἀνέβησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ἐλεημοσύνας σου ἐνθυμήθη· Διὰ τοῦτο εἴλεε τώρα ἄνδρας τινὰς εἰς τὴν Ἰόππην, καὶ προσκάλεσε τὸν Σίμωνα, ὅστις ἐπονομάζεται Πέτρος. Οὗτος κατοικεῖ εἰς κάποιον Σίμωνα γναφέα, τοῦ ὁποίου ἡ οἰκία εἶναι εἰς τὸ παραθαλάσσιον. Αὐτὸς θέλει σοῦ εἰπεῖ, τί πρέπει νὰ κάμῃς, διὰ νὰ σωθῆς με ὅλην σου τὴν οἰκίαν.“

Ταῦτα εἰπόν ὁ Ἄγγελος ἔγεινεν ἄφαντος· ὁ δὲ Κορνήλιος κράξας εὐθὺς δύο ὑπηρετάς του καὶ ἓνα ξρατιώτην εὐσεβῆ, ὅστις ἦτον ὑπὸ αὐτὸν, τοὺς ἐδιηγήθη ὅλα, ὅσα ὁ Ἄγγελος τοῦ εἶπε, καὶ τοὺς ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἰόππην. Οἱ δὲ ἀνεχώρησαν τὴν ἰδίαν ἐσπέραν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀνέβη ὁ Πέτρος εἰς τὸ δόμα τοῦ οἴκου, ὅστις κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἐκείνου τοῦ τόπου ἦτον, καθὼς ἤξεύρετε, ὅλος ὀμαλὸς καὶ ἐπίπεδος καὶ περιτειχισμένος με κάποιον περίφραγμα, διὰ νὰ προσευχηθῆ ἐκεῖ ἐν ἡσυχίᾳ. Ἦδη ἐπλησίαζαν καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες εἰς τὴν πόλιν, ὁ δὲ Πέτρος ἄρχισε καὶ αὐτὸς νὰ πεινᾷ, καὶ ἐπεθύμει νὰ φάγῃ τοῦ μεσημερίου τὸ γεῦμα. Ἐν ᾧ λοιπὸν τὸν ἠτοίμαζον κάτω εἰς τὴν οἰκίαν φαγητὸν, ἐπέπεσεν ἔκστασις ἐπὶ αὐτὸν, καὶ ὁ Θεὸς ἔλαβεν αἰτίαν ἀπὸ τὴν πεῖναντου, νὰ τὸν προετοιμάσῃ διάτινος ὀπτασίας διδακτικῆς εἰς τὸ νὰ ἀκολουθήσῃ χωρὶς ἀντίστασιν καὶ σκέψιν τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἔμελλον νὰ ἔλθωσι πρὸς αὐτόν.

Εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας δηλ. ἦσαν κάποια φαγητὰ, τὰ ὁποῖα ἐμεταχειρίζοντο οἱ ἔθνη, ἀπηγορευμένα, κυρίως διὰ τοῦτο, ἡγουν διὰ νὰ μὴν ἔχουν καμμίαν συγκοινωνίαν ἢ συναναστροφὴν με τοὺς ἔθνικοὺς, καὶ ἐπομένως νὰ ἦναι πεφυλαγμένοι ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκπίπτωσι κατὰ καιροὺς εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν, καὶ εἰς ἄλλα ἐλαττώματα τῶν ἐθνικῶν. Τώρα

δὲ ἔπρεπε νὰ σηκωθῆ ἡ διαφορὰ αὐτῆ τῶν φαγητῶν, καὶ νὰ συγχωρηθῆ ἡ μετὰ τῶν ἔθνικῶν συναναστροφὴ, διὰ νὰ ἔλθωσι καὶ οὗτοι εἰς τὴν πίσιν τοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ τῆς μετὰ τῶν πιεσῶν Ἰσραηλιτῶν συναναστροφῆς. Ἐπειδὴ δὲ μερικοὶ ἀκόμη ζηλωταὶ Ἰσραηλιταὶ ἐθεώρουσαν τὰ τοιαῦτα φαγητὰ πάντοτε ὡς βδέλυγμα, μάλιστα δὲ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ὄχι μόνον τῶν ἔθνικῶν τὰ φαγητὰ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἔθνικοὺς ἐνόμιζον ὡς κοινούς καὶ ἀκαθάρτους, ἠθέλησεν ὁ Θεὸς νὰ διδάξῃ τὸν Πέτρον διὰ θαυμασίου ὀπτασίας τι καλῆτερον περὶ τούτου.

Ὁ Πέτρος εἶδεν εἰς τὴν ἕκτασίν του τόσον ζωηρῶς, ὡς εἶναι ἐγένετο ἀληθῶς, τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ σκεῦος τι, ὡς ὀθόνην μεγάλην, δεδεμένην ἀπὸ τὰς τέσσαρας ἄκρας, καὶ καταβαίνουσαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν, πρὸς αὐτόν. Αὐτὸς δὲ ἐκύτταξε μέσα εἰς τὴν ὀθόνην μὲ περιέργειαν, καὶ εἶδε παντὸς εἶδους τετράποδα ζῶα, παντὸς εἶδους πτηνὰ καὶ ἕτερα ἄλλα θηρία, τὰ ὅποια ἦτον ἐμποδισμένα εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὸν νόμον νὰ τὰ τρώωσι, καὶ τὰ ὅποια διὰ τοῦτο ὠνόμαζαν κοινὰ καὶ ἀκάθαρτα ζῶα. Φωνὴ ὅμως τις ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἠκούσθη κάτω, λέγουσα: „Πέτρε! ἀνάστα, σφάξον καὶ φάγε.“ Ὁ δὲ Πέτρος ἀπεκρίθη μὲ τρόμον: „ὦ Κύριε! μακρὰν τοῦτο ἀπ’ ἐμοῦ. Ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἔβαλα εἰς τὸ σῶμα μου κανὲν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον.“ Ἡ δὲ φωνὴ τὸν εἶπεν ἐκ δευτέρου: „Ὅ,τι ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ δὲν πρέπει νὰ τὸ ὀνομάζεις ἀκάθαρτον.“ Τοῦτο ἔγεινεν ἕως τρίτην φοράν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσύρθη πάλιν ἡ ὀθόνη μὲ τὰ ζῶα εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἀφ’ οὗ δὲ ὁ Πέτρος ἐξυπνήσας, ἦλθε πάλιν εἰς τὸν ἑαυτόν του, καὶ ἐσυλλογίζετο καθ’ ἑαυτόν, τί τάχα σημαίνει τὸ σπάνιον τοῦτο ὄραμα, ἰδοὺ! παρίσανται διὰ μιᾶς οἱ τρεῖς ἄνδρες, οἵτινες ἦσαν ἀπεσαλμένοι ἀπὸ τὸν Κορνήλιον, ζη-

ποῦντες καὶ ἐρευνῶντες, νὰ εὑρωσι τὴν οἰκίαν τοῦ γναφέως, ὅπου ἐλθόντες ἐστάθησαν ὑποκάτω τῆς θύρας τοῦ ὀσπητηίου, καὶ ἠρώτουν, ἂν ὁ Σίμων, ὁ ἐπονομαζόμενος Πέτρος, διατρέβῃ αὐτοῦ. Τὴν ἰδίαν στιγμήν εἶπε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Πέτρον, ὅστις ἦτον ἀκόμη βυθισμένος εἰς συλλογισμοὺς περὶ τῆς ὀπτασίας: „Ἴδου, τρεῖς ἄνδρες ζητοῦσι σε! Ἄναξας λοιπὸν, κατάβηθι κάτω, καὶ ὑπαγε μετ' αὐτοὺς χωρὶς νὰ συλλογίζεσαι τίποτε, διότι τοὺς ἐξεῖλα ἐγώ.“ Ὁ δὲ Πέτρος ἐσηκώθη παρευθὺς, καὶ ἦλθεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πρὸς τοὺς ὁποίους εἶπεν: „Ἴδου, ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ζητεῖτε. Τίς ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν ἦλθετε;“

Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεκρίθησαν: „Κορνήλιός τις ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ ὡς μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ ὅλον τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος, δίκαιος καὶ θεοσεβής, ἐπροςάχθη παρά τινος ἁγίου Ἀγγέλου, νὰ σὲ προσκαλέσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ νὰ ἀκούσῃ παρὰ σοῦ ἀναγκαίους τινὰς λόγους.“ Τότε τοὺς ἔμβασε μέσα παρευθὺς ὁ Πέτρος, τοὺς ἐξέεισε φιλικῶς, καὶ διέτριψαν ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐσηκώθη ἀμέσως, καὶ ἀναχωρήσας μετ' αὐτῶν, ἔφθασεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν περὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν Καισάρειαν, συνωδευμένος καὶ ἀπὸ ἕξ μαθητῶν τῶν ἐκ τῆς Ἰόππης.

Ὁ Κορνήλιος εἶχεν ἐν τοσοῦτῳ ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ πριστοὺς τοῦ φίλου συναγμένους εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐπρόσμενε τὸν Πέτρον μετ' ἐμπεδὸν. Ἀφ' οὗ ὁ Πέτρος ἐμβῆκεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔτρεξεν εὐθὺς εἰς προῦπάντησίν του ὁ Κορνήλιος, καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του, διὰ νὰ δείξῃ τὸ πρὸς αὐτὸν βαθύ του σέβας. Ἄλλ' ὁ Πέτρος τὸν ἀνήγειρε λέγων, „Ἀνάστηθι! διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος καθὼς σὺ.“ Καὶ μετὰ ταῦτα τὸν ἔφερεν ὁ Κορνήλιος εἰς τὸ οἶκημα. Ὁ δὲ Πέτρος ἐμβὰς, καὶ ἰδὼν πολλοὺς συνηθροισμένους, εἶπε: „Σεῖς ἤξεύρετε, πόσον βδέλυγμα εἶναι εἰς ἄν-

δρα Ἰουδαῖον, νὰ κάμη κοινωνίαν μὲ ἀλλόφυλον, ἢ καὶ μόνον νὰ ἔμβη εἰς τὴν οἰκίαν του· Ἀλλ' ὁ Θεὸς μοῦ εἶπε νὰ μὴν ὀνομάζω πλέον κανέν ἄνθρωπον κοινόν ἢ ἀκάθαρτον· διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐβράδυνα, προσκαλεσθεῖς ἀπὸ σᾶς, νὰ ἔλθω ἐδῶ παρευθὺς. Ἐπιθυμῶ λοιπὸν τῶρα νὰ ἤξεύρω, διὰ ποίαν αἰτίαν μὲ ἐπροσκαλέσατε.“

Ὁ δὲ Κορνήλιος εἶπε: „Πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἐνήσειον ἕως τὸ ἑσπέρας περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν, καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐν ᾧ προσηυχόμην εἰς τὴν οἰκίαν μου, ἰδοὺ, παριστάνεται διὰ μιᾶς ἄνθρωπός τις μὲ λαμπρὰ καὶ λευκὰ φορέματα ἔμπροσθέν μου, καὶ μοὶ λέγει: „Κορνήλιε! ἡ προσευχή σου εἰσηκούσθη, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀπόσειλε λοιπὸν εἰς τὴν Ἰόππην καὶ προσκάλεσε κάποιον Σίμωνα ἐπονομαζόμενον Πέτρον, ὅστις κατοικεῖ εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος τοῦ Γναφῆως παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἀφ' οὗ αὐτὸς ἔλθη, θέλει σου εἰπεῖ τὸ τί πρέπη νὰ κάμῃς. Ἀπὸ ἐκείνην λοιπὸν τὴν ὥραν ἔσειλα πρὸς ἐσέ, καὶ ἔκαμες καλὰ, ὅτι ἤλθες. Τώρα συνηθροίσθημεν ἡμεῖς ὅλοι ἐδῶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἀκούσωμεν ὅλα, ὅσα ὁ Θεὸς σὲ ἐπρόσαξε νὰ μᾶς εἰπῆς.“

Τότε ὁ Πέτρος ἀνοιξας τὸ στόμα, εἶπεν: „Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνω τῶρα, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι προσώποληπτης, ἀλλ' ὅστις, εἰς πᾶν ἔθνος, τὸν φοβεῖται καὶ κάμνει τὸ ὀρθὸν καὶ δίκαιον, αὐτὸς εἶναι ἀρετὸς καὶ δεκτὸς εἰς αὐτόν.“

„Ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη σωτηρίαν καὶ χάριν εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶναι Κύριος πάντων. Ἐσεῖς ἤξεύρετε, τί ἔγεινε μετὰ τὸ βάπτισμα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰωάννου, πρῶτον μὲν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἔπειτα καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν, πῶς ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ἐχρίσθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μὲ Πνεῦμα ἅγιον καὶ δύναμιν, καὶ πῶς αὐτὸς περιήρχετο τοὺς πάντας εὐποιῶν καὶ

θεραπεύων ἔλους τοὺς κατεχομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ἐπειδὴ ἦτον ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλων τούτων, ὅσα ἔκαμεν εἰς τὴν γῆν Ἰσραὴλ καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, εἴμεθα ἡμεῖς μάρτυρες αὐτόπται. Ἀφ' οὗ δὲ τοῦτον τὸν Ἰησοῦν προσήλωσαν εἰς τὸν σταυρὸν καὶ ἐφόνευσαν, ἀνέστησεν αὐτὸν ὁ Θεὸς τὴν τρίτην ἡμέραν ἐκ νεκρῶν καὶ τὸν ἀπέδειξε ζῶντα καὶ ἐμφανῆ, ὄχι εἰς ὅλον τὸν λαόν, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς, οἵτινες ἐκλέχθημεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μάρτυρες τούτου· καὶ ὄχι μόνον τὸν ἴδομεν μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀνάστασιν, ἀλλὰ καὶ συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν, καὶ συνανεστράφημεν οἰκείως μετ' αὐτοῦ. Οὗτος μᾶς παρήγγειλε νὰ κηρύξωμεν εἰς τὸν λαόν καὶ νὰ μαρτυρήσωμεν: "Ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ διωρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. Περὶ αὐτοῦ μαρτυροῦσιν ἔλοι οἱ Προφῆται: "Ὅτι εἶναι ἐκεῖνος, διὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνει πᾶς ὁ πισεύων εἰς αὐτὸν τῶν ἁμαρτιῶν του τὴν ἄφεσιν."

Ἐν ᾧ ὁ Πέτρος ὠμίλει ἀκόμη τοὺς λόγους τούτους, ἦλθε διὰ μιᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον του, καὶ ἤρχισαν, καθὼς οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, νὰ ὁμιλῶσι ξένας γλωσσας, καὶ νὰ ὑμνῶσι μετὰ δοξολογίας τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Οἱ πιεσοὶ Ἰσραηλίται, οἱ συνοδεύσαντες τὸν Πέτρον, ἐξέστησαν ἅπαντες, ὅτι καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἐξεχύθη ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Πέτρος ὅμως εἶπε: „Μήπως ἠδύνατο κανεὶς νὰ ἐμποδίσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ βαπτισθῶσιν, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ἤδη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμεῖς;“ Ὅθεν εἰπὼν ταῦτα, ἐπρόσαξενὰ τοὺς βαπτίσωσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα τὸν παρεκάλεσαν νὰ μείνῃ τινὰς ἡμέρας μαζίτων, τὸ ὁποῖον καὶ ἔκαμεν ὁ Πέτρος μετὰ χαρᾶς.

Οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ λοιποὶ Μαθηταὶ ἤκουσαν ἐν τοσοῦτῳ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέχθησαν τὸν λόγον

τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἀφ' οὗ ὁ Πέτρος ἦλθεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅσοι πρότερον ἐκ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐπίστεισαν καὶ ἐβαπτίσθησαν, ἐμέμφοντο τὸν Πέτρον, λέγοντες: „Υπῆγγες πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς, καὶ συνέφαγες μάλισα μετ' αὐτῶν.“ Τότε ἤρχισεν ὁ Πέτρος νὰ ἐκθέτῃ εἰς αὐτοὺς κατὰ τάξιν ὅλα, ὅσα ἠκούσαμεν ἀνωτέρω, ἀπὸ τὴν οὐράνιον ὄπτασίαν, τὴν ὁποίαν εἶδεν εἰς τὴν Ἰόππην, ἕως εἰς τὴν συγμῆν, καθ' ἣν ὁ Κορνήλιος καὶ ὅλοι οἱ μετ' αὐτοῦ ἔλαβον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς διηγῆσεώς του εἶπε καὶ τοῦτο ὁ Πέτρος: „Εἰς ταύτην τὴν ἰσορίαν ἐνθυμήθηγν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον εἶπεν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, καὶ ὁ ὁποῖος ἐπληρώθη ἐδῶ, ὅτι: Ἰωάννης ἐβάπτισε με νερὸν, σεῖς δὲ θέλετε βαπτισθῆ με πνεῦμα ἅγιον. Καὶ ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς (ἐπρόσθεσεν ἀκόμη) ἐπλήρωσεν εἰς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ἠθέλησε νὰ τοὺς δώσῃ τὴν αὐτὴν χάριν, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς, οἵτινες ἐπιστεύσαμεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ποῖος εἶμαι ἐγὼ, ὥς νὰ ἐμποδίσω τὸν Θεὸν ἀπὸ τοῦτου;“

Ταῦτα ἀκούσαντες, ἔχι μόνον ἠσύχασαν, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεὸν περισσότερον ἐδόξαζον, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη θέλει νὰ φέρῃ εἰς τὴν ζωὴν διὰ μετανοίας.

Ἀγαπητοί μου νέοι! Κορνήλιος, ὁ ἐθνικὸς, εἶναι τόσο εὐγενὴς ἀνὴρ, ὥς εἶναι ἄξιος νὰ ἀναφέρεται ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς χριστιανούς. Τί ζῆλος ἰερὸς, μετὸν ὁποῖον ζητεῖ τὸν Θεόν! Τὸ νὰ γνωρίσῃ τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ μεγίστη ἀπασχόλησις καὶ φροντίς τῆς ζωῆς του. Ποια ζέσις εἰς τὴν προσευχήν! Παντελῶς δὲν κουράζεται διὰ νὰ δέσεται εἰς τὸν Θεόν, ὅθεν καὶ μένει μετὰ χαρᾶς μόνος του εἰς τὴν ἡσυχον κατοικίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ποία ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους! Δὲν ἐλεεῖ μόνον τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν πτωχόν, ἀλλ' ὅσον ἐξαρκεῖ ἡ περιουσία του διανέμει ἀφθύνως τὸ ἐλεός του εἰς ὅλον τὸν λαόν. Ποία ἐγκράτεια!

Δὲν γίνεται δοῦλος σωματικῶν ἡδονῶν, ὅθεν καὶ τὸ νὰ φάγη ἦτον, καθὼς ἠκούσαμεν, ἢ παραμικρά του φροντίς. Ποία εὐταξία εἰς τὴν οἰκίαν του! Ὁλητου ἡ φημίλια εἶναι εὐσεβῆς καὶ θεοφοβούμενη, καθὼς καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ τοὺς δούλους του αὐτοὺς τοὺς θέλει νὰ ᾔναι ὅμοιοί του κατὰ τὰ εὐσεβῆ καὶ θεοφοβούμενα φρονήματα. Ποῖον σέβας ἔχει πρὸς τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους! Καὶ τὸν πλέον κοινὸν ἄνθρωπον, ὅστις λατρεύει τὸν Θεόν, τὴν τιμᾶ ὡς φίλον καὶ ἀδελφόν του. Μὲ ποίαν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν ζῆ μὲ τοὺς συγγενεῖς του! Ὁλους τοὺς προσκαλεῖ εἰς τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ γένωσιν ὅλοι μέτοχοι τῆς σωτηρίας, ἣτις ἐμνήσθη εἰς αὐτόν. Ποία ταπεινώσεις, μὲ τὴν ὁποίαν πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ Πέτρου! Ποία ζωηρὰ ἐννοια εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν παρουσίαν! Ὡσὰν νὰ παρίσται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐσυνάχθη εἰς τὸ ὁσπήτιόν του μὲ ὅλους τοὺς ἰδικούς του! Ποῖος ζῆλος εἰς τὸ νὰ ἀκούσῃ τὸν Θεῖον λόγον! Προσμένει νὰ τὸν ἀκούσῃ μόνον, διὰ νὰ τὸν βάλῃ εἰς πρᾶξιν. Ὅθεν τὸν ἀντήμειψε καὶ ὁ Θεὸς πολλὰ ἐξαίρετά. Ἄγγελος σέλλεται ἐξ οὐρανοῦ, διὰ νὰ τὸν μνηύσῃ τὴν τοῦ Θεοῦ εὐαρέσῃσιν. Ὁ πρῶτος τῶν Ἀποστόλων ἔρχεται εἰς τὴν οἰκίαν του, διὰ νὰ τοῦ ἀναγγεῖλῃ σωτηρίαν καὶ χάριν καὶ ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πνεῦμα Θεοῦ πληροῖ αὐτόν καὶ τοὺς ἰδικούς του, πρὶν ἀκόμη βαπτισθῶσιν.

Ὁ ζῆλος οὗτος ἐνὸς ἐθνικοῦ δὲν προξενεῖ αἰσχύνην εἰς πολλοὺς χριστιανούς; Δὲν εἶναι χρεῖα τώρα νὰ καταβῆ Ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ διὰ νὰ μᾶς εἴπῃ, τίς πρέπει νὰ μᾶς κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· διότι πᾶσαν Κυριακὴν ἀντηχεῖ εἰς τὰς ἐκκλησίας μας. Ἐὰν μόνον ἀνοίξωμεν τὸ εὐαγγέλιον, εὐρίσκομεν ἐκεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ Ἀποστόλους ὁμιλοῦντας πρὸς ἡμᾶς. Ναὶ καὶ τὴν ἀκόμη ἐν ᾧ ἀνεγνώσατε τὰ

εἰρημένα, ὤμιλησεν ὁ Πέτρος πρὸς ἑσᾶς, καθὼς καὶ πρὸς τὸν Κορνήλιον. Ἀλλὰ διὰ τί οἱ λόγοι οὗτοι δὲν κάμνουν καὶ εἰς ἡμᾶς καμμίαν τοιαύτην ἐντύπωσιν, καθὼς εἰς τὸν Κορνήλιον; Διότι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τοιοῦτον ζῆλον νὰ γένωμεν δηλ. ἀληθῶς καλοί. Δὲν προτοιμάζομεν τὴν καρδίαν μας διὰ τῶν καλῶν ἀσκήσεων τῆς προσειχῆς, τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς εὐεργεσίας, εἰς τὸ νὰ ἀκούσωμεν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ δὲν εὐρίσκει ὁ καλὸς οὗτος σπόρος καλὴν γῆν, δὲν δύναται καὶ νὰ φέρῃ κανένα καλὸν καρπὸν. Δὲν κάμνομεν τὸ καλὸν, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ κάμωμεν, δὲν ἀποφεύγομεν τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν· ὅθεν ὅταν εἰς τὰ μικρὰ δὲν ἤμεθα πιζοί, πῶς ἡμπορεῖ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς δώσῃ τὰ μεγαλῆτερα; Ὅταν ἡμεθα γεμάτοι ἀπὸ μίσος, ὑπερηφανίαν καὶ σαρκικὰς ἐπιθυμίας, πῶς νὰ εὔρη τόπον εἰς τὰς καρδίας μας τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ; Ναί! καθὼς ἐδῶ εἰς τὸν Κορνήλιον βλέπομεν ἓνα ἔθνικόν, ὅστις, πρὶν ἀκόμη βαπτισθῆ, ἔλαβε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὕτως ἐξ ἐναντίας εὐρίσκονται τὴν σήμερον πολλοὶ κατὰ δυσυχίαν! οἵτινες καὶ βαπτισμένοι ὄντες, δὲν ἔχουσι πλέον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Ἄς ζητῶμεν λοιπὸν τὸν Θεόν, καθὼς ὁ Κορνήλιος, καὶ θέλωμεν εὔρει αὐτὸν, καὶ δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ παναγίου Πνεύματος, τὴν τελείαν μακαριότητα καθὼς τὴν εὔρε καὶ ὁ Κορνήλιος.

51. Ὁ Πέτρος ἐλευθερύνεται ἀπὸ τὴν φυλακὴν διὰ τοῦ Ἀγγέλου.

Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἤρchiσε νὰ κατατρέχῃ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἐφόνευσε διὰ μαχαίρας Ἰάκωβον, τὸν ἀ-

δελφόν του Ἰωάννου. Καί ἀφ' οὗ εἶδεν, ὅτι τοῦτο ἐφάνη ἀ-
 ρεζόν εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἐπρόσβαξε νὰ πιάσῃ καὶ τὸν Πέ-
 τρον, καὶ νὰ τὸν βάλωσιν ἐν τοσοῦτῳ εἰς τὴν φυλακὴν, ἐπειδὴ
 τότε ἦσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πάσχα, διὰ νὰ τὸν παραδώσῃ εὐθύς
 μετὰ τὴν ἑορτὴν εἰς τὸν λαόν, καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ. Τέσσα-
 ρες φυλακαὶ, ἐκάσῃ ἀπὸ τέσσαρας ἀνδρας ἔχουσα, ἐκ τῶν ὁποίων
 οἱ μισοὶ ἐσέκοντο πάντοτε ὀπλισμένοι, ἔπρεπε νὰ φυλάτ-
 τωσι τὸ δεσμωτήριον κατὰ διαδοχὴν.

Ἐν ᾧ ὁ Πέτρος ἐτηρεῖτο εἰς τὴν φυλακὴν, ἐγείνεται προ-
 σευχὴ ἐκτενὴ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ.
 Ἐν τοσοῦτῳ ὅμως ἐφθασεν ἡ τελευταία νύξ πρὸ τῆς τρο-
 μερωτάτης ἡμέρας, ἣτις ἦτο διωρισμένη διὰ τὴν σφαγὴν τοῦ,
 καὶ ὁ Πέτρος ἐκοιμᾶτο ἡσυχος εἰς τὴν φυλακὴν μετὰ δύο
 στρατιωτῶν δεδεμένος μετὰ δύο ἀλύσεις, διὰ νὰ μὴ ἡμπορῇ νὰ
 φύγῃ. Οἱ δὲ ἄλλοι στρατιῶται, οἳ τινες ἐφύλαττον τότε, ἔσεκον
 ἔξω πρὸ τῆς θύρας, διὰ τῆς ὁποίας εἰσῆρχοντο εἰς τὴν φυ-
 λακὴν, ὥστε πᾶσα θύρα ἐφυλάττετο ἀπὸ δύο ἀνθρώπων.

Τότε ἐξαίφνης παρεσάθη ἄγγελος Κυρίου εἰς τὸν
 Πέτρον, καὶ λάμπις φωτεινὴ κατεφώτισε τὸ σκοτεινὸν
 δεσμωτήριον. Ὁ δὲ Ἄγγελος κινήσας τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου
 ἡσυχως, τὸν ἐξύπνισε, καὶ τὸν εἶπεν: „Ανάστα ταχέως!“
 Καὶ ὁ Πέτρος ἐστηκώθη βεβαρυμένος ἀκόμη ἀπὸ τὸν ὕπνον, καὶ
 εὐθύς ἔπεσαν αἱ ἀλύσεις ἀπὸ τὰς χεῖρας του. Τότε λέγει πρὸς
 αὐτὸν ὁ Ἄγγελος: „Ζώσου, καὶ βάλε τὰ ὑποδήματά σου.“
 Ὁ δὲ Πέτρος ἔκαμε τοῦτο, ἔπειτα λέγει πάλιν ὁ Ἄγγελος πρὸς
 αὐτόν: „Ἐνδύσου τὸ φόρεμά σου, καὶ ἀκολούθει μοι.“ Αὐτὸς
 δὲ ἐνδυθεὶς τὸ φόρεμά του, ἠκολούθει αὐτόν, ἀλλὰ δὲν ἐ-
 σίξεν ἀκόμη, ὅτι τὸν λυτρώνει τῷ ὄντι Ἄγγελος. Εἰς τὸν Πέτρον
 ἐφαίνοντο ὅλα ταῦτα ὡς ὄνειρον ἢ ἀπλῶς ὡς ὄπτασία.

Ἐν τοσοῦτῳ δὲ ἐπέρασαν διὰ τῶν φυλάκων τῆς πρῶ-
 τῆς καὶ δευτέρας πύλης, καὶ ἦλθον εἰς τὴν τρίτην τὴν σιδη-

ράν, ἣτις ἔφερε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πόλιν, διότι ἡ φυλακὴ ἦτον κτισμένη ἔξω εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. Αὕτη ἡ πύλη ἠνοίχθη ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἐπέρασαν ἀμφότεροι. Ὁ δὲ Ἄγγελος ἐσυνώδευσε τὸν Πέτρον ἀκόμη ἕως ἑνα δρόμον τῆς πόλεως, καὶ ἔπειτα ἐγενεὶν αἰφνιδίως ἄφαντος ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του. Τώρα δὲ ἀφ' οὗ συνῆλθεν ὁ Πέτρος εἰς τὸν ἑαυτὸν του, ἐγνώρισε τὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκετο, καὶ εἶπε: „Ἦδη γνωρίζω ἀληθῶς, ὅτι ὁ Κύριος ἐξαπέστειλε τὸν Ἄγγελόν του καὶ με ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Ἡρώδου, καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν προσδοκίαν τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ!“

Γεμάτος ἀπὸ τοιοῦτους συλλογισμοὺς, πλήρης εὐχαριστίας καὶ σεβασμοῦ, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου συνήθως ἐσυναθροίζοντο οἱ Ἀπόστολοι καὶ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου, οἵτινες ἦσαν τότε πολλοὶ εἰς τὴν οἰκίαν συνηγμένοι, καὶ, μ' ὅλον ὅτι ἦτο πλέον ἡ ὥρα περασμένη, ἦσαν ὁμως ἐξυπνοὶ ὅλοι καὶ προσήυχοντο ὁμοθυμαδὸν ὑπὲρ τοῦ Πέτρου. Ἐξαφνα τὸν ἀκούουσι νὰ κτυπᾷ ἔξωθεν τὴν θύραν τῆς οἰκίας, διὰ τὸ ὁποῖον ἐτρόμαξαν ὄχι ὀλίγον, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν οὐδεμίανσιγμὴν ἀσφαλεῖς ἀπὸ τοῦ νὰ πιασθῶσι καὶ αὐτοί. Μία παιδίσκη, Ῥόδη ὀνομαζομένη, ἐξῆλθεν ἐν τοσοῦτῳ, καὶ ἤκουε, διὰ νὰ καταλάβῃ, ποῖος τάχα ἦτον εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτὸς· ἀλλ' αὕτη γνωρίσασα εὐθὺς τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἐλησμόνησεν ἀπὸ τὴν μεγίστην χαρὰν τῆς νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν. Ἐτρεξε παρρυθὺς μέσα φωνάζουσα, ὅτι ὁ Πέτρος ζέκει ἔξω τῆς θύρας. Οἱ δὲ συνηθροισμένοι εἰς τὴν οἰκίαν μαθηταὶ τῆς εἶπον: Τί λέγεις; βέβαια δὲν ἦσαι εἰς τὸν νοῦν σου.“ Αὕτη ὁμως διῆσχυρίζετο, ὅτι τῷ ὄντι εἶναι ὁ Πέτρος. Τότε εἶπον: „Ἰσως εἶναι ὁ Ἄγγελος αὐτοῦ.“ Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων δυνατώτερα τὴν θύραν. Τότε ἐξεληθόντες πολλοὶ, ἠνοιξαν τὴν θύραν, καὶ ἰδόντες τὸν Πέτρον παριστάμενον ἀληθῶς ἐμπροσθέντων, ἐξέστησαν. Εἰσάξαντες δὲ αὐτὸν ἔπειτα εἰς τὴν

οίκτιαν μετὰ φωνῶν χαρᾶς καὶ ἀγαλλιύσεως, τὸν περιεκύκλωσαν ὅλοι, καὶ ἀπὸ χαρὰν καὶ θαυμασμὸν ὁ μὲν ἐφώναζε τοῦτο, ὁ δὲ ἐκείνο, μὴ δυνάμενοι νὰ παύσωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ θαυμάζωσι καὶ νὰ χαίρωσιν. Ὁ δὲ Πέτρος, ἐπειδὴ δὲν ἠμπόρει νὰ λαλήσῃ, ἔνευσεν εἰς αὐτοὺς μὲ τὴν χεῖρα του νὰ σιωπήσωσι, καὶ ἔπειτα τοὺς ἐδιηγήθη πῶς κατ' ἐλπίδα τὸν ἐλύτρωσεν ὁ Κύριος ἀπὸ τὴν φυλακὴν· ὕψερρον παραγγέλλας εἰς αὐτοὺς νὰ τὸ διηγηθῶσι καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς (διότι οὕτως ὀνομάζοντο τότε ὅλοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ) ἀνεχώρησεν εὐθύς ἐκεῖθεν, καὶ ὑπῆγεν εἰς ἀσφαλέσσερον τόπον.

Ἀφ' οὗ ἔφθασεν ἡ ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ φρουρεύσωσι τὸν Πέτρον, καὶ ἦσαν γεμάτοι ὅλοι οἱ ὁδοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ἀνθρώπους περιέργους, τότε ἡ ταραχὴ καὶ ἐκπληξίς μετὰξὺ τῶν στρατιωτῶν ἦτον ἀπερίγραφτος. Δὲν εἶδον νὰ καταλάβωσι τί τάχα ἔγεινεν ὁ Πέτρος· διότι δὲν ἐπαρατήρησαν κανέν ἀφ' ὅσα συνέβησαν εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἔσειλεν ἐν τοσούτῳ νὰ φέρωσι τὸν Πέτρον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, καὶ ἐπειδὴ δὲν εὐρέθη εἰς τὴν φυλακὴν, ἐμάνη ἀπὸ τὸν θυμὸν του, καὶ ἐπρόσαξε νὰ ἐξετάσωσιν ἀκριβῶς τοὺς στρατιώτας, καὶ νὰ τοὺς τιμωρήσωσιν αὐσηρότατα, μ' ὅλον ὅτι ἦσαν ἄθῳοι.

Μετ' ὀλίγον ἀνεχώρησεν ὁ Ἡρώδης ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ διέτριψεν ἐκεῖ χρόνον τινά. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἦτον ἤδη θυμωμένος κατὰ τῶν Τυρίων καὶ Σιδωνίων, ἔσειλεν ὁμοφώνως πρὸς αὐτόν καὶ οἱ δύο αὗται πόλεις πρέσβεις, οἵτινες ἔλαβον ἀπὸ τὸ μέρος των τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως Βλάσον, καὶ ἐπαρακάλουν δι' αὐτοῦ θερμῶς τὸν βασιλέα νὰ κάμῃ μὲ αὐτοὺς εἰρήνην· διότι ἡ εὐνοία τοῦ βασιλέως τοὺς ἦτον παραπολὺ, ἐπειδὴ ἐλάμβανον τὰς ζωοτροφίας των ἀπὸ τοὺς τόπους του. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἐπροσδιώρισεν εἰς αὐτοὺς μίαν ἡμέραν, εἰς τὴν ὁποίαν τοὺς ἔ-

διθε τὴν ἄδειαν νὰ παρρησιασθῶσιν ἔμπροσθέν του. Ἀφ' οὗ ἔφθασεν ἡ ἡμέρα ἐνδυθεὶς ὄλην τὴν βασιλικὴν του μεγαλοπρέπειαν, ἐφάνη εἰς αὐτοὺς, καὶ καθήσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδιημηγόρησε πρὸς αὐτοὺς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοὺς λόγους του, ἐφώνησαν ὅλοι: „Τοιοῦτοτρόπως δὲν ὀμιλεῖ ποτὲ ἄνθρωπος, ἀλλὰ μόνον ὁ Θεός.“ Αὕτη ἡ χοντροειδεδεσάτη κολακεία, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ βδελυχθῆ ὡς βλασφημίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ, ἤρесе κατὰ πολλὰ εἰς τὸν Ἡρώδην· ἀλλ' ἐξαίφνης τὸν ἐπάταξεν ἄγγελος Κυρίου, διότι δὲν ἀπέδωκα τὴν δόξαν καὶ τιμὴν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν κατατρώγωσι σκώληκες, διὰ τῶν ὁποίων ἐξεψύχησε μὲ πόνους δριμυτάτους.

Ἀγαπητοί μου νέοι! Τὸ, ὅτι βλέπομεν εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην νὰ ἀντιῆξῃ ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία μεταξὺ τῆς διαφθορᾶς τοῦ κόσμου, πρέπει νὰ μᾶς χαροποιῇ καὶ νὰ μᾶς εὐφραίνῃ περισσότερον, παρ' ὅσον ἔπρεπε νὰ μᾶς εὐφράνῃ ἡ θεωρία ἀνθούσης τινὸς μηλέας εἰς τὸ μέσον μιᾶς φρικτῆς ἐρήμου γεμάτης ἀπὸ ἀκάνθας καὶ φαρμακερὰ βότανα.

Ἡ ἱστορία αὕτη μᾶς παριστάνει κατὰ πρῶτον μίαν εἰκόνα τοῦ κόσμου πρὸ ὀφθαλμῶν τοιαύτην, καθὼς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι. Εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας βλέπομεν ἓν ἔθνος ἀξιοκαταφρόνητον γεμάτου ἀπὸ αἰσχρὰν χαιρεκακίαν, καὶ ἀπολαμβάνον μεγίστην ἡδονὴν, εἰς τὰ νὰ βλέπῃ τὴν ἀθωότητα εἰς τὰς ἀλύσεις, καὶ νὰ ἦναι ἀνυπόμονον, πότε νὰ ἰδῇ τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν θέλει ἐκχυθῆ τὸ αἷμα αὐτῆς ἀπὸ τὸ ξίφος τοῦ τυράννου. Εἰς δὲ τοὺς ὑπὸ τῶν δύο ἐμπορικῶν πόλεων ἀπεσαλμένους βλέπομεν ἀνθρώπους, οἵτινες ἐξευτελίζονται μὲ τὴν χαμερπεδεσάτην κολακείαν ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ μισῶσιν εἰς τὰς καρδίας των, μόνον διὰ νὰ ἀπολαμβάνωσιν εὐθηνότερα τὰ πρὸς ζωάρκειαν. Εἰς τὸν βασιλεῖα Ἡρώδην μὲ ὄλην τοῦ τὴν βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν εὐγλωττίαν του, βλέπομεν ἄνθρωπον, ὅς-

τις παίζει με τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, ἕστις καταχρᾶται τὴν μάχαιραν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς τοῦ ἐνεπισείβη διὰ τὴν ὑπερασπίζεσθαι τὴν δικαιοσύνην, φονεύων τοὺς ἀθώους, ἀνθρώπων, λέγω, τοῦ ὁποίου ἡ καρδιά ἀκαταπαύτως βραβεύει ἀπὸ θυμὸν καὶ ἀγανάκτησιν, τώρα μὲν κατὰ τῶν ἀθῶων μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τώρα δὲ κατὰ τῶν ἰδίων του δούλων, καὶ ἄλλοτε πάλιν κατὰ τῶν γειτονικῶν αὐτοῦ πόλεων· καὶ σιμά τῶν ἄλλων του κακῶν κυριεύεται ἀκόμη τόσον καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν, ὥστε εὐχαρισεῖται νὰ λατρεύηται ὡς Θεός! Τί τρομερὰ εἰκὼν ἀπανθρωπίας, καταδυναστείας, ὀδικίας, μίσους, θυμοῦ, τυφλῆς ἀγανακτήσεως, δόλου, καλακειᾶς ὑπερηφανείας καὶ χαμερποῦς ἰδιωφελείας!

Ἄλλ' ἡ Ἱστορία αὕτη μᾶς παρακινεῖ νὰ ρίψωμεν καὶ ἐν βλέμμα ἀκόμη εἰς τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τῶν πρώτων χριστιανικῶν κοινοτήτων, ὅπου βλέπομεν τὴν ἀληθείαν τοῦ οὐρανοῦ, νὰ εἰπῶ οὕτως, εἰς τὴν γῆν. Ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ μαθήτριά του Ἰησοῦ εἶναι προσηλωμένοι εἰς τὸν οὐρανὸν διὰ τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης. Ὡς καὶ εἰς τοὺς τρομερωτάτους καταδιωγμούς, τοὺς ὁποίους ὑπέφερον ἀπὸ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, δὲν ἔχανον τὸ θάρρος των. Ὁ Πέτρος κοιμᾶται εἰς τὰς ἀλύτους τόσον ἤτυχος (τὸ ὅποσον ὁ Ἡρώδης δὲν ἠδύνατο ν' ἀπολαύσῃ οὔτε ἐπάνω τῆς χρυσῆς του κλίνης) καθὼς τὸ βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός του. Ἡμέραν καὶ νύκτα ἀναβαίνει εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ ὁμοθυμαδὸν ὑπὲρ αὐτοῦ τῆς Κοινότητος δέσεις, καὶ Ἄγγελος Κυρίου καταβαίνει, καὶ τὸν δίδει βοήθειαν εἰς ἐκείνην μάλις τὴν σιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀνάγκη ἦτον μεγίστη, καὶ οὐδεμίαν πλέον βοήθεια ἠλπίζετο. Ὁ Θεὸς λυτρώνει τὴν πάχουσαν ἀθωότητα με μίαν τοιαύτην δύναμιν, εἰς τὴν ὁποίαν οὔτε ἀλύσεις, οὔτε δεσμά, οὔτε θύραι σιδηραῖ, οὔτε στρατιῶται ὀπλισμένοι δύνανται νὰ ἀντι-

σαθῶσι, καὶ μὲ τοιαύτην τρυφεράν καὶ προνοητικὴν ἀγάπην, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπιμελεῖται μόνον ἡ φιλόσοργος μήτηρ τὸ τέκνον της, χωρὶς νὰ παραβλέπη οὔτε τὸ παραμικρόν. Ὅλοι εἶναι πρὸς ἀλλήλους ἠνωμένοι μὲ τὸν δεσμόν τῆς τρυφερωτάτης ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀπὸ τὸν πρῶτον Ἀπόστολον τοῦ Κυρίου, ἕως εἰς τὴν παραμικρὰν παιδίσκην. Καθὼς εἰς τὸ πάθος τοῦ ἐνὸς μόνου ἦσαν ὅλοι γεμάτοι ἀπὸ τρυφερωτάτην συμπάθειαν, οὕτω πάλιν ἡ χαρὰ τοῦ ἐνὸς γεμίζει ὅλους ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν. Ἄχ! ἐν ᾧ ἠδύναντο ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ ἔχουσι τοῦτον τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν, διὰ τί πολλοὶ νὰ μεταβάλλωσι μᾶλλον, ὡς πρὸς αὐτούς, ταύτην τὴν γῆν εἰς ἄδην;

Εἰς τὸν Ἡρώδη βλέπομεν πρὸς τούτοις καὶ ἐν τρομερὸν παράδειγμα τῆς τιμωρηθείσης ὑπερηφάνιας. Πόσον αἰφνίδιος ἀλλοίωσις! Ὁλητου ἡ λαμπρότης καὶ δόξα μετεβλήθη ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ εἰς θέαμα τρομερὸν καὶ φρικτὸν, ἡ δὲ εἴλαλος γλῶσσα του μόλις δύναται πλέον νὰ ὀλολύξῃ καὶ νὰ θρηνηῖ! Ἄν ὄχι μὲ τοιοῦτον παραδοξώτατον τρόπον, ἀλλ' ὅμως μὲ τινα παραπλήσιον θέλει ταπεινωθῆ τελευταῖον καὶ πᾶς παρήφανος. Ὁ θάνατος θέλει δώσει τέλος εἰς τὴν εὐγλωττίαν του, ἀντὶ τῶν πολυτελῶν φορεμάτων θέλουσι σκεπάσει τὸ σῶμα του κόνις καὶ σῆψις, καὶ ἀντὶ τῶν χρυσῶν δακτυλιδίων θέλουσι περιτυλιχθῆ σκώληκες εἰς τὰ δάκτυλά του. Διὰ τοῦτο ἡ εὐθύμησις τοῦ θανάτου εἶναι μέσον, πολλὰ ἐξαίρετον διὰ νὰ ταπεινώσῃ τὸν ὑπερήφανον.

52. Τεμάχια ἐκ τῶν ἐπισολῶν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου.

Τὰ κυριώτερα, ἀγαπητοίμου νέοι! ἀφ' ὅσα ἠξεύρομεν ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, τὰ ἠκούσατε ἤδη. Δι-σώθησαν ὅμως εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἕως εἰς ἡμᾶς καί τινες ἐπιστολαὶ τῶν ἁγίων τούτων ἀνδρῶν, τὰς ὁποίας κάμνομεν ἀμάρτημα εἶναι παρατρέξωμεν ὅλως μὲν σιωπῆν, καὶ δὲν ἐκθέσωμεν ἐ-δῶ τοῦλάχισον τὰς ὠραιότερας καὶ σαφεστέρας διὰ ἑσᾶς περι-κοπᾶς των.

Ἡ πρώτη τῶν ἐπισολῶν τούτων εἶναι τοῦ ἁγίου ἀπο-στόλου Πέτρου, ἣτις ἐγράφη μὲν πρὸς τοὺς τότε χριστιανούς, οἱ ὅποιοι κατεθλίβοντο καὶ κατεδιώκοντο, ζῶντες μεταξὺ διεφθαρμένου κόσμου, καὶ εἶχον ἀγῶνας μὲ πολλοὺς πειρα-σμοὺς, ἀλλ' ὅμως οὔτε τώρα δὲν λείπεται τὰ πάθη καὶ αἱ θλίψεις, οὔτε τώρα ἀκόμη δὲν βλέπομεν ὀλιγώτερα καθ' ἡμέ-ραν κακὰ παραδείγματα. Καὶ τὴν σήμερον κανεὶς ἄνθρωπος δὲν εὐρίσκεται εἰς τὸν κόσμον χωρὶς κίνδυνον τοῦ νὰ ἀποπλα-νηθῆ ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ· διὰ τοῦτο ἔχομεν καθ' ἡμέραν ἀνάγκη παραμυθίας μὲν εἰς τὰς θλίψεις, νοουθεσίας δὲ πρὸς ἀποφυ-γὴν τῶν κακῶν, καὶ προτροπῆς εἰς τὰ καλὰ. Ἀναγινώσχετε λοιπὸν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ὡς εἰάν ἦτο γεγραμμένη πρὸς ἑσᾶς τοὺς ἰδίους· διότι πρέπει νὰ πισεύητε βεβαίως, ὅτι εἰάν καὶ τώρα ἀκόμη ἤθελε σᾶς σείλει δι' τινος Ἀγγέλου ἐπι-στολὴν ὁ ἀπόστολος Πέτρος, δὲν ἤθελε βέβαια σᾶς γράφει τί-ποτ' ἄλλο, παρὰ ταύτην τὴν πολλοῦ ἀξίαν ἐπιστολὴν :

„Πέτρος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπέυχεται εἰς ὅ-λους τοὺς κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ Πατρὸς διὰ τῆς ὑπακοῆς καὶ

τοῦ βαντισμοῦ μὲ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐλλεικτοὺς εἰς ἁγιασμὸν τοῦ πνεύματος, νὰ πληθυνθῇ ἡ χάρις καὶ ἡ εἰρήνη.“

„Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος μᾶς ἀνεγεννήσε διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου καὶ κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, ἣτις φυλάττεται δι' ἡμᾶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς.“

„Επειδὴ τοίνυν μᾶς περιμένει αὕτη ἡ μεγάλη σωτηρία, ἣτις μᾶς εἶναι μὲν ἤδη ἕτοιμος, μέλλει ὁμως νὰ ἀποκαλυφθῇ ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, χαίrete ψυχικῶς, μὴ ὅλους τοὺς ποιήλους πειρασμοὺς, τοὺς ὁποίους πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ὑποφύγητε πρὸς ὀλίγον, διὰ νὰ τηρηθῇ ἡ πίσις σας καὶ νὰ εὐρεθῇ πολυτιμώτερα παρὰ τὸ χρυσίον, τὸ ὁποῖον δοκιμάζεται εἰς τὸ πῦρ, πρὸς δόξαν καὶ ἔπαινον καὶ τιμὴν σας εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον, μὴ ὅλον ὅτι δὲν ἤξεύrete, ἀγαπᾶτε, καὶ, μὴ ὅλον ὅτι δὲν τὸν βλέπετε τῶρα, πιστεύete εἰς αὐτόν. Ναὶ ἡ πίσις αὕτη θέλει σᾶς φέρει ἀνεκλάλητον καὶ ἐνδοξον χαρὰν, ἕταν ποτὲ φθάσητε τὸ τέλος καὶ τὸν σκοπὸν τῆς πίσεως, ἥγουν τὴν εὐδαιμονίαν καὶ μακαριότητα τῶν ψυχῶν σας.“

„Ὅθεν ἔχετε πάντοτε τοικύτην διάθεσιν, καθὼς ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ἔχουσι τὰς ὀσφύας των ἀνεζωσμένας καὶ εἶναι ἕτοιμοι ἤδη εἰς ὁδοπορίαν· εἶθε πάντοτε ἀγρυπνοὶ καὶ προσεκτικοὶ, ἐλπίζοντες εἰς τὴν χάριν, ἣτις ἐδόθη εἰς ἐσᾶς διὰ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γίνεσθε τέκνα ὑπακοῆς, καὶ μὴ ζητετε πλέον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι σᾶς κατεκυρίεον, ἐν ᾧ ἀκόμη εὐρίσκεσθε εἰς τὴν ἄγνοιαν. Ἅγιοι μᾶλλον πρέπει νὰ ἦσθε καθ' ὅλον σας τὸ πολίτευμα, καθὼς εἶναι ἅγιος καὶ ἐκεῖνος, ὅστις σᾶς ἐπροσκόλεσεν· ἐ-

πειδὴ οὕτως εἶναι γεγραμμένον: Ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι καὶ ἐγὼ ἅγιος εἰμί. Καὶ ἐπειδὴ ὀνομάζετε πατέρα σας ἐκεῖνον, ὅστις μέλλει νὰ κρίνῃ ἕκαστον ἀπροσωπολήπτως κατὰ τὰ ἔργα του, διάγετε τὰς ἡμέρας τῆς ἐπὶ γῆς παροικίας σας μὲ σέβας καὶ φόβον εἰς αὐτόν.“

„Μὴ λησμονῆτε πώποτε, ὅτι ἐλυτρώθητε ἀπὸ τῆς μαματαιᾶς ἀνατροφῆς (πολίτευμά σας) ὅχι μὲ φθαρτόν ἀργύριον ἢ χρυσίον, ἀλλὰ μὲ τὸ πολύτιμον αἷμα τοῦ καθαροῦ καὶ ἀσπίλου ἀμνοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προεγνωσμένου (ἀποφασισμένου) μὲν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου διὰ τὴν σωτηρίαν σας, φανερωθέντος δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ προσδιωρισμένου χρόνου. Οὗτος εἶναι ἐκεῖνος, διὰ τοῦ ὁποίου πιεθεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν καὶ ἀνύψωσεν εἰς δόξαν, διὰ νὰ ἦναι ἡ πίσις σας καὶ ἡ ἐλπίς σας εἰς τὸν Θεὸν σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος!“

„Ἀγαξέτε λοιπὸν τὰς ψυχὰς σας διὰ τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν ἀγάπην, διὰ τῆς ἀνυποκρίτου ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀγαπῶντες ἀλλήλους καθ' ὑπερβολὴν ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ. Ἀποθέσατε πᾶσαν κακίαν, πάντα δόλον, πᾶσαν ὑπόκρισιν, πάντα φθόνον καὶ πᾶσαν καταλαλιάν, ἐπιποθήσατε τὸ πνευματικὸν γάλα, τὸ λογικὸν καὶ ἄδολον, ὡς νεογεννημένα παιδιὰ, (κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου) διὰ νὰ αὐξηθῆτε διὰ τούτου κατὰ τὴν σωτηρίαν σας, ἐὰν ἄλλως ἐδοκιμάσατε, πόσον γλυκὺς εἶναι ὁ ζυγὸς τοῦ Κυρίου.“

„Ἐσεῖς πρέπει νὰ ἦσθε τὸ ἐκλεκτὸν γένος, τὸ βασιλεῖον ἱεράτευμα, τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον, ὁ λαὸς, τὸν ὁποῖον ἐκτίησατο ὁ Κύριος, διὰ νὰ ἐξαγγείλῃ τὴν τελειότητα ἐκείνου, ὅστις σᾶς ἐκάλεσεν ἀπὸ τὸ σκότος* εἰς τὸ φαιμασὸν αὐτοῦ φωῶς.“

„Ἀγαπητοί! Σᾶς παρακαλῶ, ἀπέχεστε, ὡς πάροικοι καὶ παρεπίδημοι εἰς τὴν γῆν, ἀπὸ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτι-

νες φρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς! Πολιτεύεσθε καλῶς καὶ τιμίως μεταξὺ τῶν ἀπίστων, ἵνα, ἐν ᾧ σᾶς καταλαλοῦν τῶρα ὡς κακούργους, βλέπωσι τὰ καλά σας ἔργα, καὶ δοξάζωσι τὸν Θεόν.“ —

„Υποτάσσεσθε διὰ τὸν Κύριον εἰς πᾶσαν κοσμικὴν (Χριστιανικὴν) ἐξουσίαν, εἴτε εἰς τὸν Βασιλέα ὡς ὑπερέχοντα πάντων, εἴτε εἰς τοὺς τοποτηρητάς του, ὡς πληρεξουσίου, τοὺς μὲν κακούργους νὰ παιδεύωσι, τοὺς δὲ ἀγαθοποιούς νὰ ἀνταμείβωσι καὶ νὰ ἐπαινῶσι.“

„Αποδίδετε εἰς τὸν καθ' ἓνα τὸ προσῆκον σέβας, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, τὸν Θεὸν φοβεῖσθε, τὸν Βασιλέα τιμᾶτε.“

„Οἱ δοῦλοι καὶ πάντες οἱ ὑποκείμενοι ὑποτάσσεσθε εἰς τοὺς κυρίους σας μετὰ πάσης ταπεινότητος καὶ αἰδοῦς, καὶ ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἐπιεικεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς σχολιοὺς (δυστρόπους). Ἐπειδὴ τοῦτο σᾶς προξενεῖ χάριν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ὅταν, διὰ νὰ φυλάξητε τὴν συνειδησίαν σας καθαρὰν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑποφέρητε λύπας καὶ πάσχετε ἀδίκως μετ' ὑπομονῆς. Ἡ τάχα εἴχετε καμμίαν τιμὴν, ἐὰν ἐτιμωρῆσθε διὰ τὰς παρανομίας σας; ὄχι βέβαια, ἀλλ' ὅταν κάμνητε μὲν τὸ καλόν, πάσχετε δὲ διὰ τοῦτο κακὰ μετ' ὑπομονῆς, καὶ τοῦτο εἶναι ἔργον ἀρεσὸν ἐπ' ὀπίον τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τοῦτο καὶ ἐκλήθητε.“

„Ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἔπαθε δι' ἡμᾶς, ἀφήσας εἰς ἑσᾶς παράδειγμα διὰ νὰ ἀκολουθητὴ τὰ ἔχνη του. Οὗτος ἀμαρτίαν δὲν ἔκαμεν, οὔτε εὐρέθη δόλος εἰς τὸ σῶμα του, λαιδορούμενος, δὲν ἀντελοιδορεῖ, πάσχων οὐκ ἠπέλει (δὲν ἐφοβέριζε) ἀλλ' ἄφινα ὄλον του τὸ δίκαιον εἰς ἑκείνον, ὅστις κρίνει δικαίως· αὐτὸς σαυρωθεὶς ἐπὶ τοῦ ξύλου, ἀνέλαβεν ἐπάνω του τὰς ἀμαρτίας μας, διὰ νὰ ἀποθάνωμεν κατὰ τὴν ἀμαρτίαν καὶ νὰ ζήσωμεν κατὰ τὴν δικαιοσύ-

νην. Διὰ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἔθεραπεύθημεν ἡμεῖς. Ἐσεῖς ἦσθε ὡς πρόβατα πεπλανημένα, τώρα ὅμως ἐπεσφράφητε εἰς τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν σας.

„Ὁμοίως καὶ τοῦ γυναικείου γένους ὁ σολισμὸς, ἃς μὴν ἦναι ὁ ἐξωτερικὸς, ἦγουν οἱ τριχῶν τεχνικοὶ πλόκαμοι καὶ ἡ χρυσίων ἢ πολυτίμων ἐνδυμάτων περιβολή, ἀλλ' ὁ ἐσωτερικὸς, ἦγουν ἡ ἀγαθότης καὶ ἀθωότης τῆς καρδίας, ἡ πραότης καὶ ἡ συχία τοῦ πνεύματος, τὰ ὁποῖα εἶναι πολυτιμώτερα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.“

„Τελευταῖον νὰ εἴσθε ὅλοι ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχοὶ, κόσμιοι, ταπεινόφρονες, μὴν ἀποδίδοτε κακὸν ἀντὶ κακοῦ, μήτε λοιδοροῖαν ἀντὶ λοιδορίας, τούναντίον δὲ εὐλογίαν, ἐπειδὴ εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, καὶ μὲ τοῦτον μόνον τὸν τρόπον θέλετε καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι κληρονομήσει τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ὡς μόνιμον καὶ δαμένον κληρονόμημα.“

„Καὶ τίς δύναται νὰ σᾶς βλάβῃ, ὅταν σεῖς σπουδάζητε μὲ ζῆλον νὰ κάμνητε τὸ καλόν; Ἀλλὰ καὶ ἂν πάσχητε τίποτε διὰ τὴν δικαιοσύνην, πρέπει νὰ νομίζετε ὅτι εἴσθε διὰ τοῦτο μακάριοι. Μὴ φοβῆσθε ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς τῶν ἐναντίων, μηδὲ μικροψυχῆτε, ἀλλὰ δοξάζετε μᾶλλον καὶ μεγαλύνετε ἐξ ὅλης σας καρδίας τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.“

„Εἴσθε πρὸς τούτοις πάντοτε ἔτοιμοι νὰ ἀπολογηθῆτε ἀποχρώτως εἰς πάντα ἄνθρωπον, ὅστις σᾶς ζητῆ λόγον περὶ τῆς ἐλπίδος, τὴν ὁποίαν τρέφετε· κάμνετε δὲ τοῦτο μετὰ πραότητος καὶ σεμνότητος, πρὸ πάντων δὲ προσέχετε πάντοτε νὰ ἔχητε καλὴν συνείδησιν. Οὕτω θέλουσι κατασχυθῆ ἑκείνοι, οἵτινες σᾶς καταλαλοῦν, βλέποντες τὴν καλὴν καὶ χριστιανικὴν ζωὴν σας, καὶ μὲ πολλὰ εὐμορφον τρόπον ἐξελεγεθῆ.“

„Καὶ ἐπειδὴ εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ πάσχητε τι, εἶναι βέβαια καλῆτερον νὰ πάσχετε ὡς ἀγαθοποιοὶ, παρὰ ὡς κακοῦργοι, διότι καὶ ὁ Χριστὸς διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ὑπέμεινε τὸν θάνατον, ὁ ἀθῶος ὑπὲρ τῶν ὑπευθύνων, διὰ νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ πρὸς τὸν Θεόν.“

„Ἐπειδὴ δὲ ἔχουσι τέλος ὅλα τὰ ἐκ τῷ κόσμῳ τούτῳ πράγματα, γίνεσθε σώφρονες, ἄγρυπνοι, ἐκτενεῖς εἰς τὰς προσευχάς. Πρὸ πάντων ὅμως ἔχετε καθαρὰν, καὶ εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους· διότι ἡ ἀγάπη καλύπτει (διορθώνει καὶ ἐμποδίζει) πλῆθος ἀμαρτιῶν. Γίνεσθε φιλόξενοι πρὸς ἀλλήλους, χωρὶς γογγυσμοῦ. Ἄς ὑπηρετῆ καθεὶς τοὺς ἄλλους μὲ τὴν ὁποίαν ἔλαβε χάριν παρὰ Κυρίου, διὰ νὰ εὐρεθῆτε ὅλοι πιστοὶ οἰκονόμοι τῆς ποικίλης χάριτος τοῦ Θεοῦ.

„Ἀγαπητοί! (πρέπει πάλιν νὰ τὸ ἐπαναλάβω) μὴ παραξενεύσθε παντάπασι, ὅτι πρέπει νὰ καθαρισθῆτε καὶ νὰ δοκιμασθῆτε διὰ τοῦ πυρὸς τῶν θλίψεων, ἀλλὰ χαίρετε μᾶλλον, ὅτι μὲ τοῦτο γίνεσθε μέτοχοι τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ· διότι τοῦτο σᾶς εἶναι ἐνέχυρον ἀσφαλές, ὅτι καὶ ἡ χαρὰ σας θέλει εἶσθαι ποτὲ ἀνεκλάλητος, ὅποταν φανῆ ἐν τῇ δόξῃ του. Μακάριοι, εἰν ὄνειδιζασθε διὰ τὴν εἰς τὸν Ἰησοῦν πίσιν σας, διότι, τὸ Πνεῦμα Θεοῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι Πνεῦμα δόξης καὶ δυνάμεως, ἐπαναπάυεται εἰς ἐσᾶς.“

„Μόνον ἄς μὴ πάσχη ποτὲ κανεὶς ἀπὸ σᾶς ὡς φονεὺς ἢ πλέπτης, ἢ κακούργος, ἢ τῆς κοινῆς εὐταξίας ἀνατροπέυς. Ἐὰν δὲ πάσχη ὡς χριστιανός, ἄς μὴν ἐρυθριᾷ, διότι ὑποφέρει τὸ πάθος του πρὸς δόξαν Θεοῦ.“

„Σεῖς δὲ οἱ ἀκμαῖοι χριστιανοὶ (νεανίσκοι δηλ. καὶ νεάνιδες) ὑποτάσσεσθε εἰς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἡ ἡλικία των κάμνει σεβασούς· καὶ γενικῶς σέβεσθε ἀλλήλους καὶ ὑπακούετε· διό-

τι ὁ Θεὸς τοὺς μὲν ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, εἰς δὲ τοὺς ταπεινοὺς δίδει χάριν.“

„Ταπεινώθητε λοιπὸν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ὑμῶν ὑπόταξιν ἐν καιρῷ. Ἀφήσατε ὅλας τὰς φροντίδας εἰς αὐτὸν, διότι αὐτὸς φροντίζει διὰ ὑμῶν.“

„Ὁ δὲ Θεὸς, ὁ Θεὸς ὁ πάσης χάριτος καὶ εὐσπλαγχνίας, ὅστις μᾶς ἐπροσκάλεσε διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν, αὐτὸς θέλει σᾶς δώσει θάρρος, καὶ δύναμιν καὶ σταθερότητα, καὶ θέλει σᾶς τελειοποιήσει διὰ παθημάτων. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. Εἰρήνη μετὰ πάντων ἡμῶν, τῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.“

53. Τεμάχια ἀπὸ τὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰωάννου.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔγραψεν ὁ Ἰωάννης γέρον ἤδη ὡς ἑκατονταετῆς καὶ ἀξιαγάπητος. Εἰς ταύτην διαλέγεται ὡς πατὴρ, ὀνομάζει τοὺς Χριστιανοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους γράφει, ἀγαπητά του τεκνία, τοὺς ἀποτρέπει ἀπὸ τὸ κακόν, καὶ τοὺς προτρέπει εἰς τὸ καλόν. Οὔτε ὁ πλέον φιλόσοργος πατὴρ δὲν δύναται νὰ ὀμιλήσῃ εἰλικρινέστερα καὶ ἀπλούστερα μετὰ τὰ τέκνα του. Διὰ τοῦτο ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι πολλὰ καλῶς γεγραμμένη καὶ διὰ ἑσᾶς, ἀγαπητοίμου νέοι!

„Τεκνία μου ἀγαπητά! (γράφει ὁ Ἰωάννης) μὴν ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ὅστις ἀ-

γαπᾶ τὸν κόσμον, οὗτος δὲν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀγάπην τοῦ Πατρὸς. Ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι εὐρίσκεται εἰς τὸν κόσμον εἶναι σωματικὴ ἡδονή, ἡδονὴ τῆς ὀράσεως καὶ ἀλαζονία τοῦ βίου, καὶ ταῦτα δὲν εἶναι ἐκ τοῦ Πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου. Ὁ δὲ κόσμος παρέρχεται μὲ τὰς ἡδονάς του, ὅστις ὅμως κάμνει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος μένει εἰς τὸν αἰῶνα.“

„Αγαπητοί! Ἴδέτε ὁποῖαν ἀγάπην ἔδειξεν ὁ Πατὴρ εἰς ἡμᾶς, ὥστε νὰ ὀνομαζώμεθα καὶ νὰ ἦμεθα τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ναί, ἀγαπητοί! ἤδη εἴμεθα πλέον τέκνα Θεοῦ, μ' ὅλον ὅτι δὲν ἔγεινεν ἀκόμη φανερόν, τί θέλομεν γενεῖ. Τόσον ὅμως ἠξεύρομεν, ὅτι: ὅταν φανερωθῇ, τότε θέλομεν εἶσθαι ὅμοιοι μὲ αὐτόν, καὶ θέλομεν τὸν βλέπει καθὼς εἶναι. Καὶ πᾶς ὅστις ἔχει τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐν ἑαυτῷ, προσπαθεῖ νὰ γίνῃ ἅγιος, καθὼς καὶ αὐτὸς εἶναι ἅγιος.“

„Τεκνία! μὴ πλανηθῆτε ἀπὸ κανένα. Ἐκεῖνος μόνον ὅστις κάμνει τὸ δίκαιον, εἶναι καὶ δίκαιος, καθὼς ὁ Θεὸς. Ὅστις ὅμως ἀμαρτάνει, οὗτος εἶναι ἐκ τοῦ Διαβόλου, ὁ ὁποῖος ἀπ' ἀρχῆς ἠμάρτανε. Ἐν τούτῳ γίνεσθαι φανερόν, ποῖα εἶναι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ ποῖα τὰ τέκνα τοῦ Διαβόλου. Ὅστις δὲν πράττει τὸ δίκαιον, καὶ ὅστις δὲν ἀγαπᾶ τὸν ἀδελφόν του, οὗτος δὲν εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ· διότι τὸ νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους εἶναι ἡ ἐντολή, τὴν ὁποῖαν ἠκούσατε ἐξ ἀρχῆς.

„Ἐὰν ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφοίς, ἠξεύρομεν, ὅτι μετέβημεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. Ὅστις δὲν ἀγαπᾶ τὸν ἀδελφόν του, αὐτὸς μένει ἐν τῷ θανάτῳ. Ναί, πᾶς ὅστις μισεῖ τὸν ἀδελφόν του, εἶναι ἀνθρωποκτόνος· καὶ ἠξεύρετε, ὅτι ὁ ἀνθρωποκτόνος δὲν δύναται νὰ ἔχη πλέον ἐν ἑαυτῷ αἰῶνιον ζωὴν.“

„Τί δὲ εἶναι ἡ ἀγάπη, τὸ γνωρίζομεν ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Ἰησοῦς παρέδωκε τὴν ζωὴν του ὑπὲρ ἡμῶν. Ἐπομένως πρέπει

καὶ ἡμεῖς νὰ θυσιάσωμεν τὴν ζωὴν μας ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μας· Ἐάν λοιπὸν ἔχη τις ἀγαθὰ τῆς γῆς ταύτης, καὶ βλέπει μὲν τὸν ἀδελφόν του χρεῖαν ἔχοντα, κλείει δὲ τὰ σπλάγχνα του καὶ δὲν τὸν βοηθεῖ, πῶς δύναται νὰ ἦναι εἰς τὸν Θεὸν ἢ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ; Τεκνία μου! Ἄς μὴν ἀγαπῶμεν μόνον μὲ τοὺς λόγους καὶ μὲ τὰ χεῖλη, ἀλλὰ πραγματικῶς καὶ ἐν ἀληθείᾳ.“

„Ἐν τούτῳ (ἤγουν εἰς τὴν ἀγάπην ταύτην, γνωρίζομεν ὅτι εἴμεθα ἐκ τῆς ἀληθείας, καὶ δι' αὐτῆς δυνάμεθα νὰ ἡσυχασωμεν τὰς καρδίας μας ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. Ἐάν ὅμως μᾶς καταδικάζῃ ἡ καρδία μας, ὁ Θεὸς εἶναι μεγαλῆτερος παρὰ τὴν καρδίαν μας, καὶ ἠξεύρει τὰ πάντα. Ἄλλ' ἐὰν ἡ καρδία μας δὲν μᾶς τύπτῃ, ὡς τότε, ἀγαπητοὶ! ἔχομεν παρρησίαν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὅ,τι ζητήσομεν ἀπ' αὐτὸν, θέλομεν τὸ λάβει παρ' αὐτοῦ, ἔπειδὴ φυλάττομεν τὰς ἐντολάς του, καὶ κάμνομεν τὸ εὐάρεστον εἰς αὐτόν.“

„Αὕτη δὲ εἶναι ἡ ἐντολή του: Τὸ νὰ πιετεύωμεν εἰς τὸν υἱόν του, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς αὐτὸς μᾶς παρήγγειλε. Ὅστις φυλάττει ταύτην τὴν ἐντολήν του, οὗτος μένει εἰς αὐτόν, καὶ αὐτὸς μένει εἰς τοῦτον.“

„Πάλιν σᾶς τὸ λέγω, ἀγαπητοὶ! ἄς ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, διότι ἡ ἀγάπῃ εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ· Ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του, οὗτος εἶναι γεγεννημένος ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ γνωρίζει τὸν Θεόν· ὅστις ὅμως δὲν ἀγαπᾷ, οὗτος δὲν γνωρίζει παντάπασι τὸν Θεόν, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἡ ἀγάπῃ. Καὶ ἐκ τούτου μάλιστα ἐφανερῶθη εἰς ἡμᾶς ἡ ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἔστειλε τὸν μονογενῆ του υἱὸν εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ εἰσέλθωμεν δι' αὐτοῦ εἰς τὴν ζωὴν.“

„Καὶ εἰς τοῦτο μάλιστα φαίνεται καθαρὰ ἡ ἀγάπῃ αὕτη, ὅτι ὁ Θεὸς, ὅστις δὲν ἠγαπήθη πρότερον ἀπὸ ἡμᾶς, μᾶς

ἀγάπησεν αὐτὸς ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἔσειλε τὸν υἱὸν τοῦ εἰς τὸν κόσμον πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν ἡμετέρων ἀμαρτιῶν. Ἀγαπητοί! ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μᾶς ἠγάπησε τόσον, χρῆσασθαι καὶ ἡμεῖς νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Ἀληθινὰ κανεῖς δὲν εἶδε ποτὲ τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅμως ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς κατοικεῖ εἰς ἡμᾶς, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πληροῦ ἡμᾶς ὅλως.“

„Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ ἀγάπη, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, μένει ἐν τῷ Θεῷ, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ.“

„Καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡμεθα ἤδη εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, καθὼς εἶναι ὁ Θεός, τότε εἶναι εἰς ἡμᾶς ἡ ἀγάπη τελεία, καὶ ἔχομεν παρρησίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. Εἰς τὴν ἀγάπην δὲν ὑπάρχει φόβος· ὅτι ἡ τελεία ἀγάπη ἀποβάλλει πάντα φόβον. Ἡ ὑποψία τῆς τιμωρίας προξενεῖ τὸν φόβον, ἀλλ' ὅστις φοβεῖται ἀκόμη τὴν τιμωρίαν, αὐτὸς δὲν εἶναι τέλειος κατὰ τὴν ἀγάπην. Ἡμεῖς λοιπὸν, ἃς ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, διότι πρῶτος αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς.“

„Ὅστις λέγει: Ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ, οὗτος εἶναι ψεύσης. Ἐπειδὴ, ἐὰν τὸν ἀδελφόν του δὲν ἀγαπᾷ, τὸν ὁποῖον βλέπει, πῶς δύναται νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον δὲν βλέπει; Καὶ αὕτη μάλιστα εἶναι ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, ἵνα, ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.“

„Ἐν τούτῳ, ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, γνωρίζομεν, ὅτι ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, καὶ φυλάττομεν τὰς ἐντολάς του. Διότι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ συνιστάται εἰς τοῦτο, εἰς τὸ νὰ φυλάττωμεν δηλ. τὰς ἐντολάς του. Καὶ αἱ ἐντολαί του δὲν εἶναι βαρεῖαι, διότι, ὅστις εἶναι γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ὑπερνικᾷ τὸν κόσμον, καὶ αὕτη εἶναι ἡ νίκη, ἡ νικῆσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.“

„Διότι ποῖος δύναται νὰ νικήσῃ τὸν κόσμον, εἰμὴ ἐκεῖνος, ὅστις πιστεύει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ;“

„Ἡμεῖς εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἔδωκε νοῦν εἰς ἡμᾶς, νὰ γνωρίζωμεν τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ νὰ ἐμμένωμεν εἰς τὸν ἀληθινὸν αὐτοῦ υἱόν, τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Οὗτος εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἡ αἰώνιος ζωὴ. Ἀμήν.“

54. Τεμάχια ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.

Τέκνα μου ἀγαπητα! Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι ἐξαιρετικῶς διὰ ἐσᾶς νόσιμος καὶ ὠφέλιμος· ἐπειδὴ συνίσταται σχεδὸν ὅλη ἀπὸ συντόμους, σαφεῖς καὶ νοημάτων πλήρεις γνωμολογίας, καὶ ἀπὸ διδακτικωτάτας παραβολάς. Πρέπει ὅμως ὄχι μόνον νὰ τὰς ἀναγινώσκητε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μνήμην σας βαθεῶς νὰ τὰς ἐντυπώσητε· διότι τοιοῦτοτρόπως θέλουσιν εἶναι εἰς τὸν νοῦν ἐν καιρῷ, καὶ φέρει εἰς ἐσᾶς ἀφθότους τοὺς καρπούς.“

„Αγαπητοὶ ἀδελφοὶ! (λέγει ὁ Ἰάκωβος) Νομιζετε διὰ χαρὰν σας, ὅταν εἰς ποικίλους πειρασμοὺς περιπίπτετε, ἡξεύροντες, ὅτι ἡ δοκιμὴ τῆς πίστεώς σας κατεργάζεται ἰπομονήν, ἡ δὲ ὑπομονὴ, ὅταν ἦναι τελεία, σᾶς ἀποκαταστήνει τελείους, ὥστε νὰ μὴν ἦσθε πλέον κατ' οὐδὲν ἑλλειπεῖς.“

„Ἐάν τις ἀπὸ σᾶς ἔχη ἑλλειψεν σοφίας, ἅς ζητῇ ταύτην παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅστις μόνος χορηγεῖ τοῖς πᾶσι πλουσίαις, καὶ

δὲν ὑπερεῖ κανένα τῶν χαρίτων του, καὶ βεβαίως θέλει τοῦ δαθῆ παρ' αὐτοῦ. Ἄς ζητῆ ὅμως ταύτην μὲ πίσιν, χωρὶς νὰ ἀμφιβάλλῃ, διότι ὅστις ἀμφιβάλλει, ὁμοιάζει μὲ κῦμα τῆς θαλάσσης, τὸ ὁποῖον κινεῖται ἀπὸ πάντα ἀνεμον καὶ παρασύρεται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.“

„Μακάριος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ὑπομένει εἰς τὸν πειρασμόν· διότι ἀφ' οὗ εὐρεθῆ δόκιμος, θέλει λάβει τὸν ζέφανον τῆς ζωῆς, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.“

„Ὅλα τὰ ἀγαθὰ δωρήματα, καὶ ὅλα τὰ τέλεια χαρίσματα καταβαίνουσιν ἄνωθεν ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φῶτων, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει μεταβολή, οὔτε ἔχνος μεμεταλλαγῆς.“

„Καθεὶς ἀπὸ σᾶς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! ἄς ἦναι πρόθυμος εἰς τὸ ἀκούειν, καὶ βραδύς εἰς τὸ λαλεῖν, καὶ ἀκόμη πολὺ βραδύτερος εἰς τὸ νὰ παροξύνεται εἰς ὀργήν· Διότι ὁ θυμὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν γεννᾷ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι δίκαιον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.“

„Αποβάλετε πᾶσαν ρυπαρίαν, δολιότητα καὶ περίσσειαν κακίας, καὶ δέξασθε μὲ πραότητα τὸν λόγον, ὅστις ἐνεσπάρη εἰς ἐσᾶς, καὶ δύναται νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς σας.“

„Γίνεσθε ὅμως ποιηταὶ τοῦ λόγου, καὶ ὄχι μόνον ἀκροαταὶ, εἰδὲ μὴ ἀπατάτε τὸν ἴδιον ἑαυτὸν σας. Ἐπειδὴ εἴαν τις ἀκούῃ μόνον τὸν λόγον, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐκτελεῖ, ὁμοιάζει μὲ ἄνθρωπον, ὅστις, ἀφ' οὗ εἶδε τὴν φυσικὴν του ὄψιν εἰς τὸν καθρέπτην, ἀνεχώρησε, καὶ πάλιν εὐθύς ἐλησμόνησεν ὁποῖος ἦτον.“ Ὅστις ὅμως ἐμβλέπει καλῶς εἰς τὸν τέλειον νόμον τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμένει σταθερῶς εἰς αὐτόν, καὶ δὲν γίνεται μόνον ἐπιλήσμων ἀκροατῆς, ἀλλὰ καὶ πιστὸς ἐκτελεστῆς τούτου, οὗτος θέλει γίνεαι μακάριος διὰ τῶν ἔργων του.“

„Ὅστις ἀπὸ σαῶς φαντάζεται, ὅτι εἶναι θρησκός, ἔπειτα δὲν χαλιναγωγεῖ τὴν γλῶσσαν του, οὗτος ἀπατᾷ τὴν ἰδίαν του καρδίαν, καὶ ἡ λατρεία του πρὸς τὸν Θεὸν εἶναι ματαία.“

„Λατρεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα, εἶναι αὕτη: Τὸν ἀπισκέπηται κανεὶς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ εἰς τὴν θλίψιν των, καὶ νὰ φυλάττη τὸν ἑαυτὸν του ἀμόλυντον ἀπὸ τὸν κόσμον.“

„Ἡ πίσις μας, ἀδελφοίμου! εἰς τὸν Ἰησοῦν χριστὸν, τὸν Κύριον τῆς δόξης, δὲν ὑποφέρει καμμίαν προσωποληψίαν. Ἐὰν εἰσέλθητις εἰς τὴν συνέλευσίν σας μὲ δακτυλῖδια χρυσᾶ εἰς τὰς χῆρας, καὶ μὲ ἐνδυμασίαν πολύτιμον εἰς τὸ σῶμα, εἰσέλθη δὲ καὶ πτωχός τις μὲ εὐτελῆ φορέματα, καὶ ἐπιβλέψητε εὐθύς εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν φοροῦντα τὰ λαμπρὰ φορέματα, καὶ εἶπητε πρὸς αὐτόν: Σὺ κάθισε ἐδῶ εἰς τὸν πρῶτον τόπον. Εἰς δὲ τὸν πτωχὸν εἶπητε: Σὺ ζῆσου ἐκεῖ, ἢ κάθου ἐδῶ εἰς τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου, τότε ἠθέλετε κάμει πολλὰ φιλοπρόσωπον διάκρισιν, καὶ ἡ κρίσις σας αὕτη ἠθέλεν εἶσθαι ἀδικός. Διότι, ἀκούσατε ἀδελφοίμου ἀγαπητοί! δὲν ἔκλεξεν ὁ Θεὸς καὶ τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου, ὅσοι εἶναι πλούσιοι κατὰ τὴν πίσιν, εἰς κληρονόμους τῆς βασιλείας του, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθη εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν; καὶ σεῖς διὰ τί θέλετε νὰ καταφρονῆτε τοὺς πτωχοὺς; Μόνον ὅταν ἐκτελῆτε τὸν βασιλικὸν νόμον ἀκριβῶς κατὰ τὴν Γραφήν; Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν! τότε πράττετε τὸ ὀρθόν. Ἐὰν ὅμως ἀποβλέπετε εἰς πρόσωπον, κάμνετε ἀμαρτίαν, καὶ κατακρίνεσθε ἀπὸ τὸν νόμον ὡς παραβάται. Κρίσις ἀνέλεως περιμένει ἐκεῖνον, ὅστις δὲν κάμνει ἔλεος, ἡ δὲ ἐλεημοσύνη κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ παρρησιάζεται χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Θεοῦ.“

„Τί ὄφελος, ἀδελφοί μου! Ἐὰν κανεῖς λέγη, ὅτι ἔχη πίσιν, καὶ ἔργα κατὰ τὴν πίσιν δὲν ἔχη; Μήπως δύναται τοιαύτη πίσις νὰ τὸν σώσῃ; Ἴδού, τοῦτο εἶναι ὅμοιον ὡς εἰάν ἔλειπεν εἰς κανένα ἀδελφὸν ἢ ἀδελφήν σας ἡ ἀναγκαῖα ἐνδυμασίᾳ καὶ τροφῇ, καὶ κανεῖς ἀπὸ σαῖς ἔλεγε πρὸς αὐτούς: Ὑπάγυτε εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, καὶ κυττάξατε νὰ ζεσαθῆτε, καὶ νὰ χορτάσῃτε ὅπως ἡμπορεῖτε, χωρὶς ὅμως νὰ τοὺς δώσῃ τίπατε, ἀφ' ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς, τῶρα λοιπὸν τοῦτο εἰς τί τοὺς ὠφελεῖ; Οὕτως εἶναι καὶ ἡ πίσις νεκρά καθ' ἑαυτήν, ὅταν δὲν φέρει κανέν ἔργον καλόν. Σὺ πιστεύεις π, χ, ὅτι εἶναι ἓνας Θεός. Κατὰ τοῦτο κάμνεις καλά· ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ Δαίμονες πιστεύουσι τοῦτο καὶ φρίττουσι. (ἡ πίσις λοιπὸν χωρὶς τῶν ἔργων δὲν δύναται νὰ μᾶς σώσῃ).“

„Ἡ γλῶσσα εἶναι μικρὸν μέλος, καὶ μὴ ὅλον τοῦτο ἐνεργεῖ μεγάλα πράγματα. Παρατήρησον ἓνα σπινθῆρα τοῦ πυρὸς πόσον μέγα δάσος δύναται νὰ κατακαύσῃ. Οὕτως εἶναι καὶ ἡ γλῶσσα, ἡγουν πῦρ, κόσμος ὀλόκληρος γεμάτος ἀπὸ ἀδικίαν. Αὐτὴ ἐξάπτεται ἀπὸ τὴν Γίεναν, καὶ φλογίζει ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς ζωῆς μας.“ Ὅλα τὰ χερσαῖα θηρία καὶ τὰ πτηνὰ, ὅλα τὰ εἶδη τῶν ὄψεων καὶ τῶν θαλασσίων κητῶν δύνανται νὰ καταδαμασθῶσι, καὶ ἐδαμάσθησαν ἤδη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὴν γλῶσσαν δὲν δύναται σχεδὸν κανεὶς ἄνθρωπος νὰ τὴν δαμάσῃ. Αὐτὴ εἶναι ὡς ὄφις ἀκατάσχετος, ἡγουν πάντοτε εἰς κίνησιν καὶ γεμάτη ἀπὸ θανατηφόρον φαρμάκιον. Μὲ ταύτην δοξολογοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ Πάτερα, καὶ μὲ ταύτην πάλιν καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐπλάσθησαν καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ σώματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρρα! Ἄλλὰ δὲν ἔπρεπε ἀδελφοί μου! νὰ γίνεται τὸ τοιαῦτον. Διότι μήπως πηγάζει ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς γλυκὺ καὶ πικρὸν νερόν; ἢ μήπως δύναται ἡ συκὴ νὰ κάμῃ σαφύλια, ἢ ἡ ἀμπελος σῦκα;“

„Εάν τις ἀπὸ σῶς νομίξῃ ἑαυτὸν σοφὸν καὶ νοήμονα, ἃς δεῖξῃ τοῦτο εἰς τὸ πολίτευμά του καὶ εἰς τὰ ἔργα του, καὶ ἡ σοφία του ἃς ἦναι σεμνή καὶ πραεῖα. Ἐάν ὁμως ἔχετε ἀκόμη εἰς τὴν καρδίαν σας φθόνον πικρὸν καὶ ἐρίθειαν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε ἐναντίον τῆς ἀληθείας· διότι ἡ σοφία αὕτη ὄν ἐἶναι ἐκείνη, ἣτις καταβαίνει ἄνωθεν, ἀλλ' μᾶλλον εἶναι ἐπίγειος, σαρκική, καὶ σατανική σοφία: διότι ὅπου εἶναι ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ εἶναι ἀκαταστασία, καὶ πᾶν φραῦλον πρᾶγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν καταβαίνουσα σοφία πρῶτον μὲν εἶναι καθαρὰ, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπισεικῆς, διδακτικῆ, σύμφωνος μὲ τὸ καλόν, μετῆ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ταπεινῆ δικαία καὶ ἀνυπόκριτος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ καρπὸς τῆς δικαιοσύνης σπείρεται ἐν εἰρήνῃ εἰς τοὺς εἰρηνεύοντας καὶ ὁμολοῦντας.“

„Μὴ καταλαλήτε ἀλλήλους ἀδελφοί! διότι ὅστις καταλαλεῖ ἀσπλάγχχνως τὸν ἀδελφόν του, οὗτος βλασφημεῖ καὶ παραβαίνει διὰ τῆς καταλαλιᾶς του τὸν νόμον. Ἐάν ὁμως κάμνης τοῦτο, τότε πλεον δὲν εἶσαι ἐκτελεστῆς, ἀλλὰ κριτῆς τοῦ νόμου. Καὶ νομοδότης καὶ κριτῆς εἶναι μόνον ἓνας, ὅστις δύναται νὰ ἐλευθερώσῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ. Τίς εἶσαι σὺ, ὅστις τολμᾷς νὰ κατακρίνης τὸν πλησίον σου;“

„Σεῖς δὲ, οἵτινες λέγετε πάντοτε: Σήμερον ἤτοι αὔριον θέλομεν ὑπάγει εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πόλιν, νὰ διατρέψωμεν ἐκεῖ ἓνα χρόνον, καὶ νὰ πραγματευθῶμεν διὰ νὰ καρθώσωμεν! ἀλλὰ σεῖς δὲν ἠξεύρετε οὔτε τί θέλει γένοι αὔριον· ἐπειδὴ τί εἶναι ἡ ζωῆ σας; Εἶναι καπνός, ὅστις μόλις φαίνεται καὶ παρευθὺς διασκεδάζεται. Λέγετε λοιπὸν κάλλιον: Ἐάν ὁ Κύριος θέλῃ καὶ ζῶμεν, θέλομεν κάμει τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Ἀλλέως ὁμως κομπάζετε μόνον μὲ τὰ ὑπερήφανα προβλήματα σας, καὶ ὅλοι οὗτοι οἱ ἀνόητοι κομπασμοὶ προέρχονται ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.“

„Ὅστις ἠμπορεῖ νὰ κάμη καλὸν, καὶ δὲν τὸ κάμνει, ἔχει ἁμαρτίαν.“

„Σεῖς ὧ πλούσιοι ἀνελεήμονες, κλαίετε καὶ ὀλολύ-
ζετε διὰ τὴν δυσυχίαν, ἣτις σᾶς καρτερεῖ. Ἴδου τῶν ἔργα-
τῶν ὁ μισθός, τὸν ὁποῖον ἐκρατήσατε, φωνάζει ἐναντίον
σας εἰς τὸν οὐρανὸν· καὶ ἡ φωνὴ τῶν Φερισῶν, οἵτινες ἐθέρι-
σαν τοὺς ἀγροὺς σας, ἀνέβη εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαώθ.
Σεῖς ἐτρυφήσατε εἰς τὴν γῆν καὶ ἐσπαταλήσατε καὶ ἐθρέψατε
νὰ εἰπῶ οὕτω τὰς καρδίας σας (ἀσώτειοντες) ὡς ἐν ἡ-
μέρᾳ σφαγῆς. Ὁ πλοῦτος σας θέλει σαπεῖ, τὰ φορέματά σας
θέλουν γίνεαι σκωληκόβρωτα, τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριόν σας
θέλει καταναλωθῆ ἀπὸ τὸν ἰὸν (σκωρίαν) καὶ οὗτος ὁ ἰὸς
θέλει μαρτυρεῖ ἐναντίον σας, καὶ καταναλώσει καὶ σᾶς τοὺς ἰ-
δίους ὡς πῦρ. Ἐθησαυρίσατε μὲ τοὺς θησαυροὺς σας ὀργὴν
Κυρίου εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.“

+ „Σεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! οἵτινες μέλλετε νὰ ὑποφέ-
ρητε τοσαῦτα εἰς τὸν κόσμον ὑπομείνατε καὶ μακροθυμήσατε
ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἴδου καὶ ὁ γεωργὸς ὑπομένει,
ἕως οὗ λάβει ὁ πολύτιμος καρπὸς τῆς γῆς πρῶϊμον καὶ ὄφι-
μον βροχὴν. Οὕτω καὶ σεῖς ἐγκαρτερήσατε μετὰ μακροθυμίας,
καὶ σηριζάτε τὰς καρδίας σας· διότι πλησιάζει ἡ παρουσία
τοῦ Κυρίου. Μὴ μέμφεσθε ἀλλήλους, ἀδελφοί! διὰ νὰ
μὴ κατακριθῆτε. Ἴδου ὁ κριτὴς ζέκει πρὸ τῶν θυρῶν.“

„Ἐὰν κακοπαθῆ κανεὶς μεταξὺ σας; ἄς προσεύχεται· ἔὰν
εἶναι εὐθυμος, ἄς φάλλῃ ὕμνους εἰς τὸν Θεόν· ἔὰν εἶναι κανεὶς
ἀπὸ σᾶς ἀσθενής, ἄς προσκαλέσῃ τοὺς ἱερεῖς τῆς ἐκκλησίας, διὰ
νὰ προσευχηθῶσιν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸν ἀλείψωσι μὲ ἔλαιον
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, καὶ αὕτη ἡ μετὰ πίστεως προσευχὴ
καὶ ἀλείψις θέλει ὑγειάνει τὸν ἀσθενῆ, καὶ θέλει τὸν ἀνεγείρει ὁ
Κύριος· καὶ ἁμαρτίας ἂν ἔχη, θέλουν τοῦ συγχωρηθῆ.“

„Ἐξομολογεῖσθε πρὸς ἀλλήλους τὰς ἁμαρτίας σας, καὶ προσευχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, διὰ νὰ εὕρητε σωτηρίαν· διότι ἡ θερμὸς καὶ σταθερὰ προσευχὴ τοῦ δικαίου ἔχει μεγάλην ἰσχύν. Ὁ Ἥλιος ἦτον ἄνθρωπος ὁμοιοπαθὴς μὲ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅμως ἐπροσευχήθη μὲ ζῆλον νὰ μὴ βρέξῃ πλέον εἰς τὴν γῆν, καὶ δὲν ἔβρεξε τρία ἔτη καὶ μῆνας ἕξ, καὶ πάλιν προσευχήθη, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκε βροχὴν, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τοὺς καρπούς της.“

„Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! ἐὰν κανεὶς ἀπὸ σαῶς ἀποπλανηθῇ ἀπὸ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, καὶ ἄλλοστις τὸν ἐπιστρέψῃ πάλιν, ἅς ἦναι βέβαιος, ὅτι: ὅστις ἐπιστρέφει ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τὴν πλάνην του, οὗτος λυτρώνει μίαν ψυχὴν ἐκ τοῦ θανάτου, καὶ ἐξαλείφει πλῆθος ἁμαρτιῶν.“

55. Ἐπιστροφὴ εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

Τώρα πλέον, ἀγαπητοί! δὲν μᾶς μένει ἄλλο τι ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀποστόλων, εἰμὴ μόνον ἡ τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Αὕτη μᾶς παριστάνει πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν εἰκόνα ἐνὸς ἀνδρός, ὅστις ὑπάρχει ὡς ὑπόμνημα λαμπρὸν εἰς πάντα καιρὸν, τοῦ τί δύναται νὰ κάμῃ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες γνωρίζουσιν ἀληθῶς τὸν Ἰησοῦν χριστὸν ὡς λυτρωτῆν των, καὶ προσκολλῶνται εἰς αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας. Ὅθεν ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι ἡ καλλίστη σφραγὶς καὶ ἡ κορωνὶς νὰ εἰπῶ οὕτω τῆς ὅλης τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Μαθητῶν αὐτοῦ ἱστορίας. Εἰς ὀλίγας τινας διηγήσεις θέλετε καταλάβει τὸ ἐξ αὐτῆς κάλλιστον καὶ διδακτικώτατον. Ἄς ἀρχίσωμεν δὲ ταύ-

τας τὰς διηγήσεις ἀπὸ τὴν ἐπιστροφὴν τούτου τοῦ Ἀποστόλου, ἣτις συνέβη εὐθὺς μετὰ τὸν λιθοβολισμόν τοῦ Στεφάνου, διὰ τὰ ἔχθητε ὅλην ὁμοῦ τὴν ἰσορίαν τοῦ ἀποστόλου Παύλου συναγμένην, καὶ τὰ ἤμπορῆτε τὰ τὴν ἀναγινώσκητε διὰ μιᾶς, χωρὶς τὰ διακόπτεσθε ἀπὸ ἄλλας Ἰσορίας. Ἀκούετε λοιπόν!

Ὁ Παῦλος, ἢ καθὼς τότε ὠνομάζετο, Σαῦλος, ἐπνεεν ἀδιακόπως ἐκδίκησιν κατὰ τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, διψῶν τὰ πῆ τὸ αἷμα των. Ἀφ' οὗ διέλυσε τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐκκλησίαν, ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἀρχιερέα, ἐζήτησε τὰ λάβη παρ' αὐτοῦ γράμματα πληρεξούσια πρὸς τὰς Συναγωγὰς τῆς Δαμασχοῦ, διὰ τὰ φέρη θεσμίους εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ὅλους, ὅσοι ἦσαν προσκολλημένοι εἰς ταύτην τὴν διδασκαλίαν, ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας. Ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς τὸν ἔδωκε μετὰ χαρᾶς τὰ γράμματα ταῦτα, καὶ τὸν συνώδευσαν ἀκόμη καὶ ἰκανοὶ ἄνδρες εἰς τὸ ταξειίδιον.

Ἐν ᾧ λοιπόν ἐπεριπάτει ὁ Παῦλος εἰς τὸν δρόμον του, καὶ ἦτον ἤδη πολλὰ πλησίον τῆς πόλεως, τότε τὸν περιήσραφεν ἑξαφνα φῶς ἀπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ θαμβωθεὶς ἀπὸ ταύτην τὴν οὐράνιον λάμψιν, ἔπεσε κατὰ γῆς ὡς κεραυνοβολημένος, καὶ φωνὴ ἤκούσθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσα πρὸς αὐτόν: „Σαούλ! Σαούλ! τί μὲ διώκεις;“ Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Κύριε! τίς ἦσαι;“ Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν: „Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον ἐσύ διώκεις!“ Τότε ὅλος ἐκστατικὸς καὶ ἐκπεπληγμένος ὁ Παῦλος, ἐφώναξε μετὰ φόβου καὶ τρόμου: „Κύριε! τί θέλεις τὰ κάμω;“ Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν: „Ἀνάστα, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν πόλιν, ἐκεῖ θέλεις ἀκούσει τί πρέπει τὰ κάμης.“

Οἱ συνοδοιπόροι τοῦ Παύλου περιεσέκοντο ἄφωνοι, καὶ κατατρομασμένοι. Εἶδον καὶ αὐτοὶ τὴν λάμψιν τοῦ φωτός, καὶ ἤκουσαν καλῶς, ὅτι ὁ Παῦλος ὁμιλεῖ μέ τινα, πλὴν δὲν ἐβλεπον κανένα. Ὁ δὲ Παῦλος ἐσηκώθη ἐν τοσοῦτω ἀπὸ τὴν γῆν, ἀλλ' ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμούς του, δὲν ἐβλεπεν πλέον· διότι ἡ ὑπερλαμπρὸς λάμψις τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνου φωτός τὸν ἐτύφλωσε.

Ὅθεν πιάσαντες αὐτὸν οἱ συνοδοιπόροι του ἀπὸ τὴν χεῖρα, τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Δαμασκὸν, εἰς τὴν οἰκίαν ἀνθρώπου τινὸς, ὅστις ὀνομάζεται Ἰούδας. Ἐκεῖ διέτριψε τρεῖς ἡμέρας οὔτε βλέπων οὔτε τρώγων οὔτε πίνων τίποτε, ἀλλὰ προσήχθετο διηνεκῶς. Καὶ αὕτη ἡ ἐγκάρδιος καὶ ἐπίμονος προσευχὴ ἦτο δι' αὐτὸν ἡ ἀρχὴ τῆς σωτηρίας του, καθὼς γίνεται καὶ εἰς πάντα ἄνθρωπον. Χωρὶς τῆς προσευχῆς, καὶ αὐτὸ τὸ θαῦμα τοῦ οὐρανοῦ ὄραματος ἤθελεν εἶσθαι (καθὼς θέλομεν ἀκούσει) μάταιον δι' αὐτόν.

Εἰς τὴν Δαμασκὸν ἔζη τότε κάποιος μαθητῆς τοῦ Ἰησοῦ, ἄνθρωπος πολλὰ θεοφοβούμενος εὐσεβῆς καὶ δίκαιος, Ἀνανίας τὸ ὄνομα. Εἰς τοῦτον εἶπεν ὁ Κύριος τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα τὴν νύκτα ἐν ὄραματι: „Ανανία!“ Καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη: „Ἰδοὺ ἐγὼ Κύριε!“ Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ἀνάστα καὶ ὑπάγε εἰς τὴν πλατείαν, ἧτις ὀνομάζεται Εὐθεία, καὶ ζήτησον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰούδα ἀνθρώπου τινὰ ἀπὸ τὴν Ταρσὸν, ὀνομαζόμενον Σαῦλον. Διότι ἰδοὺ, αὐτὸς προσεύχεται!“ Ὁ δὲ Ἀνανίας ἐφώνηξε μὲ θαυμασμόν: „ὦ Κύριε! ἀπὸ πολλοὺς ἤκουσα περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ περὶ τῶν ὅσα κακὰ ἔκαμεν εἰς τοὺς ἀγίους σου, τοὺς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἦλθε καὶ ἐδῶ, ἔχων ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ Ἀρχιερεῖς, νὰ πιάσῃ καὶ νὰ δέσῃ ὅλους, ὅσοι λατρεύουσι τὸ ὄνομά σου.“ Ἄλλ' ὁ Κύριος εἶπεν: „Ὑπάγε, διότι αὐτὸς οὗτος μοῦ εἶναι ἤδη σκεῦος ἐκλελεγμένον, διὰ νὰ κηρύξῃ τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, καὶ ἐνώπιον αὐτῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ (ἀπὸ ταύτην τὴν στιγμήν δὲν θέλετε πλέον πάθει τίποτε ὑπ' αὐτοῦ). Μᾶλλον δὲ θέλω τὸν δεῖξει πόσα θέλει γείνει χρεία, νὰ πάθῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου.“

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ὅτε ὁ Ἀνανίας ἐβλεπε τοῦτο τὸ ὄραμα, εἶδε καὶ ὁ τυφλὸς Παῦλος ἐν παρόμοιον. Ἦγουν εἶδε τὸν σεθᾶσμιον τοῦτον ἄνδρα Ἀνανίαν νὰ

εἰσέρχεται πρὸς αὐτόν, καὶ νὰ τοῦ ἐπιβέτη τὰς χεῖρας του ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, διὰ νὰ ἀναβλέψη. Διὰ τῆς ὀπτασίας ταύτης ἠθέλησεν ὁ Κύριος νὰ τὸν προετοιμάσῃ, διὰ νὰ ἴδῃ ὁ Παῦλος τὸν Ἀνανίαν, ὅτε ἐμελλεν ἀληθῶς νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν ὡς ἀπεσαλμένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ νὰ τοῦ ὑπακούσῃ.

Ὁ δὲ Ἀνανίας ἐσηκώθη πολλὰ πρῶτ', ὑπήγεν εἰς τὴν οἰκίαν πρὸς τὸν Παῦλον, ἔθηκε τὰς χεῖρας του ἐπάνω εἰς αὐτόν, καὶ τὸν εἶπε: „Σαοὺλ ἀδελφέ! κύτταξέ με! Ὁ Κύριος, ὅστις σοῦ ἐνεφανίσθη εἰς τὸν δρόμον, μὲ ἀπέσειλε πρὸς σέ, διὰ νὰ ἀναβλέψῃς, καὶ νὰ ἐμπλησθῆς μὲ Πνεῦμα ἅγιον.“ Τὴν ἰδίαν ζιγμὴν ἔπεσαν ἀμέσως ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Παύλου κάμποια πράγματα ὡσάν λεπίδες (λέπια), καὶ ἀγέβλεψε, καὶ ἐγνώρισε τὸν Ἀνανίαν, τοῦ ὁποίου τὴν ὄψιν εἶχεν ἰδεῖ εἰς τὸ ὄνειρόν του.

Μετὰ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀνανίας περαιτέρω: „Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν σέ ἔκλεξε πρὸ πολλοῦ, διὰ νὰ γνωρίσῃς τὸ θέλημά του, νὰ ἴδῃς τὸν δίκαιον Ἰησοῦν, καὶ νὰ ἀκούσῃς τὴν φωνήν του ἀπὸ τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα. Διότι σὺ μέλλεις νὰ γίνῃς μάρτυς αὐτοῦ ἐνώπιον ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ κηρύξῃς πανταχοῦ ὅσα εἶδες καὶ ὅσα ἤκουσες. Καὶ τώρα, τί βραδύνεις; ἀνάστα, καὶ βαπτίσθητι, καὶ ἀπόπλυνε οὕτω τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ ὁμολόγησον παρρησίαν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Κυρίόν σου.“ Ὁ δὲ Παῦλος ὑπήκουσε, καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη.

Μετὰ ταῦτα ἀφ' οὗ ἔφαγεν ὁ Παῦλος καὶ ἐνεδυναμώθη, τότε ἐπεσκέφθη τοὺς ἐν Δαμασκῶ μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, καὶ συνδιέτριβε μετ' αὐτῶν καθ' ἡμέραν. Εὐθύς δὲ τὸ ἐφεξῆς Σάββατον ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἐκήρυττε παρρησίαν ὅτι: „Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἐσκυρωμένος, εἶναι ἀληθῶς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.“ Ὅλοι, ὅσοι ἤκουον τοῦτο, ἐξεπλήττοντο καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες: Δὲν εἶναι οὗτος ἐκεῖνος, ὅστις εἰς τὴν Ἱερου-

σαλήμ ἐζήτει νὰ καταφανίσῃ ὅλους τοὺς λατρεύοντας τοῦτο τὸ ὄνομα, καὶ ὅστις ἦλθε καὶ ἐδῶ διὰ νὰ τοὺς παραδώσῃ-
 δεδεμένους εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς;“ Ὁ Παῦλος ὁμως ἐνεδυνα-
 μοῦτο περισσότερον κατὰ τὸ πνεῦμα, καὶ ἀπεδείκνυεν εἰς
 τοὺς ἐν Δαμασκῶ Ἰουδαίους τόσον ἐναργῶς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς
 εἶναι τῷ ὄντι ὁ προσδοκώμενος Μεσίας, ὥστε δὲν ἤξευρον τί
 νὰ τὸν ἀποκριθῶσι περὶ τούτου, καὶ ἔμενον ἐκστατικοί. Λοι-
 πὸν ἀπελθόντες, ἔκαμαν συμβούλιον, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ
 τὸν θανατώσωσιν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ τοὺς διαφύγῃ, ἔστησαν
 καὶ φύλακας εἰς ὅλας τὰς θύρας τῆς πόλεως ἡμέρας τε καὶ νυκ-
 τὸς νὰ τὸν παραφυλάττωσιν. Πλὴν ὁ Παῦλος ἔμαθε τοῦτο,
 καὶ οἱ μαθηταὶ τὸν κατέβασαν τὴν νύκτα κάτω ἀπὸ τὰ
 τεῖχη τῆς πόλεως εἰς μίαν κόφινον διάτινος θυρίδος τῆς οἰ-
 κίας, ἣτις ἦτον οἰκοδομημένη εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως, καὶ
 τοιοῦτοτρόπως ἀπέφυγε τὸν κίνδυνον.

Μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀπεδήμησεν ὁ Παῦλος εἰς τὴν Ἰε-
 ρουσαλήμ, καὶ ἐπροσπάθει νὰ γένη φίλος μὲ τοὺς μαθητὰς τοῦ
 Ἰησοῦ. Ἀλλ' ὁμως ὅλοι ἐτρόμαζον καὶ ἐφοβοῦντο ἀπὸ αὐ-
 τὸν, ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐπίστευον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἔγεινε μαθητῆς
 τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ Βαρνάβας ὁμως, ὅστις τὸν εἶχε γνωρίσει εἰς
 τὴν Δαμασκὸν, τὸν ἐπῆρε, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τοὺς μαθητὰς,
 καὶ ἐδιηγῆθη εἰς αὐτοὺς, πῶς ὁ Κύριος ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν
 καθ' ὁδὸν, καὶ πῶς ὁ Παῦλος ἀπεδείχθη εἰς τὴν Δαμασκὸν
 ὡς ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ μαθητῆς, καὶ πῶς ἐκεῖ τὸν ἐκήρυξε
 παρρησίᾳ καὶ ἐλευθέρως. Τότε λοιπὸν τὸν ἐδέχθησαν, καὶ τοῦ
 ἐγνώρισαν ὅλοι μετὰ χαρᾶς ὡς μαθητὴν τοῦ Ἰησοῦ. Τούτου
 γενομένου, ἄρχισε πάλιν ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καθ' ἕλλην
 τὴν Ἰουδαίαν, Γαλιλαίαν καὶ Σαμάρειαν νὰ ἔχη εἰρήνην καὶ
 ἡσυχίαν, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπληθύνετο καθεκάσῃν πορευομένη ἐν
 φόβῳ Κυρίου, καὶ ἦτο πλήρης ἀγίου Πνεύματος.

Ἀγαπητοί μου! Μ' ὅλον ὅτι ἡδύνατο ἡ ἑξαίρετος αὕτη ἰσορμία νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἄλλας καὶ ὠφελίμους παρατηρήσεις, δὲν θέλομεν ὅμως προσθέσει καμμίαν οὔτε εἰς ταύτην οὔτε εἰς τὰς ἀκολούθους, ἔξω μόνον εἶναι τὸ ἀπαιτεῖ ἔδω καὶ ἐκεῖ καμμία ἀλληθιδιαιτέρα περίσασις. Διότι ἂν καὶ ὅλαι αὗται αἱ ἰσορμῖαι εἶναι νῆαι, πλην τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι, εἰμὴ ἀποδειξέις τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἀληθείας, τὴν ὁποίαν πολλὰκις ἤδη ἠκούσατε. Ὅλαι μᾶς παριστάνουν ἑξαιρέτως ὠραιότατα καὶ σαφέστατα πρὸ ὀφθαλμῶν τρία πράγματα.

Πρῶτον ὅτι: Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπεδείχθη μετὰ τὸν θάνατον, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψίν του διὰ μυρίων ἀποδείξεων ὡς τῶν ἀνθρώπων ὁλυτρωτῆς, ὡς ὁ ἀληθινὸς μονογενὴς υἱὸς τοῦ αἰωνίου Πατρὸς, ὅστις εἶναι ἡ τὰ πάντα ἐνεργοῦσα καὶ τὰ πάντα γινώσκουσα, καὶ πανταχοῦ παροῦσα ἀγάπη, καὶ θέλει νὰ καθαρῖσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν κακίαν, καὶ νὰ τοὺς γεμίσῃ μὲ ἀγάπην, ἡ ὁποία οὐδὲν ἄλλο κατεργάζεται, εἰμὴ τὸ καλόν.

Δεύτερον: Εἰς ὅλους ἐκείνους, οἵτινες ἐπίστευσαν ἀληθῶς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Θεόν, ἔγιναν παρευθὺς φανεροὶ οἱ ὠραῖοι καρποὶ ταύτης τῆς πίστεως, τοῦτ' ἔστιν, ἡ ἑξαίρετος πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη, τὸ νὰ τὸν λατρεύωσι δηλ. πλήρεις ἐυγνωμοσύνης καὶ προθυμίας, πλήρεις ὑπακοῆς, πεποιθήσεως, καὶ ὑπομονῆς. Ἐπειτα ἡ ἐγκάρδιος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπη, ὅτι ἔγιναν δηλ. κάτοχοι τῆς ἐπιεικείας, ἀγαθότητος, καταλλαγῆς καὶ ὅλων τῶν πρὸς τὸν κοινωνικὸν βίον χρησίων ἀρετῶν.

Τρίτον: Ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ εἰς Χριστὸν πίστις ἐκηρύχθη σαφῶς καὶ καθαρῶς, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἀντιέχονται πάλιν εἰς ταύτην τὴν πίστιν, εὐρίσκομεν διό-

λου βυθισμένους εἰς τὴν κακίαν, πλήρεις ἀγ-
 νίας, δεισιδαιμονίας, εἰδωλολατρείας, ὑπερηφανείας, ἰδιοτρο-
 πείας, αὐθαδείας, ἰδιωφελείας, αἰσχροκερδίας, φιληδονίας,
 ὀργῆς, φθόνου, μίσους, καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν κακιῶν.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων τὸ πρῶτον ἅς σᾶς διδάξῃ τὸ νά
 πιστεύετε εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ δι' αὐτοῦ
 εἰς τὸν Πατέρα, ὅστις τὸν ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον πρὸς
 φωτισμὸν, ἁγιασμὸν καὶ εὐδαιμονίαν μας. Τὸ δεύτε-
 ρον: ἅς σᾶς ἐνθαρρύνῃ πρὸς μίμησιν ἐκείνων τῶν ἀ-
 ρετῶν, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ διέπρεπον μάλιστα: δηλ. εἰς τὴν προσευχὴν, εἰς τὴν ὑ-
 ποταγὴν πρὸς τὸν Θεὸν, εἰς τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον
 καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν ἐν τοῖς πειρασμοῖς. Τὸ δὲ τρίτον: ἅς σᾶς
 χρησιμεύσῃ πρὸς ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆν ὑπερηφάνειαν,
 ἀλαζονίαν, καὶ ἀπὸ ἄλλα βδελυρὰ πάθη, τὰ ὅποια τὸ μὲν
 λογικὸν ἀποσκοτίζουν διόλου, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ πλέον
 οὔτε τὴν ἐναργεστάτην ἀλήθειαν, τὴν δὲ καρδίαν διασρέφου-
 σι, ὥστε νὰ μισῇ καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν καὶ ὄντως καλόν.

56. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ ἐκγεγενητῆς Χω- λὸς εἰς τὴν Λύστραν.

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ διωγμοῦ ἐκείνου, ὅστις ἤρχισε
 μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Στεφάνου, ἔφυγον πολλοὶ μαθηταὶ
 τοῦ Χριστοῦ ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας,
 ὅπου ἐκήρυξαν τὸ εὐαγγέλιον εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ Ἑλλη-
 νας. Μετ' αὐτῶν ἦν χεὶρ Κυρίου, διότι ἐπέστρεψε καὶ ἐπέστρεψε μέγα
 πλῆθος εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίσιν. Ἀφ' οὗ ἠκούσθη ὁ λόγος οὗτος

εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις, ἀπέστειλαν ἐκεῖ τὸν Βαρνάβαν, ἄνδρα εὐσεβέστατον καὶ πλήρη Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. Ὁ δὲ Βαρνάβας ἐλθὼν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἰδὼν ὅσα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἐνήργησεν, ὑπερεχάρη, καὶ ἐσυμβούλευεν ὅλους, καὶ καθ' ἕνα χωριστὰ, νὰ ἐμμένωσιν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας πρὸς τὸν Κύριον καὶ ἀμετάτρεπτοι εἰς τὸν Κύριον πρὸς δὲ τούτοις προστεθή καὶ ὄχλος ἰκανὸς νεωστὶ εἰς τὸν Κύριον διὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ὁ Βαρνάβας εἰς τὴν Ταρσὸν, ὅπου ἐζήτησε τὸν Παῦλον, τὸν ὁποῖον εὗρων, ἔφερεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Αὐτοῦ ἔμειναν καὶ οἱ δύο ὁλόκληρον ἑνιαυτὸν, διδάσκοντες κοινῶς τὸν λαόν, καὶ συνέστησαν ἐκκλησίαν τόσον πολυάριθμον καὶ ἀκμάζουσαν, ὥστε οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἔλαβον ἐδῶ πρῶτον τὸ ὄνομα Χριστιανοί, δηλ. ἄνθρωποι τοιοῦτοι, οἵτινες ὄχι μόνον λατρεύουσι καὶ ἀκολουθοῦσι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν (ἡγουν τὸν ὑπὸ Θεοῦ κεχρισμένον) ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶναι κεχρισμένοι διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἦσαν πολλοὶ διδάσκαλοι πλήρεις Πνεύματος ἁγίου, πρὸς τοὺς ὁποίους, ἐν ᾧ προσήυχοντο ποτὲ καὶ ἐνήνεον ἰκανὸν χρόνον, καὶ ἦσαν ἐν ταυτῷ συνηθροισμένοι εἰς τὴν θείαν λατρείαν, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον: „Αποστείλατέ μοι τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν εἰς τὸ ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον τοὺς ἐκάλεσα.“ Τότε νησεύσαντες καὶ προσευχηθέντες πάλιν ὅλοι ἐκ νέου, ἐπέθεσαν τὰς χεῖρας τῶν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἀπέστειλαν οὕτω μετ' εὐλογίας καὶ προσευχῆς. Ὁ Παῦλος λοιπὸν καὶ Βαρνάβας περιῆλθον τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις τῆς Ἀσίας, ὅπου εὗρισκον μὲν πανταχοῦ καρδίας, αἵτινες ἀπεδέχοντο μετὰ χαρᾶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἀπαντοῦσαν ὅμως καὶ ἀνθρώπους, ὑπὸ τῶν ὁποίων κατεδιώκοντο σιληρότατα. Ἄς ἀκούσωμεν ἐκ ταύτης τῆς πρώτης τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀποδημίας εἰς τὰ ἔθνη ἐν μόνον παράδειγμα, διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν πόσον

ἰσχυρῶς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐδίδασκε τὸ εὐαγγέλιον, καὶ μὲ ποίους κόπους καὶ δυσκολίας ἦσαν συνοδευμένοι αἱ περιηγήσεις αὐταὶ τῶν Ἀποστόλων.

Ὁ Παῦλος μετὰ τοῦ Βαρνάβα ἦλθεν εἰς τὴν ἐθνικὴν πόλιν Λύστραν. Τῆς πόλεως ταύτης οἱ κάτοικοι ἐπίστειον, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἐθνικοὶ, εἰς πολλοὺς ψευδοθεοὺς. Ὁ Παῦλος λοιπὸν ἄρχισε νὰ τοὺς διδάσκη εἰς κάποιον τόπον ὑπαιθρον πρὸ τῆς θύρας τῆς πόλεως τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰ ὅποια ἠκροάζοντο μέγα πλῆθος λαοῦ.

Μεταξὺ τοῦ πλῆθους ἐκάθητο καὶ κάποιος ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρός του, ὅστις ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του δὲ ἠμπόρεσεν οὔτε εἰς τοὺς πόδας του νὰ σταθῇ ὀρθός, πολλῶ δὲ μᾶλλον νὰ περιπατήσῃ, καὶ ἤκουε μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὸν Παῦλον. Ὁ δὲ Παῦλος παρατηρήσας αὐτὸν, εἶδεν, ὅτι ἔχει πίσιν, ὥστε νὰ θεραπευθῇ, καὶ τὸν εἶπε μεγαλοφώνως: „Στήκω ὀρθός εἰς τοὺς πόδας σου!“ Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνεπήδησεν εὐθὺς ἐπάνω καὶ περιεπάτει. Τοῦτο ἰδόντες οἱ ὄχλοι, ἐκραύγασαν ὅλως ἔκθαμβοι: „Οἱ Θεοὶ μετεμορφώθησαν εἰς ἀνθρώπους, καὶ κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.“ Ὁθεν τὸν μὲν Βαρνάβαν, ὄντα ὠραῖον καὶ θεωρητικὸν ἄνδρα, ὠνόμαζαν Δία, τὸν μέγιστον τῶν θεῶντων, τὸν δὲ Παῦλον, ἐπειδὴ ἐδίδασκεν, ὠνόμαζαν Ἑρμῆν, ὅστις ἦτο θεὸς τῆς εὐγλωττίας. Ὁ δὲ Ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ Διὸς, τοῦ ὁποίου ὁ ναὸς ἦτο πλησίον τῆς πόλεως, ἔφερε ταύρους ἐκεῖ καὶ σφαγάνους ἀνθέων, καὶ ἤθελε νὰ προσφέρῃ μετὰ τοῦ λαοῦ θυσίαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους.

Ταῦτα ἰδόντες ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, ἔσχισαν τὰ φορέματά των ἀπὸ τὴν ἀποστροφὴν καὶ τὸν τρόμον διὰ μίαν τοιαύτην βδελυρὰν εἰδωλολατρείαν, καὶ ἐπήδησαν εἰς τὸ μέσον τοῦ λαοῦ, φωνάζοντες ὅσον ἐδύνατο: „Ἄνδρες! τί εἶναι αὐτὸ ὁποῦ κάμνετε; Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἄνθρωποι ὁμοιοπα-

θεῖς μὲ ἐσαῖς. Ἡμεῖς σαῖς κηρύττομεν νὰ ἐπιστρέψῃτε ἀπὸ τούτους τοὺς ματαίους θεοὺς εἰς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὅστις ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ὅλα, ὅσα εὐρίσκονται ἐν αὐτοῖς. Διότι ἂν ὁ Θεὸς ἀφῆκεν εἰς τοὺς παρελθόντας καιροὺς ὅλα τὰ ἔθνη νὰ περιπατῶσιν ὅπως θέλουσι, δὲν ἀφῆκεν ὅμως τὸν ἑαυτὸν του ἀγνωστοποίητον. Ἐπειδὴ μᾶς εὐεργετῆι τῶν ὄντι οὐρανόθεν ἀδιακόπως, δίδοντας εἰς ἡμᾶς βροχὰς καὶ καιροὺς καρποφόρους, καὶ τροφήν ἄφθονον, καὶ ὅσα ἄλλα δύνανται νὰ εὐφράνωσι τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου." Μόλις μὲ ὅλους τούτους τοὺς καταπειστικούς λόγους ἐδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσωσι τὸ πλῆθος ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ προσφέρῃ θυσίας εἰς αὐτούς.

Ἄν καὶ ὁ λαὸς ἔδειξε μεγίστην τιμὴν εἰς τοὺς δύο Ἀποστόλους διὰ τὸ ὅποσον ἔργον ἤθελε νὰ κάμῃ εἰς αὐτούς, ἡ τιμὴ των ὅμως αὕτη καὶ εὐλάβεια ἦτον διόλου ἀσταθής· διότι δὲν πρέπει νὰ ἀφεθῇ κανεὶς εἰς τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπαίνους. Ἐκεῖνοι, οἵτινες σήμερον προσφέρουν θυσίας καὶ ἀνθέων σεφάνους, ἡμποροῦν αὐριοῦν νὰ σὲ κυνηγήσουν μὲ λίθους καὶ νὰ κάμουν σὲ τὸν ἴδιον θυσίαν τῆς μανίας των, καθὼς συνέβη καὶ ἐδῶ.

Μόλις ἠσύχασε τὸ πλῆθος, καὶ ἔφθασαν μερικοὶ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Λύσραν ἀπὸ τὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐκήρυξεν ὁ Παῦλος τὸ εὐαγγέλιον, οἵτινες παρώξυναν εἰς τοσοῦτον τὸν λαὸν κατὰ τοῦ Παύλου, ὥστε τὸν ἔβαλλον μὲ τὰς πέτρας. Ὁ δὲ Παῦλος ἔπεσε κατὰ γῆς ἀπὸ τὰς βολὰς τῶν λίθων καὶ ἐκείτο ἐκεῖ χωρὶς σημεῖον ζωῆς, τὸν ὅποσον ἔσυραν οἱ ἐκεῖ ἄνθρωποι ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες ὅτι ἀπέθανεν. Ἄλλ' ἐν ᾧ οἱ ἐν τῇ πόλει μαθηταὶ, οἱ πισεύοντες εἰς τὸν Ἰησοῦν, τὸν περιεκύλωσαν περύλυτοι καὶ τεθλιμμένοι, τότε ἀνέστη διὰ μιᾶς ὁ Παῦλος, καὶ εἰσῆλθε μετ' αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν· διότι ἀπὸ τὴν μεγάλην πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην του, δὲν ἐδυνήθη νὰ

τούς ἀφήσῃ παρευθύς. Ὑπερεχάρησαν οὗτοι ἐν ταύτῳ δὲ καὶ ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν θαυμασὴν παντοδυναμίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἅλυστρον ἀπὸ τοὺς προφανεῖς κινδύνους τοῦ θανάτου τοὺς ἰδικούς του ὑπηρετάς.

Τῇ ἐπαύριον πολλὰ πρωτὶ ἀνεχώρησεν ὁ Βαρνάβας ἀπὸ ἐκεῖ, διὰ νὰ ὑπάγῃ ἐν τοσούτῳ καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις νὰ κηρύξῃ τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ μετὰ παρελευσιν καιροῦ ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὴν Λύστραν, διὰ νὰ τελειώσουν τὸ ὁποῖον ἤρχισαν ἔργων τῶν· διότι δὲν ἐψηφοῦσαν κανένα κίνδυνον, καθὼς πρέπει εἰς τὰς γενναίας ψυχάς. Αὐτοὶ ἐνίσχουν τοὺς μαθητάς, τοὺς ἐσυμβούλευον νὰ ἐμμένωσιν ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίσιν, πληροφοροῦντες αὐτοὺς, ὅτι πρέπει νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ διὰ πολλῶν θλίψεων. Μετὰ ταῦτα τοὺς ἐχειροτόνησαν καὶ τινὰς τῶν πρεσβυτέρων εἰς προεσῶτας, ἢ καθὼς ἡμεῖς τὴν σήμερον τοὺς ὀνομάζομεν εἰς ἱερεῖς τῆς νέας ἐκκλησίας, ἀφ' οὗ πρότερον ἐνήψευσαν, ἐπροσευχήθησαν καὶ ἐπέθεσαν ἐπ' αὐτοὺς τὰς χεῖρας τῶν, ἔπειτα παρέδωκαν αὐτοὺς ὅλους εἰς τὸν Κύριον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπίστευσαν, καὶ ἀνεχώρησαν ἐκεῖθεν εἰς ἄλλας πόλεις, ὅπου ἐσύζησαν ὡσαύτως χριστιανικὰς ἐκκλησίας.

Τελευταῖον ἐφθασαν πάλιν εὐτυχῶς εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἀνεχώρησαν, ὅπου τοὺς ἐδόθη κατὰ πρῶτον καὶ τὸ ἔργον ἐπ' ἐλπίδι τῆς θείας χάριτος, τὸ ὁποῖον τώρα ἐτελείωσαν. Εὐθύς δὲ ἀφ' οὗ ἐφθασαν ἐκεῖ, συναθροίσαντες ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, ἐδιηγοῦντο εἰς αὐτοὺς ὅσα ὁ Θεὸς ἔκαμε δι' αὐτῶν, καὶ πῶς ἤνοιξε καὶ εἰς τοὺς ἔθνικοὺς τὴν θύραν τῆς πίσεως, διὰ τὸ ὁποῖον ὅλοι ὑπερέχαιρον, ἐδόξαζον καὶ ἕμνον τὸν Θεόν.

57. Παῦλος καὶ Σίλας εἰς τὴν φυ-
λακίην.

Ἀφ' οὗ ὁ Παῦλος δέτριψεν ὀλίγον καιρὸν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐδίδαξεν ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ἐπεφάσισε νὰ διέλθῃ πάλιν ὅλας τὰς πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε κυρύξει τὸ εὐαγγέλιον πρότερον, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ νὰ ἰδῇ πῶς ἔχουσι. Ταύτην τὴν φοράν ἐκλεξεν εἰς συνοδοιπόρον του τὸν Σίλαν, τὸν Λουκᾶν, καὶ ἓνα πολλὰ εὐγενῆ νεανίαν, ὀνομαζόμενον Τιμόθεον, καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν, συζηθέντες ἀπὸ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ Παῦλος ἐπισκεφθεὶς καθ' ὅλας τὰς πόλεις τὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας, καὶ ἐπισηριξίας αὐτὰς εἰς τὴν πίσιν, συζήνων πανταχοῦ ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν εἰς τὰ δόγματα τῶν Ἀποστόλων καὶ Πρεσβυτέρων, διελογίζετο τώρα καθ' ἑαυτὸν ποῦ τάχα νὰ ὑπάγῃ, διὰ νὰ κηρύξῃ τὸ εὐαγγέλιον. Τότε ἐφανέρωσε τοῦτο ὁ Θεὸς εἰς αὐτὸν τὴν νύκτα κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Ἄνθρωπός τις εἰς μακεδονικὰ φορέματα παρεσάθη ἔμπροσθέν του, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων: „Κατάβηθι εἰς Μακεδονίαν, καὶ βοήθησον ἡμᾶς!“ Μετὰ ταύτην τὴν ὄπτασίαν ἐξήτησεν εὐθὺς ὁ Παῦλος καὶ οἱ συνοδίται του εὐκαιρίαν, νὰ πλεύσωσιν εἰς Μακεδονίαν· διότι ὅλοι ἦσαν πλέον καλῶς πληροφορημένοι, ὅτι τοὺς ἐπροσχάλεσε τῷ ὄντι ὁ Κύριος διὰ νὰ κηρύξωσι τὸ εὐαγγέλιον καὶ εἰς τοὺς Μακεδόνας. Ὅθεν ἐμβῆκαν ὅλοι μετὰ χαρᾶς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθον κατ' εὐθείαν εὐτυχῶς εἰς τοὺς Φιλίππους, τὴν μητρόπολιν τῆς Μακεδονίας.

Εἰς ταύτην τὴν μεγαλόπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνώριζον κανένα ἄνθρωπον, δέτριψαν ἡμέρας τινὰς κατ' ἀρχὰς μὲν σιωπῶντες, ἐνασχολούμενοι μόνον εἰς τὴν μετ' ἀλλήλων κοινὴν προσευχὴν καὶ θεωρίαν, περὶ τοῦ πῶς ἄρχίσωσι τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ δὲ πρῶτον Σάββατον ἐβγῆκαν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸν ποταμὸν, διότι ἤκουσαν, ὅτι ἐκεῖ εἶναι ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐσυνήθιζον νὰ προσεύχονται δημοσίως, ὅπου ἐκάθισαν, καὶ ὁ Παῦλος ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ πρὸς τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἤσαν ἤδη συνηθροισμένοι. Μία μεταξὺ αὐτῶν γυνὴ ἐπίσημος καὶ πλουσία, ὀνομαζομένη Λυδία, πορφυρόπωλις τὸ ἐπάγγελμα, ἐσέβετο ἐξεραιτῶς τὸν Θεόν. Αὕτη ἤκουε προσεκτικῶς, καὶ ὁ Θεὸς ἤνοιξε τὴν καρδίαν της, διὰ νὰ προσέχη καλῶς εἰς τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Παύλου, διὰ τῶν ὁποίων πεισθεῖσα, ἐβαπτίσθη καὶ αὐτὴ καὶ ὅλη ἡ οἰκία της. Τὴν ἰδίαν στιγμήν ἔδειξε τὴν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίσειν της διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης· διότι εὐθύς μετὰ τὸ βάπτισμα παρέκάλεσε τὸν Παῦλον καὶ τοὺς συνοδοιπόρους του λέγουσα: „Ἐὰν μὲ σοχάξεσθε πεισὴν μαθήτριαν τοῦ Κυρίου, ἔλθετε εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ κατοικήσατε ἐκεῖ!“ Καὶ δὲν ἔπαυσε νὰ τοὺς παρακαλῇ, ἕως οὗ τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν οἰκίαν της.

Πάλιν ὅταν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ὑπήγαιναν μίαν φορὰν εἰς τὸν τόπον τῆς προσευχῆς, τοὺς ἀπήντησε κατὰ τύχην μία δούλη, ἣτις εἶχε πνεῦμα μαντευτικόν, καὶ ἔφερε δι' αὐτοῦ μέγα κέρδος εἰς τοὺς κυρίους της. Αὕτη ἀκολουθήσασα τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν, ἐφώναζεν ἀκαταπαύσως, λέγουσα: „Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ δούλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, καὶ σᾶς κηρύττουσι τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας.“ Καὶ ὁ Παῦλος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπροξένησεν οἶκτον ἢ κατάστασις τῆς δούλης, ἐπιδρέφας, εἶπε πρὸς τὸ πνεῦμα: „Προσάξω σε ἐν ὀνόματι τοῦ

Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐξέλθῃς ἀπ' αὐτῆς." Καὶ παρευθὺς ἐξῆλθε τὴν ἰδίαν ὄραν.

Ἀφ' οὗ εἶδον οἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξέλιπε διὰ παντὸς ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους των, ἐπίασαν τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, τοὺς ἔσυραν εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς πόλεως, ὅπου ἐσυνήθειον νὰ κρίνωσι, καὶ τοὺς ἐπαρρήσιασαν εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως, λέγοντες: „Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ταραττουσι τὴν πόλιν μας. Ἰουδαῖοι ὄντες θέλουσι νὰ μᾶς διδάξουν ἡθῆ, τὰ ὅποια οὔτε τολμῶμεν, Ῥωμαῖοι ὄντες, νὰ ταφυλάξωμεν.“ Ὁλον τὸ πλῆθος, τὸ ὅποιον συνέδραμεν ἐκεῖ πανταχόθεν, ἐσηκώθη κατ' αὐτῶν. Οἱ δὲ ἄρχοντες τῆς πόλεως ἐπρόσαξαν νὰ ξεσχίσωσι τὰ ἐνδύματά των, νὰ τοὺς δείρωσι, καὶ ἐπειτα καταφορτωμένους μὲ αἵματα καὶ πληγὰς, νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὴν φυλακὴν. Τούτου γενομένου, παρήγγειλαν ὑπερον εἰς τὸν δεσμοφύλακα νὰ τοὺς φυλάττῃ ἀσφαλῶς. Αὐτὸς δὲ λαβὼν τοιαύτην παραγγελίαν, τοὺς ἔβαλεν εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ ἐκλείσεν εἰς τὸ ξύλον τοὺς πόδας των.

Ἄλλὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐν ᾧ προσήυχοντο ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας, εἰσηκούσθη ἡ προσευχῆ των εἰς τὸν Θεόν. Μὲ ὅλας τὰς πληγὰς καὶ τοὺς πόνους των, μὲ ὅλας τὰς ἀλύτους καὶ τὰ δεσμά των ἠσθάνοντο ἀπερίγραπτον χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν των. Ὅθεν μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ κρατηθῶσιν ὑπὸ τῆς χαρᾶς, ἤρχισαν νὰ φάλλωσι τόσον μεγαλοφώνως τοὺς θεοὺς ὑμνοῦς, ὥς τοὺς ἤκουον ὅλοι οἱ δέσμιοι. Ἐν τούτῳ ἐγενεῖν ἐξαίφνης σεισμὸς μέγας, ὥς τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου ἐσαλεύθησαν, ὅλαι αἱ θύραι ἠνοιχθησαν παρευθὺς, καὶ ὅλαι αἱ ἀλύσεις ἔπεσαν ἀπ' αὐτούς. Ὁ δὲ δεσμοφύλαξ σηκωθείς ἐντρομος ἀπὸ τὸν ὕπνον, βλέπει τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἀνεωγμένας, καὶ σύρας τὴν μάχαιράν του, ἤθελε νὰ φονευθῆ μόνος του, νομίζων ὅτι ἐξέφυγαν οἱ δέσμιοι.

Ἄλλ' ὁ Παῦλος ἐφώνησε μεγάλη τῇ φωνῇ, λέγων: „Μὴ κάμης καθὼς εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, διότι εἴμεθα ὅλοι ἐδῶ.“ Καὶ ὁ δεσμοφύλαξ ἐξεπλάγη διὰ τὸν λόγον τοῦτον· ἐπειδὴ τὸ σπάνιον σύμπτωμα, τὸ ὅτι ἠδύναντο οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ φύγωσι, καὶ ὅμως ἔμειναν εἰς τὴν φυλακὴν, ἦτον εἰς αὐτὸν καλλίστη ἀπόδειξις τῆς ἀβωότητός των, καὶ ὁ γενόμενος σεισμὸς ἦτο πάλιν ἀπόδειξις, ὅτι ὁ Θεὸς τοὺς ὑπερασπίζεται. Ὅθεν ἀφ' αὐτοῦ ἐζήτησε νὰ φέρωσι φῶς, ἔδραμε τότε πρὸς τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν, καὶ προσπεσὼν εἰς τοὺς πόδας των μετρίον, ἔλεγε: „Κύριοι! τί νὰ κάμω διὰ νὰ σωθῶ;“ Καὶ αὐτοὶ τοῦ εἶπαν: „Πίστευσον εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ θέλεις σωθῆ καὶ σὺ καὶ ὁ οἶκος σου.“ Τότε τοὺς ἔβγαλεν ἔξω ὁ δεσμοφύλαξ ἀπὸ τὴν σενὴν καὶ σκοτεινὴν φυλακὴν, καὶ ἐκήρυξαν μετὰ ταῦτα εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἰδικούς του, οἵτινες ἔτρεξαν ἐκεῖ, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Ὁ δὲ δεσμοφύλαξ παραλαβὼν αὐτοὺς τὴν αὐτὴν ὥραν τῆς νυκτός, τοὺς ἔφερεν εἰς τὴν κατοικίαν του, καὶ ἀπεπλυνεν ὁ ἴδιος μετὰ συμπάθειαν ἀπερίγραπτον τὰ τραύματά των· ἔπειτα ἐβαπτίσθη καὶ αὐτὸς καὶ ὅλοι οἱ ἰδικοί του. Μετὰ δὲ τὸ βάπτισμα ἠτοίμασε τράπεζαν εἰς αὐτοὺς, καὶ ἔργασε μεγάλη χαρὰ εἰς ὅλην του τὴν οἰκίαν, διότι ἐπίστευαν ὅλοι εἰς τὸν Θεόν.

Οὕτω καὶ ἀπ' ἐδῶ δὲν ἔλειψαν τῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστεως οἱ ὠραῖοι καρποὶ, δηλ. ἡ ἐν Θεῷ χαρὰ καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ νυκτερινὸς σεισμὸς ἐπειδὴ ἐπροξένησε τρόμον μέγαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν, ἔσειλαν εὐθύς ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν οἱ Προσῶπτες τῆς πόλεως τοὺς ὑπηρέτας τοῦ κριτηρίου, νὰ εἰπωσι πρὸς τὸν δεσμοφύλακα, διὰ νὰ ἀπολύσῃ ἀμέσως ἐκείνους τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ δὲ Ἀρχιδεσμοφύλαξ ἔτρεξε περιχαρῆς μετὰ τὴν τὴν προσαγὴν εἰς τὸν Παῦλον, καὶ τὸν εἶπεν: „Οἱ ἄρχον-

τες μὲ ἐπρόσβαξαν νὰ σᾶς ἐλευθερώσω. Λοιπὸν εἴσθε ἐλεύθεροι, καὶ ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ.“

Ἄλλ' ὁ Παῦλος, ὅστις ὑπέφερε μὲν εὐχαρίσως τὸ ὄνειδος διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, πλὴν ὡς πιστὸς χριστιανὸς καὶ διδάσκαλος τοῦ εὐαγγελίου δὲν ἤθελε καὶ νὰ ὑπολάβωσιν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι δικαίως πάσχει ὡς κακοῦργος, εἶπεν: „Οὔται ἀφ' οὗ μᾶς ἔδειραν δημοσίως, μ' ὅλον ὅτι εἴμεθα Ῥωμαῖοι, χωρὶς νὰ μᾶς ἀκούσωσιν, οὔτε νὰ μᾶς κρίνωσι, καὶ μᾶς ἔβαλαν ἐν ταύτῳ καὶ εἰς φυλακὴν, πῶς τῶρα θέλουσι νὰ μᾶς διώξωσι κρυφίως ἀπὸ τὴν πόλιν; Ὅχι δὲν φεύγομεν! Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πρέπει νὰ ἔλθωσιν ἐδῶ, διὰ νὰ μᾶς ἐκβάλωσιν ἀπὸ τὴν φυλακὴν (πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀθωότητος μας).“ Οἱ δὲ ὑπῆρέται ἔφερον ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἰς τοὺς Προεσῶτας τῆς πόλεως, οἵτινες ἐφοβήθησαν κατὰ πολλὰ ἀκούσαντες, ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι Ῥωμαῖοι· διότι οἱ Ῥωμαῖοι, οἵτινες τότε ἐξουσίαζον ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον, ἐθεώρουν τὴν ἀτιμίαν ἐνὸς μόνου πολίτου Ῥωμαίου ὡς ὕβριν ὅλου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ, καὶ ἐτιμώρησαν ἤδη πολλὰς πόλεις σιληρῶς, διότι ἔραξαν τοιοῦτον τι ἀμάρτημα· Ὅθεν ἦλθον ἐκεῖ παρευθὺς οἱ Προεσῶτες, ἐζήτησαν ἵπὸ τὸν Παῦλον καὶ Σίλαν συγχώρησιν, ἔβγαλον αὐτοὺς ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ τοὺς ἐπαρακινούσαν νὰ ἀφήσωσι τὴν πόλιν των. Ἄλλ' οὗτοι ἐξεληθόντες ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ὑπῆγαν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Λυδίας, διὰ νὰ ἴδωσιν ἀκόμη μίαν φορὰν καὶ αὐτὴν καὶ ὅλους, ὅσοι κατὰ τὴν πόλιν ἐκείνην ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ τῷ ὄντι εὔρον ὅλους συνηθροισμένους ἐκεῖ καὶ χαίροντας, ὅτι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας ἠλευθερώθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τὸσον θαυμασίως, καὶ ὅτι ἐκηρύχθησαν πρὸς τούτους καὶ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν μὲ μεγάλην τιμὴν ὡς ἀθῶοι. Τελευταῖον ἀφ' οὗ ἀπεχαιρέτησαν αὐτοὺς ὁ Παῦλος καὶ Σίλας, τοὺς ἐπαρηγόρησαν καὶ τοὺς ἐνουθέτησαν νὰ μίνωσι πιστοὶ εἰς τὸν Κύριον, ἀνεχώρη-

σαν εἰς τὴν Θεσσαλονικήν καὶ τὴν Βεργίαν, ὅπου ἐθεμελίωσαν ὡσαύτως μὲ παρομοίους διωγμούς χριστιανικὰς ἐκκλησίας.

58. Ὁ Παῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὁ Παῦλος ἀκολουθῶν τὴν ἀποστολικὴν του παρήγγησιν, ἦλθεν ἕως εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν μητρόπολιν τῆς Ἑλλάδος. Οἱ Ἕλληνες ἦσαν τὸ πλεον φωτισμένον καὶ πολιτισμένον ἔθνος τῆς γῆς. Ὁσαύτως καὶ ἡ Μητρόπολις αὐτῶν ἦτον πόλις λαμπροτάτη εἰς τὸν ὠραιότατον τόπον τοῦ κόσμου κειμένη. Αὐτὴ διέπρεπε κατ' ἐξοχὴν μεταξὺ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πόλεων διὰ τὰς πολυτελεστάτας αὐτῆς οἰκοδομὰς, διὰ τοὺς ναοὺς καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ἀνδριάντας της. Αὐτοῦ ἤκμαζον αἱ τέχναι καὶ ἐπισῆμαι τόσον, ὅσον εἰς κανὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Ἀλλ' ὅμως οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν, μὲ ὅλας τὰς τέχνας καὶ ἐπισήμαστων, εἰς τὴν περὶ Θεοῦ γινῶσιν, ἦσαν τόσου ἑλλειπεῖς, ὥστε ἐπρόσφερον καὶ θείας λατρείας εἰς εἶδωλα ἀπὸ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ λίθους τιμίους κατασκευασμένα.

Εἰς ταύτην τὴν πόλιν περιερχόμενος ἤδη ὁ Παῦλος καὶ παρατηρῶν τοὺς Ναοὺς των, καὶ θεωρῶν τὰς λατρείας των, ἐλυπήθη κατὰ πολλὰ καὶ ἐβλίφθη κατάκαρδα, ὅτι ἡ πόλις ὅλη ἦτον κατείδωλος. Ὅθεν ἄρχισε νὰ ὀμιλῇ ὄχι μόνον εἰς τὴν συναγωγὴν τὴν εἰς τὰς Ἀθήνας πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς κοινούς τόπους τῆς πόλεως πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅσοι συνηθροίζοντο ἐκεῖ, ζητῶν νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τοὺς ματαίους θεοὺς εἰς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τὴν προσ-

κίνησιν, καὶ ἐκήρυττεν εἰς αὐτοὺς τὸ εὐαγγέλιον περὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ ἀναστάσεως.

Τότε προσῆλθον ἐκεῖ τινὲς τῶν πεπαιδευμένων, οἵτινες ὠνομάζοντο φιλόσοφοι, διὰ τὰ ἀρχίσωσι μετὰ τοῦ Παύλου σπουδαίαν φιλονεικίαν. Καὶ οἱ μὲν ἔλεγον: „Τί τάχα θέλει ὁ σπερμολόγος οὗτος ἀνὴρ τὰ εἰπῆ;“ Ἄλλοι δὲ ἔλεγον: „Φαίνεται, ὅτι θέλει τὰ καινοτομήσῃ νέους Θεοὺς.“ Τόσον ἀλλόκοτα τοὺς ἐφάνοντο τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ Παύλου περὶ τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ! Διὰ τοῦτο πιάσαντες αὐτὸν, τὸν ἔφεραν εἰς τὸν Ἄρειον πάγον, τὸν κυριώτερον τῆς πόλεως τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐσυνήθιζον τὰ κρίνωσι δημοσίως, ὅπου εἶπον πρὸς αὐτόν: „Ἡμποροῦμεν τάχα τὰ μάθωμεν καὶ ἡμεῖς, τί πρᾶγμα εἶναι ἡ νέα σου διδασκαλία, τὴν ὁποίαν κηρύττεις; Διότι, ἐπειδὴ κηρύττεις νέα παντάπασι πράγματα, καὶ παράξενα εἰς τὰς ἀκοάς μας, ἐπιθυμοῦμεν πολὺ τὰ ἠξεύρωμεν κηλῶς, τί εἶναι κυρίως ταῦτα.“ Οἱ παρευρεθέντες εἰς ταύτην τὴν περίεργασιν ἦσαν πολυάριθμοι, διότι ὄχι μόνον οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες ξένοι, δὲν καταγίνοντο σχεδὸν εἰς ἄλλο τι, εἰμὴ εἰς τὸ τὰ λέγωσι καὶ τὰ ἀκούωσι πάντοτε νέα πράγματα.

Ὁ Παῦλος λοιπὸν σταθεὶς εἰς τὸ μέσον τοῦ Ἄρειου πάγου, εἶπεν: „Ἄνδρες Ἀθηναῖοι! Ἐγὼ βλέπω, ὅτι λατρεύετε παραπολλοὺς Θεοὺς. Ἀλλὰ περιερχόμενος εἰς τὴν πόλιν σας, καὶ ἀναθεωρῶν τοὺς ναοὺς καὶ βωμοὺς σας, εὔρον καί τινα βωμὸν, ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοιαύτην: „Ἄγνωστο Θεῶ.“ Τοῦτον λοιπὸν τὸν ὁποῖον σεῖς λατρεύετε, χωρὶς τὰ τὸν γνωρίζετε, σᾶς κηρύττω ἐγώ. Ὁ Θεὸς, ὅστις ἔκτισε τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, δὲν κατοικεῖ εἰς ναοὺς, τοὺς ὁποίους κατεσκεύασαν χεῖρες ἀνθρώπων, διότι εἶναι Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Οὔτε θεραπεύεται ἀπὸ χεῖρας ἀν-

θρώπων, ὡς εἴη εἶχε τινὰ ἀνάγκην, ἐπειδὴ αὐτὸς δίδει μάλ-
 λον εἰς ὅλους ζῶν καὶ πνοήν, καὶ τὰ πάντα. Αὐτὸς ἔκαμεν
 ἐξ ἑνὸς αἵματος (ἤγουν ἀνθρώπου) νὰ γεννηθῇ πᾶν ἔθνος ἀν-
 θρώπων, καὶ νὰ διασπαρῇ εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.
 Αὐτὸς πρὸς τούτοις ἐδιώρισεν ἀπ' αἰῶνος τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς
 τόπους τῆς ἐπιγείου αὐτῶν κατοικίας, διὰ νὰ ζητῶσι τὸν Θεόν,
 εἰν δύνανται νὰ τὸν εὔρωσι, καὶ νὰ τὸν ψηλαφήσωσι μετὰς
 χεῖρας, μὴ ὅλον ὅτι δὲν εἶναι μακρὰν ἀφ' ἑνὸς ἐκάστου ἡμῶν
 διότι διὰ αὐτοῦ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμὲν, καθὼς καί
 τινες ἀπὸ τοὺς Ποιητάς σας τὸ εἶπον: „Τοῦ γὰρ καὶ γέ-
 νους ἐσμὲν.“ Ἐπειδὴ λοιπὸν εἶμεθα γένος καὶ εἰκόνες
 Θεοῦ, δὲν πρέπει νὰ πιεσώμεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὅμοιος με-
 χρυσόν, ἢ ἄργυρον ἢ λίθον, τὰ ὁποῖα ἔλαβον κάποιαν μορ-
 φὴν διὰ τῆς τέχνης καὶ ἐπινοήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἄν δὲ ὁ
 Θεὸς παρέβλεψε νὰ ζῶσι τότεν καιρὸν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν
 ἄγνοιαν, τώρα ὅμως παραγγέλλει εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
 πανταχοῦ νὰ μετανοήσωσι καὶ νὰ διορθωθῶσι· διότι ἐδιώρι-
 σεν ἀμεταθέτως ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποῖαν μέλλει νὰ κρίνῃ ὅ-
 λην τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ δι' ἑνὸς ἀνδρὸς, τὸν ὁποῖον
 ἐπροσδιώρισεν εἰς τοῦτο, καὶ τὸν ὁποῖον παρέστησεν εἰς ὅλους
 τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἀξιόπιστον μάρτυρα τούτων, ἀναστήσας αὐτὸν
 ἐκ νεκρῶν.“

Ἔως ἐδῶ ἤκουσαν ὅλοι τὸν Παῦλον μετὰ προσοχῆς,
 καὶ ἀπεδέχοντο τοὺς λόγους του. Ἀφ' οὗ ὅμως τὸν ἤκουσαν
 νὰ ὁμιλήσῃ περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν, ἄρχισαν τινὲς μὲν νὰ
 τὸν περιπαίζουσι διὰ τοῦτο, ἄλλοι δὲ τοῦ εἶπον: „Ἄλλ τὲ
 πάλιν θέλομεν σὲ ἀκούσει περὶ τούτου.“ Καὶ οὕτως ἀνεχώρη-
 σεν ὁ Παῦλος ἀπὸ τὴν συνέλευσιν. Ὀλίγοι δὲ τινὲς ἄνδρες προσ-
 κολληθέντες εὐθύς εἰς αὐτὸν, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν, μεταξὺ
 τῶν ὁποίων ἦτο καὶ Διονύσιος, ἐπίσημος βουλευτὴς τοῦ Ἀρείου
 πάγου, καὶ κάποια γυνὴ περίβλεπτος, ὀνομαζομένη Δάμαρις.

Ἐδῶ βλέπομεν, ἀγαπητοί μου! τρία εἶδη ἀνθρώπων, οἳ τινες ἀκούουσι τὸν λόγον περὶ Θεοῦ, περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, περὶ μετανοίας, ἀναστάσεως, κρίσεως, καὶ αἰωνίου ζωῆς. Τινὲς μὲν κουφόνοες γεμάτοι ἀπὸ ὑπερηφάνειαν, ἀνεπίδεκτοι παντὸς σπουδαίου σοχασμοῦ, δὲν σκέπτονται παντάπασι περὶ τούτων, ἀλλὰ περιγελῶσιν ἕσα δὲν καταλαμβάνουσι. Τινὲς δὲ ἀμελεῖς, ὀκνηροὶ καὶ παχυλοὶ ἄνθρωποι δὲν θέλουσι μὲν νὰ ἀπορρίψουν διόλου ἀνεξετάσως τὰ λεγόμενα, ἀναβάλλουσι ὅμως τὴν ἐξέτασιν, σκέψιν καὶ ἐκτέλεσιν τούτων εἰς καιρὸν, κατ' αὐτοὺς, ἐπιτηδειότερον, ὅστις ποτὲ δὲν ἔρχεται. Οἱ δὲ ὀλίγοι εὐγενεῖς ἀποδέχονται παρευθὺς τὸν λόγον, πιθεύουσιν εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν ἐκτελοῦσι. Μὲ ποίους ἀπὸ τὰ τρία εἶδη τῶν ἀκροατῶν τοῦ Θεοῦ λόγου θέλετε σεῖς, ἀγαπητοί μου! νὰ συναριθμῆσθε; οὔτε εἶναι χρεῖα νὰ σᾶς τὸ εἰπῆ κανεῖς.

59. Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον καὶ Ἐφεσον.

Ἀναχωρήσας ὁ Παῦλος ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ἦλθεν εἰς τὴν Κόρινθον, ἄλλην πόλιν ἀπὸ τὰς τότε ἀκμαζούσας πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Αὐτοῦ εὗρηκε Ἰσραηλίτην τινὰ Ἀκύλαν τὸ ὄνομα, σκηνοποιὸν τὴν τέχνην, τοῦ ὁποίου ἡ γυνὴ ὠνομάζετο Πρίσκιλλα. Ὁ Παῦλος ἐπειδὴ ἦτον ὁμότεχνος τούτου ἔλαβε δουλεύουσιν εἰς αὐτὸν, καὶ μετοίκησεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, δι' ὅλης τῆς ἐβδομάδος δουλεύων, ἐπορίζετο τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα του. Κατὰ πᾶν ὅμως Σάββατον ἐρχόμενος εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκων ἐκεῖ, ἐκήρυττε πρὸς Ἰου-

δαίους καὶ Ἑλληνας μετὰ μεγάλης ἐμφάσεως καὶ μεγαλοφυ-
 χίας τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν· ὁ δὲ Ἀκύλας καὶ Πρίσιλλα ἦσαν
 οἱ πρῶτοι τῶν πισεισάντων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν. Ἄλλ'
 ἕκτος τούτων καὶ τινῶν ἄλλων Ἰσραηλιτῶν, πισεύσαντες καὶ
 πολλότατοι ἀκόμη Ἑλληνες ἐβαπτίσθησαν. Ὅθεν ἔμεινεν ὁ
 Παῦλος ἱκανὸν χρόνον εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπου ἐσύσθησε βοη-
 θείᾳ Θεοῦ πολυάριθμον ἐκκλησίαν.

Ἀπὸ δὲ τῆς Κορίνθου περὶ ῥόμενος ὁ Παῦλος καὶ
 διὰ ξηραῶς καὶ διὰ θαλάσσης ἔφθασεν εἰς τὴν Ἐφεσον,
 τὴν μητρόπολιν τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Αὐτοῦ ἀπήντησε μετὰ
 μεγάλης του χαρᾶς καὶ δώδεκα μαθητᾶς, χάριν τῶν ὁποίων ἔμει-
 νεν ἐκεῖ, καὶ ἐδίδασκε τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας εἰς τὴν συναγω-
 γὴν· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πλείστοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὸ σύνη-
 θες ἔμενον σκληροὶ καὶ ἀπειθεῖς, ἔφυγεν ἀπὸ αὐτοῦς, ἐχώ-
 ρισε τοὺς μαθητᾶς, καὶ ἐδίδασκε καθ' ἡμέραν εἰς τὴν σχο-
 λὴν ἐπισήμου τινὸς ἀνδρὸς, ὀνομαζομένου Τυράννου (καὶ
 τούτο διήρκεσεν ἕως δύο ἔτη), ὥστε ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ
 Χριστοῦ ἔγεινε γνωστὴ εἰς ὅλους τῆς Ἀσίας τοὺς κατοίκους
 Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας. Ἐκαμνε δὲ ὁ Θεὸς καὶ θαύματα
 οὐ τὰ τυχόντα διὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου.
 Ὡς καὶ τὰ μανδύλια τοῦ ἰδρωτὸς του ἔθετον ἐπάνω εἰς
 τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐθεραπεύοντο. Ὅλη ἡ Ἐφεσος ἦτον κυ-
 ριευμένη ἀπὸ ἐκπληξιν καὶ σέβας, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰη-
 σοῦ Χριστοῦ ἐδοξάζετο καθ' ὑπερβολὴν. Πολλοὶ τῶν πι-
 σευσάντων ἐξομολογοῦντο καὶ ἐφανέροναν τὸ προηγουμένον
 των πολίτευμα· καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἀσχολουμένων εἰς δεισιδαι-
 μονικὰς τέχνας, φέροντες τὰ βιβλία των, τὰ κατέκαιον παρ-
 ῥησίᾳ ἐνώπιον ὄλων, μ' ὅλον ὅτι ἤξιζον ἕως πεντήκοντα μυ-
 ριάδας ἀργυρίου. Τόσον δυνατὰ ἤξιζαν καὶ ἐκραταιοῦτε
 ὁ λόγος τοῦ Κυρίου.

Τὴν ἀπώλειαν τῶν δεισιδαιμονικῶν τούτων βιβλίων κανεὶς βέβαια εἰς τὰς ἡμέρας μας δὲν ἤθελε πλέον θρηνησεῖ. Ἡ δεισιδαιμονία ρίπτει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου κάποιον σπόρον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον βλαστάνει μέγα κακόν. Ἀλλὰ καὶ τὰ βιβλία, τὰ τὴν ἀπιστίαν διδάσκοντα, δὲν εἶναι καλητέρας τύχης ἄξια. Ἡ ἀπιστία ἀνασπᾷ πρόρριζον ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου πᾶν εὐγενὲς καὶ ἀγαθόν, πᾶν μέγα καὶ καλὸν αἶσθημα. Ἐτι χειρότερα παρὰ τὰ δεισιδαιμονικὰ καὶ ἄπιστα βιβλία εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον ἐνίοτε παροσύρουν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς κακίας, ἀλλὰ καὶ ὑπερασπίζονται μὲ ὄλατων τὴν κακίαν. Τὰ τοιαῦτα βιβλία, εἴαν ἦσαν καὶ γραμμένα μὲ μεγάλην τέχνην, ὁμοιάζουν τὸ χρυσοῦν ποτήριον μὲ ρόδα σφραγισμένον, ἀλλὰ γεμάτον μὲ θανατηφόρον φαρμάκιον. Προσέχετε λοιπὸν, ἀγαπητοί μου νέοι! καὶ συμβουλευέσθε εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν βιβλίων σας τοὺς γεροντότερους, τοὺς διδασκάλους σας, καὶ τοὺς ὁμολογουμένως σοφοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας.

Ἐν τοσοῦτῳ συνέβη εἰς τὴν Ἐφεσον κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἐθνικοὶ δὲν ἐπίστευον μόνον εἰς πολλοὺς θεοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς θεὰς πολλὰς. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Ἐφέσου ἐλάτρευον ἰδίως τὴν θεὰν Ἄρτεμιν, καὶ ὁ ναὸς, τὸν ὁποῖον τῆς εἶχον οἰκοδομημένον εἰς τιμὴν τῆς, ἦτον μία ἀπὸ τὰς λαμπροτάτας οἰκοδομὰς τοῦ κόσμου. Ἐκεῖ εὐρίσκετο τότε κάποιος ἀργυροκόπος, Δημήτριος τὸ ὄνομα, ὅστις κατεσκεύαζεν ἀπὸ ἀργύριον μικρά τινα ἀπομιμήματα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, εἰς τὰ ὁποῖα ἐφαίνετο ἡ θεὰ, καὶ ἐπροξένει διὰ τούτου καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τεχνίτας ἐργασίαν ὄχι ὀλίγην. Οὗτος συναθροίσας ὅλους τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργαζομένους μαῖζορας καὶ μαθητὰς, καὶ ὅλους, ὅσοι ἐκέρδι-

ζον τὰ ἀναγκαῖα των ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦτο, εἶπε πρὸς αὐτοὺς: „ Ἄνδρες! Ἔσεῖς ἤξευρετε καλῶς, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐργασίαν ταύτην εἶναι ἡ εὐπορία μας. Βλέπετε καὶ ἀκούετε, ὅτι ὁ Παῦλος οὗτος διδάσκει τοὺς ἀνθρώπους ὅχι μόνον ἐδῶ εἰς τὴν Ἐφεσον, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Ἀσίαν, λέγων, ὅτι τὰ κατασκευαζόμενα ἀπὸ ἀνθρωπίνους χεῖρας δὲν εἶναι θεοί, καὶ οὕτως ἐσερήθημεν ἤδη πλῆθος ἀγορασῶν. Ὡς δὲ εἶναι μόνον εἰς κίνδυνον τὸ ἰδιὸν μας ἐκ τούτου ἐμπόριον, τὸ νὰ χάσωμεν δηλ. τὸ κέρδος ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ τὸν ναὸν αὐτὸν τῆς μεγάλης Θεᾶς ἐντὸς ὀλίγου θέλουσι τὸν νομιῶσι διὰ τίποτε, καὶ τὴν μεγαλειότητά της θέλουσι καταφρονήσει, ἣτις δικαίως λατρεύεται εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην.“ Ταῦτα ἀκούσαντες, ἐκυριεύθησαν ἀπὸ θυμὸν, καὶ ἐφώνησαν ὅλοι ὁμοῦ: „Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις τῶν Ἐφεσῶν!“ Μάλιστα ὅλη ἡ πόλις ἐταράχθη, καὶ ὄρμησαν ὅσοι ἠδύναντο νὰ τρέξωσιν ὡς μαινόμενοι εἰς τὴν πλατείαν, ὅπου τὸ πλῆθος ἐσυνήθιζε νὰ συναθροίζεται διὰ τὰς κοινὰς ὑποθέσεις, συνήρπασαν τὸν Γάϊον καὶ Ἀρίσαρχον, δύο Μακεδόνας συνεκδήμους τοῦ Παύλου, καὶ τοὺς ἔφεραν ἐκεῖ. Ὁ δὲ Παῦλος ἠθέλησε παρευθὺς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν δῆμον, διὰ νὰ κατασιγάσῃ τὴν ταραχὴν καὶ νὰ ἐβγάλλῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας των πούς συνοδοιπόρους του, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ δὲν τὸν ἀφῆσαν. Ὡσαύτως καὶ τινες ἀπὸ τοὺς προκρίτους ἄρχοντας τῆς Ἀσίας, φίλοι ὄντες τοῦ Παύλου, ἔσειλαν πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν παρεκάλεσαν, νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πλατείαν, διότι εἰς τὴν σύγχυσιν καὶ ταραχὴν ἠπορεῖ νὰ πάθῃ τίποτε. Οἱ μὲν ἐφώνηζον τοῦτο, οἱ δὲ ἐκεῖνο, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος δὲν ἤξευρε καὶ οὔτε διὰ τὴ συνθηροίσθη ἐκεῖ. Τότε ἐζήτησαν οἱ Ἰουδαῖοι νὰ ἐκσύρωσιν ἀπὸ τὸ πλῆθος τὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις ἦτο καὶ αὐτὸς μαθητῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο. Τελου-

ταῖον ὁμῶς τὸν ἐβοήθησαν, καὶ ἐβγήκεν ἀπὸ τὸν συνωθισμὸν τοῦ πλῆθους, ἔπειτα τὸν ἀνεβίβασαν εἰς ὑψηλὸν τινὰ τόπον, ὅθεν ἠδύνατο νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς τὸν λαόν. Μετὰ ταῦτα ἔδωκε σημεῖον διὰ τῆς χειρὸς του νὰ ἡσυχάσῃσι, καὶ ἤρχισεν ὀμιλῆν· ἀλλ' εὐθὺς ἀφ' οὗ ἑκατάλαβαν, ὅτι εἶναι Ἰουδαῖος, καὶ ἐπομένως δὲν ἐπίστρευε τὴν θεάντων, ἄρχισαν διὰ μιᾶς ὅλοι νὰ φωνάζωσι: „Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις τῶν Ἐφεσίων!“ Καὶ οὕτως ἐφώναζαν δύο ὀλοκλήρους ὥρας ἀκαταπαύσως.

Τελευταῖον ἐσηκώθη ὁ γραμματεὺς τῆς πόλεως, καὶ προσάξας νὰ σιωπήσωσιν, εἶπε τὰ ἑξῆς: „Ἄνδρες Ἐφεσῖοι! Ποῦ εὐρίσκεται ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἤξεύρει, ὅτι ἡ Ἐφεσος εἶναι ἡ πλεονθεοῦσα λατρία καὶ νεωκίρος τῆς θεᾶς Ἄρτέμιδος; Τοῦτο ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἀναντίρρητον, δὲν εἶναι χρεῖα τοσαύτης ταραχῆς, ὑπάγετε καὶ καθησυχάσετε μᾶλλον, καὶ προσέξατε νὰ μὴ κάμητε κανὲν ἀνόητον ἔργον. Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους ἐφέρατε ἐδῶ, οὔτε τὸν ναὸν σας ἐσύλησαν, οὔτε εἰς τὴν θεάν σας ἐβλασφήμησαν.“ Ἄν δὲ ὁ Δημήτριος καὶ οἱ συντεχνῖται του ἔχουσι παράπονον κατὰ τινος, διὰ τοῦτο γίνονται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν κοιναὶ διαδικασίαι, ὅπου παρευρίσκονται καὶ οἱ ἀνθύπατοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἡμποροῦν νὰ ἀναφέρωσι τὰ παράπονά των. Ἄν ὁμῶς ἔχητε ἄλλην τινὰ ὑπόθεσιν, καὶ αὕτη δύναται νὰ λάβῃ τέλος εἰς καμμίαν νόμιμον γενικὴν συνέλευσιν. Ἡμεῖς κινδυνεύομεν τῷ ὄντι νὰ κατηγορηθῶμεν ὡς ἐπαναστάται διὰ τὴν σημερινὴν ταραχὴν, καὶ τότε δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποδώσωμεν λόγον περὶ ταύτης τῆς ἐπαναστάσεως.“ Ταῦτα εἰπὼν, ἐπρόσαξε τὸ πλῆθος νὰ διαλυθῇ, καὶ οὕτως ἔλαβε τέλος ὁ θόρυβος. Εὐχῆς ἔργον ἦτον νὰ μὴν εὐρίσκοντο πλέον τοιοῦτοι ἀνόητοι ἄνθρωποι, οἵτινες νὰ ζητῶσι νὰ κάμωσιν ἐπανάστασιν, χωρὶς καὶ νὰ ἤξεύρωσι τὸ διατί, ἢ τούλάχιστον νὰ εὐρίσκηται πάντοτε κανεὶς τοιοῦτος φρόνιμος ἄνθρωπος, καθὼς ὁ τῆς Ἐφέσου γραμματεὺς, ὅστις ἤξευρε νὰ ἡ-

συχάση τοὺς ἀνθρώπους μὲ τοιοῦτον φρόνιμον καὶ γλυκὺ τρόπον.

Καὶ ἡ διήγησις αὕτη ἐπιβεβαιῶσθε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐμάθατε ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης: ὅτι ἦτον ἐθνικὴ βδελυρία, τὸ νὰ προσκυνῶσιν εἰδωλα ἢ νὰ ἀποδίδωσιν εἰς αὐτὰ λογικόν, αἴσθησιν καὶ μουσικὰς τινὰς δυνάμεις. Ἡ διήγησις ὅμως αὕτη περιέχει καὶ ἐκτὸς τούτου μεγάλην διδασκαλίαν διὰ τοὺς τεχνίτας, ἐπομένως καὶ διὰ πολλοὺς ἀπὸ σαῶς, ἀγαπητοί μου, χάριν τοῦ ὁποίου ἄς διατριψωμεν ὀλίγον!

Παῦλος, ὁ διδάσκαλος οὗτος τῶν ἐθνῶν καὶ τῶ ὄντι μέγας ἀνὴρ, ἤξευρε μίαν τέχνην, καὶ ἐκέρδιζεν ἐκ ταύτης τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα του· ἄς μὴν ἐντρέπεται λοιπὸν κανεὶς διὰ νὰ μάθῃ καμμίαν τέχνην· Αἱ τέχναι ὀνομάζονται καὶ εἶναι δικαίως τίμιαι, διὰ τοῦτο ἔχομεν καὶ παροιμίαν ὅπου λέγει, ὅτι ὁ Τεχνίτης ἔχει ἀγρὸν καρποφόρον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀπολαμβάνει πάντοτε βεβαίως τὰ ἀναγκαῖα του. Καὶ ὅστις δὲν ἔχει χρεῖαν νὰ μάθῃ καμμίαν τέχνην, αὐτὸς ἔχει χρέος νὰ τιμᾷ τοὺς τεχνίτας· διότι εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν χειρῶν των χρῶσομεν τὴν κατασκευὴν τῶν ἐνδυμάτων μας, τὸν ἄρτον, τὸν ὁποῖον τρώγομεν, τὰ σκεύη τῶν οἰκιῶν μας, καὶ αὐτὰς τὰς κατοικίας μας, καὶ μυρία ἄλλα ἀκόμη, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ ζῶμεν μὲ ἀνάπαυσιν καὶ ἄνεσιν.

Ἄν καὶ ὁ Παῦλος ἦτον ἄριστος σκηνοποιὸς, ἀλλὰ τοῦτο ἦτον τὸ μικρότερον αὐτοῦ προτέρημα. Δὲν εἶχε μόνον χεῖρα ἐπιτήδειον, ἀλλὰ καὶ νοῦν φωτισμένον καὶ καρδίαν γεμάτην ἀπὸ εὐγενῆ αἰσθήματα. Ἐν ᾧ κατεγίνετο μὲ τὰς χεῖρας του εἰς τὸ ἔργον, ἐνησχολεῖτο καὶ μὲ τὸ πνεῦμα του εἰς οὐράνια πράγματα. Προσπαθεῖτε λοιπὸν ὄχι μόνον νὰ μάθητε καλῶς τὴν τέχνην σας, διὰ νὰ ἀξιωθῆτε ποτὲ δικαίως νὰ ὀνομασθῆτε τεχνῖται, καὶ καθὼς λέγουσιν, νὰ γίνητε χρήσιμοι ἄνθρωποι

εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' ἐπιμεληθῆτε πρὸς τούτοις καὶ νὰ γίνητε ἄνθρωποι τίμιοι καὶ καλοί. Μία τέχνη εἶναι τὸ μικρότερον, ἀφ' ὅσα ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ μάθῃ. Τὸ νὰ μάθωμεν νὰ γνωρίζωμεν τὸν Θεὸν καὶ τὸν προσδιορισμὸν μας, καὶ ἐπομένως νὰ γίνωμεν εὐγενέστεροι καὶ ἐναρετώτεροι, εἶναι τὸ μεγαλύτερον, καὶ τοῦτο μόνον κάμνει τὸν ἄνθρωπον τέλειον.

Ὁ Ἀκύλας καὶ ἡ Πρίσκιλλα ἔδιδαν μετὰ χαρᾶς εἰς τὸν Παῦλον ἐργασίαν ἔχει μόνον διότι εἰργάζετο ἐπιτήδεια, ἀλλὰ τὸ περισσότερον, διότι ἦτον ἄνθρωπος εὐγενής, καὶ ἐξέσθη μεγίστη εὐτυχία τῆς οἰκίας των. Ἐὰν μιμῆσθε κατ' ἄμφω τὸν Παῦλον, θέλουσιν σᾶς ἀποδέχονται καὶ σᾶς μετὰ χαρᾶς οἱ κάλλιφοι τεχνῖται εἰς τὰς μελλούσας ἀποδημίας σας, καὶ θέλετε γεῖναι καὶ σεῖς πολλῶν οἰκιῶν μεγάλη τύχη.

Καθὼς εἰς τὴν Κόρινθον, οὕτω καὶ εἰς ἄλλας πόλεις εὗρισκεν ὁ Παῦλος εὐθὺς γνωρίμους ἐξ αἰτίας τῆς τέχνης του. Καὶ ἡ συμφωνία τῶν τεχνιτῶν εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον φέρει πολὺ καλόν, καὶ θέλει εἶσθαι ποτὲ καὶ διὰ ἐσᾶς μεγάλη εὐτυχία. Ὅπου ὅμως συντρέχοσι τεχνῖται διὰ νὰ κάμωσιν ἐπανάσασιν, καθὼς εἰς τὴν Ἐφεσον, ἐκεῖ ἐσεῖς μὴ συμφωνῆτε μὲ αὐτούς.

Οἱ ἐν Ἐφέσῳ ἀργυροκόποι δὲν ἔπραττον καλῶς, ὅτι μὲ τὴν τέχνην των ἐγένοντο ὑπηρεταὶ καὶ προσάται τῆς δεισιδαιμονίας, καὶ ἀπὸ τὴν πλεονεξίαν των τῆς ἀληθείας ἀντίπαλοι. Καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας ὑπερασπίζονται πολλοὶ τεχνῖται καὶ ἐργάται ἀπὸ φιλοκέρδειαν τὴν δεισιδαιμονίαν: μάλλιστα πολλοὶ μὲ τὴν τέχνην των ἢ μὲ τὸ ἐπιτήδευμά των ὑπηρετοῦσι τὴν κακίαν, παραδείγματος χάριν, τὴν ἄμετρον ἢ ἀπρεπῆ πολυτέλειαν τῶν φορεμάτων, ἢ τὴν μέθην· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον κέρδος δὲν φέρει οὐδεμίαν εὐτυχιάν.

60. Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Τρωάδα.

Ἀφ' οὗ συνήθροισεν ὁ Παῦλος τοὺς ἐν Ἐφέσῳ μαθητάς, τοὺς ἐνουθέτησε, τοὺς ἐπαρηγόρησε, τοὺς ἀπεχαιρέτησε, καὶ περιῆλθεν ἔπειτα τὴν Μακεδονίαν καὶ μέρος τῆς Ἑλλάδος, ἦλθε τελευταῖον εἰς τὴν Τρωάδα, πόλιν μικρὰν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ποτὲ ἔκειτο ἡ περίφημος πόλις Τροία. Αὐτοῦ διέτριψε μίαν ἑβδομάδα καὶ τὴν Κυριακὴν συνηθροίσθησαν ὅλοι οἱ ἐν Τρωάδι μαθηταὶ εἰς ἓνα μέγαλον οἶκημα, διὰ νὰ φάγωσι τὸν μουσικὸν δεῖπνον. Τὸ οἶκημα τοῦτο ἦτο φωτισμένον μὲ πολλὰς λαμπάδας, ὅπου ὁ Παῦλος ἄρχισε νὰ ὁμιλῇ πρὸς τοὺς συνηθροισμένους μαθητάς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπομένην ἡμέραν, παρέτεινε τόσον τὸν λόγον τοῦ ἀπὸ τῆν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην, ὥστε ἔγεινε μεσονύκτιον, χωρὶς οὔτε αὐτὸς οὔτε οἱ ἀκροαταί του νὰ τὸ αἰσθανθῶσι. Ἐνας ὅμως νεανίας, ὀνομαζόμενος Εὐτυχος, ἐκάθητο ἐπάνω εἰς ἓν ἀνοιχτὸν παράθυρον, ὅπου τὸν ἐπῆρεν ὁ ὕπνος διὰ τὴν μεγάλην ἔκτασιν τῆς διδαχῆς τοῦ Παύλου, καὶ ἔπεσε μετ' ὀλίγον ἀπὸ τοῦ τριπέγρου κάτω, ἀφ' οὗ τὸν ἐσήκωσαν νεκρὸν. Ὁ βαρὺς χτύπος τοῦ κρημισθέντος ἠκούσθη ὡς κρότος κεραινοῦ εἰς τὴν συνέλευσιν. ὅθεν τρέξαντες κάτω πολλοὶ τῶν ακροατῶν, εὗρον τὸν νεανίσκον νεκρὸν. Τοῦτο τὸ εἰδοποίησαν καὶ εἰς τὸν Παῦλον, ὅστις κατέβη ὡσαύτως κάτω, ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν, καὶ ἀναλαβὼν αὐτὸν ἡσυχῶς εἰς τὰς ἀγκάλας του, εἶπε πρὸς τοὺς περιεστώτας: „Μὴ θορυβῆσθε, διότι ζῆ.“ Καὶ τῷ ὄντι ἀνέζησεν ὁ νεκρὸς, τὸν ὁποῖον ἔφεραν ἔπειτα ζῶντα εἰς τὴν συνέθροισιν, καὶ ἐχάρησαν ὅλοι καθ' ὑπερβολήν. Ὁ δὲ ἀκάματος, ἄγρυπνος καὶ δρασιμὸς Παῦ-

λος ἐξηκολούθησε τὴν διδαχὴν του πρὸς αὐτοὺς ἕως τὴν αὐγὴν, ἔπειτα ἔφαγεν ὀλίγον καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὁ νεανίας Εὐτυχος, ὅστις μηδὲν φροντίζων ἀπεκοιμήθη εἰς ἀπόκρημνον τόπον, εἶναι ἑξαίρετος εἰκὼν τῆς ἀφυλαξίας τῆς νεότητος τοῦ ἀνθρώπου. Ἄς σὲ διδάξῃ λοιπὸν ὦ ἀγαπητὴ νεότης! τὸ εἰρημένον συμβεβηκός, διὰ νὰ φυλάττησαι ἀπὸ τοιούτους καὶ παρομοίους κινδύνους τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, οἱ ὁποῖοι εἰς πολλοὺς ἤδη νέους ἐκόσισαν ζωὴν, καὶ τοὺς ἐκρήμνισαν, τὸ χειρότερον, ψυχικῶς εἰς ἔτι μεγαλητέραν δυσυχίαν, προξενήσαντες μὲ τοῦτο καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τρόμον καὶ λύπην μεγάλην. Διότι δὲν εἶναι πάντοτε πρόχειρος ἓνας Παῦλος, ὅστις νὰ θεραπεύῃ τὴν ἀπροσεξίαν τόσον εὐκολα, καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὸν κοινὸν θρήνον καὶ τρόμον εἰς παραμυθίαν καὶ χαρὰν.

61. Ὁ Παῦλος ἀποχαιρετᾷ τοὺς ἐν Ἐφέσῳ Πρεσβυτέρους.

Ὁ Παῦλος ἐξακαλουθῶν τὰς μακρυὰς του ὁδοιπορίας ἦλθε καὶ εἰς τὴν Μίλητον, πόλιν ὀλίγον μακρὰν τῆς Ἐφέσου ἀπέχουσαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔσπευδε νὰ ἑορτάσῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, δὲν τὸν ἐσυγχώρει πλέον ὁ καιρὸς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐφεσον· ἔσειλεν ὅμως καὶ ἐπροσκάλεσεν ἀπὸ ἐκεῖ τοὺς Πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν Μίλητον, πρὸς τοὺς ὁποίους τούτους σεβασμίους ἀνδρας, ἀφ' οὗ ἦλθον, καὶ ἐπαρρησιάσθησαν ἔμπροσθέν του, εἶπε ταῦτα:

„Σεῖς ἤξεύρετε, ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, καθ' ἣν ἦλθον εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπολιτεύθην καλῶς ὅλον τὸν χρόνον μαζίσας, ὅτι ἐδαύλευσα εἰς τὸν Κύριον μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, χύνων δάκρυα καὶ ὑπομένων πειρασμούς, τὰ ὅποια μοῦ ἐπροξένησαν αἱ ἐπιβολαὶ τῶν Ἰουδαίων· ἤξεύρετε, ὅτι δὲν σᾶς ἀπέκρυφα τίποτε, τὸ ὅποσον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσει πρὸς ὠφέλειάν σας, ἀλλὰ σᾶς ἐδίδασκον ὅλους πιστῶς δημοσίᾳ εἰς τὰς συνελεύσεις καὶ ἰδιαιτέρως καθένα περιερχόμενος ἀπὸ οἰκίαν εἰς οἰκίαν, κηρύττων εἰς Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.“

„Τώρα δὲ, ὡς δεδεμένος ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, ὑπάγω εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, χωρὶς νὰ ἤξεύρω, τί θέλει μοῦ συμβῆ ἐκεῖ, ἐκτὸς μόνον ἐκείνου, τὸ ὅποσον μοῦ ἐφανέρωσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πᾶσαν πόλιν: Ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις μὲ περιμένουσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀλλὰ περὶ ὅλων τούτων δὲν φροντίζω παντάπασιν, οὔτε αὐτὴν τὴν ζωὴν μου νομίζω τόσον πολύτιμον· εἴθε μόνον νὰ δυνηθῶ νὰ τελειώσω τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς, καὶ νὰ ἐκπληρώσω ἱκανῶς τὸ ὑπόρρημά μου, τὸ ὅποσον ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ νὰ κηρύξω τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.“

„Καὶ τώρα ἤξεύρω καλῶς: ὅτι κανεὶς ἀπ' ὅλους ἐσᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους περιερχόμενος ἐκήρυξα τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, δὲν θέλει ἰδεῖ πλέον τὸ πρόσωπόν μου. Διὰ τοῦτο μαρτύρομαι σήμερον ἐμπροσθέν σας, ὅτι ἐγὼ εἶμαι καθαρὸς καὶ ἀθῶος, ἐάν κανεὶς ἀπὸ σᾶς ἀπολεσθῆ· διότι δὲν ἐλυπήθην παντελῶς κόπους εἰς τὸ νὰ σᾶς φανερώσω πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Γρηγορεῖτε λοιπὸν καὶ προσέχετε καὶ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σας, καὶ περὶ ὅλου τοῦ ποιμνίου, εἰς τὸ ὅποσον σᾶς ἔταξε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπισκόπους, διὰ νὰ τὸ ποιμαίνητε

ὡς μίαν ἐκκλησίαν Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος.“

„Εγὼ προβλέπω καλῶς, ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου θέλουσιν ἔλθει εἰς ἐσᾶς λύκοι βαρεῖς καὶ ἄγριοι, οἵτινες δὲν θέλουσι λυπηθῆ τὸ ποῖμνιον. Μάλιστα καὶ ἀπὸ σᾶς τοὺς ἰδίους θέλουσιν ἀνασηθῆ ἄνδρες τινὲς, διδάσκοντες διεσραμμένας διδασκαλίας, διὰ νὰ ἀπατήσωσι τοὺς μαθητάς, καὶ νὰ τοὺς σύρῳσιν εἰς τὰ δόγματά των. Διὰ τοῦτο εἴσθε ἄγρυπνοι, ἐνθυμούμενοι, ὅτι τρία σχεδὸν ἔτη δὲν ἔπαυσα νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπὸ τοῦ νὰ νουθετῶ καθ' ἓνα ἕκαστον ἀπὸ σᾶς μὲ δάκρυα.“

„Καὶ τώρα, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί! σᾶς ἀφιερώνω εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν λόγον τῆς χάριτος αὐτοῦ· διότι αὐτὸς ὁ μόνος εἶναι ἱκανὸς νὰ τελειώσῃ τὴν ὁποίαν ἤρξισαμεν οἰκοδομὴν, καὶ νὰ σᾶς ἐνισχύσῃ διὰ νὰ γένητε μέτοχοι τῆς κληρονομίας ἐκείνης, ἣτις ἀπόκειται εἰς ὅλους τοὺς ἀγίους. Ἀπὸ κανένα σας δὲν ἐζήτησα ποτὲ οὔτε ἀργύριον οὔτε χρυσίον οὔτε ἐνδύματα. Σεῖς οἱ ἴδιοι ἤξεύρετε, ὅτι αἱ χεῖρες μου αὐταὶ ὑπηρέτησαν καὶ τὰς ἰδικάς μου χρεῖας καὶ τὰς τῶν συνοδοιπόρων μου. Μὲ τοῦτο ἠθέλησα νὰ σᾶς δώσω παράδειγμα καὶ εἰς τοῦτο, καθὼς καὶ εἰς ὅλα, ὅτι πρέπει καθεὶς τοιουτοτρόπως νὰ κοπιᾷ, καὶ νὰ βοηθῆ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, ἐνθυμούμενος τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον εἶπεν αὐτὸς ὁ ἴδιος: Μακάριον ἐστὶν διδόναι μᾶλλον, ἢ λαμβάνειν.“

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Παῦλος, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατά του, καὶ ἐπροσευχῆθη μετὰ πάντων τῶν ἐκεῖ συνηθροισμένων. Ὅλοι ἄρχισαν τὰ δάκρυα, καὶ ἔπεσον εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, καταφιλοῦντες αὐτὸν, θλιβόμενοι ὅλοι καθ' ὑπερβολὴν, μάλιστα διὰ τὸν λόγον, τὸν ὁποῖον εἶπεν, ὅτι δὲν θέλουσι

πλέον ἰδεῖ τὸ πρόσωπόν του! Καὶ μετὰ ταῦτα τὸν ἐσυνώδευσαν ἕως εἰς τὸ πλοῖον.

ὦ ἀγαπητά μου τέκνα! Παρακαλεῖτε νὰ ἐξακοσέλλη ὁ Θεὸς εἰς ὅλας τὰς χριστιανικὰς κοινότητας τοιοῦτους εὐλικρινεῖς, φιλανθρώπους καὶ ἀφιλοκερδεῖς διδασκάλους, καθὼς ἦτον ὁ Παῦλος, καὶ νὰ εὐρίσκη πᾶς τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως διδάσκαλος ὅλην του τὴν κοινότητα, εἰς τὴν ὁποίαν κοπιᾷ διδάσκων, οὕτω πιστῶν, ἔμφροντιν, εὐγνώμονα καὶ ὑπήκουον, καθὼς ἦτον καὶ ἐδῶ οἱ Πρεσβύτεροι τῆς Ἐφέσω ἐκκλησίας πρὸς τὸν Παῦλον.

62. Ἀποσασία κατὰ τοῦ Παύλου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἀπὸ τὴν Μίλητον ἀπέπλευσεν ὁ Παῦλος μετὰ τοῦ Λουκᾶ καὶ τῶν λοιπῶν συνοδοιπόρων του εἰς τὴν Τύρον, διότι ἐκεῖ ἔμελλε τὸ πλοῖον νὰ ἀποθέσῃ τὸν φόρτον. Καὶ εἰς ταύτην τὴν παντάχῳ φημιτμένην ἐμπορικὴν πόλιν εὐρήκεν ὁ Παῦλος μετὰ μεγάλης του χαρᾶς πολλοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ· ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ παρ' αὐτοῖς μίαν ἐβδομάδα. Οὗτοι ἔδειξαν πρὸς αὐτὸν ὅσῃν δύναται νὰ φαντασθῇ κανεὶς ἀγάπην, καὶ προβλέποντες ἐν πνεύματι, τί τὸν προσμένει εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὸν κατέπειθον νὰ μὴ ἀναβῆ ἔκτιστε, πλὴν ὁ Παῦλος δὲν μετέβαλλε τὸν σκοπὸν του. Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθεν ἡ ἐβδομάς, καὶ ὁ Παῦλος ἤθελε νὰ ἀναχωρήσῃ, τότε τὸν συνώδευσαν ὅλοι μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα των ἕως ἔξω τῆς πόλεως πλησίον εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς δὲ τὸ παραθαλάσσιον κλίνας ὁ Παῦλος τὰ γόνατα καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ, ἐπροσευ-

χήθησαν. Ἐπειτα αὐτὸς μὲν ἀσπασάμενος καὶ εὐλογήσας ὅλους, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέσρεψαν εἰς τὰ ἴδια μὲ τεθλιμμένην καρδίαν, ἀλλ' ὅμως καὶ μὲ μεγάλην παρηγορίαν.

Ἀπὸ τὴν Τύρον ἐπλευσεν ὁ Παῦλος εἰς τὴν Πτολεμαῖδα. Ἡ περὶ τοῦ Ἰησοῦ διδασκαλία ἦτον πλέον τόσον ἐξηπλωμένη, ὥστε πανταχοῦ, ὅπου ἤρχετο ὁ Παῦλος, ἀπαντοῦσε πρὸς μεγάλην του παρηγορίαν, μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ. Ὅθεν ἐπεσκεψθη καὶ τούτους, καὶ ἔμεινε παρ' αὐτοῖς μίαν ἡμέραν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τὸ πρωὶ ἀνεχώρησε διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τὴν Πτολεμαῖδα εἰς τὴν Καισάρειαν, ὅπου ὑπῆγεν εὐθύς πρὸς τὸν Φίλιππον, ὅστις ἐβάπτισε ποτὲ τὸν ἐξ Αἰθιοπίας αὐλικὸν, καὶ ἐδίδασκεν ἀκόμῃ ἐκεῖ τὸ εὐαγγέλιον. Οὗτος εἶχεν εἰς ταύτην τὴν πόλιν μὲ τὰς τέσσαρας θυγατέρας του, τὰς τέσσαρας ἀγίας καὶ θεοφοβουμένας παρθένοὺς, ἴδιον οἶκον, ὅθεν καὶ ὑπεδέχθη εἰς αὐτὸν μετὰ μεγάλης του χαρᾶς τὸν Παῦλον καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ.

Ὁ Παῦλος ἔμενεν ἐκεῖ ἡμέρας ἰκανάς. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἦσαν περὶ αὐτὸν συνηθροισμένοι ὅλοι, ὅσοι κατὰ τὴν Καισάρειαν ἐπίσειον εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ ἐκεῖ ἔρχεται διὰ μιᾶς εἰς τὸ οἶκημα κάποιος προφήτης ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν, ὀνομαζόμενος Ἄγαθος. Οὗτος εὐθύς ἀφ' οὗ εἶδε τὸν Παῦλον, κυριευθεὶς ἀπὸ προφητικὸν πνεῦμα, ἔλαβε τὴν ζώονην τοῦ Παύλου, καὶ θέσας μὲ ταύτην τὰς ἰδίας αὐτοῦ χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπεν: „Οὕτω λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον: Τὸν ἄνδρα, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ ζώνη αὕτη, θέλουν θέσει οὕτως οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ θέλουν τὸν παραδώσει εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐθνῶν.“ Ὅλοι οἱ ἀκούσαντες ταῦτα, ἐτρόμαξαν, καὶ καρεκάλουν τὸν Παῦλον μὲ δάκρυα νὰ μὴ ἀναβῆ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Παῦλος ὅμως

εἶπε: „Τί κλαίετε, καὶ μὲ τὰ δάκρυά σας συντρίβετε τὴν καρδίαν μου; Ἐτοιμος εἶμαι ὄχι μόνον νὰ δεθῶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποθάνω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.“ Καὶ οὕτω μὴ δυνάμενοι νὰ τὸν καταπέισωσιν, ὑπεχώρησαν καὶ εἶπον: „Ὁς γένη τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου!“

Ὁ δὲ Παῦλος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ συνοδοιπόροι ἐτοιμασθέντες ἀνεχώρησαν. Πολλοὶ μαθηταὶ ἀπὸ τὴν Καισάρειαν τὸν συγώδευσαν ἕως εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἰδιαίτερος ὅμως ἔδωκαν εἰς αὐτὸν μαζί του τὸν Μινάσωνα, ἄνδρα ἀπὸ τοὺς πρώτους καὶ πλεονέπιστους μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις εἶχεν ἐκεῖ ἐδικὸν του ὀσπήτιον, διὰ νὰ εὕρῃ εὐθὺς ὁ Παῦλος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κατάλυμα. Τότον φιλανθρώπως ἐφρόντισαν περὶ παντός.

Ἄφ' οὗ ὁ Παῦλος ἔφθασεν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὑπερέχάρησαν ὅλοι οἱ μαθηταί, καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὑπήγγεν ὁ Παῦλος ὁμοῦ μὲ ὅλους τοὺς συνοδοιπόρους του εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰακώβου, ὅστις μόνος ἀπ' ὅλους τοὺς Ἀποσόλους εὕρισκετο ἀκόμη εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὅλοι οἱ Πρεσβύτεροι τῆς ἐκκλησίας συνηθροίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀφ' οὗ ἐχαιρέτησαν καὶ ἠσπάσθησαν ἀλλήλους φιλικώτατα καὶ ἀδελφικώτατα, ἐδιηγήθη ἔπειτα ὁ Παῦλος πρὸς αὐτοὺς ἕν πρὸς ἓν, ὅσα ὁ Θεὸς ἔκαμει δι' αὐτοῦ εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ὅλοι οἱ ἀκούοντες ταῦτα, ἐδόξαζαν ὁμοφώνως τὸν Κύριον.

Ὁ Παῦλος παρέδωκε μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐλεημοσύνας, τὰς ὁποίας οἱ μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν πλούσιοι μαθηταὶ ἐσύναξαν διὰ τοὺς πτωχοὺς πιστοὺς τοὺς μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ὑπήγαγεν ἔπειτα καθ' ἡμέραν παρρησίᾳ εἰς τὸν Ναόν. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι ὡσαύτως ἀπὸ τὰς πόλεις ἐκείνας τῆς Ἀσίας εἰς τὰς ὁποίας ἐκήρυξεν ὁ Παῦλος τὸ εὐαγγέλιον εἰς τοὺς ἐθνικοὺς, ἦλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ διὰ τὴν ἑορτὴν, οἱ ὁποῖοι, ἀφ' οὗ εἶδοι τὸν Παῦλον, τὸν ἐπίασαν παρευθὺς εἰς τὸν Ναόν, καὶ ἐφώναζον τὰ ἐξῆς ὅσον ἠδύναντο μεγαλοφώνως: „Ἄνδρες Ἱερο-

πολυμίται, βοηθεῖτε! Οὗτος εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις διδάσκει ἅ-
 λους τοὺς ἀνθρώπους πανταχοῦ διεσραμμένας καὶ ἐπιβλαβεῖς δι-
 δασκαλίας ἐναντίον τοῦ ἔθνους μας, ἐναντίον τοῦ νόμου, καὶ ἐ-
 ναντίον τοῦ τόπου τούτου τοῦ ἁγίου.“ Ὁ λαὸς, ὅστις ἦτον εἰς τὸν
 Ναὸν, παρωξίνθη κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ ὅλη ἡ πόλις ἐταράχθη,
 διὰ τὸ ὅποιον ἐγινε συνδρομὴ λαοῦ πανταχόθεν ὥρμησαν ἀπαξά-
 παντες κατὰ τοῦ Παύλου, τον ἔσυρον ἔξω τοῦ Ναοῦ, καὶ ἐκλείσαν
 παρευθὺς τὰς θύρας, ἔπειτα τὸν ὕβριζον, καὶ τὸν ἔδερνον, καὶ ἤ-
 θελον ἀπὸ τὴν λύσσαν των νὰ τὸν θανατώσωσιν ἐκεῖ ἔμπρο-
 σθεν εἰς τὰς θύρας τοῦ Ναοῦ.

Ἄλλ' ἔλαβεν ἐν τσοούτῳ εἶδῃσιν ὁ χιλιάρχος τοῦ
 Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ὅστις ἐφύλαττε τὴν ἀκρόπολιν, ὅ-
 τι ὅλη ἡ Ἱερουσαλήμ εἶναι εἰς ἀποσασίαν, καὶ ἐκίνησε
 πάραυτα μὲ ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς καὶ στρατιώτας διὰ νὰ
 ὑπάγῃ ἐκεῖ. Ὁ δὲ λαὸς ἰδὼν τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρα-
 τιώτας ἐρχομένους, ἔπαυσαν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ νὰ κτυπῶσι τὸν
 Παῦλον.

Τοιουτοτρόπως οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται καὶ τὴν ἀπανά-
 ρασιν κατέπαυσαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἀποστόλου Παύλου διέ-
 σωσαν. Τὸ στρατιωτικὸν λοιπὸν δὲν μᾶς ὑπερασπίζετα
 μόνον ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικούς ἐχθρούς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐσωτερι-
 κὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν τοῦ τόπου διατηρεῖ, καὶ διαφυλάτ-
 τει τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὴν ζωὴν τοῦ εἰρηνικοῦ πολίτου. Ὅθεν
 διὰ τοῦτο εἶναι καὶ διπλῶς ἀξιότιμον.

Ὁ δὲ χιλιάρχος πλησιάσας ἐπίασε τὸν Παῦλον, ἐπρό-
 ραξε νὰ δεθῇ μὲ δύο ἀλύτους, ἔπειτα τὸν ἠρώτα ποῖος εἶναι
 καὶ τί ἔκαμε; Τότε ἄρχισαν νὰ φωνάζουν ὅλοι οἱ Ἰουδαῖοι
 ἄλλος ἄλλο τι, ὥστε ὁ χιλιάρχος δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ κα-
 ταλάβῃ τίποτε περὶ τῶν ἐρωτωμένων ἀπὸ τὸν θόρυβον καὶ
 τὴν ταραχὴν. Ὅθεν ἐπρόραξε τελευταῖον νὰ φέρωσι τὸν Παῦ-
 λον ἐν τσοούτῳ ἐπάνω εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

Τὸ τεῖχος τοῦτο ἦτον κυρίως φρούριον ὄχυρόν ἐπίτινος λόφου πλησίον τοῦ Ναοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἤρχετο κανεὶς διάτινος πλατείας λιθίνου κλίμακος συνισαμένης ἀπὸ πολλὰς βαθμίδας. Ἐπάνω τῆς κλίμακος ταύτης πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς ἀκροπόλεως ἦτον ἐν ὀμαλὸν ἐπίπεδον. Ἀφ' οὗ ἔφθασαν οἱ στρατιῶται εἰς ταύτην τὴν κλίμακα μετὰ τοῦ Παύλου, ἠναγκάσθησαν γὰρ τὸν ἀναβιβάσωσιν ἔπάνω διὰ τὴν τρομερὰν σενοχωρίαν καὶ τὸν συνωθισμὸν τοῦ ὄχλου· ἐπειδὴ ὅλον τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐπέπιπτεν ἐκεῖ συνθλιβόμενον καὶ φωνάζον ἀκαταπαύτως: „Θανάτωσον αὐτόν.“

Ἀφ' οὗ ὁ Παῦλος ἀνέβη ἔπάνω, καὶ ἔφθασε πλεόν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἀκροπόλεως, ὅπου ἔμελλε νὰ εἰσαχθῆ εἰς αὐτὴν, εἶπεν ἑλληνισί πρὸς τὸν χιλιάρχον: „Μοί εἶναι συγχωρημένον νὰ σὲ ὀμιλήσω ἓνα λόγον;“ Ὁ δὲ χιλιάρχος εἶπε: „Πῶς; ἡξέυρεις καὶ ἑλληνικά; Δὲν εἶσαι σὺ ὁ Αἰγύπτιος ἐκεῖνος, ὅστις ἐνήργησε πρότινων ἡμερῶν μίαν ἐπανάστασιν, καὶ ἐσύναξε περὶ αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον τετρακισχιλίους φονεῖς;“ „Ὁχι!“ (ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος) „Ἐγὼ εἶμαι Ἰσραηλίτης ἀπὸ τὴν Ταρσὸν, πόλιν ἐπίσημον τῆς Κιλικίας. Ἄλλὰ σὲ παρακαλῶ, συγχώρησόν μοι νὰ ὀμιλήσω ὀλίγα τιὰ πρὸς τὸν λαόν.“ Καὶ ὁ χιλιάρχος τοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν, δυνάμει τῆς ὁποίας σταθεῖς ὁ Παῦλος ἔπάνω τῆς κλίμακος, ὅθεν ἐδύνατο νὰ ἐπιβλέπῃ ὅλον τὸ πλῆθος, ἔνευσεν εἰς αὐτοὺς μὲ τὴν χεῖρα του νὰ σιωπήσωσι, καὶ οὕτως ἔγεινε μεγάλη σιωπή.

Μετὰ ταῦτα ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ Παῦλος εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, εἰπὼν: „Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ Πατέρες! Ἀκούσατε τῶρα, τί ἔχω νὰ σᾶς προβάλλω εἰς ἀπολογία μου.“ Ἀφ' οὗ ἤκουσαν οὗτοι, ὅτι τοὺς ὀμιλεῖ εἰς τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν, ἠσύχασαν ἔτι περισσότερον.

Ὁ Παῦλος, ὅστις ἠγάπα τὸ ἔθνος του, ἂν καὶ ἦτο τετυφλωμένον, καὶ ὅστις ἐπεθύμει νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν πίστιν

τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐπομένως νὰ τὸ καταστήσῃ μακάριον, ἐπεκαλέσθη πρὸ πάντων τὴν μαρτυρίαν τῶν ἰδίων αὐτῶν Ἀρχιερέων, βεβαιώσας ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος κατεδίωξε ποτὲ μὲ μεγάλην ὠμότητα τὴν Ἰησοῦν καὶ τοὺς μαθητάς του· ἔπειτα τοὺς ἐδιηγήθη τὴν ἐξαίσιον ἱστορίαν τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὸν χριστιανισμόν, καθὼς πρὸ ὀλίγου τὴν ἠκούσαμεν, προσθέσας ἀκόμη, (διὰ νὰ δικαιωθῇ περὶ τούτου), ὅτι διδάσκη τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ὅτι ἠθέλησε νὰ κηρύξῃ κατὰ πρῶτον τὸ εὐαγγέλιον εἰς τοὺς ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἰσραηλίτας, ἀλλ' ὁ Κύριος διὰ τινος ὀπτασίας τὸν ἔδωκε προσαγῆν, λέγων: „Σπεῦσον ἔξελθεταχέως ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, διότι ἐγὼ θέλω σὲ ἀποσελεῖν μακρὰν εἰς τὰ ἔθνη.“ Ὅλοι τὸν ἠκούουν μεθ' ἡσυχίας ἕως εἰς τούτους τοὺς λόγους, ἀλλ' ἔξαφνα ἀναπολήθη εὐθύς τὸ παλαιὸν αὐτῶν μῖσος κατὰ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐφώνησαν διὰ μιᾶς ὅλοι μίαν μὲ τρομερὰν φωνήν; „Σύκωσε τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν γῆν, διότι δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ζῇ!“ Μάλιστα ἀπὸ τὴν λύσαντων ἔσχισαν τὰ φορέματά των, καὶ ἐμαίνοντο, καὶ ἐκτύπουν τοὺς πόδας των εἰς τὴν γῆν, ὡς ὁ κοινορτὸς ἀνέβαινεν ὡς νέφος εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ δὲ χιλιάρχος, ὅστις δὲν ἤξευρεν ἀκόμη πόθεν ἦτον, ἐπρόσβαξε νὰ φέρωσι τὸν Παῦλον εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ νὰ τὸν μασιγώσωσι διὰ νὰ ἐβγάλῃ μὲ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς βασάνου εἰς τὸ φανερόν τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἠγέρθη ἐναντίον του τοιουτοτρόπως ὅλον τὸ πλῆθος. Ὅθεν ἐν ᾧ ὁ Παῦλος ἦτον ἤδη σφικτὰ δεμένος μὲ λωρία εἰς τὸν ζύλον διὰ νὰ μασιγωθῇ, εἶπε πρὸς τὸν περιεσῶτα ἑκατόνταρχον: „Εἶναι συγχωρημένον εἰς ἐσᾶς νὰ θέρετε ἀνεξετάσως Ῥωμαῖον πολίτην, πρὸ τοῦ νὰ ἐξετασθῇ, καὶ ἔπειτα ἂν ἦναι ἔνοχος νὰ καταδικασθῇ;“ Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος ἀκούσας τοῦτο, ὑπῆγε παρευθὺς πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ τὸν λέγει: „Στοχάσου καλὰ, τί μέλλεις νὰ κάμῃς! ὁ ἀνὴρ εἶναι Ῥωμαῖος.“ Τότε ὁ χιλιάρχος ἀπῆλθε παρευθὺς ὁ ἴδιος πρὸς

τὸν Παῦλον, καὶ τὸν λέγει: „Εἰπέ μοι εἶσαι Ῥωμαῖος πολίτης;“ Ὁ δὲ Παῦλος ἀπεκρίθη: „Ναὶ!“ Καὶ ὁ χιλιάρχος εἶπεν: „Ἐγὼ ἠγόρασα τὸ δίκαιον τοῦτο τοῦ Ῥωμαίου πολίτου μὲ μεγάλην ποσότητα χρυσίου.“ Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν: „Ἐγὼ ὅμως ἐγεννήθην Ῥωμαῖος πολίτης.“ Ἐκεῖνοι, οἵτινες ἦσαν προσεταγμένοι νὰ τὸν δεῖρωσιν, ἀπεμακρύνθησαν τὴν ἰδίαν σιγμὴν ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ ἀνεχώρησαν. Εἰς δὲ τὸν χιλιάρχον ἐπροξένησε φόβον ἢ εἰδήσις αὐτῆ, ὅτι ὁ Παῦλος εἶναι Ῥωμαῖος πολίτης μόνον διότι ἐπρόσβαξε νὰ τὸν δέσωσιν.

Ἄλλ' ὅστις βλάπτει τὸν παραμικρὸν ἄνθρωπον, οὗτος δικαίως πρέπει νὰ φοβῆται περισσότερον, διότι γίνεται ἔνοχος πολλὰ μεγαλητέρας ἀπολογίας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, παρ' ὅσον ἔπρεπε νὰ φοβῆται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκεῖνος, ὅστις ἔβλαπτε Ῥωμαῖον τινά. Διότι καθὼς τότε ἐθεωρεῖτο μέγα τι πᾶς Ῥωμαῖος πολίτης, τοιοῦτοτρόπως εἶναι καὶ τώρα πᾶς ἄνθρωπος πολὺ μεγαλητέρος, ὡς πολίτης τῆς μεγάλης πολιτείας τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς μέλλον πολίτης τοῦ οὐρανοῦ.

63. Ὁ Παῦλος ἐνώπιον τοῦ στυεδρίου.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ χιλιάρχος, ὅστις ὠνομάζετο Κλαύδιος Λυσίας, ἐπροσχάλεσε τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, καὶ ἐπρόσβαξε νὰ φέρωσιν ἐκεῖ τὸν Παῦλον ἀπὸ τῆν φυλακῆν, τὸν ὁποῖον παρέσθησεν εἰς τὴν συνέλευσίν των, διὰ νὰ ἐρευνηθῇ ἀκριβῶς, τί ἔγκλημα κυρίως εἶχον κατ' αὐτοῦ οἱ Ἰουδαῖοι.

Ὁ δὲ Παῦλος παρασαθεῖς εἰς τὸ συνέδριόν των καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν μὲ θάρρος καὶ ἀφοβίαν, ὡς γινώσκων τὴν ἀβωότητά του, ἤρχισε τὴν ἀπολογία του πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς του μὲ τοὺς ἑφεξῆς λόγους: „Ἄνδρες ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! Ἐγὼ ἐπολιτεύθην κατὰ πάντα εὐσυνειδήτως ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας!“ Καὶ εὐθύς ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπρόσαξε τοὺς ἐκεῖ περιεσῶτας νὰ τὸν κτυπήσωσιν εἰς τὸ σῶμα. Τότε ὁ Παῦλος εἶπε πρὸς αὐτόν: „Ὁ Θεὸς θέλει κτυπήσει καὶ σέ, ὡ τοῖχε κοινορτισμένε! Σὺ κάθησαι ἐδῶ, διὰ νὰ μὲ κρίνης κατὰ τὸν νόμον, καὶ πῶς, παρανομῶν, προσάξεις νὰ μὲ κτυπήσουν;“ Οἱ δὲ περιεσῶτες εἶπον: „Τί! τὸν Ἀρχιερεῖα τοῦ Θεοῦ κακολογεῖς;“ Καὶ ὁ Παῦλος ἀπεκρίθη: „Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! δὲν ἤξευρα ὅτι εἶναι Ἀρχιερεὺς, ἀλλέως δὲν ἤθελα τὸ κάμει· ἐπειδὴ εἶναι γεγραμμένον: Τὸν Ἄρχοντα τοῦ ἔθνους σου δὲν πρέπει νὰ κακολογῆς.“

Τοὺς λόγους τούτους ἔπρεπε μάλισα νὰ σοχασθοῦν καὶ νὰ καταλάβουν ὅσοι δὲν τὸ ἔχουσι τίποτε, νὰ κακολογήσουν τοὺς πνευματικοὺς ἢ κοσμικοὺς Προεσῶτατων.

Ὁ Παῦλος ἐκατάλαβεν, ὅτι ἀπὸ τοῦτο τὸ κριτήριον δὲν εἶναι νὰ προσμένῃ κανεὶς δικαιοσύνην. Πλὴν μὲ ὅλον ὅτι ἔπασχεν ἐκουσίως τὴν ἀδικίαν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν ἤθελεν ὅμως καὶ νὰ παραβλέψῃ κανέν τιμιον μέσον πρὸς λύτρωσίν του. Τῷ ἐφάνη δὲ εἰς τοῦτο μία πολλὰ ἀρμοδία περίσασις τὸ ἐξῆς: Τὸ ἥμισυ μέρος τοῦ συνεδρίου συνίστατο ἀπὸ Σαδδουκαίους, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ ἀπὸ Φαρισαίους. Οἱ Σαδδουκαῖοι οὔτε ἀνάσασιν νεκρῶν ἐδοξάζον, οὔτε Ἄγγελον οὔτε Πνεῦμα. Οἱ δὲ φαρισαῖοι ἐδόξάζον καὶ τὰ δύο, κατὰ τὰ ἑποῖα εἶχον καὶ δίκαιον. Ὁ Παῦλος λοιπὸν, ὅστις ἐκ νεότητός του ἀνετράφη εἰς τὸν πατρῶον νόμον παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Γαμαλιήλ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Φαρισαίων, ἐφώνησεν ἔμπροσθεν εἰς τὸ συνέδριον: „Ἄνδρες ἀδελφοί! Ἐγὼ εἶμαι

Φαρισαῖος καὶ υἱὸς Φαρισαίου! Καὶ τῶρα κρίνομαι ἐδῶ διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως.“ Τότε σηκωθέντες διὰ μιᾶς ὅλοι οἱ Φαρισαῖοι, ἐφιλονείκουν περὶ τοῦ Παύλου, καὶ ἔλεγον: „Κανένα κακὸν δὲν εὐρίσκομεν εἰς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον. Ἐὰν δέ τις Ἄγγελος ἢ Πνεῦμα ἅγιον ὠμίλησε μετ' αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν τὸν Θεὸν ἀπὸ τοῦτο καὶ ἐπομένως νὰ θεομαχῶμεν.“ Οἱ δὲ Σαδδουκαῖοι σηκωθέντες καὶ αὐτοί, ἀντέλεγον εἰς τοὺς Φαρισαίους, ὥστε ἔγεινε μεγάλη φιλονεικία καὶ κραυγὴ τρομερά. Καὶ τοσοῦτον ἐκορυφώθη ἡ παραχῆ καὶ ὁ θόρυβος, ὥστε ὁ χιλιάρχος φοβηθεὶς τῷ ὄντι μὴ διασπάσῃ τὸν Παῦλον, ἐπρόσβαξε τοὺς στρατιῶτας νὰ τὸν ἀρπάσῃ μετὰ βίας ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ συνεδρίου, καὶ νὰ τὸν ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

Ὁ Παῦλος λοιπὸν ἐβάλλη πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ καθὼς βλέπομεν, ἦτον εἰς μίαν πολλὰ λυπηρὰν κατάστασιν. Ἐξαιρέτως ἔπρεπε νὰ τὸν λυπῇ κατὰκαρδα, ὅτι τὸ ἔθνος του, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἠγάπα τόσον, καὶ ἐζήτηι μετόσπην εἰλικρινεῖαν τὴν σωτηρίαν του, δὲν ἔδιδεν εἰς αὐτὸν καμμίαν ἀκρόασιν, ἀλλ' ἦτον τόσον παρωργισμένον ἐναντίον του. Πλὴν τὸν ἐπαρηγόρησε τὴν νύκτα ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τινος παρηγορητικῆς ὀπτασίας, ἡ ὁποία ἦτον, ὅτι παρεσάθη αὐτὸς πλησίον του εἰς τὴν σκοτεινὴν φυλακὴν με' ὅλην του τὴν φιλανθρωπίαν καὶ πραότητα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν εὐμενῶς: „Θάρσει, Παῦλε! καθὼς ἐμαρτύρησας περὶ ἐμοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, οὕτω θέλεις μαρτυρήσει καὶ εἰς τὴν Ῥώμην.“

Ἐντεῦθεν μαθαίνομεν, ὅτι εἰς τὰς θλίψεις καὶ τοὺς καταδιωγμοὺς, πρέπει μὲν νὰ ζητῶμεν πᾶσαν ἀθάνατον ἀποφυγὴν, τὴν ὁποίαν ἢ φρόνησις μᾶς ὑπαγορεύει, πρέπει ὅμως πάντοτε νὰ ἔχωμεν πρῶτον τὴν πεποίθησίν μας εἰς τὸν Θεόν. Ὅπου δὲ πλέον δὲν εἶναι ἰκανὴ ἢ ἀνθρωπίνη φρόνησις

καὶ λείπει ἢ παρὰ τῶν ἀνθρώπων παρηγορία, τότε ἔρχεται ἢ ἄνωθεν παραμυθία καὶ βοήθεια.

Βλέπομεν ἐν ταύτῳ καὶ μὲν τῖνα τρόπον ἐξακολουθεῖ πάντοτε ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ μέγα ἔργον, τοῦ νὰ καταστήσῃ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς εὐτυχῆ διὰ τῆς εἰς αὐτὸν πίσεως. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἤρχισε ταπεινῶς καὶ ἀφανῶς εἰς τὴν μικρὰν καὶ ἄδοξον Ναζαρέτ, ἔπρεπε τώρα νὰ κηρυχθῆ παρρησία καὶ μετὰ δόξης εἰς τὰς δύο μητροπόλεις τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, δηλ. εἰς τὴν καθέδραν τοῦ ἰουδαϊσμοῦ, καὶ εἰς τὸ μέσον τῶν ἐθνῶν.

64. Ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Παύλου.

Ἡ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν Παῦλον ὑπόσχεσις ἐφυλάχθη πισῶς, καὶ ἐπληρώθη μὲν τρόπον ἀπλούστατον καὶ φυσικώτατον.

Εὐθὺς ἀμέσως τὸ πρῶτὴν ἀκόλουθον ἡμέραν συνελθόντες ἱκανοὶ Ἰουδαῖοι, ἠνώθησαν πρὸς ἀλλήλους μεθ' ὅρκου, ὅτι μήτε νὰ φάγωσι μήτε νὰ πῖωσι, ἕως οὔ δὲν φονεύσωσι τὸν Παῦλον, καὶ οὗτοι οἱ συνομόται ἦσαν ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα. Τινὲς λοιπὸν ἐξ αὐτῶν ὑπῆγαν μετὰ ταῦτα πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ εἶπον: „Ἡμεῖς ἐκάμαμεν ὅρκον φρικτὸν, οὔτε νὰ φάγωμεν τίποτε οὔτε νὰ πῖωμεν, ἕως οὔ δὲν φονεύσωμεν τὸν Παῦλον. Διορίσατε λοιπὸν αὔριον νὰ συγκροτηθῆ συνέδριον, καὶ παρακαλέσατε τὸν χιλιάρχον, νὰ σᾶς παρρησιάσῃ ἀκόμη μίαν φοράν τὸν Παῦλον, προσποιούμενοι ὅτι θέλετε νὰ ἐρευνησέτε ἀκριβέστερον τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ. Ἡμεῖς δὲ θέλομεν ζέκεσθαι τότε ἔτοιμοι, νὰ τὸν φονεύσωμεν πρὶν ἀκόμη παρρησιασθῆ ἔμπροσθέν σας.“ Τοῦτο τὸ ἄτιμον σόφισμα

ἤρесе πολὺ μάλισα εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ κάμωσιν οὕτως.

Ἄλλ' ἡ ἀδελφὴ τοῦ Παύλου εἶχεν ἓνα υἱόν, ὅστις ἤκουσε τὴν φονικὴν ταύτην ἀπόφασιν. Ὅθεν ἀναβὰς εὐθὺς εἰς τὴν ἀκρόπολιν, εἰδοποίησε τοῦτου εἰς τὸν Παῦλον. Ὁ δὲ Παῦλος κράξας τινὰ ἀξιωματικόν, εἶπε πρὸς αὐτόν: „Σὲ παρακαλῶ, ὁδήγησε τὸν νέον τοῦτον εἰς τὸν χιλιάρχον, διότι ἔχει νὰ τὸν ὁμιλήσῃ.“ Ὁ δὲ ἀξιωματικὸς παραλαβὼν εὐθὺς τὸν νεανίσκον, ἔφερεν αὐτόν εἰς τὸν χιλιάρχον, καὶ εἶπε: „Παῦλος ὁ δέσμιος μὲ παρεκάλεσε, νὰ ὁδηγήσω τοῦτον τὸν νεανίσκον πρὸς σέ, ἐπειδὴ ἔχει νὰ σὲ ὁμιλήσῃ κάτιτι.“

Καὶ ὁ χιλιάρχος πιάσας τὸν νεανίσκον φιλικῶς ἀπὸ τῆν χεῖρα, ὑπῆγεν εἰς ἄλλο οἶκημα, καὶ τὸν ἠρώτησε: „Τί ἔχεις νὰ μοῦ εἰπῆς;“ Καὶ ὁ νεανίσκος εἶπεν: „Οἱ Ἰουδαῖοι ἐσυμφώνησαν πρὸς ἀλλήλους, νὰ σὲ παρακαλέσωσι, διὰ νὰ παρῶρησιάσῃς αὐριοῦν ἀκόμη τὸν Παῦλον εἰς τὸ συνέδριον, ὡς θέλοντες τάχα νὰ ἐξετάσωσιν ἀκριβέστερον τὴν ὑπόθεσίν του· ἀλλὰ μὴ τοὺς τὸν ἐμπιστευθῆς! διότι τὸν παραμονεύουσιν ὑπὲρ τοὺς τεσσαράκοντα ἄνδρες διὰ νὰ τὸν φονεύσωσι, καὶ ὀρκώθησαν μάλισα μῆτε νὰ φάγωσι μῆτε νὰ πῖωσιν, ἕως οὔ δὲν τὸν φονεύσωσι. Καί τῳ ἔτι εἶναι ὅλοι ἔτοιμοι, καὶ προσμένουσι μόνον τὴν ἰδικὴν σου ἀπόφασιν.“ Ταῦτα ἀκούσας ὁ χιλιάρχος ἀφησε τὸν νεανίσκον, καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν αὐστηρῶς, νὰ μὴν εἶπῃ εἰς κανένα τίποτε περὶ τοῦ, ὅτι ἀνεκάλυψε τοῦτο εἰς αὐτόν, ὅστις καὶ δὲν τὸ εἶπε τῳ ὄντι εἰς κανένα.

Μετὰ ταῦτα προσκαλέσας ὁ χιλιάρχος δύο ἑκατοντάρχους, τοὺς ἐπρόσαξε ταῦτα: „Ἐτοιμάσατε διακοσίους στρατιῶτας πεζοὺς, ἑβδομήκοντα ἵππεῖς, καὶ ἀκόμη διακοσίους λογχοφόρους διὰ ἑκστρατείαν· ἐπειδὴ σήμερον περὶ τὴν τρίτην ὥραν τῆς νυκτὸς πρέπει νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Καισάρειαν. Φροντίσατε πρὸς τούτοις νὰ ἦναι πρόχειρα καὶ ζῶα φορτικά, διὰ νὰ ἐπιβι-

θάσωσι τὸν Παῦλον εἰς αὐτὰ, καὶ νὰ τὸν φέρωσιν ἀσφαλῶς εἰς τὸν ἡγεμόνα Φήλικα.

Ὁ χιλιάρχος ἔγραψε καὶ ἐπισολὴν πρὸς τὸν ἡγεμόνα, λέγων οὕτως: „Κλαύδιος Λυσίας τῷ Κρατίσῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν! Τοῦτον τὸν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον σοὶ σέλλω, ἐπιάσαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἤθελον νὰ τὸν φονεῖσωσιν. Ἐγὼ δὲ ἔλθὼν ἐκεῖ μὲ σράτευμα, τὸν ἐλύτρωσα ἀπὸ τὰς χεῖρας των, μαθὼν ὅτι εἶναι Ῥωμαῖος. Διὰ νὰ πληροφορηθῶ δὲ τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἐκατηγόρουν, παρέσχησα αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριόν των. Ἄλλ' εὔρον, ὅτι ἐκατηγορεῖτο ὁ ἄνθρωπος περὶ τινων μόνον ζητημάτων τοῦ νόμου των, ἀλλ' ὄχι καὶ διὰ καὶνὲν ἔγκλημα ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν. Ἐπειδὴ δὲ μοῦ ἐμηνύθη πρὸς τούτοις, ὅτι τινὲς Ἰουδαῖοι τοῦ ἐπιβουλεύουσι καὶ τὴν ζωὴν, τὸν ἀπέσειλα εἰς ἐσέ, παραγγείλας καὶ εἰς τοὺς κατηγόρους του, νὰ ἀναφέρωσιν ἐνώπιόν σου ὅσα ἔχουσι κατ' αὐτοῦ. Ὑγίαινε!“

Οἱ μὲν ἑκατόνταρχοι ἐτελείωσαν τὴν προσαγῆν του ἀκριβέστατα, οἱ δὲ στρατιῶται παραλαβόντες τὸν Παῦλον ἐσηκώθησαν τὴν διωρισμένην ὥραν, καὶ ἔφθασαν διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. Ἐκεῖ ἀφήσαντες αὐτὸν οἱ πεζοὶ, ὑπέσχεσαν εἰς τὸ στρατόπεδον, οἱ δὲ ἵππεῖς συνοδεύσαντές του ἕως εἰς τὴν Καισάρειαν, παρέδωκεν ἐκεῖ τὴν ἐπισολὴν εἰς τὸν ἡγεμόνα, καὶ ἔπειτα παρέσχησαν καὶ τὸν Παῦλον εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἀφ' οὗ ἀνέγνωσε τὴν ἐπισολὴν, ἠρώτησε πόθεν εἶναι ὁ Παῦλος· καὶ μαθὼν, ὅτι εἶναι ἀπὸ τὴν Κιλικίαν, εἶπεν εἰς αὐτόν: „Πολλὰ καλὰ! Θέλω σὲ ἀκούσει, εὐθύς ἀφ' οὗ ἔλθωσιν ἐδῶ καὶ οἱ κατήγοροί σου.“ Ἐπειτα ἐπρόσβαξε νὰ φυλάττηται ὁ Παῦλος ἐν τοσοῦτῳ εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἦτον παλάτιον μεγαλοπρεπὲς κτισμένον ἀπὸ τὸν Ἡρώδη.

Ἀγαπητοί μου ἦσοι! Ὁ εὐγενὴς νεανίσκος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐλύτρωσεν ὁ Θεὸς τοῦ Παύλου τὴν ζωὴν, θέλει

σᾶς ἀρέσει κατὰ πολλὰ καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῆς μητρός του ἀγάπην, καὶ διὰ τὴν πίσιν καὶ τὴν σιωπὴν του. Προσπαθεῖτε ὅμως καὶ νὰ τὸν μιμῆσθε. Διὰ μέσου ψυχῆς φιλανθρώπου, πισῆς καὶ εἰλικρινοῦς δύναται ὁ Θεὸς νὰ κάμῃ πολλὰ καλὰ, τὰ ὅποια γίνονται εὐεργεσία καὶ εὐλογία διὰ πολλοὺς αἰῶνας.

65. Ὁ Παῦλος ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνου Φήλικος.

Μετὰ πέντε ἡμέρας ἦλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ αὐτὸς ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας, συνωδευμένος ἀπὸ πολλοὺς τῶν Πρεσβυτέρων, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ῥήτορα Τέρτυλλον, διὰ νὰ παραστήσῃ αὐτὸς τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἡγεμόνα. Λοιπὸν ἐνεφανίσθησαν ἔμπροσθεν τοῦ Φήλικος, διὰ νὰ ἀναφέρωσι τὰς κατὰ τοῦ Παύλου κατηγορίας των· καὶ ἀμέσως ἀφ' οὗ ἐπαρρήσιάσθη καὶ ὁ Παῦλος, ὁ ἡγεμὼν ἐκάθισεν εὐθύς εἰς τὸν θρόνον του.

Τότε προσελθὼν ὁ Τέρτυλλος, ἄρχισε νὰ κατηγορῇ οὕτω, λέγων: „Πόσον εἰρηνικῶς ζῶμεν διὰ σοῦ, καὶ πόσα ἀξιόλογα κατορθώματα πρὸς καλὸν τοῦ ἔθνους μας ἔγειναν διὰ τῆς σῆς προνοίας, γνωρίζομεν, ὃ κράτιστε ἡγεμὼν! πάντοτε καὶ πανταχοῦ μετὰ πάσης εὐγνωμοσύνης.“ Ἀφ' οὗ μὲ ταύτας τὰς κολακείας ἐπροσπάθησε νὰ κερδήσῃ τὸν ἡγεμόνα, ἠκολούθησεν ἔπειτα τὴν ὁμιλίαν του: „Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ σὲ διακόπτω περισσότερον, σὲ παρακαλῶ, νὰ ἀκούσης μὲ τὴν συνηθισμένην σου ἀγαθότητα καὶ ἐπιείκειαν ὅσα θέλω σοῦ προβάλλει τώρα συντόμως. Ἡμεῖς εὖρομεν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον (δείξας τὸν Παῦλον) ὅτι εἶναι ἀληθινὸς λοιμὸς (πανοῦκλα) εἰς τὴν γῆν·

Πανταχοῦ καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην κινεῖ καὶ κἀμνει ταραχὰς κατὰ τῶν Ἰουδαίων, πρωτοστάτης ὢν τῆς δημογεργτικῆς αἵρέσεως τῶν Ναζωραίων· μάλις ἐπεχείρησε νὰ βεβηλώσῃ καὶ τὸν ναόν. Ὅθεν ἐπιάσαμεν αὐτὸν, θέλοντες νὰ τὸν κρίνωμεν κατὰ τὸν νόμον μας· ἀλλ' ὁ χιλιάρχος Λυσίας ἔλθὼν, τὸν ἀπέσπασε μετὰ πολλῆς βίας ἀπὸ τὰς χεῖρας μας, καὶ μᾶς ἐπρόσβαξε νὰ τὸν κατηγορήσωμεν, ἐὰν ἔχωμεν κατηγορίας κατ' αὐτοῦ, ἔμπροσθέν σου. Ἦδη λοιπὸν ἤμπορεῖς, ἐὰν θέλῃς μάλις νὰ ἐξετάσῃς μὲ τὴν δικαίαν σου αὐστηρότητα τὴν ὑπόθεσιν, νὰ μάθῃς ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιον τῶν κατηγορημάτων μας τὴν ἀλήθειαν.“ Ὁ Ἀρχιερεὺς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι συνωμολόγησαν τοῦτο, καὶ ἐβεβαίωσαν μεθ' ὄρκου, ὅτι οὕτως ἔχει.

Μετὰ ταῦτα ἔνευσεν ὁ ἡγεμὼν εἰς τὸν Παῦλον διὰ νὰ ἀπολογηθῇ· καὶ αὐτὸς ἀναβλέψας πρὸς τὸν ἡγεμόνα, ἀπελογήθη οὕτω συντόμως καὶ ἀπλῶς: „Ἐπειδὴ ἤξεῖρω, ὅτι εἶσαι κριτῆς τούτου τοῦ ἔθνους πολλοὺς ἔδη χρόνους, θέλω ὑπεραπολογηθῆ θαρρῶντως ἔμπροσθέν σου. Σὺ ἤμπορεῖς εὐθύς ἐδῶ εἰς τὴν Καισάρειαν νὰ βεβαιωθῆς ἀκριβῶς, ὅτι δὲν εἶναι περισσότεραι, παρὰ δώδεκα ἡμέραι, ἀφ' οὗ ἐντεῦθεν ἀνέβην εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ προσκυνήσω ἐκεῖ τὸν Θεόν. Οὗτοι δὲ δὲν μὲ εἶδον νὰ ὀμιλῶ ποτὲ εἰς τὸν ναὸν μὲ κανένα ἄνθρωπον, καὶ ὀλιγώτερον, νὰ διεγείρω εἰς ἐπανάστασιν τὸν λαόν. Ὡσαύτως οὔτε εἰς καμμίαν συναγωγὴν, οὔτε εἰς κανὲν μέρος τῆς πόλεως. Κανὲν ἀπ' ὅσα μ' ἐκατηγόρησαν, δὲν δύνανται νὰ ἀποδείξωσιν ἀληθές. Ὁμολογῶ δὲ ἐνώπιόν σου μετὰ χαρᾶς καὶ μετὰ πάσης ἐλευθερίας, ὅτι λατρεύω τὸν Θεὸν τῶν πατέρων μου κατὰ τὴν διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν οὗτοι αἴρουν ὀνομάζουσι· ὅτι πιεσεύω ὅλα, ὅσα εἰς τὸν νόμον καὶ τοὺς Προφήτας εἶναι γεγραμμένα, ὅτι ἔχω τὴν ἐλπίδα μου εἰς τὸν Θεόν, τῆς ὁποίας τὴν

ἐκπλήρωσιν καὶ οὗτοι προσμένουσιν, ἐλπίζω δηλ. ὅτι θέλει γίνεαι ἀνάσασις νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων, καὶ διὰ τοῦτο φροντίζω ἐπιμελῶς νὰ ἔχω πάντοτε ἀγαθὴν καὶ καθαρὰν συνείδησιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Μετὰ πολλῶν ἐτῶν ἀποδημίαν ἐπέστρεψα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ φέρω ἐλεημοσύνας τινὰς εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ νὰ προσφέρω εἰς τὸν ναὸν μίαν θυσίαν. Ἐν ᾧ λοιπὸν κατεγινόμην εἰς ταῦτα ἡσύχως καὶ χωρὶς κανένα θόρυβον, ἐκεῖ μὲ ἐπίασαν τινὲς ἐκ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, καὶ διήγειραν ἀποστασίαν ἐναντίον μου. Ἐκεῖνοι οἱ Ἰουδαῖοι ἔπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ παρευρεθῶσιν ἐδῶ, καὶ νὰ μὲ ἐγκαλίσσωσιν, ἂν ἔχουν λόγους ἰσχυροὺς ἔμπροσθέν σου. Ἀλλὰ καὶ οὗτοι οἱ ἴδιοι ἃς εἶπωσιν, ἂν ἤμποροῦν, τι ἀδίκημα εὖρον εἰς ἐμὲ, ὅταν παρεσάθην εἰς τὸ συνέδριόν των, ἐκτὸς μόνον τοῦ λόγου τούτου, ὅτι ἐφώναξα παρρησίᾳ εἰς τὸ μέσον τοῦ συνεδρίου των, ὅτι: Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν κρίνομαι σήμερον ἀπὸ σᾶς.“

Ὁ Φήλιξ μὲ ὄλον ὅτι ἐκατάλαβεν ἀπὸ τὰ εἰρημμένα, ὅτι ὁ Παῦλος ἀπὸ μῖστος μόνον καὶ τυφλὸν ζῆλον κατηγορεῖται, ἀνέβαλεν ὅμως τὴν ἀπόφασιν τῆς κρίσεως, καὶ εἶπε κατὰ τὸ παρὸν τὸ ἐξῆς: „Ὅταν ὁ χιλιάρχος Λυσίας καταβῆ, τότε πάλιν θέλω σᾶς ἀκούσει.“ Καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἔδωκε προσαγῆν εἰς τινα ἐκατόνταρχον νὰ φυλάττῃ μὲν τὸν Παῦλον πρὸς τὸ παρὸν, πλὴν νὰ τὸν μεταχειρίζεται μὲ καλὸν καὶ ἡμερον τρόπον, νὰ μὴ τὸν λείψῃ κανέν ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, μήτε νὰ ἐμποδισθῆ κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς του, διὰ νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, καὶ νὰ τὸν ὑπηρετῇ.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας ἔλθων ὁ Φήλιξ μετὰ τῆς γυναικὸς του Δρουσίλλης, ἣτις ἦτον Ἰουδαία τὸ γένος, εἰς τὸ δικαστήριον, ἐκάλεσε καὶ τὸν Παῦλον νὰ παρρησιασθῆ ἔμπροσθέν των, διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ ὁμιλοῦντα περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως· ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ Παῦλος ὠμίλησε περὶ δικαιοσύνης καὶ

περὶ μελλούσης κρίσεως, τότε γινόμενος ἔμφοβος ὁ Φήλιξ, ἀπεκρίθη: „Ἰπαγε κατὰ τὸ παρὸν, καὶ ὅταν λάβω καιρὸν, θέλω πάλιν σὲ προσκαλέσει.“ Καὶ τῷ ὄντι τὸν ἐπροσκάλει συχναίς καὶ συνωμίλει μετ' αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐπειδὴ ἤλπιζεν, ὅτι θέλει τοῦ δώσει ὁ Παῦλος χρήματα, διὰ νὰ τὸν ἀπολύσῃ.

Φιλοχρηματία λοιπὸν καὶ ὀδικία ἔκαμναν τὸν Φήλικα νὰ μὴν ἀκούῃ εὐχαρίστως περὶ τῆς πίσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ὅμως τὸ νὰ μὴ δύναται ὁ κακὸς νὰ εὔρη κανὲν ἀξιόλογον εἰς ταύτην τὴν πίσιν, τοῦτο τῆς προξενεῖ μᾶλλον τιμὴν.

Καὶ τοιουτοτρόπως παρῆλθον δύο ἔτη, εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων ἔχασε καὶ ὁ Φήλιξ τὸ ἀξίωμα του, τὸ ὅποιον μετεχειρίζετο τόσον κακῶς, καὶ παρεδόθη εἰς ἄλλον τινα· διότι ὅσοι δὲν πολιτεύονται ὀρθῶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, χάνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τελευταῖον τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν αὐτῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τὸν δὲ Παῦλον ἀφῆκεν ὁ Φήλιξ εἰς τὴν φυλακὴν, διὰ νὰ κάμῃ χάριν εἰς τοὺς Ἰουδαίους.

66. Ὁ Παῦλος ἐνώπιον τοῦ ἡγεμό-
νος Πορκίου Φήσου καὶ τοῦ βασι-
λέως Ἀγρίππα.

Ἀφ' οὗ ὁ νέος ἡγεμὼν, ὅστις ὠνομάζετο Πόρκιος Φῆσος, ἔφθασεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας καὶ ἡ ἀδελφὴ του Βερνίκη κατῆλθον εἰς Καισάρειαν διὰ νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσι καὶ νὰ τὸν συγχαρῶσιν, ὅπου καὶ διέτριψαν ἡμέ-

ρης ικανάς παρ' αὐτῶ. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς, τῶν ὁποίων τὸ μῦθος ποτὲ δὲν ἠσύχαζε, κατετάραξαν τὸν Φῆσον εὐθύς ἀφ' οὗ ἦλθε μὲ τὰς κατὰ τοῦ Παύλου κατηγορίαςτων. Λοιπὸν ὁ Φῆσος ἐπρόβαλε τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Παύλου εἰς τὸν βασιλεῖα ὡς ἐφεξῆς :

„Ὁ ἡγεμὼν Φῆλιξ ἀφῆκεν ἐδῶ ἄνδρα τινα δέσμιον, διὰ τὸν ὅποιον οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, εὐθύς ἀφ' οὗ ἦλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐνεφανίσθησαν ἔμπροσθέν μου, παρακαλοῦντές με νὰ κάμω χάριν εἰς αὐτούς, καὶ νὰ τὸν καταδικάσω εἰς θάνατον. Ἄλλ' ἐγὼ εἶπον: ὅτι δὲν εἶναι συγγήθεια εἰς τοὺς Ῥωμαίους, νὰ καταδικάζωσιν ἄνθρωπον ἐγκαλούμενον εἰς θάνατον, πρὶν παρασαθῶσιν ἔμπροσθέν του οἱ κατήγοροί του, καὶ δοθῇ καὶ εἰς αὐτὸν καιρὸς καὶ ἀδεια νὰ ὑπεραπολογηθῇ εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας. Αὐτοὶ δὲ ἦλθον μετὰ ταῦτα ἐδῶ, καὶ ἐγὼ χωρὶς καμμίαν ἀναβολὴν, τὴν ἐπομένην ἡμέραν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐπρόσβαξα νὰ φέρωσι τὸν ἄνδρα. Ἄλλ' ἀφ' οὗ οἱ κατήγοροι του δὲν ἐπέφεραν καμμίαν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐγὼ ἐσοχαζόμην, ἀλλ' εἶχον μόνον κάμποια ἐριστικὰ ζητήματα περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν δεισιδαιμονίας, καὶ περίτινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, τὸν ὅποιον ἔλεγεν ὁ Παῦλος ὅτι ζῆ, ἐγὼ δὲν ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω τὸ πρᾶγμα, καὶ ἠρώτησα αὐτὸν ἐὰν θέλῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ κριθῇ περὶ τούτων ἐκεῖ. Καὶ ὁ Παῦλος ἀπεκρίθη: „Ἐγὼ ἐξέχομαι ἐδῶ ἔμπροσθεν εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Καίσαρος, καὶ πρέπει νὰ κριθῶ ἐνώπιον τούτου τοῦ κριτηρίου. Τοὺς Ἰουδαίους, καθὼς καὶ σὺ κάλλιφα γινώσκεις, δὲν ἔβλαφα εἰς τὸ παραμικρόν. Ἐὰν ἔκαμνα καμμίαν ἀδικίαν, ἢ ἔπραττον τίποτε ἄλλο ἄξιον θανάτου, εὐχαρίστως ἤθελον δεχθῆ τὸν θάνατον. Ὅταν ὁμοῦς δὲν εἶναι τίποτε, ἀφ' ὅσα οὗτοι μὲ κατηγοροῦσι, κανεὶς δὲν δύναται νὰ μὲ παραδώσῃ εἰς αὐτούς. Ἐπικαλοῦμαι τὸν Καί-

σαρα. Ταῦτα ἀκούσας, συνομίλησα μὲ τοὺς συμβούλους μου περὶ τούτου, καὶ τοῦ ἔδωκα ἔπειτα τὴν γνώμην μου, λέγων: „Τὸν Κίσαρα ἐπεκαλέσθης, εἰς τὸν Καίσαρα θέλεις ὑπάγει. Ὑπερον ἐπρόσαξα νὰ φυλάττηται, ἕως οὗ εὔρω εὐκαιρίαν, νὰ τὸν ἀποσείλω ἐκεῖ.“

Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας εἶπε πρὸς τὸν Φῆσον: „Ἐπεθύμουν καὶ ἐγὼ νὰ ἀκούσω τὸν ἄνδρα.“ Καὶ ὁ Φῆσος εἶπεν: „Αὐριον θέλεις τὸν ἀκούσει.“

Τῆ ἑπαύριον ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας καὶ ἡ Βερνίκη μετὰ πολλῆς φαντασίας (λαμπρότητος), συνωδευμένοι ἀπὸ τοὺς χιλιάρχους καὶ τοὺς ἐξόχους ἄνδρας τῆς πόλεως, εἰς τὸ κριτήριον. Ὁ δὲ Φῆσος ἀφ' οὗ τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸ μέγα ἀκροατήριον, ἐπρόσαξε νὰ παρρησιάσῃ καὶ τὸν Παῦλον, ἔπειτα εἶπε πρὸς τὴν συνάθροισιν:

„Βασιλεῦ Ἀγρίππα καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες! Ἐδῶ βλέπετε τοῦτον τὸν ἄνδρα, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου κατενοχλήθη ἀπ' ὅλον τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες ἐφώναζον ὀμοθυμαδὸν μετ' ἀγρίας κραυγῆς: ὅτι εἶναι ἀνάξιος πλεον νὰ ζῆ. Ἀλλ' ἐγὼ ἐξετάσας, εὔρον, ὅτι αὐτὸς δὲν ἔπραξε τίποτε ἄξιον θανάτου. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπεκαλέσθη τὸν Καίσαρα, ἔκρινα εὐλογον νὰ τὸν ἀποσείλω πρὸς αὐτόν. Πλὴν δὲν ἠξεύρω ἀκόμη τίποτε βέβαιον, διὰ νὰ τὸ γράψω εἰς τὸν Κύριον. Διὰ τοῦτο ἐπαρρησιάσα αὐτὸν ἔμπροσθέν σας, καὶ μάρισα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα! διὰ νὰ εὔρω ἴσως τίποτε μετὰ τὴν ἐπαναληφθεῖσαν ἀνάκρισιν, ὥστε νὰ ἡμπορέσω νὰ τοῦ γράψω τί. Διότι μὲ φαίνεται ἄλογον, νὰ σείλω δέσμιον ἐκεῖ, καὶ νὰ μὴ φανερώσω τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας.“

Τότε ὁ βασιλεὺς Ἀγρίππας εἶπε πρὸς τὸν Παῦλον: „Ἐχεις τὴν ἀδειαν νὰ ὁμιλήσῃς περὶ σεαυτοῦ.“

Ὁ δὲ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα του, ἤρχισε νὰ ἀπολογῆται οὕτω: „Μακάριον νομίζω ἑμαυτὸν, βασιλεῦ Ἀγρίπ-

πα! ὅτι δύναμαι νὰ ἀπολογηθῶ σήμερον ἔμπροσθέν σου περὶ πάντων, ὅσα μοῦ κατηγοροῦσιν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ μάλιστα διότι ὅλα τὰ ἔθιμα καὶ τὰς δόξας τῶν Ἰουδαίων γνωρίζεις καλῶς. Διὰ τοῦτο δέομαι σου, νὰ μὲ ἀκούσης μακροθύμως.“

„Τὰ περὶ τοῦ ἐξ ἀρχῆς πολιτεύματός μου, ἐπειδὴ ἐκ νεότητός μου ἔζησα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μεταξὺ τοῦ ἔθνους μου, εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλους τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτοὶ ἤξεύρουσιν, εἰάν θέλουν νὰ τὸ ὁμολογήσουν, ὅτι ἐγὼ ἔζησα κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς θρησκείας μας ὡς Φαρισαῖος. Καὶ τώρα κρίνομαι ἐδῶ διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ὑποσχέσεως ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς πατέρας μας, καὶ τὴν ὁποίαν ὅλαι αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ ἐλπίζουν νὰ ἀπολαύσουν, καὶ διὰ τοῦτο ἐγκαρτεροῦσιν ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ἀδιαλείπτως εἰς τὴν θεῖαν λατρείαν. Διὰ ταύτην τὴν ἐλπίδα τοῦ Ἰσραὴλ, βασιλεῦ Ἀγρίππα! κατηγοροῦμαι σήμερον ἐπὶ κριτηρίου ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σοχάξεσθε καὶ σεῖς οἱ Ἰσραηλίται, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐγείρει τοὺς νεκρούς;“

„Ἐγὼ ἐσοχάσθην μάλιστα κατ' ἑμαυτὸν, ὅτι πρέπει νὰ ἀντισταθῶ μὲ ὅλας μου τὰς δυνάμεις κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ ἔκαμα τῷ ὄντι. Πολλοὺς ἐκ τῶν ἁγίων ἐφυλάκωσα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀφ' οὗ ἔλαβον εἰς τοῦτο ἄδειαν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ ἐζήτουν πάντοτε ὡς καὶ εἰς τὰς συναγωγὰς νὰ τοὺς βιάζω μὲ τιμωρίας, διὰ νὰ βλασφημῶσι τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ὅταν κατεδικάζετο κανεὶς ἐξ αὐτῶν εἰς θάνατον, ἐγὼ πρῶτος ἔδίδα εἰς τοῦτο τὴν ψῆφον μου. Μάλιστα εἰς τοσοῦτον εἶχε φθάσει ἡ κατ' αὐτῶν μανία μου, ὥστε τοὺς κατεδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ξένας πόλεις.“

„Ἐν ᾧ ὅμως ὑπήγαυα καὶ εἰς τὴν Δαμασκὸν μὲ τοιοῦτον σκοπὸν, ἐφωδιασμένος μὲ γράμματα πληρεξούσια καὶ

ἐπιταγὰς τῶν Ἀρχιερέων, ἐκεῖ καθ' ὁδὸν εἶδον, Βασιλεῦ! περὶ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας φῶς οὐρανόθεν, διαυγέστερον παρὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμπαν ἐμὲ καὶ τοὺς μετ' ἐμοῦ ὁδεύοντας. Ὅλοι ἐπέσαμεν κατὰ γῆς, καὶ ἐγὼ εἰκουσα φωνὴν, λέγουσαν πρὸς ἐμὲ εἰς ἑβραϊκὴν διάλεκτον: „Σαοὺλ! Σαοὺλ! τί με διώκεις;“ Ἐγὼ δὲ ἠρώτησα: „Κύριε! τίς εἶσαι;“ Καὶ ὁ Κύριος εἶπεν: „Ἐγὼ εἰμὶ Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις! Ἀλλ' ἀνάστηθι, καὶ σῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου! ἐπειδὴ διὰ τοῦτο ἐφανερώθηκα εἰς ἐσέ, διὰ νὰ σὲ προχειρήσω ὑπρέτην καὶ μάρτυρα τῶν ὅσα εἶδες, καὶ θέλεις ἰδεῖ ἀκολούθως· διότι ἐπίτηδες σὲ ἔκλεξα ἀπὸ τὸ ἔθνος σου καὶ ἀπ' ὅλα τὰ ἔθνη, εἰς τὰ ὁποῖα τώρα σὲ ζέλλω, διὰ νὰ ἀνοίξῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου, νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃς ἀπὸ τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σατανᾶ εἰς τὸν Θεόν, καὶ διὰ τῆς εἰς ἐμὲ πίστεως, νὰ λάβωσιν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ μετοχὴν τῆς μακαριότητος ἐκείνης, ἣτις ἀπόκειται ὡς κληρονομία εἰς ὅλους τοὺς ἁγίους.“

„Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππη! δὲν ἔγιναι ἀπειθῆς εἰς ταύτην τὴν οὐρανίαν ὀπτασίαν, ἀλλ' εὐθύς ἄρχισα νὰ κηρύττω εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Δαμασκοῦ καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπειτα εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας καὶ εἰς τοὺς ἐθνικούς, νὰ μετανοήσωσι, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν Θεόν, φέροντες καρπὸς ἀξίους τῆς μετανοίας. Καὶ αὕτη εἶναι ὅλη ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν ὥρμησαν κατ' ἐμοῦ οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ μὲ φονεῖσωσι. Πλὴν διὰ τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας μένω ἀβλαβὴς μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας, κηρύττων τὴν μαρτυρίαν ταύτην εἰς μικροὺς καὶ μεγάλους, μηδὲν ἄλλο λέγων, εἰμὴ ὅσα ὁ Μωϋσῆς καὶ οἱ Προφῆται προσφήτησαν ὡς μέλλοντα νὰ γένωσιν: ἤγουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς μέλλει νὰ πάθῃ, ὅτι θέλει εἶναι ὁ πρῶτος ἐκ τῆς ἀναστά-

σεως τῶν νεκρῶν, καὶ ὅτι δι' αὐτοῦ θέλει ἀνατελεῖν φῶς εἰς τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.“

Ἐν ᾧ ὁ Παῦλος ὑπεραπολογεῖτο τοιοῦτοτρόπως, ἐφώναξε μεγαλοφρόνως ὁ Φῆσος, ὅστις ὡς Ῥωμαῖος δὲν ἤξευρεν οὔτε τὰς ἀγίας Γραφὰς τῶν Ἰσραηλιτῶν, οὔτε τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: „Παῦλε, μαίνεσαι! Φαίνεται, ὅτι τὰ πολλὰ γράμματα σοῦ ἐπῆραν τὸν νοῦν.“

Ὁ δὲ Παῦλος εἶπε: „Δὲν μαίνομαι, κράτιστε Φῆσε! ἀλλ' ὁμιλῶ λόγους ἀληθεῖς καὶ φρονίμους. Ὁ βασιλεὺς, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁμιλῶ ἐπίτηδες μὲ τόσην παρρησίαν, ἤξεύρει ταῦτα καλῶς. Διότι σοχάζομαι, ὅτι κανέν ἀπὸ ταῦτα δὲν τὸν λανθάνει, ἐπειδὴ δὲν εἶναι κανέν εἰς γωνίαν τινὰ πεπραγμένον. Πιστεύεις τοὺς Προφήτας, βασιλεῦ Ἀγρίππα; ἤξεύρω ὅτι τοὺς πιστεύεις!“

Καὶ ὁ Ἀγρίππας εἶπε πρὸς τὸν Παῦλον: „Παρ' ὀλίγον μὲ καταπεῖθεις νὰ γίνω χριστιανός.“

Τότε ὁ Παῦλος ἀπεκριθῆ: „Εὐχομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, (εἴτε ὀλίγον λείπει εἴτε πολὺ) ὥστε ὄχι μόνον ἐσὺ, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἀκούοντές μου σήμερον, νὰ γένωσι τοιοῦτοι καθὼς ἐγὼ, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.“

Καὶ ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Παῦλος, ἐσημώθη ὁ βασιλεὺς, ὁ ἡγεμὼν, ἡ Βερνίκη καὶ ὅλη ἡ συνέλευσις ἐπάνω, ἐπαραμέρισαν ὀλίγον, συνωμίλησαν πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ Παύλου, καὶ εἶπον ἔπειτα ὅλοι ὁμοφώνως: „Ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν ἔπραξε τίποτε ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν.“ Ὁ Ἀγρίππας ὁμῶς εἶπεν ἐξαίρετως πρὸς τὸν Φῆσον: „Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἦτον δυνατὸν νὰ ἀπολυθῆ, εἰάν δὲν ἐπεκαλεῖτο τὸν Καίσαρα.“

67. Ἡ ἐπικίνδυνος τοῦ Παύλου,
θαλασσοπλοΐα.

Ἀφ' οὗ ἀπεφασίσθη πλέον νὰ σαλῇ ὁ Παῦλος εἰς τὴν Ῥώμην πρὸς τὸν Καίσαρα, παρεδόθη ὁμοῦ μὲ ἄλλους τινὰς δεσμώτας εἰς κάποιον ἑκατοντάρχην τοῦ καισαρικοῦ πολεμικοῦ τάγματος, ὅστις ὠνομάζετο Ἰούλιος. Ὁθεν ὁ Παῦλος ἐμβῆκε εἰς ἓν πλοῖον μὲ τὸν Λουκᾶν καὶ Ἀρίσαρχον, οἵτινες ἀπὸ ἀδελφικὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην ἠθέλησαν νὰ τὸν συνοδεύσωσιν εἰς Ἔλν τὴν μακρὰν ταύτην καὶ ἐπικίνδυνον θαλασσοπλοΐαν, καὶ τὸ πλοῖον χωρὶς ἀναβολὴν ἀφῆκε τὸ παραθαλάσσιον, καὶ ἀναχθὲν, ἔπλεεν εἰς τὸ μέγα πέλαγος. Τὴν ἄλλην ἡμέραν εὐθὺς ἔφθασαν εὐτυχῶς εἰς τὴν Σιδῶνα, τὴν περίφημον ἐμπορικὴν πόλιν, ὅπου εὐρίσκοντο ἱκανοὶ χριστιανοί. Ὁ Ἰούλιος μεταχειριζόμενος τὸν Παῦλον πολλὰ φιλανθρώπως, τὸν ἐσυγχώρησε νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τοὺς ἐκεῖ φίλους του, οἵτινες τὸν ὑπεδέχθησαν μετὰ χαρᾶς, καὶ τὸν ἐπεριποιήθησαν φιλικώτατα, ἐφοδιάσαντές τον ἔπειτα καὶ μὲ ἔλα τὰ ἀναγκαῖα τῆς θαλασσοπλοΐας του.

Τοιοτοτρόπως ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ραντίζει, νὰ εἰπῶ οὕτω, μὲ ἄνθη καὶ ῥόδα τοὺς τραχεῖς καὶ ἀνωμάλους ὁρόμους τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Εὐθὺς ἀφῆσαν πάλιν τὴν Σιδῶνα καὶ ἀνεχώρησαν μακρύτερα. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος δὲν ἦτον εἰς αὐτοὺς ἐπιτήδειος, ἐβιάσθησαν νὰ κάμωσι μίαν μεγάλην περιδρομὴν, καὶ νὰ περιπλεύσωσι τὴν Κύπρον. Ἐν τοσοῦτῳ ὁμοῦς ἦλθαν εὐτυχῶς εἰς τὴν Λύδραν τῆς Λυκίας, ὅπου εὐρὼν ὁ ἑκατόνταρχος

πλοῖον ἀλεξανδρινόν, τὸ ὁποῖον ἔπλεεν εἰς τὴν Ἰταλίαν φορτωμένον μὲ σῖτον, μετέβη εἰς αὐτὸ μαζὶ μὲ τοὺς δεσμίους, διὰ νὰ συνταξειδεύσῃ καὶ αὐτός. Ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐναντίους ἀνέμους βραδυπλοοῦντες, μὴ ὅλις μετὰ πολλοὺς κόπους ἔφθασαν τελευταῖον εἰς τὴν Κρήτην, καὶ προσωρμίσθησαν ἐκεῖ εἰς ἓνα τόπον, ὀνομαζόμενον καλοὺς Λιμένας, πλησίον τοῦ ὁποίου ἦτο καὶ ἡ πόλις Λασσαία.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτον πλέον περασμένος ὁ καιρὸς, καὶ ἐπλησίαζε τὸ τέλος τοῦ φθινοπόρου, οἱ συχνοὶ λαίλαπες ἀποκατέστηναν τὸν πλοῦν πολλὰ ἐπικίνδυνον· ὅθεν ἐσυμβούλευεν ὁ Παῦλος τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ, λέγων οὕτως: „Ἄνδρες! θεωρῶ, ὅτι ὁ πλοῦς ἄρχισε νὰ γίνηται πολλὰ δύσκολος, καὶ ἂν ἀναχωρήσωμεν, ὑποβάλλομεν εἰς μέγαν κίνδυνον ὄχι μόνον τὸ πλοῖον καὶ τὸ φορτίον, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν μας αὐτήν. Συμβουλεύω λοιπὸν, νὰ παραχειμάσωμεν ἐδῶ.“ Ἄλλ' ὁ κυβερνήτης καὶ ὁ ναύκληρος ἔλεγον: „Ἐπειδὴ ὁ τόπος ἐδῶ διὰ νὰ ξεχειμάσωμεν εἶναι ἀνεπιτήδιος, ἡμποροῦμεν καλῆτερα νὰ πλεύσωμεν εἰς Φοῖνικα, ἄλλον τινὰ λιμένα τῆς αὐτῆς νήσου, καὶ ἐκεῖ νὰ ξεχειμάσωμεν.“ Ὁ ἑκατόνταρχος ἐπέιθετο περισσότερον εἰς τοὺς δύο τούτους ἀνθρώπους, παρὰ εἰς τὸν Παῦλον, ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς περισσοτέρους, οἵτινες ἦσαν εἰς τὸ πλοῖον, ἤρεσκε πολὺ καλῆτερον αὕτη ἡ συμβουλή των. Καὶ ἔκαμαν, καθὼς καὶ τώρα κάμνουσιν οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι, τὸ θέλημά των, ἤγουν ἐξήτησαν νὰ ἀποφύγῃσι τὸ παρὸν μικρὸν κακὸν, χωρὶς νὰ σοχασθῶσιν, ὅτι ὑποβάλλονται διὰ τούτου εἰς ἄλλο πολὺ μεγαλύτερον.

Ὅθεν ἐπειδὴ τότε ἔπνευσε πρὸς ὀλίγον ἄνεμος ἐπιτήδειος, νομίσαντες ὅτι ἑκατόρθωσαν σχεδὸν τὸν σκοπὸν των, ἀνήχθησαν ἀπὸ τὴν ξηρὰν, καὶ παρέπλεον τὴν νήσον Κρήτην. Ἄλλ' εὐθύς τὴν πρώτην ἡμέραν ἐγερθεὶς σφοδρὸς ἀνεμοσρόβιλος, συνήρπασε τὸ πλοῖον, καὶ τὸ ἔσπρωξε μὲ τοιαύτην δύναμιν, ὥστε οἱ ναῦται μὲ ὄλην των τὴν προσπάθειαν ἐξήτουν ματαίως

νά τὸ ἐμποδίσωσι. Τέλος πάντων παρεσύρθησαν εἰς μικράν
τινά νῆσον, Κλαύδην ὀνομαζομένην, ὅπου μ' ὄλις ἐδυνή-
θυσαν μὲ μεγάλην βίαν νά διασώσωσι τὴν σκάφην, δηλ. τὸ
μικρὸν πλοιάριον, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ εἰς ὅλα τὰ μεγάλα
πλοῖα, καὶ ἔπρεπε νά μεταχειρισθῶσι καὶ ὅλα τὰ δυνατὰ βοη-
θητικά μέσα, δια νά μὴν ἐκπέσῃ καὶ αὐτὸ τὸ πλοῖον εἰς
τὴν σύρτιν, ἤγουν ἐπάνω εἰς κανένα σωρὸν ἄμμου. Τὴν
ἀκόλουθον ἡμέραν ἐχειροτέρευεν ὁ χειμῶν, καὶ τὸ πλοῖον
ἐπεριφέρετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μὲ τόσῃν ὀρμῇν ἀπὸ τὰ κύμα-
τα, ὥστε ἠναγκάσθησαν νά ρίψωσιν εἰς τὴν θάλασσαν ἐν
μέρος τοῦ φορτίου. Ἀλλὰ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐμαίνε-
το ὁ λαίλαψ ἐπίσης τρομερὰ καθὼς καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας,
ὥστε ἔπρεπε νά πιάσωσιν ὅλοι μὲ τὰς χεῖρας τῶν καὶ αὐ-
τὰ τὰ σκεύη τοῦ πλοίου, καὶ νά τὰ ρίψωσιν εἰς τὴν θάλασ-
σαν. Καὶ ἐπειδὴ διήρκει πολλὰς ἡμέρας ἡ φρικτὴ αὕτη κα-
κοκαιρία, ἐσκεπάσθη ὅλος ὁ οὐρανὸς μὲ σκοτεινὰ σύνεφα, καὶ
δὲν ἐφαίνετο οὔτε ἥλιος οὔτε ἀστέρες, ὥστε ἔχασαν πᾶσαν
ἐλπίδα τοῦ νά σώσωσι τὴν ζωήντων ἀπὸ τὸν κίνδυνον· ὑπὸ
δὲ τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ τρόμου κανεῖς δὲν ἐδύνατο νά βάλ-
λῃ τίποτε εἰς τὸ σῶμα του.

Τότε ὁ Παῦλος, ὅστις εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην παρεκά-
λεσεν ἐκ καρδίας τὸν Θεόν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ προσευχὴ εἰσηκού-
σθη, σταθεῖς εἰς τὸ μέσον των, εἶπεν: „Ἐπρεπε μὲν, ὡ
ἄνδρες! νά ὑπακούσητε εἰς τὴν συμβουλὴν μου, καὶ νά μὴ
σηκωθῆτε ἀπὸ τὴν Κρήτην, διὰ νά ἀποφύγητε τὴν ὕβριν καὶ
τὴν ζημίαν ταύτην· ἀλλ' ὅμως ἀκούσατε καὶ τώρα τὴν συμ-
βουλὴν μου καὶ εὐθυμεῖτε, διότι κανεῖς ἀπ' ὅλους ἡμᾶς δὲν
θέλει χάσει τὴν ζωὴν του, μόνον τὸ πλοῖον μέλλει νά κα-
ταποντισθῇ. Ἐπειδὴ ταύτην τὴν νύκτα μοὶ ἐφάνη Ἄγγελος
Θεοῦ, τοῦ ὑψίστου, τοῦ ὁποίου εἶμαι δοῦλος, καὶ τὸν ὁποῖον
λατρεύω, καὶ μοῦ εἶπε: „Μὴ φοβοῦ Παύλε! πρέπει νά πα-

ρασαβῆς εἰς τὸν Καίσαρα. Ἴδού ὁ Θεὸς ἐχάρισε διὰ σὲ τὴν ζωὴν ὅλων τῶν συμπλεόντων μετὰ σοῦ. Διὰ τοῦτο, ἄνδρες ἀγαπητοί! μὴ φοβῆσθε, ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν, ὅτι θέλει γίνεαι οὕτω, καθὼς μὲ ὑπεσχέθη· πρέπει ὅμως νὰ ἐκπέσωμεν εἰς μίαν νῆσον.“

Ἐν τοσούτῳ ἔφθασε καὶ ἡ δεκάτη τετάρτη ἡμέρα ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των, καὶ ἀκόμη περιφέροντο ἀκαταπαύτως εἰς τὴν ἐξηγηριωμένην θάλασσαν. Περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἐφάνη εἰς τοὺς ναύτας ὡς νὰ φαίνεται ξηρὰ· ὅθεν ῥίψαντες τὴν βολίδα εἰς τὴν θάλασσαν, εὔρον εἴκοσι μόνον ὄργυιῶν βάθος. Καὶ πάλιν προχωρήσαντες ὀλίγον, ἔρριψαν τὴν βολίδα, καὶ εὔρον μόνον δέκα πέντε ὄργυιῶν βάθος. Τοῦτο ἦτον ἀσφαλέςατον εἰς ὅλους τεκμήριον, ὅτι ἦσαν ἤδη πολλὰ πλησίον τῆς ξηρᾶς. Ὅλοι μὲν ὑπερεχάρησαν ἐκ καρδίας διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ φοβοῦντο ἐν ταυτῷ μήπως τὸ πλοῖον κτυπήσει εἰς ὑφάλους τινὰς πέτρας, καὶ συντριφθῆ. Ὅθεν ἔρριψαν ἀπὸ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου τέσσαρας ἀγκύρας, διὰ νὰ σταθερῶνται. Αἱ δὲ ἀγκυραὶ ἐπιάσθησαν εἰς τὸ ἔδαφος τῆς θαλάσσης καὶ τὸ πλοῖον ἐστάθη. Ὅλοι ἤνυχοντο καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἐξημερώσῃ, καὶ ἦσαν ἀνυπόμονοι, ἕως οὔ νὰ ἴδωσι τὸ φῶς. Τινὲς δὲ τῶν ναυτῶν ζητοῦντες εὐκαιρίαν νὰ φύγωσι κρυφὰ ἀπὸ τὸ πλοῖον, ἔρριψαν τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προσποιούμενοι, ὅτι θέλουν νὰ ῥίψωσι καὶ ἀπὸ τὴν πρῶραν ἀγκύρας, διὰ νὰ σταθερῶνται τὸ πλοῖον. Ἀλλ' ὁ Παῦλος παρατηρήσας τὸ τί εἶχον κατὰ νοῦν, εἶπε πρὸς τὸν ἑκατόνταρχον καὶ τοὺς στρατιώτας: „Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν εἰς τὸ πλοῖον, σεῖς δὲν ἠμπορεῖτε νὰ σωθῆτε!“ Τότε ἀπέκοψαν εὐθὺς τὰ σχοινία οἱ στρατιῶται, διὰ τῶν ὁποίων ἐκρέματο ἡ σκάφη, καὶ ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου τὴν ἐπῆραν τὰ κύματα.

Περὶ δὲ τὸν ὄρθρον, ὅποτε ἄρχισε νὰ ἐξημερώνη, συναθροίσας ὁ Παῦλος ὅλους τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ, οἵτινες ἦσαν

ὡς διακόσiai ἐβδομήκοντα ἕξ ψυχαὶ τὸν ἀριθμὸν, καὶ παρελθὼν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, εἶπε: „Δεκάτη τετάρτη ἡμέρα εἶναι σήμερον, ἀφ' οὗ μένετε ἄγευσοι, χωρὶς νὰ βάλγητε τίποτε εἰς τὸ σῶμα σας.“ Ὅθεν σᾶς παρακαλῶ καὶ σᾶς συμβουλεύω, νὰ ἐνδυναμωθῆτε πλέον μὲ κάποια τροφήν, διότι καὶ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον πρὸς σωτηρίαν σας. Ἐὰν πείθεσθε εἰς ἐμὲ, δὲν θέλει χαθῆ ἀπ' οὐδενὸς κεφαλὴν οὔτε μία τρίχα.“ Ταῦτα εἰπὼν ὁ Παῦλος, ἔλαβεν ἄρτον, εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν ἐνώπιον πάντων, καὶ κόψας μέρος τοῦ ἄρτου, ἤρχισε νὰ τρώγῃ. Οἱ δὲ λοιποὶ ἀφ' οὗ εἶδον τοῦτο ἐνεθάρρυνθησαν καὶ ἔφαγον καὶ αὐτοί· διότι τὸ παράδειγμα ἰσχύει πάντοτε περισσότερον, παρά ἀπλοῖ μόνον λόγοι. Ἀφ' οὗ πλέον ὅλοι ἐχορτάσθησαν, διὰ νὰ ἐλαφρύνωσιν ἀκόμη περισσότερον τὸ πλοῖον, ἔρριψαν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα τῶν εἰς τὴν θάλασσαν.

Καὶ ἐν τοσοῦτῳ ἀφ' οὗ ἐξημέρωσε, βλέπουσιν ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν τὴν ξηρὰν, ἢ ὅποια τοὺς ἐφάνη ξένη παντάπασι καὶ ἄγνωστος. Εἶδον ὅμως ἐν ταύτῳ καὶ κόλπον τινὰ, δηλ. τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκτείνεται ἡ θάλασσα ἰκανὸν διάστημα εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἦτον ἀσφαλισμένη ἐκατέρωθεν ἀπὸ βράχους ὑψηλοὺς ἐναντίον τῶν ἀνέμων· εἰς τοῦτον ἐσοχάσθησαν εἰ δυνατόν νὰ εἰσάξωσι τὸ πλοῖον. Ὅθεν ἀνέσυραν τὰς ἀγκύρας, ἀνεπέτασαν τὰ πανία, καὶ πιάσαντες τὰ κουπία, ἔσπευδον πρὸς τὸ παραβαλάσιον. Ἀλλ' αἰφνιδίως περιέπεσαν εἰς ἕνα τόπον, ὅπου ἦσαν ὕφαλοι, καὶ τὸ πλοῖον κτυπήσαν εἰς τὰς πέτρας, ἐσχίσθη εἰς τὸ μέσον μὲ τρομερώτατον κρότον. Ἡ μὲν πρῶρα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ὡς νὰ ἦτο καρφωμένη, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τοῦ πλοίου κατεσυντρίφθη ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν κυμάτων.

Τότε οἱ στρατιῶται σύραντες τὰ σπαθία τῶν, ἤθελον νὰ φρονεύσωσιν ὅλους τοὺς δεσμώτας, μήπως τίς κολυμβῶν διαφύγῃ. Ἀλλ' ὁ ἐκατόνταρχος θέλων μάλιστα νὰ σώσῃ τοῦ

Παύλου τὴν ζωὴν, αὐτοὺς μὲν ἐμπόδισεν ἀπὸ τοῦτο, ἐκείνους δὲ, οἵτινες ἠδύναντο νὰ κολυμβῶσιν, ἐπρόσβαξε νὰ ῥιφθῶσι πρῶτοι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κολυμβῶντες νὰ ἔχθωσιν εἰς τὴν ξηρὰν, ἔπειτα ὅμως νὰ βοηθήσωσι καὶ τοὺς λοιποὺς νὰ διασωθῶσιν ἄλλοι μὲν ἐπάνω εἰς σανίδια, ἄλλοι δὲ εἰς ἄλλα κομμάτια τοῦ πλοίου. Οὕτως ἔκαμαν καὶ δεσώθησαν εὐτυχῶς ὅλοι εἰς τὴν ξηρὰν, χωρὶς κανενὸς ἢ ζωῆ νὰ κινδυνεύσῃ, ἢ νὰ πάθῃ καμμίαν παραμικρὰν βλάβην, καθὼς καὶ ὁ Παῦλος τὸ προεῖπεν.

Εἰς τὸν Παῦλον βλέπομεν, ἀγαπητοίμου νέοι! ἀνδρα ὄχι μόνον σοφόν, εὐσεβῆ καὶ εἰδήμονα εἰς τὰ περὶ τῆς αἰωνίου σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸν βλέπομεν καὶ εἰς τὰ πρόσκαιρα πράγματα, εἰς τὰς πλέον τρομερωτάτας ἀνάγκας, κατὰ τὰς ὁποίας οὔτε αὐτοὶ οἱ φρονιμώτατοι δὲν δύνανται πλέον νὰ δώσουν καμμίαν συμβουλήν, καὶ οἱ ἀνδρειώτατοι χάνουσιν ὅλον τὸ θάρρος των, ὅτι αὐτὸς διαμένει ἀτρόμητος, ζέκεται ἤσυχος, καὶ ἠξεύρει νὰ δώσῃ πανταχοῦ τὴν φρονιμωτάτην συμβουλήν, καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος εἰς τοὺς ἀπηλπισμένους, καὶ εἰς τοῦτον ὅλοι, ὅσοι ἦσαν εἰς τὸν ἴδιον μὲ αὐτὸν κίνδυνον, χρεωσοῦσι τὴν σωτηρίαν των. Εἰς ταύτην τὴν περίεασιν ἀρμόζει κάλλιφα ἕνας του λόγος, ὅστις καὶ εἰς αὐτὸν ἐπληρώθη κάλλιφα, καὶ τῶρ ἀκόμη εἰς πάντα χριστιανὸν ἀληθῆ πληροῦται: "Ὅτι ἡ εὐσέβεια εἶναι πρὸς πάντα ὠφέλιμος, ἐπαγγελίαν ἔχουσα καὶ τῆς πχρούσης καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς.

68. Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Μάλταν καὶ
εἰς τὴν Ῥώμην.

Ἄφ' οὗ ἐξῆλθον ὅλοι εἰς τὴν ξηρὰν, τότε πρῶτον ἤκουσαν, ὅτι ὁ τόπος ἐκεῖνος εἶναι ἡ νῆσος Μελίτη. Ἀπ' ὅλους ἐξάλαζον ἀκόμη τὰ νερὰ τῆς θαλάσσης, καὶ ἔτρεμον ἀπὸ τὸ κρύος. Πρὸς δὲ τούτοις ἔβρεχε καὶ ἀκαταπαύτως ῥαγδαίαν βροχὴν, καὶ ἔπνεεν ἄνεμος ψυχρὸς. Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ἦσαν ἐθνικοὶ, καὶ μὴ ὅλον τοῦτο ἔδειξαν εἰς αὐτοὺς μεγίστην φιλανθρωπίαν. Πρὸ πάντων ὠδήγησαν πρῶτον τοὺς διασωθέντας ἀπὸ τὸ ναυάγιον εἰς τόπον ἀσφαλῆ ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ τὴν βροχὴν, ἔπειτα συνήθροισαν πλῆθος ξύλων καὶ ἄναψαν μεγάλην πυράν. ὁ δὲ Παῦλος ἐβοήθει καὶ αὐτὸς νὰ φέρωσι τὰ ξύλα, ὅστις καὶ μόνος του συσρέφας πλῆθος φρυγάνων, τὰ ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὴν πυράν. Ἄλλ' εἰς ταῦτα τὰ φρύγανα ἦτον κρυμμένη μία φαρμακερὰ ἔχιδνα, τὴν ὁποίαν δὲν ἐπαρατήρησεν ὁ Παῦλος. Αὕτη, εὐθύς ἀφ' οὗ ἠσθάνθη τὴν φέρμην, ἐξεπήδησεν ἔξω, καὶ ἐκρεμάσθη ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Παύλου. Οἱ δὲ βάρβαροι κάτοικοι τῆς νήσου, ἀφ' οὗ εἶδον τὴν ἔχιδναν νὰ κρέμεται εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Παύλου, εἶπον ἀναμεταξύτων: „Ἐξάπαντος ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι φονεὺς, καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ οὐρανοῦ δὲν τὸν ἀφίνει νὰ ζῆ· διότι μόλις διεσώθη ἀπὸ τὸ ναυάγιον, καὶ εὐθύς χάνει τὴν ζωὴν του ἀπὸ τὸ φαρμάκιον τῆς ἐχίδνης.“ Ὁ δὲ Παῦλος ἀποτεινάζας τὴν ἔχιδνα εἰς τὸ πῦρ, δὲν ἔπαθε κανένα κακόν· οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἐνόμιζον, ὅτι μέλλει εὐθύς νὰ ἐξογκωθῆ ἀπὸ τὸ φαρμάκιον, καὶ νὰ καταπέσῃ νεκρός. Πλὴν ἀφ' οὗ ἐπρόσκειναν ἰκανὴν ὥραν, καὶ

εἶδον, ὅτι δὲν γίνεται εἰς αὐτὸν οὐδὲ τὸ παραμικρὸν κακὸν, ἤλλαξαν γνώμην, καὶ ἐσοχάζοντο, ὅτι αὐτὸς εἶναι Θεός.

Οἱ ἄνθρωποι ταύτης τῆ νήσου ἔκαμαν δύο φοραῖς κρίσιν ἄδικον· διότι πρῶτον μὲν τὸν ἐνόμισαν ὡς φόνεα, καὶ ἔπειτα ὡς Θεόν, ἀλλ' αἱ ἄδικοι αὐταὶ κρίσεις τῶν προήρχοντο ἀπὸ ὀρθότατα αἰσθήματα. Εἰς πᾶσαν ἀνθρωπίνην καρδίαν εἶναι ἐκ φύσεως ἐμπεφυτευμένον, ὅτι ὁ Θεὸς κολάζει ἀσηρότατα τὰς παρανόμους πράξεις. Εἰς πᾶσαν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἀνεγείρεται ἰεράτις φρίκη καὶ αἰσθησις τῆς τοῦ Θεοῦ παρουσίας εἰς τὴν θεωρίαν παραδόξων ἀπολυτρόσεων ἐκ τῶν κινδύνων. Μακάριος ἐκεῖνος, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν καρδίαν δὲν εἶναι νεκρωμένον τοῦτο τὸ αἰσθημα, καὶ τρομάζει ἀπὸ τῆν τὰ πάντα τιμωροῦσαν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, διὰ τὰ πράξη τὸ κακὸν, καὶ εἰς καιρὸν ἀνάγκης πέποιθεν εἰς τὸ εὐσπλαγχνικώτατον ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Πόπλιος ὁ τῆς νήσου διοικητῆς εἶχεν ἓνα ὑποσατικὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον. Αὐτὸς ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τόσῃν φιλανθρωπίαν, ὥστε ἐπροσκάλεσεν εἰς τὸ ὑποσατικὸν τοῦ ὅλους τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ τοὺς ἐφιλοξένησε τρεῖς ἡμέρας πολλὰ φιλοφρόνως, ἐτοιμάσας ἐν ταυτῷ καὶ τόπον διὰ τὰ μείωσιν εἰς τὴν νῆσον. Τότε συνέβη τὰ ἦναι ἀσθενῆς ὁ πατήρ τοῦ Ποπλίου, συνεχόμενος ἀπὸ πυρετὸν καὶ δυσεντερίαν, διὰ τὰ ὁποῖα ἐλπίς ἀναρρώσεως δὲν ἦτο. Ἀλλ' ὁ Παῦλος ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν, καὶ προσευχηθεὶς, ἐπέθηκε τὰς χεῖρας του ἐπ' αὐτὸν, καὶ εὐθὺς ἀνέλαβεν ὁ ἄνθρωπος. Ἀφ' οὗ τοῦτο ἔγινε γνωστὸν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔφερον τοὺς ἀσθενεῖς τῶν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς νήσου, καὶ ὁ Παῦλος τοὺς ἐθεράπευεν ὅλους, διὰ τὸ ὁποῖον ἦτον μεγάλη χαρὰ εἰς ὅλην τὴν νῆσον, καὶ ἐτίμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Παῦλον καὶ ὅλους τοὺς συνοδίτας του με-

γάλας τιμάς. Ἐμεινε δὲ ὁ Παῦλος εἰς ταύτην τὴν νῆσον
 τρεῖς μῆνας. ὅπου πόσα καλὰ ἔκαμεν, ἄς τὸ σοχασθῆ κα-
 θεῖς μόνος του. Καὶ ἀφ' οὗ τέλος πάντων ἔφθασεν ὁ καιρὸς τῆς
 ἀναχωρήσεως, ἐφόρτωσαν οἱ ἄνθρωποι τὸ πλοῖον μὲ ὄλα, ὅ-
 σα ἦσαν ἀναγκαῖα εἰς τὸν Παῦλον καὶ εἰς ὅλους τοὺς συν-
 τρόφους του διὰ τὸ ταξειίδιον· καὶ αὐτοὶ ἐμβῆκαν εἰς ἓνα
 πλοῖον ἀλεξανδρινόν, τὸ ὁποῖον εἶχε ξεχειμάσει εἰς τὴν νῆ-
 σον, καὶ ἀνεχώρησαν.

Εἰς τούτους τοὺς νησιώτας βλέπομεν ἑξεραιτῶς δύο ἀ-
 ξιέρασα ιδιώματα: Αὐτοὶ ἦσαν εὐεργετικοὶ καὶ εὐσπλαγχνοὶ
 πρὸς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, καὶ εὐγνώμονες πρὸς τοὺς εὐεργέ-
 τας. Ὅπου λείπουσιν αὐταὶ αἱ δύο ἀρεταὶ, ἡ εὐεργεσία δηλ.
 καὶ εὐγνωμοσύνη, ἐκεῖ ὁ κόσμος εἶναι ἀληθῆς κοιλὰς κλαυθ-
 μῶνος. Ὅπου δὲ ἐξ ἐναντίας ἐπικρατοῦσιν, ἐκεῖ ἀφαιροῦσι
 παντὸς πάθους τὴν πικρίαν, καὶ κατασῆνους καὶ αὐτὸ
 τὸ ἴδιον πάθος πηγὴν ἄφθονον τῆς ἀδιαλείπτου χαρᾶς τῶν
 ἀνθρώπων.

Εἰς τοῦτον τὸν πλοῦν ἦλθον κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Συρα-
 κούσας, πόλιν περιφανεσάτην τῆς Σικελίας, ὅπου ἔμειναν
 τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὸ Ῥήγιον, πόλιν τῆς Κα-
 λαβρίας. Καὶ ἐπειδὴ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔπνευσεν ἐπιτή-
 δειος ἄνεμος, ὠφελήθησαν τὴν εὐκαιρίαν ταύτην καὶ ἔφθα-
 σαν μετὰ δύο ἡμέρας εὐτυχῶς εἰς Ποτιόλους, ὅπου καὶ ἐτε-
 λείωσεν ὁ πλοῦς των· διότι τὸ ὑπόλοιπον τοῦ δρόμου εἰς
 τὴν Ῥώμην ἀπεφάσισαν νὰ τὸ κάμωσι διὰ ξηρᾶς.

Αὐτοῦ ἀπήντησεν ὁ Παῦλος χριστιανούς, ἐκ τῶν ὁποίων
 εὕρισκοντο ἤδη πολλοὶ πανταχοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Καὶ ἐπειδὴ
 ἐλάμβανον μεγάλην χαρὰν νὰ τὸν βλέπωσι, τὸν παρακάλεσαν
 νὰ μεῖνῃ παρ' αὐτοῖς μίαν ἑβδομάδα. Ὁ Παῦλος συγκατένευ-
 σεν εἰς τοῦτο, καὶ ὁ εὐγενῆς Ἰούλιος τοῦ τὸ ἐσυγχώρησε
 μετὰ χαρᾶς, ὥστε ἔμεινεν ἐκεῖ μίαν ἑβδομάδα.

Ἐν τούτῳ ἤκουσαν καὶ οἱ ἐν Ῥώμῃ χριστιανοὶ, ὅτι ὁ Παῦλος ἔρχεται. Τὸ πρὸς αὐτῶν σέβαστων, ἡ ἀγάπη καὶ ἐπιθυμία νὰ τὸν ἴδωσιν, ἦτο τόσον μέγα, ὥστε πολλοὶ ἐκ τῆς Ῥώμης ἐξῆλθον πρὸς ὑπάντησίν του ὑπὲρ τὰς εἴκοσι ὥρας μακρὰν, ἕως εἰς τὸν φόρον τοῦ Ἀππίου. Ἦτο δὲ ὁ Ἀππίος εὐγενὴς Ῥωμαῖος, ὅστις ἐσρωσεν ἐκεῖ μὲ ἐξοδά του τοῦτον τὴν δρόμον, διὰ τὸ ὅποῖον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τοῦ ἀνέστησαν σήλην τιμῆς. Οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοὶ, ὅσοι δὲν ἐδύναντο νὰ ὑπάγωσι τόσον μακρὰν, ἐβγήκαν μὲ ὅλον τοῦτον ὑπὲρ τὰς δώδεκα ὥρας μακρὰν ἕως εἰς τὸν τόπον, τὸν ὀνομαζόμενον τρεῖς Ταβέρνας (ἦτοι καλύβας). Τούτους ἰδὼν ὁ Παῦλος, ἐπικηγορήθη μεγάλως, ἔλαβε θάρρος, καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεόν.

ὑπὸ τούτων λοιπὸν συνοδευόμενος ὁ Παῦλος, ἔφθασε τελευταῖον εἰς τὴν Ῥώμην, τὴν τότε μητρόπολιν τῆς οἰκουμένης. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν ἀμέσως τοὺς δεσμίους εἰς τὸν στρατοπεδάρχη, ὅστις δὲν ἔβαλε τὸν Παῦλον εἰς τὴν κοινὴν φυλακὴν, διὰ παρακλήσεως ἰσως τοῦ φιλανθρώπου Ἰουλίου, ἀλλὰ τὸν ἐσυγχώρησε νὰ ἐκλέξη εἰς τὴν πόλιν κατοικίαν κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του, καὶ τοῦ ἐδόθη μόνον εἰς στρατιώτης, διὰ νὰ τὸν φυλάττη.

Τὰς πρώτας τρεῖς ἡμέρας διέτριψεν ὁ Παῦλος εἰς τὴν Ῥώμην προσευχόμενος καὶ σκεπτόμενος κατὰ τὴν συνήθειάν του, καὶ προστοιμαζόμενος οὕτως εἰς τὸ νὰ κηρύξῃ τὸ εὐαγγέλιον καὶ εἰς ταύτην τὴν μεγαλόπολιν. Μετὰ ταῦτα ἐξήτησε τοὺς πρώτους τῶν Ἰουδαίων, καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ ἔλθωσι πρὸς αὐτόν. Οὗτοι ἀφ' οὗ συνῆλθον, ἔμειναν ἑξασατικοὶ, βλέποντες τὰς ἀλύτους εἰς τὰς χεῖρας του, καὶ τὸν στρατιώτην νὰ τὸν παραφυλάττη. Ὅθεν ὁ Παῦλος εἶπε πρὸς αὐτούς: „Ἄδρες ἀδελφοί! Χωρὶς νὰ κάμω τίποτε ἐναντίον εἰς τὸ ἔθνος μου, οὐτε εἰς τὰ πατρώα ἔθιμα, παρεδόθην δέσμιος ἀπὸ τὰ Ἱεροσό-

Ἔλυμα εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἀνακρίναντές με, καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες εἰς ἐμέ, ἤθελον εὐφύς νὰ μὲ ἀπολύσωσιν. Ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ Ἰουδαῖοι ἀντέλεγον εἰς τοῦτο, ἐπεκαλέσθην τὸν Καίσαρα, ὅχι διότι ἤθελα νὰ κατηγορήσω τὸ ἔθνος μου εἰς αὐτὸν, ὁλλὰ διότι ἐβιάσθην εἰς τοῦτο, μὴ ἡξεύρων κανένα ἄλλον τρόπον ἐλευθερίας. Διὰ ταύτην μάλιστα τὴν αἰτίαν, διότι δηλ. δὲν ἔχω τίποτε ἐναντίον τοῦ ἔθνους μου, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας τιμῶ καὶ ἀγαπῶ αὐτὰ ἐκ καρδίας, ἐπροσκάλεσα καὶ σᾶς ἐνταῦθα διὰ νὰ σᾶς ἰδῶ καὶ νὰ συνομιλήσω μαζί σας. Ἐπειδὴ μόνον διὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ Ἰσραὴλ, ἣτις εἶναι καὶ ἐλπίς ἰδική σας, φέρω ταύτας τὰς ἀλύτους εἰς τὰς χεῖρας.“

Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν: „Ἡμεῖς οὔτε γράμματα ἐδέχθημεν περὶ σοῦ ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν, οὔτε κανεὶς ἀδελφός, ἀπ' ὅσους ἦλθον ἐδῶ, εἶπε τι κατὰ σοῦ. Ἐπιθυμοῦμεν ὁμῶς κατὰ πολλὰ νὰ ἀκούσωμεν παρὰ σοῦ, τί κυρίως διδάσκεις· ἐπειδὴ, ὅσον ἡξεύρομεν περὶ ταύτης τῆς νέας διδασκαλίας, αὐτὴ πανταχοῦ εὐρίσκει ἀντιστάσεις.“ Ἐπειτα τοῦ ἐδιώρισαν μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμελλον νὰ τὸν ἀκούσωσι.

Τὴν διορισμένην ἡμέραν συνήχθησαν τῶ ὄντι ἀπὸ τὸ πρῶν ἀκόμη εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ὁ Παῦλος ἐξέθετο εἰς αὐτοὺς ὅλην τὴν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διδασκαλίαν, ἐπιφέρον καὶ ὅλας τὰς μαρτυρίας τοῦ Μωσέως καὶ τῶν Προφητῶν, διαλεγόμενος μετ' αὐτῶν ἀπὸ τὸ πρῶν, ἕως τὸ ἑσπέρας. Τινὲς μὲν κατεπεΐθοντο εἰς τοὺς λόγους του, ἄλλοι δὲ τὸ ἐναντίον, ὥς ἀσύμφωνοι ὄντες πρὸς ἀλλήλους, κατήντησαν εἰς φιλονεικίαν. Ὅθεν ἀφ' οὗ ἐσυνκώθησαν νὰ ἀναχωρήσουν, εἶπεν ὁ Παῦλος εἰς αὐτοὺς τοῦτον μόνον τὸν λόγον: „Ἀληθῶς καὶ προσφυῶς εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον πρὸς τοὺς Πατέρας ἡμῶν διὰ τοῦ προφήτου Ἡσαΐου: Ὑπαγε εἰς

τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: Μὲ τὰ ἰδιά σας αὐτιά θέλετε ἀκούσει, καὶ ὅμως δὲν θέλετε καταλάβει. Μὲ τοὺς ἰδίους σας ὀφθαλμοὺς θέλετε ἰδεῖ, καὶ δὲν θέλετε γνωρίσει· διότι ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου ἐσκληρύνθη, καὶ ἔφραξαν τὰ ἀτιάτων, καὶ ἔκλεισαν τοὺς ὀφθαλμοὺς των διὰ νὰ μὴ δυνηθῶσι ποτὲ οὔτε οἱ ὀφθαλμοῖτων νὰ ἴδωσιν, οὔτε τὰ αὐτιάτων νὰ ἀκούσωσιν, οὔτε ἡ καρδιά των νὰ ἔλθῃ εἰς αἴσθησιν, διὰ νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ νὰ σωθῶσιν. Ὅθεν ἄς σᾶς ἦναι γνωστὸν, ὅτι τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ ἀπεστάλη εἰς τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὰ θέλουσιν ὑπακούσει εἰς αὐτό. Ἄφ' οὗ εἶπε τοῦτο, ἀνεχώρησαν οἱ Ἰουδαῖοι, φιλονεικοῦντες καὶ συζητοῦντες ἀκαταπαύτως πρὸς ἀλλήλους.

Ὁ δὲ Παῦλος ἔμεινεν ἀκόμη δύο ἔτη εἰς τὴν κατοικίαν, τὴν ὁποίαν ἐμίσθωσε, καὶ ἀπεδέχετο φιλικώτατα ὅλους, ὅσοι ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν, κηρύττων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων μετὰ πάσης ἐλευθερίας ἀνεμποδίως τὰ περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

69. Περικοπαὶ τινὲς ἀπὸ τὰς ἐπισολὰς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου.

Ἡμεῖς, ἀγαπητοί μου! ἐσυνωδεύσαμεν τὸν ἀπόστολον Παῦλον εἰς τὸ ἐπίπονον ταξιδίον του ἕως εἰς τὴν Ῥώμην· εἶδαμεν μὲ τίνα τρόπον ἐκήρυττε τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ λόγου καὶ ἔργου πανταχοῦ ὅπου ἤρχετο. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτον ἀρκετὸν εἰς αὐτόν. Εἰς ὅλους τοὺς τόπους, ὅπου εὗρίσκετο, ἔφερε νὰ

εἰπῶ οὕτως μέσα εἰς τὴν καρδίαν του καὶ τὰς μακρὰν ἀπ' αὐτὸν κοινότητος τῶν χριστιανῶν. Τὰς ἐνουθέτει, τὰς ἐσυμβούλευε καὶ τὰς ἐπαρηγόρει δι' ἐπιστολῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐκένονεν ὅλα τὰ αἰσθήματα τῆς μεγάλης του ψυχῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἔγραφε (διὰ τὰ σὰς ὀνομάσω ἐκεῖνας τὰς κοινότητας, αἱ ὁποῖαι σὰς εἶναι γνωσταὶ ἀπὸ τὴν ἰστορίαν τῶν ἀποστόλων) ὅταν ἔκαμνε τὰς ὁδοιπορίας του πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ καὶ Κορίνθῳ Χριστιανούς. Ἐπι δὲ καὶ ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἀκόμη, ἐν ᾧ ἦτον εἰς τὴν Ῥώμην, ἔξελλεν ἐπιστολάς εἰς τὰς κατὰ τὴν Ἐφεσον καὶ Φιλίππους καὶ Παλαιστίνην χριστιανικὰς ἐκκλησίας. Ἀλλὰ μὴ ὅλον ὅτι αἱ ὠραῖαι αὗται ἐπιστολαὶ ἐμπεριέχουσι καὶ κάμποια ὑψηλὰ νοήματα ὅχι μόνον διὰ τὴν ἐδικὴν σας ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλοὺς ἄλλους ἡλικιωμένους, καὶ ἐπομένως ἀσαφῆ καὶ σκοτεινὰ, εὐρίσκονται ὅμως εἰς αὐτὰς καὶ πλῆθος περικοπῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξασφράπτουσιν ὠραιότατα καὶ ἐξαίρετα, καθὼς οἱ ἀσέρες εἰς τὸ ὕψος τοῦ νυκτερινοῦ οὐρανοῦ. Τὰ πλεῖστα τῶν σαφῶν καὶ ὠραίων τούτων χωρίων εἶναι συνηγμένα ἐνταῦθα διὰ ἐσᾶς, καὶ διατεταγμένα ὑπὸ διαφόρους ἐπιγραφάς. Καὶ ἂν ἡ τάξις αὐτῶν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γένη μὲ μεγίστην ἀκρίθειαν, ἤμπορεῖ ὅμως νὰ ἀνακαλῆ πάντοτε εἰς τὴν μνήμην μας τὸν κατηγερισμένον οὐρανὸν, ὅστις, ἂν καὶ οἱ ἀσέρες δὲν εἶναι ζοιχηδὸν διατεταγμένοι εἰς αὐτὸν κατ' ἀκρίθειαν, ὅμως δὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ ὀλιγότερον τερπνὸς καὶ ὠραῖος.

Τὸ πρῶτον λοιπὸν, τὸ ὁποῖον θέλομεν ἀκούσει, εἶναι ἡ περὶ τοῦ ἐνὸς ἐν Τριάδι ὑμνουμένου Θεοῦ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου, δηλ. ἡ περὶ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

„Ὅ,τι πρέπει νὰ ἡξεύρη κανεὶς περὶ Θεοῦ, τοῦτο εἶναι φανερόν εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Θεὸς τὸ ἐγνωστοποίησε σαφέστατα ὡς ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς των.

Διότι ἂν καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον δὲν βλέπομεν, ἡ αἰδῖος ὅμως αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης φαίνεται ὀφθαλμοφανῶς εἰς ὅλα τὰ κτίσμα- τοῦ Παντός, τὸ ὁποῖον ἐδημιούργησεν αὐτός, ὥς ὅσοι δὲν θέλουσι νὰ τὸν γνωρίσωσιν, εἶναι ἀναπολόγητοι. Καθὼς πᾶ- σα οἰκία ἔχει τὸν οἰκοδόμον, ὅστις τὴν ἔκτισεν, οὕτω καὶ ὅλων τῶν κτισμάτων δημιουργὸς εἶναι ὁ Θεός.“

„Ὁ Θεὸς ὠμίλησε μὲν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους πρὸς τοὺς Πατέρας ἡμῶν κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους διὰ ζό- ματος τῶν ἀγίων αὐτοῦ Προφητῶν, ἀλλ' ἐσχάτως μᾶς ὠμίλησε διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ, τὸν ὁποῖον ἀποκατέστησε κληρονόμον πάντων, καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου ἐδημιούργησε καὶ τὸν κόσμον. Οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ εἶναι τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης του καὶ ὁ ὁρατὸς χα- ρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως του (οὐσίας του), βασιάζων τὰ πάντα μὲ τὸν παντοδύναμον αὐτοῦ λόγον, καὶ καθαρίζων ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Αὐτὸς κάθηται ἐν οὐρανῷ ἐκ δεξιῶν τῆς μεγαλοσύνης τοῦ Θεοῦ, τοσοῦτον ἀνώτερος τῶν Ἀγγέλων, ὅσον καὶ τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὄνομα εἶναι ὑψηλότερον ἀπ' ὅλα τὰ τῶν Ἀγγέλων ὀνόματα. Διότι πρὸς ποῖον ποτὲ Ἀγγελον εἶπεν ὁ Θεός: Υἱός μου εἶ σύ;“

„Οὗτος ἐφάνη μὲν πρὸς ὀλίγον ταπεινότερος τῶν Ἀγγέ- λων, καὶ ὑπέφερε τὸν θάνατον, ἀλλ' ἔπειτα ἐξεφανώθη μὲ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐπειδὴ παρέδωκεν ἑαυτὸν εἰς θάνατον ὑπὲρ πάντων κατὰ τὴν φιλόανθρωπον βουλήν τοῦ Θεοῦ. Διότι οὕ- τως ἔπρεπε νὰ γένη: Ἐκεῖνος, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι τὰ πάν- τα, καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου ἐγενεαν τὰ πάντα, ἐκεῖνος, ὅστις ἐ- μελλε νὰ φέρῃ εἰς δόξαν πολλοὺς υἱοὺς, καὶ νὰ γίνῃ τῆς σω- τηρίας των ἀρχηγός, ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ ὅλα ταῦτα διὰ τοῦ πάθους του. Ἐγενε καθ' ὅλα ὅμοιος μὲ τοὺς ἀδελφούς του, διὰ νὰ γίνῃ ἐλεήμων, εὐσπλαγχνος καὶ πιστὸς Ἀρχιερεὺς εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νὰ ἐξιλεώσῃ τὰς ἁμαρτίας τοῦ

λαοῦ· ἐπειδὴ διὰ τούτου, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔπαθε καὶ ἔδοκιμάσθη, δύναται καὶ τοὺς πειραζομένους νὰ βοηθήσῃ.“

„Ὡς ἐπειδὴ ἔχομεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τοιοῦτον μέγαν Ἀρχιερέα, ὅστις ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἃς ἐμμένωμεν ἀκλόνητοι εἰς ταύτην τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως, διότι αὐτὸς δὲν εἶναι τοιοῦτος Ἀρχιερεὺς χωρὶς συμπάθειαν εἰς τὰς ἀσθενείας μας. Τὰ ἔδοκίμασεν ὅλα εἰς τὸν ἑαυτόν του, ὅμοιος μὲ ἡμᾶς γενόμενος, ἐκτὸς μόνης τῆς ἁμαρτίας. Ὅθεν ἃς πλησιάζωμεν μετὰ παρρησίας εἰς τὸν θρόνον τῆς χάριτός του, διὰ νὰ λάβωμεν ἔλεος καὶ νὰ εὕρωμεν ἀπὸ τὴν χάριν του τὴν ἐπιθυμητὴν μας ἀπολύτρωσιν.“

„Διότι πῶς ἠθέλαμεν ἀποφύγει τὴν καταδίκην, ἐὰν παραμελούσαμεν τοιαύτην μεγάλην σωτηρίαν, ἣτις ἀφ' οὗ ἐκηρύχθη πρῶτον ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κύριον, ἐβεβαιώθη ἔπειτα εἰς ἡμᾶς καὶ ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες ἤκουσαν αὐτὸν τὸν ἴδιον; Ὅπου αὐτὸς ὁ Θεὸς ἀπὸ μόνην τὴν ἀγαθὴν του θέλῃσιν ἔδωκεν εἰς τοῦτο τὴν μαρτυρίαν του διὰ σημείων καὶ θαυμάτων, διὰ πολλῶν ἄλλων δυνάμεων καὶ διὰ τῆς μεταδόσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος;

„Αὐτὸς (ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, καὶ ὁ πρωτότοκος πάσης κτίσεως· διότι δι' αὐτοῦ ἐκτίσθησαν τὰ πάντα ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ ἀόρατα, θρόνοι καὶ κυριότητες, ἀρχαὶ καὶ ἐξουσίαι τοῦ οὐρανοῦ· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτὸν ἐκτίσθησαν. Αὐτὸς δὲ ὑπάρχει πρὸ πάντων τῶν αἰώνων καὶ τὰ πάντα δι' αὐτοῦ ὑπάρχουσιν. Αὐτὸς εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ ἑαυτοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας. Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἀναστάσεως καὶ ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, διὰ νὰ ἔχῃ εἰς ὅλα τὰ πρωτεῖα· ἐπειδὴ ἠυδόκησεν ὁ Θεὸς νὰ ἐνοικῇ εἰς αὐτὸν πᾶσα τελειότης, νὰ διαλλαχθῶσιν οἱ πάντες δι' αὐτοῦ μὲ τὸν Θεὸν καὶ αὐτὸς νὰ ἀποκαταστήσῃ πάλιν τὴν εἰρήνην μεταξὺ τοῦ οὐρα-

τοῦ καὶ τῆς γῆς διὰ τοῦ ἑαυτοῦ αἵματος, τοῦ χυθέντος ἐπά-
νω εἰς τὸν ζαυρόν.“

„Μάλισα διὰ τούτου ἀποδεικνύεται κάλλιπα ἡ πρὸς ἡ-
μᾶς ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανε δι᾽ ἡμᾶς, ἐν ᾧ
ἡμεῖς ἀκόμη ἡμεθα ἀμαρτωλοὶ· διότι μετὰ βίας ἤθελεν εὑ-
ρει τις ἄνθρωπον ὑπὲρ δικαίου ἀποθνήσκοντα. Ἐὰν λοιπὸν ἡ-
μεῖς κατηλλάγημεν μὲ τὸν Θεὸν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ
αὐτοῦ ἐν ᾧ ἀκόμη ἡμεθα ἐχθροῖτου, πολλῶ μᾶλλον ἀφ᾽ οὗ
πλέον ἡμεθα διηλλαγμένοι καὶ ἐπομένως (φίλοιτου) θέλομεν
σωθῆ διὰ τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ὅταν ὁ Θεὸς εἶναι μεθ᾽ ἡμῶν,
τις δύναται νὰ ἦναι καθ᾽ ἡμῶν; Ἐν ᾧ αὐτὸς δὲν ἐλυπή-
θη τὸν ἰδιόντου υἱόν, ἀλλὰ τὸν παρέδωκεν εἰς θάνατον δι᾽
ἡμᾶς ὅλους, πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ μᾶς χάριση καὶ τὰ πάν-
τα δι᾽ αὐτόν; Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὸν
Θεὸν εἰς σοφίαν, δικαίωσιν, ἁγιασμὸν καὶ ἀπολύτρωσιν. Ἐν
αὐτῷ εἶναι κεκρυμμένοι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ
τῆς γνώσεως.“

„Ἐὰν ἐδέχθητε Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Κύριον, πρέπει νὰ ζῆ-
τε καὶ νὰ περιπατῆτε ἐν αὐτῷ. Ριζώνεσθε ἐν αὐτῷ, καὶ οἰκοδο-
μεῖσθε ἐπὶ αὐτόν, ὡς ἐπὶ θεροῦ καὶ ἀρραγοῦς θεμελίου,
μένοντες ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίσιν, τὴν ὁποίαν ἐδιδάχθητε, καὶ
ἡ καρδιά σας ἄς ὑπερεκχυλίξη διηνεκῶς ἀπὸ εὐχαριστίαν.
Προσέχετε νὰ μὴ σᾶς διαφθείρῃ κανεὶς διὰ τῆς κοσμικῆς σο-
φίας καὶ τῆς κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ-
πων καὶ τὰ ἀξιώματα τοῦ κόσμου, δι᾽ ὧν ἀθετεῖται ὁ Χρι-
στὸς, εἰς τὸν ὁποῖον ὁμολογουμένως κατοικεῖ σωματικῶς ὅλον τὸ
πλήρωμα τῆς Θεότητος.“

„Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, εἰς
ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ νὰ ἀπαρνηθῶ-
μεν τὴν ἀσέθειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, καὶ νὰ ζῶμεν
εἰς τοῦτον τὸν κόσμον συνεχαιρμένως, σωφρόνως, δικαίως

καὶ εὐσεβοῦς, ἐκδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα τῆς ἐνδόξου παρουσίας τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις παρέδωκε τὸν ἑαυτόν του ὑπὲρ ἡμῶν, διὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ πᾶσαν κακίαν, καὶ νὰ μᾶς καταστήσῃ λαόν του ἐκλεκτὸν, καὶ ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.“

„Ὁ λόγος εἶναι πιστὸς καὶ ἄξιος πάσης ἀποδοχῆς: ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Καὶ καθὼς διὰ τῆς ἁμαρτίας ἐνὸς ἀνθρώπου ἐπῆλθεν ἡ καταδίκη τοῦ θανάτου εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οὕτω πάλιν καὶ διὰ τῆς δικαιοσύνης ἐνὸς ἐπέρχεται εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους δικαίωσις καὶ ζωὴ. Διὰ τῆς παρακοῆς ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου ἔγειναν ἁμαρτωλοὶ πολλοὶ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς ἐνὸς πάλιν ἀποκαθίζονται δίκαιοι πολλοί. Ὡς καθὼς ἡ ἁμαρτία ἐβασίλευσε διὰ νὰ προξενῇ θάνατον, οὕτω πρέπει νὰ βασιλεύῃ καὶ ἡ χάρις διὰ νὰ δικαιώσῃ, καὶ νὰ ἐμφυχόνῃ αἰωνίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν.“

„Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν ὡς ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. Καθὼς ὁ θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον δι' ἐνὸς ἀνθρώπου, οὕτως ἔρχεται καὶ ἡ ἀνάστασις δι' ἐνὸς πάλιν ἀνθρώπου. Καὶ καθὼς πρέπει ν' ἀποθάνωσιν ὅλοι ἐξ αἰτίας τοῦ Ἀδάμ, οὕτω θέλουσιν ἐπιτρέφει διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅλοι εἰς ζωὴν. Καθὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω θέλει ἀναστήσει ὁ Θεὸς καὶ ἐκείνους, οἳ τινες ἐκοιμήθησαν ἐν Χριστῷ. Μάλιστα καθὼς ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς ἐνδόξου δυνάμεως τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἅς περιπατῶμεν τώρα ἐν καινότητι ζωῆς. Ἐὰν λοιπὸν (κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον) συναναστήθητε μὲ τὸν Χριστὸν, πρέπει νὰ ζητῆτε καὶ τὰ ἑπάνω, ὅπου ὁ Χριστὸς κάθεται ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ. Σποχάζεσθε καὶ ἐπιθυμεῖτε μόνον τὰ ἐπουράνια καὶ ὄχι τὰ ἐπίγεια.“

„Δὲν αἰσχύνομαι διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἐπειδὴ εἶναι δύναμις Θεοῦ ἐν αὐτῷ εἰς τὸ νὰ σώσῃ ἔλους τοὺς πισεύοντας κατ' αὐτό. Ὅτι πρότερον ἐνόμιζα κέρδος· τώρα ἀφ' οὗ ἐγνώρισα τὸν Ἰησοῦν, σοχάζομαι ζημίαν. Ναὶ ὅλα τὰ σοχάζομαι ὡς τῷ ὄντι ζημίαν, ἐπειδὴ ἡ ἐπίγνωσις Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μου, ὑπερβαίνει τὰ πάντα. Δι' αὐτὸν ἐνόμισα ὅλα τὰ ἄλλα ὡς ζημίαν, καὶ τὰ κατεφρόνησα ὡς σκύβαλα, μόνον διὰ νὰ κερδήσω τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ νὰ ἔμπορέσω νὰ γένω μέτοχος ἐκείνης τῆς δικαιοσύνης (χάριτος), ἣτις ἔρχεται ἀπὸ τὴν εἰς Χριστόν πίσιν, μάλιστα ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεὸν διὰ τῆς πίσεως. Ἡ μόνη μου λοιπὸν εὐτυχία εἶναι τὸ νὰ γνωρίζω αὐτὸν, νὰ αἰσθάνωμαι τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεώς του ἐν ἑμαυτῷ, νὰ γίνωμαι μέτοχος τοῦ πάθους του καὶ ὅμοιος μὲ αὐτὸν ἐν τῷ θανάτῳ του, καὶ ἔπειτα νὰ ἀξιωθῶ, καθὼς καὶ αὐτὸς, τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ ζωὴ μου, καὶ ὁ θάνατός μου κέρδος.“

„Ὅτε δὲ ἐφανερῶθη εἰς ἡμᾶς ἡ ἀγαθότης καὶ φιλανθρωπία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, τότε μᾶς ἔσωσεν ὄχι βέβαια διὰ τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης, τὰ ὁποῖα ἐκάμαμεν, ἀλλ' ἀπὸ μόνην εὐσπλαχνίαν διὰ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ βαπτίσματος, καὶ διὰ τῆς νέας μετοχῆς τοῦ ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐξέχεεν εἰς ἡμᾶς πλουσίως διὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα διὰ τῆς ἐκείνου χάριτος δικαιοθέντες γίνωμεν κατὰ τὴν ἐλπίδα μας κληρονόμοι τῆς αἰωνίου ζωῆς.“

„Δὲν ἠξέεύτε, ὅτι εἴσθε ναὸς Θεοῦ, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοικεῖ εἰς ἑσᾶς; Ὅστις λοιπὸν βεβηλόνει τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, τοῦτον ὁ Θεὸς θέλει ἀφανίσει· διότι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἴσθε σεῖς, πρέπει νὰ ᾔηται ἅγιος. Ναὶ, σεῖς εἴσθε ναὸς Θεοῦ ζῶντος, καθὼς αὐτὸς ὁ Θεὸς λέγει: Ἐσωτερικῶς θέλω ἐνοικεῖ εἰς αὐτοὺς, καὶ ἐμπεριπατεῖ

μεταξὺ αὐτῶν· καὶ Θεός των θάλω εἶμαι καὶ αὐτοὶ θάλουσι μου εἶναι λαός μου. Ἐν ᾧ λοιπὸν, ἀγαπητοί! ἔχομεν τοιαύτας μεγάλας ὑποσχέσεις: ἄς καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ πάντα ῥύπον σωματικὸν τὲ καὶ ψυχικὸν, καὶ ἄς ἐπιτελοῦμεν ἀγιοσύνην μὲ φόβον Θεοῦ.“

„(Σᾶς συμβουλεύω λοιπὸν) νὰ ζῆτε κατὰ τὸ πνεῦμα, καὶ οὕτω δὲν θέλετε ἐκτελεῖ τὰς ἐπιθυμίας τῆς σαρκός. Διότι τῆς σαρκός αἱ ἐπιθυμίαι ἐγείρονται κατὰ τοῦ πνεύματος: τὸ δὲ πνεῦμα ἀντιθέκει εἰς τὴν σάρκα, ἐπειδὴ ἀμφοτέρω εἶναι ὅλως ἐναντία πρὸς ἄλληλα. Ποῖα δὲ εἶναι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, εἶναι φανερὸν εἰς καθένα: Πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, φιληδονία, εἰδωλολατρεία, μαγεία, ἔχθρα, φιλονεικίαι, ἔριδες, διχόνοια, φθόνος, φόνος, μέθη, σπατάλη, καὶ τὰ παρόμοια. Διὰ τοῦτο σᾶς λέγω, τὸ ὁποῖον πολλάκις ἤδη σᾶς εἶπον, ὅτι: Ὅσοι γίνονται ἔνοχοι εἰς τοιαῦτα ἀμαρτήματα, βασιλείαν Θεοῦ δὲν θάλου κληρονομήσει. Οἱ δὲ καρποὶ τοῦ πνεύματος εἶναι: Ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, ὑπομονή, χρηστότης, ἀγαθοσύνη, μακροθυμία, πραότης, πίσις, κοσμιότης, ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐξαύρωσαν ἤδη τὴν σάρκα των μὲ ὅλα τὰ πάθη καὶ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας· ἐπειδὴ ἔαν ζῶμεν διὰ τοῦ Πνεύματος, πρέπει νὰ πολιτευώμεθα καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα.“

„Ὅσοι δὲ ζῶσι κατὰ τὴν σάρκα (ὑποτάσσονται δηλ. εἰς τὰς σωματικὰς ἡδονὰς) οὗτοι φρονοῦσι καὶ σαρκικῶς (δηλ. εἶναι φάρκες). Ὅσοι δὲ ζῶσι κατὰ τὸ πνεῦμα (ἤγουν ὑποτάσσονται εἰς τὰς ὑποθήκας τοῦ ὀρθοῦ λόγου) ἐκεῖνοι φρονοῦσι πνευματικῶς. Τὸ σαρκικῶς φρονεῖν γεννᾷ τὸν θάνατον, τὸ δὲ πνευματικῶς φρονεῖν εἶναι ζωὴ καὶ εἰρήνη. Τὸ τῆς σαρκός φρόνημα εἶναι ἐναντίον εἰς τὸν Θεόν, διότι δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ οὔτε ἡμπορεῖ, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρέσωσιν ἐκεῖνοι εἰς τὸν Θεόν, οἵτινες κρατοῦσι

καὶ φυλάττουσι τὰ σαρκικάτων φρονήματα. Σεῖς ὁμως πρέπει νὰ ζῆτε ὄχι κατὰ τὴν σάρκα, ἀλλὰ κατὰ τὸ πνεῦμα, εἰάν ἄλλως ἐνοικῆ Πνεῦμα Θεοῦ εἰς ἐσᾶς. Ὅστις δὲν ἔχει τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, οὗτος δὲν εἶναι τοῦ Χριστοῦ μόνον ὅσοι διοικοῦνται ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, εἶναι τέκνα Θεοῦ. (τὸ δὲ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ μᾶς εἶναι καὶ ἐνέχυρον τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς μελλούσης ἀναβιώσεως). Διότι εἰάν ὁ Χριστὸς ἦναι εἰς ἐσᾶς, τὸ μὲν σῶμα ἠμπορεῖ νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα θέλει ζῆ διὰ τῆς ἐν Χριστῷ δικαιοσύσεως. Ναί, εἰάν κατοικῆ εἰς ἐσᾶς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀναστήσαντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν, οὗτος ὁ ἴδιος, ὅστις καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν, θέλει ἐγείρει διὰ τοῦ Πνεύματός του, τοῦ ἐνοικούντος ἐν ὑμῖν, καὶ τὰ ἰδικά σας θνητὰ σώματα εἰς ἀνακαίνισιν ζωῆς.

70. Πίσις, ἐλπίς καὶ ἀγάπη.

Ἡ πίσις, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ ἀγάπη κάμνουσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐπομένως τὴν οὐσίαν τοῦ χριστιανισμοῦ. Ὅποιας ὀρθὰς καὶ ἐξαιρέτους ιδέας εἶχεν ὁ Παῦλος περὶ τῶν τριῶν τούτων ἀρχικῶν ἀρετῶν, τὰ ἐφεξῆς χωρὶα τὸ ἀποδεικνύουσι:

„Ἡ πίσις εἶναι ὑπόσασις (προσδοκία) πραγμάτων, τὰ ὅποια ἐλπίζομεν, καὶ ἀπόδειξις ἐκεινῶν, τὰ ὅποια δὲν βλέπομεν. Χωρὶς πίσιν εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐαρεσῆσῃ κανεὶς εἰς τὸν Θεόν· ἐπειδὴ, ὅστις θέλει νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Θεόν, πρέπει νὰ ἦναι καταπεπεισμένος, ὅτι αὐτὸς ὑπάρχει, καὶ ὅτι ἀνταμείβει ἐ-

κείνους, οἵτινες τὸν ζητοῦν. Καὶ διὰ τῆς πίσεως ταύτης ἔδο-
ξάσθησαν καὶ οἱ προπάτορες ἡμῶν.“

„Πίσει (ἡγουν διὰ τῆς πίσεως) γνωρίζομεν, ὅτι ὁ
κόσμος ἐδημιουργήθη τοῦ παντοδυνάμου λόγου τοῦ Θεοῦ
καὶ παρήχθησαν ἐκ τῶν μὴ φαινομένων τὰ νῦν βλεπόμενα πράγ-
ματα. Πίσει ἐπρόσφερον Ἄβελ εἰς τὸν Θεὸν πλουσιωτέραν
φυσίαν, καὶ ἤξιώθη δι' αὐτῆς τὴν μαρτυρίαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν
εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Θεὸν, ὅτι εἶναι δίκαιος,
καὶ διὰ τὴν πίσιν ταύτην ὑπῆρξε καὶ μετὰ θάνατον ζῶν πα-
ράδειγμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Πίσει ἔλαβεν ὁ Νῶε τὴν
φείαν ἀποκάλυψιν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδύνατο ἀκόμη νὰ
ἴδῃ, καὶ εὐλαβηθεὶς, διὰ νὰ σώσῃ τὴν οἰκογένειάν του,
κατεσκεύασε τὴν κιβωτὸν, διὰ τῆς ὁποίας ἀνήγγειλεν ἐν ταυτῶν
καὶ τὴν κατὰ τοῦ κόσμου καταδίκην, αὐτὸς δὲ ἔγεινε κληρο-
νόμος τῆς δικαιοσύνης ἐκείνης, ἣτις ἀποκτῆται διὰ τῆς πίσεως.
Πίσει ὑπήκουσεν Ἀβραὰμ εἰς τὴν φείαν πρόσκλησιν, καὶ
ὑπῆγεν εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον ἐμελλε νὰ λάβῃ εἰς κλη-
ρονομίαν, χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ ποῦ ὑπάγει. Πίσει πα-
ράφησεν ὡς ξένος εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, κατοι-
κήσας εἰς σκηνὰς μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συγκληρονόμων
ταύτης τῆς ἐπαγγελίας· διότι ἐπρόσμενε τὴν σαβε-
ρὰ καὶ ἀκλόνητα θεμέλια ἔχουσαν πόλιν, τῆς ὁποίας τεχ-
νίτης καὶ δημιουργὸς εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός. Πίσει ἐπρόσφε-
ρον Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ εἰς φύσιν, ὅταν ἐδοκιμάζετο ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν ἐλυπήθη τοῦτον τὸν μονογενῆ του υἱόν,
εἰς τὸν ὁποῖον ἐπεσηρίζοντο ὅλαι αἱ δοθεῖσαι αὐτῶ ὑποσχέσεις,
ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν ἐλέχθη: Ἐν Ἰσαὰκ ἔσαι τὸ σπέρμα σου. αὐ-
τὸς ὅμως ἐσοχάσθη, ὅτι: Ὁ Θεὸς δύναται καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν
νὰ τὸν ἀναστήσῃ, καθὼς τῶ ὄντι ἔπειτα τὸν ἔλαβεν οὕτως εἰπεῖν
ἀπὸ τοῦ μνήμα. Πίσει ἠὐλόγησεν ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἠσαῦ
περὶ μελλόντων. Πίσει εὐλόγησεν ὁ Ἰακώβ, ἀποθνήσκων

καθένα ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἰωσήφ χωριστὰ, καθὼς καὶ ὁ Ἰωσήφ, ἐν ᾧ ἀπέβησκει, προσῆδε διὰ τῆς πίσεως τὴν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἔξοδον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς παρήγγειλε νὰ λάβωσι μετ' ἑαυτῶν τὰ ὄσα του. Ὅλοι οὗτοι ἀπέθανον πίσεύοντες, χωρὶς νὰ ἴδωσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς θείας ἐπαγγελίας, ἀλλ' ἀφ' οὗ τὴν εἶδαν μακρόθεν, καὶ ἐπαρηγορήθησαν μετὰ τοῦτο, ὠνόμαζον ἑαυτοὺς ξένους καὶ παρεπιδήμους εἰς τὴν γῆν. καὶ οὗτοι ὁμιλοῦντες αὕτως, ἐδεικνυσον, ὅτι ἐζήτουν πατρίδα· ἐπεθύμουν λοιπὸν ἄλλην τινα καλητέραν πατρίδα, ἢ τὴν οὐρανίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς, ὅστις τοὺς ἐκτίσθη ταύτην τὴν πόλιν, δὲν τὸ εἶχεν εἰς ἀτιμίαν του, νὰ ὀνομάζεται Θεὸς των.

„Πίσει οἱ πατέρες τοῦ νεογεννηθέντος Μωϋσέως, ἀφ' οὗ εἶδον τὸ πῶς ἴον ὠραῖον καὶ ἀσβεστον, δὲν ἐφοβήθησαν νὰ τὸ κρύψωσι τρεῖς μῆνας, ἐκρύβοντες τοῦ βασιλέως τὴν προσαγῆν. Πίσει Μωσῆς μέγας γενόμενος δὲν ἤθελε πλέον νὰ ὀνομάζεται υἱὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ Φαραῶ, προκρίνας μᾶλλον νὰ συνταλαιπωρῆται μετὰ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ, παρὰ νὰ ἔχη τὴν πρόσκαιρον ἀπόλαυσιν τῆς ἀμαρτίας· ἐπρόκρινε περισσότερον τὸν ὄνειδισμόν, τὸν ὁποῖον ἐμελλε νὰ ὑποφέρῃ διὰ τῆς εἰς τὸν ἐπηγγελμένον Λυτρωτὴν πίσεώς του, παρ' ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῆς Αἰγύπτου, ἐπειδὴ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Πίσει ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, χωρὶς νὰ φοβηθῆ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως, διότι ἦτον προσκολλημένος εἰς τὸν ἀόρατον, ὡς εἶναι τὸν ἔβλεπε μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς του. Πίσει ἐπρόσβαξε Μωσῆς νὰ σφάξωσι τὸν ἀμνὸν τοῦ πάσχα καὶ νὰ ῥαντίσωσι μετὰ τὸ αἷμα του τὰς κατοικίας των οἱ Ἰσραηλῖται, διὰ νὰ μὴν ἐγγίξῃ αὐτὰς ὁ ὄλοθρεύων ἄγγελος τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων. Πίσει δίδεσαν οἱ Ἰσραηλῖται τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς, ἐν ᾧ οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ τολμήσαντες καὶ αὐτοὶ νὰ κάμωσι τοῦτο, ἐπνίγησαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἡ πίσις κατεκρήμ-

νισε τὰ τείχη τῆς Ἱεριχώ, ἀφ' οὗ πρῶτον περιεκυκλώθησαν ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ τίς ἡ χρεία νὰ λέγω περισσότερα; ὁ καιρὸς ἠθέλε μοῦ εἶναι ὀλίγος, ἐὰν ἀπεφάσιζα νὰ διηγηθῶ τὰ περὶ Γεδεών, Δαβὶδ, Σαμουὴλ καὶ τῶν Προφητῶν, οἵτινες διὰ τῆς πίσεως κατεδάμασαν ὀλόκληρα βασίλεια, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσθεσαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυγον στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ θανατηφόρους ἀσθενείας, ἀπεδείχθησαν ἥρωες εἰς πολέμους, καὶ κατηφάνισαν ὀλόκληρα στρατεύματα τῶν ἐχθρῶν. Μητέρες ἔλαβον τὰ ἀποθαμμένα τέκνα τῶν ζωντανά· καὶ τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπέφεραν διὰ τὴν πίσιν σκληρότατα μαρτύρια, καὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ δεχθῶσι τὴν ἐκ τῶν βασάνων αὐτῶν ἀπολύτρωσιν, διὰ νὰ ἀξιωθῶσι καλητέρας ἀναστάσεως. Ἄλλοι πάλιν ἐνεπαίχθησαν, ἔμαστιγώθησαν, ἐβάλθησαν εἰς δεσμὰ καὶ φυλακὰς, ἐλιθοβολήθησαν, ἐπριονίσθησαν, ἐβασανίσθησαν καὶ ἀπέθανον διὰ μαχαίρας. Περιήρχοντο ἐνδεδυμένοι μὲ δέρματα προβάτων καὶ αἰγῶν, ὑσερούμενοι, θλιβόμενοι, παντοιοτρόπως ταλαιπορούμενοι, περιπλανώμενοι εἰς ἐρημίας, εἰς ὄρη, εἰς σπήλαια καὶ εἰς τρύπας τῆς γῆς, τοὺς ὁποίους δὲν ἦτον ἄξιος ὁ κόσμος νὰ ἔχη.“

„Ἐπειδὴ λοιπὸν εἴμεθα περικυκλωμένοι ἀπὸ τοσοῦτον νέφος μαρτύρων, ἃς ἀποβάλωμεν πᾶν βᾶρος (ἡγουν πᾶσαν πρὸς τὰ γῆϊνα κλίσιν), τὸ ὁποῖον ἡδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸν δρόμον μας· ἃς ἀπορρίψωμεν πᾶσαν ἁμαρτίαν, ἣτις προσκολλᾶται τόσον εὐκολα εἰς ἡμᾶς καὶ μᾶς ἐμποδίζει· ἃς τρέχωμεν τὸν προκείμενον εἰς ἡμᾶς ἀγῶνα μὲ ὑπομονήν. Πρὸ πάντων δὲ ἃς ἀποβλέπωμεν εἰς τὸν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν τῆς πίσεως Ἰησοῦν Χριστὸν, ὅστις ἀντὶ τῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν ἡδύνατο νὰ ἔχη, ὑπέμεινε καλῆτερα σαυρὸν, καὶ κατεφρόνησε τὴν αἰσχύνην, τῶρα δὲ κάθεται ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ. Ναὶ ἀποβλέπετε εἰς αὐτὸν, ὅστις ὑπέφερε

ποιούτην ἀντιλογία (ἀντίστασι) εἰς τὸν ἴδιον ἑαυτὸν τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀμαρτωλοῦ, διὰ τὸ μὴ ἀποκάμῃτε καὶ σεῖς καὶ μικροφυχήσητε. Σεῖς δὲν ἀντιτάθητε ἀκόμη μέχρις αἵματος εἰς τὸν κατὰ τῆς ἀμαρτίας ἀγῶνα (δηλ. εἰς τὰς ἀπάτας, αἱ ὁποῖαι θέλουσι νὰ σᾶς ἐξαπατήσουσι εἰς ἀμαρτίαν).“

„Μὴ ἐκκλίνῃς ὦ ἄνθρωπε! ἀπὸ τῆν πίσειν καὶ ἀπὸ τῆν καλῆν συνείδησιν· ἐπειδὴ ὅσοι ἀπέβαλον κατὰ πρῶτον τῆν καλῆν συνείδησιν, οὗτοι ἐναυάγησαν καὶ κατὰ τῆν πίσειν.“

„Ἐπειδὴ ἐδικαιώθημεν διὰ τῆς πίπεως, ἔχομεν τώρα εἰρήνην μετὰ τὸν Θεόν, καὶ δυνάμεθα νὰ χαίρωμεν, ἐλπίζοντες εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Ἐπιδὲ καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς θλίψεις καυχώμεθα, ἐπειδὴ ἠξεύρομεν, ὅτι ἡ μὲν θλίψις γεννᾷ ὑπομονὴν, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς δὲν φέρει καμμίαν αἰσχύνην. Αὕτη ἡ ἐλπίς μᾶς εἶναι ἀσφαλὴς καὶ βεβαία ἄγκυρα τῆς ζωῆς μας, καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ καταπετάσματος (τὸ ὁποῖον τώρα μᾶς σκεπάζει ἐκείνην τῆν ζωὴν) ἕως μέσας εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ ἀγιάσματος (ἡγουν τοῦ οὐρανοῦ) ἔπου ὁ πρόδρομος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αἰώνιος Ἀρχιερεὺς, εἰσῆλθεν ἤδη ὑπὲρ ἡμῶν.“

„Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἐκ καρδίας, νὰ δεικνύη καθεὶς ἀπὸ σᾶς καὶ εἰς τὸ ἕξῃς τὸν αὐτὸν ζῆλον μέχρι τέλους, καὶ οὕτω νὰ πληρωθῇ ἡ ἐλπίς αὐτοῦ· ἔτι δὲ νὰ μὴ γίνεσθε ὀκνηροί, ἀλλὰ νὰ ἐπακολουθήτε τὰ ἔχνη ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῆς πίσεως καὶ τῆς ὑπομονῆς ἀπῆλαυσαν ἤδη τὴν κληρονομίαν τῆς ἐπαγγελίας· ὥστε, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι ἀδύνατον νὰ ψευσθῇ, νὰ ἡμποροῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν σταθερωτάτην παραμυθίαν, ἐν ᾗ προσκαρτεροῦμεν μετὰ ἐλπίδα βεβαίαν εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καὶ εἰς ἡμᾶς ἐπηγγέλθη.“

„(Εάν εἰς τὰς συμφορὰς χάνετε τὴν ἐλπίδα) τότε λησμονῆτε τὴν παρηγορίαν, τὴν ὁποίαν σᾶς λέγει ἡ σοφία ὡς πρὸς τέκνα τῆς οὕτως: „Υἱέ μου! μὴ καταφρονῆς τὴν παιδείαν Κυρίου, μηδὲ ἀπελπίζου, ὅταν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐλέγχῃσαι· διότι ὅποιον ὁ Κύριος ἀγαπᾷ, ἐκεῖνον καὶ παιδεύει: καὶ ἕκαστον τῶν τέκνων του, τὸ ὅποιον τὸν εὐχαρισεῖ, τοῦτο αὐτὸς παιδεύει μὲ τὴν μάστιγα· ἐμμένετε λοιπὸν εἰς τὴν παιδείαν του, ἐπειδὴ δι' αὐτῆς μᾶς μεταχειρίζεται ὁ Θεὸς ὡς τέκνα του. Καθὸτι καὶ οἱ σωματικοὶ ἡμῶν πατέρες μᾶς ἐπαίδευον καὶ τοὺς ἐντροπέμεθα: λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ ὑποτασσώμεθα μὲ μεγαλύτεραν εὐχαρίστησιν εἰς τὸν Πατέρα τῶν πνευμάτων, καὶ νὰ ζῶμεν κατὰ τὴν θελησίαν του; Ἐκεῖνοι μὲν μᾶς ἐπαίδευον ὀλίγον μόνον καιρὸν κατὰ τὴν ἀρέσκειάν των, οὗτος δὲ διὰ μόνον τὸ συμφέρον μας, ἵνα γένωμεν μέτοχοι τῆς ἀγιότητός του. Τῶν ὄντι πᾶσα παιδεία φαίνεται μὲν πρὸς τὸ παρὸν δυσάρετος καὶ λυπηρὰ, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ, ὑπερον ὅμως φέρει εἰς ἐκείνους, οἳ τινες ἐγυμνάσθησαν δι' αὐτῆς, τὸν καρπὸν τῆς δικαιοσύνης, ὅστις εἶναι χαρὰ καὶ εἰρήνη.“

„(Ὅταν σᾶς φαίνεται δύσκολον, τὸ μὲν κολὸν νὰ κάμνητε, τὸ δὲ κακὸν νὰ ἀποφεύγητε, ἀποβλέπετε εἰς τὴν μέλλουσαν μισθαποδοσίαν.) Θέλει ἔλθει καιρὸς, ὅποτε καθὲς μέλλει νὰ ἀνταμειφθῆ κατὰ τὰ ἔργα του: Δόξα καὶ τιμὴ καὶ ἀθανασία εἰς ἐκείνους, οἳ τινες μὲ ὑπομονὴν καὶ ἀγαθοεργίαν ζητοῦν τὴν αἰώνιον ζωὴν: Ὁργὴ δὲ καὶ τιμωρία εἰς ἐκείνους, οἳ τινες φιλόνηκοι ὄντες, δὲν ὑποτάσσονται εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ παραμένουσι κάλλιον εἰς τὴν ἀσέβειαν. Θλίψις καὶ ξενωχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου, τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν· δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη εἰς ὅλους, ὅσοι ἐκτελοῦσι τὸ ἀγαθόν! — Μὴ πλανᾶσθε: Ὁ Θεὸς δὲν περιγελάται. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος σπείρει, τοῦτο καὶ θέλει θερίσει· ὅστις σπείρει διὰ τὴν σάρκα του, οὗτος θέλει θερίσει καὶ φθορὰν ἐκ τῆς σαρκός· ὅς-

τις ὁμως σπεῖρει διὰ τὸ πνεῦμα, οὗτος θέλει φερίσει ἐκ τοῦ πνεύματος ζωὴν αἰώνιον. Ἄς πράττωμεν τὸ ἀγαθὸν χωρὶς νὰ ἀποκάμωμεν, καὶ οὕτω θέλωμεν ἀπολαμβάνει ἐν καιρῷ τοὺς καρποὺς διὰ παντός. Ἐν ὅσῳ λοιπὸν ἔχομεν ἀκόμη καιρὸν, ἅς κάμνωμεν εἰς καθένα καλόν, ἐξαιρέτως δὲ εἰς τοὺς ὁμοπίστους μας. Δὲν ἤξεύρετε, ὅτι τρέχουσι μὲν ὅλοι οἱ ἀγωνιζόμενοι εἰς τὸ στάδιον, εἰς δὲ μόνον ἀπὸ αὐτοὺς λαμβάνει τὸ βραβεῖον; ἀγωνισθῆτε καὶ σεῖς τοιοιυτοτρόπως, διὰ νὰ λάβητε αὐτό. Ὅλοι δὲ, ὅσοι θέλουσι νὰ ἀγωνισθῶσιν εἰς τὸ στάδιον, ἐγκρατεύονται ἀπὸ ὅλα, καὶ τοῦτο διὰ νὰ λάβωσιν ἓνα φθαρτὸν σῆφανον, διὲ ἡμᾶς ὁμως εἶναι διωρισμένος μισθὸς ἀφθαρτος.

„(Ἄς μὴν ἀποκάμνωμεν τὸ ἀγαθὸν πράττοντες, καὶ τὰ κακὰ ὑποφέροντες μεθ' ὑπομονῆς διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς.) Ὅσον ὁ ἔξω ἄνθρωπος φθείρεται, τοσοῦτον ὁ ἐσωτερικὸς ἀνανεοῦται ἡμέραν παρ' ἡμέραν· διότι ἡ προσωρινὴ μας ἐλαφρὰ θλίψις, μὲ ὅλον ὅτι εἶναι ὀλιγοχρόνιος, μᾶς προξενεῖ ὁμως ἐκεῖ εἰς τὸν οὐρανὸν αἰώνιον καὶ ὑπερμεγέθη καὶ ὑπέρμετρον δόξαν. Ἄς μὴ προσηλόνωμεν λοιπὸν τὸ βλέμμα μας εἰς τὰ βλεπόμενα, ἀλλ' εἰς τὰ μὴ βλεπόμενα, διότι τὰ μὲν βλεπόμενα εἶναι πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. Ἡμεῖς ἤξεύρομεν, ὅτι εἰς ἐκείνους, οἳ τινες ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, τὰ πάντα συνεργοῦσιν εἰς τὸ καλόν· διότι ἀπὸ καταβολῆς ἤδη κόσμου ἔκλεξε καὶ προώριτεν αὐτοὺς, εἰς τὸ νὰ ἦναι σύμμορφοι τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ του, καὶ νὰ ἦναι αὐτὸς ὁ πρωτότοκος μεταξὺ πολλῶν ἀδελφῶν. Ἐὰν λοιπὸν εἴμεθα, καθὼς μαρτυρεῖ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ πνεῦμα μας, υἱοὶ Θεοῦ, εἴμεθα καὶ κληρονόμοι μὲν τοῦ Θεοῦ, συγκαληρονόμοι δὲ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ μάλιστα ἐὰν πάσχωμεν, καθὼς αὐτός, οὕτω θέλωμεν δοξασθῆ πάλιν καθὼς καὶ αὐτός. Νομίζω δὲ ὅτι δὲν εἶναι ἄξια ὅλα τὰ παθήμα-

τα τοῦ νῦν καιροῦ, νὰ συγκριθῶσι μὲ τὴν μέλλουσαν δόξαν, ἣτις ἀπεκαλύφθη εἰς ἡμᾶς. Οὔτε ὀφθαλμὸς εἶδεν, οὔτε καρδία ἀνθρώπου ἐπεθύμησεν, ὅσα ὁ Θεὸς ἠτοιμάσεν εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.“

„(Καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ μνήματος τὸ τρομερὸν ἀφαιρεῖ τῆς ἀναστάσεως ἢ ἐλπίς.) Σπείρουσιν ἐδῶ φθαρτὸν, καὶ ἀφθαρτον θέλει ἐγερθῆ, σπείρουσιν ἄδοξον, καὶ ἐνδοξον θέλει ἀναστῆθῆ· σπείρεται εὐθραυσον καὶ ἀσθενὲς, καὶ θέλει ἐγερθῆ ἰσχυρόν· σπείρεται σῶμα σαρκικόν, καὶ θέλει ἐγερθῆ σῶμα πνευματικόν· καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἦτον ἐκ τῆς γῆς γήινος, οὕτω καὶ ὁ δεῦτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ εἶναι οὐράνιος· καὶ καθὼς τώρα ὁμοιάζομεν μὲ τὸν ἐκ τῆς γῆς προπάτορα ἡμῶν Ἀδὰμ, οὕτω θέλομεν γίνεσθαι ὅμοιοι μὲ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Πρὸς τούτοις ἄλλο εἶναι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἄλλο τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἄλλη τῶν ἀστέρων ἢ λάμπεις, καὶ καθεὶς ἀστὴρ διαφέρει τοῦ ἄλλου κατὰ τὴν ἰδίαν του λαμπρότητα· οὕτω θέλει γίνεσθαι καὶ τῶν νεκρῶν ἢ οὐράνιοι.“

„Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τοῦ νόμου εἶναι, ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ ἀγαθῆς συνειδήσεως καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου. Ὁλος ὁ νόμος πληροῦνται, ὅταν φυλαχθῆ οὗτος μόνος ὁ λόγος: Ἀγάπα τὸν πλησίον σου καθὼς τὸν ἑαυτόν σου. Μόνος, ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του, ἐκτελεῖ τὸν νόμον. Αἱ ἐντολαί: Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, μὴ καταλαλήσης, καὶ πᾶσα ἄλλη ἐντολή, καὶ ὅλα ταῦτα ὁμοῦ περιέχονται εἰς τοῦτον τὸν λόγον: Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· ἐπειδὴ ἡ ἀγάπη δὲν σὲ ἀφίνει νὰ κάμῃς κακὸν εἰς τὸν πλησίον σου. Ἡ ἀγάπη λοιπὸν εἶναι ἡ τελεία πλήρωσις τοῦ νόμου (καὶ τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἐπισήμη)· ἐπειδὴ ἡ μὲν ἐπισήμη καταξίγει τὸν ἄνθρωπον ὑπερήφανον, ἡ δὲ ἀγάπη τὸν βελτιώνει. Ὅταν κανεὶς φαντάζεται διὰ τὴν μάθησίν του, οὗτος δὲν ἠξεύρει ἀ-

κόμη, πῶς πρέπει νὰ φρονῆ· ὅστις ὅμως ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, εἰς τοῦτον ὁ Θεὸς ἔδωκεν ὀρθὴν γνῶσιν.“

„Ἐὰν ἤξευρα ὅλας τὰς γλώσσας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὠμίλου τὰς γλώσσας τῶν Ἀγγέλων, ἔπειτα δὲν εἶχον τὴν ἀγάπην, τότε δὲν ἤβελον εἶμαι ἄλλο τίποτε, εἰμὴ χαλκὸς ἢ χῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. Καὶ ἐὰν εἶχα θείαν ἔμπνευσιν, καὶ ἤξευρα ὅλα τὰ μυσῆρια, καὶ ἤμην ἐγκρατὴς πάσης γνώσεως, εἶχα δὲ καὶ πίσιν τοσαύτην, ὥστε νὰ μετακινῶ καὶ τὰ ὄρη, ἀγάπην ὅμως δὲν εἶχον, τότε δὲν ἤβελα εἶμαι τίποτε. Καὶ ἐὰν ἤθελα διαμοιράσθαι ὅλα μου τὰ ὑπάρχοντα εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ παραδώσει τὸ σῶμα μου ζωντανὸν εἰς τὸ πῦρ, ἔπειτα τὴν ἀγάπην δὲν εἶχα, τίποτε ἀπ' ὅλα ταῦτα δὲν ὠφελούμην. Ἡ ἀγάπη εἶναι μακρόθυμος καὶ εὐεργετική· ἡ ἀγάπη δὲν φθονεῖ δὲν ζητεῖ ποτε μόνον τὴν ἰδίαν της ὠφέλειαν, δὲν παροξύνεται, δὲν σοχάζεται τὸ κακόν, δὲν χαίρει εἰς τὴν ἀδικίαν, ἀλλὰ χαίρει μάλιστα διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν· αὐτὴ ὑπομένει ὅλα, πιστεύει ὅλα καὶ ἐλπίζει ὅλα. ἡ ἀγάπη δὲν παύει ποτέ. Τὸ χάρισμα τὸ προφητικὸν θέλει λάβει τέλος, αἱ διάφοροι γλώσσαι θέλουσι παύσει, αἱ ἐπισήμαι θέλουσι παρέλθῃ· διότι ἡ γνῶσις μας εἶναι μόνον κατὰ μέρος, καὶ αἱ προφητεῖαι μας εἶναι ἀτελεῖς· ὅταν ὅμως ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε θέλει καταργηθῆ τὸ ἀτελές. Τὰ τρία λοιπὸν μόνιμα χαρίσματα εἶναι ἡ πίσις, ἡ ἐλπὶς καὶ ἡ ἀγάπη· καὶ τὸ μέγιστον μεταξὺ τούτων εἶναι ἡ ἀγάπη.“

71. Παραινέσεις πρὸς ἐπιτέλεσιν τι-
νῶν καθηκόντων τῆς ἀρετῆς. Ὑπο-
θήκη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀμαρτίας
καὶ κακίας.

Ὅστις ἔχει τὴν ἀγάπην τὴν διὰ τῆς πίστεως ζῶσαν, καὶ μακαρίαν διὰ τῆς ἐλπίδος, οὗτος ἔχει τὸ οὐσιωδέστερον τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἄλλὰ καθὼς ἡ αὐτὴ ἀκτὶς τοῦ ἡλίου διαιρεῖται εἰς τὸ οὐράνιον τόξον εἰς ποικίλα καὶ ὠραῖα χρώματα, καὶ ἕκαστον τούτων τῶν χρωμάτων δὲν εἶναι ἄλλο τι οὐσιωδῶς, εἰμὶ φῶς: οὕτω καὶ ἡ ἀγάπη, ἡ αὐτὴ οὐσα εἰς τὰς διαφόρους σχέσεις τῶν ἀνθρώπων, φαίνεται ποτὲ μὲν ὡς αὐτῆ, ποτὲ δὲ ὡς ἐκείνη ἡ ἀρετὴ, ἣτις ὅμως κυρίως εἶναι αὐτὴ ἡ ἀγάπη, καθὼς ἐξ ἐναντίας καὶ ἡ κακία εἶναι ἔλθειψις ἀγάπης. Ὅθεν ὁ Θεὸς Παῦλος μᾶς προτρέπει εἰς ἐκείνας τὰς ἀρετὰς, καὶ μᾶς ἐμποδίζει ἀπὸ ταύτας τὰς κακίας μὲ τὴν δρασικότητα καὶ δεινότητα, ὥστε δὲν θέλετε βέβαια ἀναγνώσει τὰ ἀκόλουθα τεμάχια χωρὶς κατάνυξιν καὶ νέαν ἐπιθυμίαν πρὸς ἀπόκτησιν πάντων τῶν καλῶν.

„Τοῦτο λέγω καὶ βεβαιῶ εἰς ἐσᾶς ὡς ἄμεσον ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, νὰ μὴ περιπατῆτε εἰς τὸ ἐξῆς, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη περιπατοῦν κατὰ τὴν ματαιότητα τοῦ νοός των, τῶν ὁποίων τὸ λογικὸν εἶναι σκοτισμένον· αὐτὰ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὸ κατὰ Θεὸν πολίτευμα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἀγνοίαν καὶ τυφλότητα τῆς καρδίας των· παρεδόθησαν ἀπὸ ἀπελπιτίαν ὅλως διόλου εἰς τὰς ἡδονὰς, καὶ μετέρχονται παντὸς εἶδους ἀσωτίας μὲ ἐπιθυμίαν ἀκόρετον. Σεῖς δὲν ἐδι-

δέχθητε οὕτω ἀπὸ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐὰν ἄλλως ἠκούσα-
τε περὶ αὐτοῦ καὶ ἐγνωρίσατε αὐτόν· διότι αὕτη ἐστὶν ἡ κυ-
ρίως ἐντολὴ τοῦ Ἰησοῦ: Τὸ νὰ ἀποβάλητε πλεον, καθ' ὅσον
ἀνήμει εἰς τὴν παρελθοῦσαν διαγωγὴν σας, τὸν παλαιὸν ἄν-
θρωπον, ὅστις φθείρεται περιπλανώμενος εἰς τὰς ἀπατηλὰς
ἐπιθυμίας, νὰ ἀνακαινισθῆτε δὲ ἐξ ἐναντίας ὅλως κατὰ τὴν
φυχὴν διὰ τοῦ Πνεύματος, καὶ νὰ ἐνδυθῆτε τὸν νέον ἄνθρω-
πον, ὅστις ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ εἰς δικαιοσύνην καὶ
ἀνυπόκριτον ἀγιότητα.“

„Πρότερον μὲν ἦσθε ὅλως σκότος, τώρα δὲ ἐγείνατε
φῶς ἐν Κυρίῳ· ὅθεν πρέπει νὰ περιπατῆτε ὡς τέκνα τοῦ φωτός.
Οἱ καρποὶ τοῦ φωτός εἶναι ἀγαθὸσύνη, καὶ δικαιοσύνη, καὶ
ἀληθεία. Δοκιμάζετε ἀκριβῶς τί εἶναι εὐάρεστον εἰς τὸν Θεόν,
καὶ μὴ γίνεσθε συμμετοχοὶ τῶν ἀάρπων ἔργων τοῦ σκό-
τους, μᾶλλον δὲ ἐξελέγχετε τοὺς τὰ τοιαῦτα πράττοντας·
ἐπειδὴ ὅσα γίνονται ὑπ' αὐτῶν εἰς τὸ σκότος εἶναι αἰσχρὸν
καὶ νὰ τὶ εἰπῆ κανεῖς.“

„Αγαπητοὶ ἀδελφοί! σᾶς παρακαλῶ διὰ τοὺς οἰκτιρ-
μοὺς τοῦ Θεοῦ, νὰ ἀφιερῶνῃτε τὸν ἑαυτὸν σας ὅλως
εἰς τὸν Θεὸν ὡς θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν καὶ εὐάρεστον εἰς
αὐτόν, καὶ νὰ τὸν λατρεύητε λογικῶς. Μὴ συμμορφοῦσθε
κατὰ τὰ ἦθη τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἀναλαμβάνετε παντάπασι
διαφορετικὸν σχῆμα διὰ τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ νοός σας,
διὰ νὰ γνωρίσητε καὶ ἐξ ἰδίας πείρας, πόσον καλὸν καὶ
ἀξιόλογον καὶ τέλειον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλει ὁ
Θεός.“

„Ἐν ὅσῳ ἦσθε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ἦτε ἐλεύθεροι ἀπὸ
τῆν δικαιοσύνην (ἤγουσιν ἀρετὴν)· ἀλλὰ ποῖον καρπὸν εἶχετε τότε
ἀπὸ ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα τώρα πρέπει νὰ αἰσχύνησθε; τὸ τέλος
ἐκείνων εἶναι ὁ θάνατος. Τώρα δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τὸν ζυ-
γὸν τῆς ἁμαρτίας, ἐγείνατε δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔχετε τὸν

καρπὸν, ὅστις εἶναι ἁγιασμὸς, τοῦ ὁποίου σκοπὸς καὶ τέλος εἶναι ζωὴ αἰώνιος· διότι ἡ πληρωμὴ, τὴν ὁποίαν δίδει ἡ ἁμαρτία, εἶναι θάνατος· ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ εἶναι ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.“

„Αγαπητοί! ἐὰν ἀκόμη ἔχη κάποιαν ἰσχὺν εἰς ἑσᾶς ἡ παραίνεσις ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου· ἐὰν ἀκόμη δύναται τι παρ' ὑμῖν προτρεπτικός τις λόγος τῆς ἀγάπης, κάμετέ μου τὴν μεγάλην ταύτην χάριν, καὶ εἴσθε ὁ μόρφρονες πρὸς ἀλλήλους, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους μὲ μίαν ἀγάπην, γίνεσθε μία καρδία καὶ μία ψυχὴ. Μιμῆσθε τὸν Θεόν, ὡς ἠγαπημένα του τέκνα, καὶ περιπατεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν θυσίαν εὐάρεσον εἰς τὸν Θεόν. Οἰκιοποιεῖσθε τὸ φρόνημά του ὡς ἐλεκτοὶ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι τοῦ Θεοῦ, ἐνδύσασθε σπλάγχνα οἰκτιρμῶν· γίνεσθε ἀγαθοὶ, ταπεινόφρονες, σεμνοὶ, καὶ ὑπομονητικοί. Ἡ ἀγάπη σας ἔσω ἀνυπόκριτος· ἀγαπᾶτε ἀλλήλους μὲ ἀδελφικὴν εἰλικρίνειαν· ἀποδίδετε εἰς ἀλλήλους τὰς πρεπούσας τιμὰς· γίνεσθε ἄοκνοι εἰς τὴν τῶν ἄλλων ἐπιμέλειαν· πᾶν ὅ,τι πράττετε ἄς γίνε-
ται ἐν ἀγάπῃ. (πάλιν τὸ λέγω!) ἔχετε πρὸ πάντων ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους· διότι ἡ ἀγάπη εἶναι ὁ τελειότατος δεσμός, ὁ συνδέων τοὺς ἀνθρώπους.“

„Μὴ λησμονῆτε τὴν εὐποιΐαν καὶ τὴν ἀμοιβαίαν πρὸς ἀλλήλους βοήθειαν· ἐπειδὴ εἰς τοιαύτας θυσίας εὐαρεσεῖται ὁ Θεός· παρασέκεσθε εἰλικρινῶς τοὺς ὁμοπίστους σας εἰς τὰς ἀνάγκας των· ἐπιμελεῖσθε τὴν φιλοξενίαν· χαίρετε μετὰ τῶν χαιρόντων καὶ κλαίετε μετὰ τῶν κλαιόντων. Πᾶς, ὅστις δίδει ἐλεημοσύνην, ἄς τὴν δίδῃ μὲ ἀγαθὴν προαίρεσιν καὶ ἀπὸ καρδίας, ὄχι μὲ ἀγανάκτησιν ἢ ἐξ ἀνάγκης· διότι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ πάντοτε τὸν δίδοντα μὲ ἰλαρότητα. Ὁ δὲ Θεὸς εἶναι δυνατὸς νὰ ἀνταμείψῃ εἰς ἑσᾶς πᾶσαν χάριν, τὴν ὁ-

ποιάν κάμνετε εἰς τοὺς ἄλλους, πλουσιοπαρόχως καὶ ὑπερμέτρως, διὰ νὰ ἔχητε πάντοτε αὐτάρκειαν εἰς ὅλα, νὰ κάμνητε ἐκ τοῦ περισσεύματος πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς εἶναι καὶ γεγραμμένον: Ἐσχόρπισε πανταχοῦ πλουσιοπαρόχως, καὶ διεμοίρασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ ἡ εὐεργεσία του διαμένει αἰωνίως. Ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ φερίσει· ὁ δὲ σπείρων πλουσιοπαρόχως, θέλει φερίσει καὶ πλούσιον καρπὸν ἀπὸ τὴν πλούσιαν του σποράν. Οὕτω καὶ ὁ Θεὸς, ὅστις ἐπιχορηγεῖ τὸν σπόρον εἰς τὸν σπείροντα, καὶ παρέχει τὸν ἄρτον εἰς τροφήν, θέλει σᾶς δώσει σπόρον ἀφθονον, καὶ θέλει αὐξήσει τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης καὶ εὐσπλαχνίας σας, διὰ νὰ ἔχητε ἀφθονίαν πρὸς πᾶσαν εὐεργεσίαν, καὶ οὕτω διὰ μέσου σας νὰ παρακινῶνται αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων εἰς εὐχαρισίαν πρὸς τὸν Θεόν. Δότι ἡ ἐλεημοσύνη δὲν ἔχει μόνον τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι ἐπικουφίζει τὴν ἔλλειψιν τῶν πτωχῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ γίνεται ἀκόμη αἰτία πολλῶν εὐχαρισιῶν εἰς τὸν Θεόν, καθότι ἀπολαμβάνοντες οἱ βοηθούμενοι τούτων τῶν εὐεργεσιῶν, δοξάζουσι τὸν Θεόν, ὅτι δεικνύετε τὴν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πίσιν σας ἐμπράκτως, καὶ κάμνετε εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἐνδεεῖς τὸ καλόν ἐν ἀπλότητι καρδίας. Πρὸς τούτοις θέλουν παρακαλεῖ οὗτοι τὸν Θεὸν δι' ἐσᾶς, εὐγνωμονοῦντες εἰς τὰς εὐεργεσίας σας, καὶ θέλουν τὸν εὐχαρισεῖ, ὅτι ἐνεφύτευσεν εἰς τὴν καρδίαν σας τοιαῦτα φιλόανθρωπα αἰσθήματα.“

„Προσπαθεῖτε ὅσον εἶναι δυνατὸν, νὰ ζῆτε εἰρηνικῶς μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ νὰ ἀγιάζετε ἑαυτοὺς· διότι χωρὶς τούτου δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ. Ἐνας τὸν ἄλλον ἄς ὑποφέρῃ, καὶ ἕνας τὸν ἄλλον ἄς συγχωρῇ ἐὰν ἔχῃ κανὲν παράπονον κατ' αὐτοῦ: καθὼς ὁ Κύριος συγχώρησεν ἐσᾶς, οὕτω καὶ σεῖς πρέπει νὰ συγχωρῆτε ἀλλή-

λους. Μὴν ἀποδίδετε εἰς κανένα κακὸν ἀντὶ κακοῦ· ἐπαινεῖτε ἐκείνους, οἵτινες σᾶς καταδιώκουν, καὶ μὴν τοὺς κατὰ ῥᾶσθε ποτέ· μακρὰν ἀπὸ σᾶς πᾶσα φιλονεικία, καὶ πᾶσα κενοδοξία· καθεὶς ἄς σοχάζεται πάντα ἄλλον ἐντιμώτερον, παρὰ τὸν ἑαυτὸν του· καθεὶς ἄς μὴν ἀποβλέπη μόνον εἰς τὸ ἴδιόν του κέρδος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τοῦ ἄλλου, διότι εἰς ἐσᾶς πρέπει νὰ ἐνυπάρχη ἡ αὐτὴ διάθεσις, ἣτις ἦτον καὶ εἶναι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν·“

„Προσεύχεσθε ἀδιαλείπτως! ἐγκαρτερεῖτε εἰς τὴν προσευχὴν, καὶ εἰσθε ἄγρυπνοι εἰς τὴν δέησιν καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν. Εἴτε τρώγετε, εἴτε πίνετε, εἴτε ἄλλοτι κάμνετε, πάντα πρέπει νὰ κάμνητε εἰς δόξαν Θεοῦ. Πᾶν ὅ,τι πράττητε διὰ λόγου ἢ ἔργου, πράττετε τοῦτο εἰς τὸ ἔνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεὸν τὸν διὰ τοῦ Ἰησοῦ πατέρα ἡμῶν. Εὐχαρισεῖτε τὸν Θεὸν δι' ὅλα, ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον ἐφανερώθη εἰς ἐσᾶς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μὴ φροντίζετε περὶ κανενός, ἀλλ' ἀναφέρετε εἰς τὸν Θεὸν μετὰ πάσης εἰλικρινείας τὰς χρείας σας ὡσάκισ προσεύχεσθε μὲ θερμὴν δέησιν καὶ εὐχαριστίαν.“

„Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ μὲ ὅλην του τὴν σοφίαν ἄς ἐνοικῇ εἰς ἐσᾶς, φέρων καρπούς πλουσίου. Διδάσκετε καὶ ἐνισχύετε ἀλλήλους διὰ ψαλμῶν, ὕμνων, καὶ πνευματικῶν ᾠμάτων, καὶ φάλλετε τὰς δοξολογίας σας πρὸς τὸν Θεὸν μὲ καρδίας κατανευγμένας ὑπὸ τῆς χάριτος, Ἐχετε ζῆλον πνευματικόν· καὶ φροντίζετε ἐπιμελῶς διὰ τὴν τοῦ Κυρίου λατρείαν· μὴ λυπητε τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον εἰσθε ἐσφραγισμένοι εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἀπολυτρώσεως! Προσέχετε νὰ μὴν ἦναι κανεὶς ἀπειθὴς εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· νὰ μὴν ἀναβλασθήσῃ μεταξύσας καμμία φαρμακερὰ ῥίζα, καὶ προξενήσῃ ἀρρώστιαν, δι' ἧς μολυνθῶ-

Φῶσι πολλοί. Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ ἅς γεμίξη τὰς καρδίας σας μὲ ἀγαλλίασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἰρήνην ἐκλήθητε πάντως ἐν ἐνὶ σώματι, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἦσθε εὐγνώμονες. Ναί, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἣτις ὑπερέχει πάντα νοῦν, ἅς διαφυλλάττη τὰς καρδίας καὶ τὰ διανοήματά σας ἐν τῇ πίστει τῇ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.“

„Τελευταῖον, ἀδελφοί! χαίρετε· γίνεσθε τέλειοι· νουβεεῖτε ἀλλήλους· φρονεῖτε τὸ αὐτὸ· εἰρηνεύετε ἀναμεταξύ σας, καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης θελεῖ εἶναι μαζί σας. Εἶσθε πάντοτε εὐθυμοί! χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν τὸ ἀπαναλαμβάνω, χαίρετε!“

„Γρηγορεῖτε· ἐμμένετε ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίσιν· ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιοῦσθε· εὐθυμεῖτε ἐν ἐλπίδι, ὑπομένετε ἐν τοῖς παθήμασι, καὶ ἐγκαρτερεῖτε εἰς τὰς προσευχάς. Ὅλα, ὅσα εἶναι ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα καθαρὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα ἀξιέπαινα, πᾶσα ἀρετὴ καὶ πάντα τὰ καλὰ ἦθη, ὅλα ταῦτα ἅς ἦναι τὸ ἀντικείμενον τῆς σπουδῆς σας.“

„Μισεῖτε τὸ κακὸν, καὶ ἐμμένετε εἰς τὸ καλόν· πράττετε τὸ ἀγαθόν, ὄχι μόνον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων· μὴ ἀποκάμνετε ἀπὸ τοῦ νὰ ἀγαθοποιῆτε. πάντα δοκιμάζετε, καὶ τὸ καλὸν κατέχετε. ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Εὐχομαι νὰ ἦσθε εἰς μὲν τὸ καλὸν σοφοὶ καὶ καλῶς πεπαιδευμένοι, τοῦ δὲ κακοῦ νὰ ἦσθε ἀπειροί.“

„Μὴ φαντάζεσθε καθ' ἑαυτοὺς, ὅτι εἶσθε φρόνιμοι, μὴ δὲ ὑψηλοφρονῆτε περὶ ἑαυτοὺς, ἀλλ' ἀναλαμβάνετε φρονήματα ταπεινοφροσύνης. Ἐάν τις νομίξη ἑαυτὸν μέγαν, ἐν ᾧ δὲν εἶναι τίποτε, οὗτος ἀπατᾷ τὸν ἴδιον ἑαυτὸν του. Ἄς ἐξετάξη καθεὶς τὰ ἰδιά του ἔργα, καὶ τότε δύναται νὰ ἔχη τιμὴν παρ' ἑαυτοῦ, τὴν ὁποίαν ὅμως ἅς μὴ ζητῆ

ποτέ εἰς ἄλλον. Ἡ σεμνότης σας πρέπει νὰ ἦναι πρόδηλος εἰς καθένα.“

„Αγαπητοί! μὴ ἐκδικηθῆτε ἀλλήλους, ἀλλὰ μάλλον ἄς παραχωρῆ ἕκαστος εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ ἄλλου, διότι εἶναι γεγραμμένον: Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. Μάλλον δὲ εἰάν ὁ ἐχθρὸς σου πεινᾷ φώμιζε αὐτόν· εἰάν διψᾷ, πότιζε αὐτόν. Μὴν νικᾷσαι ποτέ ἀπὸ τὸ κακόν, ἀλλὰ νικά τὸ κακόν με τὸ καλόν.“

„(Ἀπέχετε ἀπὸ τὰς κρίσεις καὶ δικολογίας.) Διότι τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει ἄλλο, εἰμὴ τὴν διαφθοράν σας, εἰάν δηλ. μεταξύ σας ὑπάρχουσι κρισολογίαί. Διὰ τί δὲν προτιμᾶτε καλῆτερα νὰ ἀδικήσθε; διὰ τί δὲν προκρίνετε νὰ ζημιωθῆτε; ἀλλ' ἀδικεῖτε καὶ λυπεῖτε σεῖς οἱ ἴδιοι ἑαυτούς, μάλλισα δὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σας; δὲν ἤξεύρετε ὅτι οἱ ἀδικοὶ δὲν ἔχουσι μέρος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;“

„Ὅταν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ κυριεύσθε, μὴν ἀμαρτάνητε, μηδὲ ἀφίνετε νὰ βασιλεύῃ ὁ ἥλιος καὶ σεῖς νὰ ἦσθε ἀκόμη ὠργισμένοι με τὸν ἀδελφόν σας, ἐπειδὴ με τοῦτο δίδετε χώραν εἰς τὴν καρδίαν σας τοῦ Σατανᾶ. Πᾶσα πικρία, πᾶς θυμὸς, πᾶσα δυσμένεια, πᾶσα κραυγὴ, πᾶσα κατηγορία καὶ πᾶσα ἄλλη βλασφημία πρέπει νὰ ἦναι πολλὰ μακρὰν ἀπὸ σᾶς. Ἐξ ἐναντίας δὲ πρέπει νὰ ἦσθε ἠγαπημένοι καὶ εὐσπλαγχοὶ πρὸς ἀλλήλους, συγχωροῦντες ἀσμένως ὁ εἰς τὸν ἄλλον, καθὼς ὁ Θεὸς σᾶς ἐσυγχώρησε διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.“

„Μὴ καταδικάζητε, μηδὲ καταφρονῆτε ἀλλοὺς. Διότι ποῖος εἶσαι σὺ, ὅστις τολμᾷς νὰ κρίνης ξένον δοῦλον; εἰάν αὐτὸς ῥέκεται ἢ πίπτει, τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν κύριόν του. Αὐτὸς ἠμπορεῖ πάλιν νὰ ὀρθωθῆ, διότι ὁ Θεὸς εἶναι δυνατὸς, νὰ τὸν σηρίξῃ. Καὶ πῶς ἠθελες κρίνει ἐσὺ τὸν ἀδελφόν σου, ἢ διὰ τί νὰ καταφρονήσῃς τὸν ἀ-

δελφόν σου; Ἡμεῖς ὅλοι πρέπει νὰ παρῆρσιασθῶμεν ἔμπροσθεν τοῦ κριτηρίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς πρέπει νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ· ὅθεν ἄς μὴ κρίνωμεν πλέον ἀλλήλους: μᾶλλον δὲ προσέχετε, νὰ μὴ γίνεσθε πρόσκομα ἢ αἰτία πτώσεως εἰς τινα τῶν ἀδελφῶν σας· μὴ κρίνετε πρὸ καιροῦ, ἀλλὰ περιμένετε ἕως οὗ ἔλθῃ ὁ Κύριος. Αὐτὸς θέλει φανερώσει τότε ὅσα τώρα εἶναι κεκρυμμένα εἰς τὸ σκότος, καὶ ἀποκαλύψει τοὺς ἀποκρύφους τῶν καρδιῶν διαλογισμοὺς, καὶ ἀποδώσει εἰς τὸν καθένα τὸν ἀνάλογον μισθὸν τῆς ἀξίας του.“

„(Ἄς τρέφῃ ἕκαστος ἑαυτὸν τιμίως καὶ δικαίως). Κανεὶς ἄς μὴν ἀδικῇ ἢ ἀπατᾷ τὸν ἀδελφόν του εἰς τὴν πραγματείαν. Ὅστις ἔκλεψεν, ἄς μὴ κλέψῃ πλέον· ἀλλ' ἄς κοπιᾷ μᾶλλον νὰ ἀποκτᾷ τὰ ἀναγκαῖα του μετὰς χειρας του, διὰ νὰ ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ μεταδίδῃ καὶ εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας. Ἐκείνους δὲ, οἵτινες δὲν θέλουσι νὰ ἐργάζονται, ἀλλὰ φέρονται ἀνησυχῶς καὶ ἀνακατόνονται εἰς πᾶσαν λογοτριβήν, πρᾶξομεν καὶ συμβουλευόμεν ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐργάζονται ἐν ἡσυχίᾳ καὶ εὐταξίᾳ διὰ νὰ ἀπολαμβάνωσι τὸν ἄρτον των.“ Ὅστις δὲν θέλει νὰ κοπιᾷ, αὐτὸς δὲν πρέπει οὔτε νὰ τρώγῃ.“

„Ἀπέχετε εἰς τὸ πολίτευμά σας ἀπὸ πᾶσαν φιλαργυρίαν, ἣτις εἶναι κυρίως εἰδωλολατρεία, καὶ εὐχαρισθε εἰς ὅ,τι ἔχετε· διότι αὐτὸς ὁ Κύριος ὑπεσχέθη, λέγων: Δὲν θέλω σὲ ἐγκαταλείψει βέβαια, οὔτε θέλω σὲ λησμονήσει.“ Ὅθεν πρέπει νὰ λέγωμεν μὲ θάρρος καὶ παρηγορίαν: Ἐπειδὴ ἔχω τὸν Κύριον βοηθόν μου: διὰ τοῦτο δὲν φοβοῦμαι τίποτε, τὸ ὅποιον ἤθελε μοὶ κάμει κανεὶς ἄνθρωπος· εἶναι ὅμως μέγα κέρδος, τὸ νὰ ἦναί τις θεοσεβής, καὶ ἐν ταύτῳ αὐτάρκης. Εἰς τοῦτον τὸν κόσμον δὲν ἐφέραμεν τίποτε μαζί μας, καὶ οὔτε θέλομεν πάρεῖ ἀναμφιβόλως τίποτε μετὰ θάνατον. Λοι-

πὸν ὅταν ἔχωμεν τροφήν καὶ ἐνδυμασίαν, πρέπει νὰ εὐχαρισθῶμεθα εἰς ταῦτα. Ὅσοι δὲ θέλουν νὰ πλουτήσωσι, πίπτουν εἰς πειρασμὸν καὶ εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου, καὶ εἰς διαφόρους ἀνωφελεῖς καὶ βλαβερὰς ἐπιθυμίας, αἱ ὁποῖαι κατακρημνίζουσιν ἐντέλει τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἀπώλειαν καὶ διαφθοράν, διότι ἡ φιλαργυρία εἶναι ρίζα πάντων τῶν κακῶν ἢ δὲ εὐστέβεια ἐξ ἐναντίας εἶναι καλὴ πρὸς πάντα, ἐπαγγελίαν ἔχουσα τῆς παρουσίας καὶ τῆς μελλούσης ζωῆς τὴν ἀπόλαυσιν. Ὁ λόγος οὗτος εἶναι ἀληθὴς, καὶ πάσης ὑποδοχῆς ἄξιος.“

„Μὴ πλανᾶσθε: ὁμιλίαι κακὰ φθείρουσιν ἡθὴ χρησά. Ἀπορρίψατε πᾶν ψεῦδος, καὶ ἕκαστος ἅς ὁμιλῇ μετὸν πλησίον του τὴν ἀλήθειαν, ἐπειδὴ ὅλοι εἴμεθα συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλους ὡς μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος. Λόγος κακὸς ἅς μὴν ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ σῶμα σας, ἀλλὰ πάντοτε καλὸν πρὸς διδασκαλίαν καὶ διόρθωσιν, διὰ νὰ εἰσέρχεται χάρις εἰς ἐκείνους, οἵτινες τὸν ἀκούωσιν. Αἱ ὁμιλίαι σας ἅς ἦναι πάντοτε πλήρεις χάριτος, καὶ τρόπον τινὰ ἀρτιμένοι μὲ ἄλας, ὥστε νὰ ἦσθε ικανοὶ διὰ νὰ δίδετε λόγον καὶ ἀποκρίσιν εἰς καθένα καθὼς πρέπει.“

„Μὴ μεθύσκεσθε μὲ οἶνον, διότι οὗτος ἐρεθίζει τὸν ἀνθρώπον εἰς ἀσωτίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην κακὴν ἐπιθυμίαν· γίνεσθε δὲ μᾶλλον πλήρεις ἀγίου Πνεύματος, ἄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, καὶ εὐχαριστοῦντες πάντοτε τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα σας διὰ ὅλα ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.“

„Πορνεία καὶ πᾶσα ἄλλη ἀκαθαρσία ἅς μὴν ἀκούονται παντάπασιν ἀναμεταξύ σας, καθὼς πρέπει εἰς χριστιανούς· ὡσαύτως δὲν πρέπει νὰ ἀκούεται εἰς ἐσᾶς οὔτε ἀκολασία, οὔτε ἀνόηται ἀργολογίαι, οὔτε ἀπρεπεῖς βωμολογίαι. ἐπειδὴ τοῦτο πρέπει νὰ σᾶς ἦναι καλῶς γνωστὸν, ὅτι: Οὔτε πόρνοι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε εἰδωλόλατραι, οὔτε κλέπται, οὔτε

πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὔτε βλάσφημοι, οὔτε καταρώμενοι, οὔτε λησαί· θέλουσιν ἔχει μέρος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μὴ ἀπατάσθε ὑπὸ οὐδενὸς ἐπιματαιῶν λόγων, διότι ἐξ αἰτίας τοιούτων κακιῶν ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας (ἡγουν ἀπιστίας). Μὴ γίνεσθε λοιπὸν μέτοχοι τούτων.“

„Προσέχετε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! νὰ μὴ ἔχη κανεὶς ἀπὸ σᾶς καρδίαν κακὴν καὶ ἀπιστον, καὶ ἀπομακρύνηται ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα. Μᾶλλον δὲ προτρέπεσθε καθ' ἡμέραν θεοὶ οἱ ἴδιοι ἀναμεταξύ σας, ἕως οὗ διαριεῖ τὸ σήμερον, ἵνα μὴ ἐπιμένη κανεὶς ἀπ' ὅλους ἐσᾶς εἰς τὴν ἀπατηλὴν ἡδονὴν τῆς ἀμαρτίας. Διότι μόνον ἐν ὅσῳ κρατῶμεν ἀμεταπτώτως τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἡμῖν ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς συνέλαβομεν (τὸ νὰ πιστεύωμεν δηλ., νὰ ἐλπίζωμεν καὶ νὰ ἐπακούωμεν εἰς τὸν Θεὸν) ἔχομεν μέρος μετὰ τοῦ Χριστοῦ.“

„Ἐὰν δὲ ἐκουσίως παραδιδόμεθα πάλιν εἰς τὴν ἀμαρτίαν, ἀφ' οὗ μίαν φοράν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, τότε ὄχι μόνον καμμία προσφορά εἰς ἐξιλέωσιν τῆς ἀμαρτίας δὲν μᾶς μένει πλέον, ἀλλὰ τὸ χεῖρισον μᾶς προσμένει καὶ κριτήριον τρομερὸν, καὶ πῦρ τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγανακτήσεως, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ κατακαύσῃ τοὺς ἀντικειμένους του. Ἀκόμη τὸν παλαιὸν καιρὸν κατεδικάζετο χωρὶς συμπάθειαν εἰς θάνατον πᾶς, ὅστις παρέβαινε τὸν Μωσαϊκὸν νόμον μὲ τὴν ἀπόφασιν δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. Συλλεγεσθῆτε λοιπὸν οἱ ἴδιοι, ἂν δὲν ἦναι δικαίως μεγαλητέρα τιμωρίας ἄξιος ὁ καταπατῶν μὲ τοὺς πόδας του τὸν Πῦρ τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς διαθήκης τὸ αἷμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἠγέρθη, κοινὸν σοχαζόμενος, καὶ ἀτιμάζων τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος. Γνωρίζομεν, ἀδελφοί! ἐκεῖνον, ὅστις ἀμεταβέτως ἔχει μετὰ τὴν ἀπόφασιν, τὴν λέγουσαν: Ἐμὴ ἡ ἐκδίκησις· ἐγὼ αὐταποδώσω. Καὶ πάλιν: Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.“

φοβερόν εἶναι τῇ ἀληθείᾳ! τὸ νὰ πέσῃ κανεὶς εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.“

„Διὰ τοῦτο, ἀγαπητοί μου! καθὼς πάντοτε μὲ ὑπακούετε, ὄχι μόνον ὅταν ἤμην εἰς ἕσας, ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν ἤμην, ἐργάζεσθε καὶ τώρα μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὰ περὶ τῆς σωτηρίας σας· διότι εἶναι Θεὸς ἐκεῖνος, ὅστις κατὰ τὴν ἀγαθότητάτου σᾶς δίδει δύναμιν καὶ εἰς τὸ θέλειν καὶ εἰς τὸ τελειοῦν. Κάμνετε ὅμως πᾶν καλὸν χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, διὰ νὰ ἦσθε ἀμεμπτοὶ καὶ ἀκέραιοι ὡς τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιάς καὶ διεσραμμένης, ὡς φωστῆρες τοῦ κόσμου λάμποντες.“

„(Πάλιν) ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! γίνεσθε μιμηταί μου, καὶ ἔχετε εἰς παράδειγμά σας τοὺς διάγοντας κατὰ τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς σᾶς ἐδώκαμεν. Διότι πολλοὶ, καθὼς πολλάκις σᾶς εἶπον, καὶ πάλιν τώρα τὸ λέγω μὲ δάκρυα, διάγουσιν ὡς ἐχθροὶ τοῦ σαυροῦ τοῦ Χριστοῦ, τῶν ὁποίων τὸ τέλος εἶναι ἀπώλεια, διότι Θεὸς των εἶναι ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα των κατασχύνη, μὲ τὸ νὰ ἀποβλέπωσι μόνον εἰς τὰ ἐπίγεια. Ἡμῶν δὲ τὸ πολίτευμα ὑπάρχει ἐν οὐρανοῖς, ἐξ ὧν προσμένομεν τὸν λυτρωτὴν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅς τις θέλει δώσει ἄλλην μορφήν εἰς τὸ ἡμέτερον σῶμα, καὶ θέλει τὸ καταστήσει ὅμοιον μὲ τὸ δεδοξασμένον του σῶμα διὰ τῆς δυνάμεως ἐκείνης, μὲ τὴν ὁποίαν ὑποτάσσει εἰς ἐαυτὸν τὰ πάντα.“

72. Ἀμοιβαῖα χρῆσι τῶν διαφορῶν τάξεων.

Εἰς μίαν παραβολὴν ἀφ' οὗ πρώτον ἀποδεικνύει κάλλιφα ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὸ ἀναγκαῖον τῶν διαφορῶν τάξεων εἰς τὸν κότμον καὶ τὸ ἀφευκτον τῶν πολυποικίλων χαρισμάτων καὶ ἐπαγγελμάτων εἰς τὸν χριστιανισμόν, παράγει ἔπειτα ἐκ τούτων τὰ διάφορα καθήκοντα τούτων τῶν τάξεων.

„Καθὼς ἡμεῖς (γράφει ὁ Παῦλος) ἔχομεν εἰς ἓν σῶμα πολλὰ μέλη, ἀλλ' ὅλα δὲν ἐπιτηδεύονται τὴν αὐτὴν πράξιν, οὕτως εἴμεθα καὶ ὅλοι ὁμοῦ ἐν σῶμα ἐν Χριστῷ· κατὰ μέρος ὅμως θεωρούμενοι εἴμεθα μέλη ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον.“

„Ἐπειδὴ ἔχομεν διάφορα χαρίσματα, καθὼς εἰς καθένα ἐδόθη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, λοιπὸν ὅστις ἔχει ἐπάγγελμα, ἄς μεταχειρίζεται καλῶς τὸ ἐπάγγελμα του, ὅστις διδάσκει, ἄς μένη εἰς τὴν διδασκαλίαν του, ὅστις συμβουλεύει, ἄς συμβουλεύη κατὰ τὸ πρέπον, ὅστις μεταδίδει τί, ἄς κάμνη τοῦτο ἐν ἀπλότητι· ὅστις εἶναι προεξὼς ἄλλων, ἄς προΐσεται τούτων μετ' ἐπιμελείας, ὅστις ἐλεεῖ, ἄς κάμνη τὸ ἐλεῶν του μετ' ἰλαρότητα.“

„Καθεὶς ἄς ὑποτάσσεται εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἣτις εἶναι ἐπ' αὐτὸν διορισμένη· διότι καμμία ἐξουσία δὲν εἶναι ἄλλοθεν ποθεν, εἰ μὴ ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ αἱ ὑπάρχουσαι ἐξουσίαι εἶναι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι. Ὅθεν ὅστις ἐναντιοῦται εἰς τὴν ἐξουσίαν, οὗτος εἶναι ἐναντίος εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐπισύρουσιν ἐναντίον των μεγάλην τιμωρίαν. Οἱ ἄρχοντες δὲν εἶναι τρομεροὶ εἰς τοὺς τὸ

καλόν, ἀλλ' εἰς τοῖς τὸ κακόν ποιοῦντας. Ἐὰν λοιπὸν θέ-
 λης νὰ μὴ φοβῆσαι τὴν ἐξουσίαν, πράττε πάντοτε τὸ κα-
 λόν, καὶ θέλεις λάβει παρ' αὐτῆς τὸν ἔπαινον, διότι εἶναι
 ὑπηρετίς Θεοῦ πρὸς καλόν ἰδικόν σου. Ἐὰν ὅμως πράττης τὸ
 κακόν, τότε φοβοῦ, διότι δὲν φορεῖ εἰς μάτην τὴν μάχαιραν·
 ἀλλ' ὡς ὑπηρετίς Θεοῦ ἐκδικεῖται αὐστηρῶς τὸν πράττοντα
 τὸ κακόν. Ἀνάγκη πᾶσα λοιπὸν νὰ ὑποτάσσεσθε, καὶ μάλι-
 στα ὄχι διὰ τὸν φόβον μήπως τιμωρηθῆτε, ἀλλὰ καὶ διὰ
 τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως. Πρέπει πρὸς τούτοις νὰ πλη-
 ρόνετε καὶ φόρους· διότι οἱ ἐξουσιασταὶ εἶναι ὑπηρεταὶ Θεοῦ,
 οἵτινες δι' αὐτὸ τοῦτο ἀφιεροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα. Ἀ-
 πόδοτε λοιπὸν εἰς καθένα ὅ,τι χρεωσεῖτε: δηλ. φόρον, εἰς
 ἔντινα ἀνήκει φόρος, τελώνια, εἰς ὄντινα ἀνήκουσιν τελώνια,
 φόβον, εἰς ὄντινα ἀνήκει φόβος, τιμὴν, εἰς ὄντινα ἀνήκει
 τιμὴ. Πρὸ πάντων δὲ παρακαλῶ καὶ συμβουλεύω ἐσᾶς ἀπὸ
 καρδίας νὰ ᾗναι διατεταγμένοι ἰκεσταὶ καὶ παρακλήσεις, προ-
 σφοραὶ καὶ εὐχαρισταὶ ὑπὲρ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, μάλι-
 στα δὲ ὑπὲρ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄν-
 των, διὰ νὰ ζῆτε ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῶν ἡσυχοὶ καὶ α-
 τάραχοι μετὰ πάσης εὐσεβείας καὶ σεμνότητος. Διότι τοῦτο εἶναι
 καλόν καὶ εὐάρεστον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν,
 ὅστις θέλει νὰ σωθῶσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ νὰ φθάσωσιν
 εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας.“

„Οἱ πρεσβύτεροι (ἢ καθὼς ἡμεῖς τῶρα τοὺς ὀνομάζο-
 μεν, οἱ Ἰερεῖς), οἵτινες εἶναι προεσῶτες μιᾶς κοινότητος,
 πρέπει νὰ ἀξιοῦνται διπλῆς τιμῆς, ἐξαιρέτως δὲ ὅσοι κατα-
 γίνονται ἐπιπόνως εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὸ κήρυγμα, καὶ
 σᾶς διδάσκουσι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν σᾶς παρακαλοῦ-
 μεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! νὰ προσέχετε καὶ νὰ ἐπιμελῆσθε καλῶς
 ἐκείνους, οἵτινες κοπιᾶζουσιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ προΐξονται ὑ-
 μῶν ἀντὶ τοῦ Κυρίου, νοουθετοῦντες σας τὰ δέοντα. Ἀ-

γαπατε αὐτοὺς μὲ χωριστὴν ἀγάπην διὰ ὅσα πράττουσιν εἰς ἑσᾶς, καὶ ζῆτε εἰρηνικὰ μὲ αὐτοὺς. Ὑποτάσσεσθε εἰς αὐτοὺς καὶ ὑπακούετε ὡς εἰς προεστώτας σας, οἵτινες φροντίζουσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν σας, καὶ μέλλουσι ποτὲ νὰ ἀποδώσουν λόγον περὶ ὑμῶν εἰς τὸν Θεόν. Προσπάθειτε νὰ τοὺς εὐχαρσῆτε, διὰ νὰ κάμνωσι καὶ αὐτοὶ τὸ χρέος των μετὰ χαρᾶς, καὶ νὰ μὴν ἀναξενάζωσιν ἐναντίον σας, διότι τοῦτο δὲν θέλει σᾶς εἶναι ὠφέλιμον· ὡς καὶ ἡ Γραφή λέγει: „Αξίος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.“ Καὶ εἰς τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως εἶναι γεγραμμένον: Οὐ φιμώσῃς βοῦν ἀλοῶντα· (ἤγουν μὴ δέσῃς τὸ στόμα τοῦ ἀλωνίζοντος βοός.) Τάχα μήπως ὁ Θεὸς φροντίζει περὶ τῶν βοῶν, ἢ δὲν λέγει τοῦτο μᾶλλον περὶ τῶν ἀνθρώπων; ἀναμφιβόλως εἶναι γεγραμμένον τοῦτο καὶ δι' ἡμᾶς. Ὁ δοῦλος, ὅστις γεωργεῖ ἢ ἀλωνίζει, κάμνει τοῦτο ἐπ' ἐλπίδι τοῦ νὰ ἀπολαύσῃ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του. ἐὰν λοιπὸν ἡμεῖς σᾶς ἐσπείραμεν τὰ πνευματικά, εἶναι τάχα πολὺ πρᾶγμα, ἐὰν φερίσωμεν μὲ σᾶς καὶ τὰ σωματικά; Δὲν ἤξεύρετε ὅτι: οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ θυσιαστηρίου πρέπει νὰ τρέφονται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ θυσιαστηρίου· καὶ οἱ διδάσκοντες τὰ εὐαγγέλιον, πρέπει νὰ ζῶσι καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ εὐαγγελίου;“

„Θέλω νὰ ἀνυψώωσιν οἱ ἄνδρες, ὅταν προσεύχωνται, χεῖρας καθαρὰς εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ νὰ φυλάττωνται ἀπὸ θυμῶν καὶ λογομαχίας.“

„Οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες ἅς ἐνδύονται τιμίως, καὶ ἅς σολίζονται μετὰ κοσμιότητος καὶ ταπεινοφροσύνης· ὅχι ὅμως μὲ τεχνικοὺς πλοκάμους, ἢ μὲ χρυσίον καὶ πολυτιμοὺς λίθους καὶ πολυτελεῖς σολάς, ἀλλὰ μὲ πράξεις ἐναρετους, καθὼς πρέπει εἰς γυναῖκας, ἀφιερωμένας εἰς εὐσέβειαν.“

„Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκάς σας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς. Καθεὶς ἀπὸ σας ἅς ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκα του ὡς τὸν ἴδιον ἑαυτόν του, καὶ ἅς μὴ φέρηται σκληρῶς καὶ αὐστηρῶς πρὸς αὐτήν.“

„Αἱ γυναῖκες ὡσαύτως ὑποτάσσεσθε εἰς τοὺς ἄνδρας σας, καθὼς εἰς τὸν Κύριον· διότι ὁ ἀνὴρ εἶναι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας. Ὡσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται εἰς τὸν Χριστὸν, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες ἅς ὑποτάσσονται κατὰ πάντα εἰς τοὺς ἄνδρας των. Ἡ γυνὴ πρὸς τούτοις πρέπει νὰ ἔχη καὶ σέβας εἰς τὸν ἄνδρα της.“

„Οἱ πατέρες καὶ μητέρες μὴ παροξύνετε τὰ τέκνα σας εἰς θυμὸν, διὰ νὰ μὴ γίνωνται μικρόψυχα, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ, ἀνατρέφοντές τα κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες αὐτὰ ἀκαταπαύσως, καὶ τιμωροῦντες τα πάλιν μὲ φρόνησιν, ὅσάκις ἀτακτῶσι.“

„Τὰ τέκνα ὑπακούετε εἰς τοὺς γονεῖς σας ἐν Κυρίῳ· διότι τοῦτο εἶναι πρέπον καὶ δίκαιον καὶ ἄρεσὸν εἰς τὸν Θεόν. „Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου! εἶναι ἡ πρώτη ἐντολὴ, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι προσθεμένη καὶ ἡ ἐφεξῆς ὑπόσχεσις: Ἴνα εὖ σοὶ γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος ἔσῃ ἐπὶ τῆς γῆς.“

„Οἱ πρεσβύτεροι (γεροντότεροι) πρέπει νὰ ᾔναι διὰ παντὸς νηφάλιοι, ἀξιοσέβαστοι, καὶ ἄμεμπτοι κατὰ τὴν πίσιν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπομονήν.“

„Ὡσαύτως καὶ αἱ πρεσβύτεραι γυναῖκες πρέπει νὰ ἔχουν πολίτευμα ἀνεπίληπτον, νὰ μὴ βλασφημοῦν, οὔτε νὰ ᾔναι ἐκδοταὶ εἰς μέθην, καὶ αἱ ὁμιλίαι των πρέπει νὰ ᾔναι πάντοτε διδακτικαί.“

„Χρέος ἔχουν αἱ γεροντότεραι γυναῖκες νὰ διδάσκουν τὰς νεωτέραις τὰ καλὰ ἔθη, νὰ τὰς συμβουλεύουν, διὰ νὰ ἀγαποῦν τοὺς ἀνδραστῶν καὶ τὰ τέκνα των, καὶ διὰ νὰ ᾔναι φρονιμοὶ, σώφρονες, ἐγκρατεῖς, ἀγαθαὶ, ἐπιμελεῖς οἰκονόμοι τῶν οἰκίῶν των, καὶ ὑπήκοοι εἰς τοὺς ἀνδραστῶν.“

„Τοιοῦτοτρόπως ἄς πολιτεύωνται καὶ οἱ νέοι, ἐπιμελούμενοι μάλιστα νὰ φαίνονται πάντοτε σεμνοὶ καὶ χρηστοὶ.“

„Ἐνάρετον τινὰ χήραν, ἣτις ἐγκαταλελειμμένη οὔσα ὑπὸ πάντων, δὲν ἔχει καμμίαν παρηγορίαν, καθεὶς πρέπει νὰ τιμᾷ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχη τὰς ἐλπίδας τῆς εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ ἐγκαρτερῇ ἡμέραν καὶ νύκτα εἰς τὰς προσευχὰς καὶ δεήσεις. Ἐὰν ἔχη παιδιὰ ἢ ἔγγονα, ἄς τὰ διδάσκη πρὸ πάντων, νὰ διατηρῶσιν εἰς καλὴν τάξιν τὴν οἰκίαν των, καὶ ἄς ἀνταμειβῇ τὴν ἀγάπην τῶν γονέων των μὲ ἀμοιβαίαν ἀγάπην· διότι τοῦτο εἶναι ἀρετὴν εἰς τὸν Κύριον. Ἐξ ἐναντίας δὲ μία χήρα, ἣτις εἶναι ὅλως διόλου ἔκδοτος εἰς τρυφὰς, αὐτὴ εἶναι ἔμπνοος ἐκρά. Αἱ τοιαῦται δὲν εἶναι μόνον ἀργαὶ καὶ ὀκηραὶ, τρέχουσαι ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν, ἀλλὰ καὶ φλύαροι, ἐπειδὴ θέλουν νὰ ἡξεύρουν τὰ πάντα, καὶ ὀμιλοῦν πάντοτε περὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν ἀρμόζουσι εἰς αὐτάς. Ὅθεν ἐὰν θέλουν νὰ τὰς σέβωνται ὁ κόσμος, πρέπει νὰ ἔχουν καὶ πολίτευμα ἀμεμπτον.“

„Οἱ κύριοι (καὶ κυρίαι) ἀποδίδοτε εἰς τοὺς δούλους (καὶ τὰς δούλας σας) ὅ,τι εἶναι δικαίον καὶ πρέπον· μακρὰν ἀπὸ σᾶς πᾶς σκληρὸς καὶ βάρβαρος λόγος, ἡξεύροντες, ὅτι ὁ ἐδικὸς σας καὶ ὁ ἐδικὸς των κοινὸς Κύριος ἐν οὐρανῷ δὲν ὑποβλέπει εἰς πρόσωπον.“

„Ἐάν τις (οἰκοδεσπότης ἢ οἰκοδέσποινα) δὲν φροντίξῃ περὶ τῶν ἀνθρώπων του καὶ μάλιστα περὶ τῶν οἰκείων

του, οὗτος ἠρνήθη τὴν πίσιν καὶ εἶναι χειρότερος παρὰ ἓνα ἔθνικόν.“

„Οἱ δοῦλοι (καὶ δοῦλαι) ὑπακούετε εἰς τοὺς κυρίους σας κατὰ πάντα· δουλεύοντες εἰς αὐτοὺς ὄχι μόνον, ὅταν ᾗσθε ὑπὸ ὄφιν αὐτῶν, διὰ τὰ σᾶς ἐπαινοῦν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὰ δουλεύητε εἰς αὐτοὺς πιστῶς ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, καὶ ἀπόντων αὐτῶν, διὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτι ποτὲ κάμνετε, κάμνετέ το μὲ εὐχαρίσησιν, ὡς εἰάν τὸ ἐκάμνετε εἰς αὐτὸν τὸν Κύριον, καὶ ὄχι εἰς ἀνθρώπους, ἡξεύροντες, ὅτι ὅποιανδήποτε καλὸν καὶ ἂν κάμνη τις, θέλει ἀνταμειφθῆ ἐν καιρῷ ἀπὸ αὐτοῦ τὸν Κύριον· διότι αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς θέλει σᾶς δώσει εἰς ἀμοιβὴν τούτου τὴν κληρονομίαν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· λοιπὸν δουλεύετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Κύριόν σας. Πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνω! Δοῦλοι (καὶ δοῦλαι) πρέπει τὰ ἦναι ὑπήκοοι εἰς τοὺς κυρίους των καθ' ὅλα (ὅσα εἶναι δίκαια) δὲν πρέπει τὰ ἀντιλέγωσιν εἰς αὐτοὺς, οὔτε τὰ τοὺς κλέπτωσιν, ἀλλὰ τὰ δεικνύωσιν εἰς ὅλα πίσιν καὶ εὐλικρίνεια, διὰ τὰ τιμῶσιν οὕτω καθ' ὅλα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν. Ὅστις ποτὲ πράττει τὸ ἄδικον, θέλει ἀπολαύσει τὸν μισθὸν τῆς ἀδικίας του, εἴτε κύριος εἶναι εἴτε δοῦλος, διότι ὁ Θεὸς δὲν ἀποβλέπει εἰς πρόσωπον.“

„Οἱ πλούσιοι τοῦ κόσμου τούτου ἅς προσέχουν τὰ μὴ ἦναι ὑπερήφανοι, οὔτε τὰ ἐλπίζωσιν εἰς τὸν ἀβέβαιον πλοῦτον, ἀλλ' εἰς τὸν ζῶντα Θεόν, ὅστις μόνος τῶ ὄντι εἶναι πλούσιος, καὶ μᾶς δίδει ἀφθόνως ὅλα, ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς χαρὰν καὶ εὐτυχίαν μας. Ἄς κάμνουν πάντοτε καλὸν, ἅς μεταδίδουν προθύμως εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, καὶ ἅς φαίνωνται πλούσιοι κατὰ τὰ καλά ἔργα, ἵνα, θησαυρίζοντες οὕτω μέγιστον θησαυρὸν εἰς ἑαυτοὺς διὰ τὸ μέλλον, γένωσι μέτοχοι καὶ κληρονόμοι τῆς αἰωνίου ζωῆς.“

„Εάν τις ὑποπέσῃ εἰς κανὲν σφάλμα, σεῖς οἱ πνευματικοὶ διορθώσετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος, προσέχοντες ἐν ταύτῳ μὴ καὶ σεῖς πειρασθῆτε· ἀλλήλων τὰ βάρη βασάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληροῖτε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ χρεωσοῦμεν νὰ ὑποφέρωμεν ἐν ὑπομονῇ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων, καὶ νὰ μὴ ἀρέσκωμεν εἰς ἑαυτοὺς, διότι καὶ ὁ Χριστὸς δὲν ἤρεσεν εἰς ἑαυτόν. Ἐκαστος ὑμῶν ὡς ἀρέσκη εἰς τὸν πλησίον του κατὰ τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν.“

„Μὴ λησμονῆτε τὴν φιλοξενίαν· διότι δι' αὐτῆς ἐφιλοξέμισαν τινὲς Ἀγγέλους, χωρὶς νὰ τὸ ἠξεύρωσιν.“

„Ἐνθυμεῖσθε τοὺς φυλακωμένους, ὡς ἐὰν ἦσθε μετ' αὐτῶν συμφυλακωμένοι, καὶ τοὺς θλιβομένους, ὡς ὑποκείμενοι καὶ σεῖς εἰς τὰς αὐτὰς θλίψεις, ἐπειδὴ εἰσθε ἄνθρωποι σάρκα φοροῦντες.“

„Τελευταῖον σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί! βοηθεῖτε τοὺς ἀτάκτους· παραμυθεῖτε τοὺς ὀλιγοψύχους· βοηθεῖτε τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.“

73. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου πρὸς Τιμόθεον.

Εως τώρα ἀγαπητοί μου νέσι! ἠκούσατε περικοπὰς μόνον τινὰς ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Ἦδη δὲ τελευταῖον ἀκούσατε καὶ μίαν ὀλόκληρον αὐτοῦ ἐπιστολὴν, ἐκ τῆς ὁποίας παρελείφθησαν ὀλίγα μόνον τινὰ, ὅσα δὲν ἦσαν εὐκατάληπτα εἰς ἐσᾶς. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ Παῦλος

λος εἰς τὴν Ῥώμην δέσμιος ὧν ὀλιγοντι πρὸ τοῦ θάνατου του πρὸς τὸν ἀγαπητόν του Τιμόθεον, τὸν εὐγενῆ ἄνδρα καὶ ἐξαίρετον ἐπίσκοπον. Ἄλλὰ μὴ ὅλον ὅτι τινὲς λόγοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνῆκουσι μόνον εἰς τὸν ἐπίσκοπον, πλὴν καὶ διὰ ἐσᾶς εἶναι ὄχι ὀλιγώτερον διδακτικοί, ἢμπορεῖ ὅμως πᾶς νέος νὰ θεωρῇ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ὡς νὰ ἦτο σχεδὸν ὅλως διόλου πρὸς αὐτὸν γεγραμμένη· ὅλοι τῇ ἀληθείᾳ οἱ νέοι κατ' ἐξοχὴν ἢμποροῦν εὐκόλως νὰ τὴν ἐφαρμόσωσιν ἐπάνω των. Ἀναγινώσκετε λοιπὸν ταύτην τὴν ἐπιστολὴν μὲ ἰδιαίτεραν προσοχὴν!

„Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ ἀπεσταλμένος εἰς κήρυξιν τῆς ἐπηγγελμένης αἰωνίου ζωῆς, τὴν ὁποῖαν ἔχομεν δι' αὐτοῦ, ἐπεύχεται εἰς τὸν Τιμόθεον, τὸ ἀγαπητὸν αὐτοῦ τέκνον, χάριν, ἔλεος καὶ εἰρήνην ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.“

„Εὐχαρισῶ τὸν Θεὸν τῶν πατέρων μου, τὸν ὁποῖον λατρεύω κατὰ τὸ παράδειγμα ἐκείνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὅτι ἢμπορῶ νὰ σὲ ἐνθυμοῦμαι ἡμέραν καὶ νύκτα ἀδιαλείπτως εἰς τὰς προσευχάς μου. Ὅταν ἐνθυμοῦμαι τοῦ ἀποχωρισμοῦ σου τὰ δάκρυα, αἰσθάνομαι σφοδρὰν ἐπιθυμίαν, τοῦ νὰ σὲ ἴδω πάλιν, διὰ νὰ ἀπολαύσω παρὰ σοὶ χαρὰν τελείαν, καὶ νὰ ἀναψύξω τὴν ψυχὴν μου διὰ τῆς ἀνυποκρίτου σου πίστεως, ἣτις μετέβη εἰς ἐσὲ ὡς κληρονομία (καθὼς περὶ τούτου εἶμαι καλὰ πληροφορημένος) ἀπὸ τῆν μᾶμμην σου Λωΐδα καὶ τὴν μητέρα σου Εὐνίκην.“

„Ὅθεν σὲ συμβουλεύω (εἰς τὸν παρόντα μάλιστα διωγμὸν μου) νὰ ἀναζωπυρήσῃς πάλιν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον σοὶ ἐδόθη διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· διότι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἔδωκε πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ πνεῦμα δυνάμεως, ἀγάπης, σωφρονισμοῦ, νηφαλιότητος καὶ εὐθυμίας. Μὴ τοίνυν ἐπαισχυνθῆς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ γενοῦ μᾶλλον μέτοχος

τῆς θλίψεως, τὴν ὁποίαν πάσχομεν διὰ τὸ εὐαγγέλιον, καθ' ὅλην σου τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἔλαβες παρὰ Θεοῦ.“

„Διότι αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις μᾶς ἔσωσεν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ μᾶς ἐκάλεσεν εἰς ἀγιότητα ὄχι διὰ τὰ καλά μας ἔργα, ἀλλὰ κατὰ τὴν χάριτος πλήρη αὐτοῦ βουλήν, τὴν ὁποίαν ἐβουλεύσατο ἀπ' αἰῶνος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἐφανερώθη τώρα πρῶτον διὰ τῆς ἐπιφανείας τούτου τοῦ ἡμετέρου Σωτῆρος, ὅστις καταργήσας τὸν θάνατον, ὑπεσχέθη εἰς ἡμᾶς ζωὴν καὶ ἀθανασίαν. Εἰς ταύτης τῆς χαροποιᾶς ἀγγελίας ἦτοι τοῦ εὐαγγελίου τὴν κήρυξιν ἐδιωρίσθη ἐγὼ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος τῶν ἐθνῶν· καὶ τοῦτο εἶναι ἡ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν ὑποφέρω ταῦτα πάντα. Ἄλλὰ δὲν θέλω βέβαια ἐντραπῆ, διότι ἤξεύρω εἰς ποῖον πιστεύω, καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι αὐτὸς εἶναι δυνατὸς, νὰ διαφυλάξῃ ἐκεῖνο (ἤγουν τὸ ἀποστολικόν μου ἀξίωμα) τὸ ὁποῖον ἐνεπιστεύθη εἰς ἐμὲ, ἕως τῆς τελευταίας τῆς ζωῆς μου ἀναπνοῆς.“

„Ἐντύπωσε λοιπὸν, τέκνον μου! μέσα εἰς τὸν νοῦν σου τὴν σωτήριον διδασκαλίαν (ἤγουν τὴν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίσειν καὶ ἀγάπην) καὶ ἔχε αὐτὴν παράδειγμα τῆς ζωῆς σου. Φύλαξον τὸν πολύτιμον τοῦτον θησαυρὸν, τὸν ἐμπιστευθέντα εἰς ἡμᾶς διὰ Πνεύματος ἁγίου, τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι, τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωκεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός· καταφρόνει ὡς καλὸς σφατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντα κόπον καὶ πᾶσαν κακοπάθειαν· κανεῖς τῶν ὅσοι ἀγωνίζονται ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, δὲν ἐμπλέκεται εἰς κοσμικὰς ὑποθέσεις· ἕνας τοιοῦτος ζητεῖ μόνον νὰ ἦναι εὐάρεστος εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τὸν ἔκλεξε.“

„Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλήῃ τις, πάλιν δὲν στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. Καθὼς καὶ ὁ γεωργὸς πρέπει πρῶτον νὰ γεωργήσῃ τὸν ἀγρὸν, ἐὰν θέλῃ νὰ ἀπολαύσῃ ἔπειτα καὶ τοὺς

καρπούς τοῦ ἀγροῦ. Ἐννοεῖς βέβαια τί λέγω· ἀλλ' εἴθε νὰ σὰς δώσῃ ὁ Κύριος καὶ σύνεσιν εἰς ὅλα.

„Ἐξαιρέτως ἔχε εἰς τὴν μνήμην σου τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, ἀνέστη ἐκ νεκρῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν μου, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος. Ἄλλ' ὅλα ταῦτα ὑπομένω μετὰ χαρᾶς διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς (ἤγουν χριστιανοὺς), ἵνα καὶ αὐτοὶ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τύχωσι σωτηρίας καὶ δόξης αἰωνίου. Διότι ὁ ἐφεξῆς λόγος εἶναι ἀληθές, ὅτι: Ἐὰν συναποθάνομεν μετ' αὐτοῦ, θέλομεν συζῆσει καὶ μετ' αὐτοῦ, ἐὰν συμπάσχομεν μὲ αὐτόν, θέλομεν συμβασιλεύσει καὶ μὲ αὐτόν· ἐὰν ὅμως τὸν ἀρνηθῶμεν, τότε θέλει μᾶς ἀρνηθῆ καὶ αὐτός· πλὴν καὶ ἡμεῖς ἂν εἴμεθα ἄπιστοι, αὐτὸς πάλιν μένει πιστός καὶ δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῆ ἑαυτόν· (ἤγουν ἡ ἀπιστία μας δὲν θέλει ἀνατρέψει ἢ ἀκυρώσει τὴν βεβαιότητα τῶν ὑποσχέσεων, τὰς ὁποίας ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ χριστιανούς.“)

„Ἀπόφευγε τὰς νεωτερικὰς ἐπιθυμίας! Δίωκε (ἐπιμελοῦ) δὲ μᾶλλον δικαιοσύνην, πίσιν, ἀγάπην, εἰρήνην μὲ ὅλους, οἵτινες λατρεύουσι τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Ἐπίμενε σταθερῶς εἰς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καὶ ἀπομακρίνου ἀπὸ τὰς βεβήλους καὶ ματαίας φλυαρίας (περὶ τῆς πίστεως)· διότι τὰ τοιαῦτα ἀπομακρύνουσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ περιτρόγουσιν αὐτόν ὡς γάγγραινα. Ἀπόφευγε πρὸς τούτοις τὰς μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους λογομαχίας, ἡξέυρων, ὅτι αὐταὶ δὲν κάμνουσιν ἄλλο τι, εἰμὴ νὰ γεννῶσι μάχας· μάλιστα ἐν ᾧ καὶ δοῦλος Κυρίου δὲν πρέπει νὰ μάχηται, ἀλλὰ νὰ ᾔῃαι πρῶτος πρὸς πάντα, διδακτικὸς καὶ ἀνεξίκακος, νουθετῶν μὲ πραότητα τοὺς ἐναντιουμένους εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι ὁ Θεὸς θέλει φέροι καὶ αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν, διὰ νὰ γνωρίσωσι τὴν

ἀλήθειαν, καὶ νὰ ἀποφύγῃσι τὰς τοῦ Διαβόλου παγίδας, εἰς τὰς ὁποίας εἶναι ἐξωγρημένοι.“

„Γίνωσκε δὲ καὶ τοῦτο ἀκόμη, ὅτι εἰς τὰς ἐσχάτας ἡμέρας θέλουσιν ἔλθει καιροὶ ἐπικίνδυνοι· καθότι θέλουσιν εὐρεθῆ πολλοὶ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλόργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, τοῖς γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριτοι, ἀνόσιοι καὶ διάβολοι· χωρὶς καμμίαν αἰσθησιν, ἄπιστοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, προδόται, ἀναίσχυντοι, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, οἱ ὅποιοι, ἂν καὶ ἔχῃσι μόνον μὀρφωσιν εὐσεβείας, κυρίως ὅμως ἠρνῆθησαν τὴν δύναμιν τῆς εὐσεβείας, καὶ δὲν εἶναι χριστιανοί· τοιοῦτους ἀνθρώπους ἀπόφευγε μὲ ὄλην σου τὴν δύναμον. διότι εἶναι ἄνθρωποι διεφθαρμένοι κατὰ τὸν νοῦν καὶ ἀδόκιμοι κατὰ τὴν πίσιν. Οἱ τοιοῦτοι δὲν θέλουσι προκόψει ἐπὶ πολὺ, διότι θέλει φανερωθῆ τελευταῖον εἰς ὅλους ἡ ἀνοησία των.“

„Ἐσὺ γνωρίζεις τὴν διδασκαλίαν μου, τὸ πολίτευμά μου, τὸν σκοπόν μου, τὴν πίσιν μου, τὴν μακροθυμίαν μου, τὴν ἀγάπην μου, τὴν ὑπομονήν μου εἰς τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰ παθήματα, τὰ ὁποῖα ὑπέφερα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, τὸ Ἰκόνιον καὶ τὴν Λύσραν. Ἄλλ' οὗτοι πάντες οἱ διωγμοὶ παρῆλθον πλέον, ἐπειδὴ ὁ Κύριος μὲ ἐλύτρωσεν ἀπ' ὅλους. Ὅθεν οὕτω πρέπει νὰ ὑποφέρῃσι καὶ ὅλοι διωγμοὺς, ὅσοι θέλουν νὰ ζῶσιν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόπτουν πάντοτε ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.“

„Σὺ δὲ μένε πιστὸς εἰς ὅσα ἔμαθες καὶ ἐνεπιστεύθης, διότι ἤξεύρεις παρὰ τίνος τὰ ἔμαθες. Καὶ ἐπειδὴ γνωρίζεις ἐξ αὐτῆς τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας τὴν ἀγίαν Γραφήν, ἤξεύρεις καὶ ὅτι αὐτὴ ἠμπορεῖ διὰ τῆς εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν πίστεώς σου νὰ σὲ ὀδηγήσῃ εἰς σωτηρίαν· διότι ὅλα, ὅσα εἶναι γεγραμμένα εἰς αὐτὴν, εἶναι ἐμπνευσμένα ὑπὸ τοῦ παναγίου Πνεύματος,

καὶ εἶναι ὠφέλιμα πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς διόρθωσιν καὶ ὁδηγίαν εἰς τὴν δικαιοσύνην, ὥστε διὰ ταύτης τελειοποιεῖται πᾶς ἄνθρωπος, ἀφιερωμένος ἀπὸ καρδίας εἰς τὸν Θεόν, καὶ γίνεταί ἐπιτήδειος πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.“

„Σὲ παρακαλῶ καὶ σὲ ὀρκίζω ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις μέλλει ποτὲ νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς, νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς πᾶσαν περίεσιν, νὰ ἐπιπλήττῃ, νὰ παρακαλῇ, νὰ νουθετῇ με ὑπομονὴν καὶ διδασκαλικὴν φρόνησιν. Διότι θέλει ἔλθῃ καιρὸς, ὅποτε δὲν θέλουν ὑποφέρει πλέον τὴν σωτήριον καὶ ὑγιαίνουσαν διδασκαλίαν, ἀλλὰ θέλουσιν ἐπισωρεύσει εἰς ἑαυτοὺς διδασκάλους, εὐχαριστοῦντας τὰς ἀκοὰς ἐνὸς ἐκάστου, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐπιθυμίαν· καὶ οὕτω θέλουν ἀποσρέφει οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀκοήν των ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ ἐκτραποῦν εἰς τοὺς μύθους. Σὺ ὅμως ἔσο ἀγρυπνος καὶ πρῆσβετικὸς εἰς ὅλα, κοπιάζε καὶ ὑπόμενε, ἐκτέλει πισῶς τὴν διδασκαλίαν τοῦ εὐαγγελίου, καὶ ἐκπλήρει καθ' ὅλα τοῦ ἀξιώματός σου τὰ χρέη. (Μὴ ἀμελήσῃς τὴν τελευταίαν μου ταύτην παρακάλεισιν!) διότι εἶμαι ἕτοιμος πλέον εἰς θυσίαν καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀποβιώσεώς μου ἐπλησίασε. Τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσθην, τὸν δρόμον ἐτελείωσα, τὴν πίσιν ἐφύλαξα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης σέφανος, τὸν ὁποῖον θέλει μοι δώσει ὁ Κύριος, ὁ δίκαιος κριτῆς, εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, πλὴν ὄχι μόνον εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους, οἵτινες διὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ ἐχάρησαν καὶ χαίρονται.“

„Σπούδασον νὰ ἔλθῃς πρὸς ἐμὲ ταχέως! διότι ὁ Δημᾶς, ἀγαπήσας τὸν κόσμον τοῦτον με ἐγκατέλειπε, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ τώρα εἶναι μαζί μου μόνος ἀκόμη ὁ Λουκᾶς. Ὅτι ὅλοι οἱ φίλοι ἐκ τῆς Ἀσίας με ἀφῆκαν τὸ ἤξεύρεις· ἀλλὰ τὸν οἶκον τοῦ Ὀνησιφόρου εἶθε νὰ ἐλεήσῃ, ὁ Θεός. διότι πολλάκις με ἀνέψυξε, χωρὶς νὰ ἀπαι-

• χυνθῆ τὰ δεσμά μου. Εὐθύς ἀφ' οὗ ἐφθασεν εἰς τὴν Ῥώμην, μὲ ἐξήτησε πάντα χαῦν, ἕως οὗ μὲ εὔρε· οὗτος ὅσα καλὰ μοῦ ἔκαμεν εἰς τὴν Ἐφεσον, τὰ ἤξεύρεις ἐσὺ καλῆτερα. Ὁ Κύριος νὰ δώσῃ, διὰ νὰ εὖρῃ ἔλεος παρὰ τῷ Θεῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως.“

„Εἰς τὴν πρώτην μου ἀπολογία (τὴν ἐπὶ καίσαρος Νέρωνος) δὲν μοῦ παρεσάθη κανεῖς, ἀλλ' ὅλοι μὲ ἐγκατέλιπον, πλὴν ὁ Θεὸς νὰ τοὺς συγχωρήσῃ! Ὁ Κύριος ὁμῶς μὲ παρεσάθη, καὶ μὲ ἐνίσχυσε τόσον, ὥστε ἠμπόρρεσα νὰ ἐκθέσω ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς καρδίας τὴν περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μαρτυρίαν μου, τὴν ὁποίαν ἤκουσεν ἅπαν τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔθνος, καὶ τοιουτοτρόπως ἐλυτρώθην ἀπὸ τὸ ζόμα τοῦ λέοντος. Οὕτως ἐλπίζω, ὅτι θέλει μὲ λυτρώσει ὁ Κύριος καὶ ἀπὸ πᾶν κακόν, καὶ μὲ εἰσάξει ἀκέραιον εἰς τὴν οὐράνιον αὐτοῦ βασιλείαν. Ὡ, ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων! Ἀμήν.“

„Ἀσπασαί μοι Πρίσκαν, Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. Ἀσπάζονται σε ὅλοι οἱ ἀδελφοί. Σπεῦσον δὲ νὰ φθάσῃς ἐδῶ προτοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ χειμῶνας.“

„Ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἶη μετὰ τοῦ πνεύματός σου· ἡ δὲ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.“

74. Σύντομος βιογραφία τῶν δώδεκα Ἀποστόλων.

Εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον θέλετε ἀπαντήσῃ, ἀγαπητοί μου νέοι! τὴν ἰσορίαν ἐν συνόψει ὅλων τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, ἡτις δὲν προστεθῆ ἐδῶ δι' ἄλλον τινα σκοπὸν, εἰμὴ διὰ νὰ ἔχητε μίαν μικρὰν ἰδέαν τοῦ, ποῦ καθεὶς τῶν μαθητῶν τοῦ

Χριστοῦ ἐκήρυξε, τί συνέγραψε, καὶ μὲ ποῖον θάνατον ἀπέθανε.

Σίμων, ὁ λεγόμενος Πέτρος, ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, διήλθεν εὐαγγελιζόμενος τὰς ἐπαρχίας Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας, ὡς τινὲς θέλουσι. Μετὰ δὲ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅπου ἐχρημάτισε πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς ἐκτὲ ἐκκλησίας χρόνους ὀκτώ. Ὑστερον καταστήσας ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας τὸν Εἰσόδιον, ἦλθε τὸ πρῶτον ἐπὶ Κλαυδίου καίσαρος εἰς τὴν Ῥώμην, τὸ σωτήριον κήρυγμα σπεύρων εἰς αὐτὴν, ὅπου καὶ δύο ἐπιστολάς ἔγραψε· ἔπειτα ἐπὶ Νέρωνος, τοῦ ἀπανθρωποτάτου διώκτου τῶν χριστιανῶν, ἐσαυρώθη ἐπὶ τοῦ ξύλου, καὶ οὕτως ἐτελείωσε τὴν μακαρίαν του ζωὴν.

Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πέτρου, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ Ἡπειρον. Λέγουν, ὅτι ἔπαθε πολλὰ εἰς τὴν Συνώπην παρὰ τὸν εὐξείνιον πόντον ἀπὸ τοὺς ἐκτὲ Ἰουδαίους, καὶ ὅτι εἰς τὴν Πάτραν τῆς Ἀχαΐας ἔλαβε τὸ μακάριον τέλος του ὄχι ἐπὶ τοῦ ζαυροῦ, ἀλλ' ὡς τινὲς θέλουσιν, ἐπίτινος δένδρου κρυσμασθεῖς.

Ἰακώβος, ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν Ἰσπανίαν· καὶ ἐπὶ βασιλείῳς Ἡρώδου τοῦ Ἀγρίππα ἐφονεύθη μὲ μάχαιραν, καὶ ἐπληρώθη ἡ περὶ αὐτοῦ προφητεία τοῦ Ἰησοῦ: ἤγουν ἔπει καὶ αὐτὸς τὸ ποτήριον τοῦ πάθους καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου.

Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου, ὃν ὁ Ἰησοῦς ἠγάπα κατ' ἐξοχὴν, ἦτον ὁ μόνος ἀπ' ὅλους Ἀποστόλους, ὅστις συνώδευσε τὸν Ἰησοῦν ἕως εἰς τὸν τόπον τῆς ζαυρώσεώς του. Οὗτος μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Ἰησοῦ ἐβάλθη εἰς τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ φυλακὴν δι' ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἐδάρη, καὶ πάλιν ἀπελύθη. Μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν μὲ τὸν Πέτρον εἰς τὴν Σαμάρειαν καὶ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Ἐφεσον, ὅπου

πολλά παθῶν διὰ τὸν τότε ἐπικρατοῦντα διωγμὸν τῶν χριστιανῶν ἐπὶ καίσαρος Δομιτιανοῦ, ἐξωρίσθη τελευταῖον εἰς τὴν νῆσον Πάτμον, καὶ ἐκεῖ συνέγραψε τὴν ἀποκάλυψίν του. Βασιλεύοντος δὲ τοῦ καίσαρος Νέρβα, ἐδόθη πάλιν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς ἄλλους ἀκόμη ἐκεῖ ἐξωρισμένους χριστιανούς ἡ ἐλευθερία, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπέστρεψεν ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν Ἐφεσον, καὶ ἀνέλαβε πάλιν τὴν ἐφορείαν τῶν ἐν Ἀσίᾳ ἐκκλησιῶν. Βεβαιοῦν, ὅτι αὐτὸς ἐσύστησε τὰς ἀκαλοῦθους ἐκκλησίας, ἤγουν τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὰς Σάρδεις, εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν καὶ Λαοδίειαν. Τοῦ εὐαγγελίου του μέρος μὲν ἔγραψεν εἰς τὴν ἐφορείαν του, μέρος δὲ εἰς τὴν Ἐφεσον καὶ τρεῖς ἐπιστολάς. Τὸ μνῆμα του μὲν ὅλον ὅτι ὑπάρχει καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη εἰς τὴν Πάτμον, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ὅμως ἱστορία λέγει, ὅτι ἀπέθανε μὲ φυσικὸν θάνατον εἰς τὴν Ἐφεσον.

Φίλιππος, ὁ ἀπὸ Βηθσαιδᾶ, μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Χριστοῦ ἀπῆλθε καὶ αὐτὸς καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ πρὸς τοὺς ἐθνικούς, διὰ νὰ κηρύξῃ εἰς αὐτοὺς τὸ εὐαγγέλιον. Ὁ θάνατός του, συμπεραίνουν πολλοὶ, νὰ ἐσυνέβη ἐν Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας, ὅπου αὐτὸς ἐναντιούμενος εἰς τοὺς ψευδοδιδασκάλους τῶν Ἐβιωνιτῶν, καὶ εἰς τὴν εἰδωλολατρειάν προσηλώθη εἰς τὸν σαυρόν.

Βαρθολομαῖος ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν, καθὼς τινὲς θέλουσιν, εἰς τοὺς Ἰνδοὺς καὶ Ἀρμενίους, ἐκ τῶν ὁποίων ἔκαμε πολλοὺς προσηλύτους εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ὁ θάνατός του ἐσάθη ἐπώδυνος, ἐπειδὴ ἐξέδειραν τὸ δέρμα του ἀπὸ τὸ σῶμα του.

Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος δίδυμος, διέδωκε (κατὰ τὴν πιθανωτέραν γνώμην) τὴν περὶ τοῦ Ἰησοῦ διδασκαλίαν εἰς τοὺς Πάρθους, Μήδους, Πέρσας, Ὑγκανούς, Βακτρίους καὶ Ἰνδοίς. Οὗτος θέλουν νὰ ἐφρονεῖθη εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ προσαχῆς τοῦ ἐκεῖ βασιλέως μὲ βέλη.

Ματθαῖος, ὁ τελώνης καὶ πρῶτος μεταξὺ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, Περσίαν, Συρίαν, εἰς τοὺς Πάρθους καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη. Τὸ εὐαγγέλιόν του ἔγραφεν ἑβραϊστὶ πρὸ τοῦ ἵνα χωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν, τὴν δὲ ἀγίαν του ζωὴν ἐτελείωσε μὲ μαρτυρίου θάνατον.

Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, ὅστις καὶ ἀδελφόμενος ὀνομάζεται διὰ τὴν ὁποίαν εἶχε συγγένειαν μὲ τὸν Κύριον, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ μητέρα ὀνομάζετο Μαρία, καὶ ἦτον ἀδελφὴ τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας, ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ ἐκκλησίας, διοικήσας αὐτὴν χρόνους τριάκοντα. Ἐγραψε καὶ μίαν ἐπιστολὴν, καθολικὴν ὀνομάσας, διότι ἔγραψεν πρὸς ἅπαντας τοὺς χριστιανούς. Οὗτος κατὰ μὲν τὸν Εὐσέβιον καὶ Ἐπιφάνιον ἐκρημνίσθη διὰ πρόσαγῆς τοῦ ἀρχιερέως Ἀνανίου ἀπὸ ἐν ὑψηλὸν μέρος τοῦ ναοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, κατὰ δὲ τὸν Ἰώσηππον ἐλιθοβολήθη μόνον.

Ἰούδας, ὁ ἐπικληθεὶς Λεβθαῖος ἢ Θαδδαῖος, ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰδουμαίαν καὶ Ἀραβίαν. Ἐγραψε μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ἅπανταχοῦ διεσπαρμένους χριστιανούς, καὶ ἔλαβε, καθὼς πολλοὶ θέλουσιν, εἰς τὴν Περσίαν τοῦ μαρτυρίου τὸν σέφανον.

Σίμων ὁ κανανίτης, ὅστις καὶ ζηλωτῆς ὀνομάζεται, ἐγνώρισε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Κυρήνην καὶ τὴν Ἀφρικὴν. Οὗτος ἀπέθανε μὲ σαυρικὸν θάνατον εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἢ εἰς τὴν Βρεττανίαν.

Ματθίας, ἀνὴρ κάτοχος μεγάλης ἀγιότητος καὶ σοφίας, κλέχθη παρὰ τῶν Ἀποστόλων δι' ἐπικλήσεως τοῦ παναγίου Πνεύματος εἰς τὸν τόπον τοῦ προδότου Ἰούδα. Λέγουσι ὅτι ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὴν Παλαιστίνην, τὴν Καππαδοκίαν, εἰς τὰ παραβαλάσσια τῆς κασπίας θαλάσσης καὶ εἰς

τὴν Αἰθιοπίαν, ὅπου, ἢ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐτελείωσε τὴν μακαρίαν του ζωὴν μὲ μαρτυρίου θάνατον.

Παῦλος, ὁ μέγας τῶν ἀποστόλων Ἀπόστολος διὰ τὴν μεγάλην του προθυμίαν εἰς τὸ νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστὸν, ἐστάθη μετὰ τοῦ Βαρνάβα πρὸς τοὺς ἐθνικούς. Πρῶτον ὑπήγεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἔπειτα εἰς τὴν Ἑλλάδα: δηλ. εἰς τὴν Πάφον, Ἰκόνιον, Λύτραν, Κυλικίαν, Κρήτην, Μακεδονίαν, Φιλίππους, Θεσσαλονίκην, Ἀθήνας, Ἐφεσον, Τρωάδα, Κῶ, Τύρον, Καισάρειαν, Βέρροϊαν, Μίλητον καὶ Κόρινθον. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπέστρεψε τὸ δεύτερον εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου ἤρχισεν ἤδη καὶ ὁ ἐπὶ Νέρωνος μέγας διωγμὸς τῶν χριστιανῶν, καὶ ἐφρονεύθη μὲ μάχαιραν ὡς πολίτης Ῥωμαῖος τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Πέτρος ἐσαυρώθη. Ἐγραψε δεκατέσσαρας ἐπιστολάς πρὸς διάφορα ὑποκείμενα περὶ διαφόρων ὑποθεσεων.

Μάρκος, ὁ δεύτερος τῶν Εὐαγγελιστῶν, ἦτον ἀνεψιὸς τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, μαθητὴς καὶ πιστὸς συνοδοιπόρος τοῦ Πέτρου, ὅστις τὸν ἐπέστρεψε καὶ εἰς τὴν ἀληθινὴν τοῦ Χριστοῦ πίσιν. Αὐτὸς εἶναι ὁ γνήσιος συγγραφεὺς τοῦ κατὰ Μάρκου εὐαγγελίου. Ἐκαμε πολλὰς κινδυνώδεις ὁδοιπορίας μέρος μὲν μὲ τὸν Πέτρον, μέρος δὲ μὲ τὸν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν εἰς τὴν Συρίαν, Αἴγυπτον καὶ Ῥώμην, καὶ ἐδέχθη, καθὼς λέγουν, τοῦ μαρτυρίου τὸν ζέφανον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Λουκᾶς ὁ τρίτος τῶν Εὐαγγελιστῶν ἦτον κατὰ τὴν δόξαν τοῦ Ἱερωνύμου Ἀντιοχεύς. Ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν Ἐπιφάνιον εἰς τὴν Δαλματίαν, Μακεδονίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν. Ὁ δὲ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς λέγει, ὅτι ἔλαβε μάρτυρος θάνατον εἰς τὴν Ἀχαΐαν.

75. Ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν οἰκουμένην.

Αγαπητοίμου νέοι! τὰ κυριώτερα, ἀφ' ὅσα ἡ ἅγια Γραφή μᾶς διηγεῖται περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Μαθητῶν του, τὰ ἠκούσατε. Τώρα δὲ πρὸς ἐπισφράγισιν τῆς ἱερᾶς ταύτης ἱστορίας ἅς ρίψωμεν ἐν βλέμμα ἀκόμῃ ὀπίσω εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ χριστιανισμοῦ, διὰ νὰ ἴδωμεν, πῶς αὐτὸς καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ ἀπερίγραπτος εὐδαιμονία ἐξαπλώθη εἰς ὅλην τὴν γῆν.

Ἀφ' οὗ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔφθασεν εἰς τὴν Ῥώμην, τὴν μητρόπολιν τῶν ἐθνικῶν καὶ ὅλου τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, καὶ ἐμαρτύρησε περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνώπιον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἔθνους, καὶ συνεζήθη εἰς ταύτην τὴν πόλιν, μετὰ τὴν ὁποίαν εἶχον σχέσιν ὅλα σχεδὸν τοῦ παλαιοῦ κόσμου τὰ ἔθνη, πολυάριθμος καὶ ἀκμάζουσα χριστιανικὴ ἐκκλησία· ἔτι δὲ καὶ ἀφ' οὗ ἡ Ἱερουσαλὴμ, τῶν Ἰσραηλιτῶν ἡ μητρόπολις, κατεπορθήθη ἀπὸ τὰ Ῥωμαϊκὰ στρατεύματα εὐθὺς μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ῥώμην, καθὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ προεῖπε μέχρι λεπτοῦ, καὶ ἔφθασε τὸ τέλος ὅλης τῆς ἰουδαϊκῆς πολιτείας, καὶ ὅλοι πλεονοὶ Ἰσραηλιταί, οἱ πιεζέοντες εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἠναγκάσθησαν νὰ διασπαρῶσιν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, τότε ἤνοιξε τοιοῦτοτρόπως ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τὸν δρόμον τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, καὶ ἤρχισε τὸ φῶς τοῦ εὐαγγελίου νὰ διασκεδάσῃ τὸ παλαιὸν σκότος τῆς εἰδωλολατρείας, ὡς ἥλιος ἀνατέλλων, καὶ νὰ φωτίσῃ ὅλα τὰ ἔθνη.

“Ολοι οἱ ἔθνη οὐκ ἀντεξάβησαν κατ’ ἀρχάς, καθὼς προηγήθησαν οἱ Ἰσραηλῖται, εἰς τὸ νὰ μὴ εἰσαχθῆ καὶ εἰς αὐτοὺς ὁ χριστιανισμός. Τρεῖς ὁλοκλήρους αἰῶνας κατεδιώκοντο οἱ χριστιανοὶ αὐστηρότατα· χιλιάδες ἀνθρώπων ἔχυσαν τὸ αἷμα των διὰ τῆς ῥομφαίας τοῦ δημίου, ἐρρίφθησαν ἔμπροσθεν εἰς ἄγρια θηρία, καὶ ἀπέθανον ἢ εἰς τὰς φλόγας τοῦ πυρὸς, ἢ εἰς ἄλλας ἀλγεινοτέρας βασάνους. Ἀλλὰ καθὼς οἱ Ἀπόστολοι ἐπεσφράγισαν τελευταῖον μὲ τὸ αἷμα των τοῦ εὐαγγελίου τὴν ἀλήθειαν, εἰς τῆς ὁποίας τὴν κήρυξιν δὲν εἶχον εἰς ὅλην των τὴν ζωὴν κανὲν πρόσκαιρον κέρδος, οὕτω καὶ οἱ λοιποὶ ὁμολογηταὶ τοῦ Ἰησοῦ τρέχοντες μετὰ χαρᾶς εἰς τὸν θάνατον, ἀπέβησκον εὐχαρίστως, ὅτι ἠξιώθησαν νὰ καταλάβωσιν εἰς τὰς ψυχὰς των τοῦ χριστιανισμοῦ τὴν ἀλήθειαν. Τέλος πάντων ἐνίκησεν ἡ ἀλήθεια, καὶ ὁ χριστιανισμὸς ἔλαμψε μὲ ὄλους τοὺς κατ’ αὐτοῦ διωγμοὺς ἐνδόξως καὶ θριαμβευτικῶς.

Ἀντὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, τοῦ μόνου ναοῦ τοῦ παλαιοῦ κόσμου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐλατρεύετο ὁ ἀληθινὸς Θεὸς, ἀνηγέρθησαν κατ’ ὀλίγον ὀλίγον εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς ἀναρίθμητοι ναοὶ, ἀφιερωμένοι εἰς λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τοῦ ἁγίου αὐτοῦ λόγου τὴν κήρυξιν. Εἰς τοῦτο εἶναι καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη πᾶσαι αἱ τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίαι διωρισμέναι, καὶ πᾶν ἐκκλησίας κωδωνεῖον εἶναι οὕτως εἰπεῖν δάκτυλος ἀνατισταμένος, δεικνύων εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ λέγων τρόπον τινὰ, ὅτι εἶναι ἐκεῖ ἡ μέλλουσα κατοικία τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες, διὰ νὰ γένωσι κληρονόμοι αὐτῆς, πρέπει νὰ φρονοῦσιν οὐρανίως.

Τὸ εὐαγγέλιον μετεφράσθη εἰς ὅλας τὰς γλῶσσας καὶ ἐκηρύχθη εἰς ὅλας τὰς διαλέκτους· κανενὸς ἄλλου βιβλίου εἰς τὸν κόσμον δὲν ἔγειναν τόσαι ἀντιγραφαὶ καὶ τόσαι ἐκδόσεις· κανενὸς ἄλλου βιβλίου τσαῦτα ἀντίτυπα δὲν ἐτυ-

πώθησαν ἀπὸ τὰς πλέον πολυτίμους ἐκδόσεις, ἕως εἰς τὰς εὐ-
σηνοτάτας μετατυπώσεις, ὅσον τῆς ἁγίας Γραφῆς.

Ὁ σαυρὸς, ὅστις ἦτον τὸ πάλαι σημεῖον καταδίκης ἑ-
πονιδεσάτης, καθὼς παρ' ἡμῶν ἡ ἀγχόνη, ἔγεινε πλέον ση-
μεῖον τιμῆς· ἔκτοτε ἄρχισε νὰ λάμπη καὶ νὰ διαπρέπη ἐπάνω εἰς
τὰς ἐκκλησίας τῶν χριστιανῶν. Οἱ ἡγεμόνες τὸν φέρουσι τώ-
ρα χρυσοῦν ἐπάνω εἰς τὰς πορφύρας των, καὶ οἱ βασιλεῖς
τὸν ἔχουσι ζολισμόν εἰς τὰς κορώννας των.

Ὁ χριστιανισμὸς ἐκάνθη κατ' ὀλίγον ὀλίγον εἰς ὅλην
τὴν γῆν· ὅθεν δὲν εἶναι κανὲν μέρος τοῦ κόσμου, ὅπου νὰ
μὴν εὐρίσκωνται χριστιανοί. Ἡ Εὐρώπη, ἣτις τὸ πάλαι
ἦτον κατοικημένη ἀπὸ μόνον ἔθνικοὺς, τώρα κατοικεῖται σχε-
δὸν ὅλη ἀπὸ μόνους χριστιανούς· πανταχοῦ εἰς τὰ διάφορα
τῆς μεγάλης καὶ ἐκτεταμένης Ἀσίας βασιλεία εἶναι διεσ-
παρμένοι χριστιανοί· ὀλόκληραι ἐπαρχίαι τῆς Ἀμερι-
κῆς πιεεύουσιν εἰς τὴν χριστιανικὴν πίσιν, καὶ ὁ δυσυχῆς
δοῦλος αἰθίωψ εὐρίσκει εἰς αὐτὴν τὴν μόνην του παρηγορίαν,
καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν διακεκαυμένην ζώνην τῆς Ἀφρικῆς
ἤχει τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὡς καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὑ-
περβάρεια μέρη, τὰ κατεσκεπασμένα μὲ αἰώνιον πάγον, εὐ-
δοκιμεῖ καὶ αὐξάνει τὸ ὠραῖον καὶ θεῖον φυτὸν τῆς χριστιανι-
κῆς πίσεως. Ἐως τῆς σήμερον ἀκόμη καταγίνονται ἄνδρες
πεπαιδευμένοι ἀκαμάτως, δοκιμάζοντες ἄπειρα κακὰ καὶ παν-
τοίους κινδύνους ζωῆς, νὰ κηρύξωσι τὸ εὐαγγέλιον καὶ εἰς
τὰ λοιπὰ βάρβαρα καὶ ἄγρια ἔθνη τῶν ἐσχατιῶν τοῦ κόσμου,
διὰ νὰ τὰ κάμωσι μέτοχα τῆς μεγάλης ταύτης εὐεργεσίας
τοῦ οὐρανοῦ.

Καὶ αὐτὴ ἡ τὴν σήμερον τόσον λαμπρὰ, περιφανὴς καὶ
πεπαιδευμένη Γερμανία ἦτον πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ χριστιανι-
σμοῦ, καθὼς καὶ τὰ περισσόσερα μέρη τῆς Εὐρώπης, τό-
πος ἄγριος· οἱ προπάτορές των παλαιοὶ Γερμανοὶ ἦσαν

ἔθνος ἀπαίδευτον καὶ βάρβαρον· πλῆθος ἀπειρον φριτῶν καὶ τρομερῶν δασῶν κατεσκεπάζε τὸ γερμανικὸν ἔδαφος· Πουπωτε δὲν εὐρίσκετο ἐκκλησία, πούποτε δὲν ἀντήχει ἤχος κώδωνος, ὡς καὶ τῶν ἀνθρώπων αἱ ψυχαὶ ἦσαν βάρβαροι καὶ ἄγριαι, καθὼς ἡ ἀκαλλίεργητος αὐτῶν χώρα. Ἡ περὶ Θεοῦ αὐτῶν γνῶσις ἦτον πολλὰ ἐλλειπὴς καὶ σφαλερά. ἔξων ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἀπὸ τὴν ληξείαν καὶ τὸν πόλεμον· ἀπὸ τοὺς βωμοῦς των κατέρρησε πολλάκις καὶ ἀνθρώπινον αἷμα, διότι ἐνόμιζον, ὅτι λατρεύουσιν οὕτω καλῆτερα τὸν Θεόν των, θυσιάζοντες δηλ. εἰς αὐτὸν ἀνθρώπους. Τότε ἦλθον μακρόθεν ἄνδρες εὐσεβεῖς καὶ θεοφῶτιςοι, περιήρχοτο πτωχεύοντες καὶ καταδιωκόμενοι τοὺς ἀσυμπαθεῖς τῶν Γερμανῶν τόπους, καὶ ἐκήρυττον εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ εὐαγγέλιον, διὰ νὰ φωτίσωσι τὸν ἐσκοτισμένον των νοῦν καὶ νὰ ἐξημερώσωσι τὰ ἄγρια καὶ βάρβαρα ἦθη των, τὸ ὅποιον καὶ κατόρθωσαν μετὰ πολλὰς δυσκολίας καὶ θλίψεις.

Μὲ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξαπλώθη καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, καθὼς καὶ εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη, ὅσα ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμόν, μεγάλῃ καὶ ἀνέκφραστος εὐλογίᾳ καὶ ἀφθονίᾳ εὐεργεσιῶν παντὸς εἶδους.

Διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐφωτίσθησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰ οὐσιώδη αὐτῶν προτητερινὰ σφάλματα, καὶ ἐκατάλαβαν ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά του τῆς πολυθεΐας των τὴν τυφλότητα καὶ διαφθοράν, τὸ ἀποποντῆς ἐκπτώσεώς των ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ τὸ ἀσφαλὲς τῆς μόνης ὁδοῦ, εἰς ἐπιστρέψωσι κάλιν πρὸς αὐτόν. Διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐσυστήθη διδασκαλεῖον διὰ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα· πᾶσα κοινότης ἔχει τώρα τὸν ἰδιότης διδάσκαλον· εἰς πᾶσαν ἐκκλησίαν ἵπάρχει δημοσία διδασκαλικὴ καθέδρα, ἐκ τῆς ὁποίας κηρύττεται τρανῶς τουλάχισον ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἡ φωνὴ τῆς ἀληθείας· Ὅτι ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Ἀπόστολοί του ἐδίδασκον, τὸ κεφάλαιον ὁ-

λων τούτων τῶν σωτηριῶδων γνώσεων κηρύττεται
 ἰκεθὲν μεγαλοφώνως, καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ὡς καὶ ὁ πτωχότα-
 τος δοῦλος, καὶ αὐτὴ ἡ παραμικρὰ δούλη, ἤμπορουν νὰ γί-
 νουν μέτοχοι τῆς σωτηριώδους ταύτης διδασκαλίας. Εἰς πᾶσαν
 χριστιανικὴν οἰκίαν εὐρίσκεται ἐν εὐαγγέλιον, ἔχουν τὸ βιβλίον
 ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον περιέχει περισσοτέραν ἀλήθειαν, παρὰ ὅλαι
 αἱ βιβλιοθῆκαι τοῦ κόσμου. Ἐν παιδίον καλῶς διδαγμένον
 τὸν χριστιανισμόν ἔχει τὴν σήμερον πλέον διακεκριμένας
 ιδέας περὶ Θεοῦ, περὶ τῆς ἀληθινῆς ἀρετῆς, περὶ τοῦ προσ-
 διορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, παρὰ τὸ πάλαι οἱ μεγαλήτεροι
 καὶ περιφημότεροι σοφοὶ τῶν ἐθνικῶν.

Ἡ πίσις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐγένισε τὴν ἀνθρω-
 πότητα, ἀποκαταστήσασα τοὺς κατ' αὐτὴν ζῶντας ἀνθρώ-
 πους ἀληθῶς ἐναρέτους. ἐξήλειψε τὴν ἐθνικὴν βδελυρίαν
 τῆς ἀκρασίας καὶ ὀμότητης· μετέβαλε τὰς καρδίας, καὶ ἐ-
 πήγασαν οἴκοθεν τὰ καλὰ ἦθη, καθὼς τὸ καλὸν δένδρον
 ἐκφύει ἀφ' ἑαυτοῦ τοὺς καλοὺς καρπούς. Ὁ χριστιανισμὸς
 ἐμόρφωσεν ἀνθρώπους, οἵτινες θέλουν εἶναι πάντοτε τοῦ κόσ-
 μου ὁ θαυμασμὸς, καὶ θέλουν φημιζεσθαι αἰωνίως ὡς καὶ
 ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἐναντίους τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς εὐγενεῖς, ἀ-
 γαθοὶ καὶ μεγάλοι ἄνδρες. Ὅτι δὲ ὁ εὐγενισμὸς καὶ ἡ βελ-
 τίωσις τῶν ἀνθρώπων δὲν προῆλθεν ἄλλοθεν ποθεν, εἰμὴ ἀπὸ
 τὸν χριστιανισμόν, τὸ ἀποδεικνύει ἡ πείρα· διότι ὅπου εἰς
 τοὺς παρελθόντας χρόνους οἱ ἄνθρωποι, ἀντὶ νὰ ἀκολουθῶ-
 σι τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἄρχισαν νὰ φιλονεικῶσι πε-
 ρὶ αὐτῆς, τιμῶντες μὲν ἀκόμη τὸ κατὰ γράμμα της, μὴ
 ἐννοοῦντες δὲ πλέον τὸ πνεῦμα της, ἐκεῖ πάλιν ἐβυθίσθησαν
 εἰς τὴν προτέραν των θηριότητα, καὶ ἔπραττον, κατὰ δυσυ-
 χίαν ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς πραοτάτης καὶ φιλανθρωποτάτης
 θρησκείας τοῦ Ἰησοῦ, τὰς μεγίστας καὶ ὀμωτάτας ἀπανθρω-
 πίας. Ὅπου δὲ καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη εἰς τοὺς παρόντας

καιρούς εἶναι οἱ ἄνθρωποι ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροὶ εἰς τὰ περὶ τῆς θρησκείας, καὶ ἔκδοτοι εἰς τὴν ἀπιστίαν, ἐκεῖ καὶ τὰ ἤθη εἶναι ἄγρια καὶ βάρβαρα. ἐκεῖ ἡ δικαιοσύνη, φιλανθρωπία, εὐλικρίνεια καὶ πίσις, ἡ μετριότης, ἐγκράτεια καὶ αἰδῶς ἀφανίζονται καὶ εἰς μηδὲν ἔρχονται, καὶ λαμβάνουσιν ὑπεροχὴν ἢ ἀδικία, ἢ ἀπανθρωπία, τὸ ψεῦδος, ἢ ἀπάτη, ἢ ἀσωτεία, ἢ ἀκρασία, ἢ μοιχεία, ἢ αὐτοχειρία καὶ αἱ πλέον φρικταὶ τῆς κολάσεως κακίαι.

Ἡ πίσις τοῦ Ἰησοῦ ἔφερεν εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ ἡμεροδίαιτον (ἢ καθ' ἡμέραν) βίον ὑψηλότερόν τε καὶ οὐράνιον, καὶ ἠγάσεν ὅλας τὰς ἀνθρωπείας σχέσεις. Ἡ πίσις τοῦ Ἰησοῦ ἔδωκεν εἰς τὰς κορώνας τῶν βασιλέων τὴν πλέου ὠραίαν λάμπιν, καὶ ὑπέταξεν εἰς αὐτοὺς τὰς καρδίας τῶν ὑπηκόων ὡς εἰς τοποτηρητὰς τοῦ Θεοῦ. Ἡ πίσις τοῦ Ἰησοῦ σερεώνει καὶ ἀγιάζει τὸν σύνδεσμον τοῦ γάμου, καὶ συνδέει γονεῖς καὶ τέκνα πρὸς ἀλλήλους διὰ σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης. Ἡ πίσις αὕτη ἐπαγρυπνεῖ διὰ τὴν ἀθωότητα, καὶ φροντίζει περὶ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων. Εὐθὺς μετὰ τὴν γέννησιν ἀφιεροῦται τὸ βρέφος διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν Θεόν, καὶ οἱ γονεῖς ἢ οἱ διορισθεντες αὐτῶν ἐπίτροποι διὰ τὸν πρόωρον θάνατον τῶν πατέρων ὑποχρεοῦνται, νὰ ἀναθρέψωσι καλῶς τὸ παιδίον. Αὕτη φροντίζει περὶ τῶν πτωχῶν, περὶ τῶν ἀσθενῶν καὶ ἀποθνησκόντων, ἀνάπτουσα διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν φλόγα τῆς ζωῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς πάσχοντας, καὶ ἀποσέλλουσα τοὺς δούλους τῆς ὡς ἀγγέλους παρηγορίας καὶ εἰρήνης εἰς τὴν κλίνην τῶν ἀρρώστων καὶ ψυχορραγούντων. Τὰ μεγάλα, πλούσια καὶ κοινωφελῆ σχολεῖα, τὰ πτωχοτροφεῖα καὶ νοσοκομεῖα ἔλαβον τὴν ἀρχὴν τῶν ἀπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ. Καὶ ἀφ' οὗ ἡ πίσις ἐλαφρύνει ποικιλοτρόπως εἰς τὸν πάσχοντα καὶ ἀποθνήσκοντα τὴν μέλλουσαν

του ἀποκατάστασι, φροντίζει ἔπειτα καὶ περὶ τῆς ἐντίμου κηδεύσεως τῶν τεθνηκότων, καὶ παύει τὰ δάκρυα τῶν ἀπολειπομένων συγγενῶν διὰ τῆς ἐλπίδος, ὅτι θέλουν ἰδεῖ πάλιν αὐτούς. Ναὶ αὕτη τῶ ὄντι ἡ πίστις τοῦ Ἰησοῦ παρέχει καὶ τὴν μόνην καὶ ἀναγκαιοτάτην παραμυθίαν εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ τὸν θάνατον.

Ἡ Ἱστορία δεκαοικτῶ αἰώνων, ἀφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγεννήθη, μᾶς παριστάνει μίαν μακρὰν σειρὰν μεγάλων ἀνδρῶν, βασιλέων δηλονότι, ἡρώων καὶ πεπαιδευμένων, οἵτινες ὡμολόγουν, ὅτι εὗρον εἰς μόνον τὸν χριστιανισμὸν ἀλήθειαν, δύναμιν καὶ ἀρετὴν, ἡσυχίαν καὶ μακαριότητα. Πᾶσα ἐποχὴ, τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκομεν ἢ γράφομεν, μᾶς ἐνθυμίζει τὴν μεγάλην σωτηρίαν, ἣτις ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον μετὰ τοῦ Σωτῆρος, καὶ διαμένει ἕως εἰς τοὺς καιροὺς μας. Ἐκαστον τῶν ὀνομάτων μας εἶναι ὄνομα ἡρώος τῆνός ἢ ἡρωϊδῶος τοῦ χριστιανισμοῦ *), τοὺς ὁποίους ἢ εἰς Χριστὸν πίστις, ἢ καὶ ὑπῆρξαν ἀπόγονοι μικρᾶς κατασάσεως πατέρων, εὐγένεισεν, ὑπερύψωσεν ἐπάνω τοῦ πλήθους τῶν κοινῶν καὶ ὑλοφρόνων ἀνθρώπων, τοὺς μετέπλασεν εἰς οὐράνια ὄντα, καὶ τοὺς ἀποκατέστησεν ἀξιόους τῆς παρὰ πάντων τιμῆς καὶ εὐλαθείας.

Καὶ μὲ ταύτην τὴν αἰώνιον εὐλογίαν, τὴν ὁποίαν ἔφερον ὁ χριστιανισμὸς εἰς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, ἦσαν συνδεδεμένοι καὶ ἄλλαι ἀναρίθμητοι διὰ τὴν πρόσκαιρον ζωὴν εὐεργεσίαι.

Οἱ πρῶτοι κήρυκες τοῦ εὐαγγελίου ἔφερον ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς διδασκαλίας ταύτης εἰς πολλὰ βάρβαρα καὶ ἀπαίδευτα ἔθνη ὅχι μόνον ἦθῃ χρηστότερα καὶ ἡμερώτερα, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν των ἐκαλλιέργησαν καὶ τὸ κλίμα των ἐσυγκέρασαν

*) Ἡ αὕτη συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἣτις καὶ εἰς ἡμᾶς, νὰ ἐπιθέτωσι δηλ. εἰς τὰ βαπτιζόμενα τέκνα των τὸ ὄνομα τινὸς ἁγίου ἢ ἁγίας.

διὰ τῆς ἐπιμελείας των. Αὐτοὶ πρῶτοι ἐγνώρισαν καὶ ἔφερον τὴν γεωργικὴν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης· αἱ ἀνάματοι καὶ φιλόπονοι αὐτῶν χεῖρες ἔκαμαν τὰ σκοτεινὰ καὶ πεπυκνωμένα δάση νὰ φωτισθῶσιν ἀπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτίνας. τὰ ἡμέρα εἶδη τῶν γεννημάτων, τὰ ὀπωροφόρα δένδρα καὶ φυτὰ, τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἠγροσεῖτο πρότερον εἰς τὰς χώρας ταύτας, ἔκαλλώπισαν τὸν τόπον καὶ ἔκαλητέρευσαν τὴν πρόσκαιρον εὐτυχίαν τῶν κατοίκων. Ἐν πρώτοις ἀφῆσαν τὸν ἄγριον, ἄσατον καὶ θηριώδη βίον των, καὶ ἔπειτα ἄρχισαν νὰ γεωργοῦν τὴν γῆν καὶ νὰ τρέφονται διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν χειρῶν των. Ὡς τοιοῦτοτρόπως κατεδάμασε τὸ εὐαγγέλιον τὰ ἄγρια ἔθνη, καὶ μετέβαλε τὰς ἐρημίας εἰς παραδείσους.

Ἄλλὰ καὶ αἱ ἐπισήμαι καὶ τέχνη ἀνεξήθησαν καὶ αὐταὶ διὰ τῆς Χρισοῦ πίσεως, καὶ ἔλαβον δι' αὐτῆς νέαν τινα πρόοδον, αἱ ὁποῖαι ἔπειτα προσήγγισαν καὶ τὴν πίσιν εἰς τὰς καρδιάς τῶν ἀνθρώπων. Εἰς αὐτὴν χρεωσαῦμεν τὰ μέγιστα ἀρισουργήματα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ζωγραφικῆς. Μὲ σέβας καὶ τρόμον ἐμβαίνει κανεὶς εἰς τοὺς ἀρχαίους καὶ σεβασμίους ναοὺς, τὰ σωζόμενα μνημεῖα τῆς τῶν προγόνων μας εὐσεθείας *) Καθὲν χωρίον ἔχει τὴν ἐκκλησίαν του, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσερχόμενος ὁ χωρικός εὐρίσκει ὄχι μόνον πνευματικὴν τροφήν καὶ παρηγορίαν, ἀλλὰ βλέπει καὶ ἑαυτὸν ἀπὸ τὴν ταπεινὴν καὶ σκοτεινὴν του καλύβην εἰς οἶκον φωτεινότερον καὶ καθαριώτερον, τὸ ὁποῖον τοῦ γίνεται εἰκὼν καὶ παράδειγμα τῆς καθαριότητος καὶ φωτεινότητος διὰ τὴν ἰδίαν του κατοικίαν· διὰ τοῦτο λέγουν παροιμιωδῶς καὶ οἱ χωρικοί, ὅτι ἡ οἰκία πρέπει νὰ ᾗται λαμπρὰ καὶ καθαρὰ ὡς μία ἐκκλησία. Οἱ περιφημότεροι ζωγράφοι τοῦ κόσμου παρέ-

*) Σημ. Ὁ συγγραφεὺς ἐννοεῖ τοὺς μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς, οἱ ὁποῖοι εἶναι εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης, καὶ μάλιστα εἰς τὰς μεγάλας τοὺς ναοὺς λέγω, ἀπὸ τῶν ὁποῖους καθεὶς διὰ τὰς κτισθῆν ἔξωδεδύθησαν μελλιόνη.

σησαν εἰς εἰκόνας πλήρεις οὐρανίου ὕφους καὶ ὠραιότητος, ἀξίας καὶ χάριτος τὴν ἰσορίαν τοῦ Ἰησοῦ, ἤγουν τὴν γέννησιν, τὴν μεταμόρφωσιν, τὸν μυσικὸν δεῖπνον, τὰ ὅποια δὲν εἶδε πρότερον ὁ κόσμος, καὶ τὰ ὅποια τοσούτους ἤδη ριῶνας παρατηροῦνται ἀπὸ ἀναρίθμητα ὄμματα μὲ θαυμασμὸν καὶ ἐκπληξιν. Βλέπει πρὸς τούτοις κανεὶς καὶ εἰς πολλὰς χωρικὰς ἐκκλησίας εἰκόνας, αἱ ὅποια, ὡς ἀπομιμήματα τούτων τῶν ἀριστουργημάτων, δὲν εἶναι ἄμοιραι χαρίτων· καθότι διεγείρουσι σέβας, καὶ διευθύνουσι τὸν νοῦν εἰς τὸ νὰ φαντάζεται τὰ οὐράνια. Καὶ ἡ ποιητικὴ ὡσαύτως καὶ μουσικὴ ἐμφυχάθησαν ἀπὸ τὴν πίξιν τοῦ Ἰησοῦ, ἀμιλλώμεναι εἰς τὸ νὰ ἐξυμνήσωσιν αὐτήν. Εἶδος τι νεώτερον πνευματικῶν ἁσμάτων, τοις μὲν ἐμμελῶς καὶ εὐήχως, ἀντηχεῖ τώρα εἰς τοὺς ναοὺς, δηλ. τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα. Ὁ ἐξαίρετος ἤχος τῶν κωδώνων, ὅστις μᾶς κινεῖ καὶ μᾶς ἐκπλήττει τόσον θαυμασῶς εἰς τοὺς ὄρθρους τῶν Κυριακῶν ἢ εἰς τὰς ἑσπέρας τῶν Σαββάτων, εἰς τὰς μεγάλας ἐορτὰς καὶ εἰς τὰς κηδεῖας, καὶ ἡ ποικιλόφωνος ᾠδὴ τῶν ἁσμάτων, ἣτις μαλάττει τὰς ψυχὰς τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ἀνυψώνει εἰς τὸν οὐρανὸν τὸ συνηθροισμένον πλήρωμα τῶν χριστιανῶν, ταῦτα ὅλα εἶναι ἐφευρέματα ἴδια τῆς χριστιανικῆς πίξεως.

Τοιοιουτρόπως ἡ χριστιανικὴ πίξις μετήλλαξε τῆς γῆς τὸ πρόσωπον, ἔπλασε νέον κόσμον, καὶ συνήργησε παντοιοτρόπως εἰς τὸ νὰ μορφώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος· εἶναι πολλὰ ἀξιοπαρατήρητον, ὅτι ὁ ἠθικὸς κόσμος ἐκτείνεται μόνον ἕως ἐκεῖ, ὅπου τὰ ὅρια τοῦ χριστιανισμοῦ περιορίζονται, πέραν δὲ ἐκείνων δὲν κατοικοῦσιν ἄλλοτι, εἰμὴ ἔθνη ἀμαθῆ, ἀπαίδευτα, ἄγρια καὶ βάρβαρα.

Ὅταν λοιπὸν, ἀγαπητοὶ μου ἀναγνώσαι! σοχασθῶμεν εἰς τὸ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅστις ἐγεννήθη εἰς τὴν ἐσχάτην πτω-

χείαν, δὲν εἶχε ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὅτι ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ μέγα τοῦτο καὶ μόνιμον σύστημα, τὸ τὴν σωτηρίαν ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος σκοπὸν ἔχον, ὅτι χωρὶς κανὲν γήινον βοήθημα, ἤγουν χωρὶς πλοῦτον, χωρὶς ἐξουσίαν καὶ δύναμιν ἐπίγειον, διέδωκε τηλικαύτην εὐλογίαν, τοσαύτας ἀναριθμήτους εὐεργεσίας διὰ ὅλους τοὺς αἰῶνας καὶ διὰ ὅλους τοὺς τόπους, δὲν πρέπει τοῦτο μόνον νὰ μᾶς ἦναι μία καλλίστη ἀπόδειξις περὶ τῆς θεϊότητος τοῦ χριστιανισμοῦ; Ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελε καταφρονήσει ἢ καὶ βλασφημήσει τοιαύτην μεγάλην σωτηρίαν, δὲν πρέπει νὰ ἦναι παντάπασιν ἔξω φρενῶν:

— Ἄλλ' ἡμεῖς, ἀγαπητοί μου νέοι! ἄς σοχαζώμεθα μεγάλῃ μας εὐτυχίαν, ὅτι ἐγεννήθημεν ἀπὸ γονεῖς χριστιανούς, καὶ εἰς τόπον χριστιανικόν, καὶ ἄς μεταχειριζώμεθα ἐπαφελῶς τὴν μεγάλην εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ, ἣτις ἐδόθη εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἣτις ἔφθασε καὶ ἔως εἰς τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας ζῶμεν, καὶ ἔως εἰς τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον, εἰς τὸ ὁποῖον κατοικοῦμεν, καὶ ἄς μὴν ἀποβάλωμεν ἀφ' ἡμῶν διὰ τῆς ἀγνωσίας καὶ κουφότητος τὴν μεγάλην σωτηρίαν, τὴν ὁποίαν ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς διὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Καὶ ἐνταῦθα ἄς δεξιωθῶμεν πλέον ἀλλήλους, ἀγαπητά μου τέκνα! καὶ οὕτω νὰ τελειώσωμεν τὴν ἰσορίαν τῆς ἱερᾶς ταύτης βίβλου!

ᾧ ἀγαπητοί μου ἀναγνώσαι! ἡ καρδιά μου καταθλίβεται μέσα εἰς τὰ ἐνδότατα, ὅτι εἶναι πλέον καιρὸς νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σᾶς. Καὶ ἐπειδὴ σοχάζομαι τοὺς ἀπείρους κινδύνους τῆς διαστροφῆς, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπόκεισθε ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀκούσατε παρακαλῶ, τὴν φωτήριον συμβουλὴν ἐνὸς καλοῦ φίλου σας:

„Μένετε εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, προσέχετε μετὰ χαρᾶς εἰς αὐτὸν, ἀκούετε ευχαρίσως περὶ αὐτοῦ, κυττάζετε πάντοτε τὸ παράδειγμά του, ἔχετε τον πάντοτε εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὰς καρδίας σας, κάμνετε ὅλα σας τὰ ἔργα ὡς εἰάν τὰ ἐκάμνετε ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν του! Συχνάζετε μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λατρείαν, ἀναγινώσκετε, καὶ εἰάν ἐπαύσατε πρὸ πολλοῦ νὰ φοιτᾶτε εἰς τὰ σχολεῖα, τὴν τρίτομον ταύτην ἱερὰν Ἰσορίαν, ἢ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν νέαν διαθήκην ἤγουν τὸ εὐαγγέλιον.

„Μένετε εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἀγαπᾶτε αὐτὸν καὶ δεικνύετε τὴν ἀγάπην σας, ἀκολουθοῦντες καὶ φυλαττοντες ἀκριβῶς τὴν διδασκαλίαν του. Διότι ὅσον ἀκριβώτερα ἀκολουθεῖτε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, τόσον περισσότερον θέλετε πληροφορεῖσθε εἰς τὰς καρδίας σας, ὅτι ἡμὲν διδασκαλία αὕτη εἶναι ἐκ Θεοῦ, αὐτὸς δὲ υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ὅσον περισσότερον μάθετε νὰ γνωρίσῃσε ἐκ πείρας τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, τόσον φιλανθρωπότερος καὶ ἀξιαγαπητότερος θέλει σᾶς φαίνεται, καὶ τόσον περισσότερον θέλετε πληροφορεῖσθε, ὅτι ἐν αὐτῷ μόνῳ εἶναι ἡ σωτηρία.

„Μένετε εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ θέλετε διαφυλαχθῆ ἀπὸ τὴν διαφθορὰν τοῦ κόσμου, θέλετε ἔχει ἀκλόνητον ὑποσῆριγμα εἰς ὅ,τι κακὸν σᾶς συμβαίνει, καὶ αὐτὸς θέλει σᾶς κλείσει ποτὲ ἡσύχως τοὺς ὀφθαλμούς σας, καὶ σᾶς ἀναλάβει εἰς τὴν βασιλείαν του, ὅπου θέλετε εἰσθῆ ἀσυγκρίτως εὐδαιμονέστεροι καὶ μακαριώτεροι, παρὰ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν.

Ἐβρώσθε, καὶ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν!“

Τέλος μὲν τοῦ τρίτου τόμου, δόξα δὲ τῷ Πλασουργῷ μου.

ΠΙΝΑΞ.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΠΡΟ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΠΑΘΟΥΣ.

Σελ.

1. Περιφανής είσοδος τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.	1
2. Τὸ νόμισμα Κῆνσος, ἢ περὶ φόρου.	7
3. Ἡ ἐπ' αὐτοφόρῳ ληφθεῖσα Μοιχαλὶς.	10
4. Ἡ ἄκαρπος Συκῆ.	13
5. Ἡ Ἀξία καὶ τὸ ἔργον τοῦ Λυτρωτοῦ.	14
6. Προφητεία τοῦ Ἰησοῦ περὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς πόλεως Ἱερουσαλήμ.	19
7. Προφητεία περὶ τοῦ τέλους τοῦ Κόσμου, καὶ πε- ρὶ τῆς δευτέρας Παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη- σοῦ Χριστοῦ.	24
8. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως.	29

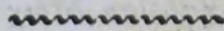

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ.

9. Ἐτοιμασίᾳ διὰ τὸ Πάσχα.	32
10. Ὁ Ἰησοῦς πλύνει τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του.	34
11. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Προδότης του.	37
12. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ ἀρνητῆς του.	41
13. Ὁ Ἰησοῦς συζητεῖ τὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Μετα- λήψεως.	44

14.	'Ο Ἰησοῦς ἀποχαιρετᾷ καὶ παρηγορεῖ τοὺς μαθητάς του.	46
15.	Προτροπὴ περὶ ἀγάπης· καὶ ἐπαγγελία τοῦ ἁγίου Πνεύματος.	49
16.	'Ο Ἰησοῦς, ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή.	51
17.	Προτροπὴ δευτέρα εἰς τὴν Ἀγάπην. Παραμυθία εἰς τοὺς διωγμοὺς, καὶ ὑπόσχεσις τοῦ παναγίου Πνεύματος.	53
18.	Οἱ τελευταῖοι παραμυθητικοὶ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ περὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ του.	55
19.	Τελευταία πανηγυρικὴ προσευχὴ τοῦ Ἰησοῦ.	57

ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

20.	'Ο Ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.	60
21.	Τὸ πιάσμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.	65
22.	'Ο Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου.	67
23.	Ἄρνησις τοῦ Πέτρου.	72
24.	Ἀπελπισία τοῦ Ἰούδα.	75
25.	'Ο Ἰησοῦς ἐμπροσθεν τοῦ Πιλάτου.	77
26.	'Ο Ἰησοῦς ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου.	81
27.	'Ο Ἰησοῦς καὶ ὁ Βαραβάς.	83
28.	'Ο Ἰησοῦς μασιγόνεται καὶ φεφανόνεται μὲ ἀκάνθινον ζέφανον, καὶ παραδίδεται εἰς τὸ ζαυρωθῆναι.	86
29.	'Ο Ἰησοῦς ζαυρώνεται.	91
30.	'Ο Ἰησοῦς ἐπὶ τοῦ ζαυροῦ.	96
31.	Θάνατος τοῦ Ἰησοῦ.	100
32.	Ἐνταφιασμὸς τοῦ Ἰησοῦ.	110

ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ, ΑΝΑΛΗΨΙΣ ΕΙΣ
ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ, ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Σελ.

33.	Οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι καὶ αἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες εἰς τὸ μνήμα τοῦ ἀναστάντος Ἰησοῦ Χριστοῦ. . . .	115
34.	Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται πρῶτον εἰς τὴν Μαγδαληνὴν, ἔπειτα καὶ εἰς τὰς λοιπὰς γυναῖκας. . .	129
35.	Αἱ γυναῖκες μηνύουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ, οἱ δὲ σρατιῶνται εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς.	125
36.	Ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται εἰς τοὺς δύο μαθητὰς, τοὺς ἐρχομένους εἰς Ἐμμαούς.	129
37.	Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται εἰς τοὺς Ἀποστόλους.	136
38.	Ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Θωμᾶς.	140
39.	Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται εἰς τοὺς μαθητὰς του παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας.	142
40.	Ὁ Ἰησοῦς φαίνεται εἰς τὸ ὄρος τῆς Γαλιλαίας διὰ μιᾶς εἰς πεντακοσίους μαθητὰς.	145
41.	Ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.	148
42.	Κατάπεμψις τοῦ παναγίου Πνεύματος.	150

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

43.	Πέτρος, Ἰωάννης καὶ ὁ ἐκ γενετῆς χωλός.	159
44.	Ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου.	165
45.	Ἀνανίας καὶ Σαπφείρα.	167
46.	Οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι εἰς τὴν φυλακὴν.	171
47.	Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς.	175
48.	Φίλιππος καὶ ὁ ἐκ τῆς Αἰθιοπίας βασιλικὸς Ἰησαυροφύλαξ.	179

	Σελ.
49. Αϊνέας καὶ Ταβιθά	185
50. Κορνήλιος.	188
51. Ὁ Πέτρος ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν φυλακὴν διὰ τοῦ Ἀγγέλου.	196
52. Τεμάχια ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου.	203
53. Τεμάχια ἀπὸ τὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰωάννου.	209
54. Τεμάχια ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.	
55. Ἐπιστροφὴ εἰς τὸν χριστιανισμὸν τοῦ ἀποστόλου Παύλου.	219
56. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ ἐκ γενετῆς χωλὸς εἰς τὴν Λύστραν.	223
57. Παῦλος καὶ Σίλας εἰς τὴν φυλακὴν.	230
58. Ὁ Παῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας.	235
59. Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον καὶ Ἐφεσον.	238
60. Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Τρωάδα.	243
61. Ὁ Παῦλος ἀποχαιρετᾷ τοὺς ἐν Ἐφέσῳ Πρεσβυτέρους.	246
62. Ἀποστασία κατὰ τοῦ Παύλου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.	249
63. Ὁ Παῦλος ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου.	255
64. Ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ Παύλου.	258
65. Ὁ Παῦλος ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος Φήλικος.	261
66. Ὁ Παῦλος ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος Πορκίου Φήσου καὶ τοῦ Βασιλέως Ἀγρίππα.	264
67. Ἡ ἐπικίνδυνος τοῦ Παύλου θαλασσοπλοῖα.	270
68. Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Μάλταν καὶ εἰς τὴν Ρώμην.	276
69. Περικοπαὶ τινὲς ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου.	281
70. Πίσις, ἐλπίς καὶ ἀγάπη.	289
71. Παραινέσεις πρὸς ἐκτέλειαν τινῶν καθηκόντων τῆς ἀρετῆς. Ὑποθήκη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀμαρτίας καὶ κακίας.	298
72. Ἀμοιβαῖα χρεὴ τῶν διαφορῶν τάξεων.	309
73. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου πρὸς Τιμόθεον.	315
74. Σύντομος βιογραφία τῶν δώδεκα Ἀποστόλων.	321
75. Ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν οἰκουμένην.	326

Warrny

B

Mapia I B Top

B

Mapia I B Top

Warrny &
Mongusidny

D

Warrny &
Mongusidny

Warrny &
Mongusidny

